

22.05.2017

Kokousaika 22.05.2017 16:00 - 16:28

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Rauhamäki, Tatu
Pajamäki, Osku

kaupunginhallituksen puheenjohtaja
kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja
kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja

Kivekäs, Otso

Honkasalo, Veronika
Karhuvaara, Arja
Kolbe, Laura
Modig, Silvia
Männistö, Lasse
Oskala, Hannu
Raatikainen, Mika
Rantala, Marcus
Rissanen, Laura
Vesikansa, Sanna
Taipale, Kaarin

varajäsen

Muut

Bogomoloff, Harry

kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Paavolainen, Sara

kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja

Pajunen, Jussi
Sauri, Pekka
Viljanen, Ritva
Sinnemäki, Anni
Panhelainen, Pia

kaupunginjohtaja
apulaiskaupunginjohtaja
apulaiskaupunginjohtaja
apulaiskaupunginjohtaja
va. apulaiskaupunginjohtaja
saapui 16:10, poissa: 545 - 549, 553 ja 556 §:t

Sarvilinna, Sami

kansliapäällikkö
poissa: 553 §:n

Enroos, Asta
Malinen, Matti
Summanen, Juha
Åhlgren, Harry

vs. henkilöstöjohtaja
vs. rahoitusjohtaja
hallintojohtaja
vs. kaupunginlakimies

22.05.2017

	Peltonen, Antti	hallintopäällikkö
	Andersson, Victor	kaupunginsihteeri
	Hyttinen, Hannu	kaupunginsihteeri
	Härmälä, Timo	kaupunginsihteeri
	Matikainen, Kristiina	kaupunginsihteeri
	Mickwitz, Leena	kaupunginsihteeri
	Rautanen, Marja-Liisa	kaupunginsihteeri
	Tapiolinna, Hilikka	vs. kaupunginsihteeri
	Thoden, Annikki	vs. kaupunginsihteeri
	Vallittu, Anja	kaupunginsihteeri
	Villeneuve, Anna	hallintoasiantuntija
	Linden, Timo	vs. apulaiskaupunginsihteeri
	Kari, Tapio	viestintäpäällikkö
	Tammisto, Mari	hallintoasiantuntija
Puheenjohtaja		
	Tatu Rauhamäki	kaupunginhallituksen puheenjohtaja 545 - 578 §:t
Esittelijät		
	Jussi Pajunen	kaupunginjohtaja 545 - 546 ja 549 - 561 §:t
	Anni Sinnemäki	apulaiskaupunginjohtaja 547 - 548 ja 568 - 577 §:t
	Pekka Sauri	apulaiskaupunginjohtaja 562 - 564 §:t
	Ritva Viljanen	apulaiskaupunginjohtaja 565 - 567 §:t
	Pia Panhelainen	va. apulaiskaupunginjohtaja 578 §
Pöytäkirjanpitäjä		
	Mari Tammisto	hallintoasiantuntija 545 - 578 §:t

22.05.2017

§	Asia	
545	Kj/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
546	Kj/2	Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano
547	Kaj/1	V 7.6.2017, Vuokrausperusteiden määrittäminen omakotitalotonteille Tapulikaupungissa, Siltämäessä, Alppikylässä, Kontulassa, Mellunmäessä, Kurkimäessä ja Kivikossa
548	Kaj/2	V 7.6.2017, Vuokrausperusteet Kontulan ja Keski-Vuosaaren asunto- ja autopaikkatonteille
549	Kj/3	Kaupunginhallituksen kokousaikojen muutokset keväällä
550	Kj/4	Kultaisen Helsinki-mitalin myöntäminen luottamushenkilöille 2017
551	Kj/5	Kultaisen Helsinki-mitalin myöntäminen ansioituneille kansalaisille 2017
552	Kj/6	Pormestarin ja apulaispormestarien sijaisuudet
553	Kj/7	Oy Apotti Ab:n pääomittaminen vuonna 2017
554	Kj/8	Toimialojen ja kaupunginkanslian eräiden virkojen virkanimikkeiden muuttaminen
555	Kj/9	Lähiöprojektin toimintakertomus 2016
556	Kj/10	Lainan myöntäminen Maanviljelyslyseon osakeyhtiölle
557	Kj/11	Määrärahan myöntäminen kiinteistövirastolle alueiden käyttöönoton edellyttämiin toimenpiteisiin ja Kruunusiltojen pohjatutkimuksiin
558	Kj/12	Kaupunginhallituksen määräämät rajat kaupunkiympäristön toimialalle
559	Kj/13	Sosiaali- ja terveystoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan virkaan ottaminen
560	Kj/14	Kaupunginvaltuuston 17.5.2017 tekemien päätösten täytäntöönpano
561	Kj/15	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
562	Kj/16	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
563	Ryj/1	Kaupunginhallituksen käsiteltäväksi 11.5.2017 otettu asia: Rakennusviraston ympäristösuunnittelun puitesopimus
564	Ryj/2	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

22.05.2017

565	Sj/1	Helsingin Diakonissalaitoksen säätiön sr perusopetuksen järjestämisluvan siirtäminen Suomen Diakoniaopisto Oy:lle
566	Sj/2	Ammattienedistämislaitossäätiö AEL sr:n sääntöjen muuttaminen
567	Sj/3	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
568	Kaj/1	Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston päätöksestä tehdyistä valituksista koskien Helsingin uutta yleiskaavaa- kaupunkikaavaa
569	Kaj/2	Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston päätöksestä tehdyistä valituksista koskien Vartiosaaren osayleiskaavaa
570	Kaj/3	Lausunto HSY-alueen vesihuollon kehittämissuunnitelmaluonnoksesta vuosille 2017-2026
571	Kaj/4	Helsingin vesihuollon toiminta-alue ja toiminta-alueen päivitysprosessin keventäminen
572	Kaj/5	Maankäyttösopimus asemakaavan muutosehdotukseen nro 12249 liittyen (Pakila, tontit 34169/16 ja 33)
573	Kaj/6	Myyntiperusteiden määrääminen Länsisataman Jätkäsaaren asuinkerrostalotontille (Länsisatama, Jätkäsaari, tontti 20070/1)
574	Kaj/7	Omakotitalotonttien varaaminen omatoimiseen rakentamiseen Tapuli-kaupungissa, Siltämäessä, Alppikylässä, Kontulassa, Mellunmäessä, Kurkimäessä ja Kivikossa
575	Kaj/8	Alueen varaaminen asuntohankkeen suunnittelemiseksi (Haaga, tontti 29100/1 sekä määräala kiinteistöstä 91-403-2-805)
576	Kaj/9	Alueen varaaminen Bafo cc Oy:lle perustettavan yhtiön lukuun uuden liike- ja toimistorakennuksen suunnittelua varten (Pakila, tontti 34111/18)
577	Kaj/10	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
578	Stj/1	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

22.05.2017

Kj/1

§ 545

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Hannu Oskalan ja Arja Karhuvaaran sekä varatarkastajiksi Marcus Rantalan ja Sanna Vesikansan.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksesta valita pöytäkirjantarkastajaksi Pilvi Torstin sijasta Hannu Oskalan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Pilvi Torstin ja Arja Karhuvaaran sekä varatarkastajiksi Marcus Rantalan ja Sanna Vesikansan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

22.05.2017

Kj/2

§ 546

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 547

**V 7.6.2017, Vuokrausperusteiden määrittäminen omakotitalotonteille
Tapulikaupungissa, Siltamäessä, Alppikylässä, Kontulassa, Mellun-
mäessä, Kurkimäessä ja Kivikossa**

HEL 2017-001381 T 10 01 01 02

Eesitys

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan seuraavat tontit omatoimiseen pientalorakentamiseen lautakunnan määrittämästä ajankohdasta alkaen 31.12.2085 saakka seuraavin ehdoin:

1

Vuosivuokrat määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana

tonteilla	39328/26-31	33 euroa
tonteilla	39329/33-35	33 euroa
tonteilla	39330/10-15	33 euroa
tonteilla	39331/13-16	33 euroa
tonteilla	39347/1-9	33 euroa
tonteilla	39348/1-6	33 euroa
tonteilla	39349/1-6	33 euroa
tonteilla	39350/1-4	33 euroa
tonteilla	40090/2-6	33 euroa
tonteilla	40170/2-5	33 euroa
tontilla	40178/6	33 euroa
tonteilla	40224/1-5	33 euroa
tonteilla	40227/1-4	33 euroa
tonteilla	40228/1-7	33 euroa

22.05.2017

Kaj/1

tonteilla	47311/4-14	29 euroa
tonteilla	47314/1-4	29 euroa
tonteilla	47314/12-14	29 euroa
tonteilla	47315/1-5	29 euroa
tonteilla	47196/16-20	29 euroa
tonteilla	47293/1-9	29 euroa.

2

Maanvuokrista ei myönnetä arava- tai korkotukialennusta.

3

Muuten noudatetaan tavanomaisia omakotitalotonttien vuokrausehtoja sekä lautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tonttiluettelo
- 2 Ajantasa-asetukset
- 3 Sijaintikartat
- 4 Tonttien alueellinen sijainti

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Kaupunki tarjoaa vuokralle 127 omakotitalotonttia omatoimiseen rakentamiseen vuonna 2017. Tontit sijaitsevat Tapulikaupungissa, Silta-
mäessä, Alppikylässä, Kontulassa, Mellunmäessä, Kurkimäessä ja Ki-
vikossa. Alustavan aikataulun mukaan tontit ilmoitettaisiin haettaviksi
loppuvuodesta 2017. Hakuaikaa olisi hieman yli kuukausi.

Varauksen kautta luovutettaville tonteille tulee nyt vahvistaa vuokrausperusteet siltä osin, kun niitä ei ole aiemmin vahvistettu.

Esittelijän perustelut

Edelliset varauskierrokset

Vuonna 2015 tarjottiin vuokralle 59 omakotitalotonttia. Tontit sijaitsivat Patolassa, Torpparinmäessä, Pihlajamäessä, Tapanilassa, Tapulikaupungissa, Siltamäessä, Puistolassa, Vesalassa, Mellunmäessä, Kontulassa ja Kurkimäessä. Hakemuksia saapui 440 kpl.

Vuonna 2014 oli haettavana vain viisi tonttia, joilla kaikilla oli pieni rakennusoikeus (85 k-m²). Määräaikaan mennessä saapui 247 hakemusta.

Vuonna 2013 tarjottiin vuokralle 24 omakotitalotonttia Maunulasta. Tontit luovutettiin hakijoiden itse muodostamille neljän perheen ryhmille. Hakemuksen jätti 48 ryhmää, joista 5 ei täyttänyt hakuheitoja.

Vuonna 2012 tarjottiin vuokralle 104 omakotitalotonttia. Tontit sijaitsivat Maunulassa, Tapaninkylässä, Suutarilassa, Puistolassa, Myllypurossa, Mellunkylässä ja Kivikossa. Hakemuksia saapui 674 kpl.

Tontinvaraajien valintamenettely

Tontinvaraajat on tarkoitus valita arpomalla, kuten edelliselläkin kerralla. Hakemuksen voivat jättää helsinkiläiset lapsiperheet.

Varauspäätös

Kysymys tonttien varaamisesta omatoimiseen rakentamiseen 31.12.2020 saakka esitellään kaupunginhallitukselle 22.5.2017.

Varattaviksi esitettävät tontit

Haettaviksi suunnitellut tontit ovat yhden perheen eli omakotitalotontteja. Tonttien pinta-alat ovat 197 m² - 625 m² ja rakennusoikeudet 125 k-m² - 210 k-m².

Osalle tonteista on voimassa olevat vuokrausperusteet, joten ne eivät ole mukana vuokrausperuste-esityksessä.

Tonttikohtaiset tiedot ilmenevät liitteestä 1. Liitteessä on mukana myös ne haettaviksi tulevat tontit, joille on voimassa olevat vuokrausperusteet.

Liitteinä ovat lisäksi tontteja koskevat ajantasa-asemakaavaotteet, liite 2, sijaintikartat, liite 3, ja tonttien alueellinen sijainti, liite 4.

Ehdotetut vuokrausperusteet

Tonteille esitettävien vuokrausperusteiden mukaan vuosivuokrat määräytyvät pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaa kerrosneliömetrihintaa 29 - 33 euroa.

Hintatasossa 3/2017 (ind. 1923) laskettu kerrosneliömetrihintaa on 558 - 635 euroa.

Kaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asumista palvelevien tilojen osalta vuokraa ei peritä.

Omakotitalotonttien maanvuokriin ei ole vuoden 1993 jälkeen myönnetty arava- tai korkotukialennusta. Tämä ei kuitenkaan estä korkotukilainan myöntämistä, koska lainoituksen ehtona oleva enimmäishinta / maanvuokra ei koske omakotitalotontteja. Päätösehdotuksen mukaan arava-/korkotukialennusta maanvuokraan ei myönnetä.

Kaupunginvaltuuston päätöksen (1.10.1980, asia nro 18) mukaisesti asuntotontin vuosivuokra on 4 % sen laskennallisesta hinnasta.

Tonttien vuosivuokrat ovat noin 2 700 - 4 700 euroa. Vuokran määrään vaikuttavat rakennusoikeus ja tontin sijainti.

Maanvuokran teoreettinen vaikutus asumiskustannuksiin on 2,23 - 2,54 euroa/kk/as.m².

Lopuksi

Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tonttiluettelo
- 2 Ajantasa-asetuskaavaotteet
- 3 Sijaintikartat
- 4 Tonttien alueellinen sijainti

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 04.05.2017 § 221

HEL 2017-001381 T 10 01 01 02

Esitys

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan vuokraamaan seuraavat tontit omatoimiseen pientalorakentamiseen lautakunnan määräämästä ajankohdasta alkaen 31.12.2085 saakka seuraavin ehdoin:

1

Vuosivuokrat määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana

tonteilla	39328/26-31	33 euroa
tonteilla	39329/33-35	33 euroa
tonteilla	39330/10-15	33 euroa
tonteilla	39331/13-16	33 euroa
tonteilla	39347/1-9	33 euroa
tonteilla	39348/1-6	33 euroa
tonteilla	39349/1-6	33 euroa
tonteilla	39350/1-4	33 euroa
tonteilla	40090/2-6	33 euroa
tonteilla	40170/2-5	33 euroa
tontilla	40178/6	33 euroa
tonteilla	40224/1-5	33 euroa
tonteilla	40227/1-4	33 euroa
tonteilla	40228/1-7	33 euroa

22.05.2017

Kaj/1

tonteilla 47311/4-14 29 euroa
tonteilla 47314/1-4 29 euroa
tonteilla 47314/12-14 29 euroa
tonteilla 47315/1-5 29 euroa
tonteilla 47196/16-20 29 euroa
tonteilla 47293/1-9 29 euroa.

2

Maanvuokrasta ei myönnetä arava- tai korkotukialennusta.

3

Muuten noudatetaan tavanomaisia omakotitalotonttien vuokrausehtoja sekä lautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Risto Lehtonen, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 36617
risto.lehtonen(a)hel.fi

22.05.2017

Kaj/2

§ 548

V 7.6.2017, Vuokrauserusteet Kontulan ja Keski-Vuosaaren asunto- ja autopaikkatonteille

HEL 2017-005065 T 10 01 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

A

Kaupunginvaltuusto päättää oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan Helsingin kaupungin 47. kaupunginosan (Mellunkylä, Kontula) asemakaavan muutoksen nro 11423 mukainen valtion tukemana (pitkä korkotuki) vuokra-asuntotuotantona toteutettavan korttelin nro 47031 tontin nro 12 (AKS) 31.12.2080 saakka seuraavin ehdoin:

1

Tontin vuosivuokra määrätään pitäen perusteena elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana 25 euroa.

2

Tontin vuosivuokrasta peritään 80 % siltä ajalta, jona tontille rakennettavien asuintalojen rakentamiseen myönnettyä valtion asuntolainaa on maksamatta tai jona valtio maksaa tontille rakennettavien asuntojen rakentamiseen myönnetyn lainan perusteella korkohyvitystä (korkotukea).

3

Tontille mahdollisesti toteutettavien liike-, toimisto- tai työtilojen sekä julkisten palvelu- ja kunnallistekniikkaa palvelevien tilojen osalta peritään asuintiloja vastaavaa vuokraa.

4

Asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asuntoja palvelevien tilojen osalta ei peritä vuokraa.

5

Muutoin noudatetaan tavanomaisia asuntotonttien vuokrausehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

B

Kaupunginvaltuusto päättää oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan Helsingin kaupungin 47. kaupunginosan (Mellunkylä, Kontula) asemakaavan muutoksen nro 11423 mukaisen korttelin nro 47083 autopaikkatontin nro 1 31.12.2080 saakka pitäen vuosivuokran perusteena elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana tonttinelämetrihintana 1 euroa.

Muutoin noudatetaan tavanomaisia autopaikkatonttien vuokrausehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

C

Kaupunginvaltuusto päättää oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan Helsingin kaupungin 54. kaupunginosan (Vuosaari, Keski-Vuosaari) asemakaavan nro 12344 mukaisen valtion tukemana (pitkä korttiki) vuokra-asuntotuotantona toteutettavan korttelin nro 54057 tontin nro 3 (AK) 31.12.2080 saakka seuraavin ehdoin:

1

Tontin vuosivuokra määrätään pitäen perusteena elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosnelämetrihintana 26 euroa.

2

Muutoin noudatetaan edellä päätöskohdan A mukaisia ehtoja 2 - 5.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Kontulan ja Keski-Vuosaaren kahdelle asuntotontille ja yhdelle autopaikkatontille esitetään vahvistettavaksi vuokrausehdotukset.

Asemakaavakartat kohteista ovat liitteenä 1.

Asuntotonttien maanvuokrien teoreettinen vaikutus asumiskustannuksiin (euroa / neliö / kuukausi) olisi esitettyjen vuokrausperusteiden mukaan Kontulassa korkotukialennuksen kanssa 1,50 euroa ja Keski-Vuosaassa 1,60 euroa.

Esittelijän perustelut

Asemakaava / Kontula

Kaupunginvaltuuston 31.5.2016 hyväksymän ja 4.8.2016 lainvoimaiseksi tulleen Mellunkylän Kontulan asemakaavan muutoksen nro 11423 mukaan tontti 47031/12 kuuluu erityisasumisen kortteli-alueeseen (AKS). Tontin rakennusoikeus on 4 000 k-m².

Kaavaan sisältyy myös muun muassa asuntotonttia 47031/12 palveleva autopaikkatontti 47083/1.

Varauspäätös / Kontula

Kaupunginhallitus päätti 11.6.2007 (880 §) varata erityisasumisen tontin 47031/12 asuntotuotantotoimistolle vanhusten palvelutalon rakentamista varten 31.12.2008 saakka.

Varausta on jatkettu kaupunginhallituksen päätöksillä 16.2.2009 (235 §) ja 20.6.2011 (638 §) sekä kiinteistölautakunnan päätöksillä 12.6.2014 (340 §), 28.4.2015 (208 §) ja 30.6.2016 (324 §).

Vertailuvuokrat / Kontula

Kaupunginvaltuusto päätti 19.4.2017 (193 §) oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan Helsingin kaupungin 47. kaupunginosan (Mellunkylä, Mellunmäki) asemakaavan muutoksen nro 12321 mukaiset valtion tukemana (pitkä korkotuki) vuokra-asuntotuotantona toteutettavat ohjeelliset asuntotontit pitäen vuosivuokrien perusteena elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana 25 euroa.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti 19.4.2017 oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan Helsingin kaupungin 47. kaupunginosan (Mellunkylä, Mellunmäki) asemakaavan muutoksen nro 12207 (ns. Naulakallion alue) mukaiset valtion tukemana (pitkä korkotuki) vuokra-asuntotuotantona toteutettavat ohjeelliset asuntotontit pitäen vuosivuokrien perusteena elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana 25 euroa.

Ehdotetut vuokrausperusteet / Kontula

Kontulan erityisasumisen korttelialueeseen (AKS) kuuluva valtion tukemana (pitkä korkotuki) vuokra-asuntotuotantona toteutettava tontti 47031/12 esitetään vuokrattavaksi pitäen perusteena 25 euron kerrosneliömetrihintaa.

Vakiintuneen käytännön mukaisesti autopaikkatonttien vuosivuokrat määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin ”lokakuu 1951=100” pistelukua 100 vastaavana tonttinelioetrihintana 1 euroa, jota esitetään siten myös autopaikkatontin 47083/1 vuosivuokran perusteeksi.

Asemakaava / Keski-Vuosaari

Kaupunginvaltuuston 31.8.2016 hyväksymän ja 14.10.2016 lainvoimaiseksi tulleen asemakaavan nro 12344 mukaan tontti 54057/3 kuuluu asuinkerrostalojen korttelialueeseen (AK). Tontin rakennusoikeus on kaavan mukaan 1 450 k-m².

Vertailuvuokra / Keski-Vuosaari

Kaupunginvaltuusto päätti 26.8.2015 (192 §) oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan Helsingin kaupungin 54. kaupunginosan (Vuosaari) korttelin nro 54052 erityisasumisen tontin nro 6 (AKS) pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin ”lokakuu 1951 = 100” pistelukua 100 vastaavaa 27 euron asuinkerrosneliömetrihintaa sääntelämättömien vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen osalta.

Ehdotetut vuokrausperusteet / Keski-Vuosaari

Asemakaavan nro 12344 mukainen valtion tukemana (pitkä korkotuki) vuokra-asuntotuotantona toteutettava tontti 54057/3 esitetään vuokrattavaksi pitäen perusteena 26 euron kerrosneliömetrihintaa.

Vuokra-aika

Vuokra-ajaksi esitetään vakiintuneen käytännön mukaisesti noin 60 vuotta. Siten tontit esitetään vuokrattaviksi 31.12.2080 saakka.

Maanvuokran nykyarvo

Asuntotonteille esitettävät vuokrausperusteet vastaavat nykyarvoltaan (1/2017, ind. 1923) seuraavia kerrosneliömetrihintoja / tonttinelioetrihintoja:

Kontula

- Asuntotontti 481 euroa / k-m².
- Autopaikkatontti 19,23 euroa / m².

22.05.2017

Kaj/2

Keski-Vuosaari

- Asuntotontti 500 euroa / k-m².

Maanvuokrien teoreettinen vaikutus asumiskustannuksiin

Asuntotonttien maanvuokrien teoreettinen vaikutus asumiskustannuksiin (euroa / neliö / kuukausi) olisi esitettyjen vuokrausperusteiden mukaan:

Kontula

- ilman korkotukialennusta 1,90 euroa.
- korkotukialennuksen kanssa 1,50 euroa.

Keski-Vuosaari

- ilman korkotukialennusta 1,90 euroa.
- korkotukialennuksen kanssa 1,60 euroa.

Lopuksi

Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 04.05.2017 § 233

HEL 2017-005065 T 10 01 01 02

Esitys

A

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan vuokramaan Helsingin kaupungin 47. kaupunginosan (Mellunky-

lä, Kontula) asemakaavan muutoksen nro 11423 mukainen valtion tukemana (pitkä korkotuki) vuokra-asuntotuotantona toteutettava tontti 47031/12 (AKS) 31.12.2080 saakka seuraavin ehdoin:

1

Tontin vuosivuokra määrätään pitäen perusteena elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana 25 euroa.

2

Tontin vuosivuokrasta peritään 80 % siltä ajalta, jona tontille rakennettavien asuintalojen rakentamiseen myönnettyä valtion asuntolainaa on maksamatta tai jona valtio maksaa tontille rakennettavien asuntojen rakentamiseen myönnetyn lainan perusteella korkohyvitystä (korkotukea).

3

Tontille mahdollisesti toteutettavien liike-, toimisto- tai työtilojen sekä julkisten palvelu- ja kunnallistekniikkaa palvelevien tilojen osalta peritään asuintiloja vastaavaa vuokraa.

4

Asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asuntoja palvelevien tilojen osalta ei peritä vuokraa.

5

Muutoin noudatetaan tavanomaisia asuntotonttien vuokrausehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

B

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan vuokramaan Helsingin kaupungin 47. kaupunginosan (Mellunkylä, Kontula) asemakaavan muutoksen nro 11423 mukainen autopaikkatontti 47083/1 31.12.2080 saakka pitäen vuosivuokran perusteena elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana tonttinelio-metrihintana 1 euroa.

Muutoin noudatetaan tavanomaisia autopaikkatonttien vuokrausehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

C

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan vuokramaan Helsingin kaupungin 54. kaupunginosan (Vuosaari, Keski-Vuosaari) asemakaavan nro 12344 mukainen valtion tukemana (pitkä korkotuki) vuokra-asuntotuotantona toteutettava tontti 54057/3 (AK) 31.12.2080 saakka seuraavin ehdoin:

1

Tontin vuosivuokra määrätään pitäen perusteena elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana 26 euroa.

2

Muutoin noudatetaan edellä päätöskohdan A mukaisia ehtoja 2 - 5.

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Katarina Nordberg, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 31800
katarina.nordberg(a)hel.fi

22.05.2017

Kj/3

§ 549

Kaupunginhallituksen kokousaikojen muutokset keväällä

HEL 2016-012115 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

- perua 5.6.2017 kokouksen,
- pitää ylimääräisen kokouksen kaupunginhallituksen istuntosalissa 7.6.2017 kaupunginvaltuuston kokouksen jälkeen kuitenkin aikaisintaan klo 19.00,
- pitää ylimääräisen kokouksen kaupunginhallituksen istuntosalissa 28.6.2017 kaupunginvaltuuston kokouksen jälkeen kuitenkin aikaisintaan klo 19.00 ja
- perua 3.7.2017 kokouksensa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hallintosäännön 29 luvun 2 §:n mukaan muu toimielin kuin valtuusto kokoontuu päättämääränsä aikoina sekä lisäksi puheenjohtajan kutsusta.

Kaupunginhallituksen 5.6. kokous olisi nykyisen kaupunginhallituskoonpanon kokous uuden valtuustokauden puolella. Käsiteltävien asioiden kannalta kokouksen pitäminen ei ole välttämätöntä.

Kaupunginhallituksen 7.6. ja 28.6. kokousten tarkoituksena on kaupunginvaltuuston päätösten täytäntöönpanosta päättäminen. Kokouksissa käsitellään vain täytäntöönpanon kannalta välttämättömät asiat, ellei päätöksenteon aikataulun kannalta päätöksenteko muissa asioissa ole välttämätöntä.

22.05.2017

Kj/3

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja on kutsunut 7.6. kokouksen koolle. Tarkoitus on, että valtuuston 7.6. tekemät henkilövalintapäätökset pannaan täytäntöön mahdollisimman nopeasti, jotta uusi organisaatio voi aloittaa jo 8.6.2017. Kaupunginhallitus kokoontuisi edellä mainittuun kokoukseen vielä nykyisellä kokoonpanolla.

Kaupunginhallitus lähtee matkalle 29.6. aamulla, joten on tarkoituksenmukaista, että myös 28.6. pidettävän valtuuston kokouksen päätösten täytäntöönpanosta päätetään heti valtuuston kokouksen jälkeen pidettävässä kaupunginhallituksen kokouksessa.

Kaupunginhallituksen 3.7. kokous voidaan perua, jos 28.6. kaupunginvaltuuston päätösten täytäntöönpano tapahtuu edellä esitetyllä tavalla.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/4

§ 550

Kultaisen Helsinki-mitalin myöntäminen luottamushenkilöille 2017

HEL 2017-005717 T 01 02 03 04

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää kultaisen Helsinki-mitalin liitteessä mainituille luottamushenkilöille.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Liitteet

1 Luottamushenkilöt

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsinki-mitalin myöntämisperusteita koskevien määräysten 2 §:n 1 momentin 2.3 kohdan mukaan kultainen Helsinki-mitali myönnetään tunnustukseksi pitkäaikaisesta ansiokkaasta toiminnasta Helsingin kaupungin hyväksi kaupungin hallintoelimissä toimiville tai toimineille luottamushenkilöille.

Ehtona mitalin myöntämiselle on, että henkilö on toiminut Helsingin kaupungin tai sitä ennen kaupunkiin liitettyjen kuntien luottamustehtävissä yhteensä vähintään 20 vuotta.

Mitalin myöntää kaupunginhallitus kaupunginjohtajan ehdotuksesta. Tieto mitalin saajista annetaan julkisuuteen Helsinki-päivänä 12.6.2017, jolloin mitalit luovutetaan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/4

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Liitteet

1 Luottamushenkilöt

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/5

§ 551

Kultaisen Helsinki-mitalin myöntäminen ansioituneille kansalaisille 2017

HEL 2017-005718 T 01 02 03 04

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää kultaisen Helsinki-mitalin liitteessä mainituille henkilöille, joiden on katsottava toiminnallaan ansaitsevan kaupungin tunnustusta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Liitteet

1 Ansioituneet kansalaiset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsinki-mitalin myöntämisperusteita koskevien määräysten 2 §:n 2 momentin mukaan kultainen Helsinki-mitali voidaan myöntää henkilöille, joiden on katsottava toiminnallaan ansainneen kaupungin tunnustusta.

Helsinki-mitalin jakoa koskevien määräysten mukaan mitalin myöntää kaupunginhallitus kaupunginjohtajan ehdotuksesta. Tieto mitalin saajista annetaan julkisuuteen Helsinki-päivänä 12.6.2017, jolloin mitalit luovutetaan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/5

Liitteet

1 Ansioituneet kansalaiset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 552

Pormestarin ja apulaispormestarien sijaisuudet

HEL 2017-005545 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti 1.6.2017 alkaen pormestarin ja apulaispormestarin sijaisuuksista seuraavasti:

Pormestarin sijaisena toimivat apulaispormestarit seuraavassa järjestyksessä:

1. Kaupunkiympäristön toimialan apulaispormestari
2. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan apulaispormestari
3. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan apulaispormestari
4. Sosiaali- ja terveystoimialan apulaispormestari

Kaupunkiympäristön toimialan apulaispormestarin sijaisena toimivat apulaispormestarit seuraavassa järjestyksessä:

1. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan apulaispormestari
2. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan apulaispormestari
3. Sosiaali- ja terveystoimialan apulaispormestari

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan apulaispormestari sijaisena toimivat apulaispormestarit seuraavassa järjestyksessä:

1. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan apulaispormestari
2. Sosiaali- ja terveystoimialan apulaispormestari
3. Kaupunkiympäristön toimialan apulaispormestari

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan apulaispormestari sijaisena toimivat apulaispormestarit seuraavassa järjestyksessä:

1. Sosiaali- ja terveystoimialan apulaispormestari
2. Kaupunkiympäristön toimialan apulaispormestari
3. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan apulaispormestari

Sosiaali- ja terveystoimialan apulaispormestarisijaisena toimivat apulaispormestarit seuraavassa järjestyksessä:

1. Kaupunkiympäristön toimialan apulaispormestari
2. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan apulaispormestari
3. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan apulaispormestari

22.05.2017

Kj/6

Sijaiseksi määrättyjen apulaispormestarien ollessa estyneinä tai esteellisiä apulaispormestarin sijaisena toimii pormestari.

Pormestarin ja kaikkien apulaispormestarien ollessa estyneinä pormestarin ja apulaispormestarien sijaisena toimii kaupunginvaltuuston puheenjohtaja.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hallintosäännön 3 luvun 3 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää muista kuin toimielimen puheenjohtajuuteen tai jäsenyyteen liittyvistä pormestarin ja apulaispormestarien sijaisuuksista.

Pormestari vastaa kuntalaissa pormestarille säädetyistä ja hallintosäännössä määrättyistä tehtävistä. Apulaispormestarien toimivallasta määrätään hallintosäännössä. Pormestarin ja apulaispormestarin sijainen vastaa pääasiassa edellä määriteltävien tehtävien hoitamisesta pormestarin tai kyseisen toimialan apulaispormestarin ollessa estynyt tai esteellinen.

Pormestarin ja apulaispormestarin sijaisena toimielimen puheenjohtajuuteen ja tähän liittyvien muiden tehtävien osalta toimii toimielimen varapuheenjohtaja. Toimielimen jäsenen sijaisena toimii pormestarin tai apulaispormestarin henkilökohtainen varajäsen kyseisessä toimielimessä.

Pormestarin ja apulaispormestarien toimivallan, aseman ja muiden tehtävien samankaltaisuudesta johtuen sijaistusjärjestelyt on tarkoituksenmukaista toteuttaa siten, että pormestarin sijaisina toimivat apulaispormestarit.

Apulaispormestarin sijaisena toimii esitetyn mukaisessa järjestyksessä kunkin toimialan apulaispormestari. Kaikkien edellä mainittujen ollessa estyneinä tai esteellisinä, sijaisena toimii pormestari.

22.05.2017

Kj/6

Päätöksessä on varauduttu tilanteeseen, jossa pormestari ja apulaispormestarit ovat poikkeuksellisista syistä estyneitä hoitamaan tehtäväänsä. Edellä mainitussa tilanteessa pormestarin ja kunkin apulaispormestarin sijaisena toimii kaupunginvaltuuston puheenjohtaja.

Pormestarin sijaistusjärjestys perustuu ryhmien väliseen neuvottelutalokseen. Apulaispormestarien sijaistusjärjestyksen osalta sovelletaan vastaavaa järjestystä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/7

§ 553

Oy Apotti Ab:n pääomittaminen vuonna 2017

HEL 2017-001594 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

- hyväksyä 1 505 953 euron suuruisen vastikkeettoman sijoituksen tekemisen Oy Apotti Ab:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon,
- myöntää kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston käytettäväksi vuoden 2017 talousarviomäärärahoja edellä mainitut 1 505 953 euroa vastikkeettoman sijoituksen maksamiseen talousarvion tiililtä 8 22 19, Arvopaperit, Khn käytettäväksi, Muut kohteet.

Käsittely

Esteelliset: Pia Panhelainen ja Sami Sarvilinna

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 SVOP-sijoitukset omistajittain

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Oy Apotti Ab

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin, Vantaan ja Kauniaisten kaupungit, Kirkkonummen kunta, Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä (HUS) sekä KL-Kuntahankinnat Oy ovat tehneet sopimuksen sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintayhteistyöstä. Hankinnan kohteena on kuntien ja HUS:n käyttöön tuleva sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen asiakas- ja potilastietojärjestelmä. Hankintayhteistyö on osa Apotti-hanketta. Hankkeen tarkoituksena on parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja palveluja. Apotti-hankkeen yhtenä osana on asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinta ja käyttöönotto.

Oy Apotti Ab perustettiin kesäkuussa 2015. Yhtiön tarkoituksena on vastata hankittavan asiakas- ja potilastietojärjestelmän toteutuksesta, käyttöönotosta sekä tuotannon aikaisesta toiminnasta. Yhtiö tuottaa sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmä-, järjestelmäkehitys- ja tuki-palveluita omistajilleen omakustannusperiaatteella. Yhtiö tukee omistajiaan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan muutoksessa sekä tehokaiden yhtenäisten toimintamallien kehittämisessä.

Kaupunki omistaa tällä hetkellä yhtiön osakkeista 38 %. Muut omistajat ovat HUS (46 %), Vantaan kaupunki (13 %), Kauniaisten kaupunki (0,5 %) sekä Kirkkonummen kunta (2,5 %). Asiakas- ja potilastietojärjestelmän käytön on suunniteltu vastaisuudessa laajentuvan ja myöhemmin järjestelmän käyttäjiksi liittyvät HUS-alueen kunnat tulevat yhtiön osakkaiksi alkuperäisten osakkaiden sopimalla tavalla. Tuusulan ja Keravan liittyminen yhtiön omistajiksi ja järjestelmän tuleviksi käyttäjiksi on parhaillaan käynnissä.

Oy Apotti Ab:n toiminta rahoitetaan pääosin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP) tehtävillä maksuilla sekä pitkäaikaisilla lainoilla vuoteen 2020 asti. Vuosien 2016–2020 välillä lainojen osuuden arvioidaan kattavan 90 % yhtiön rahoitustarpeesta ja näin ollen SVOP-sijoitusten osuus olisi 10 %.

Oy Apotti Ab:n omistajat ovat sitoutuneet yhtiön rahoittamaan asiakas- ja potilastietojärjestelmän toimitusvaiheen omistustensa suhteessa. Omistajien SVOP-sijoitukset yhtiöön tehdään vuosittain. Kaupungin vuoden 2017 SVOP-sijoituksen määrä on 1 505 953 euroa. Yhtiöön tehtävien SVOP-sijoitusten yhteismäärä 2015–2020 on yhteensä noin 22,8 miljoonaa euroa, josta kaupungin osuus on noin 8,7 miljoonaa euroa.

Päätösesitys perusteluineen vastaa kaupunginhallituksen konsernijaoston esitystä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja

22.05.2017

Kj/7

Jussi Pajunen

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 SVOP-sijoitukset omistajittain

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Oy Apotti Ab

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupungin-
hallitus

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Talpa

Päätöshistoria

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 15.05.2017 § 78

HEL 2017-001594 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallituksen konsernijaosto esitti kaupunginhallitukselle seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättää

- hyväksyä 1 505 953 euron suuruisen vastikkeettoman sijoituksen tekemisen Oy Apotti Ab:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon,
- myöntää kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston käytettäväksi vuoden 2017 talousarviomäärärahoja edellä mainitut 1 505 953 euroa vastikkeettoman sijoituksen maksamiseen talousarvion tililtä 8 22 19, Arvopaperit, Khn käytettäväksi, Muut kohteet.

Käsittely

15.05.2017 Ehdotuksen mukaan

22.05.2017

Kj/7

Esteelliset: Pia Panhelainen

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

§ 554

Toimialojen ja kaupunginkanslian eräiden virkojen virkanimikkeiden muuttaminen

HEL 2017-005457 T 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti muuttaa kaupunkiympäristön toimialan seuraavien virkojen virkanimikkeet:

- vakanssi 515101 yleiskaava-arkkitehti (avoin, yleissuunnitteluosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (yleiskaavoitus- yksikkö)
- vakanssi 515201 toimistopäällikkö (yleissuunnitteluosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (teknistaloudellinen suunnittelu-yksikkö)
- vakanssi 513901 projektipäällikkö (yleissuunnitteluosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (Östersundomin suunnittelu-yksikkö)
- vakanssi 060350 osastopäällikkö (geotekninen osasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (maa- ja kallioperä-yksikkö)
- vakanssi 514101 toimistopäällikkö (liikennesuunnittelu osasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (liikennejärjestelmä-yksikkö)
- vakanssi 514401 toimistopäällikkö (liikennesuunnittelu osasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (liikenteenhallinta-yksikkö)
- vakanssi 081000 toimitusjohtaja (Helsingin tukkutori), uusi virkanimike yksikön päällikkö, (tukkutori-yksikkö)
- vakanssi 055221 toimistopäällikkö (katu- ja puisto-osasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (yleiset alueet-yksikkö)
- vakanssi 054004 toimistopäällikkö (HKR-rakennuttaja), uusi virkanimike yksikön päällikkö, (infrayksikkö 1)
- vakanssi 054100 toimistopäällikkö (HKR-rakennuttaja), uusi virkanimike yksikön päällikkö, (toimitila-yksikkö 3)
- vakanssi 054760 toimistopäällikkö (palveluosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (alueiden käyttö ja valvonta-yksikkö)
- vakanssi 060063 toimistopäällikkö (kaupunkimittausosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (kiinteistönmuodostus-yksikkö)
- vakanssi 060065 toimistopäällikkö (kaupunkimittausosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (kartat ja paikkatiedot-yksikkö)
- vakanssi 060062 toimistopäällikkö (kaupunkimittausosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (maastomittaus-yksikkö)
- vakanssi 128053 ympäristösuojelupäällikkö (ympäristönsuojeluosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (ympäristönsuojelu-yksikkö)

- vakanssi 128052 elintarviketurvallisuuspäällikkö (elintarviketurvalli-
suusosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (elintarviketurvalli-
suus-yksikkö)
- vakanssi 019003 ympäristöterveyspäällikkö (ympäristöterveysosas-
to), uusi virkanimike yksikön päällikkö (ympäristöterveys-yksikkö)
- vakanssi 060551 lakimies (palveluosasto), uusi virkanimike yksikön
päällikkö (maksuseuraamukset ja oikaisuvaatimukset-yksikkö)
- vakanssi 512301 toimistopäällikkö (asemakaavaosasto), uusi virka-
nimike yksikön päällikkö (läntinen- alueyksikkö)
- vakanssi 512401 toimistopäällikkö (asemakaavaosasto), uusi virka-
nimike yksikön päällikkö (itäinen-alueyksikkö)
- vakanssi 512201 toimistopäällikkö (asemakaavaosasto), uusi virka-
nimike yksikön päällikkö (eteläinen-alueyksikkö)
- vakanssi 060351 geotekniikkapäällikkö (geotekninen osasto), uusi
virkanimike tiimipäällikkö (pohjarakennus)
- vakanssi 060352 toimistopäällikkö (geotekninen osasto), uusi virka-
nimike tiimipäällikkö (kalliorakennus)
- vakanssi 060848 ylläpitoinsinööri (kiinteistöt), uusi virkanimike tiimi-
päällikkö (isännöinti 1)
- vakanssi 061508 ylläpitoinsinööri (kiinteistöt), uusi virkanimike tiimi-
päällikkö (isännöinti 2)
- vakanssi 061509 ylläpitoinsinööri (kiinteistöt), uusi virkanimike tiimi-
päällikkö (isännöinti 3)
- vakanssi 055222 alueidenkäyttöpäällikkö (palveluosasto), uusi vir-
kanimike tiimipäällikkö (alueidenkäyttö)
- vakanssi 055230 alueidenvalvontapäällikkö (palveluosasto), uusi
virkanimike tiimipäällikkö (alueidenvalvonta)
- vakanssi 060067 kiinteistöinsinööri (kaupunkimittaosasto), uusi
virkanimike tiimipäällikkö (kiinteistötoimitukset)
- vakanssi 060068 johtava maanmittausinsinööri (kaupunkimittauso-
sasto), uusi virkanimike tiimipäällikkö (kiinteistörekisteri)
- vakanssi 060073 johtava maanmittausteknikko (avoin, kaupunkimit-
tausosasto), uusi virkanimike tiimipäällikkö (tonttijaot ja laskenta)
- vakanssi 060070 johtava maanmittausteknikko (kaupunkimittauso-
sasto), uusi virkanimike tiimipäällikkö (itäinen maastomittaus)
- vakanssi 060089 johtava maanmittausteknikko (kaupunkimittauso-
sasto), uusi virkanimike tiimipäällikkö (läntinen maastomittaus)
- vakanssi 128012 johtava ympäristöasiantuntija (ympäristökeskus),
uusi virkanimike tiimipäällikkö (ympäristövaikutukset, ilma ja melu)
- vakanssi 023011 johtava ympäristötarkastaja (avoin, ympäristökes-
kus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (maaperä ja jätteet)
- vakanssi 055501 johtava ympäristötutkija (ympäristökeskus), uusi
virkanimike tiimipäällikkö (vesi)

- vakanssi 016925 johtava ympäristösuunnittelija (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (luonto ja ympäristötietoisuus)
- vakanssi 016776 johtava ympäristösuunnittelija (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (ilmasto ja ympäristöasioiden hallinta)
- vakanssi 128044 johtava elintarviketarkastaja (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (elintarvikemyymälät)
- vakanssi 128045 johtava elintarviketarkastaja (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (ravintolat)
- vakanssi 054759 johtava ympäristötarkastaja (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (asumisterveys)
- vakanssi 023012 johtava ympäristötarkastaja (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (terveydensuojelu)

Kaupunginhallitus päätti muuttaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan seuraavien virkojen virkanimikkeet:

- vakanssi 045131, osastopäällikkö (suomenkielinen työväenopisto), uusi virkanimike hallintopäällikkö (hallintopalvelut)
- vakanssi 012186, päiväkodin johtaja (leikkipuistotoiminta), uusi virkanimike kehitysvammaisten iltapäivätoiminnan johtava ohjaaja (koululaisten iltapäivätoiminta)
- vakanssi 011544, päiväkodin johtaja (leikkipuistotoiminta), uusi virkanimike kehitysvammaisten iltapäivätoiminnan johtava ohjaaja (koululaisten iltapäivätoiminta)

Kaupunginhallitus päätti muuttaa sosiaali- ja terveystoimialan seuraavan virkanimikkeen:

- vakanssi 019106, palvelupäällikkö (talous- ja tukipalvelut), uusi virkanimike tukipalvelupäällikkö (tukipalvelut)

Kaupunginhallitus päätti muuttaa kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan seuraavien virkojen virkanimikkeet:

- vakanssi 461014, osastopäällikkö (kulttuurikeskus), uusi virkanimike alueellisten kulttuuripalvelujen päällikkö (alueelliset kulttuurikeskukset- yksikkö)
- vakanssi 046431, osastopäällikkö (kulttuurikeskus), uusi virkanimike kumppanuuspäällikkö (kumppanuudet ja avustukset- yksikkö)
- vakanssi 045502, kirjastotoimen apulaisjohtaja (aluetuomisto si, kaupunginkirjasto), uusi virkanimike aluekirjastopalvelujen johtaja (alueelliset kirjastot- yksikkö)
- vakanssi 045503, kirjastotoimen apulaisjohtaja (aluetuomisto ams, kaupunginkirjasto), uusi virkanimike keskustakirjaston johtaja (keskustakirjasto)

22.05.2017

Kj/8

- vakanssi 045522, toimistopäällikkö (hankinta ja luettelointitoimisto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (aineisto- ja metatietoyksikkö)
- vakanssi 046450, intendentti (taidemuseo), uusi virkanimike kokoelmapäällikkö (taidekokoelma-yksikkö)

Kaupunginhallitus päätti muuttaa kaupunginkanslian seuraavien virkojen virkanimikkeet:

- vakanssi 017518, johtaja (tietokeskus), uusi virkanimike kaupunkitietopäällikkö (talous- ja suunnitteluosasto)
- vakanssi 017400, arkistotoimen päällikkö (tietokeskus), uusi virkanimike tiedonhallintapäällikkö (hallinto-osasto)
- vakanssi 088176, yksikön päällikkö (henkilöstöosasto), uusi virkanimike henkilöstöpolitiikan päällikkö (henkilöstöosasto)

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Leena Mattheiszen, neuvottelupäällikkö, puhelin: 310 37963
leena.mattheiszen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto teki 22.6.2016 päätöksen uuden 1.6.2017 aloittavan organisaation hallintosäännöstä, toimialoista ja palvelukokonaisuuksista. Toimialojen toimintasäännöissä on määritelty tarkemmin toimialojen organisaatio ja tehtävät.

Hallintosäännön mukaan kansliapäällikkö päättää johtavien viranhaltijoiden palkasta ja henkilöstöjohtaja muiden tehtävien vaatavuusluokittelusta ja, tarkastusjohtajaa lukuun ottamatta, siihen perustuvasta palkasta, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty.

Toimialojen ja kaupunginkanslian virkojen tehtävien vaatavuus ja tehtäväkohtainen palkka on arvioitu kaupungin tehtävien vaatavuudenarviointijärjestelmällä, joka perustuu kunnalliseen yleiseen virka- ja työehtosopimukseen.

22.05.2017

Johdon ja palvelutason päälliköiden virkojen vaativuus on arvioitu HAY-arviointijärjestelmällä, jota käytetään kaupungin ylimmän johdon virkojen vaativuuden arvioinnissa. HAY-järjestelmässä tehtävän pääkriteerit ovat vastuu, tietotaito/kokemus sekä ongelmanratkaisu. Sovellettavasta kokonaispalkkajärjestelmästä kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen 10.12.2012. Kokonaispalkka sisältää kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen mukaiset palkan lisät.

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää virkojen nimikemuutoksista. Nimikkeet yhdenmukaistetaan uuteen johtamisrakenteeseen sopiviksi. Esitetyt muutokset kohdistuvat olemassa oleviin virkoihin, jotka on täytetty ja joiden viranhaltijat siirtyvät uuteen organisaatioon 1.6.2017 lukien.

Henkilöitä, joita virkanimikemuutokset koskevat on kuultu henkilökohtaisesti.

Kaupunginhallitus päättää muuttaa kaupunkiympäristön toimialan seuraavien virkojen virkanimikkeet:

- vakanssi 515101 yleiskaava-arkkitehti (avoin, yleissuunnitteluosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (yleiskaavoitus-yksikkö)
- vakanssi 515201 toimistopäällikkö (yleissuunnitteluosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (teknistaloudellinen suunnittelu-yksikkö)
- vakanssi 513901 projektipäällikkö (yleissuunnitteluosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (Östersundomin suunnittelu-yksikkö)
- vakanssi 060350 osastopäällikkö (geotekninen osasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (maa- ja kallioperä-yksikkö)
- vakanssi 514101 toimistopäällikkö (liikennesuunnittelu osasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (liikennejärjestelmä-yksikkö)
- vakanssi 514401 toimistopäällikkö (liikennesuunnittelu osasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (liikenteenhallinta-yksikkö)
- vakanssi 081000 toimitusjohtaja (Helsingin tukkutori), uusi virkanimike yksikön päällikkö, (tukkutori-yksikkö)
- vakanssi 055221 toimistopäällikkö (katu- ja puisto-osasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (yleiset alueet-yksikkö)
- vakanssi 054004 toimistopäällikkö (HKR-rakennuttaja), uusi virkanimike yksikön päällikkö, (infrayksikkö 1)
- vakanssi 054100 toimistopäällikkö (HKR-rakennuttaja), uusi virkanimike yksikön päällikkö, (toimitila-yksikkö 3)
- vakanssi 054760 toimistopäällikkö (palveluosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (alueiden käyttö ja valvonta-yksikkö)
- vakanssi 060063 toimistopäällikkö (kaupunkimittausosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (kiinteistönmuodostus-yksikkö)

- vakanssi 060065 toimistopäällikkö (kaupunkimittaussosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (kartat ja paikkatiedot-yksikkö)
- vakanssi 060062 toimistopäällikkö (kaupunkimittaussosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (maastomittaus-yksikkö)
- vakanssi 128053 ympäristösuojelupäällikkö (ympäristönsuojeluosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (ympäristönsuojelu-yksikkö)
- vakanssi 128052 elintarviketurvallisuuspäällikkö (elintarviketurvallisuusosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (elintarviketurvallisuus-yksikkö)
- vakanssi 019003 ympäristöterveyspäällikkö (ympäristöterveysosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (ympäristöterveys-yksikkö)
- vakanssi 060551 lakimies (palveluosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (maksuseuraamukset ja oikaisuvaatimukset-yksikkö)
- vakanssi 512301 toimistopäällikkö (asemakaavaosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (läntinen- alueyksikkö)
- vakanssi 512401 toimistopäällikkö (asemakaavaosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (itäinen-alueyksikkö)
- vakanssi 512201 toimistopäällikkö (asemakaavaosasto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (eteläinen-alueyksikkö)
- vakanssi 060351 geotekniikkapäällikkö (geotekninen osasto), uusi virkanimike tiimipäällikkö (pohjarakennus)
- vakanssi 060352 toimistopäällikkö (geotekninen osasto), uusi virkanimike tiimipäällikkö (kalliorakennus)
- vakanssi 060848 ylläpitoinsinööri (kiinteistöt), uusi virkanimike tiimipäällikkö (isännöinti 1)
- vakanssi 061508 ylläpitoinsinööri (kiinteistöt), uusi virkanimike tiimipäällikkö (isännöinti 2)
- vakanssi 061509 ylläpitoinsinööri (kiinteistöt), uusi virkanimike tiimipäällikkö (isännöinti 3)
- vakanssi 055222 alueidenkäyttöpäällikkö (palveluosasto), uusi virkanimike tiimipäällikkö (alueidenkäyttö)
- vakanssi 055230 alueidenvalvontapäällikkö (palveluosasto), uusi virkanimike tiimipäällikkö (alueidenvalvonta)
- vakanssi 060067 kiinteistöinsinööri (kaupunkimittaussosasto), uusi virkanimike tiimipäällikkö (kiinteistötoimitukset)
- vakanssi 060068 johtava maanmittausinsinööri (kaupunkimittaussosasto), uusi virkanimike tiimipäällikkö (kiinteistörekisteri)
- vakanssi 060073 johtava maanmittausteknikko (avoin, kaupunkimittaussosasto), uusi virkanimike tiimipäällikkö (tonttijaot ja laskenta)
- vakanssi 060070 johtava maanmittausteknikko (kaupunkimittaussosasto), uusi virkanimike tiimipäällikkö (itäinen maastomittaus)
- vakanssi 060089 johtava maanmittausteknikko (kaupunkimittaussosasto), uusi virkanimike tiimipäällikkö (läntinen maastomittaus)

- vakanssi 128012 johtava ympäristöasiantuntija (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (ympäristövaikutukset, ilma ja melu)
- vakanssi 023011 johtava ympäristötarkastaja (avoin, ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (maaperä ja jätteet)
- vakanssi 055501 johtava ympäristötutkija (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (vesi)
- vakanssi 016925 johtava ympäristösuunnittelija (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (luonto ja ympäristötietoisuus)
- vakanssi 016776 johtava ympäristösuunnittelija (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (ilmasto ja ympäristöasioiden hallinta)
- vakanssi 128044 johtava elintarviketarkastaja (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (elintarvikemyymälät)
- vakanssi 128045 johtava elintarviketarkastaja (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (ravintolat)
- vakanssi 054759 johtava ympäristötarkastaja (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (asumisterveys)
- vakanssi 023012 johtava ympäristötarkastaja (ympäristökeskus), uusi virkanimike tiimipäällikkö (terveydensuojelu)

Kaupunginhallitus päättää muuttaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan seuraavien virkojen virkanimikkeet:

- vakanssi 045131, osastopäällikkö (suomenkielinen työväenopisto), uusi virkanimike hallintopäällikkö (hallintopalvelut)
- vakanssi 012186, päiväkodin johtaja (leikkipuistotoiminta), uusi virkanimike kehitysvammaisten iltapäivätoiminnan johtava ohjaaja (koululaisten iltapäivätoiminta)
- vakanssi 011544, päiväkodin johtaja (leikkipuistotoiminta), uusi virkanimike kehitysvammaisten iltapäivätoiminnan johtava ohjaaja (koululaisten iltapäivätoiminta)

Kaupunginhallitus päättää muuttaa sosiaali- ja terveystoimialan seuraavan virkanimikkeen:

- vakanssi 019106, palvelupäällikkö (talous- ja tukipalvelut), uusi virkanimike tukipalvelupäällikkö (tukipalvelut)

Kaupunginhallitus päättää muuttaa kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan seuraavien virkojen virkanimikkeet:

- vakanssi 461014, osastopäällikkö (kulttuurikeskus), uusi virkanimike alueellisten kulttuuripalvelujen päällikkö (alueelliset kulttuurikeskukset- yksikkö)

22.05.2017

Kj/8

- vakanssi 046431, osastopäällikkö (kulttuurikeskus), uusi virkanimike kumppanuuspäällikkö (kumppanuudet ja avustukset- yksikkö)
- vakanssi 045502, kirjastotoimen apulaisjohtaja (aluetoimisto si, kaupunginkirjasto), uusi virkanimike aluekirjastopalvelujen johtaja (alueelliset kirjastot- yksikkö)
- vakanssi 045503, kirjastotoimen apulaisjohtaja (aluetoimisto ams, kaupunginkirjasto), uusi virkanimike keskustakirjaston johtaja (keskustakirjasto)
- vakanssi 045522, toimistopäällikkö (hankinta ja luettelointitoimisto), uusi virkanimike yksikön päällikkö (aineisto- ja metatietoyksikkö)
- vakanssi 046450, intendentti (taidemuseo), uusi virkanimike kokoelmapäällikkö (taidekokoelma-yksikkö)

Kaupunginhallitus päättää muuttaa kaupunginkanslian seuraavien virkojen virkanimikkeet:

- vakanssi 017518, johtaja (tietokeskus), uusi virkanimike kaupunkitietopäällikkö (talous- ja suunnitteluosasto)
- vakanssi 017400, arkistotoimen päällikkö (tietokeskus), uusi virkanimike tiedonhallintapäällikkö (hallinto-osasto)
- vakanssi 088176, yksikön päällikkö (henkilöstöosasto), uusi virkanimike henkilöstöpolitiikan päällikkö (henkilöstöosasto)

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Leena Mattheiszen, neuvottelupäällikkö, puhelin: 310 37963
leena.mattheiszen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/9

§ 555 Lähiöprojektin toimintakertomus 2016

HEL 2017-004974 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi lähiöprojektin toimintakertomuksen vuodelta 2016.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Riikka Henriksson, suunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Liitteet

1 Lähiöprojektin toimintakertomus 2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lähiöprojekti on lähettänyt kaupunginhallitukselle toimintakertomuksensa vuodesta 2016. Lähiöprojektin perustamisen yhteydessä 2.1.1996 kaupunginhallitus antoi projektin tehtäväksi raportoida toiminnastaan vuosittain kaupunginhallitukselle. Esityslistan liitteenä (liite 1) olevassa toimintakertomuksessa on raportoitu vuoden 2016 tavoitteita ja toimintaa.

Kaupunginhallitus hyväksyi 14.12.2015 lähiöprojektin projektisuunnitelman kaudelle 2016–2017 ja kehotti hallintokuntia ottamaan vuosien 2016–2017 toiminnassaan huomioon lähiöprojektin tavoitteet sekä jatkamaan ja tehostamaan hallintokuntien välistä yhteistyötä. Toimintakauden 2016–2017 päätavoitteina ovat aluekohtainen toiminta ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy. Tavoitteita tukevia poikkileikkaavia tavoitteita ovat positiivisen maineen vahvistaminen, asukasyhteistyö sekä elinkeinojen edellytysten vahvistaminen. Toimintakaudella keskitytään esi-kaupunkien fyysiseen ja toiminnalliseen kehittämiseen sekä syrjäytymistä ennaltaehkäisevään toimintaan.

Aluekohtaista toimintaa toteutettiin vuonna 2016 erityisesti Malminkartanon, Kannelmäen, Pohjois-Haagan, Malmin, Meri-Rastilan ja Jakomäen alueilla. Meri-Rastilassa ja Malminkartanossa toiminnalla edistettiin täydennysrakentamista. Meri-Rastilan kaavaluonnos asetettiin nähtäville loppuvuodesta 2016. Kaavasuunnittelun ohessa toteutettiin etnografinen tutkimus maahanmuuttajien asumisesta ja yrittäjyydestä sekä julkisen tilan elävöittämissuunnitelma. Malminkartanossa hankkeen tavoitteena on parantaa alueen julkista ympäristöä, sijoittaa uutta asuntorakentamista alueelle sekä edistää asukastoimintaa. Alueelle laadittiin asema-alueen ideasuunnitelma sekä edistettiin Malminkartanon tunnelin katutaidehanketta. Vuonna 2016 toteutettiin lähiöprojektin rahoituksella myös palvelumuotoilutyö täydennysrakentamisprosessin kehittämiseksi Helsingin kaupungilla. Julkisen tilan elävöittämissuunnitelma laadittiin Longinojanlaakson ideasuunnitelma Malmille sekä jatkettiin asemanseutujen kehittämistä Pohjois-Haagassa, Pukinmäessä ja Malmilla. Pohjois-Haagassa ideasuunnitelma eteni tarkempaan suunnitteluun, Pukinmäessä suunnittelua käynnistettiin keskusteluilla Liikenneviraston kanssa ja Malmilla käynnistettiin ideasuunnitelman laatiminen. Korjaustapaohjeet valmistuivat Kannelmäen alueelle.

Syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä keskityttiin lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen sekä aluelähtöisten toimintamallien kehittämiseen. Hankkeissa on tarkoituksena kehittää uusia monihallintokuntaisia toimintamalleja syrjäytymisen ehkäisyyn. Yhteistyötä on tehty nuorisosiainkeskuksen, liikuntaviraston, kulttuurikeskuksen, opetusviraston ja kirjaston kanssa. Tavoitteena on tarjota lapsille ja nuorille kaikille avointa ja saavutettavaa toimintaa.

Syrjäytymisen ennaltaehkäisyn hankkeita ovat esimerkiksi Operaatio-Pulssi ja Lännen nuorten liikuntahanke. Operaatio-Pulssi toimii lähiöprojektin rahoituksella Malmilla ja Jakomäessä sekä vakiintuneena virastojen toimintana Pukinmäessä ja Tapanilassa. Hankkeessa innostetaan 12–18-vuotiaita nuoria kulttuuri- ja liikuntaharrastusten sekä yhteisen tekemisen pariin. Toiminnan suunnittelevat ja toteuttavat osaltaan nuoret itse. Lännen nuorten liikuntahanke toimii Malminkartanon, Kannelmäen, Haagan ja Pitäjänmäen alueilla. Hankkeessa etsitään uusia keinoja tunnistaa nuorten omaehtoista liikkumista mahdollistavia tekijöitä sekä tuottaa laadukkaita vapaa-ajan liikuntapalveluja nuorille. Hankkeessa on kartoitettu liikuntatiloja, liikuntaseuroja ja toimijoita sekä järjestetty kesä- ja pelailutoimintaa ja ohjattua avointa toimintaa.

Lähiöpuutarha-hankkeen tavoitteena on muun muassa alueiden viihtyisyyden ja asukkaiden yhdessä tekemisen lisääminen. Hankkeen toimintaan osallistui vuoden 2016 aikana 1 400 ihmistä Kontulassa, Jakomäessä, Roihuvuoressa ja Meri-Rastilassa. Hankkeesta saadut palaut-

teet ovat olleet myönteisiä ja viljelytoiminnan koettiin lisänneen ympäristön viihtyisyyttä, yhteisöllisyyttä ja toimijoiden yhteistyötä.

Myönteisen maineen ja projektin näkyvyyden edistämistä toteutettiin aktiivisella viestinnällä paikallislehdissä ja sosiaalisessa mediassa, uuden kauden esitteen laatimisella sekä lähiöprojektin 20-vuotisnäyttelyllä ”Hoodit esillä Laiturilla”. Asukasyhteistyötä tuettiin vuorovaikutteisen menetelmien toteuttamisella suunnitteluhankkeissa. Lähiöprojekti rahoitti sosiaali- ja terveystieteiden osallisuutta ja vaikuttamista edistäviä asukasyhteistyöhankkeita sekä tapahtumia Jakomäessä, Malmilla, Kannelmäessä, Malminkartanossa ja Pohjois-Haagassa. Asukastoimintaa edistettiin ympäristö- ja taidehankkeissa sekä kulttuurikeskuksen kaupunkikulttuurihankkeissa Jakomäessä ja Malmilla. Lähiöprojekti tuki myös esimerkiksi kotikaupunkipolkujen laadintaa ja kaupunginosaradiota. Elinkeinotoiminnan edistämiseksi keskityttiin vuonna 2016 Herttoniemen yritysalueen kehittämiseen, Myllypuroon sekä maahanmuuttajien yrittäjyyttä kartoittavan selvityksen laadintaan Meri-Rastilassa.

Vuonna 2016 lähiöprojektin toimintaraha oli 561 000 €, johon sisältyivät vuodelta 2015 siirtyneet määrärahat (88 000 €). Toimintarahaa oli vuonna 2016 eniten käytössä kaupunkisuunnitteluvirastolla ja kulttuurikeskuksella. Toimintarahaa käytetään erilaisten yhteistyöhankkeiden toteuttamiseen, viestintään, ympäristösuunnitteluun ja projektin yleisten toimintakulujen kattamiseen. Vuoden 2016 toimintarahan kokonaiskäyttö oli 397 730 € eli 71 % toimintarahasta. Syitä toimintarahan myönnettyä alhaisemmalle käytölle olivat uuden kauden valmistelu, hankkeiden arvioitua pienemmät kustannukset sekä aikataulut. Määrärahoista siirrettiin vuodelle 2017 yhteensä 87 000 €. Toimintarahalla on merkitystä kehittämishankkeiden toteuttamiselle, joita ei välttämättä ole mahdollista toteuttaa hallintokuntien normaalien budjettien puitteissa.

Lähiöprojektin toiminta 2016 on ollut projektisuunnitelman tavoitteiden mukaista ja keskittynyt valituille kohdealueille. Aluekohtaisen toiminnan painopisteenä on ollut alueiden pitkäjänteinen kehittäminen, jonka tulokset näkyvät alueella suunnitelmien toteutuessa. Syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä on toteutettu projekteja, jotka ovat luoneet keinoja erityisesti lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn tarjoamalla harrastusmahdollisuuksia sekä vahvistaneet alueiden asukastoimintaa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Riikka Henriksson, suunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

22.05.2017

Kj/9

1 Lähiohjelman toimintakertomus 2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Lautakunnat ja johtokunnat
Virastot ja liikelaitokset
Kaupunginkanslia
Kaupunkisuunnitteluvirasto

22.05.2017

Kj/10

§ 556

Lainan myöntäminen Maanviljelyslyseon osakeyhtiölle

HEL 2017-002444 T 02 05 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää Helsingin yhteislyseota ylläpitävälle Maanviljelyslyseon osakeyhtiölle enintään 3 000 000 euron suuruisen koululainan talousarvion kohdalta 9 01 02 01, Lainojen myöntäminen kouluille, koulukiinteistössä tehtäviin perusparannuksiin seuraavin ehdoin:

Laina-aika: laina on lyhennyksistä vapaa. Laina-aika on koulun ylläpitäjän ja kaupungin välillä tehdyn sopimuksen voimassaoloaika edellyttäen, että vakuudet ovat voimassa.

Lainan korko: lainasta maksettava korko on valtiovarainministeriön puolivuositain vahvistaman peruskoron (tällä hetkellä 0 %) suuruinen.

Lainan vakuus: lainansaaja panttaa lainan vakuudeksi kaupungin omistaman tontin vuokraoikeuteen kohdistuvia panttikirjoja tai muun kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston hyväksymän vakuuden.

Lainan erityisehto: kaupunkiympäristön toimialan rakennetun omaisuuden hallinnalle on toimitettava ennen lainan nostamista yhteenveto tarjouspyynnöistä ja perustelut valituista urakoitsijoista, lainaerien nostamista varten kustannusseuranta ja hankkeen valmistuttua loppuselvitysraportti rakennuskustannuksista.

Lisäksi sovelletaan kaupunginhallituksen 20.4.2015 tekemän päätöksen mukaisia velan yleisiä ehtoja sekä yleisiä panttaus- ja takausehtoja.

Edelleen kaupunginhallitus päätti kehottaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastoa laatimaan tarvittavat laina-asiakirjat.

Käsittely

Esteelliset: Pia Panhelainen

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Tuomo Mäkinen, rahoituspäällikkö, puhelin: 310 36321
tuomo.makinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

22.05.2017

Kj/10

Liitteet

- 1 Hyl, koululainahakemus vuodelle 2017 liitteinen
- 2 Helsingin yhteislyseo, Hankkeen perustiedot

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Helsingin yhteislyseo

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupungin-
hallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Maanviljelyslyseon osakeyhtiö (Helsingin yhteislyseo) toimitti vuonna 2016 kaupungille hankesuunnitelman koulukiinteistön ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmien sekä sähkötekniikan perusparannuksista. Hankesuunnitelman mukainen lainatarve jakautuu usealle vuodelle ja on yhteensä 7 980 000 euroa.

Työ on suunniteltu vaiheistettavan kahdelle lukuvuodelle ja kahdelle kesälomakaudelle. Rahoitus on ajoitettu kalenterivuositain, mutta työ jakaantuu siten, että 1.osa kohdistuu vuosille 2016- 2017, ja 2.osa vuosille 2017 - 2018. Lisäksi vähäisiä takuutöitä ajoittuu vielä vuodelle 2019.

Kaupunginhallitus myönsi päätöksellään 8.5.2016, 449 §, (talousarvion kohdalta 9 01 02 01, Lainojen myöntäminen kouluille) 2 000 000 euron suuruisen lainan hankkeen vuoden 2016 kuluja varten. Vuonna 2017 tilattavia hankesuunnitelman mukaisia urakoita varten koulu on hakenut uutta 3 000 000 euron lainaa.

Esitetyn materiaalin perusteella kiinteistöviraston tilakeskus on lausunnossaan vuonna 2016 todennut hankkeen kokonaisuudessaan tarpeelliseksi ja esitetyn kustannusarvion asianmukaiseksi suhteessa hankkeen sisältöön ja kokoon sekä peruskorjaushankkeen laatutason tavanomaista vastaavaksi.

Helsingin kaupungin ja ylläpitäjän välillä tehdyn koulusopimuksen mukaisesti perusparannuslainaa haetaan ensisijaisesti Helsingin kaupungilta. Opetuslautakunta on käsitellyt laina-asiaa 25.4.2017 kokoukses-

22.05.2017

Kj/10

saan (asia 14), ja todennut että sillä ei ole lausuttavaa asiasta opetuksen näkökulmasta.

Kaupungin omistamalla korttelin 47001 vuokratontilla 1 sijaitsevan koulurakennuksen tekninen nykyarvo on 8.4.2015 tehdyn arvion mukaan noin 13 000 000 euroa. Helsingin yhteislyseolle myönnettyjen koululainojen lainapääoma on tällä hetkellä yhteensä 5 340 627,57 euroa, joten kiinteistöarviosta laskettava 90 % vakuusarvo riittää kattamaan nyt haettavan ja aiemmin myönnettyjen lainojen yhteismäärän.

Nykyisin voimassa olevista, kaupunginvaltuuston 14.9.2011 (§ 153) hyväksymistä, koulusopimuksista on poistettu maininta lainojen korottomuudesta. Voimassa olevan käytännön mukaan uudet sopimuskouluille myönnettävät lainat ovat korollisia ja koululainasta maksettava korko on peruskoron suuruinen (tällä hetkellä 0 %). Laina-aika on koulun ylläpitäjän ja kaupungin välillä tehdyn sopimuksen voimassaoloaika.

Talousarvion kohdalla 9 01 02 01, Lainojen myöntäminen kouluille, on tällä hetkellä käytettävissä yhteensä 8 223 000 euroa uusien lainojen myöntämistä varten, josta 3 000 000 euroa on varattu Lauttasaaren yhteiskoulun liikuntatilojen laajennukseen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Tuomo Mäkinen, rahoituspäällikkö, puhelin: 310 36321
tuomo.makinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hyl, koululainahakemus vuodelle 2017 liitteineen
- 2 Helsingin yhteislyseo, Hankkeen perustiedot

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Helsingin yhteislyseo

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kiinteistövirasto

22.05.2017

Kj/10

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 25.04.2017 § 60

HEL 2017-002444 T 02 05 03 00

Lausunto

Opetuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Opetuslautakunnalla ei ole asiassa lausuttavaa opetuksen näkökulmasta.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Jarkko Heikkilä, taloussuunnittelija, puhelin: 310 86696
jarkko.heikkila(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/11

§ 557

Määrärahan myöntäminen kiinteistövirastolle alueiden käyttöönoton edellyttämiin toimenpiteisiin ja Kruunusilltojen pohjatutkimuksiin

HEL 2017-005263 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää kiinteistövirastolle vuoden 2017 talousarvion alakohdasta 8 01 02 11, Alueiden käyttöönoton edellyttämät selvitykset ja toimenpiteet, Khn käytettäväksi

400 000 euroa useiden eri tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamiseen,

alakohdasta 8 01 02 15, Länsisataman esirakentaminen, Khn käytettäväksi

200 000 euroa maaperän puhdistamiseen ja

alakohdasta, 8 03 30 42, Projektialueiden kadut, Kruunusillat, Khn käytettäväksi

150 000 euroa pohjatutkimuksiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kiinteistöviraston esitys, 3.5.2017

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaikki esityksen kustannukset ovat arvonlisäverottomia (alv 0 %) ja määrärahaesitykset perustuvat saatuihin tarjouksiin tai muihin kustannusarvioihin.

Alueiden käyttöönoton edellyttämät selvitykset ja toimenpiteet

Vuosaarentie 3

Vuosaaren keskustassa tontilla 54157/1 (Vuosaarentie 3) on sijainnut suuri soranottoalue, joka on täytetty esim. rakennusjätteillä. Sorakuoppa sijoittuu poikkeusolojen vedenhankintaa varten varatulle tärkeälle pohjavesialueelle. Erilaisista klooratuista liuottimista, PAH-yhdisteistä ja metalleista aiheutunutta maaperän pilaantuneisuutta on todettu paikoin yli kymmenen metrin syvyydellä nykyisestä maanpinnasta. Koska kyseessä on tärkeä pohjavesialue, kunnostustavoitteet etenkin haihtuvien yhdisteiden osalta ovat vaativat. Perinteisen massanvaihdon kustannusten on arvioitu olevan noin 2,5 miljoonaa euroa. Toisena kunnostusvaihtoehtona on esitetty kustannuksiltaan merkittävästi edullisempaa In-situ -menetelmää, jossa maaperästä imetään haihtuvia yhdisteitä maanpinnalla sijaitsevaan käsittelykonttiin puhdistettavaksi. Jotta In-situ -menetelmän soveltuvuus tähän kohteeseen saadaan selvitettyä, järjestetään koekunnostus, jonka avulla saadaan tietoa menetelmän toimivuudesta, kestoajasta ja kokonaiskustannuksesta. Koekunnostuksesta aiheutuvien kustannusten vuonna 2017 arvioidaan olevan noin 270 000 euroa.

Muut kohteet

Lisäksi kiinteistövirastolla on tiedossa muutamia pieniä pilaantuneen maan kunnostuksia luovutettavilla tonteilla, jotka sijaitsevat Suutarilantiellä, Laajasalon ostoskeskuksessa ja Luutnantintantiellä. Näiden kohteiden maaperän puhdistamiseen tarvitaan 130 000 euroa.

Määrärahan tarve on yhteensä 400 000 euroa.

Länsisataman esirakentaminen

Jätkäsaaren alueella pilaantuneen maaperän kunnostaminen jatkuu esirakentamisen ja talonrakentamisen yhteydessä neljällä asemakaava-alueella.

Vuonna 2017 Länsisataman alueen puhdistamiseen arvioidaan tarvittavan yhteensä 1,06 milj. euroa, josta vuonna 2016 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyä ylitysoikeutta on 0,86 milj. euroa. Vuoden 2017 talousarvioista myönnettävän määrärahan tarve on siten 200 000 euroa.

Projektialueiden kadut, Kruunusillat

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kruunusiltojen suunnittelua ja toteutusta varten tarvitaan uusia pohjatutkimuksia erityisesti Korkeasaaren ja Palosaaren maa- ja vesialueilta. Arvioitu rahoitustarve pohjatutkimuksille vuonna 2017 on 150 000 euroa.

Määrärahaesitys

Kiinteistövirasto esittää, että kaupunginhallitus myöntäisi kiinteistövirastolle määrärahaa vuoden 2017 talousarvion alakohdista seuraavasti:

8 01 02 11, Alueiden käyttöönoton edellyttämät selvitykset ja toimenpiteet, tonttiosastolle

useiden eri tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamiseen
400 000 euroa,

8 01 02 15, Länsisataman esirakentaminen, tonttiosastolle

maaperän puhdistamiseen 200 000 euroa ja

8 03 30, Kadut, liikenneväylät ja radat, Kruunusillat, geotekniselle osastolle

pohjatutkimuksiin 150 000 euroa.

Esittelijä toteaa, että vuoden 2017 talousarviossa on varauduttu kiinteistöviraston esittämiin määrärahatarpeisiin. Alueiden käyttöönoton edellyttämiin toimenpiteisiin tarvittava yhteensä 600 000 euron määräraha tulisi myöntää talousarvion kohdan 8 01 02, Esirakentaminen, täyttötyöt ja alueiden käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet, Khn käytettäväksi eri alakohdilta. Kruunusiltojen pohjatutkimuksiin tarvittava 150 000 euron määräraha tulisi myöntää talousarvion alakohdasta 8 03 30 42, Projektialueiden kadut, Kruunusillat, Khn käytettäväksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kiinteistöviraston esitys, 3.5.2017

22.05.2017

Kj/11

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kiinteistövirasto
Rakennusvirasto
Kaupunginkanslia

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/12

§ 558

Kaupunginhallituksen määräämät rajat kaupunkiympäristön toimialalle

HEL 2017-005897 T 00 01 00

Päätös

A

Kaupunginhallitus päätti vahvistaa kaupunkiympäristölautakunnalle hallintosäännön 10 luvun 1 §:ssä määritellyt yleistoimivallat 30.9.2017 asti seuraavasti:

- toimialalautakunta tai sen määräämä päättää toimialan irtaimen omaisuuden luovuttamisesta lukuun ottamatta osakkeita, kun irtaimen omaisuuden arvo on enintään miljoona euroa (hallintosäännön luvun 10 luvun 1 §:n 3 momentin 2 kohta),
- toimialalautakunta tai sen määräämä päättää toimialan muuta kuin tilahanketta koskevasta suunnitelmasta ja piirustuksesta, kun hankkeen suunnitelman mukainen arvonlisäveroton kustannusarvio on enintään 5 miljoonaa euroa (hallintosäännön luvun 10 luvun 1 §:n 3 momentin 5 kohta),
- toimialalautakunta tai sen määräämä päättää huonetilojen vuokralle ottamisesta, kun sopimuksen ennakoitu kokonaisarvo on enintään 5 miljoonaa euroa (hallintosäännön luvun 10 luvun 1 §:n 3 momentin 7 kohta).

B

Kaupunginhallitus päätti vahvistaa kaupunkiympäristölautakunnalle hallintosäännön 16 luvun 1 §:ssä määritellyt erityistoimivallat 30.9.2017 asti seuraavasti:

- kaupunkiympäristölautakunta tai sen määräämä päättää kiinteistöjen tai rakennusten ostoista, lunastuksista tai vaihdossa hankkimisesta, kun sopimuksen kokonaisarvo on enintään 2 miljoonaa euroa (hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 4 kohta),
- kaupunkiympäristölautakunta tai sen määräämä päättää kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostoista, lunastuksista tai vaihdossa hankkimisesta, kun sopimuksen kokonaisarvo on enintään 2 miljoonaa euroa (hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 5 kohta),
- kaupunkiympäristölautakunta tai sen määräämä päättää kiinteistöjen tai rakennusten myynneistä tai vaihdossa luovuttamisesta, kun

sopimuksen kokonaisarvo on enintään 2 miljoonaa euroa (hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 6 kohta),

- kaupunkiympäristölautakunta tai sen määräämä päättää maankäytösopimuksen hyväksymisestä 2 miljoonan euron kokonaisarvoon saakka (hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 9 kohta).

C

Kaupunginhallitus päätti vahvistaa kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle hallintosäännön 16 luvun 3 §:ssä määritellyt erityistoimivallat 30.9.2017 asti seuraavasti:

- kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto tai sen määräämä päättää liikehuoneistojen ostoista, myynneistä, vaihdossa hankkimisesta tai vaihdossa luovuttamisesta, kun sopimuksen ennakoitu kokonaisarvo on enintään 5 miljoonaa euroa (hallintosäännön 16 luvun 3 §:n 2 momentin 1 kohta),
- kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto tai sen määräämä päättää liikehuoneistojen vuokralle antamisesta ja vuokralle ottamisesta, kun määräaikaisen sopimuksen ennakoitu kokonaisarvo on enintään 5 miljoonaa euroa tai kun sopimus tehdään toistaiseksi enintään yhden vuoden irtisanomisajoin ja sopimuksen kaupunginhallituksen hyväksymien tilahankeohjeiden mukainen kokonaisarvo on enintään 5 miljoonaa euroa (hallintosäännön 16 luvun 3 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohta),
- kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto tai sen määräämä päättää hyväksyä lautakunnan tai kansliapäällikön hyväksymän tarveselvityksen perusteella tilahankkeita koskevat hanke- ja muut suunnitelmat, kun hankkeen suunnitelman mukainen arvonlisäveroton kustannusarvio on enintään 5 miljoonaa euroa (hallintosäännön 16 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohta).

D

Kaupunginhallitus päätti vahvistaa maankäyttöjohtajalle hallintosäännön 16 luvun 5 §:ssä määritellyn erityistoimivallan 30.9.2017 asti seuraavasti:

- maankäyttöjohtaja päättää täydennysrakentamiskorvauksen maksamisesta, kun korvauksen määrä on enintään 3 000 000 euroa (hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 17 kohta).

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Mikko Ravantti, hallinto- ja lakipalvelujen päällikkö, puhelin: 310 36559

mikko.ravantti(a)hel.fi
Sami Rantanen, projektipäällikkö, puhelin: 310 25235
sami.rantanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuuston 22.6.2016 päätetyssä (§ 196) hallintosäännössä on kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle sekä kaupunkiympäristötoimialan maankäyttöjohtajalle määritelty eräiden yksilöityjen asiakokonaisuuksien osalta päätösvalta siten, että edellä mainituilla toimielimillä ja viranhaltijalla on oikeus käyttää päätösvaltaansa kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa.

Kaupunkiympäristön toimialan toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi on asiasta perusteltua päättää ennen 1.6.2017. Tästä syystä esitys toimivallan rajojen vahvistamisesta tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi tässä vaiheessa. Kaupunginhallituksen johtamisen jaostolle tullaan esittämään ennen 1.6.2017 päätettäväksi tämän päätöksen mukaista kaupunkiympäristölautakunnan päätöstä päätösvaltan rajoista alaisilleen viranhaltijoille.

Muiden toimialojen ja liikelaitosten vastaavat päätökset valmistellaan uuden kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Uudessa organisaatiossa kaupunkiympäristölautakuntakunta, kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto sekä kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto ovat korvanneet asuntolautakunnan, kaupunkisuunnittelulautakunnan, kiinteistölautakunnan, rakennuslautakunnan, yleisten töiden lautakunnan ja ympäristölautakunnan.

Päätösehdotuksen A kohta koskee toimialalautakuntien yleistoimivaltaa.

Päätösehdotuksen B ja C kohdan mukaiset toimivallat vastaavat aiemmin kiinteistölautakunnalla olleita toimivaltoja.

Ehdotetuilla toimivaltarajoilla pyritään turvaamaan ja kehittämään toimintoja siihen suuntaan, että päätöksenteko olisi mahdollisimman oikea-aikaista, joustavaa ja sujuvaa. Lisäksi ajatuksena on, että mahdolli-

simman monessa kaupunkiympäristön toimialan toimivaltarajassa noudatettaisiin johdonmukaisesti samoja päätöksenteon toimivaltarajoja, mikä helpottaa niiden käytännön soveltamista.

Päätösehdotus A

Irtaimen omaisuuden luovuttaminen

Hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty toimialalautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa toimialan irtaimen omaisuuden luovuttamisesta lukuun ottamatta osakkeita.

Irtaimena luovutetaan mm. maa- ja metsätaloustuotteita sekä kunnan omaisuudeksi ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain (828/2008) 12 §:n nojalla siirtyneitä ajoneuvoja. Metsätaloustuotteina myydään muun muassa puuta ja haketta, joiden myynti vaihtelee vuosittain 300 000 – 700 000 euron välillä. Vaihtelu liittyy siihen, tehdäänkö esimerkiksi kadunrakennustöitä metsäisillä alueilla. Tällä hetkellä rakennetaan nimenomaisesti metsäisiä alueita, esimerkiksi Kuninkaantammea ja Kruunuvoorenrantaa. Lähitulevaisuudessa rakentamisinvestoinnit tulevat kasvamaan, jolloin myös metsätaloustuotteiden myynti kasvaa. Tästä syystä irtaimen omaisuuden myynnin rajaksi olisi tarkoituksenmukaista asettaa 1 000 000 euroa.

Kyseessä olevaan hallintosäännön kohtaan esitetty kaupunkiympäristölautakunnalle vahvistettava toimivallan raja vastaa vanhan kiinteistöjen johtosäännön aikaista tilannetta sillä erotuksella, että kiinteistölautakunnan oikeutta luovuttaa irtainta omaisuutta käyvästä arvosta ei ollut rajoitettu euromääräisesti.

Muuta kuin tilahanketta koskevien suunnitelmien ja piirustusten hyväksyminen

Hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 5 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty toimialalautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa muun kuin tilahanketta koskevan suunnitelman ja piirustuksen hyväksymisestä.

Kyseessä olevaan hallintosäännön kohtaan esitetyt kaupunkiympäristölautakunnalle vahvistettavat toimivallan rajat vastaavat nykytilannetta.

Huonetilojen vuokralle ottaminen

Hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 7 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, toimialalautakunta päät-

tää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa huonetilojen vuokralle ottamisesta.

Kyseessä olevaan hallintosäännön kohtaan esitetyt kaupunkiympäristölautakunnalle vahvistettavat toimivallan rajat vastaavat nykytilannetta, jossa viraston tai liikelaitoksen tilatarpeen tyydyttäminen ottamalla tiloja vuokralle rinnastetaan muihin tilahankkeisiin mm. päätöksenteon toimivallan rajojen osalta. Vuokrasopimuksen kokonaisarvon määrittelyssä käytetään kaupunginhallituksen 14.12.2015 (§ 1208) hyväksymää tilahankkeiden käsittelyohjetta tai vastaavaa tulevaa ohjetta.

Päätösehdotus B

Kiinteistöjen tai rakennusten ostot, myynnit, lunastukset ja vaihdot

Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 4 - 6 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty kaupunkiympäristölautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa kiinteistöjen tai rakennusten ostoista, myynneistä, lunastuksista ja vaihdoista sekä kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostamisesta, lunastamisesta tai vaihdossa hankkimisesta.

Kyseessä olevaan hallintosäännön kohtaan esitetyt kaupunkiympäristölautakunnalle vahvistettavat toimivallan rajat vastaavat nykytilannetta.

Maankäytösopimuksen hyväksyminen

Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 9 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty kaupunkiympäristölautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa maankäytösopimuksen hyväksymisestä. Kohta kattaa myös tilanteet kun Helsingin kaupunki omistaa maata Helsingin rajojen ulkopuolella eli silloin kun Helsingin kaupunki on maankäytösopimuksessa maanomistajan asemassa.

Edellä mainittua kaupunkiympäristölautakunnan erityistoimivaltaan kuuluvaa toimivaltaa ei ole aiemmin ollut kiinteistölautakunnalla. Ehdotuksen mukaisella rajalla pyritään siihen, että vähäisten maankäytösopimusten siirtäminen lautakunnalle nopeuttaa kaavojen toteuttamista ja vähentää päätösmenettelyihin liittyvää hallinnollista työtä. Kokonaisarvoltaan 2 miljoonaa euroa suuremmat maankäytösopimukset käsitellään kaupunginhallituksessa.

Maankäyttösopimus on oikeudellisesti mahdollista tehdä vasta aivan kaavan loppuvaiheessa, joten ehdotetulla rajalla nopeutetaan kaavan käsittelyä tapauksissa joissa maankäyttösopimuksen vaatimien aluejärjestelyiden toteuttaminen ei vaadi lisämäärärahaa. Ehdotuksessa esitetty kokonaisarvo kattaa sekä maankäyttökorvauksen että aluejärjestelyt.

Päätösehdotus C

Liikehuoneistojen ostot, myynnit, vaihdot ja vuokraukset

Hallintosäännön 16 luvun 3 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa liikehuoneistojen ostoista, myynneistä, vaihdossa hankkimisesta tai vaihdossa luovuttamisesta sekä vuokralle antamisesta ja ottamisesta.

Kyseessä olevat hallintosäännön kohdat poikkeavat vanhan kiinteistötoimen johtosäännön aikaisesta tilanteesta siten, että kiinteistölautakunnan oikeutta hankkia, luovuttaa ja vuokrata toimitiloja ei ollut siinä rajoitettu. Liikehuoneistojen vaihdantaa ja vuokrausta on kuitenkin osaltaan ohjannut mm. kulloinkin voimassa ollut kaupunginhallituksen vahvistama tilahankkeiden käsittelyohje (viimeisin Khs 14.12.2015 § 1208), jota tullaan noudattamaan myös kaupunkiympäristön toimialalla.

Ehdotetut toimivaltarajat katsotaan riittäviksi, jotta niitä koskeva päätöksenteko pysyy tarkoituksenmukaisella tasolla ja toiminta on jatkossakin riittävän sujuvaa ja joustavaa.

Tilahankkeita koskevat hanke- ja muut suunnitelmat

Hallintosäännön 16 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa lautakunnan tai kansliapäällikön hyväksymän tarveselvityksen perusteella hyväksyä tilahankkeita koskevat hanke- ja muut suunnitelmat.

Ehdotettu toimivaltaraja vastaa voimassa olevassa tilahankkeiden käsittelyohjeessa määriteltyä toimivaltarajaa entiselle kiinteistölautakunnalle. Toimivaltaraja on katsottu toimivaksi ja tarkoituksenmukaiseksi, eikä sitä siten ole syytä muuttaa.

Päätösehdotus D

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

22.05.2017

Kj/12

Hallintosäännön 16 luvun 5 §:n 1 momentin 17 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty maankäyttöjohtaja päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa täydennysrakentamiskorvauksen maksamisesta.

Edellä mainittua maankäyttöjohtajalle kuuluvaa toimivaltaa ei ole aiemmin ollut viranhaltijatasolla. Ehdotuksen mukaisella rajalla pyritään siihen, että verrattain alhaisista täydennysrakentamiskorvauksista päättämisen siirtäminen viranhaltijatasolle nopeuttaa kaavojen toteuttamista ja vähentää päätösmenettelyihin liittyvää hallinnollista työtä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Mikko Ravantti, hallinto- ja lakipalvelujen päällikkö, puhelin: 310 36559
mikko.ravantti(a)hel.fi
Sami Rantanen, projektipäällikkö, puhelin: 310 25235
sami.rantanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/13

§ 559

Sosiaali- ja terveystoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan virkaan ottaminen

HEL 2017-002757 T 01 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti ottaa sosiaali- ja terveystoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan virkaan terveystieteiden maisteri Seija Meripaasin 1.6.2017 lukien 8 175,04 euron kokonaiskuukausipalkan mukaan määräytyvin palkkaeduin.

Samalla kaupunginhallitus päätti todeta, että mikäli virkaan otetaan henkilö, joka ei ole kaupungin palveluksessa, eikä terveydellisiä tietoja ole käytettävissä virkaan otettaessa, on päätös tällaisen henkilön osalta ehdollinen, kunnes henkilön terveydentilasta saadun selvityksen perusteella virkaan ottaminen on vahvistettu. Selvitys on esitettävä kuukauden kuluessa virkaan ottamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista lukien.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän kohdan osalta heti.

Käsittely

Vastaehdotus:

Sanna Vesikansa: Kaupunginhallitus päättää ottaa sosiaali- ja terveystoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan virkaan terveystieteiden maisteri Seija Meripaasin 1.6.2017 lukien 8 175,04 euron kokonaiskuukausipalkan mukaan määräytyvin palkkaeduin.

Kannattaja: Laura Rissanen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisessä vaalissa valita Seija Meripaasin sosiaali- ja terveystoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan virkaan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Jolkkonen, va. virastopäällikkö, puhelin: 310 42215
juha.jolkkonen(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/13

- 1 Liite 1_7-30-17 yhteenveto.pdf
- 2 Liite 2_7-10-17 yhteenveto.pdf

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Virkaan valittu

Viran muut hakijat

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää ottaa sosiaali- ja terveystoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan virkaan valtiotieteiden lisensiaatti Maarit Sulavuoren 1.6.2017 lukien 8 175,04 euron kokonaiskuukausipalkan mukaan määräytyvin palkkaeduin.

Samalla kaupunginhallitus päättää todeta, että mikäli virkaan otetaan henkilö, joka ei ole kaupungin palveluksessa, eikä terveydellisiä tietoja ole käytettävissä virkaan otettaessa, on päätös tällaisen henkilön osalta ehdollinen, kunnes henkilön terveydentilasta saadun selvityksen perusteella virkaan ottaminen on vahvistettu. Selvitys on esitettävä kuukauden kuluessa virkaan ottamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista lukien.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän kohdan osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto päätti 22.6.2016, 196 § hyväksyä Helsingin kaupungin hallintosäännön johtamisjärjestelmää koskevat osat (jäljempänä hallintosääntö) 1.6.2017 lukien, ja että hallintosäännön täytäntöön panemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä ennen sen voimaantuloa.

Hallintosäännön 5 luvun 9 §:n mukaan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen palvelukokonaisuutta johtaa sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja. Palvelukokonaisuuden johtaja suorittaa sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtajan määräämät tehtävät.

Kaupunginhallitus päätti 21.11.2016, 1047 § perustaa palvelukokonaisuuksien johtajien virat. Samassa yhteydessä nykyisen sosiaali- ja terveysviraston osastopäällikköjen virkojen virkanimikkeet muutettiin sosi-

aali- ja terveystoimialan palvelukokonaisuuksien johtajien virkanimikkeiksi. Palvelukokonaisuuksien johtajien virat on tarkoituksenmukaista täyttää ennen uuden organisaation voimaantuloa palvelukokonaisuuksien suunnittelua ja käynnistämistä varten.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n mukaan palvelukokonaisuuksien johtajat valitsee kaupunginhallitus.

Viran hakumenettely

Kaupunginhallitus päätti 13.2.2017, 152 § että sosiaali- ja terveystoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan virka täytetään julkisella hakumenettelyllä.

Virka oli julkisesti haettavana 15.2.–6.3.2017. Virkaa haki tällöin hakujan kuluessa seitsemän henkilöä. Kaikki hakijat täyttivät viran kelpoisuusvaatimuksen koulutuksen osalta. Hakijoista yksi ei täyttänyt kelpoisuusvaatimusta johtamiskokemuksen osalta. Tuolloin arvioitiin, että hakijoista kenelläkään ei ollut hakemuksessa esitetyn työkokemuksen perusteella riittävää johtamiskokemusta eikä tuntemusta erityisesti kyseisen palvelukokonaisuuden palveluista. Tästä syystä kaupunginhallitus päätti 20.3.2017, 294 § julistaa viran uudelleen haettavaksi. Samalla kaupunginhallitus päätti, että virkaan aiemman haun perusteella tulleet hakemukset otetaan huomioon.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan virka oli uudelleen julkisesti haettavana 22.3.–10.4.2017. Uusi hakuilmoitus julkaistiin Helsingin Sanomissa ja Hufvudstadsbladetissa 26.3.2017 sekä Metro-lehdessä 22.3.2017. Lehti-ilmoitusten lisäksi hakuilmoitus oli esillä kaupungin eRekry-palvelussa sekä Mol.fi-, Oikotie.fi- ja LinkedIn-palveluissa.

Hallintosäännön 23 luvun 1 §:n mukaan palvelukokonaisuuksien johtajien kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, kokemus johtamistehtävissä sekä suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Muodollisten kelpoisuusvaatimusten lisäksi hakuilmoituksessa ilmoitettiin arvostettavan kokemusta organisaation operatiivisesta johtamisesta ja näyttöä muutoksen aikaansaamisesta, samoin kuin hyviä vuorovaikutus- ja neuvottelutaitoja ja kykyä tehdä yhteistyötä kaupungin sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa. Laajentuva kansainvälinen yhteistyö edellyttää myös sujuvaa englannin kielen taitoa. Lisäksi todettiin, että hakijalla tulee olla riittävä tuntemus kyseisen palvelukokonaisuuden palveluista.

Virkoja täytettäessä tulee ottaa huomioon perustuslain 125 §:ssä säädettyt yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin eli taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Valintaprosessi

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajan virkaa haki uuden ha-
kuajan kuluessa 33 henkilöä. Liitteenä 1 on yhteenveto hakijoista. Li-
säksi huomioitiin virkaan aiemmassa haussa tulleet hakemukset. Näis-
tä seitsemästä hakijasta yksi on sittemmin perunut hakemuksensa. Liit-
teenä 2 on yhteenveto aiemman haun hakijoista.

Hakemusten perusteella haastatteluun kutsuttiin seitsemän henkilöä:

***** Maarit Sulavuori *****

Haastattelut suorittivat 18.–24.4.2017 toimialajohtaja Juha Jolkkonen,
toimialan hallintojohtaja Tiina Mäki ja rekrytointipäällikkö Riitta Hellman
kaupunginkansliasta.

Hakemusten ja haastattelujen perusteella psykologiseen henkilöar-
viointiin kutsuttiin neljä hakijaa ***** ja Maarit Sulavuori. Henkilöar-
vioinnit suoritti Psycon Oy ajalla 2.–4.5.2017.

Hakija ***** on suorittanut lääketieteen tohtorin tutkinnon Helsingin
yliopistossa vuonna 2014. Hän on valmistunut lääketieteen lisensiaa-
tiksi vuonna 1996 ja sisätautien erikoislääkäriksi vuonna 2003. Lisäksi
hän on suorittanut sosiaali- ja terveysjohtamisen executive MBA-tutkin-
non Tampereen teknillisessä yliopistossa vuonna 2013.

Hakija ***** on toiminut vuodesta 2013 sosiaali- ja terveysviraston
päivystystoiminnoista vastaavana johtajalääkärinä. Aiemmin hän on toi-
minut terveyskeskuksen Malmin päivystyssairaalan ylilääkärinä, apulai-
sylimlääkärinä Malmin päivystyspoliklinikalla, sekä apulaisylilääkärinä,
osastonlääkärinä ja sairaalalääkärinä Helsingin yliopistollisessa kes-
kussairaalassa.

Hakija ***** vahvuutena tehtävään nähden on kokemus sosiaali- ja
terveyspalvelujen yhden osa-alueen, päivystyksen esimies- ja johtamis-
tehtävistä, sekä osallistuminen muun muassa sosiaali- ja terveystoimen
yhdistämiseen ja Malmin uuden päivystyssairaalan käyttöönottoon.
Hän tuntee myös hyvin Helsingin kaupungin toiminnan, toimintatavat ja
yhteistyötahot.

Hakija ***** on suorittanut terveystieteiden maisterin tutkinnon Tu-
run yliopistossa vuonna 2000 pääaineena hoitotiede. Hän on lisäksi
suorittanut opistotasaisen sairaanhoitajan tutkinnon Helsingin sairaan-
hoito-opistossa vuonna 1982 sekä erikoissairaanhoitaja-kättilön tutkin-

non Helsingin kättilöopistossa vuonna 1987. Hän on suorittanut sosiaali- ja terveysjohtamisen PD-koulutuksen Tampereen yliopistossa vuonna 2014.

Hakija ***** on toiminut vuodesta 2016 hallituksen I&O kärkihankkeen (ikäihmisten kotihoito ja kaikenikäisten omaishoito) muutosagenttina pääkaupunkiseudun alueella. Vuodesta 2013 hän on toiminut sosiaali- ja terveysviraston sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen läntisen palvelualueen johtajan virassa, josta hän on virkavapaalla hoitaakseen muutosagentin tehtävää. Aiemmin hän on toiminut sosiaaliviraston pitkäaikaishoidon toimistopäällikkönä sekä toimistopäällikkönä Kivelän sairaalassa sekä johtavana ylihoitajana Laakson sairaalassa.

Hakija ***** vahvuuksia ovat pitkä kokemus muutosten johtamisesta kaupungin organisaatiossa sekä palvelukokonaisuuden palvelujen monipuolinen tuntemus. Rooli pääkaupunkiseudun kuuden kunnan muutosagenttina tuo näköalaa maakuntatason osaamiseen ja kehittämishankkeisiin vanhuspalveluiden alueella. ***** johtamistavassa korostuu yhdessä tekeminen ja ihmisten osallistaminen.

Hakija ***** on suorittanut yhteiskuntatieteiden maisterin tutkinnon Itä-Suomen yliopistossa vuonna 2016 pääaineena yhteiskuntapolitiikka. Hän on lisäksi suorittanut opistotasaisen sairaanhoitajan tutkinnon Oulun terveydenhuolto-oppilaitoksessa vuonna 1990 sekä datanomin ammattitutkinnon Edupolissa vuonna 2006. Hän on lisäksi suorittanut johtamisen erikoisammattitutkinnon vuonna 2003.

Hakija ***** on toiminut vuodesta 2016 hallituksen I&O kärkihankkeen Uudenmaan muutosagenttina (pois lukien pääkaupunkiseutu). Hän on toiminut vuodesta 2012 Porvoon kaupungin vanhus- ja vammaispalvelujen johtajan virassa, josta hän on virkavapaalla hoitaakseen muutosagentin tehtävää. Aiemmin hän on toiminut Porvoon kaupungilla kotihoidon vt. johtajana, vanhainkodin vt. johtajana ja osastonhoitajana.

Hakija ***** vahvuutena on hänen monipuolinen kokemuksensa vanhuspalveluiden alueelta ja näkemys palvelukokonaisuuden kysymyksiin ja kehittämisenäkymiin. Rooli I&O kärkihankkeen Uudenmaan muutosagenttina tuo näköalaa maakuntatason osaamiseen ja kehittämishankkeisiin vanhuspalveluiden alueella. Hänen johtamistapansa on järjestelmällinen ja prosessilähtöinen.

Hakija Maarit Sulavuori on suorittanut valtiotieteiden lisensiaatin tutkinnon Helsingin yliopistossa vuonna 2006 pääaineena sosiaalityö. Hän on valmistunut yhteiskuntatieteiden maisteriksi Helsingin yliopistosta vuonna 1990 pääaineena sosiaalipolitiikka. Lisäksi hän on suorittanut muutoksenhallinnan ja johtamisen PD-koulutuksen Helsingin yliopistossa vuonna 2003.

Hakija Sulavuori on toiminut vuodesta 2016 sosiaali- ja terveysviraston perhe- ja sosiaalipalvelujen vs. osastopäällikkönä. Vakinaisessa virassa nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön toimistopäällikkönä hän on toiminut vuodesta 2014. Aiemmin hän on toiminut Keravan kaupungin sosiaalijohtajana, sekä aikuissosiaalityön esimiehenä ja palvelupäällikkönä Vantaan kaupungilla.

Hakija Sulavuoren vahvuutena ovat näytöt useiden muutosten onnistuneesta läpiviemisestä ja osastopäällikön tehtävän menestyksekkästä hoidosta, sekä kokonaisvaltainen näkemys sosiaali- ja terveyspalveluiden kokonaisuudesta ja kytkeytymisestä toisiinsa. Hänen kykynsä hahmottaa kokonaisuuksia on vahva ja johtamistapansa yhteistyö- ja ratkaisulähtöinen.

Kaikilla neljällä kärkihakijalla on kokemusta sosiaali- ja terveyspalvelujen johtamisesta ja hallinnosta sekä muutosten läpiviemisestä toimialalla. Kaikki ovat myös kehittäneet johtamisosaamistaan ja heillä on tehtävän hoidon edellyttämät vuorovaikutus- ja neuvottelutaidot sekä toimialan yhteistyöverkostot.

Perustelut valintaesitykselle

Palvelukokonaisuuksien johtajien tehtävä on suunnitella, seurata ja valvoa johtamiensa hallinnollisten kokonaisuuksien toimintaa sekä vastata niiden tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta. Heidän tehtävään on myös johtamiensa hallinnollisten kokonaisuuksien strateginen ohjaus sekä suorituskyvyn ja toiminnan tuloksellisuuden kehittäminen ja ylläpito.

Toimialansa johtavina viranhaltijoina palvelukokonaisuuksien johtajat ovat osaltaan kaupungin muutoksen onnistumisen kannalta keskeisessä asemassa. He varmistavat toiminnallaan, että kaupungin organisaation ja johtamisjärjestelmän uudistus muuntuu heidän johtamissaan palvelukokonaisuuksissa todeksi. Tämä tarkoittaa muun muassa toimintatapojen yhtenäistämistä, kulttuurien yhdistämistä ja vahvaa kaupungin uuden suunnan näyttämistä niin palvelukokonaisuuden kuin laajemmin toimialan sisällä, toimialojen välillä ja ulkoisiin sidosryhmiinkin päin.

Edellä kuvattuja kykyjä ja ominaisuuksia on kartoitettu työkokemuksen ja hakemuksen lisäksi haastatteluilla ja henkilöarvioinneilla. Näiden tuloksena on muodostettu kokonaiskuva hakijoista ja päädytty esitettyyn henkilöön.

Maarit Sulavuoren valintaa sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtajaksi puoltaa hänen osastopäällikkönä ja aiemmissa tehtävissään osoittama kykynsä johtaa uudistumista, motivoida henkilöstöä ja saada aikaan tuloksia yhdessä tekemällä. Sulavuoren johtamistyyli on nykyai-

kainen, samaan aikaan valmentava ja tuloksellinen. Johtajana hänellä on runsaasti näyttöjä hyviä yhteistyö- ja neuvottelutaitoja edellyttävien tilanteiden onnistuneesta hoidosta. Sulavuoren vahvuus on myös hänen kokonaisvaltainen näkemyksensä sosiaali- ja terveyspalveluiden kokonaisuudesta, mukaan lukien kyseessä olevan palvelukokonaisuuden palvelut, sekä ymmärrys palvelujen välisestä vuorovaikutuksesta ja tulevaisuuden suuntaviivoista.

Kaikki hakuasiakirjat ja muut hakuprosessiin liittyvät asiakirjat ovat nähtävillä kaupunginhallituksen kokouksissa ja tätä ennen valmistelijalla.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Jolkkonen, va. virastopäällikkö, puhelin: 310 42215
juha.jolkkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite 1_7-30-17 yhteenveto.pdf
- 2 Liite 2_7-10-17 yhteenveto.pdf

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Virkaan valittu

Viran muut hakijat

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Sosiaali- ja terveystoimiala

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 15.05.2017 § 531

HEL 2017-002757 T 01 01 01 01

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/13

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

15.05.2017 Pöydälle

Asian aikana kuultavana oli Juha Jolkkonen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Laura Rissasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Jolkkonen, va. virastopäällikkö, puhelin: 310 42215
juha.jolkkonen(a)hel.fi

22.05.2017

Kj/14

§ 560

Kaupunginvaltuuston 17.5.2017 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 17.5.2017 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

Kaupunginjohtajan toimiala

1, 2, 6 Ei toimenpidettä.

3 Kaupunginhallitus päättää tehdä erillisen päätöksen viranhaltijoiden kokouspalkkioiden tarkastamisesta kuntasektorin ansiotasoindeksin 2,5, %:n kasvun mukaisesti.

Tiedoksi Taloushallintapalvelut- liikelaitokselle sekä toimialoille ja liikelaitoksille.

4 Kaupunginjohtaja ottanee asian uudelleen valmisteltavaksi.

5 Kaupunginhallitus päättää kehottaa teknistä johtajaa huolehtimaan siitä, että asuntotuotantorahaston korin kolme käyttö tapahtuu rahaston ko. korissa olevien varojen puitteissa.

Samalla kaupunginhallitus päättää kehottaa kaupunkiympäristötoimialaa yhdessä kaupunginkanslian kanssa selvittämään tarvittavat toimenpiteet asuntotuotantorahaston korin kolme loppuselvitystä varten kaupungin lyhyen ja pitkän korkotuen yhtiöiden viimeisten rakentamisaikaisten lainojen vuoden 2019 aikana tapahtuvan erääntymisen johdosta.

7 Kaupunginhallitus päättää kehottaa kaupunginkansliaa valmistelemaan esityksen kaupunginhallituksen 19.11.2011 vahvistamien tasehallinnan yleisten perusteiden päivittämiseksi.

Tiedoksi kaupunginkanslialle sekä edustajille tytäryh-

22.05.2017

Kj/14

teisöissä.

Toivomusponsi kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

14-16 Talousarvioaloite kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

15, 16 Aloitteet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

Rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

17, 18 Aloitteet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

Sivistystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

19 Aloite kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

8 Tiedoksi lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja liikelaitoksille.

Toivomusponnet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

9 Tiedoksi kiinteistölautakunnalle sekä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastolle.

10 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Markkinointi-instituutille sekä YIT Rakennus Oy:lle.

11 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Liikennevirastolle ja Senaatti-kiinteistöille.

Tiedoksi kiinteistölautakunnalle ja kaupunkisuunnitteluvirastolle.

12 Ei toimenpidettä.

13 Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/14

Sähköverkko Oy:lle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle, Liikennevirastolle ja Museovirastolle, kulttuuriympäristön suojele.

Tiedoksi kaupunginmuseolle, kaupunkisuunnittelulautakunnalle, kaupunkisuunnitteluvirastolle, kiinteistölautakunnalle, pelastuslautakunnalle, opetusvirastolle, rakennusvalvontavirastolle, yleisten töiden lautakunnalle ja ympäristölautakunnalle.

20-23 Aloitteet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

Sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimiala

24-29 Aloitteet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

22.05.2017

Kj/15

§ 561

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 20 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Kh:n puheenjohtaja

jaostot

- konserni 15.5.2017
- johtamisen 15.5.2017
- tietotekniikka

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta 18.5.2017

johtokunnat

- Taloushallintopalvelu

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

apulaiskaupunginjohtajat

- rakennus- ja ympäristötointa johtava
- sivistystointa johtava
- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava
- sosiaali- ja terveystointa johtava

kaupunginkanslia

- kansliapäällikkö
- kansliapäällikkö/U
- elinkeinojohtaja
- hallintojohtaja
- henkilöstöjohtaja
- kaupunginlakimies
- rahoitusjohtaja
- tietotekniikka- ja viestintäjohtaja
- tietotekniikkapäällikkö
- viestintäpäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/15

- toimitusjohtaja

henkilöstökassatoimikunta

kasvatuksen ja koulutuksen toimiala/U

- toimialajohtaja

- toimialan hallintojohtaja

- lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja

- perusopetusjohtaja

- ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtaja

- varhaiskasvatusjohtaja

kaupunkiympäristön toimiala/U

- toimialajohtaja

kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala/U

- toimialajohtaja

sosiaali- ja terveystoimiala/U

- toimialajohtaja

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/15

anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kj/16

§ 562

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 20 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

22.05.2017

Ryj/1

§ 563

Kaupunginhallituksen käsiteltäväksi 11.5.2017 otettu asia: Rakennusviraston ympäristösuunnittelun puitesopimus

HEL 2016-012099 T 02 08 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Otso Kivekkään ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, kumoten yleisten töiden lautakunnan päätöksen 9.5.2017 § 183, oikeuttaa rakennusviraston katu- ja puisto-osaston tekemään puistojen ja muiden viheralueiden suunnittelusta ja asiantuntijapalveluista ympäristösuunnittelun puitesopimuksen 15.4.2017 alkavaksi 14.4.2019 päättyväksi suunnitelluksi hankintakaudeksi. Puitesopimus tehdään seuraavien tarjouspyynnön ehdot täyttävien ja kokonaistaloudellisesti edullisimmat tarjoukset antaneiden tarjoajien kanssa tehtävittäin seuraavasti:

Tehtävä 1: Monialaiset ympäristösuunnittelun toimeksiannot, yleis- ja rakennussuunnittelu, viisi (5) sopimuskumppania

Tarjoaja

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy
WSP Finland Oy
LOCI maisema-arkkitehdit Oy
VSU maisema-arkkitehdit Oy
Ramboll Finland Oy

Vertailupisteet

9,49
9,46
9,45
9,39
9,32

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

22.05.2017

Ryj/1

Tehtävä 2: Tavanomaiset viheralueiden suunnittelutoimeksiannot, viisi (5) sopimuskumppania

Tarjoaja	Vertailupisteet
WSP Finland Oy	9,87
Viher- ja ympäristökonsultointi Vireo Oy	9,54
Studio Terra Oy	9,12
Sito Oy	8,99
Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy	8,95

Tehtävä 3: Monialaiset strategisen tason ympäristösuunnitelmat ja -selvitykset, viisi (5) sopimuskumppania

Tarjoaja	Vertailupisteet
Sito Oy	9,01
Studio Terra Oy	8,85
Ramboll Finland Oy	8,77
Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy	8,74
Destia Oy	8,72

Tehtävä 4: Kaavoitukseen liittyvät yleis- ja ideasuunnitteluun liittyvät viitesuunnitelmat, viisi (5) sopimuskumppania

Tarjoaja	Vertailupisteet
LOCI maisema-arkkitehdit Oy	9,23
Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy	9,12
Tengbom Eriksson Arkkitehdit Oy	9,05
MASU Planning Oy	8,90
Ramboll Finland Oy	8,87

Tehtävä 5: Kulttuuri- ja ympäristöhistorialliset selvitykset, kolme (3) sopimuskumppania

Tarjoaja	Vertailupisteet
Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy	9,14
LOCI maisema-arkkitehdit Oy	8,70
Ramboll Finland Oy	8,11

Puitesopimuksen piiriin kuuluvat hankinnat koskevat toimeksiantoja, joita ei kilpailuteta erillishankintoina. Sopimuskaudella noudatettava menettely:

1. Hankinta koskee toimeksiantoja, joita ei kilpailuteta erillishankintoina. Toimeksiannon arvo voi olla enintään 100 000 euroa (alv 0 %).

2. Kustakin erillisestä puitejärjestelyyn perustuvasta tehtävästä rakennusvirasto pyytää puitesopimusten kokonaistaloudellisessa edullisuusjärjestyksessä tarjousta siltä puitesopimuskonsultilta, jolla on mahdollisuus toteuttaa hankinta. Mahdollisuutta arvioitaessa huomioidaan tarjoajan kapasiteetti toteuttaa työ vaadittavassa aikataulussa.

3. Valinnassa voidaan ottaa huomioon, jos toimittajan vastuuhenkilö on ollut mukana hankkeen aikaisemmissa vaiheissa tai hän tuntee muuten hankkeen taustan, jolloin hänen tietojiaan voidaan hyödyntää toimeksiannossa.

4. Yksittäistä toimeksiantoa koskevassa tarjouksessa tulee esittää työn laajuus, aikataulu ja tehtävästä maksettava enimmäishinta (=kattohinta). Tarjouksessa tulee esittää työmäärät henkilöittäin eriteltynä. Jos tilaaja katsoo, että annettu tarjous vastaa työmäärää ja on aikataulun yms. asioiden osalta hyväksyttävä, tehdään tilaus sen perusteella. Mikäli tarjous ei ole tilaajan mielestä hyväksyttävä, pyydetään tarjousta seuraavaksi edullisimmalta tehtävään soveltavalta puitesopimuskonsultilta.

5. Konsultin tulee tehdä tarjous jokaisesta toimeksiannosta erikseen. Tarjouksessa esitetään henkilöstö (jota ei saa vaihtaa ilman tilaajan suostumusta), sitova aikataulu ja kokonaishinta suunnittelualat eriteltynä. Aikataulussa tulee esittää välitavoitteiden ja valmistumisajankohdan lisäksi vähintään oleelliset työvaiheet sekä suunnitteluajataulun kannalta kriittiset ajankohdat (myös muiden samaan aikaan laadittavien suunnitelmien osalta, jos ne vaikuttavat oleellisesti tämän työn etene- miseen). Aikataulua laadittaessa tulee huomioida eri suunnitteluvaiheisiin liittyvät ”viiveet” mm. tilaajan suunnitelmien kommentoinnista ja tarkastuksista sekä ilmoittamiseen, tiedottamiseen ja päätöksentekoon liit- tyen.

Hankekohtaisessa toimeksiannossa tilaaja voi halutessaan pyytää tarjouksen yhteydessä selvityksen konsultin puitesopimuksen mukaisien henkilöiden työkannasta ja käynnissä olevien tehtäviensä aikatauluista arvioidessaan puitesopimuskonsultin kapasiteettiä suorittaa työ esite- tyssä aikataulussa.

Lisäksi tilaaja voi järjestää hankkeesta puitesopimustoimittajien kesken minikilpailutuksen:

Minikilpailutus osa-alueen puitesopimustoimittajien kesken.

1. Toteutettavan hankkeen hankeohjelmassa määritellään hankkeen vaatimukset. Tarjouspyynnöstä voi ilmetä mm. ehdottomat vaatimukset ja millä perusteella valinta tullaan tekemään.
2. Tarjouspyyntö lähetetään puitesopimustoimittajille.
3. Puitesopimustoimittaja lähettää tarjouksensa tilaajan määrittelemän ajan puitteissa. Tarjouksessa tulee noudattaa puitesopimuksen ehtoja.
4. Tilaaja valitsee saapuneista tarjouksista parhaan noudattaen tarjouspyynnössä ilmoittamia valinta- ja vertailukriteerejä sekä painoarvoja (hinnaltaan edullisin tai kokonaistaloudellisesti edullisin).
5. Tilaaja tiedottaa tarjouskilpailun lopputuloksesta kaikille tarjouksen jättäneille tarjoajille.
6. Tilaaja dokumentoi ja arkistoi materiaalin.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää, että sopimuksia voidaan jatkaa alkuperäistä sopimusta vastaavilla ehdoilla, sen mukaisina kuin ne ovat voimassa sopimuskauden päättyessä yhden (1) + yhden (1) vuoden ajaksi (optiokausi) ja että optiokauden käytöstä päättää tilaaja.

Hankinnan arvioitu kokonaisarvo optiokausi mukaan lukien on rakennusviraston osalta hankintakaudella 5 000 000 euroa (alv 0 %).

Helsingin kaupungin organisaatio uudistuu 1.6.2017. Kaupunkiympäristötoimialaan yhdistetään 7 nykyistä virastoa. Tilaajan uudelleenorganisoitumistilanteessa sopimus vastuineen ja velvoitteineen siirtyy automaattisesti tilaajan toimintoja jatkavalle organisaatiolle.

Esittelijän perustelut

Yleisten töiden lautakunnan käsittelystä

Yleisten töiden lautakunta päätti 9.5.2017 § 183 hylätä puistojen ja muiden viheralueiden suunnittelua ja asiantuntijapalveluja koskevan ympäristösuunnittelun puitesopimuksen kilpailutuksen, koska sen hintakilpailu ei anna todellista vertailukelpoista tietoa tämän hankinnan arvosta. Eri konsulttiryhmiä laskennallisilla tuntipalkoilla ei saada vertailukelpoista tietoa yritysten hintaeroista, koska eri yrityksissä samaa työtä tekee eri palkkaluokan työntekijät. Lisäksi tarjouspyyntöön kirjattu mahdollisuus poiketa puitesopimusjärjestelystä, "jos toimittajan vastuuhenkilö on ollut mukana hankkeen aikaisemmissa vaiheissa tai tuntee muuten hankkeen taustan, jolloin hänen tietojansa voidaan hyödyntää toimeksiannossa." mahdollistaa kilpailutusjärjestyksen ohittamisen,

etenkin kun Rakennusviraston vallitseva käytäntö on, että kilpailutusjärjestyksestä poikkeamisesta ei tehdä minkäänlaista kirjallista päätöstä.

Yleisten töiden lautakunnan päätös syntyi äänestyksen jälkeen. Äänestyksessä vastaehdotus voitti äänin 3-2 (tyhjiä 3, poissa 1) esittelijän ehdotuksen.

Esittelijän ehdotus oli seuraava:

' Yleisten töiden lautakunta päättää oikeuttaa katu- ja puisto-osaston tekemään puistojen ja muiden viheralueiden suunnittelusta ja asiantuntijapalveluista ympäristösuunnittelun puitesopimuksen 15.4.2017 alkavaksi 14.4.2019 päättyväksi suunnitelluksi hankintakaudeksi. Puitesopimus tehdään seuraavien tarjouspyynnön ehdot täyttävien ja kokonaisuutaloudellisesti edullisimmat tarjoukset antaneiden tarjoajien kanssa tehtävittäin seuraavasti:

Tehtävä 1: Monialaiset ympäristösuunnittelun toimeksiannot, yleis- ja rakennussuunnittelu, viisi (5) sopimuskumppania

Tarjoaja	Vertailupisteet
Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy	9,49
WSP Finland Oy	9,46
LOCI maisema-arkkitehdit Oy	9,45
VSU maisema-arkkitehdit Oy	9,39
Ramboll Finland Oy	9,32

Tehtävä 2: Tavanomaiset viheralueiden suunnittelutoimeksiannot, viisi (5) sopimuskumppania

Tarjoaja	Vertailupisteet
WSP Finland Oy	9,87
Viher- ja ympäristökonsultointi Vireo Oy	9,54
Studio Terra Oy	9,12
Sito Oy	8,99
Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy	8,95

Tehtävä 3: Monialaiset strategisen tason ympäristösuunnitelmat ja -selvitykset, viisi (5) sopimuskumppania

Tarjoaja	Vertailupisteet
Sito Oy	9,01
Studio Terra Oy	8,85
Ramboll Finland Oy	8,77

22.05.2017

Ryj/1

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy	8,74
Destia Oy	8,72

Tehtävä 4: Kaavoitukseen liittyvät yleis- ja ideasuunnitteluun liittyvät viitesuunnitelmat, viisi (5) sopimuskumppania

Tarjoaja	Vertailupisteet
LOCI maisema-arkkitehdit Oy	9,23
Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy	9,12
Tengbom Eriksson Arkkitehdit Oy	9,05
MASU Planning Oy	8,90
Ramboll Finland Oy	8,87

Tehtävä 5: Kulttuuri- ja ympäristöhistorialliset selvitykset, kolme (3) sopimuskumppania

Tarjoaja	Vertailupisteet
Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy	9,14
LOCI maisema-arkkitehdit Oy	8,70
Ramboll Finland Oy	8,11

Puitesopimuksen piiriin kuuluvat hankinnat koskevat toimeksiantoja, joita ei kilpailuteta erillishankintoina. Sopimuskaudella noudatettava menettely:

1. Hankinta koskee toimeksiantoja, joita ei kilpailuteta erillishankintoina. Toimeksiannon arvo voi olla enintään 100 000 euroa (alv 0 %).

2. Kustakin erillisestä puitejärjestelyyn perustuvasta tehtävästä rakennusvirasto pyytää puitesopimusten kokonaistaloudellisessa edullisuusjärjestyksessä tarjousta siltä puitesopimus konsultilta, jolla on mahdollisuus toteuttaa hankinta. Mahdollisuutta arvioitaessa huomioidaan tarjoajan kapasiteetti toteuttaa työ vaadittavassa aikataulussa.

3. Valinnassa voidaan ottaa huomioon, jos toimittajan vastuuhenkilö on ollut mukana hankkeen aikaisemmissa vaiheissa tai hän tuntee muuten hankkeen taustan, jolloin hänen tietojiaan voidaan hyödyntää toimeksiannossa.

4. Yksittäistä toimeksiantoa koskevassa tarjouksessa tulee esittää työn laajuus, aikataulu ja tehtävästä maksettava enimmäishinta (=kattohinta). Tarjouksessa tulee esittää työmäärät henkilöittäin eriteltynä. Jos tilaaja katsoo, että annettu tarjous vastaa työmäärää ja on aikataulun

yms. asioiden osalta hyväksyttävä, tehdään tilaus sen perusteella. Mikäli tarjous ei ole tilaajan mielestä hyväksyttävä, pyydetään tarjousta seuraavaksi edullisimmalta tehtävään soveltuvalta puitesopimuskonsultilta.

5. Konsultin tulee tehdä tarjous jokaisesta toimeksiannosta erikseen. Tarjouksessa esitetään henkilöstö (jota ei saa vaihtaa ilman tilaajan suostumusta), sitova aikataulu ja kokonaishinta suunnittelualat eriteltynä. Aikataulussa tulee esittää välitavoitteiden ja valmistumisajankohdan lisäksi vähintään oleelliset työvaiheet sekä suunnitteluajataulun kannalta kriittiset ajankohdat (myös muiden samaan aikaan laadittavien suunnitelmien osalta, jos ne vaikuttavat oleellisesti tämän työn etene- miseen). Aikataulua laadittaessa tulee huomioida eri suunnitteluvaihei- siin liittyvät ”viiveet” mm. tilaajan suunnitelmien kommentoinnista ja tar- kastuksista sekä ilmoittamiseen, tiedottamiseen ja päätöksentekoon liit- tyen.

Hankekohtaisessa toimeksiannossa tilaaja voi halutessaan pyytää tar- jouksen yhteydessä selvityksen konsultin puitesopimuksen mukaisien henkilöiden työkannasta ja käynnissä olevien tehtäviensä aikatauluista arvioidessaan puitesopimusconsultin kapasiteettiä suorittaa työ esite- tyssä aikataulussa.

Lisäksi tilaaja voi järjestää hankkeesta puitesopimustoimittajien kesken minikilpailutuksen:

Minikilpailutus osa-alueen puitesopimustoimittajien kesken.

1. Toteutettavan hankkeen hankeohjelmassa määritellään hankkeen vaatimukset. Tarjouspyynnöstä voi ilmetä mm. ehdottomat vaatimukset ja millä perusteella valinta tullaan tekemään.
2. Tarjouspyyntö lähetetään puitesopimustoimittajille.
3. Puitesopimustoimittaja lähettää tarjouksensa tilaajan määrittelemän ajan puitteissa. Tarjouksessa tulee noudattaa puitesopimuksen ehtoja.
4. Tilaaja valitsee saapuneista tarjouksista parhaan noudattaen tarjous- pyynnössä ilmoittamiaan valinta- ja vertailukriteerejä sekä painoarvoja (hinnaltaan edullisin tai kokonaistaloudellisesti edullisin).
5. Tilaaja tiedottaa tarjouskilpailun lopputuloksesta kaikille tarjouksen jättäneille tarjoajille.
6. Tilaaja dokumentoi ja arkistoi materiaalin.

Lisäksi yleisten töiden lautakunta päättää, että sopimuksia voidaan jat- kaa alkuperäistä sopimusta vastaavilla ehdoilla, sen mukaisina kuin ne

ovat voimassa sopimuskauden päättyessä yhden (1) + yhden (1) vuoden ajaksi (optiokausi) ja että optiokauden käytöstä päättää tilaaja.

Hankinnan arvioitu kokonaisarvo optiokausi mukaan lukien on rakennusviraston osalta hankintakaudella 5 000 000 euroa (alv 0 %).

Helsingin kaupungin organisaatio uudistuu 1.6.2017. Kaupunkiympäristötoimialaan yhdistetään 7 nykyistä virastoa. Tilaajan uudelleenorganisointutilanteessa sopimus vastuineen ja velvoitteineen siirtyy automaattisesti tilaajan toimintoja jatkavalle organisaatiolle.'

Yleisten töiden lautakunnan esittelijä jätti seuraavan eriävän mielipiteen:

'Jätän esittelijänä eriävän mielipiteen. Asia olisi pitänyt päättää alkuperäisen päätösesityksen mukaisesti. Puitesopimuksen kilpailutuksen periaatteet on hyväksytty yleisten töiden lautakunnassa 15.11.2016. Hankinta on hankintalain mukainen. Hankintalain mukaisia hankinnan keskeyttämisen perusteita ei ole.'

Rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja päätti 11.5.2017 § 26 ottaa yleisten töiden lautakunnan tekemän em. päätöksen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Hankinnasta

Kyseessä on EU-kynnysarvon ylittävä palveluhankinta ympäristösuunnittelusta, ja kilpailutus käsittää viisi osatehtävää erilaisista suunnittelu-toimeksiannoista. Kilpailutuksen periaatteet on hyväksytty yleisten töiden lautakunnassa 15.11.2016.

Hankinta on kilpailutettu rakennusviraston toimesta hankintarenkaana yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston ja liikuntaviraston kanssa. Näistä jokainen tekee puitesopimuksesta omat päätöksensä. Hankintamenettelynä on käytetty avointa menettelyä. Hankintailmoitus lähetettiin julkaistavaksi 9.12.2016. Määräaika tarjousten jättämiselle päättyi 1.2.2017.

Hankinnan arvioitu kokonaisarvo optiokausi mukaan lukien on koko hankintarenkaan osalta hankintakaudella 6 000 000 euroa (alv 0 %). Hankinta koskee toimeksiantoja, joita ei kilpailuteta erillishankintoina. Toimeksiannon arvo voi olla enintään 100 000 euroa (alv 0).

Vertailuperusteena on kokonaistaloudellinen edullisuus, painoarvot: hinta 50 %, laatu 50 % (laadun osalta projektipäälliköt 40 %, suunnittelijat 40 % ja yrityksen henkilöresurssit 20 %). Tarjouksessa pyydettiin ilmoittamaan henkilöryhmän 01 veloitus hinta, jota käytetään vertailussa. Henkilöryhmien 02 - 06 käytettävä veloitus hinta lasketaan konsultin il-

moittaman henkilöryhmän 01 veloituslaskun perusteella tarjouspyynnöstä ilmenevällä laskentakertomella.

Määräaikaan mennessä saatiin tarjoukset yhteensä 14 tarjoajalta. Asiantuntijoista valittu arviointiryhmä on arvioinut kaikki tarjousvertailuun hyväksytyt tarjoukset.

Tarkempi selostus asiasta on yleisten töiden lautakunnan esityslistalla, joka on liitteenä 1. Tarjousten kokonaistaloudellista edullisuutta kuvaavat laatu- ja hintapisteytyksen vertailutaulukko on esitetty liitteessä 2, laatuarviointipöytäkirja liitteessä 3 ja tarjouspyyntö liitteessä 4.

Esittelijän kannanotot

Esittelijä toteaa, että kyseessä on hankinta, jossa on noudatettava julkisista hankinnoista annetun lain määräyksiä mm. tarjouspyynnön laatimisesta, hankintailmoituksista, tarjoajien valinnasta ja hankintapäätöksestä. Hankinta voidaan julkisista hankinnoista annetun lain mukaan keskeyttää vain todellisesta ja perustellusta syystä. Tällaisia syitä voivat oikeuskäytännön mukaan olla esim. tarjouspyynnön tulkinvaraisuus tai epäselvyys taikka merkittävä virhe tarjouspyynnössä.

Yleisten töiden lautakunta on 15.11.2016 § 442 käsitellyt nyt esillä olevan puitesopimuksen kilpailutuksen periaatteet, ja tarjouspyyntö on siinä yhteydessä ollut myös lautakunnan käytössä. Hankintamenettely on toteutettu lautakunnan käsittelemien linjausten pohjalta. Käytetyt hankintaperiaatteet ovat vastaavan tyyppisiä kuin yleisten töiden lautakunnan aiemmin vuonna 2016 päättämässä silta- ja taitorakennesuunnitellun puitesopimusten kilpailutuksissa.

Ympäristösuunnittelun puitesopimuksen hankintamenettelyssä ja tarjouspyynnön laatimisessa ei ole ilmennyt sellaisia virheellisyyksiä tai muutoinkaan sellaisia seikkoja, joiden johdosta hankinnan keskeyttäminen, jollaiseksi lautakunnan hylkäävä päätös on katsottava, olisi perusteltua. Hankinta on valmisteltu hyvin, ja ehdot ovat asianmukaisia.

Lautakunnan päätöksen perusteluissa esitetyt seikat, kuten konsulttien laskutuksen asianmukaisuus suhteessa hankkeen edellyttämään työhön ja käytettäviin henkilöresursseihin ovat asioita, joihin hankintayksikkö voi hankkeen kuluessa vaikuttaa osana normaalia projektien hallintaa. Etusijajärjestyksestä poikkeamisen mahdollisuus ei ole epävanomaista puitejärjestelyissä, eikä kyseisiä asioita lain tai kaupungin ohjeistuksen mukaan ole tarpeen tehdä erillistä päätöstä. Poikkeamisen syy, joka aina perustuu tarjouspyynnössä esitettyihin perusteisiin, kirjataan kulloinkin tilaukseen.

22.05.2017

Ryj/1

Lopuksi esittelijä toteaa, että käynnissä oleviin ympäristösuunnittelu-
hankkeisiin liittyen on tarve saada puitesopimukset aikaan mahdollisim-
man pian, jotta suunnittelutyöt voivat jatkaa. Puitesopimuksella hankit-
tavat suunnitteluhankkeet ovat pieniä ja keskisuuria hankkeita, jotka
jäävät alle puitesopimuksessa esitetyn 100 000 euron rajan. Suuret ja
merkittävät puistosuunnittelun hankkeet kilpailutetaan erikseen nyt esil-
lä olevasta hankinnasta erillisinä.

Edellä sanotuin perusteella esittelijä esittää yleisten töiden lautakunnan
esittelijän ehdottaman mukaisen päätösehdotuksen hyväksymistä.

Asia on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian oikeuspalvelujen
kanssa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yleisten töiden lautakunnan päätös 9.5.2017 § 183
- 2 Tarjousten arviointitaulukko
- 3 Tarjousten arviointipöytäkirja
- 4 Tarjouspyyntö 8.12.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Tarjoajat

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhaku hankintapäätök-
seen, kaupunginhallitus
Liite 2
Liite 3

Tiedoksi

HKR

Päätöshistoria

22.05.2017

Ryj/1

Kaupunginkanslia Rakennus- ja ympäristötoimi Rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja 11.05.2017 § 26

HEL 2016-012099 T 02 08 02 00

Päätös

Rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja päätti ottaa yleisten töiden lautakunnan 9.5.2017 § 183 päättämän, rakennusviraston ympäristösuunnittelun puitesopimusta 2017-2019 koskevan asian kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Päätöksen perustelut

Yleisten töiden lautakunta on, vastoin esittelijän esitystä, päätöksellään 9.5.2017 § 183 hylännyt ympäristösuunnittelun puitesopimusta 2017-2019 koskevan kilpailutuksen. Asia on syytä saattaa kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 09.05.2017 § 183

HEL 2016-012099 T 02 08 02 00

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti hylätä kilpailutuksen, koska sen hintakilpailu ei anna todellista vertailukelpoista tietoa tämän hankinnan arvosta. Eri konsulttiryhmien laskennallisilla tuntipalkoilla ei saada vertailukelpoista tietoa yritysten hintaeroista, koska eri yrityksissä samaa työtä tekee eri palkkaluokan työntekijät. Lisäksi tarjouspyyntöön kirjattu mahdollisuus poiketa puitesopimusjärjestelystä, "jos toimittajan vastuuhenkilö on ollut mukana hankkeen aikaisemmissa vaiheissa tai tuntee muuten hankkeen taustan, jolloin hänen tietojaan voidaan hyödyntää toimeksiannossa." mahdollistaa kilpailutusjärjestyksen ohittamisen, etenkin kun rakennusviraston vallitseva käytäntö on, että kilpailutusjärjestyksestä poikkeamisesta ei tehdä minkäänlaista kirjallista päätöstä.

Käsittely

09.05.2017 Hylättiin

Hylkäysehdotus:

Pörrö Sahlberg: Yleisten töiden lautakunta päättää hylätä kilpailutuksen, koska sen hintakilpailu ei anna todellista vertailukelpoista tietoa tä-

män hankinnan arvosta. Eri konsulttiryhmien laskennallisilla tuntipalkoilla ei saada vertailukelpoista tietoa yritysten hintaeroista, koska eri yrityksissä samaa työtä tekee eri palkkaluokan työntekijät. Lisäksi tarjouspyyntöön kirjattu mahdollisuus poiketa puitesopimusjärjestelystä, "jos toimittajan vastuuhenkilö on ollut mukana hankkeen aikaisemmissa vaiheissa tai tuntee muuten hankkeen taustan, jolloin hänen tietojaan voidaan hyödyntää toimeksiannossa." mahdollistaa kilpailutusjärjestyksen ohittamisen, etenkin kun rakennusviraston vallitseva käytäntö on, että kilpailutusjärjestyksestä poikkeamisesta ei tehdä minkäänlaista kirjallista päätöstä.

Kannattaja: Jussi Heinämies

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Yleisten töiden lautakunta päättää hylätä kilpailutuksen, koska sen hintakilpailu ei anna todellista vertailukelpoista tietoa tämän hankinnan arvosta. Eri konsulttiryhmien laskennallisilla tuntipalkoilla ei saada vertailukelpoista tietoa yritysten hintaeroista, koska eri yrityksissä samaa työtä tekee eri palkkaluokan työntekijät. Lisäksi tarjouspyyntöön kirjattu mahdollisuus poiketa puitesopimusjärjestelystä, "jos toimittajan vastuuhenkilö on ollut mukana hankkeen aikaisemmissa vaiheissa tai tuntee muuten hankkeen taustan, jolloin hänen tietojaan voidaan hyödyntää toimeksiannossa." mahdollistaa kilpailutusjärjestyksen ohittamisen, etenkin kun rakennusviraston vallitseva käytäntö on, että kilpailutusjärjestyksestä poikkeamisesta ei tehdä minkäänlaista kirjallista päätöstä.

Jaa-äännet: 2

Terhi Koulumies, Dennis Pasterstein

Ei-äännet: 3

Jussi Heinämies, Henrik Nyholm, Pörrö Sahlberg

Tyhjä: 3

Maria Landén, Eija Paananen, Mariam Rguibi

Poissa: 1

Tuomo Valokainen

Eriävä mielipide:

Esittelijä: Jätän esittelijänä eriävän mielipiteen. Asia olisi pitänyt päättää alkuperäisen päätösesityksen mukaisesti. Puitesopimuksen kilpailutuksen periaatteet on hyväksytty yleisten töiden lautakunnassa

22.05.2017

Ryj/1

15.11.2016. Hankinta on hankintalain mukainen. Hankintalain mukaisia hankinnan keskeyttämisen perusteita ei ole.

25.04.2017 Pöydälle

11.04.2017 Pöydälle

Esittelijä

osastopäällikkö
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Laura Yli-Jama, projektinjohtaja, puhelin: 310 26999
laura.ylijama(a)hel.fi

Oili Khadraoui (kilpailutus), palvelupäällikkö, puhelin: 310 38430
oili.khadraoui(a)hel.fi

22.05.2017

Ryj/2

§ 564

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 19 ja 20 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta	11.5.2017
teknisen palvelun lautakunta	18.5.2017
yleisten töiden lautakunta	16.5.2017
ympäristölautakunta	16.5.2017

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 565

Helsingin Diakonissalaitoksen säätiön sr perusopetuksen järjestämisluvan siirtäminen Suomen Diakoniaopisto Oy:lle

HEL 2017-003955 T 12 00 01

Päätös

Kaupunginhallitus totesi lausuntonaan Helsingin Diakonissalaitoksen säätiön sr ja Suomen Diakoniaopisto Oy:n hakemuksen johdosta seuraavaa:

Kaupunginhallitus päätti puoltaa

Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö sr:n ja Suomen Diakoniaopisto Oy:n hakemuksen kohtaa yksi, jonka mukaan Helsingin Diakonissalaitoksen säätiön sr oppivelvollisuuden ylittäneille suunnattu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä perusopetuksen järjestämislupa 100 vuosiopiskelijalle siirretään Suomen Diakoniaopisto Oy:lle 1.1.2018 alkaen ja

hakemuksen kohtaa kaksi, jonka mukaan Helsingin Diakonissalaitoksen säätiölle sr myönnetty opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä järjestämislupa perusopetukseen valmistavaan opetukseen 30 vuosiopiskelijalle siirretään Suomen Diakoniaopisto Oy:lle 1.1.2018 alkaen.

Kaupunginhallitus ei sen sijaan puolla hakemuksen kohtaa kolme, jonka mukaan enimmäisvuosiopiskelijamäärä on Helsingissä 130 ilman rajoituksia. 130 vuosiopiskelijaa tulee kohdentaa edellä todettujen hakemuksen kohtien yksi ja kaksi mukaisesti eli oppivelvollisuuden ylittäneille suunnattu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä perusopetuksen järjestämislupa 100 vuosiopiskelijalle ja järjestämislupa perusopetukseen valmistavaan opetukseen 30 vuosiopiskelijalle siirretään Suomen Diakoniaopisto Oy:lle 1.1.2018 alkaen.

Kaupunginhallitus pitää hyvänä, että hakemuksen ja Suomen Diakoniaopisto Oy:ltä saadun tiedon mukaan oppivelvollisuuden ylittäneille suunnattu perusopetus kohdistuu juuri vaikeassa asemassa oleviin mm. maahanmuuttajataustaisiin ja erityisesti kotoutumistoimien ulottumattomissa oleviin naisiin ja muihin mahdollisiin pudokasryhmiin. Edelleen Suomen Diakoniaopisto Oy:ltä saadun tiedon mukaan perusopetuksen valmistavaa opetusta ei ole tarkoitus Suomen Diakoniaopistossa kohdentaa oppivelvollisuusikäisiin. Lupien myöntäminen ei siten lisää Helsingin kaupungin alueella oppivelvollisille perusopetusta järjestävien opetuksen järjestäjien määrää.

22.05.2017

Sj/1

Hakemuksessa on esitetty, että Helsingin kaupunki tekisi hakemuksen liitteenä olevan perusopetuslain 7 §:n edellyttämän sopimuksen. Kaupunginhallitus toteaa, että sopimuksen tekeminen on ajankohtaista vasta siinä vaiheessa, kun järjestämislupien sisällöt ovat tarkemmin selvineet.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupungilla ei ole lakiin perustuvaa velvollisuutta osallistua Suomen Diakoniaopisto Oy:n toiminnan rahoittamiseen. Rahoitus perusopetuslaissa tarkoitettuun maahanmuuttajille järjestettävään perusopetukseen valmistavaan opetukseen sekä muille kuin oppivelvollisille järjestettävään perusopetukseen myönnetään ja maksetaan suoraan luvan saaneelle opetuksen järjestäjälle opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti. Näin ollen Helsingin kaupungille ei tule aiheutua velvollisuutta osallistua luvanhakijan toiminnan rahoittamiseen lainsäädäntöön tai myöhemmin solmittavaan perusopetuslain 7 §:n edellyttämään sopimukseen perustuen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö Diakoniaopisto Oy hakemus.pdf
- 2 Opetusviraston lausunto perusopetuksen järjestämisluvan siirtäminen.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Hakijat

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö sr ja Suomen Diakoniaopisto Oy ovat lähettäneet seuraavan hakemuksen:

Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö sr ja Suomen Diakoniaopisto Oy (Y-tunnus 2756786-7) esittävät kunnioittavasti, että Helsingin kaupunki puoltaa hakemustamme siirtää

1) Helsingin Diakonissalaitoksen säätiön sr oppivelvollisuusiän ylittäneille suunnattu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä perusopetuksen järjestämislupa 100 vuosiopiskelijalle Suomen Diakoniaopisto Oy:lle 1.1.2018 alkaen

2) Helsingin Diakonissalaitoksen säätiölle sr myönnetty opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä järjestämislupa perusopetukseen valmistavaan opetukseen 30 vuosiopiskelijalle Suomen Diakoniaopisto Oy:lle 1.1.2018 alkaen.

3) ja että em luvat järjestää oppivelvollisuusiän ylittäneiden aikuisten muutetaan 1.1.2018 alkaen toistaiseksi voimassa olevaksi enimmäisvuosiopiskelijamäärän ollessa Helsingissä 130

Luvan siirtäminen on tarpeen, koska Helsingin Diakonissalaitoksen säätiön, Lahden Diakoniasäätiön ja Oulun Diakonissalaitoksen säätiön toisen asteen ammatilliset koulutuspalvelut siirtyvät vuoden 2017 alusta valtakunnalliseen Suomen Diakoniaopistoon.

Helsingin Diakonissalaitoksella on valtioneuvoston myöntämä lupa vuodelta 2010 järjestää aikuisten perusopetusta 20:lla opiskelijapaikalla (Dnro 234/530/2009). Helsingin kaupungin opetusvirasto ja Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö tekivät sopimuksen perusopetuksen lain 7 §:n mukaisen sopimuksen perusopetuksen järjestämisestä. Vuonna 2013 tätä järjestämislupaa laajennettiin (Dnro 3/532/2012) siten, että vuosiopiskelijamäärä voi olla enimmillään 50 opiskelijaa.

Vuoden 2016 elokuussa Helsingin Diakonissalaitokselle myönnettiin lisääntyneen maahanmuuton vuoksi laajennus perusopetuslupa määrääkseen 31.7.2018 asti. Laajennus mahdollistaa lisäpaikat 50 oppivelvollisuusiän ylittäneen maahanmuuttajan perusopetukseen ja 30:lle oppilaalle perusopetukseen valmistavaan opetukseen (Dnro 66/530/2016). Määräaikaista laajennusta varten Helsingin kaupungin opetusvirasto antoi lausunnon 2.5.2016, missä Helsingin opetusvirasto totesi, että laajentaminen on perusteltua, sillä tarve oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetukseen lisääntyy.

Suomen Diakoniaopisto Oy esittää myös, että Helsingin kaupunki tekee opetuksen järjestämisestä perusopetuslain (628/1998) 7 §:n edellyttämän sopimuksen perusopetuksen järjestämisestä (liitteenä).

Esittelijä toteaa, että perusopetuslain 7 §:n mukaan valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan tässä laissa tarkoitetun opetuksen järjestämiseen. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistys-

22.05.2017

Sj/1

tarpeeseen ja että opetuksen järjestäjä ja kunta, jossa opetusta järjestetään, ovat sopineet asiasta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset opetuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Opetusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Opetusvirasto on antanut lausunnon asiassa 28.4.2017.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö Diakoniaopisto Oy hakemus.pdf
- 2 Opetusviraston lausunto perusopetuksen järjestämisluvan siirtämisen.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Hakijat

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Opetusvirasto

Päätöshistoria

Opetusvirasto Opetustoimen johtaja 28.4.2017

HEL 2017-003955 T 12 00 01

Opetusvirasto toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Opetusvirasto puoltaa hakemuksen kohtaa yksi, jonka mukaan Helsingin Diakonissalaitoksen säätiön sr oppivelvollisuuden ylittäneille suunnattu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä perusopetuksen järjestämislupa 100 vuosiopiskelijalle siirretään Suomen Diakoniaopisto Oy:lle 1.1.2018 alkaen.

Opetusvirasto puoltaa hakemuksen kohtaa kaksi, jonka mukaan Helsingin Diakonissalaitoksen säätiölle sr myönnetty opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä järjestämislupa perusopetukseen valmistavaan opetukseen 30 vuosiopiskelijalle siirretään Suomen Diakoniaopisto Oy:lle 1.1.2018 alkaen.

Opetusvirasto ei sen sijaan puolla hakemuksen kohtaa kolme, jonka mukaan enimmäisvuosiopiskelijamäärä on Helsingissä 130 ilman rajoituksia. Opetusviraston mielestä 130 vuosiopiskelijaa tulee kohdentaa edellä todettujen hakemuksen kohtien yksi ja kaksi mukaisesti.

Opetusvirasto pitää hyvänä, että hakemuksen ja Suomen Diakoniaopisto Oy:ltä saadun tiedon mukaan oppivelvollisuusiän ylittäneille suunnattu perusopetus kohdistuu juuri vaikeassa asemassa oleviin mm. maahanmuuttajataustaisiin ja erityisesti kotoutumistoimien ulottumattomissa oleviin naisiin ja muihin mahdollisiin pudokasryhmiin. Edelleen Suomen Diakoniaopisto Oy:ltä saadun tiedon mukaan perusopetuksen valmistavaa opetusta ei ole tarkoitus Suomen Diakoniaopistossa kohdentaa oppivelvollisuusikäisiin. Lupien myöntäminen ei siten lisää Helsingin kaupungin alueella oppivelvollisille perusopetusta järjestävien opetuksen järjestäjien määrää.

Hakemuksessa on esitetty, että Helsingin kaupunki tekisi hakemuksen liitteenä olevan perusopetuslain 7 §:n edellyttämän sopimuksen. Opetusvirasto katsoo, että sopimuksen tekeminen on ajankohtaista vasta siinä vaiheessa, kun järjestämislupien sisällöt ovat tarkemmin selvinneet.

Lopuksi opetusvirasto toteaa, että Helsingin kaupungilla ei ole lakiin perustuvaa velvollisuutta osallistua Suomen Diakoniaopisto Oy:n toiminnan rahoittamiseen. Rahoitus perusopetuslaissa tarkoitettuun maahanmuuttajille järjestettävään perusopetukseen valmistavaan opetukseen sekä muille kuin oppivelvollisille järjestettävään perusopetukseen myönnetään ja maksetaan suoraan luvansaaneelle opetuksen järjestäjälle opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti. Näin ollen Helsingin kaupungille ei aiheutune lainsäädäntöön tai myöhemmin solmittavaan perusopetuslain 7 §:n edellyttämään sopimukseen perustuvaa velvollisuutta osallistua luvanhakijan toiminnan rahoittamiseen.

Lisätiedot

Anu Kangaste, lakimies, puhelin: 310 87180
anu.kangaste(a)hel.fi

22.05.2017

Sj/2

§ 566

Ammattienedistämislaitossäätiö AEL sr:n sääntöjen muuttaminen

HEL 2017-005232 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta lausuntonaan, että sillä ei ole huomauttamista Ammattienedistämislaitossäätiö AEL sr:n esityksestä säätiön sääntöjen muuttamisesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 AEL suostumuspyyntö ja voimassa olevat säännöt sääntömuutokset.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ammattienedistämislaitossäätiö
AEL ry

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Ammattienedistämislaitossäätiö AEL sr:n tarkoituksena on ylläpitää ammattienedistämislaitosta, jonka tehtävänä on edistää ihmisten, yritysten ja yhteisöjen tekniikan osaamista ja hallintaa.

Ammattienedistämislaitossäätiö AEL sr on pyytänyt suostumusta säätiön sääntöjen muuttamiseksi. Sääntöehdotus on liitteessä 1.

Muutokset koskevat pääsääntöisesti hallintoneuvostosta luopumista ja hallituksen kokoonpanoon sekä hallituksen tehtäviin tulevia muutoksia.

Voimassa olevien sääntöjen mukaan säätiön toimielimiä ovat hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja. Sääntömuutosehdotuksessa säätiöllä ei olisi enää hallintoneuvostoa, vaan sen toimielimiä olisivat hallitus ja toimitusjohtaja.

Sääntömuutos hallintoneuvostosta luopumisesta keventää hallintoa ja on kannatettava.

Sääntömuutoksen 7 §:n mukaan säätiötä edustaa ja sen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii säätiön hallitus. Säätiön hallitukselle siirtyisi tehtäviä, joista aikaisemmin päätti hallintoneuvosto.

Aiemmin kaupungilla on ollut oikeus valita hallintoneuvostoon kaksi varsinaista jäsentä ja yksi varajäsen. Kaupungilla ei ollut jäsentä hallituksessa. Säätiön hallituksen jäsenmäärä olisi sääntömuutosehdotuksen mukaan 9-13 henkilöä, eikä heille nimettäisi varajäseniä. Helsingin kaupunki saisi valita yhden hallituksen jäsenen. Ainoastaan Elinkeinoelämän keskusliitto ry:llä olisi oikeus valita hallitukseen kolme jäsentä, Suomen Yrittäjät ry:llä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:llä olisi kummallakin oikeus valita kaksi jäsentä ja muilla yksi jäsen. Kysymys ei ole kaupungin määräysvallassa olevasta yhteisöstä.

Sääntömuutosta hallituksen kokoonpanon ja tehtävien osalta voidaan pitää perusteltuina.

Nyt voimassa olevien sääntöjen 14 §:n mukaan sääntöjen muuttamisesta päättää hallintoneuvosto ja muutokselle on saatava perustajajärjestöjen hyväksyminen. Sääntömuutokset on käsitelty hallintoneuvoston kokouksessa ja niille on saatu perustajajärjestöjen hyväksyminen. Säätiö pyytää nyt säätiölain 6 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan muiden suostumusta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 AEL suostumuspyyntö ja voimassa olevat säännöt sääntömuutokset.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

22.05.2017

Sj/2

Otteet

Ote

Ammattienedistämislaitossäätiö
AEL ry

Otteen liitteet

Esitysteksti

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Sj/3

§ 567

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 20 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

eläintarhan johtokunta	18.5.2017
kaupunginmuseon johtokunta	16.5.2017
kaupunginorkesterin johtokunta	
kulttuuri- ja kirjastolautakunta	
liikuntalautakunta	
nuorisolautakunta	
opetuslautakunta	16.5.2017
opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto	18.5.2017
opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto	16.5.2017
ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta	
suomenkielisen työväenopiston johtokunta	16.5.2017
taidemuseon johtokunta	16.5.2017
Henkilöstön kehittämispalvelut -johtokunta	
Helsingin kaupungin työterveys -johtokunta	
eläintarhan johtaja	
museojohtaja	
kaupunginorkesterin intendentti	
ruotsinkielisen työväenopiston rehtori	
suomenkielinen työväenopisto:	
- rehtori	
- apulaisrehtori	
- osastopäällikkö (asiakaspalveluosasto)	
- osastopäällikkö (hallinto-osasto)	
taidemuseon johtaja	
tietokeskus:	
- johtaja	
- tutkimuspäällikkö	
- tietohuoltopäällikkö	
- kehittämispäällikkö	
työterveysjohtaja	
Henkilöstön kehittämispalvelut	
- toimitusjohtaja	
Työterveys Helsinki	

22.05.2017

Sj/3

- toimitusjohtaja

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 568

Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston päätöksestä tehdyistä valituksista koskien Helsingin uutta yleiskaavaa- kaupunkikaavaa

HEL 2016-014029 T 03 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Helsingin hallinto-oikeudelle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunginvaltuusto on 26.10.2016 § 272 päättänyt kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti hyväksyä 6.10.2015 päivätyn ja 14.6.2016 muutetun Helsingin uusi yleiskaava – Kaupunkikaavan oikeusvaikutteisena yleiskaavana ja 14.6.2016 päivätyt Kaupunkiluonto- ja Kulttuuriympäristö-teemakartat oikeusvaikutteisilta osiltaan yleiskaavan selostuksesta ilmenevin perustein.

Valtuuston päätöksestä on tehty 50 valitusta. Hallinto-oikeus on 19.12.2016 pyytänyt kaupunginhallitusta hankkimaan valitusten johdosta kaupunginvaltuuston lausunnon. Lausunnon määräaika Helsingin hallinto-oikeudelle on 31.5.2017.

Viite

Dnrot 14935/16/4102, 15034/16, 15080/16, 15095/16, 15134/16, 15269/16, 15367/16 15469/16, 15470/16, 15529/16, 15532/16, 15584/16, 15585/16, 15586/16, 15592/16, 15594/16, 15635/16, 15639/16, 15647/16, 15648/16, 15649/16, 15706/16, 15718/16, 15722/16, 15726/16, 15730/16, 15731/16, 15732/16, 15733/16, 15734/16, 15749/16, 15750/16, 15752/16, 15754/16, 15755/16, 15765/16, 15789/16, 15791/16, 15793/16, 15797/16, 15814/16, 15822/16, 15827/16, 15829/16, 15830/16, 15831/16, 15833/16, 15834/16, 15835/16, 15838/16.

Valitusoikeus ja määräajan noudattaminen

***** ja ***** ovat 22.11.2016, Asunto Oy Pohjoiskaari 40 ja As Oy Poutamäentie 15 ovat 23.11.2016, Pajamäki-seura ry ja Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta (jäljempänä Puolustusvoimat) ovat 24.11.2016, ***** on 28.11.2016, Museovirasto on 29.11.2016, Pihlajamäki-seura ry, Katajanokan huolto Oy ja 14 asunto-osakeyhtiötä ovat 30.11.2016, Pirkkolan omakotiyhdistys ry ja sen asiakumppanit sekä ***** ja ***** ovat 1.12.2016, Tuomarinkylän Kilpatalli Oy ja sen asiakumppanit sekä Helsingin Melontakeskus Oy ja sen asiakumppanit, Rudus Oy, As Oy Hakolahdentie 38 ja sen asiakumppanit,

Uudenmaan ELY-keskus Liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue (jäljempänä ELY-keskus liikenne), ***** ja Liikennevirasto ovat 2.12.2016, Tapulikaupunki – Seura ry, ***** , Uudenmaan ELY-keskus, Ympäristö ja Luonnonvarat-vastuualue (jäljempänä ELY-keskus luonto), Vartiosaari-Seura ry, Laajasalo – Degerö Seura ry, Laajasalon pienkiinteistöyhdistys ry, Kulosaarelaiset ry – Brändöborna rf, Stansvikin kyläyhdistys ry, ***** Teknos Oy, Asunto Oy Sulkapolku 6, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry, Asunto Oy Jokitie ja sen asiakumppanit, ***** ja asiakumppanit, Malmin lentoaseman ystävät ry, Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry (jäljempänä Tringa ry), *****
***** Kaupsu – yhdistys, ***** ja ***** Puistola-Seura ry ja Puistolan Omakotiyhdistys ry, ***** - BF-Lento Oy, ***** ja Asunto Oy Helsingin Riitankuja 2 ovat 5.12.2016 ja Lauttasaari-Seura – Drumsö Sällskapet ry on 12.12.2016 valittanut Helsingin uuden yleiskaavan – Kaupunkikaavan hyväksymisestä Helsingin hallinto-oikeudelle.

Kuntalain 92 §:n 1 momentin mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Kuntalain 4 §:n mukaan kunnan jäsen on 1) henkilö, jonka kotikuntalaisissa tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on (kunnan asukas); 2) yhteisö, jolla on kotipaikka kunnassa; sekä 3) se, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 191 §:n 1 momentin mukaan oikeus valittaa kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä määräytyy kuntalain ja mainitun MRL:n säännöksen mukaan. Pykälän 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, on rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan oikeus valittaa muun ohella kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä.

Kaupsu-yhdistys ei ole MRL 191 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteröity yhteisö. Valitus tulee jättää tutkimatta. Muiden valittajien kotipaikka on Helsinki, joten heillä on asiassa valitusoikeus.

Kuntalain 93 §:n mukaan kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kaupunginvaltuuston 26.10.2016 päivätty pöytäkirja § 272 on pidetty yleisesti nähtävillä Helsingin kaupungin kirjaamossa 4.11.2016. Valitukset on toimitettu hallinto-oikeudelle määräajassa lukuun ottamatta Lauttasaari-Seura – Drumsö Sällskapet ry:tä, joka on jättänyt valituksensa määräajan jälkeen. Valitus tulee jättää tutkimatta

Valitusten keskeinen sisältö

Valituksissa on vaadittu kaupunginvaltuuston päätöksen 26.10.2016 § 272 kumoamista lainvastaisena kokonaan tai valituksissa mainituilta osin ja päätöksen palauttamista uudelleen valmisteltavaksi. Lisäksi on vaadittu päätöksen asettamista täytäntöönpanokieltoon valituksen käsittelyn ajaksi ja kaupungin velvoittamista korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut.

Valitusten keskeistä sisältöä on jäljempänä referoitu, valituksissa aiheita on käsitelty tarkemmin. ***** ja ***** Asunto Oy Poutamäentie 15 ja Pajamäki-seura ry ovat valituksensa perusteina todenneet, että kaavakartta on epätarkka ja puutteellinen ja kaavamerkintöjä on niukasti, eivätkä valittajat sen vuoksi voi toteuttaa perustuslain takaamaa oikeutta vaikuttaa ympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Yleiskaava uhkaa Pajamäkeä ja Patterimäkeä ympäröivää metsävyöhykettä kokonaisuudessaan. Metsien kaavoittaminen rakentamisalueiksi tuhoaa hiilinieluja ja lisää voimakkaasti hiilipäästöjä. Yleiskaava uhkaa uhanalaisen meritaimenen lisääntymis- ja selviytymismahdollisuuksia Pajamäenojassa. Lähes kaikki Pajamäen ja lähiympäristön virkistysalueet varattaisiin rakentamiseen. Pajamäen metsäalueet ovat pikkutikan ja liito-oravan elinpiiriä. Pajamäen päiväkodin länsipuolella on suojelun arvoinen kosteikko/lähde. Yleiskaava uhkaa Patterimäen linnoitusaluetta, joka on muinaismuistolain suojelema. Pitäjänmäenkaaren tunnelivaeraus on Patterimäelle tuhoisa. Lisäksi on esitetty vaatimus Patterimäen maanalaisen kalliovarikon varauksen kumoamisesta.

Asunto Oy Pohjoiskaari 40 on valituksensa perusteina todennut Maamonlahden alueen kuuluvan Uudenmaan maakuntakaavassa esitettyyn arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön piiriin. Länsiväylän muuttaminen kaupunkibulevardiksi vaatisi meritäyttöjä, jotka tuhoaisivat kaupunkikuvan kannalta arvokkaan alueen ja sen maisemalliset arvot. Lauttasaaren pohjoispuolen ranta-alue on merkitty yleiskaavassa epätarkkoina pikseleinä. Kaikki muut lähiranta-alueet ovat koko Helsingin alueella merkitty yleiskaavaehdotuksessa luonnonmukaisella tarkkuudella. Lauttasaaren pohjoisen ranta-alueen kohtelu yleiskaavassa ei toteuta yhdenvertaisuutta.

Puolustusvoimat ovat valituksensa perusteina todenneet, että saaret Hintholma, Neitsytsaari, Hernesaari, Viipurinkivi, Itä-Villinki, Kuusiluoto, Lehmäsaari, Nuottasaari ja Melkki tulee osoittaa kaavassa merkinnällä ”EP Puolustusvoimien alue”. Kaavassa ei ole huomioitu valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteiden 4.2 kohtaa MRL:n edellyttämällä tavalla. Mainitun kohdan mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueil-

le, varikkotoiminnalle sekä muille maanpuolustuksen ja rajavalvonnan toimintamahdollisuuksille. Maanpuolustuksen tarpeet on otettava riittävässä määrin huomioon ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset maanpuolustukselle, jotta puolustusvoimien toimintakyky ei vaarannu. Tulkinnan osalta viitataan ympäristöministeriön ohjeeseen.

Uudenmaan maakuntakaavassa ja Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa saaret Itä-Villinki ja Melkki on osoitettu kaavamerkinnällä EP/u, Puolustusvoimien alue, jonka toissijainen käyttötarkoitus on virkistys-, matkailu ja /tai koulutustoiminta. Suunnittelumääräyksen mukaan mainitut alueet varataan puolustusvoimien käyttöön harjoitus-, ampuma- ja muita toimintoja varten. Mikäli alue vapautuu puolustusvoimien käytöstä, se varataan virkistys-, matkailu- ja/tai koulutustoimintaan. Puolustusvoimat ei ole tehnyt mitään sellaista päätöstä, joka viittaisi saarista tai niiden käyttötarpeesta luopumiseen.

Saarten Hintholma, Neitsytsaari, Hernesaari, Kuusiluoto, Viipurinkivi, Lehmäsaari ja Nuottasaari osalta maakuntakaava ei sisällä Puolustusvoimien toimintaa koskevia kaavamerkintöjä ja/tai -määräyksiä. Tämä ei kuitenkaan merkitse, ettei niitä tulisi osoittaa yleiskaavassa käyttötarkoitusta vastaavalla kaavamerkinnällä.

Santahaminan ampumatoiminnan melualue merkitään 55 dB LAeq ja 50 dB LAeq.

Kaavassa ei ole huomioitu tuulivoimarakentamista koskevia määräyksiä.

Melkin ja Itä-Villingin osalta Puolustusvoimat, Ylinen ja Vento, Laajasalon Pienkiinteistöyhdistys ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ovat valituksensa perusteina todenneet, että Melkki ja Itä-Villinki on Uudenmaan maakuntakaavassa ja Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa osoitettu merkinnällä EP/u, Puolustusvoimien alue, jonka toissijainen käyttötarkoitus on virkistys-, matkailu- ja /tai koulutustoiminta. Suunnittelumääräyksen mukaan mainitut alueet varataan puolustusvoimien käyttöön harjoitus-, ampuma- ja muita toimintoja varten. Mikäli alue vapautuu puolustusvoimien käytöstä, se varataan virkistys-, matkailu- ja/tai koulutustoimintaan. Siten Melkki tulisi myös yleiskaavassa osoittaa mainittuun toimintaan. Luonnonsuojelujärjestöt viittaavat ELY-keskuksen lausuntoon taajamatoiminnan levittämisestä ei-taajamaluonteiseen asutukseen osoitetuille alueille.

Museovirasto, Asunto Oy Pohjoiskaari 40, Pihlajamäki-seura ry,
***** Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry yhdessä Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin kanssa, *****
ja ***** ovat valituksissaan esittäneet kaupunkibulevardien aiheuttavan viheralueiden kaventumista Keskuspuiston, Vantaanjoenvarren ja Viikin vihervyöhykkeiden alueella. Lisäksi Pihlajamäki-seura on to-

dennut Lahdentien bulevardisoinnin merkitsevän lisärakentamista Por-raskalliolle. Lisärakentaminen on LSL:n vastaista Pihlajamäessä havaitun liito-oravan elinympäristön vuoksi. ***** on vedonnut lisäksi siihen, että vaikutusten arviointi on ollut puutteellista, saatua palautetta ei ole otettu huomioon sekä asian valmisteluun, esittelyyn ja päätöksentekoon on osallistunut esteellisiä henkilöitä.

Museovirasto, ELY-keskus liikenne ja Liikennevirasto ovat esittäneet valituksiensa perusteena, että yleiskaava MRL 39 §:n vastainen (rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen). Lisäksi valittajat ovat väittäneet, että kaupunkibulevardimerkintä ei riittävästi turvaa seudullisia ja valtakunnallisia liikenneyhteyksiä ja niiden kehittämistä.

***** , ELY-keskus ympäristö, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry yhdessä Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin kanssa ja Tringa ry ovat valituksiensa perusteena todenneet, että yleiskaavalla on luonnonsuojelulain (LSL) 66 §:ssä tarkoitettuja merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin.

Museovirasto, ***** ja ***** Vartiosaari-seura ry, Laajasalo-Degerö Seura ry, Laajasalon pienkiinteistöyhdistys ry, ***** ja Asunto Oy Helsingin Riitankuja 2 toteavat Vartiosaaren osalta, että kaava on maakuntakaavan ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) vastainen eikä täytä MRL 39 §:n sisältövaatimuksia.

Katajanokan huolto Oy ja sen asiakumppanit ovat valituksensa perusteina todenneet, että yleiskaavapäätös loukkaa valittajien oikeuksia vaikuttaa elinympäristöönsä koskeviin muutoksiin ja että päätös ei kaikilta osin täytä MRL:n sisältövaatimuksia. Kaavan vaikutusten arviointi ei täytä MRL 9 §:n vaatimuksia.

Pirkkolan omakotiyhdistys ry ja sen asiakumppanit ovat valituksensa perusteena todenneet, että yleiskaava vaikuttaa heikentävästi Pirkkolan liikuntapuistoon, Keskuspuiston ekologisiin yhteyksiin ja vihersormiin. Lisäksi valittajat esittävät, että kaava on epätarkka pikseleiden osalta ja toteavat, että KHO:n ratkaisu 11.11.2016/4778 koskee erilaista suunnittelualuetta. Lisäksi yleiskaava kaventaa liito-oravien elinaluetta.

Tapulikaupunki-Seura ry ja Puistola-seura ry ja sen asiakumppanit ovat valituksiensa perusteena todenneet, että kaavakartasta ei selviä kohteiden sijainti, vuorovaikutus on ollut puutteellista ja lähikeskusta-merkintä ei ole riittävän tarkka.

22.05.2017

Tuomarinkartanon Kilpatalli Oy ja sen asiakumppanit, Museovirasto, ***** ja ***** katsovat, että kaava on maakuntakaavan, VAT:n ja MRL 39 §:n sisältövaatimusten vastainen. Alue on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009). Yleiskaava osoittaa alueelle liian raskasta rakentamista alueen arvot huomioon ottaen. Puutteita on ollut vuorovaikutuksessa. Kuntalaisilla on oikeus luottaa maakuntakaavan ohjausvaikutukseen.

Helsingin Melontakeskus Oy:n, Helsingin Kanoottiklubi ry:n ja HKK-Talviuimarit ry:n

valitus koskee Rajasaaren aluetta. Kaupunki ei ole noudattanut MRL:n 1 §, 2 §, 6 § ja 9 §:ä, kaavamerkinnot ja pikselit ovat epäselviä, vuorovaikutus ei ole toteutunut ja mahdollisten meritäyttäjien ympäristövaikutukset ovat jääneet epäselviksi.

Rudus Oy on valituksensa perusteena todennut, että Vihdintien itäpuolella olevaa toimitila-alueen merkintää tulee jatkaa pohjoiseen niin, että se ulottuu koko kiinteistölle. Kaavaratkaisu ei täytä MRL 39.2 §:n 1,2,6 ja 7 kohtien sisältövaatimuksia, eikä MRL 9 §:n selvitys- ja arviointivelvollisuutta. Kaavasta aiheutuu yhtiölle kohtuutonta haittaa. Lähes koko kiinteistö on kaavassa osoitettu asuntovaltaisen alueen A2 -kaavamerkinillä, kun se yleiskaava 2002:ssa on työpaikka-alue (teollisuus/toimisto/satama). Kiinteistö sijaitsee teollisuus- ja varastoalueella. Kyseinen Konalan yritysalue muodostaa pääkaupunkiseudun rakennustoiminnan kannalta välttämättömän rakennusmateriaali- ja kierrätystoimintojen keskittymän. Kiinteistön pohjoispuolitse on suunniteltu Kehä II:n jatke. Kaavaratkaisu merkitsee kiinteistön osalta olennaista muutosta. Koska muutos on merkittävä, olisi ympäristö- ja yhdyskuntataloudellisia vaikutuksia tullut selvittää seikkaperäisesti. Yhtiölle on syntynyt perusteltu odotus, että se voi harjoittaa elinkeinotoimintaa kiinteistöllä pitkällä aikavälillä ja että tämä mahdollisuus turvataan kaavoituksessa. A2-merkinnällä on vaikutuksia viranomaislupien lupaharkinnassa, mikä voi johtaa yhtiön toiminnan edellytysten lakkaamiseen tai niiden merkittävään supistumiseen. Lopputulos on yhtiön kannalta kohtuuton. Yhtiön kiinteistöä ja naapurikiinteistöä ei ole arvioitu yhdenmukaisesti, kun naapuriyhtiön käyttötarkoitus on sama kuin valittajan kiinteistöllä, mutta naapurikiinteistö on yleiskaavassa työpaikka-alue.

Asunto Oy Hakolahdentie 38 sekä 13 muuta yhteisöä tai yksityishenkilöä, ***** ja ***** sekä 25 muuta yksityishenkilöä ovat valituksensa perusteena todenneet, että Länsiulapanniemen osalta yleiskaavassa ei ole otettu huomioon maisema- ja luontoarvoja MRL:n vaatimalla tavalla, kun alue on yleiskaavassa merkitty rakentamisen mahdollistavaksi alueeksi.

Liikennevirasto on valituksessaan todennut, että Kantakaupunki C2 – merkintä ei turvaa riittävällä tavalla valtakunnallisesti ja seudullisesti merkittävän varikkoalueen toimintaa, kehittämistä ja laajentamistarpeita. ***** Malmin lentoaseman ystävät ry, ***** Puistola-seura ja asiakumppanit, ***** BF-lento, ***** ovat valituksissaan todenneet, että vuoro-vaikutus on ollut puutteellista. Lisäksi viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa VAT:n osalta ja päätös on MRL:n sisältövaatimusten vastainen. Luonnon monimuotoisuuden, muiden luonnonarvojen säilymistä, ympäristön suojelua eikä ympäristöhaittojen ehkäisyä ole huomioitu. Yleiskaava tuhoaa elinkeinoelämän edellytyksiä ja poistaa ilmailualan kehitysmahdollisuuksia. Malmin lentokenttä kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Kaavaratkaisussa on liian raskasta rakentamista, eikä se edistä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. Yleiskaava ei ole edellytettyjen sisältövaatimusten mukainen ja on ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Ole-massa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttöä ei ole otettu huomioon. Selvitykset ja vaikutusarvioinnit ovat riittämättömiä. Yleiskaavan ulottaminen ajallisesti näin kauas ei vastaa tarkoitustaan. Päätös on ristiriidassa luonnonsuojelulain ja –asetuksen kanssa. Korvaavasta kentästä ei ole selvitystä. Kaavakartta on epäselvä. Muistutukseen ei ole vastattu.

Laajasalo - Degerö Seura ry on valituksensa perusteina todennut, että Laajasalon Yliskylän itärannan virkistys- ja viheraluevyöhykkeellä sijaitsee Degerön kartano, joka kuuluu Helsingin höyrylaivareittien kesähuvi-asutukseen (RKY 2009), minkä vuoksi A4-merkintä tällä alueella on maakuntakaavan ja muinaismuistolain vastainen. Kartano on muinaismuistolain suojelema. Laajasalon uimarannalla on arvokkaita kasvikohteita ja LSL:n suojelemia kohteita. Alueella on myös ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmään merkittviä erilaisia luontoarvoja. Stansvikin – Tullisaaren virkistys- ja viheraluevyöhyke kaventuu yleiskaavassa maakuntakaavan vastaisesti Tullisaaren – Kaitalahden kohdalla ja Tahvonlahden kohdalla. Maakuntakaavan mukainen Laajasalon etelärannan viheryhteys puuttuu yleiskaavasta. Vartiosaaren osalta yleiskaava on maakuntakaavan vastainen. Kuukiventien puistoon, ulkoilureitille ja pientaloalueelle, joiden alueella on arvokkaita luontokohteita, on osoitettu kerrostalovaltaista rakentamista maakuntakaavan vastaisesti. Yleiskaava on MRL 39 §:n 2 momentin 2, 4 ja 8 kohdan vastainen. Lisäksi yleiskaavan esitystapa on MRL 42 §:n vastainen.

Laajasalon pienkiinteistöyhdistys ry on valituksensa perusteina todennut, että yleiskaavan esitystapa on epätarkka ja se on MRL 42 §:n vastainen. Laajasalon joukkoliikenneyhteydet eivät perustu nykyisten asukkaiden tarpeisiin. Noin puolelle maakuntakaavan mukaisista virkistys- ja viheralueista on osoitettu rakentamista. Kaava on maakuntakaavan

vastainen. Laajasalon liikuntapuisto on merkitty rakentamisalueeksi. Vartiosaareen ja Melkkiin rakentamisen osoittaminen on vastoin maakuntakaavaa ja selvitykset luonnonarvoista puutteelliset ja myös lepa-koille tuhoisaa.

Kulosaarelaiset ry – Brändöborna rf. on valituksensa perusteena todennut, että yleiskaava ei esitystapansa puolesta täytä MRA 1 ja 16 §:n vaatimuksia eikä siten ole ympäristövaikutustensa puolesta luotettavasti arvioitavissa yleiskaavalta vaadittavalla tarkkuudella (MRL 9 §). Jättäläispikselitekniikan vuoksi kansalaisen oikeusvarmuus ei toteudu. Kaavan tulisi perustua olemassa olevan yhdyskuntarakenteen riittävään huomioon ottamiseen. Kaava ei kuitenkaan ota huomioon Kulosaaren vallitsevia vakiintuneita oloja kerrostalo-, rivitalo- ja pientaloalueineen, puisto- ja viheralueita eikä RKY-aluetta. Yleiskaava on tässä muodossa sopimaton asemakaavoituksen ohjaamiseen. Lisäksi eri pikselityyppien selvitykset ovat monimerkityksisiä, mikä vaikeuttaa ennakoitavuutta.

Stansvikin kyläyhdistys ry on valituksensa perusteena todennut, että yleiskaava on maakuntakaavan vastainen ohjatessaan rakentamista valtakunnallisesti arvokkaille kulttuurihistoriallisille kohteille ja ekologisesti tärkeille viheryhteyksille. Yleiskaava on epämääräinen eikä se ohjaa riittävästi asemakaavoitusta.

Teknos Oy ja Asunto Oy Sulkapolku 6 ovat valituksensa perusteina todenneet, että kaava on MRL 39 §:n 2 ja 4 momentin vastainen. Päätös ei täytä vaatimusta ottaa huomioon elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja mahdollisuuksia terveelliseen ja turvalliseen ympäristöön. Päätös perustuu lisäksi puutteellisiin selvityksiin, sillä Tukesin lausunto pitää ottaa huomioon jo yleiskaavavaiheessa. Tehdasalueen käyttötarkoitus on muutettu liike- ja palvelukeskusta C1-alueeksi ja osittain asuntovaltaiseksi A1-alueeksi, joten kaava mahdollistaisi huomattavan laajan asutuksen rakentamisen tehtaan konsultointivyöhykkeelle. Kaavassa ei siten ole huomioitu suuronnettomuusvaaraa. Tehtaan konsultointivyöhykkeen ei katsota täyttävän MRL 39.2 §:n mukaista mahdollisuutta turvalliseen ja terveelliseen ympäristöön. Liikennejärjestelyjen toimivuus on keskeinen tehtaan toimintaedellytys, eikä kävelyyn painottuva C1-alue ole Teknos Oy:n kannalta hyväksyttävä ratkaisu. Tehdasaluetta on voitava käyttää myös jatkossa varastointiin, minkä vuoksi alueen muunneltavuuden rajoittaminen ei tule kysymykseen. Oikeuskäytännössä (KHO 2323/1/05) on katsottu, että vaikka suojaetäisyydet täyttivät vähimmäisvaatimukset, onnettomuusriskiä ei voitu kokonaan sulkea pois, jolloin riski on liian suuri, eikä asutusta voitu kaavoittaa suunnitellulle alueelle. Johtopäätös suojaetäisyyksien riittävydestä oli siten ristiriidassa MRL 54 §:n kanssa, jonka mukaan elinympäristön on oltava mm. turvallinen. Tämän vuoksi suojaetäisyydeksi on valittajan mukaan asetettava konsultointivyöhykkeen leveys 1 kilometri.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry yhdessä Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry:n kanssa ovat valituksensa perusteina todenneet, että yleiskaava on maakuntakaavan vastainen, sillä maakuntakaavan ohjausvaikutus ei ole riittävässä määrin päätynt lopulliseen kaavaratkaisuun. Yleiskaavassa ei ole riittävästi huomioitu niitä sisältövaatimuksia, jotka on tarkoitettu turvaamaan luonnon ja virkistyskäytön tarpeita. Kaavaratkaisu on epäselvä, mistä johtuen vaikutusten arviointi on ollut mahdotonta. Lisäksi kaava perustuu riittämättömille selvityksille ja vaikutusarvioinnille. Kaavassa ei ole riittävässä määrin selvitetty kaavan merkittäviä vaikutuksia eikä etenkin luontovaikutuksia.

Asunto Oy Jokitie 24 ja sen asiakumppanit ovat valituksensa perusteina todenneet, että yleiskaava poikkeaa maakuntakaavasta Pukinmäen kautta kulkevan pääkaupunkiseudun poikittaisen joukkoliikenteen yhteyden ja Pukinmäen rantapuiston pohjoisosan ja Pukinmäenkaaren itäreunan A2-merkinnän osalta. Kaava ei perustu MRL 9 §:n mukaisesti kaavan merkittävät vaikutukset arvioiviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Vantaanjokilaakson rakentamisella on merkittäviä vaikutuksia Pukinmäen maisema-, kulttuuri- ja luontoarvoihin, virkistyskäyttöön ja liikenteeseen. Vuorovaikutuksessa on puutteita. Hämeenlinnan hallinto-oikeus on 9.10.2009 (09/0575/2) käsitellyt asutuksen olennaisen laajenemisen vaikutusta avoimena säilyneelle alueelle. Oikeustapauksessa KHO 25.8.2016 T3539 kaavaan ei ollut sisällytetty sellaisia alueiden käyttöönottoon tai toteuttamiseen liittyviä ajoitusmääräyksiä, joilla varmistettaisiin alueen rakentamisen ja raideyhteyden toteutumisen samanaikaisuus, kaavaratkaisu tukeutui käytännössä ennalta määrittelemättömän ajan tieverkkoa käyttävään julkiseen liikenteeseen ja yksityisautoliikenteeseen. Yleiskaavan sisältövaatimusten täytyminen on pystyttävä toteamaan yleiskaavaselvitysten ja yleiskaavaratkaisun pohjalta KHO 23.8.2012 T2214.

***** valitus koskee Vallilanlaakson joukkoliikennekatua ja hyötyanalyysin virheellisyyttä. Lisäksi MRL:n 9 § ja 39 §:iä ei ole noudatettu. ***** ja ***** ovat valituksensa perusteina todenneet, että kaava on liian ylimalkainen eikä täytä yleiskaavalta edellytettyä tarkkuutta (MRL 39 §). Pikselimerkinnöissä on merkitty asuntovaltaisiksi alueiksi virkistys- ja viheralueita MRL 39.2 §:n 8 kohdan vastaisesti. Kaavan tausta-aineiston perusteella olennaisia alueita Itä-Jollaksessa on luokiteltu arvokkaaksi kasvi- ja lintukohteeksi sekä tärkeäksi lepakoalueeksi, mutta tämä aineisto on sivuutettu pikselikartassa. Korttelitehokkuus merkitsisi kerrostaloja pientaloalueelle. ***** on valituksensa perusteina todennut, että yleiskaava on muinaismuistolain 13 §:n vastainen Malminkartanon Kartanometsässä, josta on löydetty muinaiset punamultahaudat ja muinaispolku.

Tringa ry on valituksensa perusteena todennut, että kaavan selvityspohja ja luonto- ja linnustovaikutusten tarkastelut ovat osin puutteellisia. Kaavassa ei ole huomioitu luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Rakennettavat alueet toimivat suojavyöhykkeenä Natura-alueelle. Halainvuori on osa vihersormea. Viikin peltojen rakentaminen vaikuttaisi Vanhankaupunginlahden lintuvesien Natura-alueen koskemattomuuteen. Natura-alueen vaikutusten arviointi on jäänyt puutteelliseksi, kun ei ole arvioitu vaikutuksia tärkeisiin IBA-, FINIBA- ja MAALI-alueisiin. Pornaistenniemen osalta kaava on maakuntakaavan vastainen, sillä se on osoitettu virkistysalueeksi. Valittajan mukaan kaupunkibulevardit kaaventavat merkittävästi Viikin vihervyöhykettä, joka on Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa ja ehdotusvaiheessa olevassa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa osoitettu viheralueiksi, mutta myös maakunnallisesti merkittäviksi kulttuuriympäristöiksi.

Lausunto valitusten johdosta

Helsingin kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen.

Oikeuspalvelut toteaa, että kaupunginhallituksen tulisi antaa valituksen johdosta hallinto-oikeudelle seuraava lausunto. Lausunto on laadittu yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Valitusten hylkääminen ja tutkimatta jättäminen

Kaupunginhallitus pyytää jäljempänä esitettävien perustein, kaupunginvaltuuston päätöksestä 26.10.2016 § 272 ilmenevien perustein sekä muiden valmisteluasiakirjoista ilmenevien seikkojen perusteella valitusten hylkäämistä. Kaupunginvaltuuston päätös ei ole syntynyt maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavaa koskevien sisältövaatimusten, vaikutusten selvittämistä koskevien säännösten tai menettelysäännösten vastaisesti. Kaava perustuu lain edellyttämiin riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaupunginvaltuuston päätös ei ole syntynyt myöskään kuntalain 90 §:n tarkoittamalla tavalla virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös muiltakaan osin ole lainvastainen. Lisäksi kaupunginhallitus viittaa kaavaselostukseen, jossa on MRL 40 §:n 2 momentin mukaisesti esitetty yleiskaavan perusteet.

Kaupunginhallitus pyytää valitusten tutkimatta jättämistä siltä osin kuin ne kohdistuvat valtuuston päätöksen 26.10.2016 § 272 ja siihen sisältyvien kaavaratkaisujen tarkoituksenmukaisuuteen. Kaupunginhallitus pyytää Kaupsu-yhdistyksen valituksen tutkimatta jättämistä, koska yhdistys ei ole rekisteröity yhdistys. Lisäksi kaupunginhallitus pyytää Laut-

tasaari-Seura – Drumsö Sällskapet ry:n valituksen tutkimatta jättämistä, koska se on jätetty määräajan jälkeen.

Perusteet

Yleiskaavan lähtökohdat ja tavoitteet sekä yleiskaava-alue

Helsinki on vetovoimainen kasvava pääkaupunki ja yleiskaavan tehtävänä on luoda mahdollisuudet kasvavan kaupungin pitkäjänteiselle suunnittelulle. Yleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa kaupunkilaisille hyvän kaupunkielämän puitteet: riittävä asuntotuotanto, palvelujen ja työpaikkojen saavutettavuus, vahva perusta yrittämiselle, viihtyisiä ja turvallinen kaupunkiympäristö sekä riittävät virkistysalueet.

Yleiskaavan tavoitteena on luoda mahdollisuudet kasvavan kaupungin pitkäjänteiselle suunnittelulle. Yleiskaava mahdollistaa Helsingin kasvun. Se varmistaa edellytykset riittävälle asuntotuotannolle sekä elinkeinoelämän toiminnalle. Yleiskaavaehdotuksen aluevaraukset mahdollistavat väestönkasvun vähintään 860 000 asukkaaseen ja 560 000 työpaikkaan vuoteen 2050 mennessä.

Kasvava ja menestyvä Helsinki on koko Suomen etu. Helsinki on Suomen kehityksen veturi ja seudun vetovoimaisuus on merkittävä asia koko valtakunnan talouskasvun kannalta. Uusi yleiskaava luo edellytykset tulevaisuuden kilpailukyvyille.

Yleiskaavan ratkaisut perustuvat visioon Helsingistä raideliikenteen verkostokaupunkina, jolla on vahva laajentunut pääkeskus, kantakaupunki. Verkostokaupungilla on myös vahva seudullinen ja kansainvälinen ulottuvuus. Tämä näkyy erityisesti yleiskaavaehdotuksen keskustaverkossa ja liikenneyhteyksissä.

Helsingin kantakaupunki on samaan aikaan sekä yritystoiminnan keskus, että houkuttelevan asumisen paikka. Yleiskaavan valmistelun lähtökohdista on ollut, että tarvitaan lisää tilaa läheltä ydinkeskustaa yrityksille ja lisää asuntoja vastaamaan urbaanin kaupunkiasumisen lisääntyneeseen kysyntään. Tämän mahdollistamiseksi yleiskaavassa varaudutaan täydennysrakentamiseen sekä kaupunkirakennetta jakavien ja urbaanin kaupungin laajenemista rajoittavien moottoritiealueiden muuttamiseen kaupunkiympäristöksi, niin liikkumisen kuin maankäytön osalta.

Verkostokaupunkivision toteuttamiseksi yleiskaavaan on merkitty huomattava määrä uusia raidevarauksia. Joukkoliikennejärjestelmän perustana on laajeneva raideliikenneverkko nopeine runkoyhteyksineen. Jalankulkijan asemaan kiinnitetään erityistä huomiota tulevaisuuden Helsingissä. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn merkitys korostuu

kaavaehdotuksen kasvavissa keskustoissa. Pyöräilyn laatukäytävät muodostavat sujuvan verkoston pidemmille matkoille ja tiivistyvä joukkoliikennekaupunki luo puitteet ekologisesti kestäväälle yhdyskunnalle.

Yleiskaavassa virkistys- ja viheralueet on nivottu yhteen verkostoksi. Lisäksi vahvistetaan Helsingin roolia merellisenä kaupunkina. Virkistysalueet ja -palvelut sekä meri ovat helposti saavutettavissa. Helsingin erityisyys, säteittäinen, yhtenäinen viherrakenne yhdistyy seudun laajoihin virkistys- ja viheralueisiin. Poikittaisia viheryhteyksiä on merkitty kaavakarttaan vahvistamaan viherverkostoa. Yleiskaavassa on koko kaava-aluetta koskeva yleismääräys, jonka mukaan vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata. Kaavaehdotukseen merkityt viheralueet ja kaavamääräykset mahdollistavat myös tärkeiden luonto- ja luonnonsuojelualueiden säilymisen ja metsäverkoston muodostamisen.

Kulttuuriympäristöt ovat Helsingin vahvuus. Yleiskaavamääräyksellä varmistetaan, että suunnittelussa sovitetaan yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Yleiskaava koskee koko Helsingin aluetta lukuun ottamatta Östersundomia, jonne ollaan laatimassa kuntien yhteistä yleiskaavaa.

Yleiskaavan yleispiirteisyys ja tarkoitus – yleiskaavan strategisuus

MRL 4 §:n mukaan yleiskaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet kunnassa. MRL 35 §:n mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. Yleiskaavan keskeinen tehtävä on tavoitellun kehityksen periaatteiden esittäminen. Periaatteet ohjaavat yksityiskohtaista kaavoitusta, rakentamista ja muuta maankäyttöä. Säännöksessä korostuu yleiskaavoitukselle tyypillinen erilaisten toimintojen yhteen sovittava luonne.

Kaavaratkaisua tehtäessä tavoitellaan kokonaisratkaisua, joka on alueen käytön muutostarpeen vaatima. Tällöin suhteutetaan keskenään erilaiset intressit ja arvot sekä niiden painotukset kuten julkinen ja yksityinen etu. Julkisen edun vaatimuksia on asetettu kaavan sisältövaatimuksia koskevassa MRL 39 §:ssä useita, ja ne on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus edellyttävät. Kaavoitukseen on sen yhteen sovittavan luonteen vuoksi aina kuulunut eri tekijöiden keskinäinen punninta. Sen tekemiseksi on arvioitava eri tekijöiden vaikutuksia. Kaavoituksessa sovitaan yhteen erilaisia usein ristiriitaisia alueiden käyttötarpeita. Kaikkien sisältöä koskevien ristiriitaistenkin vaatimusten tulee täyttyä samanaikaisesti. Eri tekijöiden punninta edellyttää, että kaikki vaikuttavat te-

kijät on selvitetty. Riittävällä vaikutusten selvittämisellä rajataan tarkasteltavat toteuttamisvaihtoehdot ja vaikutukset.

Yleiskaava-alue jatkosuunnitellaan yleiskaavan määräysten mukaan ottamalla huomioon toimivuus, taloudellisuus, ekologinen kestävyys sekä terveellisyys ja turvallisuus, asumisen ja elinkeinoelämän tarpeet sekä palvelujen saavutettavuus käyttäen hyväksi olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Yleiskaavan mukaiset ratkaisut ja maankäyttövaraukset täsmentyvät asemakaavoituksessa ja muussa yksityiskohtaisessa suunnittelussa tarkemman vaikutusarvioinnin ja selvitysten perusteella alueen erityispiirteet huomioiden.

Helsingin uusi yleiskaava on strateginen. Se näyttää vahvasti kaupungin kehittämisen painopisteet ja olennaiset kehityslinjat. Yleiskaava ohjaa mitoituksellaan ja pääkäyttötarkoituserkinnöillä tarkempaa suunnittelua, eikä tarkkoja aluerajauksia esitetä. Kaavakartan esitystapa vahvistaa kaavan strategisuutta ja vahvaa perusajatusta raideliikenteen verkostokaupungista, jolla on vahva laajeneva pääkeskus - kantakaupunki. Riittävät asuntotuotantoedellytykset ja elinkeinoelämän toimintaedellytykset turvataan ja mahdollistetaan. Helsinki on myös viherverkostokaupunki. Yleiskaavassa on tehty vahva linjavalinta, jossa viheralueet pyritään säilyttämään mahdollisimman laajoina ja yhtenäisinä.

Yleiskaava on oikeusvaikutteinen ja sen keskeinen aineisto koostuu kaavakartasta, yleiskaavaselostuksesta ja teemakartoista. Teemakartoilla esitetään yksityiskohtaisempia ratkaisuja, joihin yleiskaava perustuu ja ne antavat lisäinformaatiota kustakin suunnittelun osa-alueesta. Teemakartat eivät ole oikeusvaikutteisia lukuun ottamatta niissä esitetyjä valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita sekä Natura 2000 –verkostoon kuuluvia alueita, luonnonsuojelualueita ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015 - 2024 suojeltavia alueita.

Yleiskaava on mitoittava. Mitoituksella määritellään asemakaavoituksen lähtökohtia ja pystytään näin ohjaamaan kaupungin rakentumista tavoitteellisemmin. Mitoitus mahdollistaa kaavavarannon luotettavan seurannan, asuntotuotannon määrällisiin tavoitteisiin vastaamisen ja palveluverkon taloudellisen suunnittelun.

Yleiskaava osana Helsingin seutua

Helsingin uudessa yleiskaavassa on otettu huomioon koko seudun kasvu ja kehitys. Yleiskaava mahdollistaa Helsingin seudun nykyisen ydin kaupungin kehittämisen kuntarajoista riippumatta. Kaavaprosessi on nioutunut yhteen koko Helsingin seudulla tehtyjen tai tekeillä olevien suunnitelmien kanssa.

Yleiskaava on laadittu yhteistyössä seudun muiden kuntien ja Uudenmaan liiton kanssa ja sen mitoituksen lähtökohtana oleva väestöprojekti on yhdenmukainen muiden seudulla laadittujen suunnitelmien kanssa. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ 2015), Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma (MASU 2050) ja Helsingin seudun asuntopolitiikka 2025 perustuvat seudun nopeaan kasvuun, missä erityisesti ydinalueille kohdistuu merkittävää asutuskasvua. Helsingin seudun 14 kunnan yhdessä laatimat suunnitelmat ovat myös valtion kanssa solmitun MAL-sopimuksen yhtenä lähtökohtana.

Yleiskaavan esittämistapa

Helsingin uusi yleiskaava on strateginen ja siinä esitetään Helsingin tulevaisuuden kannalta olennaisimmat kehityslinjat ja keskeiset painopisteet. Yleiskaavakartta sisältää lähtökohtaisesti vain ne merkinnät ja määräykset, joita kaavan edellä todettu tarkoitus strategisena ja yleispiirteisenä, kaupungin kehityksen periaatteet osoittavana kaavana ja kaavan sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan yleiskaava-alueita suunniteltaessa (MRL 41 §). Pääperiaatteena on, että yleiskaava ei sisällä merkintöjä ja määräyksiä seikoista, joista on säädetty erikseen ja joista päätetään muussa yhteydessä. Yleiskaava ei sisällä määräyksiä asioista, jotka kuuluvat yksityiskohtaiseen kaavoitukseen ja suunnitteluun.

Koko kaava-alueita koskevan yleismääräyksen mukaan ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Yleiskaavan pääkartan lisäksi Kaupunkiluonto- ja Kulttuuriympäristö-teemakartat ovat kaavamääräyksissä viitatuin osin oikeusvaikutteisia.

Yleiskaavan esittämistavasta on laissa vain yleisiä säännöksiä. MRL 40 §:n mukaan yleiskaava esitetään kartalla, johon kuuluvat kaavamerkinnot ja määräykset. MRL 35 §:n mukaan yleiskaava voidaan laatia myös vaiheittain tai osa-alueittain. MRA 16 §:n mukaan yleiskaava esitetään kartalla tai kartoilla sellaisessa mittakaavassa, että niistä alueiden käytön ja rakentamisen ohjaustarve ja yleiskaavan tarkoitus huomioon ottaen ilmenevät tarkoituksenmukaisella tavalla alueidenkäytön periaatteet, tarpeelliset alueet ja kaavan muu sisältö. MRA:n perustelumuis- tion mukaan yleiskaavan esitystavan yksityiskohdat riippuvat kunkin yleiskaavan tarkoituksesta ja maankäytön ohjaustarpeesta.

Ympäristöministeriön yleiskaavan sisältöä ja esitystapaa koskevan oppaan 2006 mukaan yleiskaava voidaan esittää sen tarkoituksen ja tavoitteen mukaisesti esimerkiksi strategisena alueiden käytön periaattei-

ta koskevana kaavana tai yleispiirteisenä yhdyskuntarakennetta ja toimintojen yhteensovittamista koskevana aluevarauskaavana tai edellä mainittujen erilaisena yhdistelmänä.

KHO on päätöksellään 11.11.2016/4778 pysyttänyt Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksen, jossa se on arvioinut strategisen, ruutumuo-
dossa esitetyn Jyväskylän yleiskaavan esittämistavan lainmukaisuutta. Yleiskaava on esitetty seitsemällä oikeusvaikutteisella, pääkartan lisäksi eri maankäytön osa-alueita koskevalla kartalla. Yleiskaavan ruudut kuvaavat alueen päämaankäyttömuotoa, joka ei sulje pois mahdollisuutta osoittaa yksityiskohtaisessa kaavassa muuta maankäyttöä. Aluevarausten välistä tulkintaa selvennetään kaavamääräyksellä maankäytön osa-alueiden karttojen määräysten noudattamisesta. Hallinto-oikeus on pitänyt kaavan esittämistapaa lainmukaisena. Kunnalla on itsehallintonsa perusteella edellä mainittujen säännösten puitteissa oikeus päättää minkälainen kaava sen alueelle laaditaan.

Yleiskaava on strateginen dokumentti, joka ohjaa mitoituksella ja pääkäyttötarkoituserkinnällä alemman kaavataso suunnittelua. Aluevaraukset sisältävät pääkäyttötarkoituksen lisäksi erilaisia maankäyttötarkoituksia. Vasta asemakaavatasoinen tarkastelu mahdollistaa riittävän perusteltujen aluerajausten tekemisen. Yleiskaava näyttää vahvasti kaupungin kehittämisen painopisteet, vahvan perusajatuksen raideliikenteen verkostokaupungista, jolla on vahvana laajenevana pääkeskuksena kantakaupunki. Yleiskaavakarttaan liittyy teemakarttoja, jotka toimivat selostuksen ja selostukseen liittyvien maanäyttösuunnitelmien ja selvitysten lisäksi taustana ja antavat lisäinformaatiota. Teemakartoilla esitetään yksityiskohtaisempia ratkaisuja, joihin yleiskaava perustuu. Teemakartat eivät ole oikeusvaikutteisia lukuun ottamatta yleiskaavamääräyksissä määriteltyjä alueita. Yleiskaavan tulkinta on esitetty kaavaselostuksessa.

Yleiskaavan pikselimuotoiseen esitystapaan kytkeytyy vahvasti paikkatietodata, mikä on ollut kaavatyön alusta alkaen mukana kaavaa laadittaessa ja mitoitusta suunniteltaessa.

Yleiskaavan esitystapa on joustava ja jatkosuunnittelua ohjaava. Tulevaa rakentamista ja viheralueiden rajaa ei määrätä tarkasti. Syynä tähän on suunnitelman mittakaava. Tarkempi suunnittelutyö ja siten myös paikallinen arviointi on mahdollista tehdä vasta tarkemmalla suunnittelutasolla. Olennaista on, että yleiskaava mahdollistaa kaupunkirakenteen kehittämisen paikallisella tasolla montaa erilaista kehityspolkua seuraten. Huomattavaa on myös se, että kaikki rakennetun alueen merkinnät voivat myös jatkossa sisältää viheralueita ja niiden sisältämiä luontoarvoja. Myös viheryhteysmerkintä sisältää tavoitteen poikittaisten virkistys- ja ekologisten yhteyksien kehittämisestä.

Ympäristöministeriö on lausunnossaan yleisellä tasolla tukenut yleiskaavan sisältöä ja esitystapaa ja on todennut, että Ympäristöministeriö pitää hyvänä kaavakartan yleispiirteisyyttä korostavaa 100m x 100m ruutuihin perustuvaa esitystapaa, joka tuo hyvin esiin kaavan strategisen luonteen. Menetelmä perustuu taustalla olevan paikkatietodatan ominaisuustietoihin, mikä on tukenut myös poikkeuksellisen laajan, monipuolisen ja hyvin valmistellut tausta-aineiston hyödyntämistä sekä alueiden erityispiirteiden huomioimista yleiskaavan valmistelussa. Muita kaavan sisältöä pääosin tukevia lausuntoja on tullut mm. Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymältä, Helsingin kaupungin liikennelaitos –liikelaitselta, kiinteistölaitselta ja nuorisosiainkeskukselta.

Mitoitus

Mitoitus on uuden yleiskaavan keskeinen strateginen tekijä . Se osoittaa kaupungin tahtotilan siitä, mitä alueita Helsingissä on voimakkaimmin tiivistettävä, jotta tavoitteellinen raideverkko on mahdollista toteuttaa. Määräys on sovitettu kaavan tarkkuuteen erilaisia suunnitteluratkaisuja mahdollistavien tehokkuushaarukoiden avulla. Haarukan väli on laaja ja mahdollistaa runsaasti vaihtelua. Tarkemmassa suunnittelussa mitoitusta tarkentuu. Väestösuunnittelun pohjana on tehokkuushaarukoiden keskikohta. Kaavamääräyksen tulkintataulukossa on lisäksi teksti, jossa sanotaan: ”Asemakaavoituksessa on otettava huomioon, että mitoitusta käsitellään suurempina korttelikokonaisuuksina, ei yhden ruudun tontin tasolla.”

Selostuksessa todetaan, että yleiskaava on mitoittava. Mitoituksen avulla pystytään ohjaamaan kaupungin rakentumista paremmin tavoitteellisesti. Asemakaavat tulee laatia vähintään yleiskaavan mahdollistamalla keskimääräisellä tehokkuudella, jotta yleiskaavan tavoitteellinen asemakaavavaranto on mahdollista saavuttaa. Yleiskaavan ratkaisut, kohdemerkinnät, aluevaraukset ja -rajaukset täsmentyvät ja tarkentuvat asemakaavoituksessa perustuen asemakaavoituksen yhteydessä tehtäviin tarkempiin selvityksiin ja vaikutustenarviointeihin. Lisäksi kaavamääräyksen tulee olla yksiselitteinen ja selvä.

Suhde maakuntakaavaan

Maakuntakaava on MRL 32 ja 39 §:n mukaan ohjeena yleiskaavaa laadittaessa. Maakuntakaavan oikeusvaikutuksena on sen toimiminen yleispiirteisenä maakunnallisena ja seudullisena maankäyttösuunnitelmana. Ohjausperiaate toteutuu, kun maakuntakaavassa esitetty maankäyttöratkaisu täsmentyy kuntakaavoituksessa tavalla, joka on maakuntakaavan tavoitteiden mukainen. Maakuntakaavaa ja sen ohjausvaikutusta alempiasteiseen suunnitteluun tulkitaan lain esitöiden mukaan maakuntakaavan yleispiirteisen luonteen mukaisesti.

Uudenmaan maakuntakaavan maankäyttöratkaisujen lähtökohtana on varautuminen väestönkasvuun erityisesti Helsingin seudulla. Kasvun ohjaamisessa tavoitteena on nykyisen rakenteen hyödyntäminen ja vähäisin voimavaroin aikaansaatavat rakenteen laajennukset. Tavoitteena on maakuntakaavan selostuksen mukaan muun ohella turvallinen, terveellinen ja viihtyisä elinympäristö, sekä varautuminen raideliikenteeseen tukeutuvien kasvukäytävien avaamiseen pidemmällä aikavälillä, jotta varmistetaan niiden toteuttamismahdollisuudet, laatia alue- ja yhdyskuntarakennetta tukeva toimiva ja kestävä liikennejärjestelmä ja kehittää säteittäisiä ja poikittaisia liikenneyhteyksiä.

Voimassa olevien maakuntakaavojen keskeiset tavoitteet ja periaatteet, sekä maakunnalliset ja seudulliset kaavaratkaisut ovat olleet uuden yleiskaavan suunnittelun lähtökohtana, ja ne on otettu huomioon ja täsmentyneet yleiskaavassa. Yleiskaava välittää maakuntakaavojen ohjaamat keskeiset periaatteet ja kaavaratkaisut asemakaavoitukseen ja muuhun yksityiskohtaisempaan suunnitteluun. Yleiskaavan tavoitteet ovat yhteneväiset voimassa olevien ja valmisteilla olevan 4. vaihemaakuntakaavan maakunnallisten ja seudullisten tavoitteiden kanssa, vaikka joidenkin alueiden osalta yleiskaavan ratkaisut ovat täsmentyneet maakuntakaavojen merkinnöistä. Tällaisia alueita ovat Vartiosaari, Ramsinniemi, Melkki ja jotkin puolustusvoimien käytössä olevista saarista.

Yleiskaavan aikajänne ulottuu paljon Uudenmaan 2.vaihemaakuntakaavaa pidemmälle, eikä uudessa valmisteilla olevassa 4. vaihemaakuntakaavassa oteta kantaa taajama-alueisiin. Näin ollen Helsingin uusi yleiskaava pidemmälle aikajänteelle ulottuvana esittää skenaarion ja kaupungin tahtotilan kaupungin kehittämisestä pitkälle tulevaisuuteen. Tästä syystä maakuntakaavat joiltakin osin näyttäytyvät liian tarkkarajaisesti laadittuina instrumentteina ohjatakseen kaupungin pitkälle ulottuvaa visiota maankäytöstä. Edellä olevasta huolimatta yleiskaavan tavoitteet ovat yhteneväiset maakuntakaavojen seudullisten ja maakunnallisten tavoitteiden kanssa.

Voimassa oleva 2. vaihemaakuntakaava on osin sisällöltään hyvin yksityiskohtainen. Kun maakuntakaavassa käsitellään pelkästään paikallista maankäyttökysymystä, jolla ei ole seudullista merkitystä, tai maakunnallisiin tavoitteisiin liittymätöntä maankäytön yksityiskohtaista järjestämistä, on maakuntakaavan ohjausvaikutuksessa otettava huomioon sen tarkoitus yleispiirteisenä, vain alueidenkäytön periaatteet ja maakunnan kehittämiseen kannalta tarpeelliset alueet esittävänä kaavana.

Yleiskaavan suhdetta maakuntakaavaan on käsitelty kaavaselostuksessa sekä alueittain jäljempänä tässä lausunnossa.

Maakuntakaavan ohjausvaikutus ja tehtävä yleispiirteisenä ja joustavana maakunnallisia tai seudullisia kysymyksiä koskevana suunniteilmalla on otettu huomioon yleiskaavamerkintöjen ja -määräysten laadinnassa.

Uudenmaan liitto ei ole yleiskaavaa koskevassa lausunnossaan pitänyt yleiskaavaa maakuntakaavan vastaisena.

Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

MRL 24 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelussa on edistettävä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskukseksi luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen, tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Erityistavoitteiden mukaan alueidenkäytön suunnittelussa merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Alueidenkäytön mitoituksella tulee parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja hyödyntämismahdollisuuksia (kohta 4.6).

Yleiskaavaratkaisu edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. Kaavaselostuksen luvussa 8.4.1 olevassa taulukossa on käyty läpi yleiskaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Yleiskaavan suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin on käsitelty kaavaselostuksen yhteenvetotaulukossa (kaavaselostus s. 191-197).

Yleiskaava toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohdan 4.5 tavoitteistoa seuraavasti: Liikennejärjestelmä on suunniteltu kokonaisuutena, ja se palvelee sekä asutusta että elinkeinoelämää. Yleiskaava tukeutuu raideliikenteen verkostokaupunkiin ja kestävä liikunnan kehittämiseen. Keskustojen kehittämisen yhteydessä kehitetään jalkankuuympäristöjä, sekä koko kaupungissa jatkuvia kävely- ja pyöräliikenteen reitistöjä. Yleiskaavassa kehitetään säteittäisiä pääväyliä monipuolisesti eri liikkumismuodoille, samoin kuin niitä yhdistäviä poikittaisia yhteyksiä, jotta päästään aidosti verkostomaiseen kaupunkirakenteeseen. Yleiskaavassa säilytetään mahdollisuudet valtakunnallisesti merkittävien väylien toimimiselle Helsingin alueella ja turvataan niiden kehittämismahdollisuudet. Yleiskaavassa parannetaan julkisen liikenteen toimintaedellytyksiä ja kehitetään asemanseuduista eri liikkumismuotojen solmukohtia.

Yleiskaava toteuttaa alueidenkäyttötavoitteiden kohtaa 4.6 seuraavasti: Helsinkiä kehitetään seudun ja valtakunnan pääkeskuksena. Riittävät ja monipuoliset rakentamismahdollisuudet, toimiva liikennejärjestelmä, sekä hyvä elinympäristö mahdollistavat kilpailukyvyyn myös kansainvälisellä tasolla. Yleiskaavassa esitetty eheytyvä yhdyskuntarakenne edistää joukko- ja erityisesti raideliikenteen toimintaedellytyksiä. Keskusta-alueita vahvistetaan monipuolisina asunto-, työpaikka- ja palvelukeskuksina. Yleiskaavassa on varattu riittävästi uusia rakentamisalueita asuntotuotannon turvaamiseksi. Rakentaminen uusilla alueilla on tehokasta ja nykyisillä tonteilla edistetään täydennysrakentamista. Merkittävä rakentaminen on sijoitettu joukkoliikenteen ja erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Tiivistyvä kaupunkirakenne parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoittuvat lähelle nykyisiä joukkoliikenneyhteyksiä tai alueille suunnitellaan hyvät joukkoliikenneyhteydet samanaikaisesti maankäytön suunnittelun kanssa. Helsingin liikennejärjestelmää kehitetään osana seudun liikennejärjestelmää. Tukeutuminen joukko- ja raideliikenteeseen hillitsee ilmastonmuutosta. Liikennejärjestelmän kehittäminen kytketään yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen ja täydennysrakentamiseen.

Lisäksi yleiskaavassa on osoitettu Helsingin verkostomainen viheralue-rakenne sekä yhteydet Nuuksioon ja Sipoonkorpeen. Myös merellisyyden tarjoamia virkistyskäyttömahdollisuuksia kehitetään.

Yleiskaava toteuttaa kohdan 4.7 tavoitteistoa rannikkoalueen osalta. Merivisio on ollut osana yleiskaavasunnittelua. Meri ja ranta-alueet on otettu huomioon virkistystyksen, luontoarvojen ja elinkeinojen näkökulmasta.

Yleiskaavan vaikutusten arviointi ja yleiskaavaa koskevat selvitykset

MRL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. MRL 39 §:n mukaan yleiskaavan sisältövaatimuksina mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

MRA 1 §:n mukaan MRL 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset, sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Säännös korostaa jo laistakin ilmenevää joustavuuden periaatetta.

Hallituksen esityksen (334/2014) mukaan aikaisempaan 9 §:ään sisältyneet "riittävät selvitykset" käsitteenä on aiheuttanut tulkintaongelmia

ja monissa tilanteissa johtanut tekemään varmuuden vuoksi liian yksityiskohtaisia selvityksiä kaavalajiin ja kaavan tarkoitukseen nähden. Muutetun 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Tavoitteena on selkiyttää vaikutusten selvitysvelvollisuuden kohdistumista kaavan merkittäviin vaikutuksiin ja vaikutusten kautta esiin nouseviin tutkimus- ja selvitystarpeisiin.

Aiemmin MRA 1 §:ssä ollut säännös kaavan tehtävän ja tarkoituksen huomioon ottamisesta vaikutusten selvittämisessä, on ehdotuksessa otettu lakiin. Vaikutusten selvittämistarpeen ja laajuuden määrittelyssä on olennaista kaavassa tavoiteltu maankäyttöratkaisu sekä kaavalaji. Merkittävien vaikutusten arvioinnissa otettaisiin huomioon nykyistä paremmin kaavan tehtävä ja tarkoitus. Tarkoituksena on kohdentaa selvitykset tavoitellun kaavaratkaisun kannalta olennaisiin asioihin sekä välttää päällekkäisten selvitysten tekemistä. Tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaisesti tavoitteena korostaa, että vaikutusten selvittämisessä on riittävää keskittyä kulloinkin kyseessä olevassa kaavassa ratkaistavien asioiden merkittäviin vaikutuksiin.

Selvitysten riittävyttä arvioitaessa on otettava huomioon muun muassa kaava-alueen laajuus, kaavan tarkoitus ja alueelta aiemmin laaditut selvitykset. Yleiskaavaa laadittaessa on ollut käytettävissä erilaisia maankäyttötarkasteluita ja -selvityksiä, liikenteen järjestämiseen liittyviä selvityksiä, alueellisia tarkasteluja ja luontoselvityksiä sekä mm. ilmas- to-, luonto-, kaupallisia, ihmisiin kohdistuvia ja raideliikenneverkon vaikutuksia koskevia selvityksiä.

Riittävyyden suhteen on joskus mahdollista käyttää kaavojen sisältövaatimussäännöksiä lähtökohtana, sillä vaikutusarvioinnin pohjalta on mahdollista selvittää täyttääkö kaava sisällölliset vaatimukset.

Yleiskaavaan liittyvä vaikutusten arviointi on kuvattu seikkaperäisesti kaavaselostuksessa.

Helsingin uusi yleiskaava on strateginen ja yleispiirteinen kaava, jonka selvitykset ovat kaavan tarkkuustasoon nähden riittävät (MRL 9 §, MRL 39 §, MRA 1 §). Yleiskaavan pohjalta on mahdollista tehdä jatkoselvityksiä tarkemmassa suunnittelussa. Asemakaavoitus perustuu tarkempiin vaikutusarviointeihin ja selvityksiin. Jo asemakaavoitusta edeltävää yleiskaavan toteuttamisohjelmaa laadittaessa tarkennetaan selvityksiä tarvittavilta osin, jotta yleiskaavan aluevarausten yksityiskohtaisempi suunnittelu on mahdollista aikatauluttaa. Yleiskaavan yhteydessä tehty vaikutusarviointi ja selvitykset osoittavat, että yleiskaavan sisältövaatimukset täyttyvät.

Kaupunkiekologisen selvityksen, luonto- ja Natura-selvitysten, kaavaan liitetyn Kaupunkiluonto-teemakartan ja kaavamääräysten lisäksi on yleiskaavatyön yhteydessä ympäristökeskuksessa valmisteltu yleiskaava-alueita koskeva luonnonsuojeluohjelma ja metsäverkostoselvitys yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston ja rakennusviraston kanssa. Luonnonsuojelu keskittyy erityisesti Natura-alueiden luontoarvojen, Helsingin metsäverkoston, saaristoluonnon ja saariston linnuston säilyttämiseen. Luonnonsuojeluohjelman valmistelussa ja metsäverkostoselvityksessä on otettu huomioon yleiskaavan valmisteluun liittyvä Helsingin arvometsiä koskeva esitys. Uuteen luonnonsuojeluohjelmaan on nostettu arvokkaimmat metsäalueet. Luonnonsuojeluohjelma ja metsäverkostoselvitys turvaavat suojelualueet ja antavat tavoitteet koko Helsingin kattavalle metsäverkostolle ja luonnon monimuotoisuuden vaalimiselle.

Yleiskaavan toteuttamisen vaikutuksia on arvioitu koko suunnittelutyön ajan kaupungin omien asiantuntijoiden toimesta, viranomaisyhteistyönä ja eri alojen konsultteja käyttäen. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastossa on maankäytön ja liikenteen suunnittelun sekä vaikutusarviointien erityisasiantuntemusta eri aloilta. Yleiskaavatyössä on arvioitu vaikutuksia alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, luontoon, virkistykseen, maisemaan, kulttuuriympäristöihin, ihmisiin, elinkeinoihin ja talouteen sekä seudullisia ja valtakunnallisia vaikutuksia. Vaikutustenarviointiraportit sisältyvät kaavaselostuksen liitteisiin. Yleiskaavaan liittyvät selvitykset ja vaikutusarviointit ovat olleet riittäviä, kun otetaan huomioon yleiskaavan tarkoitus ja ohjaustarkkuus. Selvitysten perusteella voidaan arvioida sisältövaatimusten täyttymistä.

Viranomaisyhteistyö ja seudullinen yhteistyö

Yleiskaavan valmistelun yhteydessä on tehty kiinteää viranomaisyhteistyötä Ympäristöministeriön, Uudenmaan liiton, ELY-keskus liikenteen, ELY-keskus ympäristön, Museoviraston, Etelä-Suomen aluehallintoviraston (AVI), Huoltovarmuuskeskuksen, Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen, Suomen ympäristökeskuksen, Säteilyturvakeskuksen, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES), Tullin, Liikenneviraston, Liikenne- ja viestintäministeriön, Vantaan kaupungin, Sipoon kunnan, Espoon kaupungin, Kauniaisten kaupungin, Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymän (HSL), Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY), Helsingin poliisilaitoksen sekä Helsingin kaupunginkanslian, Helsingin ympäristökeskuksen, Kaupunginmuseon, Kiinteistöviraston, Liikuntaviraston, Nuorisosiainkeskuksen, Opetusviraston, Pelastuslaitoksen, Rakennusvalvontaviraston, Rakennusviraston, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen, Helsingin kaupungin liikennelaitos –liikelaitoksen (HKL), Helsingin Satama Oy:n, Helen Oy, Asuntotuotantotoimiston, Kaupunginkirjaston, Tietokeskuksen, Suomenkielisen työväenopiston,

Ruotsinkielisen työväenopiston, Kulttuurikeskuksen, Opetusviraston ja Varhaiskasvatusviraston kanssa.

MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu käytiin 23.3.2016. Viranomaisneuvottelussa esitettiin yleiskaavaehdotuksen periaatteet, esitystapa, saapuneet lausunnot ja muistutukset. Natura-arvioinnista annetut lausunnot sekä yleiskaavaehdotuksesta saapuneet keskeisimmät lausunnot esiteltiin. Lisäksi kerrottiin keskeisimmät perustelut tehdyille ratkaisuille.

ELY-keskus on viranomaisneuvottelussa 23.3.2016 todennut muun muassa, että yleiskaava pohjautuu laajaan selvitysaineistoon ja on laadittu hyvin. Uudenmaanliitto on lausunnossaan todennut ennakkoluulottoman, ratkaisuhakuisen ja strategisen otteen sekä monipuolisen ja laajan selvitysaineiston positiiviseksi. Uudenmaanliitto pitää myös hyvänä, että ehdotusvaiheessa Kaupunkiluonto- ja Kulttuuriympäristö -teemakartat on muutettu tietyiltä osin oikeusvaikutteisiksi.

Vuorovaikutus

Yleiskaavan vuorovaikutus eri vaiheineen on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksessa (s.150-154). Yleiskaavan laatiminen tuli vireille 13.11.2012 päivättyllä osallistumis- ja arviointisuunnitelmalla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä yleiskaavan lähtökohdat ja tavoitteet olivat nähtävillä 22.11.2012-23.1.2013.

Yleiskaavaluonnos oli nähtävillä 7.1.-27.2.2015 välisenä aikana. Yleiskaavaluonnoksesta annetut mielipiteet ja lausunnot ovat vaikuttaneet yleiskaavaehdotuksen sisältöön, kuten kaavaselostuksesta (s. 155-163) ilmenee.

Yleiskaavaehdotus oli nähtävillä 27.11.2015 - 29.1.2016. Yleiskaavaehdotusta on tarkennettu kaavaehdotuksesta saadun palautteen, lausuntojen, muistutusten sekä jatkosuunnittelun ja -selvitysten pohjalta. Yleiskaavatyön eri vaiheissa tulleet mielipiteet, kirjeet, muistutukset ja lausunnot on referoitu lyhyesti ja niihin on annettu vastineet erillisissä kaavaselostuksen liitteinä olevissa Vuorovaikutusraporteissa I-IV.

Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että lain edellyttämä vastaus voi olla ote kaavan hyväksyvää elintä varten muistutuksista laadittavasta yhteenvedosta ja kunnan kannanotoista muistutuksiin, kunhan siitä käy ilmi perusteltu vastaus muistutuksissa esitettyihin näkökohtiin.

Asiassa järjestetty vuorovaikutus on ollut MRL:n ja MRA:n säännösten mukaista. Kunnan jäsenillä ja osallisilla on ollut lainmukainen mahdollisuus osallistua kaavoitukseen, arvioida sen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä asiassa. Lain mukainen vuorovaikutus ei edellytä, että kaik-

kien asiassa esitettyjen mielipiteiden tulisi johtaa kaavaluonnoksen muutoksiin, vaan kaavan laatimiseen liittyy erilaisten näkemysten yhteensovittamista kaavoituksen tavoitteiden ja kaavan sisältövaatimusten rajoissa, kuten edellä kohdassa ”Yleiskaavan tarkoitus todetaan”.

Yleiskaavan sisältövaatimusten mukaisuus

MRL 39 §:n 1 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon: 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys; 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö; 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus; 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla; 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön; 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset; 7) ympäristöhaittojen vähentäminen; 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Pykälän 3 momentin mukaan edellä 2 momentissa tarkoitettut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Pykälän 4 momentin mukaan yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Harkinnassa on näin ollen otettava huomioon mm. suunnittelun tavoitteet ja tarkkuus. Huomioon ottamiseen liittyy suhteellisen paljon liikkumavaraa, joka on laajimmillaan silloin, kun laadittavaan kaavaan liittyy selvästi ristiriitaisia sisältöä koskevia vaatimuksia. Tällöin kysymys on erilaisten arvojen painottamisesta. Yleiskaavan tavoitteista on kerrottu edellä kohdassa ”Yleiskaavan lähtökohdat ja tavoitteet sekä yleiskaava-alue” ja yleiskaavan selostuksessa (s. 9-).

Yleiskaavassa on runsaasti määräyksiä, jotka turvaavat arvokkaat luontokohteet ja kulttuuriympäristökohteet sekä kaikki sisältövaatimukset.

Koko kaava-aluetta koskevia yleismääräyksiä:

”Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimi-

vat kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viherverkoston jatkuvuus tulee turvata.”

”Yleiskaava-alue suunnitellaan kaikkialla toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys sekä terveellisyys ja turvallisuus, asumisen ja elinkeinoelämän tarpeet sekä palvelujen saavutettavuus huomioon ottaen käyttäen hyväksi olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta.”

”Kävely- ja pyöräilyolosuhteita sekä joukkoliikennesaavutettavuutta parannetaan koko kaupungin alueella.”

”Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.”

”Natura 2000-verkoston kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015 - 2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelu ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.”

”Yleiskaavan tulkinta on esitetty kaavaselostuksessa.”

Rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaalimista koskevat sisältövaatimukset

Valituksissa vedotaan siihen, ettei yleiskaava täytä yleiskaavan sisältövaatimuksia kulttuuriympäristöjen ja maiseman suojelun osalta, eikä ole maakuntakaavan mukainen kulttuuriympäristöarvojen säilyttämisen osalta, eivätkä kaavamääräykset riittävällä tavalla ohjaa myöhempää asemakaavoitusta.

Yleiskaavan tavoitteena kulttuuriympäristöjen osalta on, että kaupunkiympäristöä suunnitellaan ottaen huomioon kulttuuriympäristön arvot. Valtakunnallisesti ja Helsingin identiteetin kannalta olennaisten kulttuuriympäristöjen arvot säilytetään. Helsingin eri kehitysvaiheiden kulttuuriperintö ja uusi maisema muodostavat uuden elävän kaupungin. Rakennettua kulttuuriympäristöä ja kulttuurimaisemaa hyödynnetään kaupungin vetovoimatekijöinä.

Kulttuuriympäristöjen ja maiseman osalta Helsingissä näkyy kerroksellisuus ja kestävyys. Valtakunnallisesti ja Helsingin identiteetin kannalta olennaisten kulttuuriympäristöjen arvot säilytetään. Helsingin kehitysvaiheiden kulttuuriperintö ja uusi maisema muodostavat uuden elävän kaupungin (Yleiskaavan Visio-raportti, s.49).

Kulttuuriympäristöjen säilymistä koskevaa vaikutusten arviointia on tehty koko kaavatyön aikana kaavan valmistelussa mukana olleiden asiantuntijoiden toimesta. Työssä on ollut käytössä laaja selvitysaineisto ja paikallinen asiantuntemus. Kaavamääräykset ja kaavan teemakartta ovat tarkentuneet kaavan valmistelun aikana.

Yleiskaavan kulttuuriympäristöjä koskevat selvitykset on esitetty ”Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt nimisessä raportissa”. Raportti tunnistaa helsinkiläiset kulttuuriympäristöt rakennetun ympäristön, maisemakulttuurin ja arkeologisen perinnön osalta. Helsingissä on poikkeuksellisen paljon kulttuuriympäristöarvoja. Raportti esittää kulttuuriympäristöjen arvotihentymät ja sisältää luettelon kulttuuriympäristöjä koskevista inventoinneista. Nämä inventoinnit ovat olleet pohjana kaavan vaikutuksia arvioitaessa. Kaavan lähdemateriaaliin kuuluu myös museoviraston ensimmäisen maailmansodan aikaisten linnoituslaitteiden selvitys sekä maisemaselvitys. Kaavan vaikutukset rakennusperintöön, kulttuurimaisemaan ja muinaisjäännöksiin on arvioitu kaavaselostuksen sivuilla 120-123.

Yleiskaavan kaavamääräykset välittävät valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden ja yleiskaavan sisältövaatimusten tavoitteet otettavaksi huomioon tarkempiasteisessa kaavoituksessa.

Kaavamerkinnot ja määräykset

Suuri osa kulttuuriympäristöistä sijoittuu virkistys- ja viheralueille ja merellisen virkistykseen matkailun alueille. Kaavamääräyksessä määrätään, että suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Osa rakennetun ympäristön suojelukohteista on merkitty olemassa olevan asemakaavan ja yleiskaavan tavoitteen mukaisesti rakentamisalueiksi esimerkiksi kantakaupunki C2-merkinnällä.

Koko kaava-alueella koskeva kaavamääräys ja Kulttuuriympäristöt-teemakartta

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinais-

muistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Kulttuuriympäristöt- teemakartalla todetaan myös, että valtakunnallisesti merkittäviä maisema- ja kulttuuriympäristöjä ja muinaismuistoja koskevassa suunnittelussa on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa. Tämä varmistaa sen että kulttuuriympäristön arvoja tulkitaan riittävällä asiantuntemuksella.

Selvitykset ja vaikutusarviot on tehty laajasti ja riittävästi yleiskaavan tavoitteet huomioiden.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottaminen

Yleiskaava on valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden mukainen toimivan aluerakenteen, eheytyvän yhdyskuntarakenteen, kulttuuri- ja luonnonperinnön, virkistyskäytön, toimivien yhteysverkostojen ja Helsingin seudun erityiskysymysten osalta. Kaava sovittaa yhteen kulttuuriympäristöarvot ja muut kaavan tavoitteet. Osa kulttuuriympäristöistä ovat osana virkistys- ja viheralueiksi merkityjä alueita tai merellisen virkistys- ja matkailun alueita. Rakennetun ympäristön kulttuuriympäristöarvojen säilyttäminen on otettu huomioon rakennettujen ympäristöjen kaavamääräyksissä, mitoituksessa ja koko kaava-alueella koskevissa määräyksissä.

Maakuntakaavan kulttuuriympäristömerkintöjen ja -määräysten huomioon ottaminen

Yleiskaava toteuttaa maakuntakaavan ja valmisteilla olevan 4. vaihekaavan tavoitteet kulttuuriympäristöjen huomioon ottamisen osalta. Kulttuuriympäristön osalta maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöalueet on osoitettu kaavan oikeusvaikutteisella teemakartalla ja annettu määräys merkittävien kulttuuriympäristöjen tärkeiden ominaispiirteiden huomioon ottamisesta maankäytön suunnittelussa

Maakuntakaavan kulttuuriympäristöjä koskeva määräys on ominaisuusmerkintä, jossa kaavassa osoitettu maankäyttö ja kulttuuriympäristöarvot tulee sovittaa yhteen. Yleiskaavan Kulttuuriympäristöjä koskeva teemakartta osoittaa valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt ja kaavassa määrätään, että valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet, sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovittava yh-

teen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Yleiskaava välittää maakuntakaavan määräykset asemakaavoitukseen.

Kaavan Kulttuuriympäristöt-teemakartta osoittaa kulttuuriympäristökohdet ja ohjeistaa tarkempiasteista kaavoitusta. Helsingin runsas arkeologinen perintö on esitetty ”Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt” raportissa sivun 46 kartalla. Raportissa todetaan, että tarkempi esitys muinaisjäännöksistä on Museoviraston ylläpitämässä muinaisjäännösrekisterissä.

Malmin lentokentän kiitoradan osuus

Yleiskaava osoittaa Malmin lentokentän kulttuuriympäristöarvot oikeusvaikutteisina Kulttuuriympäristöt-teemakartalla. Kaavassa määrätään, että suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Kulttuuriympäristöt-teemakartalla todetaan myös, että valtakunnallisesti merkittäviä maisema- ja kulttuuriympäristöjä ja muinaismuistoja koskevassa suunnittelussa on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa. Tämä varmistaa sen, että kulttuuriympäristön arvoja tulkitaan riittävällä asiantuntemuksella.

Tuomarinkylän kartanon Uuspellon ympäristön rakentaminen

Kaavaratkaisu suojelee Tuomarinkylän kartanon aluetta. Tuomarinkylän kartanon alue on pääosin osoitettu virkistys- ja viheralueeksi, jota kaavamääräyksen mukaan kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Virkistys- ja viheralueeksi osoitettu osa Tuomarinkylän kartanosta käsittää keskeisen osan valtakunnallisesti merkittävästä rakennetusta ympäristöstä (RKY 2009-alueesta) ja turvaa valtakunnallisesti arvokkaan Vantaanjoen maisema-alueen jokimaisemat (kaavaselostus sivu 122). Muu osa alueesta, joka liittyy olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen, on osoitettu kaavan tavoitteen mukaisesti joukkoliikenteeseen tukeutuvana Asuntovaltainen alue A2- merkinnällä. Aluetta kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Rakennettavaksi tarkoitettulla alueella kulttuuriympäristöarvot on otettava huomioon koko kaava-alueella koskevan kaavamääräyksen mukaisesti.

Lapinlahden sairaala-alue

Lapinlahden sairaalan alue on suojeltu asemakaavassa. Alue on osoitettu oikeusvaikutteisella Kulttuuriympäristöt-teemakartalla. Asemakaavan mahdollistamat toiminnot liittyvät sosiaalitoimeen ja terveydenhuoltoon (YS-merkintä) ja lisäksi alueella on suojeltu puisto. Nämä toimin-

not on luontevampaa liittää keskusta-alueen C2 merkintään, joka sisältää myös puistoalueita ja julkisten palveluiden alueita. Aluetta koskee määräys merkittävien kulttuuriympäristöjen suojelusta ja maankäytön yhteensovittamisesta.

Vartiosaari

Yleiskaavaratkaisu perustuu Vartiosaaren osalta osayleiskaavatasoiseen suunnitteluun ja selvityksiin (Kaupunginvaltuusto 26.10.2016 § 273). Vartiosaaren kaavoituksen tavoitteena on ollut, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Viranomaisten laatimat inventoinnit on otettu suunnittelussa huomioon. Vartiosaarta koskee määräys kulttuuriympäristöjen huomioon ottamisesta, sekä arvojen ja maankäytön yhteensovittamisesta.

Töölön kisahallin ympäristö

Alue on osoitettu kaavassa merkinnällä Kantakaupunki C2: "Keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena." Alue on osoitettu oikeusvaikutteisella Kulttuuriympäristöt-teemakartalla. Kaavamääräys ja koko kaava-alueita koskeva kulttuuriympäristöarvojen huomioon ottamista koskeva määräys ohjaavat Olympiarakennusten valtakunnallisesti merkittävien arvojen huomioon ottamista.

Muissa valituksissa esille tulleet kulttuuriympäristökohteet

Muissa valituksissa esille tulleet kulttuuriympäristökohteet

Yleiskaavan koko kaava-alueita koskeva kulttuuriympäristöjen huomioon ottamista koskeva määräys ja kulttuuriperinnön suojelua koskevat lait ja jo olemassa olevat suojeluasemakaavat turvaavat kulttuuriympäristöarvojen huomioon ottamisen jatkosuunnittelussa mm. kartanoympäristöjen (Degerön kartano), muun rakennusperinnön ja linnoituslaitteiden ja muinaismuistojen osalta.

Ekologinen kestävyys, luonnonvarat ja luontoarvot

Yleiskaavan tavoitteena on säilyttää keskeinen viherverkosto ja luontoarvot ottaen huomioon kaavan muut tavoitteet. Kaava perustuu virkistys- ja viherverkoston tavoitteelliseen suunnitteluun, kaavan visioviheen vihervisioon ja Vihreä ja merellinen Helsinki 2050 (Vistra I) -raporttiin, kaupunkiekologiseen selvitykseen, luontovaikutusten arviointiin, Natura-arviointiin sekä kaupungin luontotietojärjestelmää täydentäviin selvityksiin liito-oravien ja lepakoiden osalta.

Kaava osoittaa virkistys- ja viheralueet, seudulliset ja poikittaiset viheryhteydet, antaa koko kaava-alueella koskevat luontoarvojen turvaamisesta ja virkistysalueiden jatkuvuuden turvaamisesta koskevat määräykset ja osoittaa Kaupunkiluonto- ja virkistys- ja viherverkosto-teemakartoilla kaupunkiluontoverkostot mm. metsäverkoston ja virkistysverkoston. Kaavan pääkäyttömerkinnät sisältävät paikallisen virkistysverkoston. Kaava osoittaa luonnonsuojelualueet ja suojeltaviksi tarkoitettut alueet teemakartalla. Teemakartta on luonnonsuojelualueiden ja kaavan rinnalla laaditun luonnonsuojeluohjelman osalta oikeusvaikutteinen. Luonnonsuojeluohjelmassa ja kaupunkiekologisessä selvityksessä on erityisesti paneuduttu metsäverkoston kehittämiseen. Metsäverkosto ja muut kaupunkiluontoverkostot on osoitettu kaupunkiluonto-teemakartalla.

Luontovaikutukset jäävät vaikutusarvioinnin mukaan vähäisiksi tai kohdallaisiksi lukuun ottamatta linnustoa, mitä voidaan pitää kaavan tavoitteet ja tarkoitus huomioon ottaen hyvänä. Luontovaikutusten arvioinnin aineistot ovat kattavat ja arvioinnissa on otettu huomioon rakentamisen painopistealueita koskeva paikkatieto sekä arvio väestön lisäyksestä vuoteen 2050 saakka. Yleiskaava-alueen luonnonolot tunnetaan poikkeuksellisen hyvin.

Liito-oravien osalta selvitykset ovat tarkentuneet kaavan valmistelun kuluessa. Kaava määrää suojeltavista luontoarvoista (koskee mm. direktiivilajeja, lähteitä ja muita luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita) sanallisesti ja edellyttää että luonnonsuojeluarvot otetaan huomioon tarkempiasteisessa kaavoituksessa. Sanallinen määräys koskee koko kaava-alueella. Arvioinnissa on otettu huomioon myös luonnonvarat ja vaikutukset ekosysteemipalveluihin. Natura-alueille ja luonnonsuojelualueille ei ole osoitettu rakentamista. Natura-arviointi toteaa yksiselitteisesti, että kaavan mahdollistamasta rakentamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa minkään luontotyyppin tai lajin osalta kuin ei myöskään merkittäviä yhteisvaikutuksia Natura-alueen eheyteen. Kaava mahdollistaa luonnonsuojeluverkoston kaksinkertaistamisen nykyisestä. Kaava sisältää hulevesiä ja tulviin varautumista koskevan kaavamääräyksen.

Yleiskaavan tavoite luontoarvojen säilyttämisen osalta

Kaavaselostuksen mukaan (s. 186-187) kaavan tavoitteena on, että Helsinki on vuonna 2050 viherverkostokaupunki, jossa viheralueet, meri- ja virkistyspalvelut ovat helposti saavutettavissa. Virkistysalueiden monipuolisuus ja kaupunkiluonto ovat Helsingin vetovoimatekijä kansainvälisestikin. Virkistysalueilla tavoitellaan ekologista, sosiaalista ja taloudellista kestävyttä, elämänlaatua ja luonnon ihmiselle tarjoamia hyötyjä. Tulevaisuuden virkistysverkosto koostuu toimivista ja palvele-

vista virkistysalueista; helposti saavutettavista lähipuistoista, liikunta- ja virkistyspalveluista, kaupunginosapuistoista, laajoista seudulle jatkuvista viheralueista eli vihersormista, seudullisista retkeilyalueista, turvallista virkistysyhteyksistä ja merellisestä virkistysvyöhykkeestä. Erilaiset kaupunkitilat kuten torit, aukiot, rannat ja puistot ovat kaupunkilaisten "olohuoneita". Kattava ja kytkeytynyt viherrakenne kulttuuriympäristöineen, suojelualueineen ja metsäverkostoineen edistävät luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

Koko kaupungin kannalta merkittäviä laajoja virkistysalueita kehitetään monipuolisina virkistys-, liikunta- ja kulttuurialueina ottaen huomioon kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen sekä luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston kannalta tärkeät alueet.

Helsingin vihersormina kehitettäviä alueita ovat Keskuspuiston, Helsingipuiston, Viikki – Kivikon puiston, Itä-Helsingin kulttuuripuiston, Vuosaaren ulkoilupuiston ja Länsipuiston alueet. Vihersormet yhdistävät keskeisimmät luontoalueet, rannikon ja saariston toisiinsa sekä muodostavat metsäverkoston.

Kaupunkimetsät ovat yksi Helsingin vahvuuksista, jotka jatkossakin otetaan huomioon kilpailukykytekijänä ja osana virkistysverkostoa. Kattava ja kytkeytynyt viherrakenne metsäverkostoineen edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Viheralueverkosto mahdollistaa myös kaupunkiviljelyn kehittämisen ja hiljaiset alueet. Kaavaratkaisu on kaavan tavoitteen mukainen.

Maakuntakaavan ja valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteiden huomioon ottaminen luontoarvojen osalta

Yleiskaavassa luonto- ja virkistysalueiden suunnittelussa ja varaamisessa on otettu huomioon valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet, maakuntakaavan virkistysalueet, viheryhteydet ja luonnonsuojelualueet. Yleiskaava toteuttaa maakuntakaavan ja valmisteilla olevan Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan tavoitteita viherrakenteen osalta. Suojelu- ja virkistysalueista on muodostettu maakuntakaavan tavoitteiden mukaisesti ekologisiin reunaehtoihin sovitettu viheralueverkosto ja merellinen verkosto, joka on osoitettu kaavamerkinnöin ja määräyksin.

Yleiskaavaratkaisu säilyttää Helsingille tunnusomaiset säteittäiset vihersormet ja ekologisesti ja virkistyskäytön kannalta tärkeimmät yhteinäiset luonnonalueet. Nämä alueet on osoitettu kaavakartalla, ja kaava sisältää niitä koskevat määräykset ja teemakarttojen suunnitteluohjeet.

Luonnonsuojelualueet sisältyvät pääosin virkistys- ja viheraluemerkintään ja lisäksi luontoarvojen säilyttämisestä on annettu koko kaava-

aluetta koskeva kaavamääräys, jonka mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015-2014 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvatta arvojen säilyminen. Lisäksi luonnonsuojelualueet ja uuden luonnonsuojeluohjelman kohteet on osoitettu oikeusvaikutteisella Kaupunkiluonto-teemakartalla.

Maakuntakaavassa osoitetut tärkeät maakunnalliset viheryhteystarpeet on osoitettu viheryhteysmerkinnällä, virkistys- ja viheraluemerkinnällä ja rantaraitti-merkinnällä. Näiden kaikkien kaavamääräys sisältää liittymisen seudulliseen viherverkostoon. Maakunnallisesti merkittävät laajat viheralueet on osoitettu kaavakartalla yleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Viher- ja virkistysverkoston jatkuvuuden turvaamiseksi on annettu koko kaava-aluetta koskeva määräys: "Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata". Kaavakartalla esitetty rantaraitti (sininen katkoviiva) kattaa valituksissa esitetyn Laajasalon eteläosan viheryhteydet. Rantaraitti-kaavamääräyksen mukaan: "seudulle jatkuva, rantavyöhykettä seuraileva koko kaupungin kattava rantaraitti".

Malmin lentokentän viheryhteyksiä on kehitetty ja laajennettu kattamaan lentokentälle suunnitellun asuinalueen virkistystarpeet seudullisuutta korostaen. Maunulan - Oulunkylän viheryhteys on osoitettu kaavakartalla. Sen erityiset kaupunkiekologiset arvot on tunnistettu ja kaavamääräys sisältää tavoitteen ekologisesta käytävästä. Valituksissa esille tulleita paikallisia luontoarvoja koskevat koko kaava-alueen luontoarvojen turvaamista koskevat määräykset.

Vaikutusarvioinnit, tehdyt luontoselvitykset ja selvitysten ja aineistojen riittävyys

Yleiskaavan vaikutuksia luonto- ja virkistysverkostoon on arvioitu koko kaavatyön ajan osana suunnitteluprosessia asiantuntijatyönä, joka on perustunut laadittuihin viheralueita koskeviin tavoitteisiin ja selvityksiin sekä suunnittelijoiden paikallistuntemukseen. Lisäksi on teetetty konsulttityönä luontoselvityksiä, luontovaikutusten arviointi ja Natura-arviointi.

Yleiskaavan luontovaikutusten arviointi perustuu tarkkarajaisiin Helsingin ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmän luontoaineistoihin ja yleiskaavan paikkatietoaineistoon, jossa oli esitetty yleiskaavan pohjana olleet alustavat rakentamisen painopistealueet (laajempina kuin varsinainen kaavaehdotus) sekä arvioidut asukas- ja työpaikkamäärät

(06/2014). Tarkastelualue on ollut laajempi kuin kaavassa esitetyt ruudut. Kartta-aineisto ja käytetyt sijainniltaan tarkat luontotietoaaineistot on kuvattu Luontovaikutusten arviointi: Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleiskaavaosaston selvityksiä 2014:39 - nimisessä raportissa sivulla 8 ja liitekartoissa. Luontovaikutusten arviointiin kuuluu epävarmuustekijöiden tunnistaminen. Kaavan yleispiirteisyys on niistä yksi. Vaikutusarviointi on kuitenkin laadittu tilanteesta, jossa kaikki kaavassa osoitetut aluevaraukset on toteutettu; käytännössä osa aluevarauksista jää toteuttamatta esimerkiksi tarkempien luontoselvitysten takia. Raportin mukaan yleiskaava-alueen luonnonolot tunnetaan muilta osin poikkeuksellisen hyvin ja käytettävissä on ollut erittäin kattava luontotietoaaineisto, mikä vähentää arvioinnin epävarmuutta (sivu 10).

Luontovaikutusten havainnollinen kartta-aineisto on esitetty edellä mainitun raportin liitteenä. Luontovaikutusten arvioinnin lähtömateriaalina on ollut kaavan pohjaksi laadittu kaupunkiekologinen selvitys, Helsingin ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmä, kaavan yhteydessä päivitetty lepakkoselvitys ja liito-oravaselvitykset ja muut aineistot, jotka on koottu luontovaikutusten arviointiraporttiin. Luontovaikutusten arviointiin on liittynyt työpajatyöskentely, johon oli kutsuttu mahdollisimman kattavasti eri asiantuntijoita mukaan lukien luonto- ja lintujärjestöjen edustajat. Arviointiin liittyvistä liitekartoista ja arvioinnista voi todeta, että kaavassa on otettu huomioon keskeiset luontoarvot. Luontojärjestöjen ja lintujärjestöjen aineistot ovat olleet osana kaavan valmistelua ja vaikutusten arviointia. Vaikutusten arviointi tehtiin osana suunnittelua, eikä keskeisille luontoalueille ole osoitettu rakentamista. Ratkaisu mahdollistaa myös uuden luonnonsuojeluohjelman toteuttamisen. Lisäksi on laadittu luonnonsuojelulain edellyttämä Natura-arviointi.

Luontoarvoja koskevat kaavamääräykset

Valituksissa esiin tulleet metsäverkosto, Natura-alueet, vihersormien säilyttäminen, yhtenäiset luonnonalueet, metsäiset luonto- ja viheralueet ja saaristo ja paikalliset luontokohteet on otettu huomioon kaavamerkinnoissa ja -määräyksissä.

Suurin osa arvokkaista luontokohteista ja yleiskaavan rinnalla valmistellun luonnonsuojeluohjelman 2015-2024 sekä metsäverkoston mukaisista luontokohteista sijaitsee yleiskaavan virkistys- ja viheralueilla, jotka osoittavat keskeiset vihersormet ja merellisen virkistykseen ja matkailun alueilla, joita koskevat seuraavat kaavamääräykset:

"Aluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Virkistys- ja viheralueiden kehittämis-

sä huomioidaan yleiskaavan teemakartalla esitetty metsäverkosto. Lähtökohtana on säilyttää verkoston metsäinen luonne.”

”Suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.”

”Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.”

Viheryhteysmerkinnät ja paikallisia ja suojeltavia luontoarvoja koskevat kaavamerkinnät ja määräykset

Valituksissa esille tulleet seudullisten ja paikallisten suojeltavien luontoarvojen turvaaminen mm. Lauttasaari, Laajasalo, Malmin lentokenttä, Tattarisuo, Malminkartano, Maunula- Oulunkylä-yhteys, Pajamäki, Tali, Haaga, Pihlajamäki, Ramsinniemi, Tuomarinkylän kartano, Vallilanlaakso, Keskuspuisto, Viikki sekä lintu-, eläin-, kala-, simpukka- ja kasvilajien esiintymispaikat, muut paikalliset metsät, purot, lähteet, geologiset arvot ja luontokohteet sisältyvät rakentamisalueiden merkintöihin ja koko kaava-alueetta koskeviin määräyksiin sekä kaavan viheryhteysmerkintöihin.

Kaavan viheryhteysmerkintä ja sitä koskeva määräys osoittavat virkistys- ja ekologisia yhteyksiä sekä niitä koskevia kehittämistarpeita, joihin voi kuulua myös suojelualueita esimerkiksi Maunulan-Oulunkylän viheryhteys on osoitettu kaavamerkinnällä.

Rakentamisalueisiin kuuluu rakentamisen lisäksi puistoja ja virkistysalueita. Näitä rakentamisalueita koskevat koko kaava-alueen luontoarvojen turvaamista koskevat määräykset: ”Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.” ”Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata.” Osa näissä valituksissa esitetyistä arvoista si-

joittuu myös yleiskaavan virkistys- ja viheralueille ja viheryhteyksiksi merkityille alueille, joiden kaavamääräyksissä luonto- ja ekologiset arvot on otettu huomioon.

Luonnonsuojelualueita koskevat määräykset ja merkinnät

Valituksissa esille tullut suojelualueiden merkitseminen kaavaan on otettu huomioon kaavan tavoitteen mukaisesti.

Kaavamääräys: ”Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.”

Suojelualueiden lisäksi Kaupunkiluonto-teemakartta osoittaa kaupunkiluonnon metsäverkoston, niitty- ja vesiekosysteemien kehittämisen ja muun kaupunkiluonnon ekologisen laadun kehittämisen tavoitteet.

Natura-arviointi

ELY-keskus ympäristö katsoo, että Helsingin uudella yleiskaavalla on LSL 66 §:ssä tarkoitettuja merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Vanhankaupunginlahden lintuvesiin (FI0100062) Natura 2000-alueen suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin. Varovaisuusperiaatetta noudattaen vaikutukset on katsottava merkittävästi heikentäviksi lintudirektiivin liitteen I lajeista erityisesti ruskosuohaukalle. Varovaisuusperiaatetta noudattaen varsinkaan pitkällä aikavälillä linnuston kannalta kokonaisuutena tarkasteltuna ei ole perusteltua sulkea pois myöskään Natura-alueen eheyteen kohdistuvien heikentävien yhteisvaikutusten mahdollisuutta.

Edellä olevan perusteella ELY-keskus ympäristö katsoo, että yleiskaava ei täytä MRL 39 §:n 2 momentin säädettyjä vaatimuksia luonnonarvojen vaalimisesta, eikä perustu MRL 9 §:n edellyttämiin riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin, kun otetaan vielä huomioon lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan viimeisen virkkeen tarkoittama elinympäristöjen pilaantumisen ja huonontumisen estämisvelvoite myös suojelualueiden ulkopuolella. (4. artikla säättää elinympäristöjen suojelua erityisesti Natura-verkoston ulkopuolella)

Luontoarvojen, siis myös valituksessa mainittujen suojelualueiden ulkopuolisten luontoarvojen, turvaamisesta on määrätty koko kaava-alueita koskevassa määräyksessä:

”Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.”

Lisäksi teemakartalla todetaan Natura-alueiden osalta: ”Suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.” Luonnonarvojen turvaamista koskeva määräys koskee myös suojelualueiden ulkopuolisia alueita. Kaavassa on varauduttu siihen, että myös suojelualueiden ulkopuolella on - tai voi löytyä suojeluarvoja.

ELY-keskus on antanut LSL 65 §:n mukaisen lausunnon yleiskaavan Natura-arvioinnista. Lausunto tulee LSL 65 §:n mukaan pyytää suunnitelmaa koskevasta arvioinnista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on.

Yleiskaavan vaikutukset Natura 2000-alueisiin on arvioitu LSL 65 §:n ja luontodirektiivin mukaisesti (Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2015:2). Arviointi on laadittu ja sen johtopäätökset on perusteltu asianmukaisesti. Arvioinnissa on otettu huomioon luontotyyppeihin ja lajeihin kohdistuvien vaikutusten lisäksi vaikutukset Natura-alueen eheyteen ja kiinnitetty huomiota hankkeiden ja suunnitelmien yhteisvaikutuksiin.

Huolimatta siitä, että Natura-arviointi toteaa yksiselitteisesti, että yleiskaavan mahdollistamasta rakentamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa minkään luontotyyppin tai lajin osalta kuin ei myöskään merkittäviä yhteisvaikutuksia Natura-alueiden eheyteen, ELY-keskuksen Natura-arvioinnista antamassa lausunnossa (ELY 16.2.2016) kuitenkin vedotaan varovaisuusperiaatteeseen ja todetaan, ettei tällaisia vaikutuksia voida poissulkea Vanhankaupunginlahden (FI0100062) Natura-2000 -alueen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin ruskosuohaukan ja Natura-alueen eheyden osalta.

ELY-keskuksen Natura-lausunto ei käytettävissä olevien tietojen perusteella perustu sellaiseen uuteen (tieteelliseen) selvitykseen, joka olisi laadittu Natura-arvioinnin jälkeen. Vaikutusten merkittävyyden arviointi pelkän varovaisuusperiaatteen nojalla ei ole perusteltua. Natura-arvioinnissa on Natura-alueen eheyden osalta todettu, että rakentamisen seurauksena Vanhankaupunginlahden ja Viikin peltojen muodostaman ekologisen kokonaisuuden rakenne ja toiminta eivät häiriinny tavalla, joka olisi luonnonsuojelulain tai luontodirektiivin vastaista.

Kaava täyttää MRL 39 §:n 2 momentin vaatimukset luonnonarvojen vaalimisesta. Kaavan Natura-vaikutusten arviointi on ollut kiinteä osa

kaavan valmistelutyötä ja jo suunnitteluvaiheessa on voitu ottaa huomioon Natura-alueen luontoarvojen säilyttämisen edellytykset. Suunnittelussa ovat olleet mukana kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi konsultin edustajat. Selvitykset luontoselvitysten, luontovaikutusten arvioinnin ja Natura-arvioinnin osalta ovat riittäviä. Kaavaan liittyen on tehty osana kaavatyötä luontoselvityksen sisältävä luontovaikutusten arviointi, Natura-arviointi ja Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015-2024. Nämä selvitykset on otettu huomioon kaavaratkaisussa. Luonnonsuojeluohjelman perusteella on osoitettu yleiskaavan oikeusvaikutteisella teemakartalla luonnonsuojelualueet, mitkä tukevat Natura-alueiden ja erityisesti Viikki - Vanhankaupunginlahden eheyttä. Lisäksi on tehty kaupunkiekologinen Helsingin kestävä viherrakenneselvitys ja Helsingin viher- ja virkistysalueet ja kaupunkiluontoselvitys.

Kaavan valmistelun osana tehdyissä luontovaikutusten arvioinnissa ja Natura-arvioinnissa on otettu huomioon rakentamisen ja lisääntyvän virkistyskäytön vaikutukset. Kaavassa ei osoiteta rakentamista Natura-alueelle. Kaavassa osoitetun rakentamisen toteuduttua Natura-alueen ympärillä on edelleen laaja ja yhtenäinen viheralue, joka yhdessä alueen puistojen ja muiden ulkoiluun soveltuvien alueiden kanssa jakaa lisääntyvän asukasmäärän kasvavaa virkistyskäyttöpainetta. Natura-arvioinnissa on arvioitu myös virkistyskäyttöpainetta. Kahden kilometrin säteellä Natura-alueesta on 750 hehtaaria virkistyskäyttöön varattuja alueita, joka on hieman yli kaksi kertaa Natura-alueen pinta-ala (Natura-arviointi s. 45-46). Lisäksi on otettava huomioon, että vaikutusarviointi on laadittu tilanteesta, jossa kaikki kaavassa osoitetut aluevaraukset on toteutettu; käytännössä osa aluevarauksista jää todennäköisesti toteutumatta tai ei toteudu kaavassa esitetyssä laajuudessa (Natura-arviointi s. 10). Koska Natura-arviointi on ollut osa suunnittelutyötä, rakentamisaluetta on Viikin kohdalla pienennetty.

Natura-arviosta on neuvoteltu kaavan laatimisen yhteydessä ELY-keskuksen edustajien kanssa. Natura-arviointi on tehty LSL 65 §:n mukaisesti ja on riittävä. Natura-arvioinnissa todetaan, että ruskosuohaukka on pesimälajina tavoite, vaikka pesintä ei olekaan ollut viimeaikoina vuosittaista. Natura-arviota täydennettiin ELY-keskuksen neuvottelun jälkeen nimenomaan ruskosuohaukan ja alueen eheyden näkökulmasta. Viikin pellot ovat suuressa roolissa ruskosuohaukan kannalta. Nykyinen peltoala on noin 150 hehtaaria ja niittyalueiden pinta-ala noin 200 hehtaaria. Todellisuudessa ruskosuohaukan ravinnonhankinta-alue saattaa olla laajempi. Natura-arvioinnissa todetaan, että yleiskaava vähentää ravinnonhankintaan soveltuvan avomaan määrää maksimissaan 7 % ja muualla ravinnonhankinta-alueella muutos on samaa luokkaa. Natura-arviossa on tarkasteltu huolellisesti ruskosuohaukan pesimäkannan taantumista ja uutta kehitystä pesivien parien määrässä ja poikastuotossa ja elinolosuhteiden turvaamista. Lisäksi on esitetty kir-

jallisuuteen, tutkimuksiin ja asiantuntijahaastatteluihin perustuvat ravinnonhankinta-alueiden laajuudet sekä arvioita kaavoituksesta riippumattomista poikastuottoa heikentävistä syistä. Lopputuloksena Natura-arvioinnissa on päädytty siihen, että yleiskaavan vaikutuksia ruskosuhaukkaan pesimälajina ei arvioida merkittäviksi. Natura-arvioinnin mukaan yleiskaavalla ei ole katsottu olevan vaikutuksia myöskään Natura-alueen eheyteen, ja Viikin peltojen ekologinen kokonaisuus säilyy toimivana. Yhtenä keinona eheyden turvaamiseksi yleiskaavassa oikeusvaiikutteisella kaavan teema-kartalla on osoitettu Viikin-Vanhankaupunginlahden Natura-alueen tuntumaan 7 uutta Helsingin luonnonsuojeluohjelman mukaista suojelualueita, joiden yhteispinta-ala on noin 70 hehtaaria. Nämä alueet sisältyvät yleiskaavan virkistys- ja viheraluepikselihin.

Ravinnonhankinnan kannalta tärkeiden avomaiden suojelua tukee myös yleiskaavassa esitetyt kulttuuriympäristön suojelutavoitteet mm. Vantaanjokilaaksossa.

Kaavaan liittyvän Natura-arvioinnin mukaan Natura-arvioinnissa esitetyt lievennystoimet (sivu 62) kulun ohjaamisen osalta ja luonnonsuojeluohjelman uudet suojelualueet Natura-alueen tuntumaan tukevat luonnonsuojelutavoitteiden toteutumista.

Komissio on antanut ennalta varautumisen periaatetta eli varovaisuusperiaatetta koskevan tiedonannon (KOM2000), jossa komissio korostaa, että ennalta varautumisen periaatteeseen voidaan turvautua vain tilanteessa, jossa riski on mahdollinen, mutta se ei kuitenkaan milloinkaan oikeuta mielivaltaisten päätösten tekemiseen. Periaatteeseen turvautumisen on perustuttava mm. tieteelliseen arviointiin, vaikutusten arviointiin, toimenpiteiden ja suojelun oikeaan suhteeseen, toimenpiteiden tasavertaisuuteen ja yhdenmukaisuuteen. ELY-keskuksen lausunnossa viitattu varovaisuusperiaate ei perustu tällaiseen arviointiin.

Kaavan tavoitteiden osalta viitataan edellä kohdassa ”Yleiskaavan lähtökohdat ja tavoitteet” todettuun. Yleiskaava täyttää MRL:n sisältövaatimukset luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön osalta, eikä sisältövaatimuksia ole painotettu yleiskaavassa yksipuolisesti vain rakentamisen kannalta.

Kaavakartan (lintukohteiden, Ramsar-kohteiden, luonnonsuojelualueiden merkitseminen, luontokohteiden säilyttäminen) ja sen ohjausvaikutuksen osalta viitataan edellä kohdassa ”Kaavan esittämistapa” todettuun. Lintualueet ja valituksissa mainitut aineistot on otettu huomioon luontovaikutusten arvioinnissa.

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden ja vaikutusten arvioinnin osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen,

luontoarvoja ja Natura-arviointia ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen. Kaavassa on koko kaava-aluetta koskeva kaavamääräys, joka edellyttää luontoarvojen turvaamista.

Ruskosuohaukka ei ole Suomessa uhanalainen eikä erityisen suojeltava laji. Yleiskaavalla ja sen mahdollistamalla rakentamisella ei ole luonnonsuojelulain ja luontodirektiivin tarkoittamalla tavalla ruskosuohaukkaan ja Natura-alueen eheyteen kohdistuvia merkittäviä heikentäviä vaikutuksia yhteisvaikutukset huomioon ottaen. Tällaisia vaikutuksia rakentamisella ei ole myöskään varovaisuusperiaate huomioon ottaen. Natura-arvioinnin tulokset eivät ole epävarmoja siten, että varovaisuusperiaate tulisi sovellettavaksi. Suunniteltu maankäyttö ei arvioinnin perusteella vaaranna Natura-alueen säilymistä tavoitteita eikä vaarantumiselle jää arvioinnin mukaan perusteltuja epäilyjä. Luonnonsuojelualueeseen sisältyvää varovaisuusperiaatetta on sovellettu Suomen oikeuskäytännössä lähinnä poikkeamislupaharkinnassa ja arvioitaessa Natura-vaikutusten selvitysvelvollisuutta.

Valituksessa viitatus oikeustapauksen (KHO 2009:77) osalta voidaan todeta, että ratkaisu koskee aluetta, jolla ei ole ollut voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa eikä tapauksessa ollut selvitetty riittävällä tavalla silloin voimassa olleen MRL 9 §:n mukaisesti maankäytön vaikutuksia selvitysten perusteella arvokkaihin lintuarvoihin. Valituksenalaisessa Helsingin uudessa yleiskaavassa vaikutukset on selvitetty, kaavamääräykset on annettu eikä yleiskaava hävitä luonnonympäristöä eikä siihen liittyviä erityisiä arvoja. Yleiskaavaa laadittaessa kaupunki on pyrkinyt optimaaliseen ratkaisuun erilaisten vaatimusten suhteen. Yleiskaava täyttää MRL 39 §:n 2 momentissa säädetyt vaatimukset luonnontarvojen vaalimisesta.

Luonnonsuojelualueet on osoitettu oikeusvaikutteisina yleiskaavan kaupunkiluonto-teemakartalla.

Viikki-Vanhankaupunginlahden luoteisosan rakentaminen ei aiheuta merkittävää haittaa Natura-alueen luontoarvoille. Vanhankaupunginlahden ja Viikin peltojen muodostama ekologinen kokonaisuus säilyy toimivana. Vanhankaupunginlahden direktiiviluontotyyppeihin yleiskaavalla ei arvioida olevan vaikutuksia.

Vanhankaupunginlahden Natura-arviointi

Yleiskaavan vaikutukset Natura-alueisiin on arvioitu LSL 65 §:n mukaisesti. Natura-arviointi toteaa yksiselitteisesti, että yleiskaavan mahdollistamasta rakentamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa minkään luontotyyppiin tai lajin osalta kuin ei myöskään merkittäviä yhteisvaikutuksia Natura-alueiden eheyteen. Kaupungissa on välttämätöntä ja tulee voida täydennysrakentaa mm. merkittävän poikittaisen joukkoliiken-

neväylän Jokeripysäkin ympäristössä. Viikintien eteläpuolisilla alueilla, joita vaaditaan kokonaan poistettavaksi kaavassa, on jo nykyään rakentamista. Ainakin nämä rakentamisalueet on merkittävä yleiskaavaan ja tästä syystä vähintäänkin olemassa olevien asemakaavojen ja toteutuneen rakentamisen mukaisina.

Koko kaava-aluetta koskee määräys, jonka mukaan ”Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015 - 2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvata arvojen säilyminen.” Luonnonsuojelulaki turvaa osaltaan suojeltavat kohteet ja elinympäristöt. Ympäristökeskuksen kattavaa luontotietojärjestelmää on hyödynnetty kaavatyössä ja luontoselvityksiä on tarkennettu mm. liito-oravan ja lepakoiden osalta. Yleiskaavan luontoselvitykset ja arvioinnit tarkentuvat tarkempiasteisessa suunnittelussa. Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Viikki

Viikkiin esitetty rakentaminen on maakuntakaavan mukaisella taajama-toimintojen alueella. Myös maakuntakaavan yhteydessä on laadittu luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi, joka on osoittanut, ettei maakuntakaavan mukaisella rakentamisella ole merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen luontoarvoihin.

Yleiskaava esittää uutta rakentamista Viikkiin Raide-Jokeri 1:n käytävään, Viikin koetilan ja nykyisen Eko-Viikin väliin. Yleiskaavan liikennevision mukaan vuonna 2050 Viikissä kohtaavat Jokeri 1, Tiederatikka ja pikaraitiotie kantakaupungista Malmin lentokenttäalueelle. Viikki on keskeinen yritysalue ja korkeakoulualue. Lahdenväylän bulevardisointi avaa uudet rakentamisalueet. Viikistä tulee kantakaupungin koillinen laajentuma. Etu-Viikin rakentamisalueiden toteutus ei ole riippuvainen Lahdenväylän bulevardisoinnista.

Natura- ja luontovaikutusten arviointi on ollut kiinteä osa Viikin alueen suunnittelua. Rakentamisaluetta on supistettu vaikutusten vähentämiseksi. Yleiskaavan valmistelun rinnalla on tehty luontovaikutusten arviointi ja Natura-arviointi, jossa Viikin osalta on todettu, että yleiskaavan Vanhankaupunginlahden lintuvesien Natura-alueeseen kohdistuvat vaikutukset eivät minkään direktiivilintulajin osalta ole merkittäviä. Myöskään direktiiviluontotyyppeiden osalta ei yleiskaavalla arvioida olevan vai-

kutuksia. Yleiskaavan uusi rakentaminen ei myöskään katkaise maakuntakaavan Viikki-Kivikon viherkäytävää. Kaavan oikeusvaikutteisella Kaupunkiluonto-teemakartalla osoitetut suojelualueet ja suojeltaviksi tarkoitetut alueet tukevat luontoarvojen säilyttämistä virkistyskäytön lisääntyessä.

Pornaistenniemi

Pornaistenniemen osalla alueen luontoarvot on otettu huomioon kaavan tavoitteen mukaisesti. Koko kaava-aluetta koskevan kaavamääräyksen mukaan suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen. Suojeltavat alueet on ostettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta.

Pornaistenniemen tervaleppälehto (7,96 ha) on rauhoitettu vuonna 2016. Rauhoituksella suojellaan linnustoltaan ja sienilajistoltaan arvokas metsäalue ja liitetään se suurempaan luonnonsuojelualueeseen. Alue toimii metsäisenä suojavyöhykkeenä kosteikkoalueen ja rakennetun alueen välissä. Sen merkitys Natura-alueen suojavyöhykkeenä korostuu yleiskaavan mukaisen lisärakentamisen kuten Lahdenväylän bulevardisoinnin myötä.

Yleiskaavan tavoitteena on hallittu virkistysyhteyksien kehittäminen Vanhankaupunginlahden alueella ja myös Pornaistenniemen nivominen osaksi yhteysverkostoa tarkemmassa jatkosuunnittelussa. Suuri osa yleiskaavassa asuntovaltaiseksi ehdotettua aluetta on jo voimassa olevassa yleiskaava 2002:ssa hallinnon ja julkisten palvelujen aluetta.

Saunalahti

Rakentamisalue on maakuntakaavan taajamatoimintojen aluetta. Saunalahden lähimmät pikselit perustuvat Herttoniemen metroaseman liike- ja palvelukeskustan ja siihen liittyvän asumisen kehittämiseen yleiskaavan tavoitteen mukaisesti. Kyseiseen kohtaan liittyy rauhoitettu luonnonsuojelualue. Saunalahden alueelle on kaavatyön yhteydessä valmistellussa Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015-2024 osoitettu lisäksi kaksi uutta luonnonsuojelualueen laajennusta, jotka tulee ottaa huomioon oikeusvaikutteiselta kaavan teemakartalta. Natura-alueelle ei ole osoitettu rakentamista. Natura-arvioinnin mukaan kaavassa osoitetut uudessa luonnonsuojeluohjelmassa rauhoitettaviksi esitetyt alueet tukevat Natura-alueen suojelutavoitteiden toteuttamista. (Tilannetta kuvaava kartta on Natura-arvioinnin sivulla 50.) Koko kaava- aluetta koskevan kaavamääräyksen mukaan "Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosys-

teemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.”

Natura-vaikutusten arvioinnissa on todettu yksiselitteisesti, että yleiskaavan mahdollistamasta rakentamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa minkään luontotyyppin tai lajin osalta kuin ei myöskään merkittäviä yhteisvaikutuksia Natura-alueen eheyteen.

Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alue (FI010006)

Mustavuoreen liittyvän rakentamisen Natura-arviointi on tehty erityisen huolellisesti mm. kehrääjän ja yhteisvaikutusten osalta. Asia on selvitetty Natura-arviointi-raportin sivuilla 18-39. Kaavaratkaisussa on pienennetty rakentamisaluetta pienemmäksi kuin voimassa olevassa yleiskaavassa 2002 on esitetty. Natura-arvioinnin mukaan vaikutukset Natura-alueeseen eivät ole merkittäviä.

Yleiskaava 2002:ssa Niinisaarentien pohjoispuolelle on osoitettu pientalovaltainen asuntoalue, jota ei ole toteutettu yleiskaavakaudella. Uudessa yleiskaavassa Niinisaarentien pohjoispuolelle rakentamisaluetta on supistettu huomattavasti yleiskaava 2002:een verrattuna ja asukasmäärätavoitetta on alennettu suunnittelun kuluessa. Uuden yleiskaavan ratkaisu mahdollistaa paremmin nykyisten ulkoilureittien käytön eikä ohjaa virkistyskäyttöä Natura-alueelle. Lisäksi alueen välittömään läheisyyteen on rakenteilla jo suurelta osin valmis ulkoilu- ja luonnontarkkailualue Vuosaarenhipun täyttömäelle.

Natura-alueen välittömään läheisyyteen ei ole uudessa yleiskaavassa esitetty täydennysrakentamista. Lähin täydennysrakentaminen on osoitettu Mellunmäen puoleiselle jo rakennetulle alueelle sekä Niinisaarentien pohjoispuolelle. Asukasmäärä lisääntyy Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alueen läheisyydessä (1 km etäisyydellä Natura-alueen rajasta) 3 900 asukkaalla vuoteen 2049 mennessä. Asukasmäärän lisäys on verraten vähäinen, minkä vuoksi yleiskaavassa osoitettu rakentaminen ei aiheuta merkittävää virkistyskäytön lisääntymistä Natura-alueella. Lisäksi suojavyöhyke Natura-alueen ja tiivistettävien asuinalueiden väliin on turvattu varaamalla kaavassa laajoja alueita virkistykseen ja suojeluun.

Kahden kilometrin säteellä Natura-alueesta on virkistyskäyttöön varattuja alueita yhteensä 578 hehtaaria, mikä on noin puolitoista kertaa Natura-alueen pinta-ala. Lisäksi Natura-alueen eteläreunan ja Niinisaarentien välinen alue on uudessa yleiskaavassa osoitettu lähes kokonaisuudessaan virkistysalueeksi ja Vuosaarenhuipun aluetta kunnostetaan virkistykseen ja luonnontarkkailuun. Verrattuna yleiskaavaan 2002 uusi

yleiskaava mahdollistaa paremmin nykyisten ulkoilureittien säilyttämisen Niinisaarentien pohjoispuolella.

Yleiskaavalla ei voida katsoa olevan merkittäviä vaikutuksia kehrääjän esiintymiseen alueella eivätkä yhteisvaikutukset Östersundomin yleiskaavan suunnitelmien kanssa nouse merkittäviksi.

Helsingin uuden yleiskaavan viheraluevaraukset mahdollistavat Mustavuoren virkistysalueiden kehittämisen ja luontoarvojen säilymisen.

Vantaanjoen Natura-alue (FI0100104)

Yleiskaavassa Vantaanjokivarsi on osoitettu virkistys- ja viheralueeksi maakuntakaavan ja yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti. Virkistys- ja viheralueen kaavamääräykset sekä koko kaava-alueita koskevat luontoarvojen turvaamista koskevat määräykset ja lisäksi hulevesiä koskeva kaavamääräys turvaavat Vantaanjoen Natura-arvot ja veden laadun. Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luonto- ja Natura-arvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Yleiskaavan Natura-arvioinnin mukaan Uuden yleiskaavan vaikutukset Vantaanjoen Natura-alueeseen muodostuvat valuma-alueilla tapahtuvista muutoksista, jotka vaikuttavat Vantaanjokeen valuvan huleveden määrään ja laatuun. Lisäksi lisääntyvä virkistyskäyttö voi aiheuttaa kulumista ja eroosiota jokivarressa. Vuollesimpukkaan kohdistuvien vaikutusten osalta keskeisin tekijä on kiintoaineksen määrä vedessä, johon voidaan vaikuttaa uusien rakentamisalueiden hulevesien käsittelyllä. Lievennystoimet huomioiden yleiskaavassa osoitettu rakentaminen on mahdollista toteuttaa siten, että vuollejokisimpukkaan kohdistuvat vaikutukset jäävät vähäisiksi.

Luonnonsuojelualueet ja muut arvokkaat luontokohteet, vihersormet ja metsäverkosto

Luonnonsuojelualueet ja muut luontokohteet, suojeltavat lajit, metsäverkosto

Suurin osa luonnonsuojelualueista ja arvokkaista luontokohteista ja metsäverkosto on merkitty yleiskaavan virkistys- ja viheraluemerkinnällä ja lisäksi virkistys- ja viheralueita ja merellisiä virkistysalueita koskevat luontoarvojen turvaamista koskeva määräys. Yleiskaavan tavoite viherverkostosta, kaavassa osoitetut vihersormet ja poikittaiset viheryhteydet sekä yleiskaavan valmistelun rinnalla tehty uusi luonnonsuojeluohjelma ja metsäverkostotarkastelu turvaavat osaltaan luontoarvoja (mm. direktiivilajit). Luonnonsuojelualueet, luonnonsuojelulain rauhoitetut luontotyytit, Natura-alueet ja luonnonsuojeluohjelman 2015-2024 suo-

jeltaviksi tarkoitettut alueet on merkitty kaavan näiltä osin oikeusvaikutteiselle Kaupunkiluonto-teemakartalle. Teemakartalla on osoitettu myös kaupunkiluontoselvitysten mukaiset metsäverkosto, niittyverkosto ja siniverkosto. Lisäksi kaavassa on koko kaava-alueella koskeva kaavamääräys luontoarvojen turvaamisesta. Hulevesiä koskeva määräys turvaa osaltaan Vantaanjoen ja purojen veden laadun ja näissä vesistöissä elävien taimenten ja simpukoiden elinolosuhteet.

Luontodirektiivin liitteen IV (a) - lajit ja muut suojeltavat lajit

Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit on selvitetty yleiskaavan luontovaikutusten arvioinnissa. Arviointiin kuuluvan luontoselvityksen tietoja on täydennetty erillisillä liito-orava- ja lepakkoselvityksillä. Liito-oravat levisivät Helsinkiin kaavatyön aikana. Siihen saakka liito-oravat olivat Helsingissä satunnaisia vierailijoita. Luontoselvityksiä ja vaikutusarviointeja tehtäessä vuonna 2014 liito-oravia oli selvityksen mukaan vain Helsingin luoteisosassa. Juuri ennen kaavan päätöksäntä vuonna 2016 selvitysten mukaan liito-oravat olivat levinneet edelleen voimakkaasti kohti itää.

Luontovaikutusten arviointiraportin sivuilla 36-38 ja 81-84 on esitetty vaikutukset liito-oraviin ja lepakoihin. Muut suojeltavat lajit on esitetty sivuilla 17-20. Yleiskaavassa esitettyjen rakentamisalueiden vaikutukset suojeltaviin lajeihin on tunnistettu luontovaikutusten arvioinnissa. Arviointi on tehty lähtökohdasta, että LSL 49 §:n mukaiset liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikat kulkuyhteyksineen huomioidaan tarkemmassa suunnittelussa riittävästi, jotta vältetään liito-oraviin kohdistuvilta merkittävyydeltään suurilta vaikutuksilta. Yleiskaavan esitystavasta, kaavan pitkistä aikajännteistä ja suojeltavien lajien liikkuvasta elintavasta ja jatkuvasti muuttuvista esiintymisalueista johtuen on perusteltua, että yleiskaava määrää näiden lajien huomioon ottamisesta jatkosuunnittelussa sanallisesti. Yleiskaavassa osoitettu verkostomaisen viherrakenteen on tarkoitus turvata osaltaan luonto-arvoja. Yleiskaavan koko kaava-alueella koskeva määräys edellyttää myös direktiivilajien huomioon ottamista: "Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen. "Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata."

Vihersormet

Helsingin seudulle jatkuvat laajat yhtenäiset vihersormet on osoitettu kaavakartalla virkistys- ja viheraluemerkinnällä. Koko kaava-alueella koskeva kaavamääräys painottaa vihersormien jatkuvuuden turvaamis-

ta: "Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata."

Metsäverkoston huomioon ottaminen

Kaavaprosessin yhteydessä on syntynyt poikkeuksellisen paljon kaupunkimetsiä koskevaa aineistoa. Kaavan kaupunkiekologisessa selvityksessä ja vuorovaikutuksessa tuli esille metsäverkoston perustamisen tarpeellisuus. Kaavaan on otettu metsäverkostoa koskevia määräyksiä. Metsäverkostoa koskevat selvitykset ovat olleet osa kaavan valmistelutyötä. Yleiskaavan vihersormet ja laajat virkistys- ja virkistysalueet mahdollistavat metsäverkoston kehittämisen. Virkistys- ja viheralueita koskeva määräys edellyttää metsäverkoston huomioon ottamisen. Luonnonsuojeluohjelmaan nostetut arvokkaimmat metsäkohteet on osoitettu kaavan oikeusvaikutteisella teemakartalla. Kaava mahdollistaa suojellun metsäpinta-alan kasvattamisen luonnonsuojeluohjelman mukaisesti. Vaikutukset metsiin ovat kohtalaisia ja arviointi on esitetty luontovaikutusten arviointiraportissa (sivu 97). Metsäverkosto on esitetty yleiskaavan tavoitteellisena verkostona yleiskaavan teemakartalla.

Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alue (FI0100065), Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000-alue (FI0100062), Vantaanjoen Natura-alue (FI0100104)

Viitataan Natura-arviointiin, virkistys- ja viheralueita koskeviin kaavamääräyksiin sekä koko kaava-alueella koskevaan kaavamääräykseen, joka edellyttää luontoarvojen luonnonsuojeluarvojen ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden huomioon ottamista ja arvojen turvaamista. Viikin, Pornaistenniemen, Saunalahden, Mustavuorenlehdon, Vantaanjoen alueet sekä lisäksi muut luonnonsuojelualueet ja suojeltavaksi tarkoitettut alueet on osoitettu yleiskaavan oikeusvaikutteisella teemakartalla. Suojelualueille ei kohdistu rakentamista. Lisäksi on annettu määräyksiä esimerkiksi hulevesien hallinnasta. Yleiskaa- vassa on luontovaikutusten arvioinnin mukaan varattu suojelualueiden läheisyyteen riittävästi virkistykseen tarkoitettuja alueita. Viikin rakentamiseen osoitetut kaavamerkinnot perustuvat osin jo olemassa olevaan rakenteeseen, kaavan tavoitteen mukaiseen rakentamiseen joukkoliikenneväylien yhteyteen, maakuntakaavaan ja Natura-arviointiin. Viikin ja Mustavuoren rakentamiseen tarkoitettuja kaavamerkintöjä on vähennetty suunnittelun yhteydessä.

Virkistysmahdollisuudet ja virkistysalueiden riittävyys

Kaavan tavoitteet virkistysalueiden osalta

Kaavaselostuksen mukaan (kohta 8.2 ja 2.2.5) tavoitteena on, että Helsinki on vuonna 2050 viherverkostokaupunki, jossa viheralueet, meri ja virkistyspalvelut ovat helposti saavutettavissa. Virkistysalueiden monipuolisuus ja kaupunkiluonto ovat Helsingin vetovoimatekijä kansainvälistikin. Virkistysalueilla tavoitellaan ekologista, sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä, elämänlaatua ja luonnon ihmiselle tarjoamia hyötyjä. Tulevaisuuden virkistysverkosto koostuu toimivista ja palvelevista virkistysalueista; helposti saavutettavista lähipuistoista, liikunta- ja virkistyspalveluista, kaupunginosapuistoista, laajoista seudulle jatkuvista viheralueista eli vihersormista, seudullisista retkeilyalueista, turvallisista virkistysyhteyksistä ja merellisestä virkistysvyöhykkeestä. Erilaiset kaupunkitilat kuten torit, aukiot, rannat ja puistot ovat kaupunkilaisten "olohuoneita". Kattava ja kytkeytynyt viherrakenne kulttuuriympäristöineen, suojelualueineen ja metsäverkostoineen edistävät luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Koko kaupungin kannalta merkittäviä laajoja virkistysalueita kehitetään monipuolisina virkistys-, liikunta- ja kulttuurialueina ottaen huomioon kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen sekä luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston kannalta tärkeät alueet.

Helsingin vihersormina kehitettäviä alueita ovat Keskuspuiston, Helsingipuiston, Viikki – Kivikon puiston, Itä-Helsingin kulttuuripuiston, Vuosaaren ulkoilupuiston ja Länsipuiston alueet. Vihersormet yhdistävät keskeisimmät luontoalueet, rannikon ja saariston toisiinsa sekä muodostavat metsäverkoston.

Kaupunkimetsät ovat yksi Helsingin vahvuuksista, jotka jatkossakin otetaan huomioon kilpailukytekijänä ja osana virkistysverkostoa. Kattava ja kytkeytynyt viherrakenne metsäverkostoineen edistävät luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Viheralueverkosto mahdollistaa myös kaupunkiviljelyn kehittämisen ja hiljaiset alueet. Kaavaratkaisu on kaavan tavoitteen mukainen.

Maakuntakaavan ja valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteiden huomioon ottaminen

Yleiskaavassa virkistysalueiden suunnittelussa ja varaamisessa on otettu huomioon valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet, maakuntakaavan virkistysalueet, viheryhteydet ja luonnonsuojelualueet. Yleiskaavaratkaisu säilyttää Helsingille tunnusomaiset säteittäiset vihersormet ja ekologisesti ja virkistyskäytön kannalta tärkeimmät yhtenäiset luonnonalueet. Nämä alueet on osoitettu kaavakartalla ja kaava sisältää niitä koskevat määräykset ja teemakarttojen suunnitteluohjeet.

Maakuntakaavassa osoitetut tärkeät maakunnalliset viheryhteystarpeet on osoitettu viheryhteysmerkinnällä, virkistys- ja viheraluemerkinnällä ja rantaraitti-merkinnällä. Näiden kaikkien kaavamääräys sisältää liittymisen seudulliseen viherverkoston. Maakunnallisesti merkittävien laajat viheralueet on osoitettu kaavakartalla yleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Virkistys- ja virkistysverkoston jatkuvuuden turvaamiseksi on annettu koko kaava-alueita koskeva määräys: Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata. Kaavakartalla esitetty rantaraitti (sininen katkoviiva) kattaa valituksissa esitetyn Laajasalon eteläosan viheryhteydet. Kaavamääräyksen mukaan: ”seudulle jatkuva, rantavyöhykettä seuraileva koko kaupungin kattava rantaraitti”.

Malmin lentokentän viheryhteyksiä on kehitetty ja laajennettu kattamaan lentokentälle suunnitellun asuinalueen virkistystarpeet seudullisuutta korostaen. Maunulan -Oulunkylän viheryhteys on osoitettu kaavakartalla. Virkistysverkoston suunnittelussa on tunnistettu kaupunkiekologiset arvot ja kaavamääräykset sisältävät tavoitteen ekologisesta käytävästä. Valituksissa esille tulleita paikallisia virkistysalueita koskevat koko kaava-alueita koskevat määräykset, joissa määrätään seudullisten viheralueiden ja paikallisen viherverkoston jatkuvuuden turvaamisesta.

Virkistysalueiden riittävyys, vaikutusarvioinnit ja tehdyt virkistyskäyttö- ja saavutettavuusselvitykset

Virkistysalueiden riittävyttä, virkistysverkoston kattavuutta, helppoa saavutettavuutta ja laatua on suunniteltu kaavatyön osana asiantuntijatyönä koko kaavaprosessin aikana. Työssä on käytetty hyväksi kaupungin laajan asiantuntijajoukon paikallistuntemusta. Yleiskaava osoittaa kaavan tavoitteen mukaisesti laajat yhtenäiset viheralueet, vihersormet ja merellisen virkistysalueen ja matkailun alueet. Paikallinen virkistysverkosto on osa muuta kaupunkirakennetta ja sen jatkuvuudesta on määrätty sanallisesti. Tavoitteellinen yleiskaavatasoinen virkistysverkosto on esitetty Virkistys- ja viherverkosto 2050 -teemakartalla. Tarkeempaa viherverkostoa suunniteltiin yleiskaavan rinnalla osana viheralueiden kehittämistyötä (VISTRA).

Virkistysalueiden riittävyttä ja terveysvaikutuksia on selvitetty yleiskaavatyön pohjana olevissa raporteissa: Helsingin viher- ja virkistysalueet ja kaupunkiluonto ja Viher- ja virkistysalueiden kehityskuva (VISTRA osa 1). Virkistyspalveluiden saavutettavuutta on kuvattu raportissa: Arjen saavutettavuus - liikumme, jotta saavutamme. Lisäksi kaavaan kuuluu virkistystä ja viheralueita koskeva teemakartta, joka on yleiskaavatasoinen suunnitelma virkistys- ja viherverkoston kehittämisestä.

Virkistysalueiden riittävyys on otettu huomioon kaavan pääkäyttömerkinnöissä. Rakentamista koskevissa määräyksissä määrätään sekoituneesta kaupunkirakenteesta, johon kuuluvat puistot ja virkistyspalvelut. Kaavassa virkistys- ja viheralue- merkinnöillä sekä viheryhteys- ja rantareittimerkinnöillä ja niitä koskevilla kaavamääräyksillä osoitettu virkistys- ja virkistysalueverkosto kattaa koko kaupungin, turvaa viheralueiden jatkuvuuden myös seudullisesti, mahdollistaa koko kaupungin rantareitin ja rantojen yleisen käytön sekä mahdollistaa merellisten virkistyspalvelujen kehittämisen. Helsingin uuden yleiskaavan viheralueverkosto perustuu laajojen vihersormien, poikittaisten viheryhteyksien, kaupunginosapuistoverkoston ja lähipuistojen ja liikuntapaikkojen verkoston kehittämiseen. Kaava turvaa myös keskeiset virkistykseen soveltuvat metsäverkoston osat.

Ekologisen verkoston osat toimivat myös virkistysverkostona. Riittävä lähipuistoverkosto on turvattu kaavamääräyksellä. Kaavan pääkäyttömerkintöihin sisältyy sanallinen määräys puistoista ja liikuntapaikoista (mm. Laajasalon liikuntapuisto), vaikka niitä ei ole erikseen kartalla osoitettu. Luonto-arvojen turvaamiseksi on osoitettu suojelualueet ja suojeltavaksi tarkoitettut alueet, jotka lähes kaksinkertaistavat nykyiset suojelualueet. Helsingin uuden yleiskaavan viheralueverkosto perustuu laajojen vihersormien, poikittaisten viheryhteyksien, kaupunginosapuistoverkoston ja lähipuistojen ja liikuntapaikkojen verkoston kehittämiseen. Ekologisen verkoston osat toimivat myös virkistysverkostona.

Vaikutukset virkistysalueisiin ja viheralueverkostoon

Kaavassa on arvioitu vaikutukset virkistysalueisiin ja reitteihin sekä viheralueverkostoon (kaavaselostus s. 120) sekä osoitettu kaavamerkinnoin yleiskaavatasoinen virkistys- ja viheralueverkosto sekä annettu kaavamääräykset virkistysalueista ja rakennettavien alueiden puistoista sekä virkistys- ja liikuntapalveluista. Lisääntyvä käyttäjämäärä on tunnistettu. Kaava mahdollistaa myös valituksissa esitetyn metsäverkoston kehittämisen ja kaavassa on sitä koskeva määräys. Yleiskaavan virkistysverkoston teemakartan valmistelutyössä on selvitetty virkistyskäytön tarpeet ja yleiskaavatasoinen virkistysverkoston palvelut.

Kaavaselostuksessa todetaan kohdassa 3.2.3. Vaikutukset virkistysalueisiin ja reitteihin sekä viheralueverkostoon: "Kaavassa esitetään laajojen vihersormien lisäksi poikittaiset viheryhteydet, joiden kehittäminen parantaa virkistysalueiden saavutettavuutta. Kaavaratkaisu mahdollistaa helposti saavutettavat virkistysalueet koko Helsingin alueella ja lisää saariston ja rantojen virkistysmahdollisuuksia. Yhteydet seudulliseen viher- ja virkistysverkostoon ovat jatkuvia ja yleiskaavassa on varattu laajat yhtenäiset ja vetovoimaiset ja helposti saavutettavat virkistysalueet ja terveellistä elämäntapaa tukevan elinympäristön. Yleiska-

vassa on säilytetty Helsingin nykyinen verkostomainen viheraluerakenne pääpiirteissään, vaikka täydennysrakentamista esitetään nykyiseen kaupunkirakenteeseen kytkeytyen. Joissain paikoissa yksittäisiä viheralueita tai vihersormien reuna-alueita on osoitettu rakentamisalueiksi. Nämä rakentamisalueet on kuitenkin pyritty valitsemaan ja arvottamaan niin, että seudullisesti merkittävät yhteydet ja viheralueet säilyvät. Lisääntyvä asukasmäärä lisää virkistysalueiden käyttöpainetta ja vähentää virkistysalueiden pinta-alaa. Täydentyvässä kaupunkirakenteessa tulee kiinnittää huomio virkistysalueiden laatuun ja uusien puistoalueiden rakentamiseen. Virkistysalueet tulee suunnitella kestämaan kulu- tusta. Helsingin monipuolinen virkistysaluetarjonta lähipuistoinen, liikuntapuistoinen, siirtolapuutarhoineen, kulttuuriympäristöineen, rantoi- neen ja saaristokohteineen tarjoaa perustan uusien virkistyspalvelujen kehittämiselle. Kaavan pääkäyttötarkoitusta koskeviin määräyksiin si- sältyy toiminnallinen sekoittuneisuus, jossa puistot ja virkistyspalvelut ovat osa kaupunkirakennetta. Poikittaisen joukkoliikenteen kehittämi- nen parantaa virkistysalueiden ja -palveluiden saavutettavuutta. Myös virkistyskäyttöön avattavista armeijan saarista syntyy uusia vetovoimai- sia virkistysalueita. Väestön kasvun paineet vaikuttavat nykyisten vir- kistysalueiden käyttöpaineeseen etenkin kantakaupungissa, jonne väestön kasvu keskittyy."

Kaavamerkinnot ja määräykset

Kaavakarttaan on merkitty yleiskaavatasoiset laajemmat yhtenäiset vi- her- ja virkistysalueet, vihersormet ja viheryhteydet. Kaavakartassa on runsaasti määräyksiä viher-, virkistys- ja luontoarvojen huomioon otta- misesta. Kaavaratkaisu sovittaa rakentamisen ja virkistysalueet niin, et- tä arvokkaimpia virkistysalueita voidaan kehittää virkistyskäytössä. Määräyksiä on avattu selostuksessa ja selostuksessa olevassa kaava- määräysten tulkintataulukossa. Virkistysalueiden riittävyys on otettu huomioon aavan pääkäyttömerkinnöissä. Rakentamista koskevissa määräyksissä määrätään sekoittuneesta kaupunkirakenteesta, johon kuuluvat puistot ja virkistyspalvelut. Kaavassa virkistys- ja viheralue- merkinnöillä sekä viheryhteys- ja rantareittimerkinnöillä ja niitä koskevil- la kaavamääräyksillä osoitettu virkistys- ja virkistysalueverkosto kattaa koko kaupungin, turvaa viheralueiden jatkuvuuden myös seudullisesti, mahdollistaa koko kaupungin rantareitin ja rantojen yleisen käytön sekä mahdollistaa merellisten virkistyspalvelujen kehittämisen. Lisäksi kaa- vaan kuuluu Virkistys- ja viherverkoston kehittämistä koskeva teema- kartta.

Virkistys- ja viheraluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, lii- kunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherver- kostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Virkistys- ja viheraluei- den kehittämisessä huomioidaan yleiskaavan teemakartalla esitetty

metsäverkosto. Lähtökohtana on säilyttää verkoston metsäinen luonne. Suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.

Viheryhteys on laajojen virkistysalueiden välinen, sijainniltaan ohjeellinen yhteys, viherakseli tai puistojen sarja, joka palvelee virkistys- ja/tai ekologisen yhteytenä. Alueiden suunnittelussa viheralueet tulee liittää luontevasti toisiinsa. Kulttuuri-, maisema- ja luontoarvojen säilyminen, viheryhteyksien yhtenäisyys ja jatkuvuus sekä ekologinen kytkeytyneisyys on otettava huomioon. Yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta puistomaiseen ja luonnonmukaiseen. Tarvittaessa rakennetaan vihersiltoja tai -alikulkuja.

Paikalliset virkistys- ja viheryhteydet ja -alueet

Valituksissa viitataan paikallisten, asemakaavatasoisten virkistysalueiden ja yhteyksien säilyttämiseen. Rakentamisalueisiin kuuluu rakentamisen lisäksi puistoja ja virkistysalueita. Näitä rakentamisalueita koskevat koko kaava-alueen luontoarvojen turvaamista koskevat määräykset: "Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen." "Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata." Osa näissä valituksissa esitetyistä arvoista sijoittuvat myös yleiskaavan virkistys- ja viheralueille ja viheryhteyksiksi merkityille alueille, joiden kaavamääräyksissä luonto- ja ekologiset arvot on otettu huomioon.

Vihersormet

Kaavassa on osoitettu meren rannasta seudulle jatkuvat vihersormet ja poikittaiset viheryhteydet, saariston virkistysvyöhyke ja rantaraitti. Vihersormien säilyttämistä koskien viitataan virkistysalueiden riittävyyttä koskevaan kohtaan ja kaavassa osoitettuihin virkistys- ja viheraluemerkintöihin ja niitä koskeviin määräyksiin. Kaavassa on nimenomaan määrätty vihersormien jatkuvuudesta sekä liittymisestä seudulliseen ja merelliseen virkistysverkostoon. Lisäksi suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa

huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.

Yleiskaavan viherrakenteen vihersormet turvaavat pääosin metsä- ja ekologisen verkoston. Metsäverkosto ja niittyverkosto sekä ekologiset yhteydet ja kaupunkiluonnon ydinalueet on osoitettu yleiskaavan teemakartalla. Samanaikaisesti yleiskaavan kanssa on laadittu Helsingin luonnonsuojeluohjelma, jonka osana on laadittu kaupunkia kattava metsäverkostoseelvitys. Luonnonsuojeluohjelmaa on täydennetty etenkin metsäisten suojelualueiden osalta. Luonnonsuojeluohjelman suoje-luverkosto on osoitettu oikeusvaikutteisena Kaupunkiluonto-teemakar-talla. Metsä- ja niittyverkoston kehittämisessä otetaan huomioon luon-nonsuojelun, kulttuuriympäristön ja maiseman suojelun tavoitteet ja kasvavan virkistyskäytön tarpeet.

Kaavaan sisältyy yleismääräys, jonka mukaan ”vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viherverkoston jatkuvuus tulee turvata. Kaavamääräysten tulkintataulukossa kaavaselostuksessa täsmennetään, että ”vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden osalla viheralue ei saa kuroutua umpeen”, eli yksittäinen virkistys- ja viheralueeksi osoitettu ”ruutu” ei voi ottaa ominaisuuksia naapuriruudusta ja muuttua kokonaan rakennetuksi alueeksi.

Kaavassa on osoitettu meren rannasta seudulle jatkuvat vihersormet ja poikittaiset viheryhteydet, saariston virkistysvyöhyke ja rantaraitti. Kaavamääräykset määräävät maiseman, luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen ver-koston ja metsäverkoston kannalta tärkeiden alueiden huomioon otta-misesta. Teemakartoissa on osoitettu virkistys- ja viherverkosto sekä kaupunkiluontoverkosto ja esitetty niitä koskeva tavoitteisto. Tavoite asemakaavataso viherverkostosta on sisällytetty osaksi kaavan muita maankäyttömääräyksiä. Koko kaava-alueella koskevan kaavamääräyk-sen mukaan vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata. Koko yleiskaava-alue suunnitellaan kaikkialla mm. ekologinen kestävyys huomioon ottaen. Kaava ei kavenna yhtenäisiä viheralueita valittajien väittämällä tavalla merkittävästi.

Yleiskaavan vaikutukset viherrakenteeseen

Yleiskaavan vaikutukset luontoon muodostuvat rakentamisen aikana ja rakentamisen jälkeen esim. lisääntyvästä virkistyskäytöstä. Kaavan vaikutukset luonnonsuojeluun ja suojeltaviin lajeihin ovat merkittävydel-tään kohtuullisia tai vähäisiä, maa- ja kallioperään kohtalaisia, meria-lueisiin ja saaristoluontoon vähäisiä tai kohtalaisia. Vaikutukset jokiin,

puroihin, lampiin, noroihin ja lähteisiin ovat vähäisiä tai kohtalaisia. Hu-
levesivirtaamien ei arvioida vaikuttavan Vantaanjoen vuollejokisimpuk-
kapopulaation tilaan. Metsiin kohdistuvien vaikutusten on arvioitu jää-
vän kohtalaisiksi. Vaikutukset saaristoluontoon ovat kohtalaisia tai vä-
häisiä. Helsingissä on kansainvälisesti ja maakunnallisesti arvokkaita
linnustokohteita, joihin kohdistuvat haitat ovat elinympäristöjen häviä-
mistä ja pirstaloitumista, joista johtuva kaavan vaikutus on kohtalainen
tai suuri.

Vaikutukset luontodirektiivin liitteen IV(a) (lähinnä liito-oravat ja lepakot)
lajeihin riippuvat siitä, kuinka hyvin lajit otetaan huomioon tarkemmassa
suunnittelussa ja toteutuksessa. Liito-oravan osalta arviointi on tehty
siitä lähtökohdasta, että liito-oravien ydinalueet ja kulkuyhteydet ote-
taan huomioon riittävästi tarkemmassa suunnittelussa.

Yleiskaavan vihersormet ja poikittaiset viheryhteydet sekä yleiskaavan
valmistelun rinnalla tehty uusi luonnonsuojeluohjelma ja metsäverkos-
totarkastelu turvaavat osaltaan myös liito-oravan elinympäristöt.

Kaavassa on ekologista verkostoa ja poikittaisia viheryhteyksiä koske-
vat merkinnät ja määräykset. Luontovaikutuksista on oma erillinen vai-
kutusten arviointiraporttinsa (Ramboll Oy).

Yhtenäiset luonnonalueet, metsäiset luonto- ja viheralueet

Metsäverkostoselvitys

Helsingin strategiaohjelman 2013-2016 tavoitteisiin on kirjattu yleiskaa-
van hyväksymisen yhteydessä perustettavaksi metsäinen suojeluver-
kosto. Helsingin metsäverkostoselvityksen mukaan kun luonnonsuoje-
luohjelma 2015-2024 on kokonaisuudessaan toteutettu, Helsingin luon-
nonsuojelualueiden lukumäärä ja pinta-ala on kaksinkertaistunut nykyi-
seen verrattuna samalla kun yleiskaava mahdollistaa 35 % asukas-
määrän lisäyksen. Helsingin metsäisyyden vuoksi uusien rauhoitusa-
lueiden pinta-alasta pääosa on metsää.

Kaupunkiluonto-teemakartalla osoitetaan suunnitteluohjeeksi ekologi-
sen kytkeytyneisyyden kannalta tärkeä metsäverkosto, jonka osalta
määrätään että se täytyy huomioida virkistys- ja viheralueita kehitet-
täessä. Lähtökohdana on säilyttää metsäverkoston metsäinen luonne.
Kaavan viherverkosto ja erityisesti kaupunkiluontoa koskeva teema-
kartta osoittavat keskeisimmät säilytettävät luontoalueet. Kaavamää-
räyksiin on varmistettu luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalve-
lujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä met-
säverkoston kannalta tärkeiden alueiden huomioon ottaminen asema-
kaavoituksessa.

Helsingin yleiskaava-alueella on metsälinnustolle riittävän kokoisia vähintään 40 hehtaarin suuruisia teiden halkomattomia metsäalueita yhteensä 25 kappaletta, joista viisi on Keskuspuistossa. Keskuspuiston ja Viikin-Kivikon vihersormet ovat erityisten monimuotoisuuskohteiden osalta hyvin kytkeytyneitä. Nämä vihersormet muodostavat metsäiset vyöhykkeet sellaisille vaatelialle lajeille, joille leveätkään tiet eivät ole liikkumis- tai leviämiseesteitä. Lajikirjoltaan monipuolisimmat rehevät metsätyypit muodostavat laajoja jatkumojä Keskuspuistossa, erityisesti sen pohjoisosassa. Arvokkaita metsiä on erityisen paljon myös Keskuspuiston keskiosissa Haagan ja Metsälän kohdalla. Tattarisuon metsäalueen osalta viitataan meneillään olevaan Malmin lentokentän suunnitteluun. Talin metsä on rikkonainen alue, joka muodostuu kapeiden käytävien yhdistämisestä osa-alueista.

Viherverkosto

Kuten kaavaselostuksessa todetaan, Helsinki on viherverkostokaupunki. Yleiskaavassa on tehty vahva linjavalinta, jossa viheralueet pyritään säilyttämään mahdollisimman laajoina ja yhtenäisinä. Uusia merkittäviä viher- ja virkistysalueita osoitetaan puolustusvoimilta aikanaan vapautuviin saariin. Keskeistä yleiskaavassa on myös nykyisten virkistysalueiden laadun painottaminen ja saavutettavuuden parantaminen. Luontoalueet ovat osa viherverkkoa. Kaupunkiekologian huomioon ottaminen on ollut osa yleiskaavan valmistelua ja luontovaikutuksia on arvioitu jo kaavaluonnosvaiheessa. Kaupunkiluontoverkosto on suunniteltu siten, että Helsinkiin syntyy kestävä viherrakenne, vaikka kaupunkirakenne tiivistyy ja käyttäjämäärä lisääntyy. Kaupunkiluonto-teemakartan mukaan ”vihersormet muodostavat rungon ekologiselle verkostolle. Alueet ovat monipuolisia virkistys- ja ulkoilualueita, joilla on merkittäviä luonto-, kulttuuri- ja maisema-arvoja.” Teemakartoissa on osoitettu virkistys- ja viherverkosto sekä kaupunkiluontoverkosto ja esitetty niitä koskeva tavoitteisto. Tavoite asemakaavatason viherverkostosta on sisällytetty osaksi kaavan muita maankäyttömääräyksiä. Sekä virkistys- ja viheralueilla että merellisen virkistys- ja matkailun alueilla ”suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet”. Niittyverkoston kehittäminen on mahdollista koko kaupungin alueella.

Koko kaupungin kannalta merkittäviä laajoja virkistysalueita kehitetään monipuolisina virkistys-, liikunta- ja kulttuurialueina ottaen huomioon kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen sekä luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston kannalta tärkeät alueet. Helsingin vihersormina kehitettäviä alueita ovat Keskuspuiston, Helsinki-puiston, Viikki-Kivikon

puiston, Itä-Helsingin kulttuuripuiston, Vuosaaren ulkoilupiston ja Länsipuiston alueet. Vihersormet yhdistävät keskeisimmät luontoalueet, rannikon ja saariston toisiinsa sekä muodostava metsäverkoston.

Joissakin paikoissa yksittäisiä viheralueita ja vihersormien reuna-alueita on osoitettu rakentamisalueiksi. Nämä rakentamisalueet on kuitenkin pyritty valitsemaan ja arvottamaan niin, että seudullisesti merkittävät yhteydet ja viheralueet säilyvät.

Viherrakenteen keskeisimmät osat voidaan säilyttää ja verkostomaisuutta voidaan kehittää kaupunkirakenteen sisällä. Viheralueiden suupistuminen on pyritty pitämään mahdollisimman vähäisenä, mutta kaavan tavoitteiden mukaisten toimintojen sijoittaminen vähentää viheralueiden pinta-alaa ja kaventaa paikoin laajoja yhtenäisiä viheralueita.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toteutuvat luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen osalta siten, että ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta tärkeitä alueita ei pirstota tarpeettomasti. Viherverkoston yhteydet seudulliseen verkostoon on osoitettu. Rakentaminen ja lisääntyvä virkistyskäyttö vaikuttavat luonnon monimuotoisuuteen siten, että alkuperäisten elinympäristötyyppien pinta-ala vähentyy. Yleiskaava on tärkein väline valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden konkretisoinniseksi. Varsinkin Helsingin strategista kehittämistä painottava uusi yleiskaava mahdollistaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yhteensovittamisen ja käsittelyn.

Yleiskaavaa on tehty yhteistyössä ja rinnan Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan ja valmisteilla olevan 4. vaihemaakuntakaavan kanssa. Yleiskaavan suhde Uudenmaan maakuntakaavaan on käsitelty kaavaselostuksessa luvussa 8.4. Yleiskaava edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. Kaavaselostuksen luvussa 8.4.1 olevassa taulukossa on käyty läpi yleiskaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.

Yleiskaavan vaikutukset ilmastoon ja ekologiseen kestävyYTEEN

Kaupungin verkostomaisen rakenteen vahvistamisen on kaupungin yleisten ilmastotavoitteiden mukaista. Kaupungin tiivistyminen joukkoliikenteen verkostojen varteen mahdollistaa vähäpäästöisen liikkumisen ja liikennejärjestelmän. Ilmastovaikutusten arvioinnissa on liikenteen lisäksi huomioitu yleiskaavan vaikutuksia energiantuotannon päästöihin, rakentamisen aikaisia päästöjä sekä vaikutuksia kaupungin hiilinieluihin. Ilmastovaikutusten arvioinnissa merkittävässä roolissa on ollut yhteistyö teemaa käsitteleviin tutkimus- ja kehityshankkeisiin. Yleiskaava on toiminut pilottikohteena kaavoituksen ekotehokkuuden arviointimenetelmää kehittävässä valtakunnallisessa Keko B –hankkeessa. Yleis-

kaavan aiheuttamia ilmastopäästöjä on arvoitu HSY:n kehittämällä Ilmastoveivi-työkalulla.

Pohja- ja pintavesien suojelutarve, varautuminen myrskyihin ja taajamatulviin

Helsingin maaperä ei aseta rajoitteita yleiskaavan mukaiselle maankäytölle. Helsingin merenrannoilla ja Vantaanjoen varrelle on alueita, joissa maanpinnan korkeustaso alittaa ennustetut vedenpinnan ylimmät korkeudet nykytilanteessa ja tulevaisuudessa. Meri- ja vesistötulvien todelliseen esiintymisriskiin vaikuttavat myös erilaiset olemassa olevat rakenteet sekä tulvatilanteen operatiiviset toimet. Kovilla sateilla paikoitellen esiintyy hulevesien tulvimista, joka on pääasiassa kuitenkin melko vähäistä. Tutkittuun tietoon perustuvalla tulvatorjunnalle suunnittelussa, rakentamisessa ja operatiivisessa toiminnassa on Helsingissä poikkeuksellisen hyvät mahdollisuudet.

Kaavaselostuksen teknistaloudellisessa liiteraportissa on esitetty, miten yleiskaavan jälkeisessä suunnittelussa varaudutaan haitallisiin ympäristövaikutuksiin. Raportin yhtenä aihepiirinä on tulviin varautuminen. Yleiskaavan yleispiirteisyydestä ja pitkästä toteuttamisajasta johtuen haitallisten ympäristöhäiriöiden torjunta voidaan tehdä vasta yleiskaavan jälkeisissä työvaiheissa. Tälle yleiskaava luo puitteet ja edellytykset. Yleiskaavan yleismääräyksen mukaan yleiskaava-alue suunnitellaan kaikkialla turvallisuus ja terveellisyys huomioon ottaen. Kaavassa on lisäksi erilliset kaavamääräykset tulviin varautumisesta sekä seudullisten energia- ja vesihuoltoverkostojen sekä vesihuoltolaitosten suoja-alueiden huomioon ottamisesta jatkosuunnittelussa.

Koko kaava-aluetta koskevan yleismääräyksen mukaan ”tulviin varautuminen tulee ottaa huomioon meren ja vesistöjen äärelle suunniteltaessa. Suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota hulevesien hallintaan. Merkittäviä vaikutuksia aiheuttavien maankäytön muutosten yhteydessä tulee laatia hulevesien hallintasuunnitelma.”

Vastine luontojärjestöjen valitukseen

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen. Seudullisten ja paikallisten viheryhteyksien jatkuvuus on varmistettu kaavamerkinnöin ja kaavamääräyksin.

Maakuntakaavassa osoitetut tärkeät maakunnalliset viheryhteystarpeet on osoitettu viheryhteysmerkinnällä, virkistys- ja viheraluemerkinnällä ja rantaraitti-merkinnällä. Näiden kaikkien kaavamääräys sisältää liittymisen seudulliseen viherverkostoon. Kaavakartalla esitetty rantaraitti (si-

ninen katkoviiva) kattaa Laajasalon eteläosan viheryhteydet. Kaavamääräys: "Seudulle jatkuva, rantavyöhykettä seuraileva koko kaupungin kattava rantaraitti." Malmi lentokentän viheryhteyksiä on kehitetty ja laajennettu kattamaan lentokentälle suunnitellun asuinalueen virkistystarpeet seudullisuutta korostaen. Maunulan -Oulunkylän viheryhteys on osoitettu kaavakartalla. Sen erityiset kaupunkiekologiset arvot on tunnistettu ja kaavamääräys sisältää tavoitteen ekologisesta käytävästä.

Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

Kaavassa osoitettu virkistys- ja virkistysalueverkosto kattaa koko kaupungin, turvaa viheralueiden jatkuvuuden myös seudullisesti, mahdollistaa koko kaupungin rantareitin ja rantojen yleisen käytön sekä mahdollistaa merellisten virkistyspalvelujen kehittämisen. Riittävä lähipuistoverkosto on turvattu yleiskaavassa. Kaavan pääkäyttömerkintöihin sisältyy sanallinen määräys puistoista ja liikuntapaikoista, vaikka niitä ei olekaan erikseen kartalla osoitettu. Luontoarvojen turvaamiseksi on osoitettu suojelualueet ja suojeltavaksi tarkoitettut alueet, jotka lähes kaksinkertaistavat nykyiset suojelualueet. Helsingin uuden yleiskaavan viheralueverkosto perustuu laajojen vihersormien, poikittaisten viheryhteyksien, kaupunginosapuistoverkoston ja lähipuistojen ja liikuntapaikojen verkoston kehittämiseen. Kaava turvaa myös keskeiset virkistykseen soveltuvat metsäverkoston osat. Ekologisen verkoston osat toimivat myös virkistysverkostona.

Helsingin yleiskaavassa on nimenomaan pyritty siihen, että Helsingille tunnusomaiset laajat seudulle jatkuvat ja koko Helsingin kattavat vihersormet säilyvät, eikä niitä tarpeettomasti pirstota. Muualla kaava-alueella turvataan riittävät virkistyspalvelut ja suojellaan keskeiset luontoarvot. Luontojärjestöjen jäljempänä esitetyt metsäaineistot ovat olleet osana "Yleiskaavan Helsingin kestävä viherrakenne- selvityksessä" ja yleiskaavan rinnalla tehdyssä "Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015-2024". Yleiskaavan muut tavoitteet on sovitettu yhteen metsäluontoarvojen kanssa niin että yleiskaava mahdollistaa luonnonsuojelualueiden lukumäärän ja pinta-alan kaksinkertaistamisen.

Raideliikenneverkosto mahdollistaa kestävästä liikkumisesta. Koko kaava-alueella koskevat luontoa ja kulttuuriympäristön suojelua koskevat määräykset koskevat myös liikennehankkeita.

Virkistysverkostoa koskeva vaikutusarviointi

Kaavassa on arvioitu vaikutukset virkistysalueisiin ja reitteihin sekä viheralueverkostoon (kaavaselostus s. 120) sekä osoitettu kaavamerkinnoin yleiskaavatasoinen virkistys- ja viheralueverkosto sekä annettu kaavamääräykset virkistysalueista ja rakennettavien alueiden puistoista

sekä virkistys- ja liikuntapalveluista. Virkistysalueiden riittävyttä ja terveysvaikutuksia on selvitetty yleiskaavatyön pohjana olevissa raporteissa: Helsingin viher- ja virkistysalueet ja kaupunkiluonto ja Viher- ja virkistysalueiden kehityskuva (VISTRA osa 1). Virkistyspalveluiden saavutettavuutta on kuvattu raportissa: Arjen saavutettavuus - liikumme, jotta saavutamme. Lisäksi kaavaan kuuluu virkistystä ja viheralueita koskeva teemakartta, joka on yleiskaavatasoinen suunnitelma virkistys- ja viherverkoston kehittämisestä.

Kaavaselostuksessa todetaan kohdassa 3.2.3. Vaikutukset virkistysalueisiin ja -reitteihin sekä viheralueverkostoon: Kaavassa esitetään laajojen vihersormien lisäksi poikittaiset viheryhteydet, joiden kehittäminen parantaa virkistysalueiden saavutettavuutta. Kaavaratkaisu mahdollistaa helposti saavutettavat virkistysalueet koko Helsingin alueella ja lisää saariston ja rantojen virkistysmahdollisuuksia. Yhteydet seudulliseen viher- ja virkistysverkostoon ovat jatkuvia ja yleiskaavassa on varattu laajat yhtenäiset ja vetovoimaiset ja helposti saavutettavat virkistysalueet ja terveellistä elämäntapaa tukevan elinympäristön.

Yleiskaavassa on säilytetty Helsingin nykyinen verkostomainen viheraluerakenne pääpiirteissään, vaikka täydennysrakentamista esitetään nykyiseen kaupunkirakenteeseen kytkeytyen. Joissain paikoissa yksittäisiä viheralueita tai vihersormien reuna-alueita on osoitettu rakentamissalueliksi. Nämä rakentamissalueet on kuitenkin pyritty valitsemaan ja arvottamaan niin, että seudullisesti merkittävät yhteydet ja viheralueet säilyvät.

Lisääntyvä asukasmäärä lisää virkistysalueiden käyttöpainetta ja vähentää virkistysalueiden pinta-alaa. Täydentyvässä kaupunkirakenteessa tulee kiinnittää huomio virkistysalueiden laatuun ja uusien puistoa-alueiden rakentamiseen. Virkistysalueet tulee suunnitella kestävästi kulutusta. Helsingin monipuolinen virkistysaluetarjonta lähipuistoihin, liikuntapuistoihin, siirtolapuutarhoihin, kulttuuriympäristöihin, rantoihin ja saaristokohteisiin tarjoaa perustan uusien virkistyspalvelujen kehittämiselle. Kaavan pääkäyttötarkoitusta koskeviin määräyksiin sisältyy toiminnallinen sekoittuneisuus, jossa puistot ja virkistyspalvelut ovat osa kaupunkirakennetta.

Poikittaisen joukkoliikenteen kehittäminen parantaa virkistysalueiden ja -palveluiden saavutettavuutta. Myös virkistyskäyttöön avattavista armeijan saarista syntyy uusia vetovoimaisia virkistysalueita. Väestön kasvun paineet vaikuttavat nykyisten virkistysalueiden käyttöpaineeseen etenkin kantakaupungissa, jonne väestön kasvu keskittyy.

Luontovaikutusten arviointi

Yleiskaavan luontovaikutusten arviointi perustuu Helsingin ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmän paikkatietoihin ja yleiskaavan paikkatietoaineistoon, jossa on esitetty yleiskaavan pohjana olleet alustavat rakentamisen painopistealueet (laajempina kuin varsinainen kaavaehdotus) sekä arvioidut asukas- ja työpaikkamäärät (06/2014). Kartta-aineisto ja käytetyt luontotietoaineistot on kuvattu ”Luontovaikutusten arviointi: Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleiskaavaosaston selvityksiä 2014:39” - nimisessä raportissa sivulla 8. Luontovaikutusten arviointiin kuuluu epävarmuustekijöiden tunnistaminen. Kaavan yleispiirteisyys on niistä yksi. Vaikutusarviointi on kuitenkin laadittu tilanteesta, jossa kaikki kaavassa osoitetut aluevaraukset on toteutettu. Käytännössä osa aluevarauksista jää toteuttamatta esimerkiksi tarkempien luontoselvitysten takia. Raportin mukaan yleiskaava-alueen luonnonolot tunnetaan muilta osin poikkeuksellisen hyvin ja käytettävissä on ollut erittäin kattava luontotietoaineisto, mikä vähentää arvioinnin epävarmuutta.

Valituksessa esitetyt Helsingin arvometsät-selvityksen aineistot ovat olleet yhtenä aineistona mukana yleiskaavatyön pohjana olleessa Helsingin kestävä viherrakenne -selvityksessä, joka puolestaan oli pohjana yleiskaavan rinnalla tehdyssä luonnonsuojeluohjelmassa ja metsäverkostonselvityksessä. Yleiskaavan viherrakenteen suunnittelussa on otettu huomioon arvometsä-esitys.

Merellisen virkistys- ja matkailun alueen kaavamerkintä on yleiskaavan merellisten alueiden kehittämistavoitteen mukainen. Kaavamääräyksellä on selkeästi määrätty luontoarvojen huomioon ottamisesta. Aluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy mantereen virkistys- ja viheralueisiin. Merkintä sisältää loma-asumisen ja matkailun alueita. Suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.

Natura-arviointi on tehty luonnonsuojelulain 65§:n mukaisesti. Virkistystä-, kulttuuriympäristöjä ja luontoa koskevat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit ovat riittäviä.

Keskuspuisto

Hyväksyessään yleiskaavan kaupunginvaltuusto päätti samalla, että jatkosuunnittelussa ratkaistaan tarkemmin maankäyttöön liittyvät kysymykset Keskuspuiston Hakamäentien ja Kehä 1 välillä kulkevan osan kohdalta sekä Hämeenlinnan väylän bulevardisointiin liittyen. Prosessissa määritellään rakentamisalueen raja Keskuspuiston reunan osalta

sekä koko alueen suunnitteluperiaatteet ja aikataulut mukaan lukien tarvittavat metsäistutukset rakentamisalueiden reunoihin. Valmistelun lähtökohta on, että Keskuspuisto ja asuntorakentaminen sovitaan yhteen niin, että keskuspuisto säilyy mahdollisimman laajana, kuitenkin bulevardin toteuttamiskelpoisuus huomioiden, esimerkiksi perustuen viher- ja virkistysverkon kehittämissuunnitelmissa esitettyyn kapeimpaan vaihtoehtoon.

Keskuspuiston virkistyskäyttö-, kulttuuriympäristöarvot ja luontoarvot on selvitetty ja vaikutukset arvioitu yleiskaavataarkkuutta edellyttävällä tavalla. Keskuspuiston jatkuvuus ja merkitys seudullisena virkistysalueena on varmistettu kaavamerkinnöin ja määräyksin. Kaava määrää koko kaava-alueen koskien, että suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.

Yleiskaavan koko kaava-alueen koskevat kaavamääräykset edellyttävät, että vihersormien jatkuvuus turvataan. Koko Keskuspuisto on asemakaavoitettu virkistysalueeksi keskuspuiston osa-yleiskaavan ja Keskuspuiston suunnitteluperiaatteiden pohjalta. Keskuspuiston aluetta ja sen yhtenäisyyden säilyttämistä on selvitetty kaavan valmistelun yhteydessä erityisen tarkasti. Keskuspuistoa koskevat aikaisemmat päätökset edellisistä yleiskaavavaiheista ja asemakaavoitusvaiheista sekä mm. Keskuspuiston suunnitteluperiaatteet vuodelta 2006 on otettu huomioon Keskuspuistoa koskevassa ideasuunnitelmassa, jotka on esitetty kaavaselostuksen sivulla 29.

Viheralueiden kaventuminen Keskuspuiston, Vantaanjoenvarren ja Viikin alueilla

Vaikka Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava ei ole vielä lainvoimainen, Helsingin yleiskaavan Kulttuuriympäristöä koskevassa teemakartassa on otettu huomioon maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt Uudenmaan kulttuuriympäristöt-selvityksen 2012 mukaisesti. Kaavamääräys edellyttää maankäytön ja kulttuuriympäristöarvojen yhteensovittamista.

Kuten kaavaselostuksessa todetaan, viheralueiden reunoja on tarkistettu, mutta suurelta osin ne säilyvät nykyisellään. Merkittävin muutos koskee Keskuspuiston länsireunaa, jossa nykyiset moottoritien rampialueet ja melualueet osoitetaan rakentamiskäyttöön. Rakentamisalue ei siten ole kokonaisuudessaan nykyistä puistoaluetta. Olennaista on huomata, että väylän varren muutoksen kohteena oleva viheralue on nykyisin pitkälti väylän melualueen ja laajimmat rakentamiseen osoitetut osat ovat moottoritien risteysaluetta. Väylän nopeuden ja siten melutason aleneminen liittyvät katumaisen ympäristön rakentamiseen. Ra-

kennusmassat estävät jatkossa liikennemelun kantautumisen nykyiseen tapaan Keskuspuistoon. Kaavaluonnoksen maankäyttötarkastelujen perusteella Hämeenlinnanväylän lähiympäristöön voisi sijoittua noin 20 000 uutta asukasta, jos kaikki alueelle ajateltu rakentaminen toteutuisi. Tästä yli puolet sijoittuisi Hämeenlinnanväylän itäpuolelle. Muutoksen keskeinen perustelu on kantakaupungin laajentaminen ja Hämeenlinnanväylän muuttaminen katumaiseksi ympäristöksi, mikä vaatii rakentamista molemmille puolille katua, jotta saadaan aikaan toimivaa kaupunkiympäristöä. Lisäksi pikaraitiotien vaatima investointi perustellee riittävää asukasmäärää ja rakentamista myös kadun itäreunalle eli nykyisen Keskuspuiston alueelle. Erillisen selvityksen mukaan aktiivisemmin käytetyt ulkoilureitit eivät pääosaltaan sijoittuneet Hämeenlinnanväylän läheisyyteen vaan yleensä Keskuspuiston keskiosiin. Uuden alueen virkistysalueet olisivat aivan vieressä.

Metsäläntien pohjoispuolelta asuntovaltaista aluetta A1 on pienennetty 8 ruutua. Yleiskaavan luontovaikutusten arviointi osoittaa, että Keskuspuiston keskeisimmät luontoarvot ja yhtenäisyys sekä virkistysarvot on mahdollista säilyttää hyvällä suunnittelulla. Kaavaluonnosta muutettiin supistamalla rakentamisaluetta Pirkkolan kohdalla, jotta Pirkkolan virkistysalue säilyisi mahdollisimman laajana. Yleiskaavaa varten laadittuun maankäyttötarkasteluun liittyy myös Keskuspuiston toiminnallisuuden ja virkistys- ja luontoarvojen näkökulmasta tehty ideasuunnitelma. Tässä tarkastelussa on pyritty sovittamaan Keskuspuiston maisema-, luonto- ja virkistysarvot uuteen rakentamisalueeseen. Vaikutuksia voidaan vähentää säilyttämällä nykyinen virkistysreitti rakentamisen rajana. Keskuspuiston maisemaan ja virkistyskäyttöön kohdistuvat muutokset kohdistuvat pääasiassa alueen länsireunaan ja Metsälän alueelle. Rakentamisesta aiheutuvat haitat jakautuvat pitkälle ajanjaksolle ja edellyttävät Keskuspuiston metsän valmentamista rakentamisaikaisille muutoksille.

Maakuntakaavaa ja sen ohjausvaikutusta alempiasteiseen suunnitteluun tulkitaan maakuntakaavan yleispiirteisen luonteen mukaisesti. Maakuntakaavan periaatteet ja aluevaraukset täsmentyvät kunnan kaavoituksessa. Maakuntakaavan aluevarauksia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa myös muuttaa, kun samalla turvataan maakuntakaavan keskeiset maakunnalliset tavoitteet.

Uudenmaan maakuntakaavan tavoitteena on sen selostuksen mukaan muun ohella varautua raideliikenteeseen tukeutuvien kasvukäytävien avaamiseen pidemmällä aikavälillä, jotta varmistetaan niiden toteuttamismahdollisuudet, laatia alue- ja yhdyskuntarakennetta tukeva, toimiva ja kestävä liikennejärjestelmä ja kehittää säteittäisiä ja poikittaisia liikenneyhteyksiä.

Kaupunkibulevardit kulkevat pääosin maakuntakaavan taajamatoimintojen alueella. Kaupunkibulevardit ja niihin liittyvä maankäyttö ovat maakuntakaavan taajamatoimintojen aluetta ja osin tiivistettävää ja tehokkaammin rakennettavaa aluetta, joka tukeutuu kestävään liikennejärjestelmään, sekä maakuntakaavan tarkkuudella osoitettujen moottoriväylien ja viheralueiden aluetta. Maakuntakaavan kaavamääräysten mukaan maakuntakaavakartalle merkitty tieyhteys voidaan yksityiskohteisemmassa suunnittelussa esittää riittävin perustein teknisesti tai toiminnallisesti alempiluokkaisena. Yleiskaava tarkoittaa maakuntakaavan tavoitteita ja merkintöjä ja välittää ne asemakaavoitukseen. Yleiskaavassa on turvattu kaavamerkinnoin ja määräyksin virkistysalueiden jatkuvuus ja virkistyskäyttöedellytykset ja ympäristöarvot. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa Keskuspuistosta vain pieniä osia on kulttuurihistoriallisesti merkittäviä alueita. Valituksissa on viitattu valmistelulla olevan 4. vaihekaavan valmisteluaineistoon, jossa kulttuuriympäristöt on esitetty laajempina, mutta nämäkin aineistot ovat olleet suunnittelun lähtökohtina.

Pirkkola

Keskuspuisto on yksi Helsingin vihersormista. Yleiskaavassa on osoitettu keskeiset vihersormet ja esitetty niitä yhdistävät viheryhteydet sekä annettu koko kaava-alueella koskevat määräykset vihersormien jatkuvuuden sekä luonto- ja kulttuuriympäristöarvojen turvaamisesta. Viherverkoston on tarkoitus olla katkeamaton. Viheryhteyksien toteuttamista voi vaihdella alueesta riippuen, ja se selvitetään tarkemmin jatkosuunnittelussa. Keskuspuistosta on tehty tarkastelu puiston lähtökohdista (Keskuspuiston länsireunan suunnitteluperusteet). Sen ja aiemman suunnittelun pohjalta voidaan todeta, että puiston ulkoilu-, liikunta- ja virkistyspalvelut voidaan säilyttää ja edelleen kehittää myös Pirkkolan liikuntapuiston alueella.

Luontovaikutusten arviointi osoittaa, että Keskuspuiston keskeisimmät luontoarvot ja yhtenäisyys sekä virkistysarvot on mahdollista säilyttää hyvällä suunnittelulla. Kaavaluonnosta muutettiin supistamalla rakentamisalueita Pirkkolan kohdalla, jotta Pirkkolan virkistysalue säilyisi mahdollisimman laajana.

Sisältövaatimusten vastaisuus, maakuntakaavan vastaisuus

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Liito-oravan osalta viitataan vastineen kohtaan Luontodirektiivin liitteen IV (a) - lajit ja muut suojeltavat lajit. Yleiskaavassa esitettyjen rakentamisalueiden vaikutukset suojeltaviin lajeihin on tunnistettu luontovaiku-

tusten arvioinnissa. Liito-orava on levinnyt hyvin nopeasti Keskuspui-
tossa kaavan valmistelun aikana. Arviointi on tehty lähtökohdasta, että
luonnonsuojelulain 49 §:n mukaiset liito-oravien lisääntymis- ja leväh-
dyspaikat kulkuyhteyksineen huomioidaan tarkemmassa suunnittelussa
riittävästi, jotta vältetään liito-oraviin kohdistuvilta merkittävyydeltään
suurilta vaikutuksilta. Yleiskaavan esitystavasta, kaavan pitkästä aika-
jäteestä ja suojeltavien lajien liikkuvasta elintavasta ja jatkuvasti muut-
tuvista esiintymisalueista johtuen on perusteltua, että yleiskaava mää-
rää näiden lajien huomioon ottamisesta sanallisesti. Kaavan esitystapa
ja kaavamääräykset mahdollistavat ja edellyttävät luontoarvojen huo-
mioonottamisen tarkempiasteisessa suunnittelussa.

Luottamuksensuojaperiaate edellyttää, että asianosaisen on voitava
luottaa hänelle myönteisen viranomaispäätöksen pysyvyyteen. Tällöin
tarkoitetaan hallintopäätöksiä, joilla päätetään nimenomaisen asian-
osaisen oikeudesta, edusta tai velvollisuudesta. Sen sijaan kaavoituk-
sessa luottamuksensuoja on ongelmallinen. Yhdyskuntasuunnittelun ja
siinä kaavajärjestelmän ja yksittäisten kaavojen luonteeseen ei kuulu
pysyvyys eikä suuressa määrin ennakoitavuuskaan, vaan ne lähtevät
jatkuvuudesta, joustavuudesta ja demokraattisuudesta, jolloin kaavoit-
uksessa keskeistä on muutostarpeista johtuva tapauskohtainen harkin-
ta. Kaava laaditaan kunnan näkökulmasta sen hetkisen kehitysvaiheen
ja maankäytön ohjaustarpeen mukaisesti. Kun hanke on toteutettu,
maanomistajan luottamuksensuojan tarve kaavan pysyvyyteen nähden
heikkenee. Tulevaisuudessa, kun kehitys edellyttää, voidaan alue kaa-
voittaa uudelleen.

Tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaan yleispiirteiset kaavat luo-
vat pohjan yksityiskohtaisemmille suunnitelmille ja samalla perustan
maanomistajan perustelluille odotuksille, joita on suojattava. Yleiskaava
on kuitenkin laadittava kunnassa tarpeen mukaan ja se on pidettävä
ajan tasalla. Yleiskaava on laadittava ja sitä on muutettava, silloin kun
esim. kunnan asukasluvun kasvu, työpaikkojen kehitys tai liikenneväy-
lien rakentaminen vaatii yhdyskuntarakenteen muutoksia, maankäytön
ohjaamista tai eri toimintojen uudelleen yhteen sovittamista. Tarkentu-
van suunnittelun periaatetta voidaan soveltaa yleiskaavatasolla – ase-
makaavatasolla. Maakuntakaava ja yleiskaava ovat yleispiirteisiä kaa-
voja, eikä maakuntakaavan perusteella voi syntyä yleiskaavatasoisia
perusteltuja odotuksia yksittäisille maanomistajille.

Maunula – Oulunkylä -viheryhteys on osoitettu kaavakartalla viheryh-
teysmerkinnällä, jota koskeva kaavamääräys ottaa huomioon ekologi-
sen yhteyden tarpeen. Koko kaava-alueita koskevan yleismääräyksen
mukaan ”vihersomien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikal-
lisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata.”

Ramsinniemi

Yleiskaavan määräykset edellyttävät maakuntakaavan ohjaamalla tavalla, että koko kaava-alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet, soviittaa maankäyttö näihin arvoihin ja turvata vihersormien ja viheralueverkoston jatkuvuus. Yleiskaavassa on otettu raideliikenneverkostoa laajennettaessa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti huomioon ympäröivä alueidenkäyttö, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet sekä maiseman erityispiirteet.

Ramsinniemen rakentamisella ei ole seudullista merkitystä ja yleiskaava turvaa alueen maakuntakaavan tavoitteet. Ramsinniemen maankäyttö perustuu raideyhteyteen, ns. Saaristoratikkaan, Helsingin keskustasta Vuosaareen johtavaan pikaraitiotieyhteyteen, jonka varten rakentaminen tukee raideyhteyden toteutettavuutta.

Yleiskaavamääräyksen mukaan koko kaava-alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet, soviittaa maankäyttö näihin arvoihin ja turvata vihersormien ja viheralueverkoston jatkuvuus. Myös luonnonsuojelualueet tulee ottaa oikeusvaikutteisina huomioon. Lisäksi kaava sisältää koko kaava-alueen koskevan määräyksen luontoarvojen turvaamisesta Yleiskaava turvaa siten maisema- ja kulttuuriarvot ja Ramsinniemen virkistyskäytön. Ramsinniemen osalta voidaan katsoa olevan kysymys hyväksyttävästä eroavuudesta maakuntakaavasta.

Ramsinniemi on osa viheralueverkostoa, jonka merkitys virkistykselle kasvaa asukasmäärän lisääntyessä. Yhteys täydentää kaavassa esitettyä Koko Helsingin kattavaa rantareittiä (sininen katkoviiva ja sitä koskeva määräys). Kaavamerkinnot ja kaupunkiluonto-teemakartta osoittavat Ramsinniemen metsäverkoston ja suojelualueet.

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Vartiokylänlahti

Viitataan direktiivilajien huomioonottamista koskevaan kohtaan. Helsingin arvokkaat lepakkoalueet on kartoitettu vuonna 2003, ja niiden tilanne on päivitetty vuonna 2014 osana yleiskaavan valmistelua. Lepakko selvityksessä on kartoitettu lepakoille soveliaimmat elinympäristöt koko Helsingin alueelta. Kaavassa on koko kaava-alueen koskeva määräys, joka edellyttää luontoarvojen turvaamista. Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien hu-

mioon ottamista koskevaan vastineeseen. Vartiokylänlahti ei täytä luontotyyppin luonnontilaisuuden vaatimuksia mm. rantarakentamisen, vesiliikenteen ja ruoppaamisen osalta. Lahden länsipuolella ovat Marjanien, Puotilan ja Vartiokylän asuinalueet, joten alueella on paljon rakentamista. Lahden vaikutuspiirissä on yli 1500 venepaikkaa, joten vene liikenne on alueella vilkasta. Lahden poikki kulkee metrolinja, joka on vaatinut ruoppaamista.

Kivinokka

Kivinokka on osoitettu yleiskaava 2002:ssa selvitysalueeksi. Kivinokan kaavamerkinnän tarkentuminen virkistys- ja viheralueesta merellisen virkistykseen ja matkailun alueeksi on pääkäyttötarkoituksen tarkentamista, eikä se ole merkittävä muutos. Lisäksi merkinnän muutos on kaavan tavoitteiden mukaista merellisen Helsingin kehittämisen osalta.

Uudessa yleiskaavassa Kivinokkaan on esitetty merellisen sijaintinsa ja hyvien joukkoliikenneyhteyksien perusteella merellisen virkistykseen ja matkailun alue saaren länsirantaan. Vastaava alue on esitetty jo aiemmissa suunnitteluvaiheissa Merellinen Helsinki -teemakartalla. Merkintä, joka on osoitettu lähinnä Kulosaaren kartanon alueelle Kivinokassa, tukee alueen nykyistä käyttöä ja mahdollistaa merelliseen sijaintiin perustuvien toimintojen kehittämisen tarkempiasteisessa kaavoituksessa. Yksi mahdollinen selvitettävä toiminto on leirintäalue. Rastilan leirintäalue on uudessa kaavaluonnoksesta saadun lausunnon perusteella yleiskaavassa merkitty asuntovaltaiseksi alueeksi. Luonto- ja kulttuuriarvojen turvaamisesta määrätään yleiskaavakartalla.

Kaava ottaa huomioon Kivinokan luontoarvot. Kaavan oikeusvaikutteisella teemakartalla on osoitettu Kivinokan vanha metsä.

Liikenne ja kaupunkibulevardit

Yleiskaavan liikennejärjestelmässä kolme merkittävintä muutosta ovat laaja koko kaupungin kattava pikaraitiotieverkko, moottoritiemäisten sisääntuloväylien muuttaminen kaupunkibulevardeiksi sekä kävelyn ja pyöräilyn priorisointi. Yleiskaavan liikennejärjestelmä perustuu Helsingin liikkumisen kehittämissuunnitelmassa määriteltyyn kulkumuotojen priorisointiin. Lisäksi nykyistä liikenneverkkoa täydentävät mahdolliset uudet rautatie- ja metroyhteydet sekä tieverkkoa täydentävät tunnelit. Yleiskaavan mukainen liikenneverkko perustuu uuden, laajan pikaraitiotieverkon ja raskaiden raideyhteyksien muodostamaan runkoverkkoon. Tehokkaat joukkoliikenneyhteydet ovat myös kaupunkibulevardien toteuttamisen edellytys, jotta kaupunkibulevardien kyky välittää riittävän suuri määrä ihmisiä säilyy tai kasvaa. Joukkoliikenteen avulla kasvavat matkustajamäärät voidaan liikuttaa entistäkin tilatehokkaammin.

Kaupunkibulevardi on kaavamääräyksen mukaan ”Liikenneväylä, jota kehitetään osana laadukasta urbaania kaupunkiympäristöä tiivistettävässä kaupunkirakenteessa. Kaupunkibulevardi palvelee autoilijoita, joukkoliikennettä, kävelijöitä ja pyöräilijöitä. Pituus ja liittymäratkaisu ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa.” Kaavamääräys on joustava ja mahdollistaa määräyksen toteuttamisen erilaisilla ratkaisuilla, toteuttamistavalla on merkitystä kaupunkibulevardien vaikutuksiin. Yleiskaava ei vielä johda minkään hankkeen toteuttamiseen, vaan mahdollistaa tarkemman tason suunnittelun ja selvitysten laatimisen lain edellyttämällä tavalla. Yleiskaavassa on kuitenkin tarkoituksenmukaista strategisella tasolla määritellä Helsingin kasvun suunta ja tapa, mikä on yleiskaavassa selkeästi tuotu esiin.

Yleiskaavan liikennejärjestelmä on kokonaisuus, eikä siitä voida poistaa merkittäviä osuuksia ilman, että vaikutukset kohdistuvat liikennejärjestelmäkokonaisuuteen. Yleiskaavassa kaupunkibulevardeihin liittyvä maankäyttö mahdollistaa kolmasosan koko yleiskaavan väestönkasvusta.

Ympäristöministeriö on lausunnossaan Helsingin uudesta yleiskaavasta todennut, että yleiskaavaehdotukseen sisältyvä vuoteen 2050 ulottuva maankäytön visio ja varautuminen liikennejärjestelmän kehittämiseen antaa hyvän perustan väestönkasvun varautumiseen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla.

Yleiskaavaan liittyy selvästi ristiriitaisia sisältövaatimuksia. Kaupunki katsoo, että ristiriitaiset tavoitteet on kuitenkin sovitettu parhaalla mahdollisella tavalla, lainmukaisesti ja asianmukaisesti yhteen.

Harkinnassa on otettu huomioon mm. suunnittelun tavoitteet ja tarkkuus. Huomioon ottamiseen liittyy suhteellisen paljon liikkumavaraa, joka on laajimmillaan ehkä silloin, kun laadittavaan kaavaan liittyy selvästi ristiriitaisia sisältöä koskevia vaatimuksia. Tällöin kysymys on erilaisten arvojen painottamisesta.

Kaupunkibulevardi-merkintä ja seudullisten sekä valtakunnallisten liikenneyhteyksien turvaaminen

Yleiskaavan sisältövaatimuksissa edellytetään että suunnittelussa otetaan huomioon erityisesti mahdollisuus joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla. Sisältövaatimuksissa joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen edellytysten kehittäminen johtaa ympäristön, luonnonvarojen ja taloudenkin kannalta kestävämpiin ratkaisuihin. Suunnittelussa pyrittäisiin ratkaisuihin, joilla vähennetään yksityisautoilun tarvetta.

Myös valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa (kohta 4.5) kaavoituksessa huomioon otettava tavoite on henkilöautoliikenteen vähentäminen ja ympäristöä vähän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytysten parantaminen. Liikennejärjestelmää suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittävät eri liikennemuodot ja palvelevat sekä asutusta että elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohdan 4.5 erityistavoitteissa asetetut valtakunnallisesti merkittävät moottoriväylät (Helsinki – Vaalimaa) ja uudet rautatieyhteydet Helsingistä Turun ja Pietarin suuntiin eivät vaarannu Helsingin yleiskaavassa osoitettujen kaupunkibulevardien johdosta, eikä Helsingin yleiskaavalla ole vaikutusta 4.5 kohdassa mainittuihin valtakunnallisesti merkittäviin väyliin.

Erityistavoitteissa edellytetty matka- ja kuljetusketjujen toimivuuden edistäminen ja julkisen liikenteen edellytysten turvaaminen ja eri liikennemuotojen yhteistyön kehittäminen on otettu yleiskaavassa huomioon ja tarkempi suunnittelu toteutuu kaavan jatkoissa.

Alueidenkäyttötavoitteiden kohdan 4.6 mukaan Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskukseksi luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Valtioneuvoston päätöksen mukaan Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheyttävää yhdyskuntarakennetta. Yhdyskuntarakenteen kehittämisessä tavoitteena on liikennetarpeen vähentäminen ja joukkoliikenteen edellytysten edistäminen.

Yleiskaavan Kaupunkibulevardi-merkintä määrää ”Liikenneväylä, jota kehitetään osana laadukasta urbaania kaupunkiympäristöä tiivistettävässä kaupunkirakenteessa. Kaupunkibulevardi palvelee autoilijoita, joukkoliikennettä, kävelijöitä ja pyöräilijöitä. Pituus ja liittymäratkaisu ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa.” Kaavamääräysten tulkinta-aulukon tulkintaohjeen mukaan ”kaupunkibulevardi on kaupunkimaisen liikkumisen väylä, joka palvelee kaikkia liikkumismuotoja. Väylään kiinni syntyy uutta maankäyttöä, ja bulevardit yhtyvät olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Kaupunkibulevardi voi toimia osana seudullista tai valtakunnallista väyläverkostoa lähellä kaupungin keskustaa. Kaupunkibulevardin tarkemmat alkupisteet sekä liittymäratkaisut ratkaistaan väyläkohtaisesti yhteistyössä valtion liikenneviranomaisen kanssa. Tuusulanväylän käynnön linjaus määritellään tarkemmassa suunnittelussa.”

Lisäksi Kantakaupunki-merkinnän mukaan mm. ”Urbanin kantakaupungin laajentaminen mahdollistuu kaupunkibulevardien varrelle raken-

nettavien kaupunginosien myötä. Kaupunkibulevardikaupunginosien tulee olla tehokkaita, jotta raideyhteydet on mahdollista toteuttaa.”

Sisältövaatimukset on selvitetty ja otettu huomioon siinä määrin kuin yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuustaso edellyttävät. Yleiskaava täyttää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohdissa 4.5 ja 4.6 liikennejärjestelmien suunnittelulle asetetut tavoitteet. Jatkosuunnittelua tehdään yhteistyössä mm. valtion liikenneviranomaisten kanssa. Kaupunkibulevardit ovat valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohdan 4.6 Helsingin seudulle asettamien joukkoliikenteeseen tukeutuvien erityistavoitteiden mukaisia. Niillä edistetään erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheyttävää yhdyskuntarakennetta. Tavoitteena on liikennetarpeen vähentäminen ja joukkoliikenteen edellytysten edistäminen. Kaupunkibulevardit ovat urbaanin Helsingin laajenemisen edellytys ja asukasmäärätavoitteen saavuttaminen mahdollistuu. Bulevardit tukevat raideliikenteen verkostokaupungin toteuttamista ja ne luovat edellytykset esikaupunkikeskustojen kehittämiseksi. Ne toteuttavat myös muita yleiskaavan tavoitteita.

Yleiskaava täyttää tältä osin sekä sisältövaatimukset että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohdan 4.5 tavoitteet. Kohdan 4.5 tavoitteet on otettu riittävästi huomioon. Yleiskaavan tavoitteena on raideliikenteen verkoston kehittäminen, keskusten vahvistaminen ja kaupungin tiivistäminen erityisesti nykyisten väylien varsilla. Uuden yleiskaavan strateginen lähestymistapa katsoo erityisesti maankäytön ja liikennejärjestelmän kehittämistä kokonaisuutena. Kaupunkibulevardeilla on kyse kestävien kulkumuotojen kilpailukykyyn parantamisesta ja nykyisen liikenneverkon hyödyntämisestä. Kaupunkibulevardeilla kehitetään ensisijaisesti olemassa olevia pääliikenneyhteyksiä ja -verkostoja. Raide-liikenneverkosto perustuu olemassa olevien liikenneväylien ja -yhteyksien kehittämiseen.

TEN-T verkko ei Helsingissä sisällä tiettyä tieosuutta, vaan edellytyksenä on päästä kulkemaan verkon osana oleviin satamiin. TEN-T verkko ei siis perustele Kehä I:n sisäpuolisten valtateiden säilyttämistä nykyisenlaisina. Helsingin kantakaupungissa sijaitseviin satamiin on määriteltä raskaan liikenteen ajoreitit ja nämä pidetään sujuvana myös jatkossa.

Vaikutustenarvioinnin riittävyys ja vaikutus

Yleiskaavaprosessin aikana on tehty useita vaikutustarkasteluja. Kaupunkibulevardiratkaisua taustoittavia selvityksiä on laadittu vuosina 2012 - 2015 eri suunnitteluvaiheissa 14 kappaletta käsitellen taloutta, asumista, melua ja ilmanlaatua, liikennettä, joukkoliikennettä, hybridi-ratkaisuja, urbaanin kaupungin periaatteita, tulevaisuuskuvaavaa, teknistä

toteutettavuutta sekä seudullisia vaikutuksia. Näistä vaikutusarvioista viisi on keskittynyt teemoiltaan talous-, liikenne-, kokonais- sekä seutunäkökulmaan. Vaikutusarviointit ovat luonteeltaan karkeita ja perustuvat lähtöaineistoon, joka yleiskaavatyössä on ollut käytössä. Tulokset bulevardejä koskevista selvityksistä vaihtelevat riippuen käytetyistä lähtöoletuksista, sillä bulevardien kaavamääräys jättää paljon valinnanvaraa tarkempaan toteutustapaan, mikä puolestaan vaikuttaa yksittäisen bulevardin tuottamiin vaikutuksiin.

Selvitykset ovat riittävät kaavan tarkkuustasoon ja strategisuuteen, kaavan tehtävään ja tarkoitukseen nähden. Selvitysten pohjalta on arvioitu, että kaupunkibulevardeihin perustuva ratkaisu on kaavan tavoitteiden mukainen. Yleiskaava on luonteeltaan ohjaava ja mahdollistava asiakirja, jonka pohjalta voidaan käynnistää tarkempi suunnittelu- ja selvitystyö. Yleiskaava osoittaa mahdollisuuksia, tavoitteita ja tahtotilaa, mutta ei vielä johda suoraan toteutukseen. Kaupunki on selvittänyt kaupunkibulevardien vaikutuksia mm. seuraavissa selvityksissä:

- Helsingin uuteen yleiskaavaan liittyvien liikennehankkeiden vaikutusten arviointi, Osa A, Moottoritiemäisten alueiden tarkastelut, Kaupunkisuunnitteluvirasto ja Strafica Oy, 7.10.2013
- Bulevardien tavoitelähtöinen vaikutusten arviointi, Kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosasto selvityksiä 2014:25
- Kaupunkibulevardien seudulliset vaikutukset, Kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosasto selvityksiä 2015:5
- Hämeenlinnanväylän kaupunkibulevardi - liikenneselvitys, Kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2015:6

Yleiskaavan kaupunkibulevardeja koskevat keskeiset selvitykset vuosina 2012–2015 on lueteltu vuorovaikutusraportissa (IV, s. 20). Kaupunkibulevardeihin liittyviä selvityksiä tullaan tarkentamaan lain edellyttämällä tavalla tarkemmilla suunnittelutasoilla.

Kaupunkibulevardien seudullisia vaikutuksia koskevan selvityksen keskeisinä tuloksina voidaan todeta seuraavaa: Bulevardisointi on merkittävä kaupunkirakenteen kehityshanke, jolla on runsaasti vaikutuksia koko pääkaupunkiseudulla. Kyseessä on myös pitkäaikainen prosessi, jonka kaikkia vaikutuksia ja niiden heijastusvaikutuksia on nykytilanteessa vaikea arvioida mm. siksi, että erityisen nopeasti muuttuvia tekijöitä on monia, mm. digitalisaatio, työelämän muutokset ja maahanmuutto. Selvityksen perusteella on voitu hahmottaa vaikutuksia asunomarkkinoihin, asuntojen hintoihin, työpaikkojen syntymiseen, työvoiman tarjontaan, työmatkaliikkumiseen, palvelutarjontaan ja palvelujen kysyntään, liikkumiseen Helsingin seudulla, säteittäisten liikenneväylien

kapasiteettiin, liikenneverkon kuormittumiseen, ruuhkautumiseen, ajonopeuksiin, matka-aikoihin, saavutettavuuteen seudulla ja liikennemääräriin. Selvityksessä on todettu, että tavaraliikenteen ja pitkänmatkan bussiliikenteen ajoaikojen ennustettavuuteen ja luotettavuuteen on kiinnitettävä huomiota jatkosuunnittelussa. Tärkein yksittäinen kysymys on Länsisatama ja sen kuljetusten järjestäminen.

Kaupunkibulevardeihin liittyy voimakas joukkoliikenteen kehittäminen ja autoriippuvuuden vähentäminen. Liikenteen toimivuuden kannalta keskeiset tuloksiin vaikuttavat lähtöoletukset koskevat ajoneuvoliikenteen hinnoittelua sekä joukkoliikenteen ja liityntäpysäköinnin kehittämistä. Tarkasteltu hinnoittelun taso on sama kuin HLJ 2015 -suunnitelmassa. HSL teettää tämän selvityksen kanssa samanaikaisesti selvitystä ajoneuvoliikenteen hinnoittelusta. Yleiskaavaa on valmisteltu yhteistyössä seudullisten toimijoiden mm. HSL:n kanssa.

Helsinki on jo käynnistänyt kaupunkibulevardeihin ja liikennejärjestelmään liittyviä jatkoselvityksiä. Kantakaupungin joukkoliikennejärjestelmän kehittämisselvitys ja autoliikenteen verkkoselvitys ovat luonteeltaan strategista yleiskaavaa tarkempia jatkoselvityksiä, joita Helsingin kaupunki tulee tekemään useita ennen kuin yleiskaavan aluevaraukset ovat toteutettavissa ja asemakaavoitettu.

Vaikutukset seudulliseen liikkumiseen

Kaupunkibulevardit ovat lähtökohtaisesti kaupunkikehityshankkeita, mikä tarkoittaa, että tarve kaupunkibulevardeille on lähtöisin kaupungin kasvun, kehityksen ja tiivistämisen tarpeesta sekä urbaanien alueiden kysynnästä. Kaupunkibulevardeilla on myös suuri vaikutus Helsingin ja seudun liikennejärjestelmään. Vaikutukset ovat pääasiassa seudun yhteisten tavoitteiden ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisia: edistetään joukkoliikenteeseen ja erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntaa sekä vahvistetaan seudun keskuksia. Tavoitteissa edellytetään myös toimivaa liikennettä, joka yleiskaavan selvitysten mukaan seudun kasvaessa edellyttää nykyisen järjestelmän kehittämistä ja nykyistä vähäisempää autoriippuvuutta. Nämä tavoitteet on todettu hyväksi myös ELY-keskuksen lausunnossa.

Maantielain 3 §:n mukaan maantieverkon kehittämisessä on kiinnitettävä huomiota siihen, että myös tieliikennejärjestelmä edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista. Tieliikennejärjestelmä on osa liikennejärjestelmää ja sen tulee omalta osaltaan edistää yhdyskuntarakenteelle ja ympäristölle asetettavien tavoitteiden toteuttamista. Näin ollen myös tieverkkoa voidaan kehittää nykyisestäään tukemaan kaupungin kasvua, kun samalla tieliikenteen liikkumismahdollisuuksia ei estetä ja valtakunnallisen liikenteen sujuvuudesta huolehdi-

taan valtakunnallisessa mittakaavassa. Valtakunnallisia matkoja tarkasteltaessa muutaman minuutin muutoksella matka-ajassa ei ole merkittävää vaikutusta. Ympäristöministeriö on lausunnossaan todennut yleiskaavan mukaisen liikennejärjestelmän kehittämisen antavan hyvän perustan väestönkasvuun varautumiseen kestäväällä tavalla.

MRL 83.4 §:n määrää maanteiden liikennealueista. Näitä liikennealueita voidaan lain mukaan käyttää valta-, kanta- ja seututeitä varten ja niitä yhdistäviä ja niiden jatkeena olevia teitä varten. Jatkatavat yhteydet voivat siis olla muunkinlaisia yhteyksiä, vaikka ne palvelisivat pääasiassa muuta kuin paikallista liikennettä.

Liikenneviraston ja ELY-keskuksen selvityksessä todetaan, että paikallisen tai lyhytmatkaisen seudullisen liikenteen osuus on yli 50 % Kehä III:n sisäpuolisilla tiejaksoilla sekä muilla taajamarakenteeseen sijoituvilla maantiejaksoilla. Pitkämatkaisen seudullisen liikenteen osuus on suuri Kehä III:n ulkopuolisilla, taajamarakenteen ulkopuolelle sijoituvilla tiejaksoilla. Kehä I:n sisäpuolisilla liikenteen kannalta tärkeimmillä jaksoilla pitkämatkaisen liikenteen määrä on tavaraliikenteellä painotettuna noin 10–16%, eli todellisuudessa joitakin prosentteja, pois lukien Lahdenväylällä, jossa osuus on suurempi. Lahdenväylällä on yleiskaavassa varauduttu bulevardin toteutuessa tunnelin toteuttamiseen pitkämatkaisen liikenteen sujuvuuden takaamiseksi.

Tieverkon luokittelussa Helsingin keskustassa on valtakunnallisesti merkittäviä yhteyksiä, jotka kulkevat katuverkolla. Kantakaupungin laajentuessa tämän kaltaisten osuuksien pituus kasvaa parilla kilometrillä suuntaansa. Seudullisesti katsottuna verkon rakenne säilyy nykyisellään: valtakunnallinen liikenne on merkittävintä pääasiassa Kehä III:lta ulospäin, seudun sisäistä liikennettä välittää poikittain Kehä I ja sisääntuloväylät tuovat sisään pääkaupunkiseudulle ja Helsinkiin yhä jatkosakin moottoritiemäisinä kantakaupungin reunalle saakka. Matka-ajat autolla aivan ydinkeskustaan saakka pitenevät joillakin minuuteilla, mutta välityskyky ydinkeskustaan säilyy nykyisenkaltaisena, koska nykyisen kantakaupungin verkko rajoittaa ydinkeskustaan mahtuvan auto liikenteen määrää. Pääasiassa bulevardin päätekohtien ja Helsingin rajan välillä on vielä useita kilometrejä moottoritietä, jolloin mahdolliset ruuhkautumiset säilyvät Helsingin rajojen sisäpuolella, niin kuin nykyistäkin pullonkaloista aiheutuvat jonot. Koska tarkoitus ei ole estää liikkumista bulevardeilla, vaan kehittää sitä kaupunkimaiseksi, eivät selvityksen tulokset ja yleiskaava ole kaupunkisuunnitteluviraston näemyksen mukaan ristiriidassa. Vaatimusta valtakunnallisten vaikutusten arvioinnista muutaman kilometrin matkalla tehtävistä muutoksista voidaan pitää kohtuuttomana.

Helsingin seudun liikennejärjestelmä poikkeaa liikennemääriltään muusta Suomesta, joten seudulla tehtävät liikennejärjestelmäratkaisut eroavat usein muualla maassa käytettävissä olevista keinoista. Helsingin seudun kasvaessa tehtyjen matkojen määrä tulee lisääntymään, mikä johtaa väistämättä palvelutasopuutteisiin. Helsingin seudulla on ruuhkia myös nykyisellään. Kaupunkibulevardeista syntyvä haitta ei ole kohtuutonta vaan tarjoaa mahdollisuuksia monipuolisempaan liikennejärjestelmään. Tiiviillä kaupunkiseudulla paikalliseen liikkumisen kulkutapaan voidaan vaikuttaa maankäytön ja liikennesuunnittelun ratkaisuilta. Tällöin pitkämatkaiselle liikenteelle jää tie- ja katuverkolle tilaa riittävän sujuvalle liikkumiselle.

Liikenneviraston ja ELY-keskuksen selvityksessä ei tutkittu, muuttuuko valtakunnallisen ja seudullisen liikenteen osuus väylän hallinnollisen luokan muuttuessa tiestä kaduksi. Liikenneviraston tienumerokartalla valta- ja kantatiet on merkitty jatkuviksi aina Helsingin keskustaan saakka. Tämä on toki mahdollista kaupunkibulevardien toteuttamisen jälkeenkin. Nykyinen piste, jossa katu muuttuu tieksi, on määritelty aikana, jolloin urbaani kaupunkirakenne oli nykyistä huomattavasti pienempi. Kaupungin kasvaessa on perusteltua tarkistaa, onko kaupunkimaisen katuverkon vaihdoskohta maantieksi edelleen syytä säilyttää samassa paikassa.

Samanaikaisesti kun valtion viranomaiset korostavat yhteistyön merkitystä seudullisen liikenneverkon kehittämisessä, he tekevät seudun liikenneverkkoon kohdistuvia selvityksiä ilman seudullista yhteistyötä Helsingin kaupungin kanssa.

Helsingin seudun kasvaessa yhteisten tavoitteiden mukaisesti kestävään liikkumiseen perustuen tarvitaan bulevardeista riippumatta nykyistä kehittyneempää liikennejärjestelmää. Raitiotieverkon jatkuvuus, liityntäliikenne ja liityntäpysäköinti ovat seudullisia kysymyksiä, jotka ratkaistaan yleiskaavan jatkotöissä. Raitioverkon jatkuvuus Helsingin rajojen ulkopuolella on ehdottomasti Helsingin tavoitteiden mukaista. Kaavamääräyksen mukaan pikaraitiotieyhteyksien sijainnit ovat ohjeellisia eli ne voidaan myöhemmässä vaiheessa tarkistaa naapurikuntien suunnitelmiin sopiviksi.

Luonnosvaiheessa backcasting-menetelmällä laaditun vaikutustarkastelun mukaan kaupunkibulevardit tukevat yleiskaavan tavoitteiden toteutumista mahdollistamalla kantakaupungin laajentumisen, joukkoliikenteen palvelutason parantamisen ja nykyisten esikaupunkikeskustojen kehittämisen parantamalla niiden keskinäistä saavutettavuutta. Tulosten mukaan myös kaupungin talous ja elinkeinoelämä hyötyvät bulevardeista. Kaupunkibulevardit eivät tulosten mukaan aiheuta pelättyä liikennekaaosta eivätkä heikennä merkittävästi keskustan saavutetta-

vuotta. Matka-aika henkilöautolla ympäryskunnista kantakaupunkiin kasvaisi 1-3 minuuttia sujuvan liikenteen aikaan alempien nopeusrajoitusten ja tasoliittymien vuoksi. Erityisesti Kehä III:n ympäristö hyötyisi bulevardista, sillä vyöhykkeen saavutettavuus suhteessa väestöön ja työpaikkoihin seudulla paranee.

Vuoden 2015 aikana on laadittu selvitys kaupunkibulevardien vaikutuksista seudulliseen liikennejärjestelmään. Selvitystyön ohjausryhmään on kuulunut edustus kaupunkisuunnitteluvirastosta, ELY-keskuksesta, Uudenmaan liitosta, Liikennevirastosta ja Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymästä (HSL). Työhön kutsuttiin mukaan myös seudun kuntien edustajia. Selvityksen toteutuksesta vastasivat Kaupunkitutkimus TA Oy, Strafica Oy ja WSP Finland Oy. Työssä ei otettu kantaa siihen, ovatko kaupunkibulevardit toteutettavissa, vaan tavoitteena on ollut hahmottaa mahdollisimman monipuolisesti, miten suunnitellut bulevardit vaikuttavat seudullisesti. Työssä tutkittiin vaikutuksia mm. liikenteen ruuhkautumiseen, kulkumuotojakautumiseen, yhdyskuntatalouteen, kaupunkitalouteen, asumisen hintoihin ja seudun houkuttelevuuteen. Vaikutusten arviointi on katsottu seudullisten vaikutusten osalta tässä kaavavaiheessa riittäväksi. Kun suunnittelu etenee yksityiskohtaisempiin tarkasteluihin, myös vaikutuksia on mahdollista arvioida yksityiskohtaisemmin. Ehdotusvaiheessa tehtyjä moninaisia selvityksiä on täydennetty vielä Hämeenlinnanväylän kaupunkibulevardin tarkempia vaikutuksia tutki-neella selvityksellä.

Selvityksessä laaditut ennusteet tuotettiin Helsingin työssäkäyntialueen liikennemallilla (HELMET) vuoden 2050 tilanteessa. Muun liikennejärjestelmän kehittyminen oletettiin voimassa olleen HLJ 2011 mukaiseksi (Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2011, tavoiteverkko 2035). Aikaisempien tarkastelujen tulosten ja aikaisempien selvitysten sekä työn lähdemateriaalin osalta viitataan selvityksessä mainittuihin tietoihin.

Helsingin seudun seudullisia ratkaisuja ja selvityksiä on tehty esimerkiksi maakuntakaavaa ja HLJ-suunnitelmaa laadittaessa. Kumpikaan näistä suunnitelmista ei ole ristiriidassa Helsingin uuden yleiskaavan liikennejärjestelmän kanssa. Yleiskaavan toteuttamisen suunnittelua jatketaan ratkaisukeskeisesti tiiviissä vuoropuhelussa ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Turvallinen liikkuminen ja kuljettaminen

Liikenneturvallisuuteen liittyvät kysymykset riippuvat ennen kaikkea liikennesuunnittelullisista ratkaisuista, kuten liittymäjärjestelyistä, valo-ohjauksesta, liikenneympäristön ohjaavuudesta ja nopeusrajoituksista. Mallitarkastelujen tuloksissa bulevardi-skenaariossa onnettomuusmää-

rä on alempi kuin nykyisen kaltaisessa liikenneverkossa. Onnettomuusmäärät bulevardeilla ja muulla katuverkolla olivat kuitenkin suuremmat, mikä johtuu suuremmasta risteämisten määrästä ja tähän liittyvistä olettuksista.

Onnettomuuksien määrä riippuu onnettomuusasteen, eli onnettomuuksien todennäköisyyden lisäksi siitä, paljonko tarkastelualueella on liikkuja. Ajoneuvoliikenteen määrä vaikuttaa onnettomuuksien määrään, kuin myös suojaamattomien kulkijoiden, kävelijöiden ja pyöräilijöiden määrä. On todennäköistä, että liikenteen määrä alemmalla verkolla kasvaa bulevardien myötä.

Suurimmat liikenneturvallisuuteen vaikuttavat ratkaisut tehdään yleiskaavaa tarkemmassa suunnittelussa. Tämä otetaan huomioon tarkemmassa suunnittelussa.

Kaikilla bulevardeiksi merkityillä sisääntuloväylillä liikennemäärä on nykyisellään sen verran suuri, että samoihin kysymyksiin on kiinnitettävä huomioita kaikilla bulevardeilla. Turvallisuusvaikutuksia on selvitetty aiheesta laaditussa diplomityössä, jossa on todettu niiden riippuvan ennen kaikkea liikennesuunnittelullisista ratkaisuista kuten liittymäjärjestelyistä, valo-ohjauksesta, liikenneympäristön ohjaavuudesta ja nopeusrajoituksesta.

Yleiskaavamääräysten mukaan yleiskaava-alue suunnitellaan kaikkialla muun ohella toimivuus, taloudellisuus ja turvallisuus ja elinkeinoelämän tarpeet huomioon ottaen.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden voidaan tulkita toteutuneen, sillä bulevardit parantavat liikenneturvallisuutta siten, että ne mahdollistavat henkilöautoliikenteen määrän vähenemisen. Helsingin kaupungin käsityksen mukaan bulevardit nimenomaisesti edistävät kaupunkiseudun kehittymistä ja kestävästä yhdyskuntarakenteen kehittymistä mahdollistamalla yhä useammalle kodin tai työpaikan hyvien joukkoliikenne-, pyöräliikenne- ja kävely-yhteyksien päästä.

Kehä I:n liikenteen häiriintyminen

Helsingin tie- ja katuverkko ruuhkautuu jo nykyisellään päivän vilkkaimpina aikoina. Yleiskaavan tehtävä ei ole poistaa tätä ongelmaa, vaan kehittää kaupunkirakennetta niin, että liikkuminen, asuminen, työskentely ja vapaa-ajan vietto kokonaisuudessaan helpottuu. Tähän esitetty yleiskaavaratkaisu vastaa.

Bulevardisointiin liittyvät toimenpiteet voivat vähentää kyseisten väylien kykyä välittää moottoriajoneuvoliikennettä. Väylien kokonaiskapasiteetti voi kuitenkin kasvaa, kun väylälle tuodaan tehokas joukkoliikenneyh-

teys ja kävely- sekä pyöräily-yhteydet rakennetaan tai niitä parannetaan. Kaupunkibulevardit eivät vähennä autoliikenteen kapasiteettia niin paljon, etteivätkö muutoksesta saatavat liikenteelliset hyödyt olisi jonkin verran haittoja suuremmat Helsingin sisääntuloväylillä Kehä I:n sisäpuolella laajentuvan kantakaupungin autoliikenteen kokonaisuutta ajatellen. Matka-aika kasvaa keskimäärin 2-7 minuuttia. Hyödyt kuitenkin syntyvät liikennejärjestelmän monipuolistumisesta ja uuden maankäytön kehittämiskohteiden vaikutuksista liikenteeseen. Kaupunkibulevardeihin liittyvät liikenteelliset ominaisuudet, kuten nopeusrajoitus, kaistamäärä ja liittymäratkaisut määritellään tarkemmassa suunnittelussa väyläkohtaisesti, minkä vuoksi kaupunkibulevardien yleisiä vaikutuksia ei vielä voida arvioida tarkasti.

Sisääntuloväylien seudullinen ja valtakunnallinen merkitys on tärkeää yleiskaavan toteuttamishjelmaa laadittaessa. Tavoitteena on aikatauluttaa yleiskaavan hankkeet niin, että kehitystä tapahtuu tasaisesti eri puolilla kaupunkia eikä mitään yhtä suuntaa hankaloiteta autoilun kannalta kohtuuttomasti. Toteuttamishjelmassa käydään läpi tarvittavia parannuksia joukkoliikennejärjestelmään ennen bulevardien rakentamista, jotta kuljetus ja joukkoliikenteen sujuvuus voidaan turvata myös kaupunkibulevardeilla, ja selvitetään, millä keinoin liikennejärjestelmän toimivuus, matka-aikojen ennakoitavuus, ruuhkautuvuuden hallinta, tavaliikenteen ja pitkänmatkaisen linja-autoliikenteen sujuvuus voidaan taata.

Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen toteutuminen

Maakuntakaavaa ja sen ohjausvaikutusta alempiasteiseen suunnitteluun tulkitaan maakuntakaavan yleispiirteisen luonteen mukaisesti. Maakuntakaavan periaatteet ja aluevaraukset täsmentyvät kunnan kaavoituksessa. Maakuntakaavan aluevarauksia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa myös muuttaa, kun samalla turvataan maakuntakaavan keskeiset maakunnalliset tavoitteet.

Uudenmaan maakuntakaavan tavoitteena on sen selostuksen mukaan muun ohella varautua raideliikenteeseen tukeutuvien kasvukäytävien avaamiseen pidemmällä aikavälillä, jotta varmistetaan niiden toteuttamismahdollisuudet, laatia alue- ja yhdyskuntarakennetta tukeva, toimiva ja kestävä liikennejärjestelmä ja kehittää säteittäisiä ja poikittaisia liikenneyhteyksiä. Maakuntakaavan mukaan kaupunkibulevardeiksi osoitetut väyläosuudet ovat moottoriväyliä, jolla osoitetaan moottori- ja moottoriliikennetiet sekä moottorikadut. Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan tieyhteys voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa esittää riittävin perustein teknisesti ja toiminnallisesti alempi-luokkaisena. Yleiskaavassa ei kuitenkaan ratkaista katu- ja tieluokitusta eikä määrätä liittymäratkaisuja eikä maakuntakaava määrää näiden

seikkojen esittämistä yleiskaavassa. Yleiskaavamääräyksen mukaan kaupunkibulevardi on liikenneväylä, jonka pituus ja liittymäratkaisut ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa. Bulevardien varret ovat maakuntakaavassa pääosin tiivistettävää tehokkaammin rakennettavaa taa-jama- ja keskustatoimintojen aluetta, joka tukeutuu kestävään liikennejärjestelmään.

Yleiskaavaratkaisun merkittävät vaikutukset on arvioitu MRL 39 ja 9 §:n mukaisesti yleiskaavan ohjaustavoitteen ja tarkkuuden edellyttämällä tavalla. Asemakaavoituksessa tehdään siten tarkemmat vaikutusarvioinnit ja selvitetään väylien tarkemmat tekniset ja toiminnalliset perusteet ja väylien pituudet, liittymäratkaisut ja katu- ja tieluokitukset. Asemakaavoitus laaditaan siten, että luodaan MRL 54 §:n mukaisesti edellytykset liikenteen järjestämiselle. Yleiskaava välittää MRL 32 ja 39 §:n mukaisesti maakuntakaavan määräykset asemakaavoitukseen ja muuhun tarkempaan suunnitteluun.

Uudenmaanliitto ei ole pitänyt lausunnossaan kaupunkibulevardeja maakuntakaavan vastaisina.

Länsisatama

Satamien kulkuyhteyksien varmistaminen on tärkeää Helsingin ja koko Suomen elinkeinoelämän ja kansainvälisten yhteyksien kannalta. Kaupunkibulevardi voi laajenevan kantakaupungin alueella toimia myös seudullisesti tai valtakunnallisesti merkittävänä yhteytenä. Ajoyhteydet keskustan matkustajasatamiin kulkevat jo nyt osittain pääkatuverkossa. Myös bulevardeille voidaan järjestää vähintään samantasoiset yhteydet.

Länsiväylän kehittämisessä kaupunkibulevardiksi tullaan turvaamaan Länsisatamaan pääsy myös tavaraliikenteen ja henkilöautojen osalta. Kaupunkibulevardin toteutuessa kohta, jossa liikenteen nopeus ja välityskyky alenee, siirtyy nykyiseltä paikaltaan Länsiväylän päädyistä pari kilometriä ulommassa kantakaupunkiin nähden. Tällöin viimeisen parin kilometrin matka-aika hidastuu nopeusrajoituksen laskun ja mahdollisten tasoliittymien takia muutamalla minuutilla. Kaupunkibulevardien seudulliset vaikutukset -selvityksen mukaan matka-ajan muutos ruuhka-aikaan on Länsiväylän suunnassa Kirkkonummelta Erottajalle noin 4 minuuttia suhteessa tilanteeseen, jossa bulevardeja ei toteuteta. Kantakaupungissa vastaanottavan katuverkon kapasiteettiin kaupunkibulevardi ei vaikuta, ja katuverkko on Länsisatamaan suuntautuvan liikenteen maksimikapasiteettia määrittävä tekijä.

Länsiväylän merkitys logistiikkavirroille huomioidaan sekä tarkemmassa bulevardisuunnittelussa, kantakaupungin katuverkon kehittämisessä että toteuttamisohjelmaa laadittaessa Länsiväylän bulevardisoinnin

ajoituksessa. Yleiskaavan hankkeiden toteuttamisajankohdasta ei ole määrätty yleiskaavassa

Pidemmällä aikajänteellä yleiskaavassa kuitenkin varaudutaan siihen, että tavaraliikenteen painopiste voi siirtyä yhä enemmän Vuosaareen. Vuosaareen varaudutaan toiminnan laajentumiseen usealla eri sektorilla. Nykyisten keskustan risteilyterminaalien lisäksi yleiskaavassa osoitetaan mahdollisuus uuteen matkustajaterminaliin Vuosaaren satamaan. Metron uudella linjauksella Vuosaaren satamassa on matkustajaterminalin kannalta olennainen merkitys.

Vaikutukset tavaraliikenteeseen ja raskaan liikenteen taukopaikat

Yleiskaavan selostuksessa on todettu tavaraliikenteestä seuraavasti: Yleiskaavan yksi tavoite on vähentää henkilöautoriippuvuutta. Kumipyöräliikenteen kapasiteetin lasku kaupunkibulevardeilla aiheuttaa haasteita erityisesti pitkänmatkaisen linja-autoliikenteen ja tavaraliikenteen luotettavuudelle ja nopeudelle. Tavaraliikenteen kannalta bulevardit tarkoittavat piteneviä matka-aikoja ja myös linja-autoliikenteen osalta haasteet liittyvät ajoaikojen ennustettavuuteen ja luotettavuuteen. Negatiivisten vaikutusten minimointiin tulee kiinnittää huomiota bulevardien jatkosuunnittelussa.

Tavaraliikenteen sujuvuus on tärkeää ja sen edellytykset tullaan huomioimaan tarkemmassa suunnittelussa. Jakelulogistiikan edellytykset paranevat, jos bulevardit joukkoliikennetarkoituksiin suunnitellaan hyvin ja mahdollisimman moni valitsee jatkossa joukkoliikenteen. Tällöin tie- ja katuverkolle jää enemmän tilaa tavaraliikenteelle ja muulle välttämättömälle kumipyöräliikenteelle. Kaupungin tiivistyessä myös citylogistiikan välimatkat lyhenevät, jolloin ajonopeuksien sijaan onkin tärkeämpää yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioida huoltoliikenteen kuormaus- ja lastauspaikkojen toimivuus sekä jakeluaika. Tavaraliikenteen merkitys ja määrä eri väylillä on myös yksi arviointikriteeri toteuttamisohjelman laadinnassa.

Raskaan liikenteen taukopaikkojen verkosto on seudullinen- ja valtakunnallinen kysymys, joka määritellään muualla kuin yleiskaavassa. Yleiskaavan kaavamääräykset mahdollistavat levähdyspaikkojen tekemisen tarvittaessa. Raskaan liikenteen taukopaikkojen ensisijainen paikka ei ole kaupunkimainen, tiivis ympäristö. Helsinki on monen kuljetuksen määränpää, jolloin taukopaikkojen tarve painottuu muualle reittien varsille. Kuljetusten oikea-aikaisuuden ja liikenteen tilannetietoon liittyvät asiat ratkaistaan muuten kuin yleiskaavalla.

Pitkänmatkan linja-autoliikenne

Jatkosuunnittelussa kiinnitetään huomiota negatiivisten vaikutusten minimointiin. Kaupunkibulevardien seudulliset vaikutukset -selvityksessä on arvioitu kaupunkibulevardien vaikutuksia seudulliseen saavutettavuuteen. Siinä todetaan, että kestävien kulkumuotojen saavutettavuus paranee kaupunkibulevardien myötä.

"Helsingin seudun tieverkon arviointi valtakunnallisen liikenteen näkökulmasta" -selvityksessä 19.2.2016 puolestaan todetaan Helsingin seudun ulkorajan ylittäviä matkoja tehtävän vuorokaudessa linja-autolla noin 20 000. Helsingin seudun asukkaat tekevät yhteensä noin 500 000 linja-automatkaa vuorokaudessa, eli seudullisen joukkoliikennesaavutettavuuden paranemisella on suuri vaikutus joukkoliikenteeseen kokonaisuutena.

Raideliikenteen verkostokaupungin kehittyessä matkat suuntautuvat yhä useammin muualle kuin Helsingin keskustaan. Raideliikenteen verkosto tarjoaa myös kauempaa tuleville paremmat yhteydet määränpäähän, jolloin pitkämatkaisten matkustajien ei tarvitse yhtä usein kulkea keskustan ja hitaampien katuosuuksien kautta.

Bulevardeille voidaan tarkemmassa suunnittelussa osoittaa tarvittaessa bussikaistat. Tällöin myös pitkämatkaisen linja-autoliikenteen sujuvuus säilyy hyvänä, eikä autoliikenteen ruuhkautuminen hidasta joukkoliikennettä vastaavasti.

Vallilanlaakson joukkoliikennekatu

MRL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. MRL 9 §:n mukaan kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. MRL 4 §:ssa todetaan, että yleiskaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet kunnassa. MRL 35 §:n mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.

Vallilanlaakson läpi menevän joukkoliikennedyhteys on osa raideliikenteen verkostoa ja tärkeä poikittainen yhteys. Kaavaselostuksen (s. 55-56) mukaan tiederaitiolinja Espoosta Munkkiniemeen, Pasilan, Kumpulan ja Viikin kautta Myllypuroon luo uuden tehokkaan poikittaisen yhteyden. Reitti kulkee Vallilanlaakson joukkoliikennekatua Mäkelänkadun ja Hämeentien välillä mahdollistaen nykyisten joukkoliikennelinjojen tehokkaamman järjestämisen ja kokonaan uusien yhteyksien luomisen.

Joukkoliikennekatu mahdollistaa myös Pasila – Vallila – Kalasatama - yhteyksien kehittämisen.

Vallilanlaakson poikki on merkitty sekä raideliikenteen runkoyhteys, joka toteutetaan metrona tai pikaraitiotienä ja joukkoliikenteen nopea runkoyhteys, joka voidaan toteuttaa bussiratkaisuna. Sijainti on ohjeellinen.

Yleiskaavan jatkotoissa tullaan arvioimaan, kannattaako Vallilanlaakson läpi kulkeva joukkoliikenneyhteys toteuttaa maanalaisena vai maanpäällisenä. Maanpäällinen yhteys on tärkeä osa joukkoliikenteen runkoverkkoa ja kantakaupungin poikittaista joukkoliikenneyhteyttä, joka toteutuu ensisijaisesti pikaraitiotienä.

Yleiskaavaan liittyvät selvitykset ja vaikutusten arvioinnit on laadittu yleiskaavallisella tarkkuustasolla. Yksittäisen yhteyden selvitykset ja vaikutusarvioinnit tehdään asemakaavatasolla. Aiemmissa Vallilanlaakson tarkemmissa suunnitteluvaiheissa tehdyt selvitykset perustuvat nykyiseen joukkoliikennejärjestelmään, kaupunkikehitykseen ja asukasmäärään, eivätkä ne siten ole olleet ratkaisevassa osassa kaavaratkaisua laadittaessa.

Yleiskaavan liitemateriaalina laaditussa Raideliikenteen verkkoselvityksessä on tutkittu eri linjauksia (los_2015-02, s. 28). Raportissa todetaan: "Maanpäällisen vaihtoehdon Ve1 uusista pikaraitioiteistä merkittävimmän kuormittuu Tiederatikka, Raide-560:n osuus Kontulasta Malmille sekä säteittäisten suuntien pikaraitiotiet jonkin matkaa Kehä I:n pohjoispuolelle saakka."

Puolustusvoimien alueet

Saaret Lehmäsaari, Neitsytsaari, Hernesaari, Kuusiluoto ja Viipurinkivi seuraavat yleiskaava 2002:ssa vahvistettua maankäyttöä. Yleiskaava 2002:n virkistysaluemerkinnän sijaan Hinholma, Neitsytsaari ja Hernesaari ovat maankäytöltään täsmentyneet loma-asumisen ja matkailun mahdollistaviksi merellisen virkistyksen ja matkailun alueiksi uudessa yleiskaavassa. Kuusiluoto ja Viipurinkivi säilyvät virkistys- ja viheralueina. Lehmäsaari ja Nuottasaari ovat uudessa yleiskaavassa merellisen virkistyksen ja matkailun alueita (YK2002:ssa virkistysalueita). Saarten pääkäyttötarkoituksen kehittäminen merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen vihervestoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen, säilyy käytännössä ennallaan.

Yleiskaavakartan merkinnöillä määritetään kaupungin kuntarajojen sisällä sijaitsevien alueiden maankäytön strateginen pääkäyttötarkoitus.

Yleiskaavamerkinnot eivät poissulje puolustusvoimien raskasaseamuntoja, eivätkä ne toimi varoetäisyyksien perusteena.

Melkki ja Itä-Villinki

Melkki ja Itä-Villinki on Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa osoitettu Puolustusvoimien alueeksi, jonka toissijainen käyttötarkoitus on alueen aikanaan vapautuessa puolustusvoimien käytöstä virkistys-, matkailu- ja/tai koulutustoiminta. Maakuntakaavan mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristö- ja luontoarvojen säilyminen. 4. vaihemaakuntakaavassa alueella on maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön merkintä. Melkki ja Itä-Villinki ovat yleiskaava 2002:ssa pääkäyttötarkoitukseltaan virkistysalueita, jossa Melkin osalta on myös mahdollisuus kehittää saarta ekoasumisen kokeilualueena. Uudessa yleiskaavassa maankäytön pääkäyttötarkoitukset on päivitetty vastaamaan paremmin saarten todellista pääkäyttötarkoitusta mm. Itä-Villinki merellisen virkistys- ja matkailun alueena. Merkinnot eivät poissulje puolustusvoimien saarilla harjoittamaa aktiivista koulutus-, harjoitus- ja virkistystoimintaa. Merellinen Helsinki – teemakartalla esitetyt vesiliikenteen yhteyspisteet ja huoltopisteet ovat perusteltuja silloin, kun saaria kehitetään merellisen virkistys- ja matkailun alueena. Teemakartat ovat tavoitteellisia, ne eivät määrää toteuttamaan niissä esitettyjä asioita.

Melkki on merkitty uudessa yleiskaavassa osin asuntovaltaiseksi alueeksi ja virkistys- ja viheralueeksi. Melkin osalta on kysymys myös hyväksyttävästä eroavuudesta maakuntakaavasta. Yleiskaavan mukainen ratkaisu ei ole ristiriidassa maakuntakaavan maakunnallisten ja seudullisten tavoitteiden ja kehittämisperiaatteiden kanssa. Yleiskaavassa noin puolet saaren alueesta on merkitty virkistys- ja viheralueeksi, joten myös maakuntakaavan virkistysnäkökulma on otettu huomioon yleiskaavassa. Yleiskaavamääräysten mukaan saaren alueella tulee turvata seudullisten viheralueiden ja paikallisen viheralueen jatkuvuus ja sovitaa yhteen kaavan mukainen maankäyttö ja maisema-, luonto- ja kulttuuriympäristöarvot. Melkin maankäyttö nojaa vesiliikenteeseen ja suunniteltu rakentaminen on vähäistä suhteessa koko Helsingin maankäyttöön. Myös muita Helsingin seudun edustalla olevia saaria on osoitettu yleiskaavassa merellisen virkistys- ja matkailun alueeksi, mikä turvaa myös maakuntakaavan tavoitteiden toteutumisen.

Santahaminan ampumatoiminnan melualue

Melualue on Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa osoitettu ominaisuusmerkinnällä LAeq 7-22 yli 55 dB. Melualueen rajausta perustuu puolustusvoimien toimittamiin meluselvityksiin ja paikkatietoihin, mutta rajausta on kaavassa esitetty reunavyöhykkeiltään tulkinvaraisena aal-

toviivana. Selostuksen mukaan melualueen ominaisuusmerkintään ei liity rakentamisrajoitusta, ja se ei estä yksittäisten rakennusten sijoittamista alueelle. Luvan myöntämisen edellytykset arvioi kunta. Merkinällä pyritään osoittamaan tarve ottaa meluhaitta huomioon, kun kunta tekee rakentamista koskevaa lupaharkintaa. Santahaminan melualueen todetaan sijaitsevan taajamatoimintojen alueella. Santahaminan ampumatoiminnasta aiheutuva meluhaitta otetaan huomioon asemakaavoituksessa. Santahaminan ampumamelun huomioon ottamisesta maankäytön suunnittelussa on kerrottu yleiskaavan teknistaloudellisessa liiteraportissa. Yleiskaava toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Yleiskaavassa turvataan riittävät edellytykset varuskunnan toiminnalle Santahaminassa. Malmin lentokenttä osoitetaan asumiseen, jolloin rajavartiolaitoksen toiminta siirtyy Helsinki-Vantaalle. Yleiskaava mahdollistaa Santahaminan ampumatoiminnan melualueen sekä tärinälle ja runkomelulle alttiiden alueiden suunnittelemisen siten, että niillä saavutetaan hyväksyttävät olosuhteet.

Lisäksi koko kaava-alueita koskee määräys, jonka mukaan yleiskaava-alue suunnitellaan kaikkialla toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys sekä terveellisyys ja turvallisuus, asumisen ja elinkeinoelämän tarpeet sekä palvelujen saavutettavuus huomioon ottaen käyttäen hyväksi olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Kaavamääräyksen tulkintataulukko on lisätty teksti, jonka mukaan terveellisyydellä ja turvallisuudella viitataan tässä määräyksessä kaikkiin ympäristöhäiriöihin, esimerkiksi liikenteen meluun ja erityismeluihin kuten lento- ja ampumameluihin, ilmanlaatuun ja muihin terveellisyyteen ja turvallisuuteen vaikuttaviin haittoihin. Kaavaselostusta on lisäksi täydennetty ampumamelua koskevalla tekstillä. Lisäksi Merellinen Helsinki 2050 -teemakarttaan on merkitty Santahaminan ampumatoiminnan melualueen 2. vaihemaakuntakaavan mukainen rajaus. Puolustusvoimien aluetta koskevaan määräystekstiin on lisätty lause: "Santahaminan ampumatoiminnan melualueen rajaus tulee ottaa huomioon Uudenmaan maakuntakaavan mukaisena."

Ampumamelu ja sitä koskevat lähtötiedot, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja maakuntakaavat ja niiden tavoitteet on otettu huomioon Helsingin uudessa yleiskaavassa. Yleiskaava välittää lähtötiedot, tavoitteet ja määräykset asemakaavoitukseen ja muuhun yksityiskohtaiseen suunnitteluun. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa otetaan yleiskaavan lisäksi tarkemmin huomioon myös aihepiirejä koskevat erilliset, määräykset, ohjeet sekä erilaiset ohje-, raja- ja suositusarvot. Yksityiskohtainen suunnittelu perustuu yleiskaavaa tarkempaan vaikutusten arviointiin. Hankkeilla, jotka eivät edellytä kaavoitusta, on laissa säädetty menettelyt vaikutusten huomioon ottamisesta.

Tuulivoimatuotantoalueet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Uudenmaan 4 vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa Helsingin alueelle on mahdollista sijoittaa paikallista tuulivoimaa (alle 10 voimalaa). Näiden paikkoja ei ole merkitty maakuntakaavakarttaan, vaan sijoittaminen jää kaupunkien oman harkinnan varaan. Pidemmällä aikavälillä olisi hyvä vaikuttaa siihen, että myös maakuntakaava mahdollistaa ison kokuokan merituulivoimalakokonaisuuden toteuttamisen Helsingin alueella. Kaupungin ”Tuulivoiman sijoittamisperiaatteissa” määritetyt teollisen kokuokan tuulivoimavyöhykkeet on esitetty Merellinen Helsinki 2050 -teemakartalla. Yleiskaava ei ota, yleiskaava 2002:sta poiketen, kantaa Helsingin alueelle suunniteltavaan tuulivoimaan.

Malmin lentokentän alue

Kulttuuriympäristöt-teemakartalla on merkitty oikeusvaikutteisena valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Määräyksen mukaan suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on painotettu erityisesti yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja hyviä julkisia liikenneyhteyksiä, erityisesti raideliikenneyhteyksiä, kävely- ja pyöräily-yhteyksiä, yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä, energiakysymyksiä sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista. Terveelliselle ja turvalliselle kaupunkiympäristölle tulee luoda edellytykset. Alueidenkäytön suunnittelulla on huolehdittava, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata.

Helsingin seudun erityiskysymysten (kohta 4.6) yleistavoitteissa määrätään, että Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Seudun keskuksia vahvistetaan asunto-, työpaikka- ja palvelukeskuksina.

Korvaavan kentän osoittaminen on seudullinen asia, jota Helsingin kaupunki ei voi yksin ratkaista. Mikään kunta ei toistaiseksi ole ilmoittanut Malmia täysin korvaavan kentän suunnittelusta.

Yleiskaavan selostuksen luvussa 3.4.1 Vaikutukset elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin on käsitelty myös vaikutuksia yleisilmailuun (s. 133), ja arvioitu miten kaavaratkaisuun on päädytty. Voimassa olevissa maakunta- ja yleiskaavoissa kentän alue on osoitettu rakentamiseen, mikäli lentotoiminta lakkaa. Tekeillä olevassa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa Malmin lentokentän alue on osoitettu tiivistettäväksi

alueeksi osana maakuntakaavoitusta ohjaavien valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden toteuttamista.

Yleiskaavaratkaisu perustuu valtion aiemmin tekemään päätökseen lentotoiminnan lakkauttamisesta Malmin lentokentällä. Valtioneuvosto päätti 3.4.2014 julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2015–2018. Siinä linjattiin, että Malmin lentokenttä otetaan asutuskäyttöön ja että valtion toiminnot lopetetaan kenttäalueella mahdollisimman nopeasti, viimeistään vuoteen 2020 mennessä. Oikeuskansleri vahvisti vielä päätöksen vuoden 2015 syyskuussa. Finavia on päättänyt lopettaa toimintansa Malmin lentokentällä vuoden 2016 lopussa. Näistä lähtökohdista aluetta on lähdetty suunnittelemaan asutopainotteisena.

Yleiskaavan suhde Vartiosaaren osayleiskaavaan

Helsingin uusi yleiskaava mahdollistaa saman ratkaisun kuin osayleiskaavalla on esitetty.

Lauttasaari, Länsiulapanniemi

Paikallinen viherverkosto sekä luonto- ja kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot on turvattu kaavamääräyksellä. Kaavan sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Länsiulapanniemi on yleiskaavassa merkitty kaavamerkinnällä virkistys- ja viheralue. Länsiulapanniemen paikallinen viherverkosto sekä luonto- kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot on turvattu kaavamääräyksellä. Kaavamääräyksen mukaan aluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Virkistys- ja viheralueiden kehittämisessä huomioidaan yleiskaavan teemakartalla esitetty metsäverkosto. Lähtökohtana on säilyttää verkoston metsäinen luonne. Seudullisten viheralueiden ja paikallisen viherverkoston jatkuvuus turvataan koko kaava-alueella. Kaikki rakennetun alueen merkinnät voivat myös jatkossa sisältää viheralueita ja niiden sisältämiä luontoarvoja. Kaavan sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen osaan.

Lauttasaaren Maammonlahden ja Rajasaaren mahdolliset meritäytöt

Valittajien mukaan Maammonlahden alue kuuluu Uudenmaan maakuntakaavassa esitettyyn arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön piiriin. Länsiväylän muuttaminen kaupunkibulevardiksi vaatisi meritäyttöjä, jot-

ka tuhoaisivat kaupunkikuvan kannalta arvokkaan alueen ja sen maisemalliset arvot. Lisäksi meritäytöt vaikuttavat haitallisesti meriveden laatuun.

Paikallinen viherverkosto sekä luonto- ja kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot on turvattu kaavamääräyksellä. Kaavan sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Yleiskaavan vaikutuksia merialueeseen ja vesistöihin on kuvattu Luontovaikutusten arviointi -raportissa. Vaikutuksen merkittävyyttä on arvioinnissa käsitelty ristiintaulukoimalla vaikutuskohteen herkkyys ja vaikutuksen suuruus. Rakentamisen aikaiset vaikutukset muodostuvat lähinnä työmaavesien kulkeutumisesta mereen sekä merialueella mahdollisesti tehtävistä ruoppauksista ja täytöistä. Kaavan toteuduttua vaikutukset liittyvät pääosin hulevesikuormituksen muutoksiin. Nykytilassa yleiskaava-alue on pääosin rakennettua aluetta. Rakentamattomia, luonnontilaista muistuttavia alueita on vähän. Merialueilla vaikutuskohteen herkkyyteen ja vaikutusten suuruuteen vaikuttavia tekijöitä ovat mm. alueen suojeluarvot (Natura 2000 -alue tai muu luonnonsuojelualue, suojeltu vesialue), vesistön luonnontilaisuus (hyvä vedenlaatu eikä merkittävää ihmistoiminnasta aiheutunutta muuttuneisuutta) ja vesistön sekoittumisolot. Merialueeseen kohdistuvista vaikutuksista suurimmat vaikutukset aiheutuvat meren lähelle suunnitelluista kohteista. Nämä alueet sijaitsevat alueilla, joiden herkkyys on vähäinen taikka kohtalainen.

Rannat, joille on suunnitteilla maankäyttöä, on merkitty pikseleillä. Myös Länsiväylän alkupäässä Rajasaarella, Puotilan venesatamassa ja Melkissä on merkinnät toteutettu pikseleinä. Pikselit mahdollistavat tarvittaessa meritäytöjä. Maamonlahden ja Rajasaaren osalta ei ole mitään konkreettisia hankkeita vireillä. Rajasaaren alue on kuitenkin varattu keskeisen sijaintinsa takia kantakaupunkitoimintojen laajenemisalueeksi, joka voi sisältää hyvin erilaisia toimintoja. Rantojen elävyys ja säilyttäminen virkistyskäytössä, yritystoiminnan kehittäminen sekä asumisen yhteensovittaminen on mahdollista ja parhaimmillaan edellä mainittuja toimintojen yhdistämisestä saadaan synergiaetuja.

Rajasaari

Muistutuksiin on vastattu yleiskaavallisella tarkkuudella vuorovaikutusraportti IV:ssä. Luvussa virkistys- ja viheralueet sekä harrastustoiminta on vastattu yhteisvastineella Seurasaarenselän harrastustoimintoihin. Lisäksi lautakunnalle on toimitettu kaikki alkuperäiset muistutukset.

Yleiskaavamerkinnot mahdollistavat sellaisen asemakaavan suunnittelun alueelle, jossa voidaan huomioida mahdollisten ympäristö- ja terveyshaittojen aiheutuminen sekä arvioida suunnitelman vaikutukset valituksessa kuvatulla yksityiskohtaisella tarkkuudella mm. mahdollisten täyttäjien, meriveden laadun ja pysäköinnin osalta.

Valittajien toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä on mahdotonta arvioida ennen yksityiskohtaisempien suunnitelmien laatimista, mutta kantakaupunkimerkintä ei poissulje melontakeskuksen laajentamista tai toiminnallista kehittämistä.

Yleiskaavan viestintä, osallistuminen ja vuorovaikutus on kuvattu pääpiirteissään selostuksen luvussa 5 (s. 150-154). Suunnittelun vaiheet ja yhteenveto kaavoituksen eri vaiheissa esitetyistä mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista sekä niiden johdosta kaavaan tehtyihin muutoksiin ja täydennyksiin on kuvattu selostuksen luvussa 6 (s. 155-163). Kaavaprosessin eri vaiheissa on lisäksi tehty vuorovaikutusraportit, joissa on esitetty yhteenvedot keskeisimmistä aiheista sekä annettu näihin vastineet.

Mahdollisten meritäyttäjien osalta viitataan edellä kohdassa "Lauttasaa-
ren Maammonlahden ja Rajasaaren mahdolliset meritäytöt" todettuun.

Laajasalo – Jollas

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen. Yleiskaavassa osoitetut virkistysalueet, kaavan muihin pääkäyttömerkintöihin sisältyvät puistot, kaavassa osoitetut viheryhteysmerkinnät, kaavassa osoitettu rantoja seurailevaksi tarkoitettu rantaraitti -merkintä (sininen katkoviiva) sekä kulttuuriympäristöä, maisemaa ja luontoarvoja koskevat kaavamääräykset ja oikeusvaikutteisten teemakarttojen merkinnät ottavat huomioon maakuntakaavan tavoitteet ja turvaavat Laajasalon virkistys- ja kulttuuriympäristöjen säilymisen.

Koko kaava-alueella koskee yleismääräys, jonka mukaan ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata. Kaavamääräysten tulkintataulukon mukaan määräyksen tulkintaohje on, että yleiskaavaa ei tule tulkita yhden ruudun tarkkuudella vaan suurempina aluekokonaisuuksina. Eri kaavamääräystä koskevien alueenosien välisellä rajalla vierekkäisten ruutujen maankäyttö voidaan suunnitella myös ottamalla molempien ruutujen pääkäyttötarkoitus huomioon. Vihersormien

ja muiden seudullisten viheralueiden osalla viheralue ei saa kuroutua umpeen.

Lisäksi koko kaava-aluetta koskee yleismääräys, jonka mukaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Tulkintataulukon mukaan Kulttuuriympäristöt-teemakartalla on esitetty valtakunnallisesti merkittävät rakennetun ympäristön RKY2009-kohteet, valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet sekä maakuntainventoinnin kohteet vuodelta 2012. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokaiden maisema- ja kulttuuriympäristöjen osalta tulee selvittää ajankohtainen päätöstilanne.

Koko kaava-aluetta koskee myös yleismääräys, jonka mukaan Natura 2000-verkoston kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015-2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalvelua kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen. Tulkintaohjeen mukaan mm. luonnonsuojelualueiden osalta tulee selvittää ajankohtainen päätöstilanne. Kaupunkiluonto-teemakartalla on annettu myös suunnitelluohjeita metsäverkoston, niittyverkoston sekä rakennetun ympäristön ekosysteemipalvelujen kehittämisestä.

Kaavaselostuksen mukaan suojelualueet, kuten luonnonsuojelualueet sisältyvät pääosin virkistys- ja viheraluemerkintöihin, mutta niiden yksityiskohtaiset rajaukset osoitetaan teemakartalla ja ne tulee ottaa asemakaavoituksessa huomioon. Maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt esitetään teemakartalla. Pienemmät puistot ja lähivirkistysalueet sisältyvät laajemman alueen pääkäyttötarkoitukseen. Tarkoituksena on jättää tässä kohdin mahdollisimman paljon joustoa asemakaavoitukseen.

Vielä koko kaava-aluetta koskee yleismääräys, jonka mukaan suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.

A3-merkinnän mukaan aluetta kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Korttelitehokkuus on pääasiassa 0,4 – 1,2. Perustellusti korttelikohtainen tehokkuus voi olla tätä suurempikin. Alueen pinta-alasta keskimäärin 60 % tai enemmän on korttelimaata. Kaavamääräysten tulkintaohjeen mukaan A3-merkinnällä on merkitty pääsääntöisesti nykyiset asemakaavalla suojellut kerrostaloalueet tai valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät sekä eräät paikallisesti merkittävät kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kerrostaloalueet. Lisäksi tiiviit kaupunkientaloalueet kuuluvat tämän kaavamääräyksen alaiseen luokkaan. Asemakaavoituksessa on otettava huomioon, että mitoitusta käsitellään suurempina korttelikokonaisuuksina, ei yhden ruudun tai tontin tasolla.

A4-merkinnän mukaan aluetta kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Korttelitehokkuus on pääasiassa alle 0,40. Alueen pinta-alasta keskimäärin 70 % tai enemmän on korttelimaata. Kaavamääräysten tulkintataulukon mukaan tällä merkinnällä on merkitty pääsääntöisesti pientaloalueet, joita on mahdollisuus paikoin laajentaa tai tiivistää tapauskohtaisesti korttelitehokkuuteen 0,4. Tiivistettäessä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee tehdä alueellinen tarkastelu. Asemakaavoituksessa on otettava huomioon, että mitoitusta käsitellään suurempina korttelikokonaisuuksina, ei yhden ruudun tai tontin tasolla.

Yleiskaava-alueen sisälle sijoittuu useita osayleiskaavoitettuja alueita sekä alueita, joilla osayleiskaavoitus on vireillä. Nämä alueet on sisällytetty yleiskaavan luontovaikutusten arviointiin muita alueita suppeammin ja yleispiirteisemmin, sillä alueista laaditaan tai on jo laadittu erilliset osayleiskaavakohtaiset vaikutusarviointit.

Pajamäki, Patterimäki, linnoitusalueet

Pajamäenoja on pääosin virkistys- ja viheralueella, kaavan koko kaava-alueetta koskeva kaavamääräys edellyttää, että suunnittelussa otetaan huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvataan arvojen säilyminen. Tämä koskee sekä lähteitä että meritaimenta. Lisäksi on annettu hulevesien hallintaa koskeva määräys, mikä turvaa osaltaan meritaimenen elinolosuhteita.

Yleiskaava mahdollistaa melko maltillisen täydennysrakentamisen Pajamäkeen. Täydennysrakentamista tarkastellaan kaikkialla kaupungissa tulevan Raide-Jokerin vyöhykkeellä. Täydennysrakentamisessa on mahdollista ottaa huomioon alueen ominaispiirteet ja 50-luvun arvot. Kaavassa on annettu kulttuuriympäristöjä koskeva kaavamääräys.

Pajamäen metsien ja muiden luontokohteiden virkistyskäyttöarvo ja luontoarvot otetaan huomioon tarkemmassa suunnittelussa. Koko kaa-

va-aluetta koskevan yleismääräyksen mukaan suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja on turvattava arvojen säilyminen.

Kaavan laatimisen yhteydessä on tehty Helsingin luoteisosan liito-oravaselvitys, jossa liito-oravakohteet on tunnistettu. Yleiskaavaratkaisu mahdollistaa liito-oravien elinympäristön turvaamisen. Kaavassa on annettu luontoarvojen turvaamista koskeva määräys, joka koskee myös liito-oravaa, jolla on myös luonnonsuojelulain suoja. Määräys koskee myös muita valituksessa esille tulleita lajeja. Sanallinen määräys on perusteltu, koska yleiskaavan esitystapa on strateginen, kaavalla on pitkä aikajänne ja liito-oravalla on liikkuva elämäntapa ja se leviää nopeasti. Tarkemmassa suunnittelussa on joka tapauksessa tehtävä uudet selvitykset. Osalla alueista liito-oravat ovat eläneet jo useita vuosia. Tehdyt liito-oravahavainnot on esitetty luontovaikutusten arvioinnin kartalla.

Kaavassa on koko kaava-alueen kattava kulttuuriympäristöarvojen ja muinaismuistojen turvaamista koskeva määräys.

Pajamäen Patterimäki (5,11 ha) on osoitettu oikeusvaikutteisella Kaupunkiluonto-teemakartalla Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015 - 2024 mukaisesti. Rauhoituksen tarkoituksena on arvokkaan kallioalueen ja kasvillisuuskohteen monimuotoisuuden säilyttäminen sekä muinaismuistojen säilyttäminen.

Tunnelivaraus on poistumassa yleiskaavan kaavamääräyksellä. Maanalainen yleiskaava ei ole voimassa mm. Pitäjänmäen tunnelivarauksen osalta.

Maankäytön tiivistämisestä saatavat hyödyt pyritään käyttämään maksimaalisesti hyväksi, koska uusi rakentaminen supistaa luontaisia hiilinieluja. Kaupunkisuunnitteluviraston teettämän selvityksen mukaan rakentamisesta, liikkumisesta ja energian kulutuksesta aiheutuvat ilmastopäästöt hajaantuvassa rakenteessa muodostuvat 10 % suuremmiksi vuonna 2050 kuin tiivistyvässä maankäytössä. Yleiskaavalla on erityisen keskeinen rooli aluetehokkuuden määrittämisessä. Asuinalueiden riittävänä aluetehokkuutena voidaan pitää 0,35, jota pienemmällä tehokkuudella alueen aiheuttama ympäristökuormitus kasvaa selvästi. Lisäksi alueen toteuttamisen kustannukset kasvavat selvästi tehokkuuden pienentyessä. Hiilinielut osaltaan perustelevat rakentamisen suunnasta jo valmiiksi rakennettuihin ympäristöihin niitä tiivistäen.

Pihlajamäki

Yleiskaavaan on esitystavan tarkkuudesta johtuen merkitty vain kaupungin merkittävimmät viheryhteydet ja kaupunginosapuistot, ei asuinalueiden sisäisiä puistoja. Yleiskaava mahdollistaa pääkäyttötarkoituk-

seltaan asuntovaltaisen alueen sisäisten viheralueiden säilymisen, vaikka varsinaista viher- ja virkistysaluemerkintää ei alueella olisi. Tämä täsmentyy asemakaavoituksessa. Asuinalueiden rakennustehokkuuksia määriteltäessä on huomioitu niiden arvot ja ominaispiirteet. Pihlajamäessä A3-korttelitehokkuus (0,4-1,2) vastaa hyvin pitkälti alueen nykyistä keskimääräistä korttelitehokkuutta. A3-merkintää on käytetty pääsääntöisesti koko yleiskaava-alueella asemakaavalla suojeltujen 1960-luvun kerrostaloalueiden kaavamerkintänä. Alueen kulttuuri-perintö, -maisema, ja suojelukohteet kuten muinaisjäänökset, maalinnoitteet ovat tärkeä osa alueidentiteettiä. Kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottamisesta on määräys kaavakartalla.

Liito-oravien osalta ks. edellä kohdassa "Luontodirektiivin liitteen IV (a) - lajit ja muut suojeltavat lajit" ja kohdassa "Pajamäki" todettu. Helsingin luoteisosan liito-oravaselvitys on tehty kaavan laatimisen yhteydessä, jonka jälkeen vuoden 2016 selvityksen mukaan liito-oravat ovat levinneet myös Pihlajamäkeen. Yleiskaavaratkaisu mahdollistaa liikuntatoiminnan ja liito-oravien elinympäristön turvaamisen. Luontoarvojen huomioon ottamisesta on myös määräys kaavakartalla.

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Yleiskaavassa Pihlajamäki on pääosin asuntovaltaista aluetta A3, jossa korttelitehokkuus on pääasiassa 0,4–1,2. Perustellusti korttelikohtainen tehokkuus voi olla tätä suurempikin. Aluetta kehitetään kaavamerkinnän mukaisesti pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Alueen pinta-alasta keskimäärin 60 % tai enemmän on korttelimaata. Alue merkintä mahdollistaa koulujen ja liikuntapalveluiden sijoittumisen alueelle, esimerkiksi Pihlajapuistoon, samoin kuin niiden kehittämisen kaavamerkinnän rajoissa tapahtuvan lisärakentamisen kautta.

Suojelumerkinnällä varustettujen kiinteistöjen kohdalla toteutunut tehokkuus on jonkin verran yli yleiskaavan tavoitehaarukan alarajan, uudemmissa kortteleissa haarukan keskivaiheilla tai hieman sen yli. Nykytilanne on siten yleiskaavan mukainen, mutta yleiskaava mahdollistaa asemakaavamuutoksilla ympäristöön soveltuvan täydennysrakentamisen. Lisärakentamisessa tulee noudattaa yleiskaavan kulttuuriympäristöt-liitekartan oikeusvaikutteista RKY-merkintää.

Pihlajamäen keskustan C3-merkintä tarkoittaa keskustaa, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimittilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja ka-

dulle avautuvat tilat on keskeisillä paikoilla osoitettava pääsääntöisesti liike- tai muuksi toimitilaksi. Alue on kävelypainotteinen. Alue erottuu ympäristöönsä tehokkaampana ja monipuolisempana. Osa keskustan rakennuskannasta on suojeltu ja sen käyttötarkoitus vastaa yleiskaavassa määriteltyä. Merkintä ei määrittele suoraan rakentamistehokkuutta ja esitetyt tavoitteet korostavat maantasokerroksen toimintojen monipuolisuutta ja toiminnallisuutta. Keskusta sisältyy RKY-alueeseen ja mahdollisen lisärakentamisen tulee tapahtua alueen kulttuuriset arvot huomioon ottavalla tavalla.

Lähinnä Lahden moottoritietä sijaitsevat alueissa on yleiskaavassa varauduttu tilanteeseen, jossa moottoritien on muutettu kaupunkibulevardiksi. Pihlajamäen, Pihlajiston ja Viikin väliin sijoittuva alue on osoitettu laajempaa aluetta palvelevaksi liike- ja palvelukeskustaksi C1. Alue sijoittuu suurelta osin nykyiselle tiealueelle, jonka rakentaminen mahdollistuu yleiskaavaan merkityn Lahdenväylän tunnelin toteuduttua. Kaavamääräyksen mukaan kyseessä on palvelu-, liike- ja toimitilapainotteinen keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle avautuvat tilat on osoitettava pääsääntöisesti liiketilaksi. Alue on kävelypainotteinen. Alue erottuu ympäristöönsä tehokkaampana ja toiminnallisesti monipuolisempana.

Liike- ja palvelukeskusta C1 -alueen reunavyöhyke on osoitettu Kantakaupunki C2:ksi, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle avautuvat tilat on osoitettava ensisijaisesti liike- tai muuksi toimitilaksi. Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muutoksissa on varmistettava kantakaupungille ominaisen, toiminnallisesti monipuolisen ja sekoittuneen rakenteen säilyminen sekä liike- ja toimitilojen riittävä määrä. Käyttötarkoituksen muutosten yhteydessä tulee tehdä alueellinen tarkastelu. Aluetta kehitetään kestävien kulkumuotojen, erityisesti kävelyn ja pyöräilyn, ehdoilla. Kaupunkibulevardeihin rajautuvilla alueilla korttelitehokkuus tulee olla pääsääntöisesti yli 1,8 ja keskeisten katujen varsilla kadulle avautuvat tilat on osoitettava ensisijaisesti liike- tai muuksi toimitilaksi. Siltä osin kuin alue leikkaa Porraskallion kohdalla valtakunnallisesti merkittävää RKY-aluetta, sen suunnittelussa otetaan huomioon alueen kulttuurihistorialliset arvot.

Pukimäki

Jokeri 2 -pikaraitiotien suunnittelussa yleiskaavalla merkitty linjaus on ohjeellinen, ja sen sijainti tarkentuu jatkosuunnittelussa. Maakuntakaa-

vassa yhteys on merkinnällä "pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli", joka on 2. vaihemaakuntakaavan mukaan kehittämisperiaatemerkintä. Suunnittelumääräyksen mukaan yhteysvälien tarkempi sijainti määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, että ne vahvistavat pääkaupunkiseudun verkostomaista rakennetta. Jokeri 2 -pikaraitiotien yhteys Malmilta Paloheinään on yksi osa raiteliikenteen verkostoa. Jatkosuunnittelussa selvitetään vaihtoehdot tämän yhteyden toteuttamiseksi ja arvioidaan niiden vaikutukset.

Pukinmäen rantapuistossa kaavamerkintä A2 määrittelee alueen pääkäyttötarkoituksen. Vantaanjokeen liittyvä osa Pukinmäen rantapuistosta on osoitettu virkistys- ja viheralueeksi. Kaavan Kulttuuriympäristöteemakartta sisältää merkinnät valtakunnallisesti merkittävistä maisema-alueista ja rakennetusta kulttuuriympäristöstä, jotka yleiskaavakartan merkintöjen ohella ohjaavat jatkosuunnittelua oikeusvaikutteisina.

Yleiskaavassa on koko aluetta koskeva kaavamääräys: Valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöteemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Vantaanjokilaakson arvokkaan maisema-alueen keskeiset arvot, kuten jokilaakson pitkät näkymät, pellot ja kartanoympäristöt voidaan säilyttää (Yleiskaavaselostus sivu 121).

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Kaupunginhallitus on 13.3.2017 § 261 päättänyt hyväksyä Pukinmäen rantapuiston ja Bockinpuiston luoteisosan puistokäytävän puistosuunnitelman nro VIO 5835/1. Suunnitelman tavoitteena on luoda yleisilmeeltään monipuolinen viheralue, jonka läpi kulkee merkittävä ulkoilureitti. Tavoitteena on säilyttää alueen ekologiset arvot ja vahvistaa alueen asemaa osana Vantaanjoen laakson kulttuurimaisemaa ja viheralueiden verkostoa. Vantaanjoki on näkyvä osa puiston virkistys- ja maisema-arvoja. Pohjoisosan metsikkö säilytetään. Päätöksen mukaan puisto voidaan rakentaa vuosina 2018–2020. Pukinmäen alueen arvot ja ominaispiirteet sekä maastonmuodot huomioidaan jatkosuunnittelussa.

Katajanokka

Yleiskaavan kaavamääräys mahdollistaa pääkäyttötarkoitukseltaan asuntovaltaisen alueen sisäisten viheralueiden säilymisen, vaikka varsinaista viher- ja virkistysaluemerkintää ei alueella olisi. Merkintä ei siis tarkoita pelkästään asuin-, liike- ja julkisten palvelujen kortteleita. Tämä täsmentyy asemakaavoituksessa. Puistoista ja rantareiteistä pyritään pitämään huolta asemakaavoituksen yhteydessä. Katajanokan rantaa koskee Helsingin rantoja yhdistävä yleistä rantareittiä tarkoittava yleiskaavamerkintä ja -määräys rantojen säilymisestä julkisina uusilla alueilla. Kantakaupungin virkistysalueena Katajanokan rantaa ei yleisesti voida pitää, mutta katajanokkalaisten virkistysalueena kylläkin. Matruusipuisto on yleiskaava 2002:ssa kerrostalovaltaista aluetta, eli sen mukaan olisi mahdollista kaavoittaa alue kärkeen saakka rakentamiseen jo nyt. Uudessa yleiskaavassa rakentamismahdollisuus ulotetaan sataman autojen odotusalueelle ja pysäköintialueelle. Näin ollen yleiskaava ei tuo Katajanokalle merkittävää muutosta voimassa olevaan yleiskaavaan verrattuna. Olemassa olevaa kaupunkirakennetta tiivistettäessä on erittäin haastavaa noudattaa tiukasti alueen alkuperäistä kaupunkisuunnittelukonseptia. Täydennysrakentaminen johtaa aina kompromisseihin. Rakentamisen, viheralueiden, rantareittien ja muiden ranta-aktiviteettien tarkempi mitoitus ja sijoitus sekä mahdollisen kaupunginosapuiston rajaaminen ratkaistaan asemakaavavaiheessa. Perusperiaate yleiskaavassa on, että kaupungin rantoja kiertää yhtenäinen julkinen rantareitti. Yleiskaavan pääkartalla rantareitti on määräystekstissä ja yleiskaavan ehdotusvaiheessa tehdyllä uudella kantakaupungin teemakartalla omana karttamerkintään.

Yleiskaavan viestintä, osallistuminen ja vuorovaikutus on kuvattu pääpiirteissään selostuksen luvussa 5 (s. 150-154). Suunnittelun vaiheet ja yhteenveto kaavoituksen eri vaiheissa esitetyistä mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista sekä niiden johdosta kaavaan tehtyihin muutoksiin ja täydennyksiin on kuvattu selostuksen luvussa 6 (s. 155-163). Kaavaprosessin eri vaiheissa on lisäksi tehty vuorovaikutusraportit, joissa on esitetty yhteenvedot keskeisimmistä aiheista sekä annettu näihin vastineet. Kaikki yleiskaavaehdotuksesta annetut lausunnot ja muistutukset ovat olleet kaupunkisuunnittelulautakunnan käytettävissä ja lautakunnan esityslistan liitteinä kokonaisuudessaan. Sekä Katajanokan Huolto Oy:lle että Katajanokka-seura ry:lle on 28.6.2016 toimitettu kyseisissä muistutuksissa annettuihin sähköpostiosoitteisiin Kaupunkisuunnittelulautakunnan esityslista, pöytäkirjanote, muutoksenhakuohje ja vuorovaikutusraportti.

Yleiskaavan toteuttaminen edellyttää paikoin maaperän lujittamista, vakavuuden turvaamista ja pilaantuneen maan kunnostamista. Yleiskaava luo edellytykset jatkosuunnittelussa ottaa huomioon maaperä- ja kalliorakentamista koskevat lait, määräykset, ohjeet ja suositukset. Kaava sisältää tulvasuojelua koskevan määräyksen. Aihepiirejä koskevaa tie-

toa on yleiskaavan Teknistoloudellista suunnittelua koskevassa liiteraportissa.

Yleiskaavassa muuttuva kaupunkikuva ja maisema on arvioitu kaavaselostuksen sivuilla 120-121. Kaavaan liittyvässä Maankäytön keskeiset muutosalueet -raportissa Katajanokan maankäytölle on annettu useita alustavia maankäyttövaihtoehtoja, joissa rantojen virkistyskäyttö on otettu huomioon. Kaava ottaa huomioon Helsingin nykyisten ominaispiirteiden säilyttämisen tärkeyden määräämällä siitä koko kaava-aluetta koskevassa kulttuuriympäristöjä ja maisemaa koskevassa määräyksessä: Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Rantojen merkitys virkistyskäytön kannalta on myös tunnistettu. Koko kaava-aluetta koskevan kaavamääräyksen mukaan ”Rannat suunnitellaan julkisina uusilla rakentamisalueilla”.

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Kulosaari

Huolimatta yleiskaavan esitystekniikasta yleiskaavan luonto-, maisema-, virkistys ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset on arvioitu käyttäen hyväksi tarkkaa paikkatietoa ja lisäksi yleiskaavan pohjaksi tehtyjä väestöarvioita. Tämän voi todeta kaavan liitteenä olevista teemakartoista ja esimerkiksi luontovaikutusten arvioinnin liitekartoista. Kulttuuriympäristöjen osalta Kulosaarta koskeva RKY 2009 - merkintä on osoitettu Kulttuuriympäristö-teemakartalla, ja kulttuuriympäristön osalle on annettu kaavamerkintä A4, joka määrää korttelitehokkuudeksi alle 0,4. Yleiskaavan raportissa ”Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt” on todettu Kulosaaren huvilaympäristöt sivulla 50. Kaavassa on annettu koko kaava-alueen kulttuuriympäristöjä koskeva määräys. Kulttuuriympäristöraportti: http://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/yos_2014-17.pdf

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Teknos Oy:n tehdasalue, Pitäjänmäki

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes on luokitellut Teknos Oy:n sen käyttämien kemikaalien perusteella vaarallisten kemikaalien laajamittaista varastointia harjoittavaksi laitokseksi.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

22.05.2017

Laitoksen käyttämistä kemikaaleista merkittävimpiä ovat liuottimet. Maankäytön suunnittelua laitosalueen läheisyyteen koskevat ns. Seve-so-direktiivin määräykset, jotka on pääosin toimeenpantu kansallisesti kemikaaliturvallisuuslain säännöksiin. Laitokselle on määrätty 1 kilometrin levyinen konsultointivyöhyke, jolla on kiinnitettävä erityistä huomiota riittäviin suojaetäisyyksiin suunnitellun maankäytön ja vaaraa aiheuttavan toiminnon välillä. Suojaetäisyyksillä tarkoitetaan mahdollisten poikkeustilanteiden seurausten edellyttämiä riittäviä etäisyyksiä laitoksen ulkopuoliseen toimintaan. Maankäytön suunnittelua koskee myös lausunto menettely, jossa suunnitelmista on pyydettävä lausuntoa Tukesilta ja pelastusviranomaiselta. Teknos Oy:n Pitäjänmäen tehtaan konsultointivyöhyke on yhden kilometrin levyinen. Laitoksen normaalityötoimintojen vaikutukset laitoksen ulkopuoliseen ympäristöön ovat vähäisiä. Tuotannossa syntyvistä liuotinpäästöistä valtaosa kerätään ja käsitellään laitoksen erillisessä yksikössä. Ilmaan pääsee haihtuvia orgaanisia yhdisteitä (VOC-yhdisteitä) vähäisiä määriä. Orgaanisilla liuottimilla on tyypillistä pienenäkin pitoisuutena tuntuva ominainen haju. Hajun esiintyminen satunnaisesti on mahdollista erityisesti tehtaan alueella ja sen välittömässä läheisyydessä.

Teknos Oy:n maankäytön suunnitteluun vaikuttavat vaaralliset kemikaalit ovat pääasiassa syttyviä kemikaaleja (käytännössä liuottimia). Vastaavanlaisissa laitoksissa lämpösäteilyn on arvioitu yltävän pisimmillään noin 80 metrin etäisyydelle palopaikasta. Tämän lisäksi on otettava huomioon tulipalossa syntyvät myrkylliset savukaasut, joilta on voitava suojautua sisälle (edellyttää mahdollisuutta sulkea ilmastointi). Selvityksen perusteella tarkastelluista onnettomuuskenaarioista laajin maan tasolla leviävä vaikutus on nestekaasuräjähdyksen ylipaineella (5kPa) noin 90 metrin etäisyydelle. Tuotantotilojen liuotinpalossa syntyvien palokaasujen määrä voi aiheuttaa vaaraa 20 metrin korkeudessa noin 150 metrin etäisyydelle. Kaupunkisuunnitteluviraston teettämän onnettomuusvaarojen kartoituksen ja vaikutustenarvioinnin perusteella ei todettu Sulkapolun asemakaava-alueelle ulottuvia vaaraa aiheuttavia lämpösäteilyvaikutuksia, räjähdyspainevaikutuksia tai kaasumaisten yhdisteiden pitoisuuksia.

Teknos Oy:n liuotemaalituotannon laajennushanketta koskevaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen mukaan korkeimmat ilmaan pääsevät haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) pitoisuudet muodostuvat hiilivetyjen polttolaitosten häiriöiden aikana ja ovat siten satunnaisia ja kestoltaan lyhytaikaisia sekä esiintyvät mallilaskelmien mukaan lähinnä tehdasalueilla. Lyhyen ja pitkän ajan pitoisuuskeskiarvot alenevat voimakkaasti edettäessä kauemmaksi päästölähteistä. YVAN mukaan suurimmiksi riskitekijöiksi todettiin palavien nesteiden varastointi, käsittely sekä niihin liittyvä tulipaloriski. Laajamittaisen kemikaalivuodon mahdollisuus tehdasalueen ulkopuolelle on pieni, joten vaiku-

tukset ihmisille ja ympäristölle mahdollisen kemikaalivuodon tapahtuessa jäävät vähäisiksi. YVAN mukaan onnettomuustilanteista suurimman uhan muodostaa tulipalo ja sen seurauksena ympäristöön leviävät savu, noki ja mahdollisesti myrkylliset savukaasut. Muut riskit ovat kemikaalien luonteesta ja käsittelymääristä johtuen vähäisiä.

Yleiskaavan mukainen maankäytön tiivistäminen, erityisesti asuinrakentamisalueiden merkittävä lisääminen, saattaa aiheuttaa tarvetta sijoittaa herkkiä toimintoja, kuten asumista, ympäristöhäiriöitä tai vaaraa aiheuttavien toimintojen läheisyyteen. Riittävien suojaetäisyyksien varmistaminen on aina tarpeen tavoiteltaessa uutta maankäyttöä teollisuusalueiden ja muiden häiriöitä tai riskejä aiheuttavien kohteiden läheisyyteen. Toimintojen selvittäminen on tarpeen, vaikka toimintoja ei kemikaalien käytön tai varastoinnin määrien perusteella luokiteltaisi suuronnettomuus vaaraa aiheuttavaksi.

Tukes on yleiskaavasta antamassaan lausunnossa todennut, että kaa-voituksen yhteydessä tulee varmistaa, ettei erityisen haavoittuvia kohteita kuten päiväkotia, sairaaloita, kouluja, hoitolaitoksia tai merkittäviä kokoontumistiloja, joiden tyhjentäminen onnettomuustilanteissa on vaikeaa, sijoiteta vaarallisten kemikaalien laajamittaista käsittelyä ja varastointia harjoittavien laitosten läheisyyteen.

Jatkosuunnittelussa, kuten mahdollisten osayleiskaavojen tai asema-kaavojen laatimisen yhteydessä selvitetään yksityiskohtaisemmin toimintojen ympäristövaikutukset ja mahdolliset riskit sekä määritellään suojaetäisyydet, tarvittavat tekniset suojaukset ja kaavamääräykset, joilla huolehditaan ympäristöhäiriöiden ja riskien vaikutusten hyväksyttävyydestä muuttuvan maankäytön kannalta. Jatkosuunnittelussa on myös kiinnitettävä riittävää huomiota teollisuuden ja muiden ympäristöhäiriöitä tai riskejä aiheuttavien kohteiden toimintaedellytysten turvaamiseen niille osoitetuilla alueilla. Väylien mahdollisen muuttamisen ja muun kuljetusreittien suunnittelun yhteydessä on huolehdittava vaarallisten aineiden kuljetusreittien turvaamisesta.

Koko kaava-aluetta koskevan yleismääräyksen mukaan "Yleiskaava-alue suunnitellaan kaikkialla toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys sekä terveellisyys ja turvallisuus, asumisen ja elinkeinoelämän tarpeet sekä palvelujen saavutettavuus huomioon ottaen käyttäen hyväksi olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta".

Kuten yleiskaavan tavoitteista on tämän lausunnon alussa todettu, yleiskaavan tulee varmistaa myös vahvat ja toimivat yritys- ja työpaikka-alueet ja turvata kaupungin elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Tavoite on, että Pitäjänmäki pysyy merkittävänä työpaikka-alueena tulevaisuudessakin. Keskustan jälkeen se on toiseksi suurin työpaikka-

22.05.2017

alue Helsingissä, ja sillä on erinomainen seudullinen saavutettavuus, joka parantuu Raide-Jokerin myötä entisestään. Alue kuitenkin muuttuu ja tiivistyy. C1 –merkintä mahdollistaa Teknos Oy:n toiminnan jatkumisen alueella, mutta pidemmällä aikavälillä myös asemaseudun tiivistymisen, mikä on yleiskaavan yhtenä tavoitteena. Asuinaluevaraus eteläpuolella liittyy Raide-Jokerin linjaukseen.

Voimassa olevassa Yleiskaava 2002:ssa Teknos Oy sijaitsee alueella, joka on osoitettu kerrostalovaltaiseksi alueeksi. uusi yleiskaava ei Teknos Oy:n osalta muuta tilannetta.

Rudus Oy:n toimitila-alue, Konala

Konalan työpaikka-alue ja yleisemmin Vihdintien varsi on merkitty laajalti toimitila-alueeksi. Kaupunkibulevardin raideliikenne- ja liikenne- ja viheralueen asemakaavassa paranevat huomattavasti. Ydinkeskustaa lähinnä olevat alueet on merkitty kantakaupungiksi. Merkintä kuitenkin mahdollistaa nykyisten yritysten jatkumisen alueella ja uusien yritysten syntyminen, mutta se mahdollistaa samalla asuntorakentamisen. Konala on muuttumassa osin asumiseen. Yleiskaavakartalla on tarkistettu toimitila-alueen rajausta ehdotusvaiheessa käydyin vuorovaihtuksen perusteella, ja Rudus Oy:n alueella on muutettu 3 ruutua toimitila-alueeksi.

Yleiskaavan yhtenä tavoitteena on varmistaa vahvat ja toimivat yritys- ja työpaikka-alueet. Yleiskaavan tavoitteena ei ole muuttaa toimivaa yritysalueita asuntokäyttöön. Nykyisten yritysalueiden säilyttäminen on kaupungille tärkeää, koska kaupungissa täytyy olla alueita myös sellaiseen tuotannolliseen toimintaan, jonka lähellä ei voi sijoittaa asumista esimerkiksi tuotannon, liikenteen ja kuljetusten aiheuttamien häiriöiden takia. Riittävän laajat ja yhtenäiset yritysalueet mahdollistavat yritysten yhteistyön ja hyötymisen toistensa läheisyydestä.

Tuomarinkylän kartano

Kulttuuri- ja maisema-arvojen huomioiminen on otettu osana kaavatyötä huomioon siten, että kaavakartalla näkyy selkeästi virkistys- ja viheraluemerkinnällä osoitettu Tuomarinkylän kartanonmäkeä ympäröivä avoin peltoalue, joka mahdollistaa kulttuuriympäristön arvojen vaalimisen asemakaavojen, maakuntakaavan ja valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (mm. valtakunnallisesti arvokas maisema-alue) mukaisesti. Rakentaminen on sijoitettu Uusipellon alueelle, joka on kulttuuriympäristön ydinalueiden kannalta syrjäinen.

Samalla on arvioitu ratsastus- ja koiratoimintojen ja yleisen virkistyskäytön edellytykset. Ratsastuskeskus voi säilyä asemakaavassa osoitetulla paikallaan. Koirakeskuksen säilyttämiselle ja siirtämiselle on esi-

tetty vaihtoehtoja kaavaselostuksen sivulla 36. Kaavaratkaisun vaikutusarviointi perustuu Tuomarinkylän kartanon kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten osalta kaavan oikeusvaikutteisessa teemakartassa osoitettuihin valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristökohteiden arvoihin ja yleiskaavan kulttuuriympäristöselvitykseen "Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt". Kyseisen raportin sivulla 52 on mainittu Tuomarinkylän kartanon ympäristöhistoriallinen selvitys.

Koko kaava-aluetta koskevan yleismääräyksen mukaan "valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot." Kaavaselostuksen sivuilla 99 ja 122 on kulttuuriympäristöä koskevat määräykset ja kaavamääräysten tulkintaohje sekä Tuomarinkylän kartanon maisema- ja kulttuuriympäristöä koskeva vaikutusten arviointi.

Kaavaratkaisu perustuu olemassa olevaan katu- ja joukkoliikenneverkkoon, jota kaava antaa mahdollisuuden täydentää. Tuomarinkylän kartanon alueen pääkäyttö on virkistys- ja viheralue, ja pikaraitiotien linjaus on osoitettu alueella ohjeellisena.

Alueella on lainvoimaiset asemakaavat. Yleiskaava ei kumoa asemakaavoja vaan ohjaa mahdollisten kaavamuutosten tekemistä. Rakentamista ei ole osoitettu ratsastuskeskuksen asemakaava-alueelle vaan yhdyskuntarakennetta täydentävästi Itä-Pakilan pohjoispuolelle, jossa sielläkin on suojeluasemakaava nro 10331 vuodelta 1998. Eri harrastuslajien maankäyttötarpeita on käsitelty yleiskaavassa yleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella ja tasapuolisesti.

Vuorovaikutus Tuomarinkartanoa koskevassa asiassa on ollut vähintäänkin keskimääräistä laajempaa ja valittajien huoli harrastus-, virkistys- ja elinkeinotoimintojen kehittämisestä on otettu huomioon kaavan tavoitteiden mukaisesti (vuorovaikutusraportit). Suurin osa mielipiteissä ja muistutuksissa esitetyistä asioista on asemakaava- ja toteutustason asioita. Mielipiteet on otettu huomioon siten, että kaavaratkaisuun on tehty muutos luonnosvaiheen jälkeen vähentämällä rakentamiseen osoitettua aluetta. Maakuntakaavaan nähden kyse on kaavan täsmennyksistä. Muutoksessa on pyritty ottamaan huomioon paremmin ratsastuksen ja koiraharrastuksen tarpeet ja sovittamaan rakentamista niin, että toimintojen ja kulttuuriympäristö- ja luontoarvot voidaan säilyttää. Yleiskaavaselostuksen sivulla 36 on esitetty vaihtoehtoja Tuomarinkylän rakentamiselle. Kummassakin kuvassa ratsastus- ja koirakes-

kuksen toiminnat on otettu huomioon. Vuorovaikutus on kuvattu Vuorovaikutusraportissa IV.

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Yleiskaava ei estä Tuomarinkylän kartanon ratsastuskeskuksen kehittämistä eikä uuden maneesirakennuksen rakentamista. Harrastustoiminnan kehittäminen ja laajeneminen Helsingissä on yleiskaavan kannalta toivottavaa. Kasvava kaupunki tarvitsee lisääntyvässä määrin harrastusmahdollisuuksia. Yleiskaavassa on pyritty turvaamaan nykyiset harrastustoiminnat, mutta myös kehittämään ja laajentamaan niitä. Tämä on tuotu useasti esiin myös vuorovaikutustilaisuuksissa ja tapaamisissa alueen harrastustoimintaa ylläpitävien yhdistysten kanssa.

Kulttuuriympäristön keskeisimmät arvot kartanonmäen ja Vantaanjokilaakson avoimeen maisemaan liittyen voidaan säilyttää. Ratkaisu edellyttää rakentamisen, harrastustoimintojen, pysäköinnin ja kulttuuriympäristöarvojen yhteensovittamista tarkemmassa suunnittelussa. Ratsastusreitistö on mahdollista säilyttää alueelle sijoitettavasta rakentamisesta huolimatta vaihtelevana ja monipuolisena. Turvallisuusnäkökulma reitistöjen osalta selvitetään tarkemmassa suunnittelussa.

Puistola

Puistolan asemanseudulla ja Suuntimopuistossa on Lähikeskusta – merkintä. Se on keskusta-alue, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Kaava mahdollistaa palvelujen sijoittamisen Puistolaan. Yleiskaavan ruutuihin perustuva esitystapa, jossa on merkitty ainoastaan yksi pääkäyttötarkoitus, mahdollistaa alueiden sisäisten viheralueiden säilyttämisen. Yleiskaavan tavoitteena on olla strateginen dokumentti, joka ohjaa mitoituksella ja pääkäyttötarkoitusmerkinnällä alemman kaavatason suunnittelua. Vasta asemakaavatasoinen tarkastelu mahdollistaa riittävän perusteltujen aluerajausten tekemisen. Koko kaava-alueella koskevan yleismääräyksen mukaan vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata.

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Malminkartano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Muinaismuistolain suojaamat kohteet tullaan huomioimaan asemakaavoitusvaiheessa. Koko kaava-aluetta koskee yleismääräys, jonka mukaan suunnittelussa tulee ottaa huomioon mm. muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet.

Koko kaava-aluetta koskevan yleismääräyksen mukaan vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata. Kaavamääräysten tulkintataulukossa kaavaslostuksessa on avattu määräyksen tulkintaa lauseella: ”Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden osalla viheralue ei saa kurotua umpeen.”

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Malminkartanossa käynnistyy lähitulevaisuudessa kaavahankkeita, joissa tutkitaan uuden asuntorakentamisen, pysäköintiratkaisujen ja palvelujen sijoittumisen mahdollisuuksia. Lisäksi tarkastellaan täydennysrakentamisen mahdollisuuksia ja alueen kehittämistä laajemmin. Uudistukseen liittyy myös viherympäristön parantaminen.

Töölön kisahalli / Mäntymäen kenttä

Mäntymäen alueelle Nordenskiöldinkadun ja Mannerheimintien varteen sekä Mäntymäen kentän kohdalle on lisätty kantakaupunkimerkintää osittain Olympiarakennusten (Olympiastadion, Uimastadion ja Kisahalli) muodostamalle RKY-alueelle.

Koko kaava-aluetta koskee yleismääräys, jonka mukaan ”valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot”.

Kulttuuriympäristöt- teemakartalla todetaan, että valtakunnallisesti merkittäviä maisema- ja kulttuuriympäristöjä ja muinaismuistoja koskevassa suunnittelussa on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa. Tämä varmistaa sen, että kulttuuriympäristön arvoja tulkitaan riittävällä asiantuntemuksella.

Kantakaupunki C2 -merkintä on ”keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunki-

kulttuurin alueena.” Kaavamääräysten tulkintaohjeen mukaan ”kanta-kaupunki on keskusta-alue, johon kuuluu toiminnallisesti eri tavoin painottuneita sekä tehokkuudeltaan ja kaupunkirakenteeltaan erilaisia aluekokonaisuuksia. Asumisen ja toimitilojen lisäksi kantakaupungissa sijaitsee laajoja hallinnon ja julkisen palvelujen alueita. Myös virkistysalueet ja historialliset puistot ovat osa kaupunkirakennetta. Vanhan kantakaupungin osalta merkinnän alueella on kulttuurihistoriallisia, rakennustaiteellisia ja maisemakulttuurin arvoja, joita on selitetty tarkemmin Kulttuuriympäristöt-teemakartassa.”

Kantakaupungin alueella Kantakaupunki-merkinnällä on merkitty sellaisia virkistykseenkin kannalta merkittäviä alueita, jota ei kuitenkaan ole tarkoitus muuttaa. Kantakaupunki-merkintä mahdollistaa edelleen hyvin erilaisia alueita niiden omista lähtökohdista käsin ja kulttuurihistorialliset arvot huomioon ottaen.

Koko kaava-alueetta koskee yleismääräys, jonka mukaan ”ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata.”

Yleiskaavan kaavamääräykset välittävät valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten tavoitteet otettavaksi huomioon tarkempiasteisessa kaavoituksessa ja mahdollistavat Olympiarakennusten kokonaisuuden arvojen säilymisen.

Töölön kisahallin aluetta koskevat kulttuuriympäristöselvitykset on todettu Helsingin yleiskaavan ”Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt” -raportissa (s. 53) sekä kantakaupunkia koskevassa selvityksessä ”Kantakaupungin ja ydinkeskustan kehittäminen” (s.15).

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Lapinlahden sairaala-alue

Yleiskaavan kaavamääräykset välittävät valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten tavoitteet otettavaksi huomioon tarkempiasteisessa kaavoituksessa ja mahdollistavat Lapinlahden sairaala-alueen keskeisten arvojen säilymisen. Alue on osoitettu kaavassa merkinnällä: Kantakaupunki C2, Keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena.

Lapinlahden sairaala-aluetta koskevat kulttuuriympäristöselvitykset on todettu Helsingin yleiskaavan ”Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt” -raportissa (s. 54).

Koko kaava-aluetta koskee kaavamääräys: Valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Lapinlahden sairaala-aluetta koskeva kaavamerkintä Kantakaupunki C2 perustuu kantakaupungin ja ydinkeskustan laajentamista koskevaan selvitykseen, jossa sivulla 31 on esitetty uusia rakennuksia Länsiväylän bulevardiin liittyen.

Pikselimuotoisessa yleiskaavassa on perusteltua esittää keskustan laajentamista koskevat tavoitteet bulevardin ympäristössä. Lapinlahden sairaalan alueella on asemakaava, jossa alue on suojeltu. Suojelukaa-
van mahdollistamat toiminnot liittyvät sosiaalitoimeen ja terveydenhuoltoon (YS-merkintä). Lisäksi alueella on suojeltu puisto. Nämä toiminnot on luontevinta liittää Kantakaupunki C2 –kaavamerkintään.

Lapinlahden sairaalan puisto kuuluu Kantakaupunki-teemakartan historiallisten puistojen joukkoon. Teemakartan jaottelu perustuu Helsingin maisemakulttuuri-karttaan, joka on esitetty Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt -raportissa. Lapinlahden sairaalan puisto kuuluu kategoriaan kantakaupungin muut arvokkaat ja ajalleen tyypilliset puistot.

Kantakaupungin alueella Kantakaupunki-merkinnällä on merkitty sellaisia virkistykseenkin kannalta merkittäviä alueita kuten Lapinlahden sairaala-alue, jota ei kuitenkaan ole tarkoitus muuttaa. Kantakaupunki C2 -merkintä mahdollistaa edelleen hyvin erilaisia alueita niiden omista lähtökohdista käsin ja kulttuurihistorialliset arvot huomioon ottaen.

Kuten edellä olevasta voi todeta, kaavakartan ja teemakartan merkinnät eivät ole Lapinlahden sairaala-alueen osalta ristiriitaiset.

Yhdyskuntatekninen huolto

Yleiskaavaan on merkitty vain vähäinen osa yhdyskuntateknisen huollon kannalta tärkeistä järjestelmätasoisista kohteista. Kaavan sanallisen yleismääräyksen mukaan ”kaikille alueilla saa sijoittaa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevia tiloja ja laitteita. Kantakaupungissa saa sijoittaa myös suuria energiantuotantoon liittyviä laitoksia. Rakennettavien ja

rakennettujen alueiden aluevarauksiin sisältyvät seudulliset energia- ja vesihuoltoverkot ja laitokset suoja-alueineen.”

Yhdyskuntateknisen huollon käyttötarkoituksmerkinnällä on osoitettu Vuosaaren voimalaitos, Pitkälän ja Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitokset sekä Viikinmäen jätevedenpuhdistamo. Kantakaupungin suurten energiantuotantolaitosten toiminnan jatkuvuus on turvattu erillisellä kaavamääräyksellä. Teemakartalla esitetyt ja muut laitosalueet kehittyvät muiden yleiskaavan käyttötarkoituksmerkintöjen osana tarkentuen asemakaavoituksessa ja muussa suunnittelussa. Teemakartalla on esitetty kaavaohjauksen kannalta merkittävimpiä laitos- ja opeointipaikkoja sekä putkia ja kaapeleita. Maakuntakaavojen yhdyskuntateknisen huollon kaavamerkinnoistä ja –määräyksistä on kerrottu kaavaselostuksen teknistaloudellisessa liiteraportissa. Yleiskaavan yleismääräyksen mukaan rakennettavien ja rakennettujen alueiden aluevarauksiin sisältyvät seudulliset energia- ja vesihuoltoverkot ja –laitokset suoja-alueineen.

Yleiskaava-alueella on runsaasti muita huollon toimivuuden kannalta merkittäviä aluekohteita ja verkostoja. Niihin kohdistuvat maankäyttömuutosten vaikutukset tarkentuvat asemakaavoituksessa ja muussa suunnittelussa.

Yleiskaavan kaavakartta ja –määräykset ottavat huomioon maakuntakaavojen ohjausvaikutuksen. Yhdyskuntateknisen huollon ja muiden maankäyttötoimintojen yhteensovittamistarve on mahdollista ottaa huomioon vasta yleiskaavan jälkeisissä työvaiheissa. Yhdyskuntateknistä huoltoa on hyvin monenlaista muodoltaan ja vaikutuksiltaan, ja sitä sijaitsee mm. Natura-alueilla. Lähtökohtaista yhdyskuntateknisen huollon ja muiden maankäyttötoimintojen yhteensopimattomuutta ei yleiskaavavaiheessa voi osoittaa.

Tiivistyvässä kaupungissa varsinaisen huoltotarpeen läheisyydessä huolto siirtyy enenevässä määrin maan alla tehtäväksi. Huoltoketjussa yli jäävän materiaalin hyödyntämispotentiaalin selvittämisen ja koneellisen hoidon tarve kasvavat. Tältä osin huollon infrastruktuurin nykyistä kalliimmaksi tulemisen todennäköisyys kasvaa. Huollon toteuttamista koskevien kitkatekijöiden todennäköisyys kasvaa, jolloin huollon tuottaminen muuttuu entistä haastavammaksi ja tapauskohtaisemmaksi. Tarve tuottaa korkealaatuisemmin toteutettavia huoltopalveluita lisääntyy keskustamaisesti rakennettavien alueiden määrän kasvaessa.

Ilmalan varikkoalue

Junaliikenteen varikkotoiminnoille on varattu tilaa edelleen yleiskaavassa ja esimerkiksi Ilmalan alueen kaavamerkinnoista on neuvoteltu yhdessä maanomistajan eli VR-yhtymän kanssa. Neuvottelussa maano-

mistajan edustaja on esittänyt toivomuksen, että aluetta voisi tulevaisuudessa kehittää myös muuhun käyttöön. Junaliikenteen varikkojen kehittämistavoitteet Helsingin seudulla tulee ratkaista yleiskaavan jatkotoina yhteistyössä valtion, junaliikenteen opetaattoreiden ja muiden seudun toimijoiden kanssa. Kantakaupunki-merkintä ei estä varikon pysymistä pääradan ja Veturitien välisellä alueella, mutta antaa mahdollisuuden kehittää aluetta pitkällä aikavälillä myös muille kaupunkitoiminnoille, esimerkiksi toimitiloille.

Uuden yleiskaavan nojalla Ilmalan varikkoalueen nykyisen käytön on mahdollista jatkaa. Yleiskaava ilmaisee mihin suuntaan alue kehittyä, jos nykyinen toiminta alueella lakkaa.

Esteellisyysväitteet

Kaupunki katsoo, että esitetyt esteellisyysväitteet eivät ole perusteltuja. Asian käsittelyyn ei ole osallistunut esteellisiä henkilöitä.

Oikeudenkäyntikulut

Kaupunginhallitus kiistää valittajien oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Vedoten hallintolainkäyttölain 74 §:n 2 momenttiin kaupunginhallitus katsoo, että oikeudenkäynti ei ole aiheutunut viranomaisen virheestä eikä päätös ole virheellinen eikä puutteellinen.

Valituksissa ei ole tuotu esiin mitään sellaista, jonka perusteella kaupungin voitaisiin katsoa rikkoneen MRL 9, 54, 158 tai 160 §:n säännöksiä. Kaavapäätös ei ole syntynyt kuntalain 90 §:n tarkoittamalla tavalla virheellisessä järjestyksessä eikä päätös muutenkaan ole lainvastainen.

Yhteenveto

Kaupunginhallitus toteaa, että valituksissa ei ole esitetty sellaisia laillisuusperusteita, joiden perusteella osayleiskaavapäätös tulisi kumota. Kaava täyttää MRL 39 §:n sisältövaatimukset ja perustuu lain edellyttämiin riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin, eikä se ole MRL 39 §:n 4 momentin tarkoittamalla tavalla kohtuuton. Kaavapäätös ei siten ole syntynyt kuntalain 90 §:n tarkoittamalla tavalla virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen.

Kaupunginhallitus pyytää valituksen hylkäämistä perusteettomana ja sen jättämistä tutkimatta päätöksen tarkoituksenmukaisuuteen kohdistuvilta osin.

Esittelijä

22.05.2017

Kaj/1

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036024
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Oikeuspalveluille lausunnon lähettämistä varten Helsingin hallinto-oikeudelle

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausunto laadittu yhteistyössä kaupunginkanslian oikeuspalvelujen ja kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Valitusasiakirjat ovat nähtävillä kokouksessa ja sitä ennen valmistelijalla. Valituksien keskeinen sisältö on kuvattu lausunnossa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036024
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Oikeuspalveluille lausunnon lähettämistä varten Helsingin hallinto-oikeudelle

Otteen liitteet

Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunkisuunnitteluvirasto

Päätöshistoria

Kaupunginkanslia Oikeuspalvelut 15.5.2017

HEL 2016-014029 T 03 01 01

Oike PK 20170027

Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 19.12.2016

Dnrot 14935/16/4102, 15034/16, 15080/16, 15095/16, 15134/16, 15269/16, 15367/16 15469/16, 15470/16, 15529/16, 15532/16, 15584/16, 15585/16, 15586/16, 15592/16, 15594/16, 15635/16, 15639/16, 15647/16, 15648/16, 15649/16, 15706/16, 15718/16, 15722/16, 15726/16, 15730/16, 15731/16, 15732/16, 15733/16, 15734/16, 15749/16, 15750/16, 15752/16, 15754/16, 15755/16, 15765/16, 15789/16, 15791/16, 15793/16, 15797/16, 15814/16, 15822/16, 15827/16, 15829/16, 15830/16, 15831/16, 15833/16, 15834/16, 15835/16, 15838/16

Helsingin kaupunginvaltuusto on 26.10.2016 § 272 päättänyt kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti hyväksyä 6.10.2015 päivätyn ja 14.6.2016 muutetun Helsingin uusi yleiskaava – Kaupunkikaavan oikeusvaikutteisena yleiskaavana ja 14.6.2016 päivätyt Kaupunkiluonto- ja Kulttuuriympäristö-teemakartat oikeusvaikutteisilta osiltaan yleiskaavan selostuksesta ilmenevin perustein.

Valtuuston päätöksestä on tehty 50 valitusta. Hallinto-oikeus on 19.12.2016 pyytänyt kaupunginhallitusta hankkimaan valitusten johdosta kaupunginvaltuuston lausunnon.

Valitusoikeus ja määräajan noudattaminen

***** ja ***** ovat 22.11.2016, Asunto Oy Pohjoiskaari 40 ja As Oy Poutamäentie 15 ovat 23.11.2016, Pajamäki-seura ry ja Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta (jäljempänä Puolustusvoimat) ovat 24.11.2016, ***** on 28.11.2016, Museovirasto on 29.11.2016, Pihlajamäki-seura ry, Katajanokan huolto Oy ja 14 asunto-osakeyhtiötä ovat 30.11.2016, Pirkkolan omakotiyhdistys ry ja sen asiakumppanit sekä ***** ja ***** ovat 1.12.2016, Tuomarinkylän Kilpatalli Oy ja sen asiakumppanit sekä Helsingin Melontakeskus Oy ja sen asiakumppanit, Rudus Oy, As Oy Hakolahdentie 38 ja sen asiakumppanit, Uudenmaan ELY-keskus Liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue (jäljempänä ELY-keskus liikenne), ***** ***** ja Liikennevirasto ovat 2.12.2016, Tapulikaupunki – Seura ry, ***** , Uudenmaan ELY-keskus, Ympäristö ja Luonnonvarat-vastuualue (jäljempänä ELY-keskus luonto), Vartiosaari-Seura ry, Laajasalo – Degerö Seura ry, Laajasalon pienkiinteistöyhdistys ry, Kulosaarelaiset ry – Brändöborna rf, Stansvikin kyläyhdistys ry, ***** ***** Teknos Oy, Asunto Oy

Sulkapolku 6, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry, Asunto Oy Jokitie ja sen asiakumppanit, ***** ja asiakumppanit, Malmin lentoaseman ystävät ry, Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry (jäljempänä Tringa ry), *****
***** Kaupsu – yhdistys, ***** ja ***** Puistola-Seura ry ja Puistolan Omakotiyhdistys ry, ***** - BF-Lento Oy, ***** ja Asunto Oy Helsingin Riitankuja 2 ovat 5.12.2016 ja Lauttasaari-Seura – Drumsö Sällskapet ry on 12.12.2016 valittanut Helsingin uuden yleiskaavan – Kaupunkikaavan hyväksymisestä Helsingin hallinto-oikeudelle.

Kuntalain 92 §:n 1 momentin mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Kuntalain 4 §:n mukaan kunnan jäsen on 1) henkilö, jonka kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on (kunnan asukas); 2) yhteisö, jolla on kotipaikka kunnassa; sekä 3) se, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 191 §:n 1 momentin mukaan oikeus valittaa kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä määräytyy kuntalain ja mainitun MRL:n säännöksen mukaan. Pykälän 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, on rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan oikeus valittaa muun ohella kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä.

Kaupsu-yhdistys ei ole MRL 191 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteröity yhteisö. Valitus tulee jättää tutkimatta. Muiden valittajien kotipaikka on Helsinki, joten heillä on asiassa valitusoikeus.

Kuntalain 93 §:n mukaan kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kaupunginvaltuuston 26.10.2016 päivätty pöytäkirja § 272 on pidetty yleisesti nähtävillä Helsingin kaupungin kirjaamossa 4.11.2016. Valitukset on toimitettu hallinto-oikeudelle määrääjassa lukuun ottamatta Lauttasaari-Seura – Drumsö Sällskapet ry:tä, joka on jättänyt valituksensa määrääjän jälkeen. Valitus tulee jättää tutkimatta

Valitusten keskeinen sisältö

Valituksissa on vaadittu kaupunginvaltuuston päätöksen 26.10.2016 § 272 kumoamista lainvastaisena kokonaan tai valituksissa mainituilta osin ja päätöksen palauttamista uudelleen valmisteltavaksi. Lisäksi on vaadittu päätöksen asettamista täytäntöönpanokieltoon valituksen kä-

sittelyn ajaksi ja kaupungin velvoittamista korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut.

Valitusten keskeistä sisältöä on jäljempänä referoitu, valituksissa aiheita on käsitelty tarkemmin. ***** ja ***** Asunto Oy Poutamäentie 15 ja Pajamäki-seura ry ovat valituksensa perusteina todenneet, että kaavakartta on epätarkka ja puutteellinen ja kaavamerkintöjä on niukasti, eivätkä valittajat sen vuoksi voi toteuttaa perustuslain takaamaa oikeutta vaikuttaa ympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Yleiskaava uhkaa Pajamäkeä ja Patterimäkeä ympäröivää metsävyöhykettä kokonaisuudessaan. Metsien kaavoittaminen rakentamisalueiksi tuhoaa hiilinieluja ja lisää voimakkaasti hiilipäästöjä. Yleiskaava uhkaa uhanalaisen meritaimenen lisääntymis- ja selviytymismahdollisuuksia Pajamäenojassa. Lähes kaikki Pajamäen ja lähiympäristön virkistysalueet varattaisiin rakentamiseen. Pajamäen metsäalueet ovat pikkutikan ja liito-oravan elinpiiriä. Pajamäen päiväkodin länsipuolella on suojelun arvoinen kosteikko/lähde. Yleiskaava uhkaa Patterimäen linnoitusaluetta, joka on muinaismuistolain suojelema. Pitäjänmäenkaaren tunnelivaraus on Patterimäelle tuhoisa. Lisäksi on esitetty vaatimus Patterimäen maanalaisen kalliovarikon varauksen kumoamisesta.

Asunto Oy Pohjoiskaari 40 on valituksensa perusteina todennut Maamonlahden alueen kuuluvan Uudenmaan maakuntakaavassa esitettyyn arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön piiriin. Länsiväylän muuttaminen kaupunkibulevardiksi vaatisi meritäyttöjä, jotka tuhoaisivat kaupunkikuvan kannalta arvokkaan alueen ja sen maisemalliset arvot. Lauttasaaren pohjoispuolen ranta-alue on merkitty yleiskaavassa epätarkkoina pikseleinä. Kaikki muut lähiranta-alueet ovat koko Helsingin alueella merkitty yleiskaavaehdotuksessa luonnonmukaisella tarkkuudella. Lauttasaaren pohjoisen ranta-alueen kohtelu yleiskaavassa ei toteuta yhdenvertaisuutta.

Puolustusvoimat ovat valituksensa perusteina todennut, että saaret Hinholma, Neitsytsaari, Hernesaari, Viipurinkivi, Itä-Villinki, Kuusiluoto, Lehmäsaari, Nuottasaari ja Melkki tulee osoittaa kaavassa merkinnällä ”EP Puolustusvoimien alue”. Kaavassa ei ole huomioitu valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteiden 4.2 kohtaa MRL:n edellyttämällä tavalla. Mainitun kohdan mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnalle sekä muille maanpuolustuksen ja rajavalvonnan toimintamahdollisuuksille. Maanpuolustuksen tarpeet on otettava riittävässä määrin huomioon ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset maanpuolustukselle, jotta puolustusvoimien toimintakyky ei vaarannu. Tulkinnan osalta viitataan ympäristöministeriön ohjeeseen.

22.05.2017

Saarten Hintholma, Neitsytsaari, Hernesaari, Kuusiluoto, Viipurinkivi, Lehmäsaari ja Nuottasaari osalta maakuntakaava ei sisällä Puolustusvoimien toimintaa koskevia kaavamerkintöjä ja/tai -määräyksiä. Tämä ei kuitenkaan merkitse, ettei niitä tulisi osoittaa yleiskaavassa käyttötarkoitusta vastaavalla kaavamerkinnällä. Santahaminan ampumatoiminnan melualue merkitään 55 dB LAeq ja 50 dB LAeq. Kaavassa ei ole huomioitu tuulivoimarakentamista koskevia määräyksiä.

Melkin ja Itä-Villingin osalta Puolustusvoimat, Ylinen ja Vento, Laajasalon Pienkiinteistöyhdistys ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ovat valituksensa perusteina todenneet, että Melkki ja Itä-Villinki on Uudenmaan maakuntakaavassa ja Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa osoitettu merkinnällä EP/u, Puolustusvoimien alue, jonka toissijainen käyttötarkoitus on virkistys-, matkailu- ja /tai koulutustoiminta. Suunnitelumääräyksen mukaan mainitut alueet varataan puolustusvoimien käyttöön harjoitus-, ampuma- ja muita toimintoja varten. Mikäli alue vapautuu puolustusvoimien käytöstä, se varataan virkistys-, matkailu- ja/tai koulutustoimintaan. Siten Melkki tulisi myös yleiskaavassa osoittaa mainittuun toimintaan. Luonnonsuojelujärjestöt viittaavat ELY-keskuksen lausuntoon taajamatoiminnan levittämisestä ei-taajamaluonteiseen asutukseen osoitetuille alueille.

Museovirasto, Asunto Oy Pohjoiskaari 40, Pihlajamäki-seura ry, ***** Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry yhdessä Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin kanssa, ***** ja ***** ovat valituksissaan esittäneet kaupunkibulevardien aiheuttavan viheralueiden kaventumista Keskuspuiston, Vantaanjoenvarren ja Viikin vihervyöhykkeiden alueella. Lisäksi Pihlajamäki-seura on todennut Lahdentien bulevardisoinnin merkitsevän lisärakentamista Porraskalliolle. Lisärakentaminen on LSL:n vastaista Pihlajamäessä havaitun liito-oravan elinympäristön vuoksi. ***** on vedonnut lisäksi siihen, että vaikutusten arviointi on ollut puutteellista, saatua palautetta ei ole otettu huomioon sekä asian valmisteluun, esittelyyn ja päätöksentekoon on osallistunut esteellisiä henkilöitä.

Museovirasto, ELY-keskus liikenne ja Liikennevirasto ovat esittäneet valituksiensa perusteena, että yleiskaava on MRL 39 §:n vastainen (rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen). Lisäksi valittajat ovat väittäneet, että kaupunkibulevardimerkintä ei riittävästi turvaa seudullisia ja valtakunnallisia liikenneyhteyksiä ja niiden kehittämistä.

Hanna-Leena Ylinen ja Olli Vento, ELY-keskus ympäristö, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry yhdessä Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin kanssa ja Tringa ry ovat valitustensa perusteena todenneet, että yleiskaavalla on luonnonsuojelulain (LSL) 66 §:ssä tarkoit-

tuja merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin.

Museovirasto, ***** ja ***** Vartiosaari-seura ry, Laajasalo-Degerö Seura ry, Laajasalon pienkiinteistöyhdistys ry, ***** ja Asunto Oy Helsingin Riitankuja 2 toteavat Vartiosaaren osalta, että kaava on maakuntakaavan ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) vastainen eikä täytä MRL 39 §:n sisältövaatimuksia.

Katajanokan huolto Oy ja sen asiakumppanit ovat valituksensa perusteina todenneet, että yleiskaavapäätös loukkaa valittajien oikeuksia vaikuttaa elinympäristöään koskeviin muutoksiin ja että päätös ei kaikilta osin täytä MRL:n sisältövaatimuksia. Kaavan vaikutusten arviointi ei täytä MRL 9 §:n vaatimuksia.

Pirkkolan omakotiyhdistys ry ja sen asiakumppanit ovat valituksensa perusteina todenneet, että yleiskaava vaikuttaa heikentävästi Pirkkolan liikuntapuistoon, Keskuspuiston ekologisiin yhteyksiin ja vihersormiin. Lisäksi valittajat esittävät, että kaava on epätarkka pikseleiden osalta ja toteavat, että KHO:n ratkaisu 11.11.2016/4778 koskee erilaista suunnittelualuetta. Lisäksi yleiskaava kaventaa liito-oravien elinalueita.

Tapulikaupunki-Seura ry ja Puistola-seura ry ja sen asiakumppanit ovat valitustensa perusteina todenneet, että kaavakartasta ei selviä kohteiden sijainti, vuorovaikutus on ollut puutteellista ja Lähikeskusta-merkintä ei ole riittävän tarkka.

Tuomarinkartanon Kilpatalli Oy ja sen asiakumppanit, Museovirasto, ***** ja ***** katsovat, että kaava on maakuntakaavan, VAT:n ja MRL 39 §:n sisältövaatimusten vastainen. Alue on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009). Yleiskaava osoittaa alueelle liian raskasta rakentamista alueen arvot huomioon ottaen. Puutteita on ollut vuorovaikutuksessa. Kuntalaisilla on oikeus luottaa maakuntakaavan ohjausvaikutukseen.

Helsingin Melontakeskus Oy:n, Helsingin Kanoottiklubi ry:n ja HKK-Talviuimarit ry:n

valitus koskee Rajasaaren aluetta. Kaupunki ei ole noudattanut MRL:n 1 §, 2 §, 6 § ja 9 §:ä, kaavamerkinnot ja pikselit ovat epäselviä, vuorovaikutus ei ole toteutunut ja mahdollisten meritäyttöjen ympäristövaikutukset ovat jääneet epäselviksi.

Rudus Oy on valituksensa perusteena todennut, että Vihdintien itäpuolella olevaa toimitila-alueen merkintää tulee jatkaa pohjoiseen niin, että se ulottuu koko kiinteistölle. Kaavaratkaisu ei täytä MRL 39.2 §:n 1,2,6 ja 7 kohtien sisältövaatimuksia, eikä MRL 9 §:n selvitys- ja arviointivel-

vollisuutta. Kaavasta aiheutuu yhtiölle kohtuutonta haittaa. Lähes koko kiinteistö on kaavassa osoitettu asuntovaltaisen alueen A2 -kaavamerkinnällä, kun se yleiskaava 2002:ssa on työpaikka-alue (teollisuus/toimisto/satama). Kiinteistö sijaitsee teollisuus- ja varastoalueella. Kyseinen Konalan yritysalue muodostaa pääkaupunkiseudun rakennustoiminnan kannalta välttämättömän rakennusmateriaali- ja kierrätystoimintojen keskittymän. Kiinteistön pohjoispuolitse on suunniteltu Kehä II:n jatke. Kaavaratkaisua merkitsee kiinteistön osalta olennaista muutosta. Koska muutos on merkittävä, olisi ympäristö- ja yhdyskuntataloudellisia vaikutuksia tullut selvittää seikkaperäisesti. Yhtiölle on syntynyt perusteltu odotus, että se voi harjoittaa elinkeinotoimintaa kiinteistöllä pitkällä aikavälillä ja että tämä mahdollisuus turvataan kaavoituksessa. A2-merkinnällä on vaikutuksia viranomaislupien lupaharkinnassa, mikä voi johtaa yhtiön toiminnan edellytysten lakkaamiseen tai niiden merkittävään supistumiseen. Lopputulos on yhtiön kannalta kohtuuton. Yhtiön kiinteistöä ja naapurikiinteistöä ei ole arvioitu yhdenmukaisesti, kun naapuriyhtiön käyttötarkoitus on sama kuin valittajan kiinteistöllä, mutta naapurikiinteistö on yleiskaavassa työpaikka-alue.

Asunto Oy Hakolahdentie 38 sekä 13 muuta yhteisöä tai yksityishenkilöä, ***** ja ***** sekä 25 muuta yksityishenkilöä ovat valituksensa perusteena todenneet, että Länsiulapanniemen osalta yleiskaavassa ei ole otettu huomioon maisema- ja luontoarvoja MRL:n vaatimalla tavalla, kun alue on yleiskaavassa merkitty rakentamisen mahdollistavaksi alueeksi.

Liikennevirasto on valituksessaan todennut, että Kantakaupunki C2 –merkintä ei turvaa riittävällä tavalla valtakunnallisesti ja seudullisesti merkittävän varikkoalueen toimintaa, kehittämistä ja laajentamistarpeita. ***** Malmin lentoaseman ystävät ry, ***** Puistola-seura ja asiakumppanit, ***** BF-lento, ***** ovat valituksissaan todenneet, että vuorovaikutus on ollut puutteellista. Lisäksi viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa VAT:n osalta ja päätös on MRL:n sisältövaatimusten vastainen. Luonnon monimuotoisuuden, muiden luonnonarvojen säilymistä, ympäristön suojelua eikä ympäristöhaittojen ehkäisyä ole huomioitu. Yleiskaava tuhoaa elinkeinoelämän edellytyksiä ja poistaa ilmailualan kehitysmahdollisuuksia. Malmin lentokenttä kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Kaavaratkaisussa on liian raskasta rakentamista, eikä se edistä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. Yleiskaava ei ole edellytettyjen sisältövaatimusten mukainen ja on ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttöä ei ole otettu huomioon. Selvitykset ja vaikutusarvioinnit ovat riittämättömiä. Yleiskaavan ulottaminen ajallisesti näin kauas ei vastaa tarkoitustaan. Päätös on ristiriidassa luonnonsuojelulain ja –asetuksen kanssa. Korvaavasta ken-

tästä ei ole selvitystä. Kaavakartta on epäselvä. Muistutukseen ei ole vastattu.

Laajasalo - Degerö Seura ry on valituksensa perusteina todennut, että Laajasalon Yliskylän itärannan virkistys- ja viheraluevyöhykkeellä sijaitsee Degerön kartano, joka kuuluu Helsingin höyrylaivareittien kesähuvi-asutukseen (RKY 2009), minkä vuoksi A4-merkintä tällä alueella on maakuntakaavan ja muinaismuistolain vastainen. Kartano on muinaismuistolain suojelema. Laajasalon uimarannalla on arvokkaita kasvikohteita ja LSL:n suojelemia kohteita. Alueella on myös ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmään merkittjä erilaisia luontoarvoja. Stansvikin – Tullisaaren virkistys- ja viheraluevyöhyke kaventuu yleiskaavassa maakuntakaavan vastaisesti Tullisaaren – Kaitalahden kohdalla ja Tahvonlahden kohdalla. Maakuntakaavan mukainen Laajasalon etelärannan viheryhteys puuttuu yleiskaavasta. Vartiosaaren osalta yleiskaava on maakuntakaavan vastainen. Kuukiventien puistoon, ulkoilureitille ja pientaloalueelle, joiden alueella on arvokkaita luontokohteita, on osoitettu kerrostalovaltaista rakentamista maakuntakaavan vastaisesti. Yleiskaava on MRL 39 §:n 2 momentin 2, 4 ja 8 kohdan vastainen. Lisäksi yleiskaavan esitystapa on MRL 42 §:n vastainen.

Laajasalon pienkiinteistöyhdistys ry on valituksensa perusteina todennut, että yleiskaavan esitystapa on epätarkka ja se on MRL 42 §:n vastainen. Laajasalon joukkoliikenneyhteydet eivät perustu nykyisten asukkaiden tarpeisiin. Noin puolelle maakuntakaavan mukaisista virkistys- ja viheralueista on osoitettu rakentamista. Kaava on maakuntakaavan vastainen. Laajasalon liikuntapuisto on merkitty rakentamisalueeksi. Vartiosaaren ja Melkkiin rakentamisen osoittaminen on vastoin maakuntakaavaa ja selvitykset luonnonarvoista puutteelliset ja myös lepakoille tuhoisaa.

Kulosaarelaiset ry – Brändöborna rf. on valituksensa perusteena todennut, että yleiskaava ei esitystapansa puolesta täytä MRA 1 ja 16 §:n vaatimuksia eikä siten ole ympäristövaikutustensa puolesta luotettavasti arvioitavissa yleiskaavalta vaadittavalla tarkkuudella (MRL 9 §). Jättäjäpikselitekniikan vuoksi kansalaisen oikeusvarmuus ei toteudu. Kaavan tulisi perustua olemassa olevan yhdyskuntarakenteen riittävään huomioon ottamiseen. Kaava ei kuitenkaan ota huomioon Kulosaaren vallitsevia vakiintuneita oloja kerrostalo-, rivitalo- ja pientaloalueineen, puisto- ja viheralueita eikä RKY-aluetta. Yleiskaava on tässä muodossa sopimaton asemakaavoituksen ohjaamiseen. Lisäksi eri pikselityyppien selitykset ovat monimerkityksisiä, mikä vaikeuttaa ennakoitavuutta.

Stansvikin kyläyhdistys ry on valituksensa perusteena todennut, että yleiskaava on maakuntakaavan vastainen ohjatessaan rakentamista valtakunnallisesti arvokkaille kulttuurihistoriallisille kohteille ja ekologi-

sesti tärkeille viheryhteyksille. Yleiskaava on epämääräinen eikä se ohjaa riittävästi asemakaavoitusta.

Teknos Oy ja Asunto Oy Sulkapolku 6 ovat valituksensa perusteina todenneet, että kaava on MRL 39 §:n 2 ja 4 momentin vastainen. Päätös ei täytä vaatimusta ottaa huomioon elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja mahdollisuuksia terveelliseen ja turvalliseen ympäristöön. Päätös perustuu lisäksi puutteellisiin selvityksiin, sillä Tukesin lausunto pitää ottaa huomioon jo yleiskaavavaiheessa. Tehdasalueen käyttötarkoitus on muutettu liike- ja palvelukeskusta C1-alueeksi ja osittain asuntovaltaiseksi A1-alueeksi, joten kaava mahdollistaisi huomattavan laajan asutuksen rakentamisen tehtaan konsultointivyyöhykkeelle. Kaavassa ei siten ole huomioitu suuronnettomuusvaaraa. Tehtaan konsultointivyyöhykkeen ei katsota täyttävän MRL 39.2 §:n mukaista mahdollisuutta turvalliseen ja terveelliseen ympäristöön. Liikennejärjestelyjen toimivuus on keskeinen tehtaan toimintaedellytys, eikä kävelyyn painottuva C1-alue ole Teknos Oy:n kannalta hyväksyttävä ratkaisu. Tehdasaluetta on voitava käyttää myös jatkossa varastointiin, minkä vuoksi alueen muunneltavuuden rajoittaminen ei tule kysymykseen. Oikeuskäytännössä (KHO 2323/1/05) on katsottu, että vaikka suojaetäisyydet täyttivät vähimmäisvaatimukset, onnettomuusriskiä ei voitu kokonaan sulkea pois, jolloin riski on liian suuri, eikä asutusta voitu kaavoittaa suunnitellulle alueelle. Johtopäätös suojaetäisyyksien riittävästä oli siten ristiriidassa MRL 54 §:n kanssa, jonka mukaan elinympäristön on oltava mm. turvallinen. Tämän vuoksi suojaetäisyydeksi on valittajan mukaan asetettava konsultointivyyöhykkeen leveys 1 kilometri.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry yhdessä Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry:n kanssa ovat valituksensa perusteina todenneet, että yleiskaava on maakuntakaavan vastainen, sillä maakuntakaavan ohjausvaikutus ei ole riittävässä määrin päätynyt lopulliseen kaavaratkaisuun. Yleiskaavassa ei ole riittävästi huomioitu niitä sisältövaatimuksia, jotka on tarkoitettu turvaamaan luonnon ja virkistyskäytön tarpeita. Kaavaratkaisu on epäselvä, mistä johtuen vaikutusten arviointi on ollut mahdotonta. Lisäksi kaava perustuu riittämättömille selvityksille ja vaikutusarvioinnille. Kaavassa ei ole riittävässä määrin selvitetty kaavan merkittäviä vaikutuksia eikä etenkään luontovaikutuksia.

Asunto Oy Jokitie 24 ja sen asiakumppanit ovat valituksensa perusteina todenneet, että yleiskaava poikkeaa maakuntakaavasta Pukinmäen kautta kulkevan pääkaupunkiseudun poikittaisen joukkoliikenteen yhteyden ja Pukinmäen rantapuiston pohjoisosan ja Pukinmäenkaaren itäreunan A2-merkinnän osalta. Kaava ei perustu MRL 9 §:n mukaisesti kaavan merkittävät vaikutukset arvioiviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Vantaanjokilaakson rakentamisella on merkittäviä vaikutuksia Pukinmäen maisema-, kulttuuri- ja luontoarvoihin, virkistyskäyttöön ja liiken-

teeseen. Vuorovaikutuksessa on puutteita. Hämeenlinnan hallinto-oikeus on 9.10.2009 (09/0575/2) käsitellyt asutuksen olennaisen laajenemisen vaikutusta avoimena säilyneelle alueelle. Oikeustapauksessa KHO 25.8.2016 T3539 kaavaan ei ollut sisällytetty sellaisia alueiden käyttöönottoon tai toteuttamiseen liittyviä ajoitusmääräyksiä, joilla varmistettaisiin alueen rakentumisen ja raideyhteyden toteutumisen samanaikaisuus, kaavaratkaisu tukeutui käytännössä ennalta määrittelemättömän ajan tieverkkoa käyttävään julkiseen liikenteeseen ja yksityisautoiluun. Yleiskaavan sisältövaatimusten täytyminen on pystyttävä toteamaan yleiskaavaselvitysten ja yleiskaavaratkaisun pohjalta KHO 23.8.2012 T2214.

***** valitus koskee Vallilanlaakson joukkoliikennekatua ja hyötyanalyysin virheellisyyttä. Lisäksi MRL:n 9 § ja 39 §:iä ei ole noudatettu. ***** ja ***** ovat valituksensa perusteina todenneet, että kaava on liian ylimalkainen eikä täytä yleiskaavalta edellytettyä tarkkuutta (MRL 39 §). Pikselimerkinnöissä on merkitty asuntovaltaisiksi alueiksi virkistys- ja viheralueita MRL 39.2 §:n 8 kohdan vastaisesti. Kaavan tausta-aineiston perusteella olennaisia alueita Itä-Jollaksessa on luokiteltu arvokkaaksi kasvi- ja lintukohteeksi sekä tärkeäksi lepakoalueeksi, mutta tämä aineisto on sivuutettu pikselikartassa. Korttelitehokkuus merkitsisi kerrostaloja pientaloalueelle. ***** on valituksensa perusteina todennut, että yleiskaava on muinaismuistolain 13 §:n vastainen Malminkartanon Kartanometsässä, josta on löydetty muinaiset punamultahaudat ja muinaispolku.

Tringa ry on valituksensa perusteena todennut, että kaavan selvityspohja ja luonto- ja linnustovaikutusten tarkastelut ovat osin puutteellisia. Kaavassa ei ole huomioitu luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Rakennettavat alueet toimivat suojavyöhykkeenä Natura-alueelle. Hallainvuori on osa vihersormea. Viikin peltojen rakentaminen vaikuttaisi Vanhankaupunginlahden lintuvesien Natura-alueen koskemattomuuteen. Natura-alueen vaikutusten arviointi on jäänyt puutteelliseksi, kun ei ole arvioitu vaikutuksia tärkeisiin IBA-, FINIBA- ja MAALI-alueisiin. Pornaistenniemen osalta kaava on maakuntakaavan vastainen, sillä se on osoitettu virkistysalueeksi. Valittajan mukaan kaupunkibulevardit kaaventavat merkittävästi Viikin vihervyöhykettä, joka on Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa ja ehdotusvaiheessa olevassa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa osoitettu viheralueiksi, mutta myös maakunnallisesti merkittäviksi kulttuuriympäristöiksi.

Lausunto valitusten johdosta

Helsingin kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen kaupunginvaltuuston

päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen.

Oikeuspalvelut toteaa, että kaupunginhallituksen tulisi antaa valituksen johdosta hallinto-oikeudelle seuraava lausunto. Lausunto on laadittu yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Valitusten hylkääminen ja tutkimatta jättäminen

Kaupunginhallitus pyytää jäljempänä esitettävien perustein, kaupunginvaltuuston päätöksestä 26.10.2016 § 272 ilmenevien perustein sekä muiden valmisteluasiakirjoista ilmenevien seikkojen perusteella valitusten hylkäämistä. Kaupunginvaltuuston päätös ei ole syntynyt maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavaa koskevien sisältövaatimusten, vaikutusten selvittämistä koskevien säännösten tai menettelysäännösten vastaisesti. Kaava perustuu lain edellyttämiin riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaupunginvaltuuston päätös ei ole syntynyt myöskään kuntalain 90 §:n tarkoittamalla tavalla virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös muiltakaan osin ole lainvastainen. Lisäksi kaupunginhallitus viittaa kaavaselostukseen, jossa on MRL 40 §:n 2 momentin mukaisesti esitetty yleiskaavan perusteet.

Kaupunginhallitus pyytää valitusten tutkimatta jättämistä siltä osin kuin ne kohdistuvat valtuuston päätöksen 26.10.2016 § 272 ja siihen sisältyvien kaavaratkaisujen tarkoituksenmukaisuuteen. Kaupunginhallitus pyytää Kaupsu-yhdistyksen valituksen tutkimatta jättämistä, koska yhdistys ei ole rekisteröity yhdistys. Lisäksi kaupunginhallitus pyytää Lautasaari-Seura – Drumsö Sällskapet ry:n valituksen tutkimatta jättämistä, koska se on jätetty määräajan jälkeen.

Perusteet

Yleiskaavan lähtökohdat ja tavoitteet sekä yleiskaava-alue

Helsinki on vetovoimainen kasvava pääkaupunki ja yleiskaavan tehtävänä on luoda mahdollisuudet kasvavan kaupungin pitkäjänteiselle suunnittelulle. Yleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa kaupunkilaisille hyvän kaupunkielämän puitteet: riittävä asuntotuotanto, palvelujen ja työpaikkojen saavutettavuus, vahva perusta yrittämiselle, viihtyisä ja turvallinen kaupunkiympäristö sekä riittävät virkistysalueet.

Yleiskaavan tavoitteena on luoda mahdollisuudet kasvavan kaupungin pitkäjänteiselle suunnittelulle. Yleiskaava mahdollistaa Helsingin kasvun. Se varmistaa edellytykset riittävälle asuntotuotannolle sekä elinkeinoelämän toiminnalle. Yleiskaavaehdotuksen aluevaraukset mah-

dollistavat väestönkasvun vähintään 860 000 asukkaaseen ja 560 000 työpaikkaan vuoteen 2050 mennessä.

Kasvava ja menestyvä Helsinki on koko Suomen etu. Helsinki on Suomen kehityksen veturi ja seudun vetovoimaisuus on merkittävä asia koko valtakunnan talouskasvun kannalta. Uusi yleiskaava luo edellytykset tulevaisuuden kilpailukyvyille.

Yleiskaavan ratkaisut perustuvat visioon Helsingistä raideliikenteen verkostokaupunkina, jolla on vahva laajentunut pääkeskus, kantakaupunki. Verkostokaupungilla on myös vahva seudullinen ja kansainvälinen ulottuvuus. Tämä näkyy erityisesti yleiskaavaehdotuksen keskustaverkossa ja liikenneyhteyksissä.

Helsingin kantakaupunki on samaan aikaan sekä yritystoiminnan keskus, että houkuttelevan asumisen paikka. Yleiskaavan valmistelun lähtökohdista on ollut, että tarvitaan lisää tilaa läheltä ydinkeskustaa yrityksille ja lisää asuntoja vastaamaan urbaanin kaupunkiasumisen lisääntyneeseen kysyntään. Tämän mahdollistamiseksi yleiskaavassa varaudutaan täydennysrakentamiseen sekä kaupunkirakennetta jakavien ja urbaanin kaupungin laajenemista rajoittavien moottoritiealueiden muuttamiseen kaupunkiympäristöksi, niin liikkumisen kuin maankäytön osalta.

Verkostokaupunkivision toteuttamiseksi yleiskaavaan on merkitty huomattava määrä uusia raidevarauksia. Joukkoliikennejärjestelmän perustana on laajeneva raideliikenneverkko nopeine runkoyhteyksineen. Jalankulkijan asemaan kiinnitetään erityistä huomiota tulevaisuuden Helsingissä. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn merkitys korostuu kaavaehdotuksen kasvavissa keskustoissa. Pyöräilyn laatukäytävät muodostavat sujuvan verkoston pidemmille matkoille ja tiivistyvä joukkoliikennekaupunki luo puitteet ekologisesti kestäväälle yhdyskunnalle.

Yleiskaavassa virkistys- ja viheralueet on nivottu yhteen verkostoksi. Lisäksi vahvistetaan Helsingin roolia merellisenä kaupunkina. Virkistysalueet ja -palvelut sekä meri ovat helposti saavutettavissa. Helsingin erityisyys, säteittäinen, yhtenäinen viherrakenne yhdistyy seudun laajoihin virkistys- ja viheralueisiin. Poikittaisia viheryhteyksiä on merkitty kaavakarttaan vahvistamaan viherverkostoa. Yleiskaavassa on koko kaava-aluetta koskeva yleismääräys, jonka mukaan vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata. Kaavaehdotukseen merkityt viheralueet ja kaavamääräykset mahdollistavat myös tärkeiden luonto- ja luonnonsuojelueiden säilymisen ja metsäverkoston muodostamisen.

Kulttuuriympäristöt ovat Helsingin vahvuus. Yleiskaavamääräyksellä varmistetaan, että suunnittelussa sovitaan yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Yleiskaava koskee koko Helsingin aluetta lukuun ottamatta Östersundomia, jonne ollaan laatimassa kuntien yhteistä yleiskaavaa.

Yleiskaavan yleispiirteisyys ja tarkoitus – yleiskaavan strategisuus

MRL 4 §:n mukaan yleiskaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet kunnassa. MRL 35 §:n mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. Yleiskaavan keskeinen tehtävä on tavoitellun kehityksen periaatteiden esittäminen. Periaatteet ohjaavat yksityiskohtaista kaavoitusta, rakentamista ja muuta maankäyttöä. Säännöksessä korostuu yleiskaavoitukselle tyypillinen erilaisten toimintojen yhteen sovittava luonne. (Ekroos, Majamaa, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2015, s. 222)

Kaavaratkaisua tehtäessä tavoitellaan kokonaisratkaisua, joka on alueen käytön muutostarpeen vaatima. Tällöin suhteutetaan keskenään erilaiset intressit ja arvot sekä niiden painotukset kuten julkinen ja yksityinen etu. Julkisen edun vaatimuksia on asetettu kaavan sisältövaatimuksia koskevassa MRL 39 §:ssä useita, ja ne on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus edellyttävät. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 65, Ekroos, Majamaa, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2015, s. 234) Kaavoitukseen on sen yhteen sovittavan luonteen vuoksi aina kuulunut eri tekijöiden keskinäinen punninta. Sen tekemiseksi on arvioitava eri tekijöiden vaikutuksia. Kaavoituksessa sovitaan yhteen erilaisia usein ristiriitaisia alueiden käyttötarpeita. Kaikkien sisältöä koskevien ristiriitaistenkin vaatimusten tulee täytyä samanaikaisesti. Eri tekijöiden punninta edellyttää, että kaikki vaikuttavat tekijät on selvitetty. Riittävällä vaikutusten selvittämisellä rajataan tarkasteltavat toteuttamisvaihtoehdot ja vaikutukset. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 170-171)

Yleiskaava-alue jatkosuunnitellaan yleiskaavan määräysten mukaan otamalla huomioon toimivuus, taloudellisuus, ekologinen kestävyys sekä terveellisyys ja turvallisuus, asumisen ja elinkeinoelämän tarpeet sekä palvelujen saavutettavuus käyttäen hyväksi olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Yleiskaavan mukaiset ratkaisut ja maankäyttövaraukset täsmentyvät asemakaavoituksessa ja muussa yksityiskohtaisessa suunnittelussa tarkemman vaikutusarvioinnin ja selvitysten perusteella alueen erityispiirteet huomioiden.

Helsingin uusi yleiskaava on strateginen. Se näyttää vahvasti kaupungin kehittämisen painopisteet ja olennaiset kehityslinjat. Yleiskaava ohjaa mitoituksellaan ja pääkäyttötarkoituserkinnöillä tarkempaa suunnittelua, eikä tarkkoja aluerajauksia esitetä. Kaavakartan esitystapa vahvistaa kaavan strategisuutta ja vahvaa perusajatusta raideliikenteen verkostokaupungista, jolla on vahva laajeneva pääkeskus - kantakaupunki. Riittävät asuntotuotantoedellytykset ja elinkeinoelämän toimintaedellytykset turvataan ja mahdollistetaan. Helsinki on myös viherverkostokaupunki. Yleiskaavassa on tehty vahva linjavalinta, jossa viheralueet pyritään säilyttämään mahdollisimman laajoina ja yhtenäisinä. (Kaavaselostus, s. 11)

Yleiskaava on oikeusvaikutteinen ja sen keskeinen aineisto koostuu kaavakartasta, yleiskaavaselostuksesta ja teemakartoista. Teemakartoilla esitetään yksityiskohtaisempia ratkaisuja, joihin yleiskaava perustuu ja ne antavat lisäinformaatiota kustakin suunnittelun osa-alueesta. Teemakartat eivät ole oikeusvaikutteisia lukuun ottamatta niissä esitettyjä valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita sekä Natura 2000 –verkostoon kuuluvia alueita, luonnonsuojelualueita ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015 - 2024 suojeltavia alueita.

Yleiskaava on mitoittava. Mitoituksella määritellään asemakaavoituksen lähtökohtia ja pystytään näin ohjaamaan kaupungin rakentumista tavoitteellisemmin. Mitoitus mahdollistaa kaavavarannon luotettavan seurannan, asuntotuotannon määrällisiin tavoitteisiin vastaamisen ja palveluverkon taloudellisen suunnittelun.

Yleiskaava osana Helsingin seutua

Helsingin uudessa yleiskaavassa on otettu huomioon koko seudun kasvu ja kehitys. Yleiskaava mahdollistaa Helsingin seudun nykyisen ydin kaupungin kehittämisen kuntarajoista riippumatta. Kaavaprosessi on nivoutunut yhteen koko Helsingin seudulla tehtyjen tai tekeillä olevien suunnitelmien kanssa.

Yleiskaavaa on laadittu yhteistyössä seudun muiden kuntien ja Uudenmaan liiton kanssa ja sen mitoituksen lähtökohtana oleva väestöprojekti on yhdenmukainen muiden seudulla laadittujen suunnitelmien kanssa. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ 2015), Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma (MASU 2050) ja Helsingin seudun asuntopolitiikka 2025 perustuvat seudun nopeaan kasvuun, missä erityisesti ydinalueille kohdistuu merkittävää asuntokysyntää. Helsingin seudun 14 kunnan yhdessä laatimat suunnitelmat ovat myös valtion kanssa solmitun MAL-sopimuksen yhtenä lähtökohtana.

Yleiskaavan esittämistapa

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

Helsingin uusi yleiskaava on strateginen ja siinä esitetään Helsingin tulevaisuuden kannalta olennaisimmat kehityslinjat ja keskeiset painopisteet. Yleiskaavakartta sisältää lähtökohtaisesti vain ne merkinnät ja määräykset, joita kaavan edellä todettu tarkoitus strategisena ja yleispiirteisenä, kaupungin kehityksen periaatteet osoittavana kaavana ja kaavan sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan yleiskaava-alueita suunniteltaessa (MRL 41 §). Pääperiaatteena on, että yleiskaava ei sisällä merkintöjä ja määräyksiä seikoista, joista on säädetty erikseen ja joista päätetään muussa yhteydessä. Yleiskaava ei sisällä määräyksiä asioista, jotka kuuluvat yksityiskohtaiseen kaavoitukseen ja suunnitteluun. (Kaavaselostus, s. 95)

Koko kaava-alueita koskevan yleismääräyksen mukaan ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Yleiskaavan pääkartan lisäksi Kaupunkiluonto- ja Kulttuuriympäristö-teemakartat ovat kaavamääräyksissä viitatuin osin oikeusvaikutteisia.

Yleiskaavan esittämistavasta on laissa vain yleisiä säännöksiä. MRL 40 §:n mukaan yleiskaava esitetään kartalla, johon kuuluvat kaavamerkinnot ja määräykset. MRL 35 §:n mukaan yleiskaava voidaan laatia myös vaiheittain tai osa-alueittain. MRA 16 §:n mukaan yleiskaava esitetään kartalla tai kartoilla sellaisessa mittakaavassa, että niistä alueiden käytön ja rakentamisen ohjaustarve ja yleiskaavan tarkoitus huomioon ottaen ilmenevät tarkoituksenmukaisella tavalla alueidenkäytön periaatteet, tarpeelliset alueet ja kaavan muu sisältö. MRA:n perustelumuis- tion mukaan yleiskaavan esitystavan yksityiskohdat riippuvat kunkin yleiskaavan tarkoituksesta ja maankäytön ohjaustarpeesta.

Ympäristöministeriön yleiskaavan sisältöä ja esitystapaa koskevan oppaan 2006 mukaan yleiskaava voidaan esittää sen tarkoituksen ja tavoitteen mukaisesti esimerkiksi strategisena alueiden käytön periaatteita koskevana kaavana tai yleispiirteisenä yhdyskuntarakennetta ja toimintojen yhteensovittamista koskevana aluevarauskaavana tai edellä mainittujen erilaisena yhdistelmänä.

KHO on päätöksellään 11.11.2016/4778 pysyttänyt Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksen, jossa se on arvioinut strategisen, ruutumuo- dossa esitetyn Jyväskylän yleiskaavan esittämistavan lainmukaisuutta. Yleiskaava on esitetty seitsemällä oikeusvaikutteisella, pääkartan lisäksi eri maankäytön osa-alueita koskevalla kartalla. Yleiskaavan ruudut kuvaavat alueen päämaankäyttömuotoa, joka ei sulje pois mahdollisuutta osoittaa yksityiskohtaisessa kaavassa muuta maankäyttöä. Aluevarausten välistä tulkintaa selvennetään kaavamääräyksellä

maankäytön osa-alueiden karttojen määräysten noudattamisesta. Hallinto-oikeus on pitänyt kaavan esittämistapaa lainmukaisena. Kunnalla on itsehallintonsa perusteella edellä mainittujen säännösten puitteissa oikeus päättää minkälainen kaava sen alueelle laaditaan.

Yleiskaava on strateginen dokumentti, joka ohjaa mitoituksella ja pääkäyttötarkoituserkinnällä alemman kaavataso suunnittelua. Alueva-
raukset sisältävät pääkäyttötarkoituksen lisäksi erilaisia maankäyttötarkoituksia. Vasta asemakaavatasoinen tarkastelu mahdollistaa riittävän perusteltujen aluerajausten tekemisen. Yleiskaava näyttää vahvasti kaupungin kehittämisen painopisteet, vahvan perusajatuksen raideliikenteen verkostokaupungista, jolla on vahvana laajenevana pääkeskuksena kantakaupunki. Yleiskaavakarttaan liittyy teemakarttoja, jotka toimivat selostuksen ja selostukseen liittyvien maanäyttösuunnitelmien ja selvitysten lisäksi taustana ja antavat lisäinformaatiota. Teemakarttoilla esitetään yksityiskohtaisempia ratkaisuja, joihin yleiskaava perustuu. Teemakartat eivät ole oikeusvaikutteisia lukuun ottamatta yleiskaavamääräyksissä määriteltyjä alueita. Yleiskaavan tulkinta on esitetty kaavaselostuksessa. (Kaavaselostus, s. 95-96)

Yleiskaavan pikselimuotoiseen esitystapaan kytkeytyy vahvasti paikkatietodata, mikä on ollut kaavatyön alusta alkaen mukana kaavaa laadittaessa ja mitoitusta suunniteltaessa. (Kaavaselostus, s. 96)

Yleiskaavan esitystapa on joustava ja jatkosuunnittelua ohjaava. Tulevaa rakentamista ja viheralueiden rajaa ei määrätä tarkasti. Syynä tähän on suunnitelman mittakaava. Tarkempi suunnittelutyö ja siten myös paikallinen arviointi on mahdollista tehdä vasta tarkemmalla suunnittelutasolla. Olennaista on, että yleiskaava mahdollistaa kaupunkirakenteen kehittämisen paikallisella tasolla montaa erilaista kehityspolkua seuraten. Huomattavaa on myös se, että kaikki rakennetun alueen merkinnät voivat myös jatkossa sisältää viheralueita ja niiden sisältämiä luontoarvoja. Myös viheryhteysmerkintä sisältää tavoitteen poikittaisten virkistys- ja ekologisten yhteyksien kehittämisestä. (Vuorovaikutusraportti IV, s. 125)

Ympäristöministeriö on lausunnossaan yleisellä tasolla tukenut yleiskaavan sisältöä ja esitystapaa ja on todennut, että Ympäristöministeriö pitää hyvänä kaavakartan yleispiirteisyyttä korostavaa 100m x 100m ruutuihin perustuvaa esitystapaa, joka tuo hyvin esiin kaavan strategisen luonteen. Menetelmä perustuu taustalla olevan paikkatietodatan ominaisuustietoihin, mikä on tukenut myös poikkeuksellisen laajan, monipuolisen ja hyvin valmistellut tausta-aineiston hyödyntämistä sekä alueiden erityispiirteiden huomioimista yleiskaavan valmistelussa. (Vuorovaikutusraportti IV, s. 7, 9) Muita kaavan sisältöä pääosin tukevia lausuntoja on tullut mm. Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymältä,

Helsingin kaupungin liikennelaitos –liikelaitokselta, kiinteistölautakunnalta ja nuorisoasiainkeskukselta.

Mitoitus

Mitoitus on uuden yleiskaavan keskeinen strateginen tekijä. (Vuorovai-
kutusraportti IV, s. 17) Se osoittaa kaupungin tahtotilan siitä, mitä aluei-
ta Helsingissä on voimakkaimmin tiivistettävä, jotta tavoitteellinen rai-
deverkko on mahdollista toteuttaa. Määräys on sovitettu kaavan tark-
kuuteen erilaisia suunnitteluratkaisuja mahdollistavien tehokkuushaar-
koiden avulla. Haarukan väli on laaja ja mahdollistaa runsaasti vaihte-
lua. Tarkemmassa suunnittelussa mitoitusta tarkentuu. Väestösuunnitte-
lun pohjana on tehokkuushaarukoiden keskikohta. Kaavamääräyksen
tulkintataulukossa on lisäksi teksti, jossa sanotaan: ”Asemakaavoituk-
sessa on otettava huomioon, että mitoitusta käsitellään suurempina
korttelikonaisuuksina, ei yhden ruudun tontin tasolla.”

Selostuksessa todetaan, että yleiskaava on mitoittava. Mitoituksen
avulla pystytään ohjaamaan kaupungin rakentumista paremmin tavoit-
teellisesti. Asemakaavat tulee laatia vähintään yleiskaavan mahdollista-
malla keskimääräisellä tehokkuudella, jotta yleiskaavan tavoitteellinen
asemakaavavaranto on mahdollista saavuttaa. Yleiskaavan ratkaisut,
kohdemerkinnät, aluevaraukset ja -rajaukset täsmentyvät ja tarkentuvat
asemakaavoituksessa perustuen asemakaavoituksen yhteydessä teh-
täviin tarkempaan selvityksiin ja vaikutustenarviointeihin. Lisäksi kaava-
määräyksen tulee olla yksiselitteinen ja selvä.

Suhde maakuntakaavaan

Maakuntakaava on MRL 32 ja 39 §:n mukaan ohjeena yleiskaavaa laa-
dittaessa. Maakuntakaavan oikeusvaikutuksena on sen toimiminen
yleispiirteisenä maakunnallisena ja seudullisena maankäyttösuunnitel-
mana. (Kaavaselostus, s. 199-201) Ohjausperiaate toteutuu, kun maa-
kuntakaavassa esitetty maankäyttöratkaisu täsmentyy kuntakaavoituk-
sessa tavalla, joka on maakuntakaavan tavoitteiden mukainen. Maa-
kuntakaavaa ja sen ohjausvaikutusta alempiasteiseen suunnitteluun
tulkitaan lain esitöiden mukaan maakuntaavan yleispiirteisen luonteen
mukaisesti.

Uudenmaan maakuntakaavan maankäyttöratkaisujen lähtökohtana on
varautuminen väestönkasvuun erityisesti Helsingin seudulla. Kasvun
ohjaamisessa tavoitteena on nykyisen rakenteen hyödyntäminen ja vä-
häisin voimavarojen aikaansaavat rakenteen laajennukset. Tavoitteena
on maakuntakaavan selostuksen mukaan muun ohella turvallinen,
terveellinen ja viihtyisä elinympäristö, sekä varautuminen raideliiken-
teeseen tukeutuvien kasvukäytävien avaamiseen pidemmällä aikavälil-
lä, jotta varmistetaan niiden toteuttamismahdollisuudet, laatia alue- ja

yhdyskuntarakennetta tukeva toimiva ja kestävä liikennejärjestelmä ja kehittää säteittäisiä ja poikittaisia liikenneyhteyksiä.

Voimassa olevien maakuntakaavojen keskeiset tavoitteet ja periaatteet, sekä maakunnalliset ja seudulliset kaavaratkaisut ovat olleet uuden yleiskaavan suunnittelun lähtökohtana, ja ne on otettu huomioon ja täsmentyneet yleiskaavassa. Yleiskaava välittää maakuntakaavojen ohjaamat keskeiset periaatteet ja kaavaratkaisut asemakaavoitukseen ja muuhun yksityiskohtaisempaan suunnitteluun. Yleiskaavan tavoitteet ovat yhteneväiset voimassa olevien ja valmisteilla olevan 4. vaihemaakuntakaavan maakunnallisten ja seudullisten tavoitteiden kanssa, vaikka joidenkin alueiden osalta yleiskaavan ratkaisut ovat täsmentyneet maakuntakaavojen merkinnöistä. Tällaisia alueita ovat Vartiosaari, Ramsinniemi, Melkki ja jotkin puolustusvoimien käytössä olevista saarista.

Yleiskaavan aikajänne ulottuu paljon Uudenmaan 2.vaihemaakuntakaavaa pidemmälle, eikä uudessa valmisteilla olevassa 4. vaihemaakuntakaavassa oteta kantaa taajama-alueisiin. Näin ollen Helsingin uusi yleiskaava pidemmälle aikajännteelle ulottuvana esittää skenaarion ja kaupungin tahtotilan kaupungin kehittämisestä pitkälle tulevaisuuteen. Tästä syystä maakuntakaavat joiltakin osin näyttäytyvät liian tarkkarajaisesti laadittuina instrumentteina ohjatakseen kaupungin pitkälle ulottuvaa visiota maankäytöstä. Edellä olevasta huolimatta yleiskaavan tavoitteet ovat yhteneväiset maakuntakaavojen seudullisten ja maakunnallisten tavoitteiden kanssa.

Voimassa oleva 2. vaihemaakuntakaava on osin sisällöltään hyvin yksityiskohtainen. Kun maakuntakaavassa käsitellään pelkästään paikallista maankäyttökysymystä, jolla ei ole seudullista merkitystä, tai maakunnallisiin tavoitteisiin liittymätöntä maankäytön yksityiskohtaista järjestämistä, on maakuntakaavan ohjausvaikutuksessa otettava huomioon sen tarkoitus yleispiirteisenä, vain alueidenkäytön periaatteet ja maankunnan kehittämiseen kannalta tarpeelliset alueet esittävänä kaavana.

Yleiskaavan suhdetta maakuntakaavaan on käsitelty kaavaselostuksessa sekä alueittain jäljempänä tässä lausunnossa. (Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava, Ympäristöministeriö 2014, KHO 1770/2016)

Maakuntakaavan ohjausvaikutus ja tehtävä yleispiirteisenä ja joustavana maakunnallisia tai seudullisia kysymyksiä koskevana suunniteilmalla on otettu huomioon yleiskaavamerkintöjen ja -määräysten laadinnassa. (Kaavaselostus, kohta 8.4.2)

Uudenmaan liitto ei ole yleiskaavaa koskevassa lausunnossaan pitänyt yleiskaavaa maakuntakaavan vastaisena. (Kaavaselostus, s. 95)

Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

MRL 24 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelussa on edistettävä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskukseksi luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen, tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Erityistavoitteiden mukaan alueidenkäytön suunnittelussa merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Alueidenkäytön mitoituksella tulee parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja hyödyntämismahdollisuuksia (kohta 4.6).

Yleiskaavaratkaisu edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. Kaavaselostuksen luvussa 8.4.1 olevassa taulukossa on käyty läpi yleiskaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Yleiskaavan suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin on käsitelty kaavaselostuksen yhteenvetotaulukossa (kaavaselostus s. 191-197).

Yleiskaava toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohdan 4.5 tavoitteista seuraavasti: Liikennejärjestelmä on suunniteltu kokonaisuutena, ja se palvelee sekä asutusta että elinkeinoelämää. Yleiskaava tukeutuu raideliikenteen verkostokaupunkiin ja kestävästi liikkumisen kehittämiseen. Keskustojen kehittämisen yhteydessä kehitetään jalankulkuympäristöjä, sekä koko kaupungissa jatkuvia kävely- ja pyöräliikenteen reitistöjä. Yleiskaavassa kehitetään säteittäisiä pääväyliä monipuolisesti eri liikkumismuodoille, samoin kuin niitä yhdistäviä poikittaisia yhteyksiä, jotta päästään aidosti verkostomaiseen kaupunkirakenteeseen. Yleiskaavassa säilytetään mahdollisuudet valtakunnallisesti merkittävien väylien toimimiselle Helsingin alueella ja turvataan niiden kehittämismahdollisuudet. Yleiskaavassa parannetaan julkisen liikenteen toimintaedellytyksiä ja kehitetään asemanseuduista eri liikkumismuotojen solmukohtia.

Yleiskaava toteuttaa alueidenkäyttötavoitteiden kohtaa 4.6 seuraavasti: Helsinkiä kehitetään seudun ja valtakunnan pääkeskukseksi. Riittävät ja monipuoliset rakentamismahdollisuudet, toimiva liikennejärjestelmä, sekä hyvä elinympäristö mahdollistavat kilpailukykyyn myös kansainvälisellä tasolla. Yleiskaavassa esitetty eheytyvä yhdyskuntarakenne edistää joukko- ja erityisesti raideliikenteen toimintaedellytyksiä. Keskusta-alueita vahvistetaan monipuolisina asunto-, työpaikka- ja palvelukeskuksina. Yleiskaavassa on varattu riittävästi uusia rakentamisalueita

asuntotuotannon turvaamiseksi. Rakentaminen uusilla alueilla on tehokasta ja nykyisillä tonteilla edistetään täydennysrakentamista. Merkittävä rakentaminen on sijoitettu joukkoliikenteen ja erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Tiivistyvä kaupunkirakenne parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoittuvat lähelle nykyisiä joukkoliikenneyhteyksiä tai alueille suunnitellaan hyvät joukkoliikenneyhteydet samanaikaisesti maankäytön suunnittelun kanssa. Helsingin liikennejärjestelmää kehitetään osana seudun liikennejärjestelmää. Tukeutuminen joukko- ja raideliikenteeseen hillitsee ilmastonmuutosta. Liikennejärjestelmän kehittäminen kytketään yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen ja täydennysrakentamiseen.

Lisäksi yleiskaavassa on osoitettu Helsingin verkostomainen viheralue-rakenne sekä yhteydet Nuuksioon ja Sipoonkorpeen. Myös merellisyyden tarjoamia virkistyskäyttömahdollisuuksia kehitetään.

Yleiskaava toteuttaa kohdan 4.7 tavoitteistoa rannikkoalueen osalta. Merivisio on ollut osana yleiskaavasunnittelua. Meri ja ranta-alueet on otettu huomioon virkistystyksen, luontoarvojen ja elinkeinojen näkökulmasta.

Yleiskaavan vaikutusten arviointi ja yleiskaavaa koskevat selvitykset

MRL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettyä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. MRL 39 §:n mukaan yleiskaavan sisältövaatimuksina mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

MRA 1 §:n mukaan MRL 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitettyä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset, sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Säännös korostaa jo laistakin ilmenevää joustavuuden periaatetta. (Hallberg, Haapanala, Koljonen, Ranta, Reinikainen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2015, s. 1341)

Hallituksen esityksen (334/2014) mukaan aikaisempaan 9 §:ään sisältyneet "riittävät selvitykset" käsitteenä on aiheuttanut tulkintaongelmia ja monissa tilanteissa johtanut tekemään varmuuden vuoksi liian yksityiskohtaisia selvityksiä kaavalajiin ja kaavan tarkoitukseen nähden. Muutetun 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Tavoitteena on selkiyttää vaikutusten selvitysvelvollisuuden kohdistumista kaavan merkittäviin vaikutuksiin ja vaikutusten kautta esiin nouseviin tutkimus- ja selvitystarpeisiin.

Aiemmin MRA 1 §:ssä ollut säännös kaavan tehtävän ja tarkoituksen huomioon ottamisesta vaikutusten selvittämisessä, on ehdotuksessa otettu lakiin. Vaikutusten selvittämistarpeen ja laajuuden määrittelyssä on olennaista kaavassa tavoiteltu maankäyttöratkaisu sekä kaavalaji. Merkittävien vaikutusten arvioinnissa otettaisiin huomioon nykyistä paremmin kaavan tehtävä ja tarkoitus. Tarkoituksena on kohdentaa selvitykset tavoitellun kaavaratkaisun kannalta olennaisiin asioihin sekä välttää päällekkäisten selvitysten tekemistä. Tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaisesti tavoitteena korostaa, että vaikutusten selvittämisessä on riittävää keskittyä kulloinkin kyseessä olevassa kaavassa ratkaistavien asioiden merkittäviin vaikutuksiin.

Selvitysten riittävyttä arvioitaessa on otettava huomioon muun muassa kaava-alueen laajuus, kaavan tarkoitus ja alueelta aiemmin laaditut selvitykset. Yleiskaavaa laadittaessa on ollut käytettävissä erilaisia maankäyttötarkasteluita ja -selvityksiä, liikenteen järjestämiseen liittyviä selvityksiä, alueellisia tarkasteluja ja luontoselvityksiä sekä mm. ilmast-, luonto-, kaupallisia, ihmisiin kohdistuvia ja raideliikenneverkon vaikutuksia koskevia selvityksiä.

Riittävyys suhteen on joskus mahdollista käyttää kaavojen sisältövaatimussäännöksiä lähtökohtana, sillä vaikutusarvioinnin pohjalta on mahdollista selvittää täyttääkö kaava sisällölliset vaatimukset. (Ekroos, Majamaa, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2015, s. 53)

Yleiskaavaan liittyvä vaikutusten arviointi on kuvattu seikkaperäisesti kaaselostuksessa.

Helsingin uusi yleiskaava on strateginen ja yleispiirteinen kaava, jonka selvitykset ovat kaavan tarkkuustasoon nähden riittävät (MRL 9 §, MRL 39 §, MRA 1 §). Yleiskaavan pohjalta on mahdollista tehdä jatkoselvityksiä tarkemmassa suunnittelussa. Asemakaavoitus perustuu tarkempaan vaikutusarviointeihin ja selvityksiin. Jo asemakaavoitusta edeltävää yleiskaavan toteuttamisohjelmaa laadittaessa tarkennetaan selvityksiä tarvittavilta osin, jotta yleiskaavan aluevarausten yksityiskohtaisempi suunnittelu on mahdollista aikatauluttaa. Yleiskaavan yhteydessä tehty vaikutusarviointi ja selvitykset osoittavat, että yleiskaavan sisältövaatimukset täyttyvät.

Kaupunkiekologisen selvityksen, luonto- ja Natura-selvitysten, kaavaan liitetyn Kaupunkiluonto-teemakartan ja kaavamääräysten lisäksi on yleiskaavatyön yhteydessä ympäristökeskuksessa valmisteltu yleiskaava-alueita koskeva luonnonsuojeluohjelma ja metsäverkostoselvitys yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston ja rakennusviraston kanssa. Luonnonsuojelu keskittyy erityisesti Natura-alueiden luontoarvojen, Helsingin metsäverkoston, saaristoluonnon ja saariston linnuston säilyttä-

miseen. Luonnonsuojeluohjelman valmistelussa ja metsäverkostoselvityksessä on otettu huomioon yleiskaavan valmisteluun liittyvä Helsingin arvometsiä koskeva esitys. Uuteen luonnonsuojeluohjelmaan on nostettu arvokkaimmat metsäalueet. Luonnonsuojeluohjelma ja metsäverkostoselvitys turvaavat suojelualueet ja antavat tavoitteet koko Helsingin kattavalle metsäverkostolle ja luonnon monimuotoisuuden vaalimiselle. (Vuorovaikutusraportti IV, s. 126)

Yleiskaavan toteuttamisen vaikutuksia on arvioitu koko suunnittelutyön ajan kaupungin omien asiantuntijoiden toimesta, viranomaisyhteistyönä ja eri alojen konsultteja käyttäen. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastossa on maankäytön ja liikenteen suunnittelun sekä vaikutusarviointien erityisasiantuntemusta eri aloilta. Yleiskaavatyössä on arvioitu vaikutuksia alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, luontoon, virkistykseen, maisemaan, kulttuuriympäristöihin, ihmisiin, elinkeinoihin ja talouteen sekä seudullisia ja valtakunnallisia vaikutuksia. Vaikutustenarviointiraportit sisältyvät kaavaselostuksen liitteisiin. Yleiskaavaan liittyvät selvitykset ja vaikutusarviointit ovat olleet riittäviä, kun otetaan huomioon yleiskaavan tarkoitus ja ohjaustarkkuus. Selvitysten perusteella voidaan arvioida sisältövaatimusten täyttymistä.

Viranomaisyhteistyö ja seudullinen yhteistyö

Yleiskaavan valmistelun yhteydessä on tehty kiinteää viranomaisyhteistyötä Ympäristöministeriön, Uudenmaan liiton, ELY-keskus liikenteen, ELY-keskus ympäristön, Museoviraston, Etelä-Suomen aluehallintoviraston (AVI), Huoltovarmuuskeskuksen, Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen, Suomen ympäristökeskuksen, Säteilyturvakeskuksen, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES), Tullin, Liikenneviraston, Liikenne- ja viestintäministeriön, Vantaan kaupungin, Sipoon kunnan, Espoon kaupungin, Kauniaisten kaupungin, Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymän (HSL), Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY), Helsingin poliisilaitoksen sekä Helsingin kaupunginkanslian, Helsingin ympäristökeskuksen, Kaupunginmuseon, Kiinteistöviraston, Liikuntaviraston, Nuorisosiainkeskuksen, Opetusviraston, Pelastuslaitoksen, Rakennusvalvontaviraston, Rakennusviraston, Sosiaali- ja terveysviraston, Helsingin kaupungin liikennelaitos –liikelaikoksen (HKL), Helsingin Satama Oy:n, Helen Oy, Asuntotuotantotoimiston, Kaupunginkirjaston, Tietokeskuksen, Suomenkielisen työväenopiston, Ruotsinkielisen työväenopiston, Kulttuurikeskuksen, Opetusviraston ja Varhaiskasvatusviraston kanssa.

MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu käytiin 23.3.2016. Viranomaisneuvottelussa esitettiin yleiskaavaehdotuksen periaatteet, esitystapa, saapuneet lausunnot ja muistutukset. Natura-arvioinnista annetut lausunnot sekä yleiskaavaehdotuksesta saapuneet keskeisimmät lau-

sunnot esiteltiin. Lisäksi kerrottiin keskeisimmät perustelut tehdyille ratkaisuille.

ELY-keskus on viranomaisneuvottelussa 23.3.2016 todennut muun muassa, että yleiskaava pohjautuu laajaan selvitysaineistoon ja on laadittu hyvin. Uudenmaanliitto on lausunnossaan todennut ennakkoluulottoman, ratkaisuhakuisen ja strategisen otteen sekä monipuolisen ja laajan selvitysaineiston positiiviseksi. Uudenmaanliitto pitää myös hyvänä, että ehdotusvaiheessa Kaupunkiluonto- ja Kulttuuriympäristö -teemakartat on muutettu tietyiltä osin oikeusvaikutteisiksi.

Vuorovaikutus

Yleiskaavan vuorovaikutus eri vaiheineen on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksessa (s.150-154). Yleiskaavan laatiminen tuli vireille 13.11.2012 päivättyllä osallistumis- ja arviointisuunnitelmalla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä yleiskaavan lähtökohdat ja tavoitteet olivat nähtävillä 22.11.2012-23.1.2013.

Yleiskaavaluonnos oli nähtävillä 7.1.-27.2.2015 välisenä aikana. Yleiskaavaluonnoksesta annetut mielipiteet ja lausunnot ovat vaikuttaneet yleiskaavaehdotuksen sisältöön, kuten kaavaselostuksesta (s. 155-163) ilmenee.

Yleiskaavaehdotus oli nähtävillä 27.11.2015 - 29.1.2016. Yleiskaavaehdotusta on tarkennettu kaavaehdotuksesta saadun palautteen, lausuntojen, muistutusten sekä jatkosuunnittelun ja -selvitysten pohjalta. Yleiskaavatyön eri vaiheissa tulleet mielipiteet, kirjeet, muistutukset ja lausunnot on referoitu lyhyesti ja niihin on annettu vastineet erillisissä kaavaselostuksen liitteinä olevissa Vuorovaikutusraporteissa I-IV.

Oikeuskirjallisuudessa (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s.480) on todettu, että lain edellyttämä vastaus voi olla ote kaavan hyväksyvää elintä varten muistutuksista laadittavasta yhteenedosta ja kunnan kannanotoista muistutuksiin, kunhan siitä käy ilmi perusteltu vastaus muistutuksissa esitettyihin näkökohtiin.

Asiassa järjestetty vuorovaikutus on ollut MRL:n ja MRA:n säännösten mukaista. Kunnan jäsenillä ja osallisilla on ollut lainmukainen mahdollisuus osallistua kaavoitukseen, arvioida sen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä asiassa. Lain mukainen vuorovaikutus ei edellytä, että kaikkien asiassa esitettyjen mielipiteiden tulisi johtaa kaavaluonnoksen muutokseen, vaan kaavan laatimiseen liittyy erilaisten näkemysten yhteensovittamista kaavoituksen tavoitteiden ja kaavan sisältövaatimusten rajoissa, kuten edellä kohdassa ”Yleiskaavan tarkoitus todetaan”.

Yleiskaavan sisältövaatimusten mukaisuus

MRL 39 §:n 1 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon: 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys; 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö; 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus; 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla; 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön; 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset; 7) ympäristöhaittojen vähentäminen; 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Pykälän 3 momentin mukaan edellä 2 momentissa tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Pykälän 4 momentin mukaan yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Harkinnassa on näin ollen otettava huomioon mm. suunnittelun tavoitteet ja tarkkuus. Huomioon ottamiseen liittyy suhteellisen paljon liikku-mavaraa, joka on laajimmillaan silloin, kun laadittavaan kaavaan liittyy selvästi ristiriitaisia sisältöä koskevia vaatimuksia. Tällöin kysymys on erilaisten arvojen painottamisesta.(Ekroos, Majamaa, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2015, s. 234) Yleiskaavan tavoitteista on kerrottu edellä kohdassa ”Yleiskaavan lähtökohdat ja tavoitteet sekä yleiskaava-alue” ja yleiskaavan selostuksessa (s. 9-).

Yleiskaavassa on runsaasti määräyksiä, jotka turvaavat arvokkaat luontokohteet ja kulttuuriympäristökohteet sekä kaikki sisältövaatimukset.

Koko kaava-aluetta koskevia yleismääräyksiä:

”Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimivat kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viherverkoston jatkuvuus tulee turvata.”

”Yleiskaava-alue suunnitellaan kaikkialla toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys sekä terveellisyys ja tuvallisuus, asumisen ja

elinkeinoelämän tarpeet sekä palvelujen saavutettavuus huomioon ottaen käyttäen hyväksi olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta.”

”Kävely- ja pyöräilyolosuhteita sekä joukkoliikennesaavutettavuutta parannetaan koko kaupungin alueella.”

”Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisesti huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.”

”Natura 2000-verkoston kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015 - 2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisesti huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelu ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.”

”Yleiskaavan tulkinta on esitetty kaavaselostuksessa.”

Rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaalimista koskevat sisältövaatimukset

Valituksissa vedotaan siihen, ettei yleiskaava täytä yleiskaavan sisältövaatimuksia kulttuuriympäristöjen ja maiseman suojelun osalta, eikä ole maakuntakaavan mukainen kulttuuriympäristöarvojen säilyttämisen osalta, eivätkä kaavamääräykset riittävällä tavalla ohjaa myöhempää asemakaavoitusta.

Yleiskaavan tavoitteena kulttuuriympäristöjen osalta on, että kaupunkiympäristöä suunnitellaan ottaen huomioon kulttuuriympäristön arvot. Valtakunnallisesti ja Helsingin identiteetin kannalta olennaisten kulttuuriympäristöjen arvot säilytetään. Helsingin eri kehitysvaiheiden kulttuuriperintö ja uusi maisema muodostavat uuden elävän kaupungin. Rakennettua kulttuuriympäristöä ja kulttuurimaisemaa hyödynnetään kaupungin vetovoimatekijöinä. (Kaavaselostus, kohdat 8.2 ja 2.2.6)

Kulttuuriympäristöjen ja maiseman osalta Helsingissä näkyy kerroksellisuus ja kestävyys. Valtakunnallisesti ja Helsingin identiteetin kannalta olennaisten kulttuuriympäristöjen arvot säilytetään. Helsingin kehitysvaiheiden kulttuuriperintö ja uusi maisema muodostavat uuden elävän kaupungin (Yleiskaavan Visio-raportti, s.49).

Kulttuuriympäristöjen säilymistä koskevaa vaikutusten arviointia on tehty koko kaavatyön aikana kaavan valmistelussa mukana olleiden asiantuntijoiden toimesta. Työssä on ollut käytössä laaja selvitysaineisto ja paikallinen asiantuntemus. Kaavamääräykset ja kaavan teemakartta ovat tarkentuneet kaavan valmistelun aikana.

Yleiskaavan kulttuuriympäristöjä koskevat selvitykset on esitetty ”Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt nimisessä raportissa”. Raportti tunnistaa helsinkiläiset kulttuuriympäristöt rakennetun ympäristön, maisemakulttuurin ja arkeologisen perinnön osalta. Helsingissä on poikkeuksellisen paljon kulttuuriympäristöarvoja. Raportti esittää kulttuuriympäristöjen arvotihentymät ja sisältää luettelon kulttuuriympäristöjä koskevista inventoinneista. Nämä inventoinnit ovat olleet pohjana kaavan vaikutuksia arvioitaessa. Kaavan lähdemateriaaliin kuuluu myös museoviraston ensimmäisen maailmansodan aikaisten linnoituslaitteiden selvitys sekä maisemaselvitys. Kaavan vaikutukset rakennusperintöön, kulttuurimaisemaan ja muinaisjäännöksiin on arvioitu kaavaselostuksen sivuilla 120-123.

Yleiskaavan kaavamääräykset välittävät valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden ja yleiskaavan sisältövaatimusten tavoitteet otettavaksi huomioon tarkempiasteisessa kaavoituksessa.

Kaavamerkinnot ja määräykset

Suuri osa kulttuuriympäristöistä sijoittuu virkistys- ja viheralueille ja merellisen virkistykseen matkailun alueille. Kaavamääräyksessä määrätään, että suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Osa rakennetun ympäristön suojelukohdeista on merkitty olemassa olevan asemakaavan ja yleiskaavan tavoitteen mukaisesti rakentamisalueiksi esimerkiksi kantakaupunki C2-merkinnällä.

Koko kaava-alueella koskeva kaavamääräys ja Kulttuuriympäristöt-teemakartta

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Kulttuuriympäristöt- teemakartalla todetaan myös, että valtakunnallisesti merkittäviä maisema- ja kulttuuriympäristöjä ja muinaismuistoja kos-

kevassa suunnittelussa on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa. Tämä varmistaa sen että kulttuuriympäristön arvoja tulkitaan riittävällä asiantuntemuksella.

Selvitykset ja vaikutusarviot on tehty laajasti ja riittävästi yleiskaavan tavoitteet huomioiden.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottaminen

Yleiskaava on valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden mukainen toimivan aluerakenteen, eheytyvän yhdyskuntarakenteen, kulttuuri- ja luonnonperinnön, virkistyskäytön, toimivien yhteysverkostojen ja Helsingin seudun erityiskysymysten osalta. Kaava sovittaa yhteen kulttuuriympäristöarvot ja muut kaavan tavoitteet. Osa kulttuuriympäristöistä ovat osana virkistys- ja viheralueiksi merkittyjä alueita tai merellisen virkistykseen ja matkailun alueita. Rakennetun ympäristön kulttuuriympäristöarvojen säilyttäminen on otettu huomioon rakennettujen ympäristöjen kaavamääräyksissä, mitoituksessa ja koko kaava-alueita koskevissa määräyksissä.

Maakuntakaavan kulttuuriympäristömerkintöjen ja -määräysten huomioon ottaminen

Yleiskaava toteuttaa maakuntakaavan ja valmisteilla olevan 4. vaihekaavan tavoitteet kulttuuriympäristöjen huomioon ottamisen osalta. Kulttuuriympäristön osalta maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöalueet on osoitettu kaavan oikeusvaikutteisella teemakartalla ja annettu määräys merkittävien kulttuuriympäristöjen tärkeiden ominaispiirteiden huomioon ottamisesta maankäytön suunnittelussa

Maakuntakaavan kulttuuriympäristöjä koskeva määräys on ominaisuusmerkintä, jossa kaavassa osoitettu maankäyttö ja kulttuuriympäristöarvot tulee sovittaa yhteen. Yleiskaavan Kulttuuriympäristöjä koskeva teemakartta osoittaa valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt ja kaavassa määrätään, että valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet, sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovitettava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Yleiskaava välittää maakuntakaavan määräykset asemakaavoitukseen.

Kaavan Kulttuuriympäristöt-teemakartta osoittaa kulttuuriympäristökohteet ja ohjeistaa tarkempiasteista kaavoitusta. Helsingin runsas arkeo-

loginen perintö on esitetty ”Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt” raportissa sivun 46 kartalla. Raportissa todetaan, että tarkempi esitys muinaisjäännöksistä on Museoviraston ylläpitämässä muinaisjäännösrekisterissä.

Malmin lentokentän kiitoradan osuus

Yleiskaava osoittaa Malmin lentokentän kulttuuriympäristöarvot oikeusvaikutteisina Kulttuuriympäristöt-teemakartalla. Kaavassa määrätään, että suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Kulttuuriympäristöt-teemakartalla todetaan myös, että valtakunnallisesti merkittäviä maisema- ja kulttuuriympäristöjä ja muinaismuistoja koskevassa suunnittelussa on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa. Tämä varmistaa sen, että kulttuuriympäristön arvoja tulkitaan riittävällä asiantuntemuksella.

Tuomarinkylän kartanon Uuspellon ympäristön rakentaminen

Kaavaratkaisu suojelee Tuomarinkylän kartanon aluetta. Tuomarinkylän kartanon alue on pääosin osoitettu virkistys- ja viheralueeksi, jota kaavamääräyksen mukaan kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Virkistys- ja viheralueeksi osoitettu osa Tuomarinkylän kartanosta käsittää keskeisen osan valtakunnallisesti merkittävästä rakennetusta ympäristöstä (RKY 2009-alueesta) ja turvaa valtakunnallisesti arvokkaan Vantaanjoen maisema-alueen jokimaisemat (kaavaselostus sivu 122). Muu osa alueesta, joka liittyy olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen, on osoitettu kaavan tavoitteen mukaisesti joukkoliikenteeseen tukeutuvana Asuntovaltainen alue A2-merkinnällä. Aluetta kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Rakennettavaksi tarkoitettulla alueella kulttuuriympäristöarvot on otettava huomioon koko kaava-alueella koskevan kaavamääräyksen mukaisesti.

Lapinlahden sairaala-alue

Lapinlahden sairaalan alue on suojeltu asemakaavassa. Alue on osoitettu oikeusvaikutteisella Kulttuuriympäristö-teemakartalla. Asemakaavan mahdollistamat toiminnot liittyvät sosiaalitoimeen ja terveydenhuoltoon (YS-merkintä) ja lisäksi alueella on suojeltu puisto. Nämä toiminnot on luontevampaa liittää keskusta-alueen C2 merkintään, joka sisältää myös puistoalueita ja julkisten palveluiden alueita. Aluetta koskee määräys merkittävien kulttuuriympäristöjen suojelusta ja maankäytön yhteensovittamisesta.

Vartiosaari

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Yleiskaavaratkaisu perustuu Vartiosaaren osalta osayleiskaavatasoi-
seen suunnitteluun ja selvityksiin (Kaupunginvaltuusto 26.10.2016 §
273). Vartiosaaren kaavoituksen tavoitteena on ollut, että valtakunnalli-
sesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säily-
vät. Viranomaisten laatimat inventoinnit on otettu suunnittelussa huo-
mioon. Vartiosaarta koskee määräys kulttuuriympäristöjen huomioon
ottamisesta, sekä arvojen ja maankäytön yhteensovittamisesta.

Unescon maailmanperintökohde

Yleiskaava määrää Unescon maailmanperintökohteen suojavyöhyk-
keen vaalimisesta koko kaava-aluetta koskevalla kulttuuriympäristöjen
vaalimisesta koskevalla määräyksellä ja teemakartan maailmanperintö-
kohdetta koskevalla suojavyöhykemerkinnällä. Lisäksi Suomenlinnan
maailmanperintökohde on osoitettu omalla kaavamerkinnällä ja -mää-
räyksellä.

Töölön kisahallin ympäristö

Alue on osoitettu kaavassa merkinnällä Kantakaupunki C2: "Keskusta,
jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja jul-
kisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikunta-
palvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena." Alue on osoitettu oikeus-
vaikutteisella Kulttuuriympäristöt-teemakartalla. Kaavamääräys ja koko
kaava-aluetta koskeva kulttuuriympäristöarvojen huomioon ottamista
koskeva määräys ohjaavat Olympiarakennusten valtakunnallisesti mer-
kittävien arvojen huomioon ottamista.

Muissa valituksissa esille tulleet kulttuuriympäristökohteet

Muissa valituksissa esille tulleet kulttuuriympäristökohteet

Yleiskaavan koko kaava-aluetta koskeva kulttuuriympäristöjen huo-
mioon ottamista koskeva määräys ja kulttuuriperinnön suojelua koske-
vat lait ja jo olemassa olevat suojeluasemakaavat turvaavat kulttuu-
riympäristöarvojen huomioon ottamisen jatkosuunnittelussa mm. karta-
noympäristöjen (Degerön kartano), muun rakennusperinnön ja linnoi-
tuslaitteiden ja muinaismuistojen osalta.

Ekologinen kestävyys, luonnonvarat ja luontoarvot

Yleiskaavan tavoitteena on säilyttää keskeinen viherverkosto ja luon-
toarvot ottaen huomioon kaavan muut tavoitteet. Kaava perustuu virkis-
tys- ja viherverkoston tavoitteelliseen suunnitteluun, kaavan visiovai-
heen vihervisioon ja Vihreä ja merellinen Helsinki 2050 (Vistra I) -ra-
porttiin, kaupunkiekologiseen selvitykseen, luontovaikutusten arvioin-

tiin, Natura-arviointiin sekä kaupungin luontotietojärjestelmää täydentäviin selvityksiin liito-oravien ja lepäkoiden osalta.

Kaava osoittaa virkistys- ja viheralueet, seudulliset ja poikittaiset viheryhteudet, antaa koko kaava-alueella koskevat luontoarvojen turvaamista ja virkistysalueiden jatkuvuuden turvaamista koskevat määräykset ja osoittaa Kaupunkiluonto- ja virkistys- ja viherverkosto-teemakartoilla kaupunkiluontoverkostot mm. metsäverkoston ja virkistysverkoston. Kaavan pääkäyttömerkinnät sisältävät paikallisen virkistysverkoston. Kaava osoittaa luonnonsuojelualueet ja suojeltaviksi tarkoitettut alueet teemakartalla. Teemakartta on luonnonsuojelualueiden ja kaavan rinnalla laaditun luonnonsuojeluohjelman osalta oikeusvaikutteinen. Luonnonsuojeluohjelmassa ja kaupunkiekologisessä selvityksessä on erityisesti paneuduttu metsäverkoston kehittämiseen. Metsäverkosto ja muut kaupunkiluontoverkostot on osoitettu kaupunkiluonto-teemakartalla.

Luontovaikutukset jäävät vaikutusarvioinnin mukaan vähäisiksi tai kohtalaisiksi lukuun ottamatta linnustoa, mitä voidaan pitää kaavan tavoitteet ja tarkoitus huomioon ottaen hyvänä. Luontovaikutusten arvioinnin aineistot ovat kattavat ja arvioinnissa on otettu huomioon rakentamisen painopistealueita koskeva paikkatieto sekä arvio väestön lisäyksestä vuoteen 2050 saakka. Yleiskaava-alueen luonnonolot tunnetaan poikkeuksellisen hyvin.

Liito-oravien osalta selvitykset ovat tarkentuneet kaavan valmistelun kuluessa. Kaava määrää suojeltavista luontoarvoista (koskee mm. direktiivilajeja, lähteitä ja muita luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita) sanallisesti ja edellyttää että luonnonsuojeluarvot otetaan huomioon tarkempiasteisessa kaavoituksessa. Sanallinen määräys koskee koko kaava-alueella. Arvioinnissa on otettu huomioon myös luonnonvarat ja vaikutukset ekosysteemipalveluihin. Natura-alueille ja luonnonsuojelualueille ei ole osoitettu rakentamista. Natura-arviointi toteaa yksiselitteisesti, että kaavan mahdollistamasta rakentamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa minkään luontotyyppin tai lajin osalta kuin ei myöskään merkittäviä yhteisvaikutuksia Natura-alueen eheyteen. Kaava mahdollistaa luonnonsuojeluverkoston kaksinkertaistamisen nykyisestä. Kaava sisältää hulevesiä ja tulviin varautumista koskevan kaavamääräyksen.

Yleiskaavan tavoite luontoarvojen säilyttämisen osalta

Kaavaselostuksen mukaan (s. 186-187) kaavan tavoitteena on, että Helsinki on vuonna 2050 viherverkostokaupunki, jossa viheralueet, meri- ja virkistyspalvelut ovat helposti saavutettavissa. Virkistysalueiden monipuolisuus ja kaupunkiluonto ovat Helsingin vetovoimatekijä kan-

sainvälisestäikin. Virkistysalueilla tavoitellaan ekologista, sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä, elämänlaatua ja luonnon ihmiselle tarjoamia hyötyjä. Tulevaisuuden virkistysverkosto koostuu toimivista ja palvelevista virkistysalueista; helposti saavutettavista lähipuistoista, liikunta- ja virkistyspalveluista, kaupunginosapuistoista, laajoista seudulle jatkuvista viheralueista eli vihersormista, seudullisista retkeilyalueista, turvallista virkistysyhteyksistä ja merellisestä virkistysvyöhykkeestä. Erilaiset kaupunkitilat kuten torit, aukiot, rannat ja puistot ovat kaupunkilaisten "olohuoneita". Kattava ja kytkeytynyt viherrakenne kulttuuriympäristöineen, suojelualueineen ja metsäverkostoineen edistävät luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

Koko kaupungin kannalta merkittäviä laajoja virkistysalueita kehitetään monipuolisina virkistys-, liikunta- ja kulttuurialueina ottaen huomioon kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen sekä luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston kannalta tärkeät alueet.

Helsingin vihersormina kehitettäviä alueita ovat Keskuspuiston, Helsingipuiston, Viikki – Kivikon puiston, Itä-Helsingin kulttuuripuiston, Vuosaaren ulkoilupuiston ja Länsipuiston alueet. Vihersormet yhdistävät keskeisimmät luontoalueet, rannikon ja saariston toisiinsa sekä muodostavat metsäverkoston.

Kaupunkimetsät ovat yksi Helsingin vahvuuksista, jotka jatkossakin otetaan huomioon kilpailukykytekijänä ja osana virkistysverkostoa. Kattava ja kytkeytynyt viherrakenne metsäverkostoineen edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Viheralueverkosto mahdollistaa myös kaupunkiviljelyn kehittämisen ja hiljaiset alueet. Kaavaratkaisu on kaavan tavoitteen mukainen.

Maakuntakaavan ja valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteiden huomioon ottaminen luontoarvojen osalta

Yleiskaavassa luonto- ja virkistysalueiden suunnittelussa ja varaamisessa on otettu huomioon valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet, maakuntakaavan virkistysalueet, viheryhteydet ja luonnonsuojelualueet. Yleiskaava toteuttaa maakuntakaavan ja valmisteilla olevan Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan tavoitteita viherrakenteen osalta. Suojelu- ja virkistysalueista on muodostettu maakuntakaavan tavoitteiden mukaisesti ekologisiin reunaehtoihin sovitettu viheralueverkosto ja merellinen verkosto, joka on osoitettu kaavamerkinnöin ja määräyksin.

Yleiskaavaratkaisu säilyttää Helsingille tunnusomaiset säteittäiset vihersormet ja ekologisesti ja virkistyskäytön kannalta tärkeimmät yhtenäiset luonnonalueet. Nämä alueet on osoitettu kaavakartalla, ja kaava sisältää niitä koskevat määräykset ja teemakarttojen suunnitteluohjeet.

Luonnonsuojelualueet sisältyvät pääosin virkistys- ja viheraluemerkintään ja lisäksi luontoarvojen säilyttämisestä on annettu koko kaava-aluetta koskeva kaavamääräys, jonka mukaan Natura 2000 -verkkoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015-2014 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvatta arvojen säilyminen. Lisäksi luonnonsuojelualueet ja uuden luonnonsuojeluohjelman kohteet on osoitettu oikeusvaikutteisella Kaupunkiluonto-teemakartalla.

Maakuntakaavassa osoitetut tärkeät maakunnalliset viheryhteystarpeet on osoitettu viheryhteysmerkinnällä, virkistys- ja viheraluemerkinnällä ja rantaraitti-merkinnällä. Näiden kaikkien kaavamääräys sisältää liittymisen seudulliseen viherverkkoon. Maakunnallisesti merkittävät laajat viheralueet on osoitettu kaavakartalla yleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Viher- ja virkistysverkoston jatkuvuuden turvaamiseksi on annettu koko kaava-aluetta koskeva määräys: "Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata". Kaavakartalla esitetty rantaraitti (sininen katkoviiva) kattaa valituksissa esitetyn Laajasalon eteläosan viheryhteydet. Rantaraitti-kaavamääräyksen mukaan: "seudulle jatkuva, rantavyöhykettä seuraileva koko kaupungin kattava rantaraitti".

Malmin lentokentän viheryhteyksiä on kehitetty ja laajennettu kattamaan lentokentälle suunnitellun asuinalueen virkistystarpeet seudullisuutta korostaen. Maunulan - Oulunkylän viheryhteys on osoitettu kaavakartalla. Sen erityiset kaupunkiekologiset arvot on tunnistettu ja kaavamääräys sisältää tavoitteen ekologisesta käytävästä. Valituksissa esille tulleita paikallisia luontoarvoja koskevat koko kaava-alueen luontoarvojen turvaamista koskevat määräykset.

Vaikutusarvioinnit, tehdyt luontoselvitykset ja selvitysten ja aineistojen riittävyys

Yleiskaavan vaikutuksia luonto- ja virkistysverkostoon on arvioitu koko kaavatyön ajan osana suunnitteluprosessia asiantuntijatyönä, joka on perustunut laadittuihin viheralueita koskeviin tavoitteisiin ja selvityksiin sekä suunnittelijoiden paikallistuntemukseen. Lisäksi on teetetty konsulttityönä luontoselvityksiä, luontovaikutusten arviointi ja Natura-arviointi.

Yleiskaavan luontovaikutusten arviointi perustuu tarkkarajaisiin Helsingin ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmän luontoaineistoihin ja yleiskaavan paikkatietoaineistoon, jossa oli esitetty yleiskaavan pohja-

na olleet alustavat rakentamisen painopistealueet (laajempina kuin varsinainen kaavaehdotus) sekä arvioidut asukas- ja työpaikkamäärät (06/2014). Tarkastelualue on ollut laajempi kuin kaavassa esitetyt ruudut. Kartta-aineisto ja käytetyt sijainniltaan tarkat luontotietoaineistot on kuvattu Luontovaikutusten arviointi: Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleiskaavaosaston selvityksiä 2014:39 - nimisessä raportissa sivulla 8 ja liitekartoissa. Luontovaikutusten arviointiin kuuluu epävarmuustekijöiden tunnistaminen. Kaavan yleispiirteisyys on niistä yksi. Vaikutusarviointi on kuitenkin laadittu tilanteesta, jossa kaikki kaavassa osoitetut aluevaraukset on toteutettu; käytännössä osa aluevarauksista jää toteuttamatta esimerkiksi tarkempien luontoselvitysten takia. Raportin mukaan yleiskaava-alueen luonnonolot tunnetaan muilta osin poikkeuksellisen hyvin ja käytettävissä on ollut erittäin kattava luontotietoaineisto, mikä vähentää arvioinnin epävarmuutta (sivu 10).

Luontovaikutusten havainnollinen kartta-aineisto on esitetty edellä mainitun raportin liitteenä. Luontovaikutusten arvioinnin lähtömateriaalina on ollut kaavan pohjaksi laadittu kaupunkiekologinen selvitys, Helsingin ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmä, kaavan yhteydessä päivitetty lepakkoselvitys ja liito-orvaselvitykset ja muut aineistot, jotka on koottu luontovaikutusten arviointiraporttiin. Luontovaikutusten arviointiin on liittynyt työpajatyöskentely, johon oli kutsuttu mahdollisimman kattavasti eri asiantuntijoita mukaan lukien luonto- ja lintujärjestöjen edustajat. Arviointiin liittyvistä liitekartoista ja arvioinnista voi todeta, että kaavassa on otettu huomioon keskeiset luontoarvot. Luontojärjestöjen ja lintujärjestöjen aineistot ovat olleet osana kaavan valmistelua ja vaikutusten arviointia. Vaikutusten arviointi tehtiin osana suunnittelua, eikä keskeisille luontoalueille ole osoitettu rakentamista. Ratkaisu mahdollistaa myös uuden luonnonsuojeluohjelman toteuttamisen. Lisäksi on laadittu luonnonsuojelulain edellyttämä Natura-arviointi.

Luontoarvoja koskevat kaavamääräykset

Valituksissa esiin tulleet metsäverkosto, Natura-alueet, vihersormien säilyttäminen, yhtenäiset luonnonalueet, metsäiset luonto- ja viheralueet ja saaristo ja paikalliset luontokohteet on otettu huomioon kaavamerkinnoissa ja -määräyksissä.

Suurin osa arvokkaista luontokohteista ja yleiskaavan rinnalla valmistellun luonnonsuojeluohjelman 2015-2024 sekä metsäverkoston mukaisista luontokohteista sijaitsee yleiskaavan virkistys- ja viheralueilla, jotka osoittavat keskeiset vihersormet ja merellisen virkistykseen ja matkailun alueilla, joita koskevat seuraavat kaavamääräykset:

”Aluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelli-

seen virkistysvyöhykkeeseen. Virkistys- ja viheralueiden kehittämisessä huomioidaan yleiskaavan teemakartalla esitetty metsäverkosto. Lähökohtana on säilyttää verkoston metsäinen luonne.”

”Suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.”

”Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.”

Viheryhteysmerkinnät ja paikallisia ja suojeltavia luontoarvoja koskevat kaavamerkinnät ja määräykset

Valituksissa esille tulleet seudullisten ja paikallisten suojeltavien luontoarvojen turvaaminen mm. Lauttasaari, Laajasalo, Malmin lentokenttä, Tattarisuo, Malminkartano, Maunula- Oulunkylä-yhteys, Pajamäki, Tali, Haaga, Pihlajamäki, Ramsinniemi, Tuomarinkylän kartano, Vallilanlaakso, Keskuspuisto, Viikki sekä lintu-, eläin-, kala-, simpukka- ja kasvilajien esiintymispaikat, muut paikalliset metsät, purot, lähteet, geologiset arvot ja luontokohteet sisältyvät rakentamisalueiden merkintöihin ja koko kaava-alueita koskeviin määräyksiin sekä kaavan viheryhteysmerkintöihin.

Kaavan viheryhteysmerkintä ja sitä koskeva määräys osoittavat virkistys- ja ekologisia yhteyksiä sekä niitä koskevia kehittämistarpeita, joihin voi kuulua myös suojelualueita esimerkiksi Maunulan-Oulunkylän viheryhteys on osoitettu kaavamerkinnällä.

Rakentamisalueisiin kuuluu rakentamisen lisäksi puistoja ja virkistysalueita. Näitä rakentamisalueita koskevat koko kaava-alueen luontoarvojen turvaamista koskevat määräykset: ”Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.” ”Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston

jatkuvuus tulee turvata." Osa näissä valituksissa esitetyistä arvoista si-
joittuu myös yleiskaavan virkistys- ja viheralueille ja viheryhteyksiksi
merkityille alueille, joiden kaavamääräyksissä luonto- ja ekologiset ar-
vot on otettu huomioon.

Luonnonsuojelualueita koskevat määräykset ja merkinnät

Valituksissa esille tullut suojelualueiden merkitseminen kaavaan on
otettu huomioon kaavan tavoitteen mukaisesti.

Kaavamääräys: "Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuo-
jelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 suojelta-
vat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-
teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään.
Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon moni-
muotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilymi-
nen."

Suojelualueiden lisäksi Kaupunkiluonto-teemakartta osoittaa kaupunki-
luonnon metsäverkoston, niitty- ja vesiekosysteemien kehittämisen ja
muun kaupunkiluonnon ekologisen laadun kehittämisen tavoitteet.

Natura-arviointi

ELY-keskus ympäristö katsoo, että Helsingin uudella yleiskaavalla on
LSL 66 §:ssä tarkoitettuja merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Van-
hankaupunginlahden lintuvesiin (FI0100062) Natura 2000-alueen suo-
jelun perusteena oleviin luonnonarvoihin. Varovaisuusperiaatetta nou-
dattaen vaikutukset on katsottava merkittävästi heikentäviksi lintudirek-
tiivin liitteen I lajeista erityisesti ruskosuohaukalle. Varovaisuusperiaa-
tetta noudattaen varsinkaan pitkällä aikavälillä linnuston kannalta koko-
naisuutena tarkasteltuna ei ole perusteltua sulkea pois myöskään Natu-
ra-alueen eheyteen kohdistuvien heikentävien yhteisvaikutusten mah-
dollisuutta.

Edellä olevan perusteella ELY-keskus ympäristö katsoo, että yleiskaa-
va ei täytä MRL 39 §:n 2 momentin säädettyjä vaatimuksia luonnonar-
vojen vaalimisesta, eikä perustu MRL 9 §:n edellyttämiin riittäviin tutki-
muksiin ja selvityksiin, kun otetaan vielä huomioon lintudirektiivin 4 ar-
tiklan 4 kohdan viimeisen virkkeen tarkoittama elinympäristöjen pilaan-
tumisen ja huonontumisen estämisvelvoite myös suojelualueiden ulko-
puolella. (4. artikla säättää elinympäristöjen suojelua erityisesti Natura-
verkoston ulkopuolella)

Luontoarvojen, siis myös valituksessa mainittujen suojelualueiden ulko-
puolisten luontoarvojen, turvaamisesta on määrätty koko kaava-alueita
koskevassa määräyksessä:

”Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.”

Lisäksi teemakartalla todetaan Natura-alueiden osalta: ”Suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.” Luonnonarvojen turvaamista koskeva määräys koskee myös suojelualueiden ulkopuolisia alueita. Kaavassa on varauduttu siihen, että myös suojelualueiden ulkopuolella on - tai voi löytyä suojeluarvoja.

ELY-keskus on antanut LSL 65 §:n mukaisen lausunnon yleiskaavan Natura-arvioinnista. Lausunto tulee LSL 65 §:n mukaan pyytää suunnitelmaa koskevasta arvioinnista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on.

Yleiskaavan vaikutukset Natura 2000-alueisiin on arvioitu LSL 65 §:n ja luontodirektiivin mukaisesti (Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2015:2). Arviointi on laadittu ja sen johtopäätökset on perusteltu asianmukaisesti. Arvioinnissa on otettu huomioon luontotyyppeihin ja lajeihin kohdistuvien vaikutusten lisäksi vaikutukset Natura-alueen eheyteen ja kiinnitetty huomiota hankkeiden ja suunnitelmien yhteisvaikutuksiin.

Huolimatta siitä, että Natura-arviointi toteaa yksiselitteisesti, että yleiskaavan mahdollistamasta rakentamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa minkään luontotyyppin tai lajin osalta kuin ei myöskään merkittäviä yhteisvaikutuksia Natura-alueiden eheyteen, ELY-keskuksen Natura-arvioinnista antamassa lausunnossa (ELY 16.2.2016) kuitenkin vedotaan varovaisuusperiaatteeseen ja todetaan, ettei tällaisia vaikutuksia voida poissulkea Vanhankaupunginlahden (FI0100062) Natura-2000 -alueen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin ruskosuohaukan ja Natura-alueen eheyden osalta.

ELY-keskuksen Natura-lausunto ei käytettävissä olevien tietojen perusteella perustu sellaiseen uuteen (tieteelliseen) selvitykseen, joka olisi laadittu Natura-arvioinnin jälkeen. Vaikutusten merkittävyyden arviointi pelkän varovaisuusperiaatteen nojalla ei ole perusteltua. Natura-arvioinnissa on Natura-alueen eheyden osalta todettu, että rakentamisen seurauksena Vanhankaupunginlahden ja Viikin peltojen muodostaman ekologisen kokonaisuuden rakenne ja toiminta eivät häiriinny tavalla, joka olisi luonnonsuojelulain tai luontodirektiivin vastaista.

Kaava täyttää MRL 39 §:n 2 momentin vaatimukset luonnonarvojen vaalimisesta. Kaavan Natura-vaikutusten arviointi on ollut kiinteä osa

kaavan valmistelutyötä ja jo suunnitteluvaiheessa on voitu ottaa huomioon Natura-alueen luontoarvojen säilyttämisen edellytykset. Suunnittelussa ovat olleet mukana kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi konsultin edustajat. Selvitykset luontoselvitysten, luontovaikutusten arvioinnin ja Natura-arvioinnin osalta ovat riittäviä. Kaavaan liittyen on tehty osana kaavatyötä luontoselvityksen sisältävä luontovaikutusten arviointi, Natura-arviointi ja Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015-2024. Nämä selvitykset on otettu huomioon kaavaratkaisussa. Luonnonsuojeluohjelman perusteella on osoitettu yleiskaavan oikeusvaikutteisella teemakartalla luonnonsuojelualueet, mitkä tukevat Natura-alueiden ja erityisesti Viikki - Vanhankaupunginlahden eheyttä. Lisäksi on tehty kaupunkiekologinen Helsingin kestävä viherrakenneselvitys ja Helsingin viher- ja virkistysalueet ja kaupunkiluontoselvitys.

Kaavan valmistelun osana tehdyissä luontovaikutusten arvioinnissa ja Natura-arvioinnissa on otettu huomioon rakentamisen ja lisääntyvän virkistyskäytön vaikutukset. Kaavassa ei osoiteta rakentamista Natura-alueelle. Kaavassa osoitetun rakentamisen toteuduttua Natura-alueen ympärillä on edelleen laaja ja yhtenäinen viheralue, joka yhdessä alueen puistojen ja muiden ulkoiluun soveltuvien alueiden kanssa jakaa lisääntyvän asukasmäärän kasvavaa virkistyskäyttöpainetta. Natura-arvioinnissa on arvioitu myös virkistyskäyttöpainetta. Kahden kilometrin säteellä Natura-alueesta on 750 hehtaaria virkistyskäyttöön varattuja alueita, joka on hieman yli kaksi kertaa Natura-alueen pinta-ala (Natura-arviointi s. 45-46). Lisäksi on otettava huomioon, että vaikutusarviointi on laadittu tilanteesta, jossa kaikki kaavassa osoitetut aluevaraukset on toteutettu; käytännössä osa aluevarauksista jää todennäköisesti toteutumatta tai ei toteudu kaavassa esitetyssä laajuudessa (Natura-arviointi s. 10). Koska Natura-arviointi on ollut osa suunnittelutyötä, rakentamisaluetta on Viikin kohdalla pienennetty.

Natura-arviosta on neuvoteltu kaavan laatimisen yhteydessä ELY-keskuksen edustajien kanssa. Natura-arviointi on tehty LSL 65 §:n mukaisesti ja on riittävä. Natura-arvioinnissa todetaan, että ruskosuohaukka on pesimälajina tavoite, vaikka pesintä ei olekaan ollut viimeaikoina vuosittaista. Natura-arviota täydennettiin ELY-keskuksen neuvottelun jälkeen nimenomaan ruskosuohaukan ja alueen eheyden näkökulmasta. Viikin pellot ovat suuressa roolissa ruskosuohaukan kannalta. Nykyinen peltoala on noin 150 hehtaaria ja niittyalueiden pinta-ala noin 200 hehtaaria. Todellisuudessa ruskosuohaukan ravinnonhankinta-alue saattaa olla laajempi. Natura-arvioinnissa todetaan, että yleiskaava vähentää ravinnonhankintaan soveltuvan avomaan määrää maksimissaan 7 % ja muualla ravinnonhankinta-alueella muutos on samaa luokkaa. Natura-arviossa on tarkasteltu huolellisesti ruskosuohaukan pesimäkannan taantumista ja uutta kehitystä pesivien parien määrässä ja poikastuotossa ja elinolosuhteiden turvaamista. Lisäksi on esitetty kir-

jallisuuteen, tutkimuksiin ja asiantuntijahaastatteluihin perustuvat ravinnonhankinta-alueiden laajuudet sekä arvioita kaavoituksesta riippumattomista poikastuottoa heikentävistä syistä. Lopputuloksena Natura-arvioinnissa on päädytty siihen, että yleiskaavan vaikutuksia ruskosuhaukkaan pesimälajina ei arvioida merkittäviksi. Natura-arvioinnin mukaan yleiskaavalla ei ole katsottu olevan vaikutuksia myöskään Natura-alueen eheyteen, ja Viikin peltojen ekologinen kokonaisuus säilyy toimivana. Yhtenä keinona eheyden turvaamiseksi yleiskaavassa oikeusvaiikutteisella kaavan teema-kartalla on osoitettu Viikin-Vanhankaupunginlahden Natura-alueen tuntumaan 7 uutta Helsingin luonnonsuojeluohjelman mukaista suojelualuetta, joiden yhteispinta-ala on noin 70 hehtaaria. Nämä alueet sisältyvät yleiskaavan virkistys- ja viheraluepikselihin.

Ravinnonhankinnan kannalta tärkeiden avomaiden suojelua tukee myös yleiskaavassa esitetyt kulttuuriympäristön suojelutavoitteet mm. Vantaanjokilaaksossa.

Kaavaan liittyvän Natura-arvioinnin mukaan Natura-arvioinnissa esitetyt lievennystoimet (sivu 62) kulun ohjaamisen osalta ja luonnonsuojeluohjelman uudet suojelualueet Natura-alueen tuntumaan tukevat luonnonsuojelutavoitteiden toteutumista.

Komissio on antanut ennalta varautumisen periaatetta eli varovaisuusperiaatetta koskevan tiedonannon (KOM2000), jossa komissio korostaa, että ennalta varautumisen periaatteeseen voidaan turvautua vain tilanteessa, jossa riski on mahdollinen, mutta se ei kuitenkaan milloinkaan oikeuta mielivaltaisten päätösten tekemiseen. Periaatteeseen turvautumisen on perustuttava mm. tieteelliseen arviointiin, vaikutusten arviointiin, toimenpiteiden ja suojelun oikeaan suhteeseen, toimenpiteiden tasavertaisuuteen ja yhdenmukaisuuteen. ELY-keskuksen lausunnossa viitattu varovaisuusperiaate ei perustu tällaiseen arviointiin.

Kaavan tavoitteiden osalta viitataan edellä kohdassa ”Yleiskaavan lähtökohdat ja tavoitteet” todettuun. Yleiskaava täyttää MRL:n sisältövaatimukset luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön osalta, eikä sisältövaatimuksia ole painotettu yleiskaavassa yksipuolisesti vain rakentamisen kannalta.

Kaavakartan (lintukohteiden, Ramsar-kohteiden, luonnonsuojelualueiden merkitseminen, luontokohteiden säilyttäminen) ja sen ohjausvaikutuksen osalta viitataan edellä kohdassa ”Kaavan esittämistapa” todettuun. Lintualueet ja valituksissa mainitut aineistot on otettu huomioon luontovaikutusten arvioinnissa.

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden ja vaikutusten arvioinnin osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen,

luontoarvoja ja Natura-arviointia ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen. Kaavassa on koko kaava-alueita koskeva kaavamääräys, joka edellyttää luontoarvojen turvaamista.

Ruskosuohaukka ei ole Suomessa uhanalainen eikä erityisen suojeltava laji. Yleiskaavalla ja sen mahdollistamalla rakentamisella ei ole luonnonsuojelulain ja luontodirektiivin tarkoittamalla tavalla ruskosuohaukkaan ja Natura-alueen eheyteen kohdistuvia merkittäviä heikentäviä vaikutuksia yhteisvaikutukset huomioon ottaen. Tällaisia vaikutuksia rakentamisella ei ole myöskään varovaisuusperiaate huomioon ottaen. Natura-arvioinnin tulokset eivät ole epävarmoja siten, että varovaisuusperiaate tulisi sovellettavaksi. Suunniteltu maankäyttö ei arvioinnin perusteella vaaranna Natura-alueen säilymistä tavoitteita eikä vaarantumiselle jää arvioinnin mukaan perusteltuja epäilyjä. Luonnonsuojelualueeseen sisältyvää varovaisuusperiaatetta on sovellettu Suomen oikeuskäytännössä lähinnä poikkeamislupaharkinnassa ja arvioitaessa Natura-vaikutusten selvityselvöllisyyttä. (Vuorovaikutusraportti IV, s. 19)

Valituksessa viitatus oikeustapauksen (KHO 2009:77) osalta voidaan todeta, että ratkaisu koskee aluetta, jolla ei ole ollut voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa eikä tapauksessa ollut selvitetty riittävällä tavalla silloin voimassa olleen MRL 9 §:n mukaisesti maankäytön vaikutuksia selvitysten perusteella arvokkaihin lintuarvoihin. Valituksenalaisessa Helsingin uudessa yleiskaavassa vaikutukset on selvitetty, kaavamääräykset on annettu eikä yleiskaava hävitä luonnonympäristöä eikä siihen liittyviä erityisiä arvoja. Yleiskaavaa laadittaessa kaupunki on pyrkinyt optimaaliseen ratkaisuun erilaisten vaatimusten suhteen. Yleiskaava täyttää MRL 39 §:n 2 momentissa säädetyt vaatimukset luonnonarvojen vaalimisesta.

Luonnonsuojelualueet on osoitettu oikeusvaikutteisina yleiskaavan kaupunkiluonto-teemakartalla.

Viikki-Vanhankaupunginlahden luoteisosan rakentaminen ei aiheuta merkittävää haittaa Natura-alueen luontoarvoille. Vanhankaupunginlahden ja Viikin peltojen muodostama ekologinen kokonaisuus säilyy toimivana. Vanhankaupunginlahden direktiiviluontotyyppeihin yleiskaavalla ei arvioida olevan vaikutuksia. (Kaavaselostus, s. 119)

Vanhankaupunginlahden Natura-arviointi (Natura-arviointi, Ramboll Oy; Kaavaselostus, s. 119)

Yleiskaavan vaikutukset Natura-alueisiin on arvioitu LSL 65 §:n mukaisesti. Natura-arviointi toteaa yksiselitteisesti, että yleiskaavan mahdollistamasta rakentamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa minkään luontotyyppin tai lajin osalta kuin ei myöskään merkittäviä yhteisvaiku-

tuksia Natura-alueiden eheyteen. Kaupungissa on välttämätöntä ja tulee voida täydennysrakentaa mm. merkittävän poikittaisen joukkoliikenneväylän Jokeripysäkin ympäristössä. Viikintien eteläpuolisilla alueilla, joita vaaditaan kokonaan poistettavaksi kaavassa, on jo nykyään rakentamista. Ainakin nämä rakentamisalueet on merkittävä yleiskaavaan ja tästä syystä vähintäänkin olemassa olevien asemakaavojen ja toteutuneen rakentamisen mukaisina. (Vuorovaikutusraportti, s. 17-18)

Koko kaava-alueella koskee määräys, jonka mukaan ”Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015 - 2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvata arvojen säilyminen.” Luonnonsuojelulaki turvaa osaltaan suojeltavat kohteet ja elinympäristöt. Ympäristökeskuksen kattavaa luontotietojärjestelmää on hyödynnetty kaavatyössä ja luontoselvityksiä on tarkennettu mm. liito-oravan ja lepakoiden osalta. Yleiskaavan luontoselvitykset ja arvioinnit tarkentuvat tarkempiasteisessa suunnittelussa. (Vuorovaikutusraportti IV. s. 125) Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Viikki

Viikkiin esitetty rakentaminen on maakuntakaavan mukaisella taajama-toimintojen alueella. Myös maakuntakaavan yhteydessä on laadittu luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi, joka on osoittanut, ettei maakuntakaavan mukaisella rakentamisella ole merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen luontoarvoihin.

Yleiskaava esittää uutta rakentamista Viikkiin Raide-Jokeri 1:n käytävään, Viikin koetilan ja nykyisen Eko-Viikin väliin. Yleiskaavan liikennevision mukaan vuonna 2050 Viikissä kohtaavat Jokeri 1, Tiederatikka ja pikaraitiotie kantakaupungista Malmin lentokenttäalueelle. Viikki on keskeinen yritysalue ja korkeakoulualue. Lahdenväylän bulevardisointi avaa uudet rakentamisalueet. Viikistä tulee kantakaupungin koillinen laajentuma. Etu-Viikin rakentamisalueiden toteutus ei ole riippuvainen Lahdenväylän bulevardisoinnista.

Natura- ja luontovaikutusten arviointi on ollut kiinteä osa Viikin alueen suunnittelua. Rakentamisaluetta on supistettu vaikutusten vähentämiseksi. Yleiskaavan valmistelun rinnalla on tehty luontovaikutusten arviointi ja Natura-arviointi, jossa Viikin osalta on todettu, että yleiskaavan Vanhankaupunginlahden lintuvesien Natura-alueeseen kohdistuvat vai-

kutukset eivät minkään direktiivilintulajin osalta ole merkittäviä. Myöskään direktiiviluontotyyppien osalta ei yleiskaavalla arvioida olevan vaikutuksia. Yleiskaavan uusi rakentaminen ei myöskään katkaise maakuntakaavan Viikki-Kivikon viherkäytävää. (Vuorovaikutusraportti IV, s. 173) Kaavan oikeusvaikutteisella Kaupunkiluonto-teemakartalla osoitetut suojelualueet ja suojeltaviksi tarkoitetut alueet tukevat luontoarvojen säilyttämistä virkistyskäytön lisääntyessä.

Pornaistenniemi

Pornaistenniemen osalla alueen luontoarvot on otettu huomioon kaavan tavoitteen mukaisesti. Koko kaava-alueella koskevan kaavamääräyksen mukaan suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen. Suojeltavat alueet on ostettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta.

Pornaistenniemen tervaleppälehto (7,96 ha) on rauhoitettu vuonna 2016. Rauhoituksella suojellaan linnustoltaan ja sienilajistoltaan arvokas metsäalue ja liitetään se suurempaan luonnonsuojelualueeseen. Alue toimii metsäisenä suojavyöhykkeenä kosteikkoalueen ja rakennetun alueen välissä. Sen merkitys Natura-alueen suojavyöhykkeenä korostuu yleiskaavan mukaisen lisärakentamisen kuten Lahdenväylän bulevardisoinnin myötä.

Yleiskaavan tavoitteena on hallittu virkistysyhteyksien kehittäminen Vanhankaupunginlahden alueella ja myös Pornaistenniemen nivominen osaksi yhteysverkostoa tarkemmassa jatkosuunnittelussa. Suuri osa yleiskaavassa asuntovaltaiseksi ehdotettua aluetta on jo voimassa olevassa yleiskaava 2002:ssa hallinnon ja julkisten palvelujen aluetta. (Vuorovaikutusraportti IV, s- 174-175)

Saunalahti

Rakentamisalue on maakuntakaavan taajamatoimintojen aluetta. Saunalahden lähimmät pikselit perustuvat Herttoniemen metroaseman liike- ja palvelukeskustan ja siihen liittyvän asumisen kehittämiseen yleiskaavan tavoitteen mukaisesti. Kyseiseen kohtaan liittyy rauhoitettu luonnonsuojelualue. Saunalahden alueelle on kaavatyön yhteydessä valmistellussa Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015-2024 osoitettu lisäksi kaksi uutta luonnonsuojelualueen laajennusta, jotka tulee ottaa huomioon oikeusvaikutteiselta kaavan teemakartalta. Natura-alueelle ei ole osoitettu rakentamista. Natura-arvioinnin mukaan kaavassa osoitetut uudessa luonnonsuojeluohjelmassa rauhoitettaviksi esitetyt alueet tukevat Natura-alueen suojelutavoitteiden toteuttamista. (Tilannetta kuvaava kartta on Natura-arvioinnin sivulla 50.) Koko kaava-alueella koskevan kaavamääräyksen mukaan ”Natura 2000 -verkostoon

kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteempipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen.”

Natura-vaikutusten arvioinnissa on todettu yksiselitteisesti, että yleiskaavan mahdollistamasta rakentamisesta ei aiheudu merkittävää haittaa minkään luontotyypin tai lajin osalta kuin ei myöskään merkittäviä yhteisvaikutuksia Natura-alueen eheyteen.

Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alue (FI010006)

Mustavuoreen liittyvän rakentamisen Natura-arviointi on tehty erityisen huolellisesti mm.kehrääjän ja yhteisvaikutusten osalta. Asia on selvitetty Natura-arviointi-raportin sivuilla 18-39. Kaavaratkaisussa on pienennetty rakentamisaluetta pienemmäksi kuin voimassa olevassa yleiskaavassa 2002 on esitetty. Natura-arvioinnin mukaan vaikutukset Natura-alueeseen eivät ole merkittäviä.

Yleiskaava 2002:ssa Niinisaarentien pohjoispuolelle on osoitettu pientalovaltainen asuntoalue, jota ei ole toteutettu yleiskaavakaudella. Uudessa yleiskaavassa Niinisaarentien pohjoispuolelle rakentamisaluetta on supistettu huomattavasti yleiskaava 2002:een verrattuna ja asukasmäärätavoitetta on alennettu suunnittelun kuluessa. Uuden yleiskaavan ratkaisu mahdollistaa paremmin nykyisten ulkoilureittien käytön eikä ohjaa virkistyskäyttöä Natura-alueelle. Lisäksi alueen välittömään läheisyyteen on rakenteilla jo suurelta osin valmis ulkoilu- ja luonnontarkkailualue Vuosaarehipun täyttömäelle. (Natura-arviointi, Ramboll Oy, s. 25)

Natura-alueen välittömään läheisyyteen ei ole uudessa yleiskaavassa esitetty täydennysrakentamista. Lähin täydennysrakentaminen on osoitettu Mellunmäen puoleiselle jo rakennetulle alueelle sekä Niinisaarentien pohjoispuolelle. Asukasmäärä lisääntyy Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alueen läheisyydessä (1 km etäisyydellä Natura-alueen rajasta) 3 900 asukkaalla vuoteen 2049 mennessä. Asukasmäärän lisäys on verraten vähäinen, minkä vuoksi yleiskaavassa osoitettu rakentaminen ei aiheuta merkittävää virkistyskäytön lisääntymistä Natura-alueella. Lisäksi suojavyöhyke Natura-alueen ja tiivistettävien asuinalueiden väliin on turvattu varaamalla kaavassa laajoja alueita virkistykseen ja suojeluun. (Natura-arviointi, Ramboll Oy, s. 25)

Kahden kilometrin säteellä Natura-alueesta on virkistyskäyttöön varattuja alueita yhteensä 578 hehtaaria, mikä on noin puolitoista kertaa Natura-alueen pinta-ala. Lisäksi Natura-alueen eteläreunan ja Niinisaaren-

tien välinen alue on uudessa yleiskaavassa osoitettu lähes kokonaisuudessaan virkistysalueeksi ja Vuosaarenhuipun aluetta kunnostetaan virkistykseen ja luonnontarkkailuun. Verrattuna yleiskaavaan 2002 uusi yleiskaava mahdollistaa paremmin nykyisten ulkoilureittien säilyttämisen Niinisaarentien pohjoispuolella. (Vuorovaikutusraportti IV, s. 183)

Yleiskaavalla ei voida katsoa olevan merkittäviä vaikutuksia kehrääjän esiintymiseen alueella eivätkä yhteisvaikutukset Östersundomin yleiskaavan suunnitelmien kanssa nouse merkittäviksi.

Helsingin uuden yleiskaavan viheraluevaraukset mahdollistavat Mustavuoren virkistysalueiden kehittämisen ja luontoarvojen säilymisen.

Vantaanjoen Natura-alue (FI0100104) (Natura-arviointi, Ramboll Oy, s. 82-84)

Yleiskaavassa Vantaanjokivarsi on osoitettu virkistys- ja viheralueeksi maakuntakaavan ja yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti. Virkistys- ja viheralueen kaavamääräykset sekä koko kaava-alueella koskevat luontoarvojen turvaamista koskevat määräykset ja lisäksi hulevesiä koskeva kaavamääräys turvaavat Vantaanjoen Natura-arvot ja veden laadun. Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luonto- ja Natura-arvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Yleiskaavan Natura-arvioinnin mukaan Uuden yleiskaavan vaikutukset Vantaanjoen Natura-alueeseen muodostuvat valuma-alueilla tapahtuvista muutoksista, jotka vaikuttavat Vantaanjokeen valuvan huleveden määrään ja laatuun. Lisäksi lisääntyvä virkistyskäyttö voi aiheuttaa kulumista ja eroosiota jokivarressa. Vuollesimpukkaan kohdistuvien vaikutusten osalta keskeisin tekijä on kiintoaineksen määrä vedessä, johon voidaan vaikuttaa uusien rakentamisalueiden hulevesien käsittelyllä. Lievennystoimet huomioiden yleiskaavassa osoitettu rakentaminen on mahdollista toteuttaa siten, että vuollesimpukkaan kohdistuvat vaikutukset jäävät vähäisiksi. (Natura-arviointi, s. 1, kaavaselostus, s. 119)

Luonnonsuojelualueet ja muut arvokkaat luontokohteet, vihersormet ja metsäverkosto

Luonnonsuojelualueet ja muut luontokohteet, suojeltavat lajit, metsäverkosto

Suurin osa luonnonsuojelualueista ja arvokkaista luontokohteista ja metsäverkosto on merkitty yleiskaavan virkistys- ja viheraluemerkinnällä ja lisäksi virkistys- ja viheralueita ja merellisiä virkistysalueita koskevat luontoarvojen turvaamista koskeva määräys. Yleiskaavan tavoite viher-

verkostosta, kaavassa osoitetut vihersormet ja poikittaiset viheryhteydet sekä yleiskaavan valmistelun rinnalla tehty uusi luonnonsuojeluohjelma ja metsäverkostotarkastelu turvaavat osaltaan luontoarvoja (mm. direktiivilajit). Luonnonsuojelualueet, luonnonsuojelulain rauhoitetut luontotyypit, Natura-alueet ja luonnonsuojeluohjelman 2015-2024 suojeltaviksi tarkoitetut alueet on merkitty kaavan näiltä osin oikeusvaikutteiselle Kaupunkiluonto-teemakartalle. Teemakartalla on osoitettu myös kaupunkiluontoselvitysten mukaiset metsäverkosto, niittyverkosto ja siniverkosto. Lisäksi kaavassa on koko kaava-alueella koskeva kaavamääräys luontoarvojen turvaamisesta. Hulevesiä koskeva määräys turvaa osaltaan Vantaanjoen ja purojen veden laadun ja näissä vesistöissä elävien taimenten ja simpukoiden elinolosuhteet.

Luontodirektiivin liitteen IV (a) - lajit ja muut suojeltavat lajit

Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit on selvitetty yleiskaavan luontovaikutusten arvioinnissa. Arviointiin kuuluvan luontoselvityksen tietoja on täydennetty erillisillä liito-orava- ja lepakkoselvityksillä. Liito-oravat levisivät Helsinkiin kaavatyön aikana. Siihen saakka liito-oravat olivat Helsingissä satunnaisia vierailijoita. Luontoselvityksiä ja vaikutusarviointeja tehtäessä vuonna 2014 liito-oravia oli selvityksen mukaan vain Helsingin luoteisosassa. Juuri ennen kaavan päätöskäsittelyä vuoden 2016 selvitysten mukaan liito-oravat olivat levinneet edelleen voimakkaasti kohti itää.

Luontovaikutusten arviointiraportin sivuilla 36-38 ja 81-84 on esitetty vaikutukset liito-oraviin ja lepakoihin. Muut suojeltavat lajit on esitetty sivuilla 17-20. Yleiskaavassa esitettyjen rakentamisalueiden vaikutukset suojeltaviin lajeihin on tunnistettu luontovaikutusten arvioinnissa. Arviointi on tehty lähtökohdasta, että LSL 49 §:n mukaiset liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikat kulkuyhteyksineen huomioidaan tarkemmassa suunnittelussa riittävästi, jotta välttyään liito-oraviin kohdistuvilta merkittävydeltään suurilta vaikutuksilta. Yleiskaavan esitystavasta, kaavan pitkästä aikajänteestä ja suojeltavien lajien liikkuvasta elintavasta ja jatkuvasti muuttuvista esiintymisalueista johtuen on perusteltua, että yleiskaava määrää näiden lajien huomioon ottamisesta jatkosuunnittelussa sanallisesti. Yleiskaavassa osoitettu verkostomaisen viherrakenteen on tarkoitus turvata osaltaan luonto-arvoja. Yleiskaavan koko kaava-alueella koskeva määräys edellyttää myös direktiivilajien huomioon ottamista: "Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen. "Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetään yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata."

Vihersormet

Helsingin seudulle jatkuvat laajat yhtenäiset vihersormet on osoitettu kaavakartalla virkistys- ja viheraluemerkinnällä. Koko kaava-alueella koskeva kaavamääräys painottaa vihersormien jatkuvuuden turvaamista: "Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata."

Metsäverkoston huomioon ottaminen

Kaavaprosessin yhteydessä on syntynyt poikkeuksellisen paljon kaupunkimetsiä koskevaa aineistoa. Kaavan kaupunkiekologisessa selvityksessä ja vuorovaikutuksessa tuli esille metsäverkoston perustamisen tarpeellisuus. Kaavaan on otettu metsäverkostoa koskevia määräyksiä. Metsäverkostoa koskevat selvitykset ovat olleet osa kaavan valmistelutyötä. Yleiskaavan vihersormet ja laajat virkistys- ja virkistysalueet mahdollistavat metsäverkoston kehittämisen. Virkistys- ja viheralueita koskeva määräys edellyttää metsäverkoston huomioon ottamisen. Luonnonsuojeluohjelmaan nostetut arvokkaimmat metsäkohteet on osoitettu kaavan oikeusvaikutteisella teemakartalla. Kaava mahdollistaa suojellun metsäpinta-alan kasvattamisen luonnonsuojeluohjelman mukaisesti. Vaikutukset metsiin ovat kohtalaisia ja arviointi on esitetty luontovaikutusten arviointiraportissa (sivu 97). Metsäverkosto on esitetty yleiskaavan tavoitteellisena verkostona yleiskaavan teemakartalla.

Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alue (FI0100065), Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000-alue (FI0100062), Vantaanjoen Natura-alue (FI0100104)

Viitataan Natura-arviointiin, virkistys- ja viheralueita koskeviin kaavamääräyksiin sekä koko kaava-alueella koskevaan kaavamääräykseen, joka edellyttää luontoarvojen luonnonsuojeluarvojen ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden huomioon ottamista ja arvojen turvaamista. Viikin, Pornaistenniemen, Saunalahden, Mustavuorenlehdon, Vantaanjoen alueet sekä lisäksi muut luonnonsuojelualueet ja suojeltavaksi tarkoitetut alueet on osoitettu yleiskaavan oikeusvaikutteisella teemakartalla. Suojelualueille ei kohdistu rakentamista. Lisäksi on annettu määräyksiä esimerkiksi hulevesien hallinnasta. Yleiskaavassa on luontovaikutusten arvioinnin mukaan varattu suojelualueiden läheisyyteen riittävästi virkistykseen tarkoitettuja alueita. Viikin rakentamiseen osoitetut kaavamerkinnot perustuvat osin jo olemassa olevaan rakenteeseen, kaavan tavoitteen mukaiseen rakentamiseen joukkoli-

kenneväylien yhteyteen, maakuntakaavaan ja Natura-arviointiin. Viikin ja Mustavuoren rakentamiseen tarkoitettuja kaavamerkintöjä on vähennetty suunnittelun yhteydessä.

Virkistysmahdollisuudet ja virkistysalueiden riittävyys

Kaavan tavoitteet virkistysalueiden osalta

Kaavaselostuksen mukaan (kohta 8.2 ja 2.2.5) tavoitteena on, että Helsinki on vuonna 2050 vihervestokaupunki, jossa viheralueet, meri ja virkistyspalvelut ovat helposti saavutettavissa. Virkistysalueiden monipuolisuus ja kaupunkiluonto ovat Helsingin vetovoimatekijä kansainvälistikin. Virkistysalueilla tavoitellaan ekologista, sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä, elämänlaatua ja luonnon ihmiselle tarjoamia hyötyjä. Tulevaisuuden virkistysverkosto koostuu toimivista ja palvelevista virkistysalueista; helposti saavutettavista lähipuistoista, liikunta- ja virkistyspalveluista, kaupunginosapuistoista, laajoista seudulle jatkuvista viheralueista eli vihersormista, seudullisista retkeilyalueista, turvallisista virkistysyhteyksistä ja merellisestä virkistysvyöhykkeestä. Erilaiset kaupunkitilat kuten torit, aukiot, rannat ja puistot ovat kaupunkilaisten "olohuoneita". Kattava ja kytkeytynyt viherrakenne kulttuuriympäristöineen, suojelualueineen ja metsäverkostoineen edistävät luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Koko kaupungin kannalta merkittäviä laajoja virkistysalueita kehitetään monipuolisina virkistys-, liikunta- ja kulttuurialueina ottaen huomioon kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen sekä luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston kannalta tärkeät alueet.

Helsingin vihersormina kehitettäviä alueita ovat Keskuspuiston, Helsingipuiston, Viikki – Kivikon puiston, Itä-Helsingin kulttuuripuiston, Vuosaaren ulkoilupuiston ja Länsipuiston alueet. Vihersormet yhdistävät keskeisimmät luontoalueet, rannikon ja saariston toisiinsa sekä muodostavat metsäverkoston.

Kaupunkimetsät ovat yksi Helsingin vahvuuksista, jotka jatkossakin otetaan huomioon kilpailukytekijänä ja osana virkistysverkostoa. Kattava ja kytkeytynyt viherrakenne metsäverkostoineen edistävät luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Viheralueverkosto mahdollistaa myös kaupunkiviljelyn kehittämisen ja hiljaiset alueet. Kaavaratkaisu on kaavan tavoitteen mukainen.

Maakuntakaavan ja valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteiden huomioon ottaminen

Yleiskaavassa virkistysalueiden suunnittelussa ja varaamisessa on otettu huomioon valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet, maakuntakaavan virkistysalueet, viheryhteydet ja luonnonsuojelualueet. Yleis-

kaavaratkaisu säilyttää Helsingille tunnusomaiset säteittäiset vihersormet ja ekologisesti ja virkistyskäytön kannalta tärkeimmät yhtenäiset luonnonalueet. Nämä alueet on osoitettu kaavakartalla ja kaava sisältää niitä koskevat määräykset ja teemakarttojen suunnitteluohjeet.

Maakuntakaavassa osoitetut tärkeät maakunnalliset viheryhteystarpeet on osoitettu viheryhteysmerkinnällä, virkistys- ja viheraluemerkinnällä ja rantaraitti-merkinnällä. Näiden kaikkien kaavamääräys sisältää liittymisen seudulliseen viherverkoston. Maakunnallisesti merkittävien laajat viheralueet on osoitettu kaavakartalla yleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Virkistys- ja virkistysverkoston jatkuvuuden turvaamiseksi on annettu koko kaava-alueella koskeva määräys: Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata. Kaavakartalla esitetty rantaraitti (sininen katkoviiva) kattaa valituksissa esitetyn Laajasalon eteläosan viheryhteydet. Kaavamääräyksen mukaan: ”seudulle jatkuva, rantavyöhykettä seuraileva koko kaupungin kattava rantaraitti”.

Malmin lentokentän viheryhteyksiä on kehitetty ja laajennettu kattamaan lentokentälle suunnitellun asuinalueen virkistystarpeet seudullisuutta korostaen. Maunulan -Oulunkylän viheryhteys on osoitettu kaavakartalla. Virkistysverkoston suunnittelussa on tunnistettu kaupunkiekologiset arvot ja kaavamääräykset sisältävät tavoitteen ekologisesta käytävästä. Valituksissa esille tulleita paikallisia virkistysalueita koskevat koko kaava-alueella koskevat määräykset, joissa määrätään seudullisten viheralueiden ja paikallisen viherverkoston jatkuvuuden turvaamisesta.

Virkistysalueiden riittävyys, vaikutusarvioinnit ja tehdyt virkistyskäyttö- ja saavutettavuusselvitykset

Virkistysalueiden riittävyttä, virkistysverkoston kattavuutta, helppoa saavutettavuutta ja laatua on suunniteltu kaavatyön osana asiantuntijatyönä koko kaavaprosessin aikana. Työssä on käytetty hyväksi kaupungin laajan asiantuntijajoukon paikallistuntemusta. Yleiskaava osoittaa kaavan tavoitteen mukaisesti laajat yhtenäiset viheralueet, vihersormet ja merellisen virkistysalueen ja matkailun alueet. Paikallinen virkistysverkosto on osa muuta kaupunkirakennetta ja sen jatkuvuudesta on määrätty sanallisesti. Tavoitteellinen yleiskaavatasoinen virkistysverkosto on esitetty Virkistys- ja viherverkosto 2050 -teemakartalla. Tarkempaa viherverkostoa suunniteltiin yleiskaavan rinnalla osana viheralueiden kehittämistyötä (VISTRA).

Virkistysalueiden riittävyttä ja terveysvaikutuksia on selvitetty yleiskaavatyön pohjana olevissa raporteissa: Helsingin viher- ja virkistysalueet ja kaupunkiluonto ja Viher- ja virkistysalueiden kehityskuva (VISTRA)

osa 1). Virkistyspalveluiden saavutettavuutta on kuvattu raportissa: Arjen saavutettavuus - liikumme, jotta saavutamme. Lisäksi kaavaan kuuluu virkistystä ja viheralueita koskeva teemakartta, joka on yleiskaavatasoinen suunnitelma virkistys- ja viherverkoston kehittämisestä.

Virkistysalueiden riittävyys on otettu huomioon kaavan pääkäyttömerkinnöissä. Rakentamista koskevissa määräyksissä määrätään sekoituneesta kaupunkirakenteesta, johon kuuluvat puistot ja virkistyspalvelut. Kaavassa virkistys- ja viheralue- merkinnöillä sekä viheryhteys- ja rantareittimerkinnöillä ja niitä koskevilla kaavamääräyksillä osoitettu virkistys- ja virkistysalueverkosto kattaa koko kaupungin, turvaa viheralueiden jatkuvuuden myös seudullisesti, mahdollistaa koko kaupungin rantareitin ja rantojen yleisen käytön sekä mahdollistaa merellisten virkistyspalvelujen kehittämisen. Helsingin uuden yleiskaavan viheralueverkosto perustuu laajojen vihersormien, poikittaisten viheryhteyksien, kaupunginosapuistoverkoston ja lähipuistojen ja liikuntapaikkojen verkoston kehittämiseen. Kaava turvaa myös keskeiset virkistykseen soveltuvat metsäverkoston osat.

Ekologisen verkoston osat toimivat myös virkistysverkostona. Riittävä lähipuistoverkosto on turvattu kaavamääräyksellä. Kaavan pääkäyttömerkintöihin sisältyy sanallinen määräys puistoista ja liikuntapaikoista (mm. Laajasalon liikuntapuisto), vaikka niitä ei ole erikseen kartalla osoitettu. Luonto-arvojen turvaamiseksi on osoitettu suojelualueet ja suojeltavaksi tarkoitetut alueet, jotka lähes kaksinkertaistavat nykyiset suojelualueet. Helsingin uuden yleiskaavan viheralueverkosto perustuu laajojen vihersormien, poikittaisten viheryhteyksien, kaupunginosapuistoverkoston ja lähipuistojen ja liikuntapaikkojen verkoston kehittämiseen. Ekologisen verkoston osat toimivat myös virkistysverkostona.

Vaikutukset virkistysalueisiin ja viheralueverkostoon

Kaavassa on arvioitu vaikutukset virkistysalueisiin ja reitteihin sekä viheralueverkostoon (kaavaselostus s. 120) sekä osoitettu kaavamerkinnoin yleiskaavatasoinen virkistys- ja viheralueverkosto sekä annettu kaavamääräykset virkistysalueista ja rakennettavien alueiden puistoista sekä virkistys- ja liikuntapalveluista. Lisääntyvä käyttäjämäärä on tunnistettu. Kaava mahdollistaa myös valituksissa esitetyn metsäverkoston kehittämisen ja kaavassa on sitä koskeva määräys. Yleiskaavan virkistysverkoston teemakartan valmistelutyössä on selvitetty virkistyskäytön tarpeet ja yleiskaavatasoisen virkistysverkoston palvelut.

Kaavaselostuksessa todetaan kohdassa 3.2.3. Vaikutukset virkistysalueisiin ja reitteihin sekä viheralueverkostoon: "Kaavassa esitetään laajojen vihersormien lisäksi poikittaisten viheryhteydet, joiden kehittäminen parantaa virkistysalueiden saavutettavuutta. Kaavaratkaisu mahdollis-

taa helposti saavutettavat virkistysalueet koko Helsingin alueella ja lisää saariston ja rantojen virkistysmahdollisuuksia. Yhteydet seudulliseen viher- ja virkistysverkostoon ovat jatkuvia ja yleiskaavassa on varattu laajat yhtenäiset ja vetovoimaiset ja helposti saavutettavat virkistysalueet ja terveellistä elämäntapaa tukevan elinympäristön. Yleiskaavassa on säilytetty Helsingin nykyinen verkostomainen viheraluerakenne pääpiirteissään, vaikka täydennysrakentamista esitetään nykyiseen kaupunkirakenteeseen kytkeytyen. Joissain paikoissa yksittäisiä viheralueita tai vihersormien reuna-alueita on osoitettu rakentamisalueiksi. Nämä rakentamisalueet on kuitenkin pyritty valitsemaan ja arvottamaan niin, että seudullisesti merkittävät yhteydet ja viheralueet säilyvät. Lisääntyvä asukasmäärä lisää virkistysalueiden käyttöpainetta ja vähentää virkistysalueiden pinta-alaa. Täydentyvässä kaupunkirakenteessa tulee kiinnittää huomio virkistysalueiden laatuun ja uusien puistoalueiden rakentamiseen. Virkistysalueet tulee suunnitella kestävästi kulu- tusta. Helsingin monipuolinen virkistysaluetarjonta lähipuistoinen, liikuntapuistoinen, siirtolapuutarhoineen, kulttuuriympäristöineen, rantoi- neen ja saaristokohteineen tarjoaa perustan uusien virkistyspalvelujen kehittämiseksi. Kaavan pääkäyttötarkoitusta koskeviin määräyksiin sisältyy toiminnallinen sekoittuneisuus, jossa puistot ja virkistyspalvelut ovat osa kaupunkirakennetta. Poikittaisen joukkoliikenteen kehittäminen parantaa virkistysalueiden ja -palveluiden saavutettavuutta. Myös virkistyskäyttöön avattavista armeijan saarista syntyy uusia vetovoimaisia virkistysalueita. Väestön kasvun paineet vaikuttavat nykyisten virkistysalueiden käyttöpaineeseen etenkin kantakaupungissa, jonne väestön kasvu keskittyy."

Kaavamerkinnot ja määräykset

Kaavakarttaan on merkitty yleiskaavatasoiset laajemmat yhtenäiset viher- ja virkistysalueet, vihersormet ja viheryhteydet. Kaavakartassa on runsaasti määräyksiä viher-, virkistys- ja luontoarvojen huomioon ottamisesta. Kaavarakaisu sovittaa rakentamisen ja virkistysalueet niin, että arvokkaimpia virkistysalueita voidaan kehittää virkistyskäytössä. Määräyksiä on avattu selostuksessa ja selostuksessa olevassa kaavamääräysten tulkintataulukossa. Virkistysalueiden riittävyys on otettu huomioon kaavan pääkäyttömerkinnöissä. Rakentamista koskevissa määräyksissä määrätään sekoittuneesta kaupunkirakenteesta, johon kuuluvat puistot ja virkistyspalvelut. Kaavassa virkistys- ja viheralue- merkinnöillä sekä viheryhteys- ja rantareittimerkinnöillä ja niitä koskevilla kaavamääräyksillä osoitettu virkistys- ja virkistysalueverkosto kattaa koko kaupungin, turvaa viheralueiden jatkuvuuden myös seudullisesti, mahdollistaa koko kaupungin rantareitin ja rantojen yleisen käytön sekä mahdollistaa merellisten virkistyspalvelujen kehittämisen. Lisäksi kaavaan kuuluu Virkistys- ja viherverkoston kehittämistä koskeva teema- kartta.

Virkistys- ja viheraluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Virkistys- ja viheralueiden kehittämisessä huomioidaan yleiskaavan teemakartalla esitetty metsäverkosto. Lähtökohtana on säilyttää verkoston metsäinen luonne. Suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.

Viheryhteys on laajojen virkistysalueiden välinen, sijainniltaan ohjeellinen yhteys, viherakseli tai puistojen sarja, joka palvelee virkistys- ja/tai ekologisenä yhteytenä. Alueiden suunnittelussa viheralueet tulee liittää luontevasti toisiinsa. Kulttuuri-, maisema- ja luontoarvojen säilyminen, viheryhteyksien yhtenäisyys ja jatkuvuus sekä ekologinen kytkeytyneisyys on otettava huomioon. Yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta puistomaiseen ja luonnonmukaiseen. Tarvittaessa rakennetaan vihersiltoja tai -alikulkuja.

Paikalliset virkistys- ja viheryhteydet ja -alueet

Valituksissa viitataan paikallisten, asemakaavatasoisten virkistysalueiden ja yhteyksien säilyttämiseen. Rakentamisalueisiin kuuluu rakentamisen lisäksi puistoja ja virkistysalueita. Näitä rakentamisalueita koskevat koko kaava-alueen luontoarvojen turvaamista koskevat määräykset: "Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalveluja kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen." "Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata." Osa näissä valituksissa esitetyistä arvoista sijoittuvat myös yleiskaavan virkistys- ja viheralueille ja viheryhteyksiksi merkityille alueille, joiden kaavamääräyksissä luonto- ja ekologiset arvot on otettu huomioon.

Vihersormet

Kaavassa on osoitettu meren rannasta seudulle jatkuvat vihersormet ja poikittaiset viheryhteydet, saariston virkistysvyöhyke ja rantaraitti. Vihersormien säilyttämistä koskien viitataan virkistysalueiden riittävyttä koskevaan kohtaan ja kaavassa osoitettuihin virkistys- ja viheralueemer-

kintöihin ja niitä koskeviin määräyksiin. Kaavassa on nimenomaan määrätty vihersormien jatkuvuudesta sekä liittymisestä seudulliseen ja merelliseen virkistysverkostoon. Lisäksi suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.

Yleiskaavan viherrakenteen vihersormet turvaavat pääosin metsä- ja ekologisen verkoston. Metsäverkosto ja niittyverkosto sekä ekologiset yhteydet ja kaupunkiluonnon ydinalueet on osoitettu yleiskaavan teemakartalla. Samanaikaisesti yleiskaavan kanssa on laadittu Helsingin luonnonsuojeluohjelma, jonka osana on laadittu kaupunkia kattava metsäverkostaselvitys. Luonnonsuojeluohjelmaa on täydennetty etenkin metsäisten suojelualueiden osalta. Luonnonsuojeluohjelman suoje-luverkosto on osoitettu oikeusvaikutteisena Kaupunkiluonto-teemakar-talla. Metsä- ja niittyverkoston kehittämisessä otetaan huomioon luon-nonsuojelun, kulttuuriympäristön ja maiseman suojelun tavoitteet ja kasvavan virkistyskäytön tarpeet. (Kaavaselostus, s. 117)

Kaavaan sisältyy yleismääräys, jonka mukaan ”vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viherverkoston jatkuvuus tulee turvata. Kaavamääräysten tulkintataulukossa kaavaselostuksessa täsmennetään, että ”vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden osalla viheralue ei saa kuroutua umpeen”, eli yksittäinen virkistys- ja viheralueeksi osoitettu ”ruutu” ei voi ottaa ominaisuuksia naapuriruudusta ja muuttua kokonaan rakennetuksi alueeksi. (Vuorovaikutusraportti IV, s. 25)

Kaavassa on osoitettu meren rannasta seudulle jatkuvat vihersormet ja poikittaiset viheryhteydet, saariston virkistysvyöhyke ja rantaraitti. Kaavamääräykset määräävät maiseman, luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston ja metsäverkoston kannalta tärkeiden alueiden huomioon ottamisesta. Teemakartoissa on osoitettu virkistys- ja viherverkosto sekä kaupunkiluontoverkosto ja esitetty niitä koskeva tavoitteisto. Tavoite asemakaavataso viherverkostosta on sisällytetty osaksi kaavan muita maankäyttömääräyksiä. (Kaavaselostus, s. 117) Koko kaava-alue koskevan kaavamääräyksen mukaan vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata. Koko yleiskaava-alue suunnitellaan kaikkialla mm. ekologinen kestävyys huomioon ottaen. Kaava ei kavenna yhtenäisiä viheralueita valittajien väittämällä tavalla merkittävästi.

Yleiskaavan vaikutukset luontoarvoihin

Yleiskaavan vaikutukset luontoon muodostuvat rakentamisen aikana ja rakentamisen jälkeen esim. lisääntyvästä virkistyskäytöstä. Kaavan vaikutukset luonnonsuojeluun ja suojeltaviin lajeihin ovat merkittävydeltään kohtuullisia tai vähäisiä, maa- ja kallioperään kohtalaisia, merialueisiin ja saaristoluontoon vähäisiä tai kohtalaisia. Vaikutukset jokiin, puroihin, lampiin, noroihin ja lähteisiin ovat vähäisiä tai kohtalaisia. Huivesivirtaamien ei arvioida vaikuttavan Vantaanjoen vuollejokisimpukkapopulaation tilaan. Metsiin kohdistuvien vaikutusten on arvioitu jäävän kohtalaisiksi. Vaikutukset saaristoluontoon ovat kohtalaisia tai vähäisiä. Helsingissä on kansainvälisesti ja maakunnallisesti arvokkaita linnustokohteita, joihin kohdistuvat haitat ovat elinympäristöjen häviämistä ja pirstaloitumista, joista johtuva kaavan vaikutus on kohtalainen tai suuri.

Vaikutukset luontodirektiivin liitteen IV(a) (lähinnä liito-oravat ja lepakot) lajeihin riippuvat siitä, kuinka hyvin lajit otetaan huomioon tarkemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa. Liito-oravan osalta arviointi on tehty siitä lähtökohdasta, että liito-oravien ydinalueet ja kulkuyhteydet otetaan huomioon riittävästi tarkemmassa suunnittelussa.

Yleiskaavan vihersormet ja poikittaiset viheryhteydet sekä yleiskaavan valmistelun rinnalla tehty uusi luonnonsuojeluohjelma ja metsäverkostotarkastelu turvaavat osaltaan myös liito-oravan elinympäristöt.

Kaavassa on ekologista verkostoa ja poikittaisia viheryhteyksiä koskevat merkinnät ja määräykset. Luontovaikutuksista on oma erillinen vaikutusten arviointiraporttinsa (Ramboll Oy; kaavaselostus, s. 118-119)).

Yhtenäiset luonnonalueet, metsäiset luonto- ja viheralueet

Metsäverkostoselvitys

Helsingin strategiaohjelman 2013-2016 tavoitteisiin on kirjattu yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä perustettavaksi metsäinen suojeluverkosto. Helsingin metsäverkostoselvityksen mukaan kun luonnonsuojeluohjelma 2015-2024 on kokonaisuudessaan toteutettu, Helsingin luonnonsuojelualueiden lukumäärä ja pinta-ala on kaksinkertaistunut nykyiseen verrattuna samalla kun yleiskaava mahdollistaa 35 % asukasmäärän lisäyksen. Helsingin metsäisyyden vuoksi uusien rauhoitusalueiden pinta-alasta pääosa on metsää. (Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015-2024 ja metsäverkostoselvitys, ehdotus)

Kaupunkiluonto-teemakartalla osoitetaan suunnitteluohjeeksi ekologisen kytkeytyneisyyden kannalta tärkeä metsäverkosto, jonka osalta määrätään että se täytyy huomioida virkistys- ja viheralueita kehitettäessä. Lähtökohdana on säilyttää metsäverkoston metsäinen luonne. Kaavan viherverkosto ja erityisesti kaupunkiluontoa koskeva teema-

kartta osoittavat keskeisimmät säilytettävät luontoalueet. Kaavamääräyksiin on varmistettu luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeiden alueiden huomioon ottaminen asemakaavoituksessa. (Vuorovaikutusraportti IV, s. 124)

Helsingin yleiskaava-alueella on metsälinnustolle riittävän kokoisia vähintään 40 hehtaarin suuruisia teiden halkomattomia metsäalueita yhteensä 25 kappaletta, joista viisi on Keskuspuistossa. Keskuspuiston ja Viikin-Kivikon vihersormet ovat erityisten monimuotoisuuskohteiden osalta hyvin kytkeytyneitä. Nämä vihersormet muodostavat metsäiset vyöhykkeet sellaisille vaatelialle lajeille, joille leveätkään tiet eivät ole liikkumis- tai leviämiseistä. Lajikirjoltaan monipuolisimmat rehevät metsätyypit muodostavat laajoja jatkumojä Keskuspuistossa, erityisesti sen pohjoisosassa. Arvokkaita metsiä on erityisen paljon myös Keskuspuiston keskiosissa Haagan ja Metsälän kohdalla. Tattarisuon metsäalueen osalta viitataan meneillään olevaan Malmin lentokentän suunnitteluun. Talin metsä on rikkonainen alue, joka muodostuu kapeiden käytävien yhdistämisestä osa-alueista. (Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015-2024 ja metsäverkostaselvitys, ehdotus)

Viherverkosto

Kuten kaavaselostuksessa todetaan, Helsinki on viherverkostokaupunki. Yleiskaavassa on tehty vahva linjavalinta, jossa viheralueet pyritään säilyttämään mahdollisimman laajoina ja yhtenäisinä. Uusia merkittäviä viher- ja virkistysalueita osoitetaan puolustusvoimilta aikanaan vapautuviin saariin. Keskeistä yleiskaavassa on myös nykyisten virkistysalueiden laadun painottaminen ja saavutettavuuden parantaminen. Luontoalueet ovat osa viherverkkoa. Kaupunkiekologian huomioon ottaminen on ollut osa yleiskaavan valmistelua ja luontovaikutuksia on arvioitu jo kaavaluonnosvaiheessa. Kaupunkiluontoverkosto on suunniteltu siten, että Helsinkiin syntyy kestävä viherrakenne, vaikka kaupunkirakenne tiivistyy ja käyttäjämäärä lisääntyy. Kaupunkiluonto-teemakartan mukaan ”vihersormet muodostavat rungon ekologiselle verkostolle. Alueet ovat monipuolisia virkistys- ja ulkoilualueita, joilla on merkittäviä luonto-, kulttuuri- ja maisema-arvoja.” Teemakartoissa on osoitettu virkistys- ja viherverkosto sekä kaupunkiluontoverkosto ja esitetty niitä koskeva tavoitteisto. Tavoite asemakaavatason viherverkostosta on sisällytetty osaksi kaavan muita maankäyttömääräyksiä. Sekä virkistys- ja viheralueilla että merellisen virkistykseen ja matkailun alueilla ”suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet”. Niittyverkos-

ton kehittäminen on mahdollista koko kaupungin alueella. (Kaavaselostus, s. 10, 76, 186)

Koko kaupungin kannalta merkittäviä laajoja virkistysalueita kehitetään monipuolisina virkistys-, liikunta- ja kulttuurialueina ottaen huomioon kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen sekä luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston kannalta tärkeät alueet. Helsingin vihersormina kehitettäviä alueita ovat Keskuspuiston, Helsinki-puiston, Viikki-Kivikon puiston, Itä-Helsingin kulttuuripuiston, Vuosaaren ulkoilupiston ja Länsipuiston alueet. Vihersormet yhdistävät keskeisimmät luontoalueet, rannikon ja saariston toisiinsa sekä muodostava metsäverkoston. (Kaavaselostus, s. 186-187)

Joissakin paikoissa yksittäisiä viheralueita ja vihersormien reuna-alueita on osoitettu rakentamisalueiksi. Nämä rakentamisalueet on kuitenkin pyritty valitsemaan ja arvottamaan niin, että seudullisesti merkittävät yhteydet ja viheralueet säilyvät. (Kaavaselostus, s. 120)

Viherrakenteen keskeisimmät osat voidaan säilyttää ja verkostomaisuutta voidaan kehittää kaupunkirakenteen sisällä. Viheralueiden supistuminen on pyritty pitämään mahdollisimman vähäisenä, mutta kaavan tavoitteiden mukaisten toimintojen sijoittaminen vähentää viheralueiden pinta-alaa ja kaventaa paikoin laajoja yhtenäisiä viheralueita. (Kaavaselostus, s. 117)

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toteutuvat luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen osalta siten, että ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta tärkeitä alueita ei pirstota tarpeettomasti. Viherverkoston yhteydet seudulliseen verkostoon on osoitettu. Rakentaminen ja lisääntyvä virkistyskäyttö vaikuttavat luonnon monimuotoisuuteen siten, että alkuperäisten elinympäristötyyppien pinta-ala vähentyy. (Kaavaselostus, s. 117) Yleiskaava on tärkein väline valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden konkretisoimiseksi. Varsinkin Helsingin strategista kehittämistä painottava uusi yleiskaava mahdollistaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yhteensovittamisen ja käsittelyn.

Yleiskaavaa on tehty yhteistyössä ja rinnan Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan ja valmisteilla olevan 4. vaihemaakuntakaavan kanssa. Yleiskaavan suhde Uudenmaan maakuntakaavaan on käsitelty kaavaselostuksessa luvussa 8.4. Yleiskaava edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. Kaavaselostuksen luvussa 8.4.1 olevassa taulukossa on käyty läpi yleiskaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. (Kaavaselostus, s. 102-103)

Yleiskaavan vaikutukset ilmastoon ja ekologiseen kestävyYTEEN

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Kaupungin verkostomaisen rakenteen vahvistamien on kaupungin yleisten ilmastotavoitteiden mukaista. Kaupungin tiivistyminen joukkoliikenteen verkostojen varteen mahdollistaa vähäpäästöisen liikumisen ja liikennejärjestelmän. Ilmastovaikutusten arvioinnissa on liikenteen lisäksi huomioitu yleiskaavan vaikutuksia energiantuotannon päästöihin, rakentamisen aikaisia päästöjä sekä vaikutuksia kaupungin hiilinieluihin. Ilmastovaikutusten arvioinnissa merkittävässä roolissa on ollut yhteistyö teemaa käsitteleviin tutkimus- ja kehityshankkeisiin. Yleiskaava on toiminut pilottikohteena kaavoituksen ekotehokkuuden arviointimenetelmää kehittävässä valtakunnallisessa Keko B –hankkeessa. Yleiskaavan aiheuttamia ilmastopäästöjä on arvoitu HSY:n kehittämällä Ilmastoveivi-työkalulla.

Pohja- ja pintavesien suojelutarve, varautuminen myrskyihin ja taajamatulviin

Helsingin maaperä ei aseta rajoitteita yleiskaavan mukaiselle maankäytölle. Helsingin merenrannoilla ja Vantaanjoen varrelle on alueita, joissa maanpinnan korkeustaso alittaa ennustetut vedenpinnan ylimmät korkeudet nykytilanteessa ja tulevaisuudessa. Meri- ja vesistötulvien todelliseen esiintymisriskiin vaikuttavat myös erilaiset olemassa olevat rakenteet sekä tulvatilanteen operatiiviset toimet. Kovilla sateilla paikoitellen esiintyy hulevesien tulvimista, joka on pääasiassa kuitenkin melko vähäistä. Tutkittuun tietoon perustuvalla tulvatorjunnalle suunnittelussa, rakentamisessa ja operatiivisessa toiminnassa on Helsingissä poikkeuksellisen hyvät mahdollisuudet. (Kaavaselostus, s. 178-179)

Kaavaselostuksen teknistaloudellisessa liiteraportissa on esitetty, miten yleiskaavan jälkeisessä suunnittelussa varaudutaan haitallisiin ympäristövaikutuksiin. Raportin yhtenä aihepiirinä on tulviin varautuminen. Yleiskaavan yleispiirteisyydestä ja pitkästä toteuttamisajasta johtuen haitallisten ympäristöhäiriöiden torjunta voidaan tehdä vasta yleiskaavan jälkeisissä työvaiheissa. Tälle yleiskaava luo puitteet ja edellytykset. Yleiskaavan yleismääräyksen mukaan yleiskaava-alue suunnitellaan kaikkialla turvallisuus ja terveellisyys huomioon ottaen. Kaavassa on lisäksi erilliset kaavamääräykset tulviin varautumisesta sekä seudullisten energia- ja vesihuoltoverkostojen sekä vesihuoltolaitosten suoja-alueiden huomioon ottamisesta jatkosuunnittelussa. (Kaavaselostus, s. 89)

Koko kaava-aluetta koskevan yleismääräyksen mukaan ”tulviin varautuminen tulee ottaa huomioon meren ja vesistöjen äärelle suunniteltaessa. Suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota hulevesien hallintaan. Merkittäviä vaikutuksia aiheuttavien maankäytön muutosten yhteydessä tulee laatia hulevesien hallintasuunnitelma.”

Vastine luontojärjestöjen valitukseen

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen. Seudullisten ja paikallisten viheryhteyskierrosten jatkuvuus on varmistettu kaavamerkinnöin ja kaavamääräyksin.

Maakuntakaavassa osoitetut tärkeät maakunnalliset viheryhteystarpeet on osoitettu viheryhteysmerkinnällä, virkistys- ja viheraluemerkinnällä ja rantaraitti-merkinnällä. Näiden kaikkien kaavamääräys sisältää liittymisen seudulliseen viherverkostoon. Kaavakartalla esitetty rantaraitti (sininen katkoviiva) kattaa Laajasalon eteläosan viheryhteydet. Kaavamääräys: ”Seudulle jatkuva, rantavyöhykettä seuraileva koko kaupungin kattava rantaraitti.” Malmin lentokentän viheryhteyksiä on kehitetty ja laajennettu kattamaan lentokentälle suunnitellun asuinalueen virkistystarpeet seudullisuutta korostaen. Maunulan -Oulunkylän viheryhteys on osoitettu kaavakartalla. Sen erityiset kaupunkiekologiset arvot on tunnistettu ja kaavamääräys sisältää tavoitteen ekologisesta käytävästä.

Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

Kaavassa osoitettu virkistys- ja virkistysalueverkosto kattaa koko kaupungin, turvaa viheralueiden jatkuvuuden myös seudullisesti, mahdollistaa koko kaupungin rantareitin ja rantojen yleisen käytön sekä mahdollistaa merellisten virkistyspalvelujen kehittämisen. Riittävä lähipuistoverkosto on turvattu yleiskaavassa. Kaavan pääkäyttömerkintöihin sisältyy sanallinen määräys puistoista ja liikuntapaikoista, vaikka niitä ei olekaan erikseen kartalla osoitettu. Luontoarvojen turvaamiseksi on osoitettu suojelualueet ja suojeltavaksi tarkoitettut alueet, jotka lähes kaksinkertaistavat nykyiset suojelualueet. Helsingin uuden yleiskaavan viheralueverkosto perustuu laajojen vihersormien, poikittaisten viheryhteyksien, kaupunginosapuistoverkoston ja lähipuistojen ja liikuntapaikkojen verkoston kehittämiseen. Kaava turvaa myös keskeiset virkistykseen soveltuvat metsäverkoston osat. Ekologisen verkoston osat toimivat myös virkistysverkostona.

Helsingin yleiskaavassa on nimenomaan pyritty siihen, että Helsingille tunnusomaiset laajat seudulle jatkuvat ja koko Helsingin kattavat vihersormet säilyvät, eikä niitä tarpeettomasti pirstota. Muualla kaava-alueella turvataan riittävät virkistyspalvelut ja suojellaan keskeiset luontoarvot. Luontojärjestöjen jäljempänä esitetyt metsäaineistot ovat olleet osana ”Yleiskaavan Helsingin kestävä viherrakenne- selvityksessä” ja yleiskaavan rinnalla tehdyssä ”Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015-2024”. Yleiskaavan muut tavoitteet on sovitettu yhteen metsä-

luontoarvojen kanssa niin että yleiskaava mahdollistaa luonnonsuojelualueiden lukumäärän ja pinta-alan kaksinkertaistamisen.

Raideliikenneverkosto mahdollistaa kestävästä liikkumisesta. Koko kaava-aluetta koskevat luontoa ja kulttuuriympäristön suojelua koskevat määräykset koskevat myös liikennehankkeita.

Virkistysverkostoa koskeva vaikutusarviointi

Kaavassa on arvioitu vaikutukset virkistysalueisiin ja reitteihin sekä viheralueverkostoon (kaavaselostus s. 120) sekä osoitettu kaavamerkinnoin yleiskaavatasoinen virkistys- ja viheralueverkosto sekä annettu kaavamääräykset virkistysalueista ja rakennettavien alueiden puistoista sekä virkistys- ja liikuntapalveluista. Virkistysalueiden riittävyttä ja terveystaikutuksia on selvitetty yleiskaavatyön pohjana olevissa raporteissa: Helsingin viher- ja virkistysalueet ja kaupunkiluonto ja Viher- ja virkistysalueiden kehityskuva (VISTRA osa 1). Virkistyspalveluiden saavutettavuutta on kuvattu raportissa: Arjen saavutettavuus - liikumme, jotta saavutamme. Lisäksi kaavaan kuuluu virkistystä ja viheralueita koskeva teemakartta, joka on yleiskaavatasoinen suunnitelma virkistys- ja viherverkoston kehittämisestä.

Kaavaselostuksessa todetaan kohdassa 3.2.3. Vaikutukset virkistysalueisiin ja -reitteihin sekä viheralueverkostoon: Kaavassa esitetään laajojen vihersormien lisäksi poikittaiset viheryhteydet, joiden kehittäminen parantaa virkistysalueiden saavutettavuutta. Kaavaratkaisu mahdollistaa helposti saavutettavat virkistysalueet koko Helsingin alueella ja lisää saariston ja rantojen virkistysmahdollisuuksia. Yhteydet seudulliseen viher- ja virkistysverkostoon ovat jatkuvia ja yleiskaavassa on varattu laajat yhtenäiset ja vetovoimaiset ja helposti saavutettavat virkistysalueet ja terveellistä elämäntapaa tukevan elinympäristön.

Yleiskaavassa on säilytetty Helsingin nykyinen verkostomainen viheralue rakenne pääpiirteissään, vaikka täydennysrakentamista esitetään nykyiseen kaupunkirakenteeseen kytkeytyen. Joissain paikoissa yksittäisiä viheralueita tai vihersormien reuna-alueita on osoitettu rakentamissalueluiksi. Nämä rakentamissaluelu on kuitenkin pyritty valitsemaan ja arvottamaan niin, että seudullisesti merkittävät yhteydet ja viheralueet säilyvät.

Lisääntyvä asukasmäärä lisää virkistysalueiden käyttöpainetta ja vähentää virkistysalueiden pinta-alaa. Täydentyvässä kaupunkirakenteessa tulee kiinnittää huomio virkistysalueiden laatuun ja uusien puistoalueiden rakentamiseen. Virkistysalueet tulee suunnitella kestävästi kulutusta. Helsingin monipuolinen virkistysaluetarjonta lähipuistoinen, liikuntapuistoinen, siirtolapuutarhoineen, kulttuuriympäristöineen, rantoinen ja saaristokohteineen tarjoaa perustan uusien virkistyspalvelujen

kehittämiseksi. Kaavan pääkäyttötarkoitusta koskeviin määräyksiin sisältyy toiminnallinen sekoittuneisuus, jossa puistot ja virkistyspalvelut ovat osa kaupunkirakennetta.

Poikittaisen joukkoliikenteen kehittäminen parantaa virkistysalueiden ja -palveluiden saavutettavuutta. Myös virkistyskäyttöön avattavista armeijan saarista syntyy uusia vetovoimaisia virkistysalueita. Väestön kasvun paineet vaikuttavat nykyisten virkistysalueiden käyttöpaineeseen etenkin kantakaupungissa, jonne väestön kasvu keskittyy.

Luontovaikutusten arviointi

Yleiskaavan luontovaikutusten arviointi perustuu Helsingin ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmän paikkatietoihin ja yleiskaavan paikkatietoaineistoon, jossa on esitetty yleiskaavan pohjana olleet alustavat rakentamisen painopistealueet (laajempina kuin varsinainen kaavaehdotus) sekä arvioidut asukas- ja työpaikkamäärät (06/2014). Kartta-aineisto ja käytetyt luontotietoaineistot on kuvattu "Luontovaikutusten arviointi: Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleiskaavaosaston selvityksiä 2014:39" - nimisessä raportissa sivulla 8. Luontovaikutusten arviointiin kuuluu epävarmuustekijöiden tunnistaminen. Kaavan yleispiirteisyys on niistä yksi. Vaikutusarviointi on kuitenkin laadittu tilanteesta, jossa kaikki kaavassa osoitetut aluevaraukset on toteutettu. Käytännössä osa aluevarauksista jää toteuttamatta esimerkiksi tarkempien luontonselvitysten takia. Raportin mukaan yleiskaava-alueen luonnonolot tunnetaan muilta osin poikkeuksellisen hyvin ja käytettävissä on ollut erittäin kattava luontotietoaineisto, mikä vähentää arvioinnin epävarmuutta.

Valituksessa esitetyt Helsingin arvometsät-selvityksen aineistot ovat olleet yhtenä aineistona mukana yleiskaavatyön pohjana olleessa Helsingin kestävä viherrakenne -selvityksessä, joka puolestaan oli pohjana yleiskaavan rinnalla tehdyssä luonnonsuojeluohjelmassa ja metsäverkostonselvityksessä. Yleiskaavan viherrakenteen suunnittelussa on otettu huomioon arvometsä-esitys.

Merellisen virkistysalueen ja matkailun alueen kaavamerkintä on yleiskaavan merellisten alueiden kehittämistavoitteen mukainen. Kaavamääräyksellä on selkeästi määrätty luontoarvojen huomioon ottamisesta. Aluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy mantereeseen virkistys- ja viheralueisiin. Merkintä sisältää loma-asumisen ja matkailun alueita. Suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.

Natura-arviointi on tehty luonnonsuojelulain 65§:n mukaisesti. Virkistys-
tä-, kulttuuriympäristöjä ja luontoa koskevat selvitykset ja vaikutusten
arvioinnit ovat riittäviä.

Keskuspuisto

Hyväksyessään yleiskaavan kaupunginvaltuusto päätti samalla, että
jatkosuunnittelussa ratkaistaan tarkemmin maankäyttöön liittyvät kysy-
mykset Keskuspuiston Hakamäentien ja Kehä 1 välillä kulkevan osan
kohdalta sekä Hämeenlinnan väylän bulevardisointiin liittyen. Proses-
sissa määritellään rakentamisalueen raja Keskuspuiston reunan osalta
sekä koko alueen suunnitteluperiaatteet ja aikataulut mukaan lukien
tarvittavat metsäistutukset rakentamisalueiden reunoihin. Valmistelun
lähtökohta on, että Keskuspuisto ja asuntorakentaminen sovitaan yh-
teen niin, että keskuspuisto säilyy mahdollisimman laajana, kuitenkin
bulevardin toteuttamiskelpoisuus huomioiden, esimerkiksi perustuen vi-
her- ja virkistysverkon kehittämissuunnitelmissa esitettyyn kapeimpaan
vaihtoehtoon.

Keskuspuiston virkistyskäyttö-, kulttuuriympäristöarvot ja luontoarvot on
selvitetty ja vaikutukset arvioitu yleiskaavataarkkuutta edellyttävällä ta-
valla. Keskuspuiston jatkuvuus ja merkitys seudullisena virkistysaluee-
na on varmistettu kaavamerkinnöin ja määräyksin. Kaava määrää koko
kaava-alueen koskien, että suunnittelussa tulee ottaa huomioon luon-
nonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet
ja turvattava arvojen säilyminen.

Yleiskaavan koko kaava-alueen koskevat kaavamääräykset edellyttä-
vät, että vihersormien jatkuvuus turvataan. Koko Keskuspuisto on ase-
makaavoitettu virkistysalueeksi keskuspuiston osa-yleiskaavan ja Kes-
kuspuiston suunnitteluperiaatteiden pohjalta. Keskuspuiston aluetta ja
sen yhtenäisyyden säilyttämistä on selvitetty kaavan valmistelun yhtey-
dessä erityisen tarkasti. Keskuspuistoa koskevat aikaisemmat päätök-
set edellisistä yleiskaavavaiheista ja asemakaavoitusvaiheista sekä
mm. Keskuspuiston suunnitteluperiaatteet vuodelta 2006 on otettu hu-
omioon Keskuspuistoa koskevassa ideasuunnitelmassa, jotka on esitetty
kaavaselostuksen sivulla 29.

Viheralueiden kaventuminen Keskuspuiston, Vantaanjoenvarren ja Vii-
kin alueilla

Vaikka Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava ei ole vielä lainvoimainen,
Helsingin yleiskaavan Kulttuuriympäristöä koskevassa teemakartassa
on otettu huomioon maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt Uu-
denmaan kulttuuriympäristöt-selvityksen 2012 mukaisesti. Kaavamää-
räys edellyttää maankäytön ja kulttuuriympäristöarvojen yhteensovitta-
mista.

Kuten kaavaselostuksessa todetaan, viheralueiden reunoja on tarkistettu, mutta suurelta osin ne säilyvät nykyisellään. Merkittävin muutos koskee Keskuspuiston länsireunaa, jossa nykyiset moottoritien ramp-pialueet ja melualueet osoitetaan rakentamiskäyttöön. Rakentamisalue ei siten ole kokonaisuudessaan nykyistä puistoaluetta. Olennaista on huomata, että väylän varren muutoksen kohteena oleva viheralue on nykyisin pitkälti väylän melualueita ja laajimmat rakentamiseen osoitetut osat ovat moottoritien risteysaluetta. Väylän nopeuden ja siten melutason aleneminen liittyvät katumaisen ympäristön rakentamiseen. Rakennusmassat estävät jatkossa liikennemelun kantautumisen nykyiseen tapaan Keskuspuistoon. Kaavaluonnoksen maankäyttötarkastelujen perusteella Hämeenlinnanväylän lähiympäristöön voisi sijoittua noin 20 000 uutta asukasta, jos kaikki alueelle ajateltu rakentaminen toteutuisi. Tästä yli puolet sijoittuisi Hämeenlinnanväylän itäpuolelle. Muutoksen keskeinen perustelu on kantakaupungin laajentaminen ja Hämeenlinnanväylän muuttaminen katumaiseksi ympäristöksi, mikä vaatii rakentamista molemmille puolille katua, jotta saadaan aikaan toimivaa kaupunkiympäristöä. Lisäksi pikaraitiotien vaatima investointi perustellee riittävää asukasmäärää ja rakentamista myös kadun itäreunalle eli nykyisen Keskuspuiston alueelle. (Kaavaselostus, s. 10, Vuorovaikutusraportti, s. 160) Erillisen selvityksen mukaan aktiivisemmin käytetyt ulkoilureitit eivät pääosaltaan sijoittuneet Hämeenlinnanväylän läheisyyteen vaan yleensä Keskuspuiston keskiosiin. (Vuorovaikutusraportti, s. 161; Keskuspuiston virkistyskäyttöä koskeva liikkumisselvitys vuosina 2014 ja 2015, Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto ja Helsingin kaupunki) Uuden alueen virkistysalueet olisivat aivan vieressä.

Metsäläntien pohjoispuolelta asuntovaltaista aluetta A1 on pienennetty 8 ruutua. Yleiskaavan luontovaikutusten arviointi osoittaa, että Keskuspuiston keskeisimmät luontoarvot ja yhtenäisyys sekä virkistysarvot on mahdollista säilyttää hyvällä suunnittelulla. Kaavaluonnosta muutettiin supistamalla rakentamisaluetta Pirkkolan kohdalla, jotta Pirkkolan virkistysalue säilyisi mahdollisimman laajana. Yleiskaavaa varten laadittuun maankäyttötarkasteluun liittyy myös Keskuspuiston toiminallisuuden ja virkistys- ja luontoarvojen näkökulmasta tehty ideasuunnitelma. Tässä tarkastelussa on pyritty sovittamaan Keskuspuiston maisema-, luonto- ja virkistysarvot uuteen rakentamisalueeseen. Vaikutuksia voidaan vähentää säilyttämällä nykyinen virkistysreitti rakentamisen rajana. Keskuspuiston maisemaan ja virkistyskäyttöön kohdistuvat muutokset kohdistuvat pääasiassa alueen länsireunaan ja Metsälän alueelle. Rakentamisesta aiheutuvat haitat jakautuvat pitkälle ajanjaksolle ja edellyttävät Keskuspuiston metsän valmentamista rakentamisaikaisille muutoksille. (Vuorovaikutusraportti, 161)

Maakuntakaavaa ja sen ohjausvaikutusta alempiasteiseen suunnitteluun tulkitaan maakuntakaavan yleispiirteisen luonteen mukaisesti.

Maakuntakaavan periaatteet ja aluevaraukset täsmentyvät kunnan kaavoituksessa. Maakuntakaavan aluevarauksia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa myös muuttaa, kun samalla turvataan maakuntakaavan keskeiset maakunnalliset tavoitteet.

Uudenmaan maakuntakaavan tavoitteena on sen selostuksen mukaan muun ohella varautua raideliikenteeseen tukeutuvien kasvukäytävien avaamiseen pidemmällä aikavälillä, jotta varmistetaan niiden toteuttamismahdollisuudet, laatia alue- ja yhdyskuntarakennetta tukeva, toimiva ja kestävä liikennejärjestelmä ja kehittää säteittäisiä ja poikittaisia liikenneyhteyksiä.

Kaupunkibulevardit kulkevat pääosin maakuntakaavan taajamatoimintojen alueella. Kaupunkibulevardit ja niihin liittyvä maankäyttö ovat maakuntakaavan taajamatoimintojen aluetta ja osin tiivistettävää ja tehokkaammin rakennettavaa aluetta, joka tukeutuu kestävään liikennejärjestelmään, sekä maakuntakaavan tarkkuudella osoitettujen moottoriväylien ja viheralueiden aluetta. Maakuntakaavan kaavamääräysten mukaan maakuntakaavakartalle merkitty tieyhteys voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa esittää riittävin perustein teknisesti tai toiminnallisesti alempiluokkaisena. Yleiskaava tarkoittaa maakuntakaavan tavoitteita ja merkintöjä ja välittää ne asemakaavoitukseen. Yleiskaavassa on turvattu kaavamerkinnoin ja määräyksin virkistysalueiden jatkuvuus ja virkistyskäyttöedellytykset ja ympäristöarvot. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa Keskuspuistosta vain pieniä osia on kulttuurihistoriallisesti merkittäviä alueita. Valituksissa on viitattu valmistelulla olevan 4. vaihekaavan valmisteluaineistoon, jossa kulttuuriympäristöt on esitetty laajempina, mutta nämäkin aineistot ovat olleet suunnittelun lähtökohtina.

Pirkkola

Keskuspuisto on yksi Helsingin vihersormista. Yleiskaavassa on osoitettu keskeiset vihersormet ja esitetty niitä yhdistävät viheryhteydet sekä annettu koko kaava-alueella koskevat määräykset vihersormien jatkuvuuden sekä luonto- ja kulttuuriympäristöarvojen turvaamisesta. Viherverkoston on tarkoitus olla katkeamaton. Viheryhteyksien toteuttamista voi vaihdella alueesta riippuen, ja se selvitetään tarkemmin jatkosuunnittelussa. Keskuspuistosta on tehty tarkastelu puiston lähtökohdista (Keskuspuiston länsireunan suunnitteluperusteet). Sen ja aiemman suunnittelun pohjalta voidaan todeta, että puiston ulkoilu-, liikunta- ja virkistyspalvelut voidaan säilyttää ja edelleen kehittää myös Pirkkolan liikuntapuiston alueella.

Luontovaikutusten arviointi osoittaa, että Keskuspuiston keskeisimmät luontoarvot ja yhtenäisyys sekä virkistysarvot on mahdollista säilyttää

hyvällä suunnittelulla. Kaavaluonnosta muutettiin supistamalla rakentamisalueita Pirkkolan kohdalla, jotta Pirkkolan virkistysalue säilyisi mahdollisimman laajana.

Sisältövaatimusten vastaisuus, maakuntakaavan vastaisuus

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Liito-oravan osalta viitataan vastineen kohtaan Luontodirektiivin liitteen IV (a) - lajit ja muut suojeltavat lajit. Yleiskaavassa esitettyjen rakentamisalueiden vaikutukset suojeltaviin lajeihin on tunnistettu luontovaikutusten arvioinnissa. Liito-orava on levinnyt hyvin nopeasti Keskuspuistossa kaavan valmistelun aikana. Arviointi on tehty lähtökohdasta, että luonnonsuojelulain 49 §:n mukaiset liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikat kulkuyhteyksineen huomioidaan tarkemmassa suunnittelussa riittävästi, jotta vältetään liito-oraviin kohdistuvilta merkittävydeltään suurilta vaikutuksilta. Yleiskaavan esitystavasta, kaavan pitkästä ajakänteestä ja suojeltavien lajien liikkuvasta elintavasta ja jatkuvasti muuttuvista esiintymisalueista johtuen on perusteltua, että yleiskaava määrää näiden lajien huomioon ottamisesta sanallisesti. Kaavan esitystapa ja kaavamääräykset mahdollistavat ja edellyttävät luontoarvojen huomioonottamisen tarkempiasteisessa suunnittelussa.

Luottamuksensuojaperiaate edellyttää, että asianosaisen on voitava luottaa hänelle myönteisen viranomaispäätöksen pysyvyyteen. Tällöin tarkoitetaan hallintopäätöksiä, joilla päätetään nimenomaisen asianosaisen oikeudesta, edusta tai velvollisuudesta. Sen sijaan kaavoituksessa luottamuksensuoja on ongelmallinen. Yhdyskuntasuunnittelun ja siinä kaavajärjestelmän ja yksittäisten kaavojen luonteeseen ei kuulu pysyvyys eikä suuressa määrin ennakoitavuuskaan, vaan ne lähtevät jatkuvuudesta, joustavuudesta ja demokraattisuudesta, jolloin kaavoituksessa keskeistä on muutostarpeista johtuva tapauskohtainen harkinta. Kaava laaditaan kunnan näkökulmasta sen hetkisen kehitysvaiheen ja maankäytön ohjaustarpeen mukaisesti. Kun hanke on toteutettu, maanomistajan luottamuksensuojan tarve kaavan pysyvyyteen nähden heikkenee. Tulevaisuudessa, kun kehitys edellyttää, voidaan alue kaavoittaa uudelleen.

Tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaan yleispiirteiset kaavat luovat pohjan yksityiskohtaisemmille suunnitelmille ja samalla perustan maanomistajan perustelluille odotuksille, joita on suojattava. Yleiskaava on kuitenkin laadittava kunnassa tarpeen mukaan ja se on pidettävä ajan tasalla. Yleiskaava on laadittava ja sitä on muutettava, silloin kun esim. kunnan asukasluvun kasvu, työpaikkojen kehitys tai liikenneväy-

lien rakentaminen vaatii yhdyskuntarakenteen muutoksia, maankäytön ohjaamista tai eri toimintojen uudelleen yhteen sovittamista. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 66-69) Tarkentuvan suunnittelun periaatetta voidaan soveltaa yleiskaavatasolla – asemakaavatasolla. Maakuntakaava ja yleiskaava ovat yleispiirteisiä kaavoja, eikä maakuntakaavan perusteella voi syntyä yleiskaavatasoisia perusteltuja odotuksia yksittäisille maanomistajille.

Maunula – Oulunkylä -viheryhteys on osoitettu kaavakartalla viheryhteysmerkinnällä, jota koskeva kaavamääräys ottaa huomioon ekologisen yhteyden tarpeen. Koko kaava-alueella koskevan yleismääräyksen mukaan ”vihersomien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata.”

Ramsinniemi

Yleiskaavan määräykset edellyttävät maakuntakaavan ohjaamalla tavalla, että koko kaava-alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet, sovittaa maankäyttö näihin arvoihin ja turvata vihersomien ja viheralueverkoston jatkuvuus. Yleiskaavassa on otettu raideliikenneverkostoa laajennettaessa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti huomioon ympäröivä alueidenkäyttö, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet sekä maiseman erityispiirteet.

Ramsinniemen rakentamisella ei ole seudullista merkitystä ja yleiskaava turvaa alueen maakuntakaavan tavoitteet. Ramsinniemen maankäyttö perustuu raideyhteyteen, ns. Saaristoratikkaan, Helsingin keskustasta Vuosaareen johtavaan pikaraitiotieyhteyteen, jonka varten rakentaminen tukee raideyhteyden toteutettavuutta.

Yleiskaavamääräyksen mukaan koko kaava-alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet, sovittaa maankäyttö näihin arvoihin ja turvata vihersomien ja viheralueverkoston jatkuvuus. Myös luonnonsuojelualueet tulee ottaa oikeusvaikutteisina huomioon. Lisäksi kaava sisältää koko kaava-alueella koskevan määräyksen luontoarvojen turvaamisesta. Yleiskaava turvaa siten maisema- ja kulttuuriarvot ja Ramsinniemen virkistyskäytön. Ramsinniemen osalta voidaan katsoa olevan kysymys hyväksyttävästä eroavuudesta maakuntakaavasta.

Ramsinniemi on osa viheralueverkostoa, jonka merkitys virkistykselle kasvaa asukasmäärän lisääntyessä. Yhteys täydentää kaavassa esitettyä Koko Helsingin kattavaa rantareittiä (sininen katkoviiva ja sitä koskeva määräys). Kaavamerkinnot ja kaupunkiluonto-teemakartta osoittavat Ramsinniemen metsäverkoston ja suojelualueet.

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Vartiokylänlahti

Viitataan direktiivilajien huomioonottamista koskevaan kohtaan. Helsingin arvokkaat lepakkoalueet on kartoitettu vuonna 2003 (Yrjö Siivonen, Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2003, Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 3/2004), ja niiden tilanne on päivitetty vuonna 2014 osana yleiskaavan valmistelua. (Wermundsen Consulting Oy, KSV 2014:38) Lepakkoselvityksessä on kartoitettu lepakoille soveliaimmat elinympäristöt koko Helsingin alueelta. Kaavassa on koko kaava-alueella koskeva määräys, joka edellyttää luontoarvojen turvaamista. Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen. (Wermundsen Consulting Oy, KSV 2014:38) Vartiokylänlahti ei täytä luontotyyppin luonnontilaisuuden vaatimuksia mm. rantarakentamisen, vesiliikenteen ja ruoppaamisen osalta. Lahden länsipuolella ovat Marjaniemen, Puotilan ja Vartiokylän asuinalueet, joten alueella on paljon rakentamista. Lahden vaikutuspiirissä on yli 1500 venepaikkaa, joten veneliikenne on alueella vilkasta. Lahden poikki kulkee metrolinja, joka on vaatinut ruoppaamista.

Kivinokka

Kivinokka on osoitettu yleiskaava 2002:ssa selvitysalueeksi. Kivinokan kaavamerkinnän tarkentuminen virkistys- ja viheralueesta merellisen virkistykseen ja matkailun alueeksi on pääkäyttötarkoituksen tarkentamista, eikä se ole merkittävä muutos. Lisäksi merkinnän muutos on kaavan tavoitteiden mukaista merellisen Helsingin kehittämisen osalta.

Uudessa yleiskaavassa Kivinokkaan on esitetty merellisen sijaintinsa ja hyvien joukkoliikenneyhteyksien perusteella merellisen virkistykseen ja matkailun alue saaren länsirantaan. Vastaava alue on esitetty jo aiemmissa suunnitteluvaiheissa Merellinen Helsinki -teemakartalla. Merkintä, joka on osoitettu lähinnä Kulosaaren kartanon alueelle Kivinokassa, tukee alueen nykyistä käyttöä ja mahdollistaa merelliseen sijaintiin perustuvien toimintojen kehittämisen tarkempiasteisessa kaavoituksessa. Yksi mahdollinen selvitettävä toiminto on leirintäalue. Rastilan leirintäalue on uudessa kaavaluonnoksesta saadun lausunnon perusteella yleiskaavassa merkitty asuntovaltaiseksi alueeksi. Luonto- ja kulttuuriarvojen turvaamisesta määrätään yleiskaavakartalla.

Kaava ottaa huomioon Kivinokan luontoarvot. Kaavan oikeusvaikutteisella teemakartalla on osoitettu Kivinokan vanha metsä.

Liikenne ja kaupunkibulevardit

Yleiskaavan liikennejärjestelmässä kolme merkittävintä muutosta ovat laaja koko kaupungin kattava pikaraitiotieverkko, moottoritiemäisten sisääntuloväylien muuttaminen kaupunkibulevardeiksi sekä kävelyn ja pyöräilyn priorisointi. Yleiskaavan liikennejärjestelmä perustuu Helsingin liikkumisen kehittämissuunnitelmassa (Kaupunginhallitus 12.1.2015 § 50) määriteltyyn kulkumuotojen priorisointiin. Lisäksi nykyistä liikenneverkkoa täydentävät mahdolliset uudet rautatie- ja metroyhteydet sekä tieverkkoa täydentävät tunnelit. Yleiskaavan mukainen liikenneverkko perustuu uuden, laajan pikaraitiotieverkon ja raskaiden raideyhteyksien muodostamaan runkoverkkoon. Tehokkaat joukkoliikenneyhteydet ovat myös kaupunkibulevardien toteuttamisen edellytys, jotta kaupunkibulevardien kyky välittää riittävän suuri määrä ihmisiä säilyy tai kasvaa. Joukkoliikenteen avulla kasvavat matkustajamäärät voidaan liikuttaa entistäkin tilatehokkaammin.

Kaupunkibulevardi on kaavamääräyksen mukaan ”Liikenneväylä, jota kehitetään osana laadukasta urbaania kaupunkiympäristöä tiivistävässä kaupunkirakenteessa. Kaupunkibulevardi palvelee autoilijoita, joukkoliikennettä, kävelijöitä ja pyöräilijöitä. Pituus ja liittymäratkaisu ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa.” Kaavamääräys on joustava ja mahdollistaa määräyksen toteuttamisen erilaisilla ratkaisulla, toteuttamistavalla on merkitystä kaupunkibulevardien vaikutuksiin. Yleiskaava ei vielä johda minkään hankkeen toteuttamiseen, vaan mahdollistaa tarkemman tason suunnittelun ja selvitysten laatimisen lain edellyttämällä tavalla. Yleiskaavassa on kuitenkin tarkoituksenmukaista strategisella tasolla määritellä Helsingin kasvun suunta ja tapa, mikä on yleiskaavassa selkeästi tuotu esiin.

Yleiskaavan liikennejärjestelmä on kokonaisuus, eikä siitä voida poistaa merkittäviä osuuksia ilman, että vaikutukset kohdistuvat liikennejärjestelmäkokonaisuuteen. Yleiskaavassa kaupunkibulevardeihin liittyvä maankäyttö mahdollistaa kolmasosan koko yleiskaavan väestönkasvusta.

Ympäristöministeriö on lausunnossaan Helsingin uudesta yleiskaavasta todennut, että yleiskaavaehdotukseen sisältyvä vuoteen 2050 ulottuva maankäytön visio ja varautuminen liikennejärjestelmän kehittämiseen antaa hyvän perustan väestönkasvun varautumiseen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla.

Yleiskaavaan liittyy selvästi ristiriitaisia sisältövaatimuksia. Kaupunki katsoo, että ristiriitaiset tavoitteet on kuitenkin sovittu parhaalla mahdollisella tavalla, lainmukaisesti ja asianmukaisesti yhteen.

Harkinnassa on otettu huomioon mm. suunnittelun tavoitteet ja tarkkuus. Huomioon ottamiseen liittyy suhteellisen paljon liikkumavaraa, joka on laajimmillaan ehkä silloin, kun laadittavaan kaavaan liittyy selvästi ristiriitaisia sisältöä koskevia vaatimuksia. Tällöin kysymys on erilaisen arvojen painottamisesta. (Ekroos, Majamaa, Maankäyttö- ja rakennuslaki, s. 234)

Kaupunkibulevardi-merkintä ja seudullisten sekä valtakunnallisten liikenneyhteyksien turvaaminen

Yleiskaavan sisältövaatimuksissa edellytetään että suunnittelussa otetaan huomioon erityisesti mahdollisuus joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla. Sisältövaatimuksissa joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen edellytysten kehittäminen johtaa ympäristön, luonnonvarojen ja taloudenkin kannalta kestävämpiin ratkaisuihin. Suunnittelussa pyrittäisiin ratkaisuihin, joilla vähennetään yksityisautoilun tarvetta.

Myös valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa (kohta 4.5) kaavoituksessa huomioon otettava tavoite on henkilöautoliikenteen vähentäminen ja ympäristöä vähän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytysten parantaminen. Liikennejärjestelmää suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittävät eri liikennemuodot ja palvelevat sekä asutusta että elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohdan 4.5 erityistavoitteissa asetetut valtakunnallisesti merkittävät moottoriväylät (Helsinki – Vaalimaa) ja uudet rautatieyhteydet Helsingistä Turun ja Pietarin suuntiin eivät vaaranna Helsingin yleiskaavassa osoitettujen kaupunkibulevardien johdosta, eikä Helsingin yleiskaavalla ole vaikutusta 4.5 kohdassa mainittuihin valtakunnallisesti merkittäviin väyliin.

Erityistavoitteissa edellytetty matka- ja kuljetusketjujen toimivuuden edistäminen ja julkisen liikenteen edellytysten turvaaminen ja eri liikennemuotojen yhteistyön kehittäminen on otettu yleiskaavassa huomioon ja tarkempi suunnittelu toteutuu kaavan jatkotöissä.

Alueidenkäyttötavoitteiden kohdan 4.6 mukaan Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskukseksi luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Valtioneuvoston päätöksen mukaan Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheyttävää yhdyskuntarakennetta. Yhdyskuntarakenteen kehittämisessä tavoitteena on liikennetarpeen vähentäminen ja joukkoliikenteen edellytysten edistäminen. (VNp valtakunnallisista alueidenkäyttö-

tavoitteista, s. 13 ja 15; Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 163-164)

Yleiskaavan Kaupunkibulevardi-merkintä määrää ”Liikenneväylä, jota kehitetään osana laadukasta urbaania kaupunkiympäristöä tiivistettävässä kaupunkirakenteessa. Kaupunkibulevardi palvelee autoilijoita, joukkoliikennettä, kävelijöitä ja pyöräilijöitä. Pituus ja liittymäratkaisu ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa.” Kaavamääräysten tulkinta-aulukon (Kaavaselostus, s. 98) tulkintaohjeen mukaan ”kaupunkibulevardi on kaupunkimaisen liikkumisen väylä, joka palvelee kaikkia liikku- mismuotoja. Väylään kiinni syntyy uutta maankäyttöä, ja bulevardi yh- tyy olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Kaupunkibulevardi voi toimia osana seudullista tai valtakunnallista väyläverkostoa lähellä kau- pungin keskustaa. Kaupunkibulevardin tarkemmat alkupisteet sekä liit- tymäratkaisut ratkaistaan väyläkohtaisesti yhteistyössä valtion liikenne- viranomaisten kanssa. Tuusulanväylän käynnön linjaus määritellään tarkemmassa suunnittelussa.” Lisäksi Kantakaupunki-merkinnän mu- kaan mm. ”Urbanin kantakaupungin laajentaminen mahdollistuu kau- punkibulevardien varrelle rakennettavien kaupunginosien myötä. Kau- punkibulevardikaupunginosien tulee olla tehokkaita, jotta raideyhteydet on mahdollista toteuttaa.”

Sisältövaatimukset on selvitetty ja otettu huomioon siinä määrin kuin yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuustaso edellyttävät. Yleiskaava täyt- tää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohdissa 4.5 ja 4.6 lii- kennejärjestelmien suunnittelulle asetetut tavoitteet. Jatkosuunnittelu tehdään yhteistyössä mm. valtion liikenneviranomaisten kanssa. Kau- punkibulevardit ovat valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden koh- dan 4.6 Helsingin seudulle asettamien joukkoliikenteeseen tukeutuvien erityistavoitteiden mukaisia. Niillä edistetään erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheyttävää yhdyskuntarakennetta. Tavoitteena on liikennetarpeen vähentäminen ja joukkoliikenteen edellytysten edistä- minen. Kaupunkibulevardit ovat urbanin Helsingin laajenemisen edel- lytys ja asukasmäärätavoitteen saavuttaminen mahdollistuu. Bulevardit tukevat raideliikenteen verkostokaupungin toteuttamista ja ne luovat edellytykset esikaupunkikeskustojen kehittämiseksi. Ne toteuttavat myös muita yleiskaavan tavoitteita.

Yleiskaava täyttää tältä osin sekä sisältövaatimukset että valtakunnal- listen alueidenkäyttötavoitteiden kohdan 4.5 tavoitteet. Kohdan 4.5 ta- voitteet on otettu riittävästi huomioon. Yleiskaavan tavoitteena on raide- liikenteen verkoston kehittäminen, keskusten vahvistaminen ja kaupun- gin tiivistäminen erityisesti nykyisten väylien varsilla. (Kaavaselostus, s. 9) Uuden yleiskaavan strateginen lähestymistapa katsoo erityisesti maankäytön ja liikennejärjestelmän kehittämistä kokonaisuutena. Kau- punkibulevardeilla on kyse kestävien kulkumuotojen kilpailukyvyyn pa-

rantamisesta ja nykyisen liikenneverkon hyödyntämisestä. Kaupunkibulevardeilla kehitetään ensisijaisesti olemassa olevia pääliikenneyhteyksiä ja -verkostoja. Raideliikenneverkosto perustuu olemassa olevien liikenneväylien ja -yhteyksien kehittämiseen.

TEN-T verkko ei Helsingissä sisällä tiettyä tieosuutta, vaan edellytyksenä on päästä kulkemaan verkon osana oleviin satamiin. (HLJ 2015, s. 63) TEN-T verkko ei siis perustele Kehä I:n sisäpuolisten valtateiden säilyttämistä nykyisenlaisina. Helsingin kantakaupungissa sijaitseviin satamiin on määritelty raskaan liikenteen ajoreitit ja nämä pidetään sujuvana myös jatkossa.

Vaikutustenarvioinnin riittävyys ja vaikutus

Yleiskaavaprosessin aikana on tehty useita vaikutustarkasteluja. Kaupunkibulevardiratkaisua taustoittavia selvityksiä on laadittu vuosina 2012 - 2015 eri suunnitteluvaiheissa 14 kappaletta käsitellen taloutta, asumista, melua ja ilmanlaatua, liikennettä, joukkoliikennettä, hybridiratkaisuja, urbaanin kaupungin periaatteita, tulevaisuuskuvaavaa, teknistä toteutettavuutta sekä seudullisia vaikutuksia. Näistä vaikutusarvioista viisi on keskittynyt teemoiltaan talous-, liikenne-, kokonais- sekä seutunäkökulmaan. Vaikutusarvioinnit ovat luonteeltaan karkeita ja perustuvat lähtöaineistoon, joka yleiskaavatyössä on ollut käytössä. Tulokset bulevardija koskevista selvityksistä vaihtelevat riippuen käytetyistä lähtöoletuksista, sillä bulevardien kaavamääräys jättää paljon valinnanvaraa tarkempaan toteutustapaan, mikä puolestaan vaikuttaa yksittäisen bulevardin tuottamiin vaikutuksiin.

Selvitykset ovat riittävät kaavan tarkkuustasoon ja strategisuuteen, kaavan tehtävään ja tarkoitukseen nähden. Selvitysten pohjalta on arvioitu, että kaupunkibulevardeihin perustuva ratkaisu on kaavan tavoitteiden mukainen. Yleiskaava on luonteeltaan ohjaava ja mahdollistava asiakirja, jonka pohjalta voidaan käynnistää tarkempi suunnittelu- ja selvitystyö. Yleiskaava osoittaa mahdollisuuksia, tavoitteita ja tahtotilaa, mutta ei vielä johda suoraan toteutukseen. Kaupunki on selvittänyt kaupunkibulevardien vaikutuksia mm. seuraavissa selvityksissä:

- Helsingin uuteen yleiskaavaan liittyvien liikennehankkeiden vaikutusten arviointi, Osa A, Moottoritiemäisten alueiden tarkastelut, Kaupunkisuunnitteluvirasto ja Strafica Oy, 7.10.2013
- Bulevardien tavoitelähtöinen vaikutusten arviointi, Kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosasto selvityksiä 2014:25
- Kaupunkibulevardien seudulliset vaikutukset, Kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosasto selvityksiä 2015:5

- Hämeenlinnanväylän kaupunkibulevardi - liikenneselvitys, Kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2015:6

Yleiskaavan kaupunkibulevardeja koskevat keskeiset selvitykset vuosina 2012–2015 on lueteltu vuorovaikutusraportissa (IV, s. 20). Kaupunkibulevardeihin liittyviä selvityksiä tullaan tarkentamaan lain edellyttämällä tavalla tarkemmilla suunnittelutasoilla.

Kaupunkibulevardien seudullisia vaikutuksia koskevan selvityksen (Kaupunkibulevardien seudulliset vaikutukset, Kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2015:5) keskeisinä tuloksina voidaan todeta seuraavaa: Bulevardisointi on merkittävä kaupunkirakenteen kehityshanke, jolla on runsaasti vaikutuksia koko pääkaupunki-seudulla. Kyseessä on myös pitkäaikainen prosessi, jonka kaikkia vaikutuksia ja niiden heijastusvaikutuksia on nykytilanteessa vaikea arvioida mm. siksi, että erityisen nopeasti muuttuvia tekijöitä on monia, mm. digitalisaatio, työelämän muutokset ja maahanmuutto. Selvityksen perusteella on voitu hahmottaa vaikutuksia asuntomarkkinoihin, asuntojen hintoihin, työpaikkojen syntyyn, työvoiman tarjontaan, työmatkaliikkumiseen, palvelutarjontaan ja palvelujen kysyntään, liikkumiseen Helsingin seudulla, säteittäisten liikenneväylien kapasiteettiin, liikenneverkon kuormittumiseen, ruuhkautumiseen, ajonopeuksiin, matka-aikoihin, saavutettavuuteen seudulla ja liikennemääriin. Selvityksessä on todettu, että tavaraliikenteen ja pitkänmatkan bussiliikenteen ajoaikojen ennustettavuuteen ja luotettavuuteen on kiinnitettävä huomiota jatkosuunnittelussa. Tärkein yksittäinen kysymys on Länsisatama ja sen kuljetusten järjestäminen.

Kaupunkibulevardeihin liittyy voimakas joukkoliikenteen kehittäminen ja autoriippuvuuden vähentäminen. Liikenteen toimivuuden kannalta keskeiset tuloksiin vaikuttavat lähtöoletukset koskevat ajoneuvoliikenteen hinnoittelua sekä joukkoliikenteen ja liityntäpysäköinnin kehittämistä. Tarkasteltu hinnoittelun taso on sama kuin HLJ 2015 -suunnitelmassa. HSL teettää tämän selvityksen kanssa samanaikaisesti selvitystä ajoneuvoliikenteen hinnoittelusta. Yleiskaavaa on valmisteltu yhteistyössä seudullisten toimijoiden mm. HSL:n kanssa.

Helsinki on jo käynnistänyt kaupunkibulevardeihin ja liikennejärjestelmään liittyviä jatkoselvityksiä. Kantakaupungin joukkoliikennejärjestelmän kehittämiselvitys ja autoliikenteen verkkoselvitys ovat luonteeltaan strategista yleiskaavaa tarkempia jatkoselvityksiä, joita Helsingin kaupunki tulee tekemään useita ennen kuin yleiskaavan aluevaraukset ovat toteutettavissa ja asemakaavoitettu.

Vaikutukset seudulliseen liikkumiseen

Kaupunkibulevardit ovat lähtökohtaisesti kaupunkikehityshankkeita, mikä tarkoittaa, että tarve kaupunkibulevardeille on lähtöisin kaupungin kasvun, kehityksen ja tiivistämisen tarpeesta sekä urbaanien alueiden kysynnästä. Kaupunkibulevardeilla on myös suuri vaikutus Helsingin ja seudun liikennejärjestelmään. Vaikutukset ovat pääasiassa seudun yhteisten tavoitteiden ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisia: edistetään joukkoliikenteeseen ja erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntaa sekä vahvistetaan seudun keskuksia. Tavoitteissa edellytetään myös toimivaa liikennettä, joka yleiskaavan selvitysten mukaan seudun kasvaessa edellyttää nykyisen järjestelmän kehittämistä ja nykyistä vähäisempää autoriippuvuutta. Nämä tavoitteet on todettu hyväksi myös ELY-keskuksen lausunnossa.

Maantielain 3 §:n mukaan maantieverkon kehittämisessä on kiinnitettävä huomiota siihen, että myös tieliikennejärjestelmä edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista. Tieliikennejärjestelmä on osa liikennejärjestelmää ja sen tulee omalta osaltaan edistää yhdyskuntarakenteelle ja ympäristölle asetettävien tavoitteiden toteuttamista. Näin ollen myös tieverkkoa voidaan kehittää nykyisestäään tukemaan kaupungin kasvua, kun samalla tieliikenteen liikkumismahdollisuuksia ei estetä ja valtakunnallisen liikenteen sujuvuudesta huolehditaan valtakunnallisessa mittakaavassa. Valtakunnallisia matkoja tarkasteltaessa muutaman minuutin muutoksella matka-ajassa ei ole merkittävää vaikutusta. Ympäristöministeriö on lausunnossaan todennut yleiskaavan mukaisen liikennejärjestelmän kehittämisen antavan hyvän perustan väestönkasvuun varautumiseen kestäväällä tavalla.

MRL 83.4 §:n määrää maanteiden liikennealueista. Näitä liikennealueita voidaan lain mukaan käyttää valta-, kanta- ja seututeitä varten ja niitä yhdistäviä ja niiden jatkeena olevia teitä varten. Jatkatavat yhteydet voivat siis olla muunkinlaisia yhteyksiä, vaikka ne palvelisivat pääasiassa muuta kuin paikallista liikennettä.

Liikenneviraston ja ELY-keskuksen selvityksessä (Helsingin seudun tieverkon arviointi valtakunnallisen liikenteen näkökulmasta, Strafica Oy, 2016) todetaan, että paikallisen tai lyhytmatkaisen seudullisen liikenteen osuus on yli 50 % Kehä III:n sisäpuolisilla tiejaksoilla sekä muilla taajamarakenteeseen sijoittuvilla maantiejaksoilla. Pitkämatkaisen seudullisen liikenteen osuus on suuri Kehä III:n ulkopuolisilla, taajamarakenteen ulkopuolelle sijoittuvilla tiejaksoilla. Kehä I:n sisäpuolisilla liikenteen kannalta tärkeimmillä jaksoilla pitkämatkaisen liikenteen määrä on tavaraliikenteellä painotettuna noin 10–16%, eli todellisuudessa joitakin prosentteja, pois lukien Lahdenväylällä, jossa osuus on suurempi. Lahdenväylällä on yleiskaavassa varauduttu bulevardin toteutuessa tunnelin toteuttamiseen pitkämatkaisen liikenteen sujuvuuden takaamiseksi.

Tieverkon luokittelussa Helsingin keskustassa on valtakunnallisesti merkittäviä yhteyksiä, jotka kulkevat katuverkolla. Kantakaupungin laajentuessa tämän kaltaisten osuuksien pituus kasvaa parilla kilometrillä suuntaansa. Seudullisesti katsottuna verkon rakenne säilyy nykyisellään: valtakunnallinen liikenne on merkittävintä pääasiassa Kehä III:lta ulospäin, seudun sisäistä liikennettä välittää poikittain Kehä I ja sisään-tuloväylät tuovat sisään pääkaupunkiseudulle ja Helsinkiin yhä jatkosakin moottoritiemäisinä kantakaupungin reunalle saakka. Matka-ajat autolla aivan ydinkeskustaan saakka pitenevät joillakin minuuteilla, mutta välityskyky ydinkeskustaan säilyy nykyisenkaltaisena, koska nykyisen kantakaupungin verkko rajoittaa ydinkeskustaan mahtuvan auto-liikenteen määrää. Pääasiassa bulevardin päätekohtien ja Helsingin rajan välillä on vielä useita kilometrejä moottoritietä, jolloin mahdolliset ruuhkautumiset säilyvät Helsingin rajojen sisäpuolella, niin kuin nykyisistäkin pullonkauloista aiheutuvat jonot. Koska tarkoitus ei ole estää liikkumista bulevardeilla, vaan kehittää sitä kaupunkimaiseksi, eivät selvityksen tulokset ja yleiskaava ole kaupunkisuunnitteluviraston näkemysten mukaan ristiriidassa. Vaatimusta valtakunnallisten vaikutusten arvioinnista muutaman kilometrin matkalla tehtävistä muutoksista voidaan pitää kohtuuttomana.

Helsingin seudun liikennejärjestelmä poikkeaa liikennemääriltään muusta Suomesta, joten seudulla tehtävät liikennejärjestelmäratkaisut eroavat usein muualla maassa käytettävissä olevista keinoista. Helsingin seudun kasvaessa tehtyjen matkojen määrä tulee lisääntymään, mikä johtaa väistämättä palvelutasopuutteisiin. Helsingin seudulla on ruuhkia myös nykyisellään. Kaupunkibulevardeista syntyvä haitta ei ole kohtuutonta vaan tarjoaa mahdollisuuksia monipuolisempaan liikennejärjestelmään. Tiiviillä kaupunkiseudulla paikalliseen liikkumisen kulkutapaan voidaan vaikuttaa maankäytön ja liikennesuunnittelun ratkaisuilta. Tällöin pitkämatkaiselle liikenteelle jää tie- ja katuverkolle tilaa riittävän sujuvalle liikkumiselle.

Liikenneviraston ja ELY-keskuksen selvityksessä ei tutkittu, muuttuuko valtakunnallisen ja seudullisen liikenteen osuus väylän hallinnollisen luokan muuttuessa tiestä kaduksi. Liikenneviraston tienumerokartalla valta- ja kantatiet on merkitty jatkuviksi aina Helsingin keskustaan saakka. Tämä on toki mahdollista kaupunkibulevardien toteuttamisen jälkeenkin. Nykyinen piste, jossa katu muuttuu tieksi, on määritelty aikana, jolloin urbaani kaupunkirakenne oli nykyistä huomattavasti pienempi. Kaupungin kasvaessa on perusteltua tarkistaa, onko kaupunkimaisen katuverkon vaihdoskohta maantieksi edelleen syytä säilyttää samassa paikassa.

Samanaikaisesti kun valtion viranomaiset korostavat yhteistyön merkitystä seudullisen liikenneverkon kehittämisessä, he tekevät seudun lii-

kenneverkkoon kohdistuvia selvityksiä ilman seudullista yhteistyötä Helsingin kaupungin kanssa.

Helsingin seudun kasvaessa yhteisten tavoitteiden mukaisesti kestävään liikkumiseen perustuen tarvitaan bulevardeista riippumatta nykyistä kehittyneempää liikennejärjestelmää. Raitiotieverkon jatkuvuus, liityntäliikenne ja liityntäpysäköinti ovat seudullisia kysymyksiä, jotka ratkaistaan yleiskaavan jatkotöissä. Raitioverkon jatkuvuus Helsingin rajojen ulkopuolella on ehdottomasti Helsingin tavoitteiden mukaista. Kaavamääräyksen mukaan pikaraitiotieyhteyksien sijainnit ovat ohjeellisia eli ne voidaan myöhemmässä vaiheessa tarkistaa naapurikuntien suunnitelmiin sopiviksi.

Luonnosvaiheessa backcasting-menetelmällä laaditun vaikutustarkastelun mukaan kaupunkibulevardit tukevat yleiskaavan tavoitteiden toteutumista mahdollistamalla kantakaupungin laajentumisen, joukkoliikenteen palvelutason parantamisen ja nykyisten esikaupunkikeskustojen kehittämisen parantamalla niiden keskinäistä saavutettavuutta. (Kaupunkisuunnitteluviraston selvityksiä 2014:25) Tulosten mukaan myös kaupungin talous ja elinkeinoelämä hyötyvät bulevardeista. Kaupunkibulevardit eivät tulosten mukaan aiheuta pelättyä liikennekaaosta eivätkä heikennä merkittävästi keskustan saavutettavuutta. Matka-aika henkilöautolla ympäryskunnista kantakaupunkiin kasvaisi 1-3 minuuttia sujuvan liikenteen aikaan alempien nopeusrajoitusten ja tasoliittymien vuoksi. Erityisesti Kehä III:n ympäristö hyötyisi bulevardeista, sillä vyöhykkeen saavutettavuus suhteessa väestöön ja työpaikkoihin seudulla paranee.

Vuoden 2015 aikana on laadittu selvitys kaupunkibulevardien vaikutuksista seudulliseen liikennejärjestelmään. (Kaupunkibulevardien seudulliset vaikutukset, WSP Oy, Kaupunkitutkimus TA Oy, Strafica Oy) Selvitystyön ohjausryhmään on kuulunut edustus kaupunkisuunnitteluvirastosta, ELY-keskuksesta, Uudenmaan liitosta, Liikennevirastosta ja Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymästä (HSL). Työhön kutsuttiin mukaan myös seudun kuntien edustajia. Selvityksen toteutuksesta vastasivat Kaupunkitutkimus TA Oy, Strafica Oy ja WSP Finland Oy. Työssä ei otettu kantaa siihen, ovatko kaupunkibulevardit toteutettavissa, vaan tavoitteena on ollut hahmottaa mahdollisimman monipuolisesti, miten suunnitellut bulevardit vaikuttavat seudullisesti. Työssä tutkittiin vaikutuksia mm. liikenteen ruuhkautumiseen, kulkumuotojakaumiin, yhdyskuntatalouteen, kaupunkitalouteen, asumisen hintoihin ja seudun houkuttelevuuteen. Vaikutusten arviointi on katsottu seudullisten vaikutusten osalta tässä kaavavaiheessa riittäväksi. Kun suunnittelu etenee yksityiskohtaampiin tarkasteluihin, myös vaikutuksia on mahdollista arvioida yksityiskohtaisemmin. Ehdotusvaiheessa tehtyjä moninaisia selvityksiä on täydennetty vielä Hämeenlinnanväylän kaupunkibulevardin

tarkempia vaikutuksia tutkineella selvityksellä.
(Kaavaselostus, s. 105-106)

Selvityksessä laaditut ennusteet tuotettiin Helsingin työssäkäyntialueen liikennemallilla (HELMET) vuoden 2050 tilanteessa. Muun liikennejärjestelmän kehittyminen oletettiin voimassa olleen HLJ 2011 mukaiseksi (Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2011, tavoiteverkko 2035). Aikaisempien tarkastelujen tulosten ja aikaisempien selvitysten sekä työn lähdemateriaalin osalta viitataan selvityksessä mainittuihin tietoihin.

Helsingin seudun seudullisia ratkaisuja ja selvityksiä on tehty esimerkiksi maakuntakaavaa ja HLJ-suunnitelmaa laadittaessa. Kumpikaan näistä suunnitelmista ei ole ristiriidassa Helsingin uuden yleiskaavan liikennejärjestelmän kanssa. Yleiskaavan toteuttamisen suunnittelua jatketaan ratkaisukeskeisesti tiiviissä vuoropuhelussa ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Turvallinen liikkuminen ja kuljettaminen

Liikenneturvallisuuteen liittyvät kysymykset riippuvat ennen kaikkea liikennesuunnittelullisista ratkaisuista, kuten liittymäjärjestelyistä, valo-ohjauksesta, liikenneympäristön ohjaavuudesta ja nopeusrajoituksista. Mallitarkastelujen tuloksissa bulevardi-skenaariossa onnettomuusmäärä on alempi kuin nykyisen kaltaisessa liikenneverkossa. Onnettomuusmäärät bulevardeilla ja muulla katuverkolla olivat kuitenkin suuremmat, mikä johtuu suuremmasta risteämisten määrästä ja tähän liittyvistä olosuhteista.

Onnettomuuksien määrä riippuu onnettomuusasteen, eli onnettomuuksien todennäköisyyden lisäksi siitä, paljonko tarkastelualueella on liikkuja. Ajoneuvoliikenteen määrä vaikuttaa onnettomuuksien määrään, kuin myös suojaamattomien kulkijoiden, kävelijöiden ja pyöräilijöiden määrä. On todennäköistä, että liikenteen määrä alemmalla verkolla kasvaa bulevardien myötä.

Suurimmat liikenneturvallisuuteen vaikuttavat ratkaisut tehdään yleiskaavaa tarkemmassa suunnittelussa. Tämä otetaan huomioon tarkemmassa suunnittelussa. Kaikilla bulevardeiksi merkityillä sisääntuloväylillä liikennemäärä on nykyisellään sen verran suuri, että samoihin kysymyksiin on kiinnitettävä huomioita kaikilla bulevardeilla. Turvallisuusvaikutuksia on selvitetty aiheesta laaditussa diplomityössä, jossa on todettu niiden riippuvan ennen kaikkea liikennesuunnittelullisista ratkaisuista kuten liittymäjärjestelyistä, valo-ohjauksesta, liikenneympäristön ohjaavuudesta ja nopeusrajoituksesta. (Tuomola, W. 2015. Kaupunkibulevardien vaikutukset liikenneturvallisuuteen kansainvälisten esimerkkien ja suunnitteluohjeiden valossa. Diplomityö)

Yleiskaavamääräysten mukaan yleiskaava-alue suunnitellaan kaikkialla muun ohella toimivuus, taloudellisuus ja turvallisuus ja elinkeinoelämän tarpeet huomioon ottaen.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden voidaan tulkita toteutuneen, sillä bulevardit parantavat liikenneturvallisuutta siten, että ne mahdollistavat henkilöautoliikenteen määrän vähenemisen. Helsingin kaupungin käsityksen mukaan bulevardit nimenomaisesti edistävät kaupunkiseudun kehittymistä ja kestävän yhdyskuntarakenteen kehittymistä mahdollistamalla yhä useammalle kodin tai työpaikan hyvien joukkoliikenne-, pyöräliikenne- ja kävely-yhteyksien päästä.

Kehä I:n liikenteen häiriintyminen

Helsingin tie- ja katuverkko ruuhkautuu jo nykyisellään päivän vilkkaimpina aikoina. Yleiskaavan tehtävä ei ole poistaa tätä ongelmaa, vaan kehittää kaupunkirakennetta niin, että liikkuminen, asuminen, työskentely ja vapaa-ajan vietto kokonaisuudessaan helpottuu. Tähän esitetty yleiskaavaratkaisu vastaa.

Bulevardisointiin liittyvät toimenpiteet voivat vähentää kyseisten väylien kykyä välittää moottoriajoneuvoliikennettä. Väylien kokonaiskapasiteetti voi kuitenkin kasvaa, kun väylälle tuodaan tehokas joukkoliikenneyhteys ja kävely- sekä pyöräily-yhteydet rakennetaan tai niitä parannetaan. Kaupunkibulevardit eivät vähennä autoliikenteen kapasiteettia niin paljon, etteivätkö muutoksesta saatavat liikenteelliset hyödyt olisi jonkin verran haittoja suuremmat Helsingin sisääntuloväylillä Kehä I:n sisäpuolella laajentuvan kantakaupungin autoliikenteen kokonaismatkaa ajatellen. Matka-aika kasvaa keskimäärin 2-7 minuuttia. Hyödyt kuitenkin syntyvät liikennejärjestelmän monipuolistumisesta ja uuden maankäytön kehittämiskohteiden vaikutuksista liikenteeseen. Kaupunkibulevardeihin liittyvät liikenteelliset ominaisuudet, kuten nopeusrajoitus, kaistamäärä ja liittymäratkaisut määritellään tarkemmassa suunnittelussa väyläkohtaisesti, minkä vuoksi kaupunkibulevardien yleisiä vaikutuksia ei vielä voida arvioida tarkasti.

Sisääntuloväylien seudullinen ja valtakunnallinen merkitys on tärkeää yleiskaavan toteuttamisohjelmaa laadittaessa. Tavoitteena on aikatauluttaa yleiskaavan hankkeet niin, että kehitystä tapahtuu tasaisesti eri puolilla kaupunkia eikä mitään yhtä suuntaa hankaloiteta autoilun kannalta kohtuuttomasti. Toteuttamisohjelmassa käydään läpi tarvittavia parannuksia joukkoliikennejärjestelmään ennen bulevardien rakentamista, jotta kuljetus ja joukkoliikenteen sujuvuus voidaan turvata myös kaupunkibulevardeilla, ja selvitetään, millä keinoin liikennejärjestelmän toimivuus, matka-aikojen ennakoitavuus, ruuhkautuvuuden hallinta, ta-

varaliikenteen ja pitkänmatkaisen linja-autoliikenteen sujuvuus voidaan taata.

Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen toteutuminen

Maakuntakaavaa ja sen ohjausvaikutusta alempiasteiseen suunnitteluun tulkitaan maakuntakaavan yleispiirteisen luonteen mukaisesti. Maakuntakaavan periaatteet ja aluevaraukset täsmentyvät kunnan kaavoituksessa. Maakuntakaavan aluevarauksia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa myös muuttaa, kun samalla turvataan maakuntakaavan keskeiset maakunnalliset tavoitteet.

Uudenmaan maakuntakaavan tavoitteena on sen selostuksen mukaan muun ohella varautua raideliikenteeseen tukeutuvien kasvukäytävien avaamiseen pidemmällä aikavälillä, jotta varmistetaan niiden toteuttamismahdollisuudet, laatia alue- ja yhdyskuntarakennetta tukeva, toimiva ja kestävä liikennejärjestelmä ja kehittää säteittäisiä ja poikittaisia liikenneyhteyksiä. Maakuntakaavan mukaan kaupunkibulevardeiksi osoitetut väyläosuudet ovat moottoriväyliä, jolla osoitetaan moottori- ja moottoriliikennetiet sekä moottorikadut. Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan tieyhteys voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa esittää riittävin perustein teknisesti ja toiminnallisesti alempi-luokkaisena. Yleiskaavassa ei kuitenkaan ratkaista katu- ja tieluokitusta eikä määrätä liittymäratkaisuja eikä maakuntakaava määrää näiden seikkojen esittämistä yleiskaavassa. Yleiskaavamääräyksen mukaan kaupunkibulevardi on liikenneväylä, jonka pituus ja liittymäratkaisut ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa. Bulevardien varret ovat maakuntakaavassa pääosin tiivistettävää tehokkaammin rakennettavaa taaajama- ja keskustatoimintojen aluetta, joka tukeutuu kestäväan liikennejärjestelmään.

Yleiskaavaratkaisun merkittävät vaikutukset on arvioitu MRL 39 ja 9 §:n mukaisesti yleiskaavan ohjaustavoitteen ja tarkkuuden edellyttämällä tavalla. Asemakaavoituksessa tehdään siten tarkemmat vaikutusarvioinnit ja selvitetään väylien tarkemmat tekniset ja toiminnalliset perusteet ja väylien pituudet, liittymäratkaisut ja katu- ja tieluokitukset. Asemakaavoitus laaditaan siten, että luodaan MRL 54 §:n mukaisesti edellytykset liikenteen järjestämiselle. Yleiskaava välittää MRL 32 ja 39 §:n mukaisesti maakuntakaavan määräykset asemakaavoitukseen ja muuhun tarkempaan suunnitteluun.

Uudenmaanliitto ei ole pitänyt lausunnossaan kaupunkibulevardeja maakuntakaavan vastaisina.

Länsisatama

Satamien kulkuyhteyksien varmistaminen on tärkeää Helsingin ja koko Suomen elinkeinoelämän ja kansainvälisten yhteyksien kannalta. Kaupunkibulevardi voi laajenevan kantakaupungin alueella toimia myös seudullisesti tai valtakunnallisesti merkittävänä yhteytenä. Ajoyhteydet keskustan matkustajasatamiin kulkevat jo nyt osittain pääkatuverkossa. Myös bulevardeille voidaan järjestää vähintään saman tasoiset yhteydet.

Länsiväylän kehittämisessä kaupunkibulevardiksi tullaan turvaamaan Länsisatamaan pääsy myös tavaraliikenteen ja henkilöautojen osalta. Kaupunkibulevardin toteutuessa kohta, jossa liikenteen nopeus ja välityskyky alenee, siirtyy nykyiseltä paikaltaan Länsiväylän päädyistä pari kilometriä ulommassa kantakaupunkiin nähden. Tällöin viimeisen parin kilometrin matka-aika hidastuu nopeusrajoituksen laskun ja mahdollisten tasoliittymien takia muutamalla minuutilla. Kaupunkibulevardien seudulliset vaikutukset -selvityksen mukaan matka-ajan muutos ruuhka-aikaan on Länsiväylän suunnassa Kirkkonummelta Erottajalle noin 4 minuuttia suhteessa tilanteeseen, jossa bulevardeja ei toteuteta. Kantakaupungissa vastaanottavan katuverkon kapasiteettiin kaupunkibulevardi ei vaikuta, ja katuverkko on Länsisatamaan suuntautuvan liikenteen maksimikapasiteettia määrittävä tekijä. (Kaupunkisuunnitteluvirasto 2016:2, s. 75)

Länsiväylän merkitys logistiikkavirroille huomioidaan sekä tarkemmassa bulevardisuunnittelussa, kantakaupungin katuverkon kehittämisessä että toteuttamisohjelmaa laadittaessa Länsiväylän bulevardisoinnin ajoituksessa. Yleiskaavan hankkeiden toteuttamisajankohdasta ei ole määrätty yleiskaavassa

Pidemmällä aikajänteellä yleiskaavassa kuitenkin varaudutaan siihen, että tavaraliikenteen painopiste voi siirtyä yhä enemmän Vuosaareen. Vuosaareen varaudutaan toiminnan laajentumiseen usealla eri sektorilla. Nykyisten keskustan risteilyterminaalien lisäksi yleiskaavassa osoitetaan mahdollisuus uuteen matkustajaterminaliin Vuosaaren satamaan. Metron uudella linjauksella Vuosaaren satamassa on matkustajaterminalin kannalta olennainen merkitys. (Kaupunkisuunnitteluvirasto 2016:3, s. 86-87)

Vaikutukset tavaraliikenteeseen ja raskaan liikenteen taukopaikat

Yleiskaavan selostuksessa on todettu tavaraliikenteestä seuraavasti: Yleiskaavan yksi tavoite on vähentää henkilöautoriippuvuutta. Kumi-pyöräliikenteen kapasiteetin lasku kaupunkibulevardeilla aiheuttaa haasteita erityisesti pitkänmatkaisen linja-autoliikenteen ja tavaraliikenteen luotettavuudelle ja nopeudelle. Tavaraliikenteen kannalta bulevardit tarkoittavat piteneviä matka-aikoja ja myös linja-autoliikenteen osal-

ta haasteet liittyvät ajoaikojen ennustettavuuteen ja luotettavuuteen. Negatiivisten vaikutusten minimointiin tulee kiinnittää huomiota bulevardien jatkosuunnittelussa. (Kaupunkisuunnitteluvirasto 2016:3, s. 110)

Tavaraliikenteen sujuvuus on tärkeää ja sen edellytykset tullaan huomioimaan tarkemmassa suunnittelussa. Jakelugologiikan edellytykset paranevat, jos bulevardit joukkoliikennetarkoituksiin suunnitellaan hyvin ja mahdollisimman moni valitsee jatkossa joukkoliikenteen. Tällöin tie- ja katuverkolle jää enemmän tilaa tavaraliikenteelle ja muulle välttämättömälle kumipyöräliikenteelle. Kaupungin tiivistyessä myös citylogistiikan välimatkat lyhenevät, jolloin ajonopeuksien sijaan onkin tärkeämpää yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioida huoltoliikenteen kuormaus- ja lastauspaikkojen toimivuus sekä jakeluaika. Tavaraliikenteen merkitys ja määrä eri väylillä on myös yksi arviointikriteeri toteuttamisohjelman laadinnassa.

Raskaan liikenteen taukopaikkojen verkosto on seudullinen- ja valtakunnallinen kysymys, joka määritellään muualla kuin yleiskaavassa. Yleiskaavan kaavamääräykset mahdollistavat levähdyspaikkojen tekemisen tarvittaessa. Raskaan liikenteen taukopaikkojen ensisijainen paikka ei ole kaupunkimainen, tiivis ympäristö. Helsinki on monen kuljetuksen määränpää, jolloin taukopaikkojen tarve painottuu muualle reittien varsille. Kuljetusten oikea-aikaisuuden ja liikenteen tilannetietoon liittyvät asiat ratkaistaan muuten kuin yleiskaavalla.

Pitkänmatkan linja-autoliikenne

Jatkosuunnittelussa kiinnitetään huomiota negatiivisten vaikutusten minimointiin. Kaupunkibulevardien seudulliset vaikutukset -selvityksessä on arvioitu kaupunkibulevardien vaikutuksia seudulliseen saavutettavuuteen. Siinä todetaan, että kestävien kulkumuotojen saavutettavuus paranee kaupunkibulevardien myötä. (Kaupunkisuunnitteluvirasto 2015:5, s. 54)

"Helsingin seudun tieverkon arviointi valtakunnallisen liikenteen näkökulmasta" -selvityksessä 19.2.2016 puolestaan todetaan Helsingin seudun ulkorajan ylittäviä matkoja tehtävän vuorokaudessa linja-autolla noin 20 000. Helsingin seudun asukkaat tekevät yhteensä noin 500 000 linja-automatkaa vuorokaudessa, eli seudullisen joukkoliikennesaavutettavuuden paranemisella on suuri vaikutus joukkoliikenteeseen kokonaisuutena.

Raideliikenteen verkostokaupungin kehittyessä matkat suuntautuvat yhä useammin muualle kuin Helsingin keskustaan. Raideliikenteen verkosto tarjoaa myös kauempaa tuleville paremmat yhteydet määränpäähän, jolloin pitkämatkaisten matkustajien ei tarvitse yhtä usein kulkea keskustan ja hitaampien katuosuuksien kautta.

Bulevardeille voidaan tarkemmassa suunnittelussa osoittaa tarvittaessa bussikaistat. Tällöin myös pitkämatkaisen linja-autoliikenteen sujuvuus säilyy hyvänä, eikä autoliikenteen ruuhkautuminen hidasta joukkoliikennettä vastaavasti.

Vallilanlaakson joukkoliikennekatu

MRL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. MRL 9 §:n mukaan kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. MRL 4 §:ssa todetaan, että yleiskaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet kunnassa. MRL 35 §:n mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.

Vallilanlaakson läpi menevän joukkoliikenneyhteys on osa raideliikenteen verkostoa ja tärkeä poikittainen yhteys. Kaavaselostuksen (s. 55-56) mukaan tiederaitiolinja Espoosta Munkkiniemeen, Pasilan, Kumpulan ja Viikin kautta Myllypuroon luo uuden tehokkaan poikittaisen yhteyden. Reitti kulkee Vallilanlaakson joukkoliikennekatua Mäkelänkadun ja Hämeentien välillä mahdollistaen nykyisten joukkoliikennelinjojen tehokkaamman järjestämisen ja kokonaan uusien yhteyksien luomisen. Joukkoliikennekatu mahdollistaa myös Pasila – Vallila – Kalasatama -yhteyksien kehittämisen.

Vallilanlaakson poikki on merkitty sekä raideliikenteen runkoyhteys, joka toteutetaan metrona tai pikaraitiotienä ja joukkoliikenteen nopea runkoyhteys, joka voidaan toteuttaa bussiratkaisuna. Sijainti on ohjeellinen.

Yleiskaavan jatkotöissä tullaan arvioimaan, kannattaako Vallilanlaakson läpi kulkeva joukkoliikenneyhteys toteuttaa maanalaisena vai maanpäällisenä. Maanpäällinen yhteys on tärkeä osa joukkoliikenteen runkoverkkoa ja kantakaupungin poikittaista joukkoliikenneyhteyttä, joka toteutuu ensisijaisesti pikaraitiotienä.

Yleiskaavaan liittyvät selvitykset ja vaikutusten arvioinnit on laadittu yleiskaavallisella tarkkuustasolla. Yksittäisen yhteyden selvitykset ja vaikutusarvioinnit tehdään asemakaavatasolla. Aiemmissa Vallilanlaakson tarkemmissa suunnitteluvaiheissa tehdyt selvitykset perustuvat nykyiseen joukkoliikennejärjestelmään, kaupunkikehitykseen ja asukasmäärään, eivätkä ne siten ole olleet ratkaisevassa osassa kaavaratkaisua laadittaessa.

Yleiskaavan liitemateriaalina laaditussa Raideliikenteen verkkoselvityksessä (Raideliikenteen verkkoselvitys, Kaupunkisuunnitteluvirasto ja HSL, 2015, Strafica Oy) on tutkittu eri linjauksia (Ios_2015-02, s. 28). Raportissa todetaan: "Maanpäällisen vaihtoehdon Ve1 uusista pikaraitiotieistä merkittävimmin kuormittuu Tiederatikka, Raide-560:n osuus Kontulasta Malmille sekä säteittäisten suuntien pikaraitiotiet jonkin matkaa Kehä I:n pohjoispuolelle saakka."

Puolustusvoimien alueet

Saaret Lehmäsaari, Neitsytsaari, Hernesaari, Kuusiluoto ja Viipurinkivi seuraavat yleiskaava 2002:ssa vahvistettua maankäyttöä. Yleiskaava 2002:n virkistysaluemerkinnän sijaan Hintholma, Neitsytsaari ja Hernesaari ovat maankäytöltään täsmentyneet loma-asumisen ja matkailun mahdollistaviksi merellisen virkistys- ja matkailun alueiksi uudessa yleiskaavassa. Kuusiluoto ja Viipurinkivi säilyvät virkistys- ja viheralueina. Lehmäsaari ja Nuottasaari ovat uudessa yleiskaavassa merellisen virkistys- ja matkailun alueita (YK2002:ssa virkistysalueita). Saarten pääkäyttötarkoituksen kehittäminen merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen, säilyy käytännössä ennallaan.

Yleiskaavakartan merkinnöillä määritetään kaupungin kuntarajojen sisällä sijaitsevien alueiden maankäytön strateginen pääkäyttötarkoitus. Yleiskaavamerkinnot eivät poissulje puolustusvoimien raskasaseamuntoja, eivätkä ne toimi varoetäisyyksien perusteena.

Melkki ja Itä-Villinki

Melkki ja Itä-Villinki on Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa osoitettu Puolustusvoimien alueeksi, jonka toissijainen käyttötarkoitus on alueen aikanaan vapautuessa puolustusvoimien käytöstä virkistys-, matkailu- ja/tai koulutustoiminta. Maakuntakaavan mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristö- ja luontoarvojen säilyminen. 4. vaihemaakuntakaavassa alueella on maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön merkintä. Melkki ja Itä-Villinki ovat yleiskaava 2002:ssa pääkäyttötarkoitukseltaan virkistysalueita, jossa Melkin osalta on myös mahdollisuus kehittää saarta ekoasumisen kokeilualueena. Uudessa yleiskaavassa maankäytön pääkäyttötarkoitukset on päivitetty vastaamaan paremmin saarten todellista pääkäyttötarkoitusta mm. Itä-Villinki merellisen virkistys- ja matkailun alueena. Merkinnot eivät poissulje puolustusvoimien saarilla harjoittamaa aktiivista koulutus-, harjoitus- ja virkistystoimintaa. Merellinen Helsinki – teemakartalla esitetyt vesiliikenteen yhteyspisteet ja huoltopisteet ovat perusteltuja silloin, kun saaria kehitetään merellisen virkistys-

sen ja matkailun alueena. Teemakartat ovat tavoitteellisia, ne eivät määrää toteuttamaan niissä esitettyjä asioita. (Vuorovaikutusraportti IV, s. 112)

Melkki on merkitty uudessa yleiskaavassa osin asuntovaltaiseksi alueeksi ja virkistys- ja viheralueeksi. Melkin osalta on kysymys myös hyväksyttävästä eroavuudesta maakuntakaavasta. Yleiskaavan mukainen ratkaisu ei ole ristiriidassa maakuntakaavan maakunnallisten ja seudullisten tavoitteiden ja kehittämisperiaatteiden kanssa. Yleiskaavassa noin puolet saaren alueesta on merkitty virkistys- ja viheralueeksi, joten myös maakuntakaavan virkistysnäkökulma on otettu huomioon yleiskaavassa. Yleiskaavamääräysten mukaan saaren alueella tulee turvata seudullisten viheralueiden ja paikallisen viheralueen jatkuvuus ja sovitaa yhteen kaavan mukainen maankäyttö ja maisema-, luonto- ja kulttuuriympäristöarvot. Melkin maankäyttö nojaa vesiliikenteeseen ja suunniteltu rakentaminen on vähäistä suhteessa koko Helsingin maankäyttöön. Myös muita Helsingin seudun edustalla olevia saaria on osoitettu yleiskaavassa merellisen virkistys- ja matkailun alueeksi, mikä turvaa myös maakuntakaavan tavoitteiden toteutumisen.

Santahaminan ampumatoiminnan melualue

Melualue on Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa osoitettu ominaisuusmerkinnällä LAeq 7-22 yli 55 dB. Melualueen rajausta perustuu puolustusvoimien toimittamiin meluselvityksiin ja paikkatietoihin, mutta rajausta on kaavassa esitetty reunavyöhykkeiltään tulkinnanvaraisena aaltoviivana. Selostuksen mukaan melualueen ominaisuusmerkintään ei liity rakentamisrajoitusta, ja se ei estä yksittäisten rakennusten sijoittamista alueelle. Luvan myöntämisen edellytykset arvioi kunta. Merkinällä pyritään osoittamaan tarve ottaa meluhaitta huomioon, kun kunta tekee rakentamista koskevaa lupaharkintaa. Santahaminan melualueen todetaan sijaitsevan taajamatoimintojen alueella. Santahaminan ampumatoiminnasta aiheutuva meluhaitta otetaan huomioon asemakaavoituksessa. (Kaavaselostus, s. 130) Santahaminan ampumamelun huomioon ottamisesta maankäytön suunnittelussa on kerrottu yleiskaavan teknistaloudellisessa liiteraportissa. Yleiskaava toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Yleiskaavassa turvataan riittävät edellytykset varuskunnan toiminnalle Santahaminassa. Malmin lentokenttä osoitetaan asumiseen, jolloin rajavartiolaitoksen toiminta siirtyy Helsinki-Vantaalle. (Kaavaselostus, s. 191) Yleiskaava mahdollistaa Santahaminan ampumatoiminnan melualueen sekä tärinälle ja runkomelulle alttiiden alueiden suunnittelemisen siten, että niillä saavutetaan hyväksyttävät olosuhteet.

Lisäksi koko kaava-alueella koskee määräys, jonka mukaan yleiskaava-alue suunnitellaan kaikkialla toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen

kestävyys sekä terveellisyys ja turvallisuus, asumisen ja elinkeinoelämän tarpeet sekä palvelujen saavutettavuus huomioon ottaen käyttäen hyväksi olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Kaavamääräyksen tulkintataulukkoon on lisätty teksti, jonka mukaan terveellisyydellä ja turvallisuudella viitataan tässä määräyksessä kaikkiin ympäristöhäiriöihin, esimerkiksi liikenteen meluun ja erityismeluihin kuten lento- ja ampumameluihin, ilmanlaatuun ja muihin terveellisyyteen ja turvallisuuteen vaikuttaviin haittoihin. Kaavaselostusta on lisäksi täydennetty ampumamelua koskevalla tekstillä. Lisäksi Merellinen Helsinki 2050 -teemakarttaan on merkitty Santahaminan ampumatoiminnan melualueen 2. vaihemaakuntakaavan mukainen raja. Puolustusvoimien aluetta koskaan määräystekstiin on lisätty lause: "Santahaminan ampumatoiminnan melualueen raja tulee ottaa huomioon Uudenmaan maakuntakaavan mukaisena."

Ampumamelu ja sitä koskevat lähtötiedot, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja maakuntakaavat ja niiden tavoitteet on otettu huomioon Helsingin uudessa yleiskaavassa. Yleiskaava välittää lähtötiedot, tavoitteet ja määräykset asemakaavoitukseen ja muuhun yksityiskohtaiseen suunnitteluun. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa otetaan yleiskaavan lisäksi tarkemmin huomioon myös aihepiirejä koskevat erilliset, määräykset, ohjeet sekä erilaiset ohje-, raja- ja suositusarvot. Yksityiskohtainen suunnittelu perustuu yleiskaavaa tarkempaan vaikutusten arviointiin. Hankkeilla, jotka eivät edellytä kaavoitusta, on laissa säädetty menettelyt vaikutusten huomioon ottamisesta.

Tuulivoimatuotantoalueet

Uudenmaan 4 vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa Helsingin alueelle on mahdollista sijoittaa paikallista tuulivoimaa (alle 10 voimalaa). Näiden paikkoja ei ole merkitty maakuntakaavakarttaan, vaan sijoittaminen jää kaupunkien oman harkinnan varaan. Pidemmällä aikavälillä olisi hyvä vaikuttaa siihen, että myös maakuntakaava mahdollistaa ison kokoluokan merituulivoimalakokonaisuuden toteuttamisen Helsingin alueella. Kaupungin "Tuulivoiman sijoittamisperiaatteissa" (Kaupunkisuunnittelulautakunta 9.2.2016) määritetyt teollisen kokoluokan tuulivoimavyöhykkeet on esitetty Merellinen Helsinki 2050 -teemakartalla. Yleiskaava ei ota, yleiskaava 2002:sta poiketen, kantaa Helsingin alueelle suunniteltavaan tuulivoimaan. (Kaavaselostus, s. 88; Vuorovaikutusraportti IV, s. 112-113)

Malmin lentokentän alue

Kulttuuriympäristöt-teemakartalla on merkitty oikeusvaikutteisena valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Määräyksen

mukaan suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on painotettu erityisesti yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja hyviä julkisia liikenneyhteyksiä, erityisesti raideliikenneyhteyksiä, kävely- ja pyöräily-yhteyksiä, yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä, energiakysymyksiä sekä ilmastomuutokseen sopeutumista. Terveelliselle ja turvalliselle kaupunkiympäristölle tulee luoda edellytykset. Alueidenkäytön suunnittelulla on huolehdittava, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata.

Helsingin seudun erityiskysymysten (kohta 4.6) yleistavoitteissa määrätään, että Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Seudun keskuksia vahvistetaan asunto-, työpaikka- ja palvelukeskuksina.

Korvaavan kentän osoittaminen on seudullinen asia, jota Helsingin kaupunki ei voi yksin ratkaista. Mikään kunta ei toistaiseksi ole ilmoittanut Malmia täysin korvaavan kentän suunnittelusta. (Vuorovaikutusraportti IV, s. 168)

Yleiskaavan selostuksen luvussa 3.4.1 Vaikutukset elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin on käsitelty myös vaikutuksia yleisilmailuun (s. 133), ja arvioitu miten kaavaratkaisuun on päädytty. Voimassa olevissa maakunta- ja yleiskaavoissa kentän alue on osoitettu rakentamiseen, mikäli lentotoiminta lakkaa. Tekeillä olevassa Uudenmaan 4. vaihe-maakuntakaavassa Malmin lentokentän alue on osoitettu tiivistettäväksi alueeksi osana maakuntakaavoitusta ohjaavien valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden toteuttamista. (Kaavaselostus, s. 133)

Yleiskaavaratkaisu perustuu valtion aiemmin tekemään päätökseen lentotoiminnan lakkauttamisesta Malmin lentokentällä. Valtioneuvosto päätti 3.4.2014 julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2015–2018. Siinä linjattiin, että Malmin lentokenttä otetaan asutokäyttöön ja että valtion toiminnot lopetetaan kenttäalueella mahdollisimman nopeasti, viimeistään vuoteen 2020 mennessä. Oikeuskansleri vahvisti vielä päätöksen vuoden 2015 syyskuussa. Finavia on päättänyt lopettaa toimintansa Malmin lentokentällä vuoden 2016 lopussa. (Kaavaselostus, s. 134) Näistä lähtökohdista aluetta on lähdetty suunnittelemaan asutopainotteisena.

Yleiskaavan suhde Vartiosaaren osayleiskaavaan

Helsingin uusi yleiskaava mahdollistaa saman ratkaisun kuin osayleiskaavalla on esitetty.

Lauttasaari, Länsiulapanniemi

Paikallinen viherverkosto sekä luonto- ja kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot on turvattu kaavamääräyksellä. Kaavan sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Länsiulapanniemi on yleiskaavassa merkitty kaavamerkinnällä virkistys- ja viheralue. Länsiulapanniemen paikallinen viherverkosto sekä luonto- kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot on turvattu kaavamääräyksellä. Kaavamääräyksen mukaan aluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Virkistys- ja viheralueiden kehittämisessä huomioidaan yleiskaavan teemakartalla esitetty metsäverkosto. Lähtökohtana on säilyttää verkoston metsäinen luonne. Seudullisten viheralueiden ja paikallisen viherverkoston jatkuvuus turvataan koko kaava-alueella. Kaikki rakennetun alueen merkinnät voivat myös jatkossa sisältää viheralueita ja niiden sisältämiä luontoarvoja. Kaavan sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen osaan.

Lauttasaaren Maammonlahden ja Rajasaaren mahdolliset meritäytöt

Valittajien mukaan Maammonlahden alue kuuluu Uudenmaan maakuntakaavassa esitettyyn arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön piiriin. Länsiväylän muuttaminen kaupunkibulevardiksi vaatisi meritäyttöjä, jotka tuhoaisivat kaupunkikuvan kannalta arvokkaan alueen ja sen maisemalliset arvot. Lisäksi meritäytöt vaikuttavat haitallisesti meriveden laatuun.

Paikallinen viherverkosto sekä luonto- ja kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot on turvattu kaavamääräyksellä. Kaavan sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Yleiskaavan vaikutuksia merialueeseen ja vesistöihin on kuvattu Luontovaikutusten arviointi -raportissa. Vaikutuksen merkittävyyttä on arvioinnissa käsitelty ristiintaulukoimalla vaikutuskohteen herkkyys ja vaikutuksen suuruus. Rakentamisen aikaiset vaikutukset muodostuvat lähinnä työmaavesien kulkeutumisesta mereen sekä merialueella mah-

dollisesti tehtävistä ruoppauksista ja täytöistä. Kaavan toteuduttua vaikutukset liittyvät pääosin hulevesikuormituksen muutoksiin. Nykytilassa yleiskaava-alue on pääosin rakennettua aluetta. Rakentamattomia, luonnontilaista muistuttavia alueita on vähän. Merialueilla vaikutuskohteen herkkyyteen ja vaikutusten suuruuteen vaikuttavia tekijöitä ovat mm. alueen suojeluarvot (Natura 2000 -alue tai muu luonnonsuojelualue, suojeltu vesialue), vesistön luonnontilaisuus (hyvä vedenlaatu eikä merkittävää ihmistoiminnasta aiheutunutta muuttuneisuutta) ja vesistön sekoittumisolot. Merialueeseen kohdistuvista vaikutuksista suurimmat vaikutukset aiheutuvat meren lähelle suunnitelluista kohteista. Nämä alueet sijaitsevat alueilla, joiden herkkyys on vähäinen taikka kohtalainen.

Rannat, joille on suunnitteilla maankäyttöä, on merkitty pikseleillä. Myös Länsiväylän alkupäässä Rajasaarella, Puotilan venesatamassa ja Melkissä on merkinnät toteutettu pikseleinä. Pikselit mahdollistavat tarvittaessa meritäyttöjä. Maamonlahden ja Rajasaaren osalta ei ole mitään konkreettisia hankkeita vireillä. Rajasaaren alue on kuitenkin varattu keskeisen sijaintinsa takia kantakaupunkitoimintojen laajenemisalueeksi, joka voi sisältää hyvin erilaisia toimintoja. Rantojen elävyys ja säilyttäminen virkistyskäytössä, yritystoiminnan kehittäminen sekä asumisen yhteensovittaminen on mahdollista ja parhaimmillaan edellä mainittuja toimintojen yhdistämisestä saadaan synergiaetuja.

Rajasaari

Muistutuksiin on vastattu yleiskaavallisella tarkkuudella vuorovaikutusraportti IV:ssä (s. 127). Luvussa virkistys- ja viheralueet sekä harrastustoiminta on vastattu yhteisvastineella Seurasaarenselän harrastustoimintoihin. Lisäksi lautakunnalle on toimitettu kaikki alkuperäiset muistutukset.

Yleiskaavamerkinnot mahdollistavat sellaisen asemakaavan suunnittelun alueelle, jossa voidaan huomioida mahdollisten ympäristö- ja terveyshaittojen aiheutuminen sekä arvioida suunnitelman vaikutukset valituksessa kuvatulla yksityiskohtaisella tarkkuudella mm. mahdollisten täyttöjen, meriveden laadun ja pysäköinnin osalta. Valittajien toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä on mahdotonta arvioida ennen yksityiskohtaisempien suunnitelmien laatimista, mutta kantakaupunkimerkintä ei poissulje melontakeskuksen laajentamista tai toiminnallista kehittämistä.

Yleiskaavan viestintä, osallistuminen ja vuorovaikutus on kuvattu pääpiirteissään selostuksen luvussa 5 (s. 150-154). Suunnittelun vaiheet ja yhteenveto kaavoituksen eri vaiheissa esitetyistä mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista sekä niiden johdosta kaavaan tehtyihin muu-

toksiin ja täydennyksiin on kuvattu selostuksen luvussa 6 (s. 155-163). Kaavaprosessin eri vaiheissa on lisäksi tehty vuorovaikutusraportit, joissa on esitetty yhteenvedot keskeisimmistä aiheista sekä annettu näihin vastineet.

Mahdollisten meritäyttöjen osalta viitataan edellä kohdassa ”Lauttasaa-
ren Maammonlahden ja Rajasaaren mahdolliset meritäytöt” todettuun.

Laajasalo – Jollas

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen. Yleiskaavassa osoitetut virkistysalueet, kaavan muihin pääkäyttömerkintöihin sisältyvät puistot, kaavassa osoitetut viheryhteysmerkinnät, kaavassa osoitettu rantoja seurailevaksi tarkoitettu rantaraitti -merkintä (sininen katkoviiva) sekä kulttuuriympäristöä, maisemaa ja luontoarvoja koskevat kaavamääräykset ja oikeusvaikutteisten teemakarttojen merkinnät ottavat huomioon maakuntakaavan tavoitteet ja turvaavat Laajasalon virkistys- ja kulttuuriympäristöjen säilymisen.

Koko kaava-aluetta koskee yleismääräys, jonka mukaan ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata. Kaavamääräysten tulkintataulukon mukaan määräyksen tulkintaohje on, että yleiskaavaa ei tule tulkita yhden ruudun tarkkuudella vaan suurempina aluekokonaisuuksina. Eri kaavamääräystä koskevien alueenosien välisellä rajalla vierekkäisten ruutujen maankäyttö voidaan suunnitella myös ottamalla molempien ruutujen pääkäyttötarkoitus huomioon. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden osalla viheralue ei saa kuroutua umpeen. (Kaavaselostus, s. 97-99)

Lisäksi koko kaava-aluetta koskee yleismääräys, jonka mukaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovitettava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Tulkintataulukon mukaan Kulttuuriympäristöt-teemakartalla on esitetty valtakunnallisesti merkittävät rakennetun ympäristön RKY2009-kohteet, valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet sekä maakuntainventoin-

nin kohteet vuodelta 2012. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokaiden maisema- ja kulttuuriympäristöjen osalta tulee selvittää ajankohtainen päätöstilanne.

Koko kaava-aluetta koskee myös yleismääräys, jonka mukaan Natura 2000-verkoston kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015-2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto-teemakartalta. Virkistyspalveluja ja ekosysteemipalvelua kehitetään. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvattava arvojen säilyminen. Tulkintaohjeen mukaan mm. luonnonsuojelualueiden osalta tulee selvittää ajankohtainen päätöstilanne. Kaupunkiluonto-teemakartalla on annettu myös suunniteluohjeita metsäverkoston, niittyverkoston sekä rakennetun ympäristön ekosysteemipalvelujen kehittämistä.

Kaavaselostuksen mukaan suojelualueet, kuten luonnonsuojelualueet sisältyvät pääosin virkistys- ja viheraluemerkintöihin, mutta niiden yksityiskohtaiset rajaukset osoitetaan teemakartalla ja ne tulee ottaa asemakaavoituksessa huomioon. Maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt esitetään teemakartalla. Pienemmät puistot ja lähivirkistysalueet sisältyvät laajemman alueen pääkäyttötarkoitukseen. Tarkoituksena on jättää tässä kohdin mahdollisimman paljon joustoa asemakaavoitukseen.

Vielä koko kaava-aluetta koskee yleismääräys, jonka mukaan suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.

A3-merkinnän mukaan aluetta kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Korttelitehokkuus on pääasiassa 0,4 – 1,2. Perustellusti korttelikohtainen tehokkuus voi olla tätä suurempikin. Alueen pinta-alasta keskimäärin 60 % tai enemmän on korttelimaata. Kaavamääräysten tulkintaohjeen mukaan A3-merkinnällä on merkitty pääsääntöisesti nykyiset asemakaavalla suojellut kerrostaloalueet tai valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät sekä eräät paikallisesti merkittävät kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kerrostaloalueet. Lisäksi tiiviit kaupunkipientaloalueet kuuluvat tämän kaavamääräyksen alaiseen luokkaan. Asemakaavoituksessa on otettava huomioon, että mitoitusta käsitellään suurempina korttelikokonaisuuksina, ei yhden ruudun tai tontin tasolla.

A4-merkinnän mukaan aluetta kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Kort-

telitehokkuus on pääasiassa alle 0,40. Alueen pinta-alasta keskimäärin 70 % tai enemmän on korttelimaata. Kaavamääräysten tulkintataulukon mukaan tällä merkinnällä on merkitty pääsääntöisesti pientaloalueet, joita on mahdollisuus paikoin laajentaa tai tiivistää tapauskohtaisesti korttelitehokkuuteen 0,4. Tiivistettäessä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee tehdä alueellinen tarkastelu. Asemakaavoituksessa on otettava huomioon, että mitoitusta käsitellään suurempina korttelikokonaisuuksina, ei yhden ruudun tai tontin tasolla.

Yleiskaava-alueen sisälle sijoittuu useita osayleiskaavoitettuja alueita sekä alueita, joilla osayleiskaavoitus on vireillä. Nämä alueet on sisällytetty yleiskaavan luontovaikutusten arviointiin muita alueita suppeammin ja yleispiirteisemmin, sillä alueista laaditaan tai on jo laadittu erilliset osayleiskaavakohtaiset vaikutusarviointit. (Luontovaikutusten arviointi, KSV 2014:39)

Pajamäki, Patterimäki, linnoitusalueet

Pajamäenoja on pääosin virkistys- ja viheralueella, kaavan koko kaava-alueetta koskeva kaavamääräys edellyttää, että suunnittelussa otetaan huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja turvataan arvojen säilyminen. Tämä koskee sekä lähteitä että meritaimenta. Lisäksi on annettu hulevesien hallintaa koskeva määräys, mikä turvaa osaltaan meritaimenen elinolosuhteita.

Yleiskaava mahdollistaa melko maltillisen täydennysrakentamisen Pajamäkeen. Täydennysrakentamista tarkastellaan kaikkialla kaupungissa tulevan Raide-Jokerin vyöhykkeellä. Täydennysrakentamisessa on mahdollista ottaa huomioon alueen ominaispiirteet ja 50-luvun arvot. Kaavassa on annettu kulttuuriympäristöjä koskeva kaavamääräys.

Pajamäen metsien ja muiden luontokohteiden virkistyskäyttöarvo ja luontoarvot otetaan huomioon tarkemmassa suunnittelussa. Koko kaava-alueetta koskevan yleismääräyksen mukaan suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja on turvattava arvojen säilyminen.

Kaavan laatimisen yhteydessä on tehty Helsingin luoteisosan liito-oravaselvitys, (Helsingin luoteisosan liito-oravakartoitus 2014, KSV 2014:40) jossa liito-oravakohteet on tunnistettu. Yleiskaavaratkaisu mahdollistaa liito-oravien elinympäristön turvaamisen. Kaavassa on annettu luontoarvojen turvaamista koskeva määräys, joka koskee myös liito-oravaa, jolla on myös luonnonsuojelulain suoja. Määräys koskee myös muita valituksessa esille tulleita lajeja. Sanallinen määräys on perusteltu, koska yleiskaavan esitystapa on strateginen, kaavalla on pitkä aikajänne ja liito-oravalla on liikkuva elämäntapa ja se leviää nopeasti. Tarkemmassa suunnittelussa on joka tapauksessa tehtävä uudet selvi-

tykset. Osalla alueista liito-oravat ovat eläneet jo useita vuosia. (Luontovaikutusten arviointi, Ramboll Oy, s. 36) Tehdyt liito-oravahavainnot on esitetty luontovaikutusten arvioinnin kartalla. (Luontovaikutusten arviointi, Ramboll Oy, s. 37, kuva 5.3)

Kaavassa on koko kaava-alueen kattava kulttuuriympäristöarvojen ja muinaismuistojen turvaamista koskeva määräys.

Pajamäen Patterimäki (5,11 ha) on osoitettu oikeusvaikutteisella Kaupunkiluonto-teemakartalla Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015 - 2024 mukaisesti. Rauhoituksen tarkoituksena on arvokkaan kallioalueen ja kasvillisuuskohteen monimuotisuuden säilyttäminen sekä muinaismuistojen säilyttäminen.

Tunnelivaraus on poistumassa yleiskaavan kaavamääräyksellä. Maanalainen yleiskaava ei ole voimassa mm. Pitäjänmäen tunnelivarauksen osalta.

Maankäytön tiivistämisestä saatavat hyödyt pyritään käyttämään maksimaalisesti hyväksi, koska uusi rakentaminen supistaa luontaisia hiilinieluja. Kaupunkisuunnitteluviraston teettämän selvityksen (Selvityksessä on käytetty Eero Paloheimon kehittämää Ecocity Evaluator -mallia, joka arvioi kaupunkirakenteen tuottamia ilmastovaikutuksia perustuen Suomen ympäristökeskuksen Urban Zone -vyöhykejakoon.) mukaan rakentamisesta, liikkumisesta ja energian kulutuksesta aiheutuvat ilmastopäästöt hajaantuvassa rakenteessa muodostuvat 10 % suuremmiksi vuonna 2050 kuin tiivistyvässä maankäytössä. Yleiskaavalla on erityisen keskeinen rooli aluetehokkuuden määrittämisessä. Asuinalueiden riittävänä aluetehokkuutena voidaan pitää 0,35, jota pienemmällä tehokkuudella alueen aiheuttama ympäristökuormitus kasvaa selvästi. Lisäksi alueen toteuttamisen kustannukset kasvavat selvästi tehokkuuden pienentyessä. (Helsingin ilmastopäästöjen vähentämismahdollisuudet yleiskaavassa, KSV 2013:11, s. 12-13) Hiilinielut osaltaan perustelevat rakentamisen suuntaamista jo valmiiksi rakennettuihin ympäristöihin niitä tiivistäen. (Yleiskaavan ilmastovaikutusten arviointi, KSV 2014:42)

Pihlajamäki

Yleiskaavaan on esitystavan tarkkuudesta johtuen merkitty vain kaupungin merkittävimmät viheryhteydet ja kaupunginosapuistot, ei asuinalueiden sisäisiä puistoja. Yleiskaava mahdollistaa pääkäyttötarkoitukseltaan asuntovaltaisen alueen sisäisten viheralueiden säilymisen, vaikka varsinaista viher- ja virkistysaluemerkintää ei alueella olisi. Tämä täsmentyy asemakaavoituksessa. Asuinalueiden rakennustehokkuuksia määriteltäessä on huomioitu niiden arvot ja ominaispiirteet. Pihlajamäessä A3-korttelitehokkuus (0,4-1,2) vastaa hyvin pitkälti alu-

een nykyistä keskimääräistä korttelitehokkuutta. A3-merkintää on käytetty pääsääntöisesti koko yleiskaava-alueella asemakaavalla suojeltujen 1960-luvun kerrostaloalueiden kaavamerkintänä. Alueen kulttuuri-perintö, -maisema, ja suojelukohteet kuten muinaisjännökset, maalinnoitteet ovat tärkeä osa alueidentiteettiä. Kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottamisesta on määräys kaavakartalla.

Liito-oravien osalta ks. edellä kohdassa "Luontodirektiivin liitteen IV (a) - lajit ja muut suojeltavat lajit" ja kohdassa "Pajamäki" todettu. Helsingin luoteisosan liito-oravaselvitys on tehty kaavan laatimisen yhteydessä, jonka jälkeen vuoden 2016 selvityksen mukaan liito-oravat ovat levinneet myös Pihlajamäkeen. Yleiskaavaratkaisu mahdollistaa liikuntatoiminnan ja liito-oravien elinympäristön turvaamisen. Luontoarvojen huomioon ottamisesta on myös määräys kaavakartalla.

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Yleiskaavassa Pihlajamäki on pääosin asuntovaltaista aluetta A3, jossa korttelitehokkuus on pääasiassa 0,4–1,2. Perustellusti korttelikohtainen tehokkuus voi olla tätä suurempikin. Aluetta kehitetään kaavamerkinnän mukaisesti pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Alueen pinta-alasta keskimäärin 60 % tai enemmän on korttelimaata. Alue merkintä mahdollistaa koulujen ja liikuntapalveluiden sijoittumisen alueelle, esimerkiksi Pihlajapuistoon, samoin kuin niiden kehittämisen kaavamerkinnän rajoissa tapahtuvan lisärakentamisen kautta.

Suojelumerkinnällä varustettujen kiinteistöjen kohdalla toteutunut tehokkuus on jonkin verran yli yleiskaavan tavoitehaarukan alarajan, uudemmissa kortteleissa haarukan keskivaiheilla tai hieman sen yli. Nykytilanne on siten yleiskaavan mukainen, mutta yleiskaava mahdollistaa asemakaavamuutoksilla ympäristöön soveltuvan täydennysrakentamisen. Lisärakentamisessa tulee noudattaa yleiskaavan kulttuuriympäristöt-liitekartan oikeusvaikutteista RKY-merkintää.

Pihlajamäen keskustan C3-merkintä tarkoittaa keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimiltilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle avautuvat tilat on keskeisillä paikoilla osoitettava pääsääntöisesti liike- tai muuksi toimitilaksi. Alue on kävelypainotteinen. Alue erottuu ympäristöönsä tehokkaampana ja monipuolisempina. Osa keskustan rakennuskannasta on suojeltu ja sen käyttötarkoitus vastaa yleiskaavassa määriteltyä. Merkintä ei määrittele suoraan rakentamistehokkuut-

ta ja esitetyt tavoitteet korostavat maantasokerroksen toimintojen monipuolisuutta ja toiminnallisuutta. Keskusta sisältyy RKY-alueeseen ja mahdollisen lisärakentamisen tulee tapahtua alueen kulttuuriset arvot huomioon ottavalla tavalla.

Lähinnä Lahden moottoritietä sijaitsevat alueissa on yleiskaavassa varauduttu tilanteeseen, jossa moottoritien on muutettu kaupunkibulevardiksi. Pihlajamäen, Pihlajiston ja Viikin väliin sijoittuva alue on osoitettu laajempaa aluetta palvelevaksi liike- ja palvelukeskustaksi C1. Alue sijoittuu suurelta osin nykyiselle teialueelle, jonka rakentaminen mahdollistuu yleiskaavaan merkityn Lahdenväylän tunnelin toteuduttua. Kaavamääräyksen mukaan kyseessä on palvelu-, liike- ja toimitilapainotteinen keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle avautuvat tilat on osoitettava pääsääntöisesti liiketilaksi. Alue on kävelypainotteinen. Alue erottuu ympäristöönsä tehokkaampana ja toiminnallisesti monipuolisempana.

Liike- ja palvelukeskusta C1 -alueen reunavyöhyke on osoitettu Kanta-kaupunki C2:ksi, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle avautuvat tilat on osoitettava ensisijaisesti liike- tai muuksi toimitilaksi. Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muutoksissa on varmistettava kantakaupungille ominaisen, toiminnallisesti monipuolisen ja sekoittuneen rakenteen säilyminen sekä liike- ja toimitilojen riittävä määrä. Käyttötarkoituksen muutosten yhteydessä tulee tehdä alueellinen tarkastelu. Aluetta kehitetään kestävien kulkumuotojen, erityisesti kävelyn ja pyöräilyn, ehdoilla. Kaupunkibulevardeihin rajautuvilla alueilla korttelitehokkuus tulee olla pääsääntöisesti yli 1,8 ja keskeisten katujen varsilla kadulle avautuvat tilat on osoitettava ensisijaisesti liike- tai muuksi toimitilaksi. Siltä osin kuin alue leikkaa Porraskallion kohdalla valtakunnallisesti merkittävää RKY-aluetta, sen suunnittelussa otetaan huomioon alueen kulttuurihistorialliset arvot.

Pukinmäki

Jokeri 2 -pikaraitiotien suunnittelussa yleiskaavalla merkitty linjaus on ohjeellinen, ja sen sijainti tarkentuu jatkosuunnittelussa. Maakuntakaavassa yhteys on merkinnällä "pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli", joka on 2. vaihemaakuntakaavan mukaan kehittämisperiaatemerkintä. Suunnittelumääräyksen mukaan yhteysvälien tarkempi sijainti määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, että ne vahvistavat pääkaupunkiseudun verkostomaista rakennet-

ta. Jokeri 2 -pikaraitiotien yhteys Malmilta Paloheinään on yksi osa rai-
deliikenteen verkostoa. Jatkosuunnittelussa selvitetään vaihtoehdot tä-
män yhteyden toteuttamiseksi ja arvioidaan niiden vaikutukset.

Pukinmäen rantapuistossa kaavamerkintä A2 määrittelee alueen pää-
käyttötarkoituksen. Vantaanjokeen liittyvä osa Pukinmäen rantapuistos-
ta on osoitettu virkistys- ja viheralueeksi. Kaavan Kulttuuriympäristö-
teemakartta sisältää merkinnät valtakunnallisesti merkittävistä maisema-
alueista ja rakennetusta kulttuuriympäristöstä, jotka yleiskaavakar-
tan merkintöjen ohella ohjaavat jatkosuunnittelua oikeusvaikutteisina.

Yleiskaavassa on koko aluetta koskeva kaavamääräys: Valtakunnalli-
sesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvai-
kutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnit-
telussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittä-
vät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä
muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovittava
yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuu-
riympäristöarvot.

Vantaanjokilaakson arvokkaan maisema-alueen keskeiset arvot, kuten
jokilaakson pitkät näkymät, pellot ja kartanoympäristöt voidaan säilyttää
(Yleiskaavaselostus sivu 121).

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi ko-
ko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistys-
mahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Kaupunginhallitus on 13.3.2017 § 261 päättänyt hyväksyä Pukinmäen
rantapuiston ja Bockinpuiston luoteisosan puistokäytävän puistosuunni-
telman nro VIO 5835/1. Suunnitelman tavoitteena on luoda yleisilmeel-
tään monipuolinen viheralue, jonka läpi kulkee merkittävä ulkoilureitti.
Tavoitteena on säilyttää alueen ekologiset arvot ja vahvistaa alueen
asemaa osana Vantaanjoen laakson kulttuurimaisemaa ja viheraluei-
den verkostoa. Vantaanjoki on näkyvä osa puiston virkistys- ja maisema-
arvoja. Pohjoisosan metsikkö säilytetään. Päätöksen mukaan puis-
to voidaan rakentaa vuosina 2018–2020. Pukinmäen alueen arvot ja
ominaispiirteet sekä maastonmuodot huomioidaan jatkosuunnittelussa.

Katajanokka

Yleiskaavan kaavamääräys mahdollistaa pääkäyttötarkoitukseltaan
asuntovaltaisen alueen sisäisten viheralueiden säilymisen, vaikka var-
sinaista viher- ja virkistysaluemerkintää ei alueella olisi. Merkintä ei siis
tarkoita pelkästään asuin-, liike- ja julkisten palvelujen kortteleita. Tämä
täsmentyy asemakaavoituksessa. Puistoista ja rantareiteistä pyritään
pitämään huolta asemakaavoituksen yhteydessä. Katajanokan rantaa

koskee Helsingin rantoja yhdistävä yleistä rantareittiä tarkoittava yleiskaavamerkintä ja -määräys rantojen säilymisestä julkisina uusilla alueilla. Kantakaupungin virkistysalueena Katajanokan rantaa ei yleisesti voida pitää, mutta katajanokkalaisten virkistysalueena kylläkin. Matruusipuisto on yleiskaava 2002:ssa kerrostalovaltaista aluetta, eli sen mukaan olisi mahdollista kaavoittaa alue kärkeen saakka rakentamiseen jo nyt. Uudessa yleiskaavassa rakentamismahdollisuus ulotetaan sataman autojen odotusalueelle ja pysäköintialueelle. Näin ollen yleiskaava ei tuo Katajanokalle merkittävää muutosta voimassa olevaan yleiskaavaan verrattuna. Olemassa olevaa kaupunkirakennetta tiivistettäessä on erittäin haastavaa noudattaa tiukasti alueen alkuperäistä kaupunkisuunnittelukonseptia. Täydennysrakentaminen johtaa aina kompromisseihin. Rakentamisen, viheralueiden, rantareittien ja muiden ranta-aktiiviteettien tarkempi mitoitus ja sijoitus sekä mahdollisen kaupunginosapuiston rajausta ratkaistaan asemakaavavaiheessa. Perusperiaate yleiskaavassa on, että kaupungin rantoja kiertää yhtenäinen julkinen rantareitti. Yleiskaavan pääkartalla rantareitti on määräystekstissä ja yleiskaavan ehdotusvaiheessa tehdyllä uudella kantakaupungin teemakartalla omana karttamerkintään.

Yleiskaavan viestintä, osallistuminen ja vuorovaikutus on kuvattu pääpiirteissään selostuksen luvussa 5 (s. 150-154). Suunnittelun vaiheet ja yhteenveto kaavoituksen eri vaiheissa esitetyistä mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista sekä niiden johdosta kaavaan tehtyihin muutoksiin ja täydennyksiin on kuvattu selostuksen luvussa 6 (s. 155-163). Kaavaprosessin eri vaiheissa on lisäksi tehty vuorovaikutusraportit, joissa on esitetty yhteenvedot keskeisimmistä aiheista sekä annettu näihin vastineet. Kaikki yleiskaavaehdotuksesta annetut lausunnot ja muistutukset ovat olleet kaupunkisuunnittelulautakunnan käytettävissä ja lautakunnan esityslistan liitteinä kokonaisuudessaan. Sekä Katajanokan Huolto Oy:lle että Katajanokka-seura ry:lle on 28.6.2016 toimitettu kyseisissä muistutuksissa annettuihin sähköpostiosoitteisiin Kaupunkisuunnittelulautakunnan esityslista, pöytäkirjanote, muutoksenhakuohje ja vuorovaikutusraportti.

Yleiskaavan toteuttaminen edellyttää paikoin maaperän lujittamista, vakavuuden turvaamista ja pilaantuneen maan kunnostamista. Yleiskaava luo edellytykset jatkosuunnittelussa ottaa huomioon maaperä- ja kalliorakentamista koskevat lait, määräykset, ohjeet ja suositukset. (Kaava sisältää tulvasuojelua koskevan määräyksen. Aihepiirejä koskevaa tietoa on yleiskaavan Teknistaloudellista suunnittelua koskevassa liiteraportissa.

Yleiskaavassa muuttuva kaupunkikuva ja maisema on arvioitu kaavaselostuksen sivuilla 120-121. Kaavaan liittyvässä Maankäytön keskeiset muutosalueet -raportissa Katajanokan maankäytölle on annettu

useita alustavia maankäyttövaihtoehtoja, joissa rantojen virkistyskäyttö on otettu huomioon. Kaava ottaa huomioon Helsingin nykyisten ominaispiirteiden säilyttämisen tärkeyden määräämällä siitä koko kaava-aluetta koskevassa kulttuuriympäristöjä ja maisemaa koskevassa määräyksessä: Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Rantojen merkitys virkistyskäytön kannalta on myös tunnistettu. Koko kaava-aluetta koskevan kaavamääräyksen mukaan ”Rannat suunnitellaan julkisina uusilla rakentamisalueilla”.

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Kulosaari

Huolimatta yleiskaavan esitystekniikasta yleiskaavan luonto-, maisema-, virkistys ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset on arvioitu käyttäen hyväksi tarkkaa paikkatietoa ja lisäksi yleiskaavan pohjaksi tehtyjä väestöarvioita. Tämän voi todeta kaavan liitteenä olevista teemakartoista ja esimerkiksi luontovaikutusten arvioinnin liitekartoista. Kulttuuriympäristöjen osalta Kulosaarta koskeva RKY 2009 - merkintä on osoitettu Kulttuuriympäristö-teemakartalla, ja kulttuuriympäristön osalle on annettu kaavamerkintä A4, joka määrää korttelitehokkuudeksi alle 0,4. Yleiskaavan raportissa ”Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt” on todettu Kulosaaren huvilaympäristöt sivulla 50. Kaavassa on annettu koko kaava-alueen kulttuuriympäristöjä koskeva määräys. Kulttuuriympäristöraportti: http://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/yos_2014-17.pdf

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Teknos Oy:n tehdasalue, Pitäjänmäki

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes on luokitellut Teknos Oy:n sen käyttämien kemikaalien perusteella vaarallisten kemikaalien laajamittaista varastointia harjoittavaksi laitokseksi.

Laitoksen käyttämistä kemikaaleista merkittävimpiä ovat liuottimet. Maankäytön suunnittelua laitosalueen läheisyyteen koskevat ns. Seveso-direktiivin määräykset, jotka on pääosin toimeenpantu kansallisesti kemikaaliturvallisuuslain säännösin (L vaarallisten keikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 3.6.2005/390). Laitokselle on määrätty 1 kilometrin levyinen konsultointivyöhyke, jolla on kiinnitettävä erityistä huomiota riittäviin suojaetäisyyksiin suunnitellun maankäytön ja vaa-

raa aiheuttavan toiminnon välillä. Suojaetäisyyksillä tarkoitetaan mahdollisten poikkeustilanteiden seurausten edellyttämiä riittäviä etäisyyksiä laitoksen ulkopuoliseen toimintaan. Maankäytön suunnittelua koskee myös lausuntonmenettely, jossa suunnitelmista on pyydetty lausuntoa Tukesilta ja pelastusviranomaiselta. Teknos Oy:n Pitäjänmäen tehtaan konsultointivyöhyke on yhden kilometrin levyinen. Laitoksen normaalitoimintojen vaikutukset laitoksen ulkopuoliseen ympäristöön ovat vähäisiä. Tuotannossa syntyvistä liuotinpäästöistä valtaosa kerätään ja käsitellään laitoksen erillisessä yksikössä. Ilmaan pääsee haihtuvia orgaanisia yhdisteitä (VOC-yhdisteitä) vähäisiä määriä. Orgaanisilla liuottimilla on tyypillistä pienenäkin pitoisuutena tuntuva ominainen hajua. Hajun esiintyminen satunnaisesti on mahdollista erityisesti tehtaalla ja sen välittömässä läheisyydessä. (Asemakaava nro 12349, 27.4.2016 § 116 Sulkapolun ympäristö, selostus, s. 9-10)

Teknos Oy:n maankäytön suunnitteluun vaikuttavat vaaralliset kemikaalit ovat pääasiassa syttyviä kemikaaleja (käytännössä liuottimia). Vastaavanlaisissa laitoksissa lämpösäteilyn on arvioitu ylittävän pisimmillään noin 80 metrin etäisyydelle palopaikasta. Tämän lisäksi on otettava huomioon tulipalossa syntyvät myrkylliset savukaasut, joilta on voitava suojautua sisälle (edellyttää mahdollisuutta sulkea ilmastointi). Selvityksen perusteella tarkastelluista onnettomuuskenaarioista laajin maan tasolla leviävä vaikutus on nestekaasuräjähdyksen ylipaineella (5kPa) noin 90 metrin etäisyydelle. Tuotantotilojen liuotinpalossa syntyvien palokaasujen määrä voi aiheuttaa vaaraa 20 metrin korkeudessa noin 150 metrin etäisyydelle. Kaupunkisuunnitteluviraston teettämän onnettomuusvaarojen kartoituksen ja vaikutustenarvioinnin (Teknos Oy:n Pitäjänmäen tehtaalla onnettomuuksien vaikutusten arviointi, Pöyry Finland Oy, 7.12.2015) perusteella ei todettu Sulkapolun asemakaava-alueelle ulottuvia vaaraa aiheuttavia lämpösäteilyvaikutuksia, räjähdyspainevaikutuksia tai kaasumaisten yhdisteiden pitoisuuksia.

Teknos Oy:n liuotemaalituotannon laajennushanketta koskevaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (Teknos Oy:n liuotinmaalituotannon laajennushankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus, Viitek Oy, 19.5.2000) mukaan korkeimmat ilmaan pääsevät haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) pitoisuudet muodostuvat hiilivetyjen polttolaitosten häiriöiden aikana ja ovat siten satunnaisia ja kestoaltaan lyhytaikaisia sekä esiintyvät mallilaskelmien mukaan lähinnä tehdasalueilla. Lyhyen ja pitkän ajan pitoisuuskeskiarvot alenevat voimakkaasti edettäessä kauemmaksi päästölähteistä. YVAN mukaan suurimmiksi riskitekijöiksi todettiin palavien nesteiden varastointi, käsittely sekä niihin liittyvä tulipaloriski. Laajamittaisen kemikaalivuodon mahdollisuus tehdasalueen ulkopuolelle on pieni, joten vaikutukset ihmisille ja ympäristölle mahdollisen kemikaalivuodon tapahtuessa jäävät vähäisiksi. YVAN mukaan onnettomuustilanteista suurimman uhan muodostaa tulipalo ja

sen seurauksena ympäristöön leviävät savu, noki ja mahdollisesti myrkylliset savukaasut. Muut riskit ovat kemikaalien luonteesta ja käsittelymääristä johtuen vähäisiä.

Yleiskaavan mukainen maankäytön tiivistäminen, erityisesti asuinrakentamisalueiden merkittävä lisääminen, saattaa aiheuttaa tarvetta sijoittaa herkkiä toimintoja, kuten asumista, ympäristöhäiriöitä tai vaaraa aiheuttavien toimintojen läheisyyteen. Riittävien suojaetäisyyksien varmistaminen on aina tarpeen tavoiteltaessa uutta maankäyttöä teollisuusalueiden ja muiden häiriöitä tai riskejä aiheuttavien kohteiden läheisyyteen. Toimintojen selvittäminen on tarpeen, vaikka toimintoja ei kemikaalien käytön tai varastoinnin määrien perusteella luokiteltaisi suuronnettomuus vaaraa aiheuttavaksi. (Kaavaselostus, s. 128)

Tukes on yleiskaavasta antamassaan lausunnossa todennut, että kaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa, ettei erityisen haavoittuvia kohteita kuten päiväkotia, sairaaloita, kouluja, hoitolaitoksia tai merkittäviä kokoontumistiloja, joiden tyhjentäminen onnettomuustilanteissa on vaikeaa, sijoiteta vaarallisten kemikaalien laajamittaista käsittelyä ja varastointia harjoittavien laitosten läheisyyteen.

Jatkosuunnittelussa, kuten mahdollisten osayleiskaavojen tai asema-kaavojen laatimisen yhteydessä selvitetään yksityiskohtaisemmin toimintojen ympäristövaikutukset ja mahdolliset riskit sekä määritellään suojaetäisyydet, tarvittavat tekniset suojaukset ja kaavamääräykset, joilla huolehditaan ympäristöhäiriöiden ja riskien vaikutusten hyväksyttävyydestä muuttuvan maankäytön kannalta. Jatkosuunnittelussa on myös kiinnitettävä riittävää huomiota teollisuuden ja muiden ympäristöhäiriöitä tai riskejä aiheuttavien kohteiden toimintaedellytysten turvaamiseen niille osoitetuilla alueilla. Väylien mahdollisen muuttamisen ja muun kuljetusreittien suunnittelun yhteydessä on huolehdittava vaarallisten aineiden kuljetusreittien turvaamisesta. (Kaavaselostus s. 128)

Koko kaava-alueella koskevan yleismääräyksen mukaan "Yleiskaava-alue suunnitellaan kaikkialla toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys sekä terveellisyys ja turvallisuus, asumisen ja elinkeinoelämän tarpeet sekä palvelujen saavutettavuus huomioon ottaen käyttäen hyväksi olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta".

Kuten yleiskaavan tavoitteista on tämän lausunnon alussa todettu, yleiskaavan tulee varmistaa myös vahvat ja toimivat yritys- ja työpaikka-alueet ja turvata kaupungin elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Tavoite on, että Pitäjänmäki pysyy merkittävänä työpaikka-alueena tulevaisuudessakin. Keskustan jälkeen se on toiseksi suurin työpaikka-alue Helsingissä, ja sillä on erinomainen seudullinen saavutettavuus, joka parantuu Raide-Jokerin myötä entisestään. Alue kuitenkin muuttuu

ja tiivistyy. C1 –merkintä mahdollistaa Teknos Oy:n toiminnan jatkumisen alueella, mutta pidemmällä aikavälillä myös asemanseudun tiivistymisen, mikä on yleiskaavan yhtenä tavoitteena. Asuinaluevaraus eteläpuolella liittyy Raide-Jokerin linjaukseen.

Voimassa olevassa Yleiskaava 2002:ssa Teknos Oy sijaitsee alueella, joka on osoitettu kerrostalovaltaiseksi alueeksi. uusi yleiskaava ei Teknos Oy:n osalta muuta tilannetta.

Rudus Oy:n toimitila-alue, Konala

Konalan työpaikka-alue ja yleisemmin Vihdintien varsi on merkitty laajalti toimitila-alueeksi. Kaupunkibulevardin raideliikennetarkoituksien myötä sen asema kaupunkirakenteessa paranee huomattavasti. Ydinkeskustaa lähinnä olevat alueet on merkitty kantakaupungiksi. Merkintä kuitenkin mahdollistaa nykyisten yritysten jatkumisen alueella ja uusien yritysten syntymisen, mutta se mahdollistaa samalla asuntorakentamisen. Konala on muuttumassa osin asumiseen. Yleiskaavakartalla on tarkistettu toimitila-alueen rajausta ehdotusvaiheessa käydyn vuorovaihtuksen perusteella, ja Rudus Oy:n alueella on muutettu 3 ruutua toimitila-alueeksi.

Yleiskaavan yhtenä tavoitteena on varmistaa vahvat ja toimivat yritys- ja työpaikka-alueet. Yleiskaavan tavoitteena ei ole muuttaa toimivaa yritysalueita asutuskäyttöön. Nykyisten yritysalueiden säilyttäminen on kaupungille tärkeää, koska kaupungissa täytyy olla alueita myös sellaiseen tuotannolliseen toimintaan, jonka lähellä ei voi sijaita asumista esimerkiksi tuotannon, liikenteen ja kuljetusten aiheuttamien häiriöiden takia. Riittävän laajat ja yhtenäiset yritysalueet mahdollistavat yritysten yhteistyön ja hyötymisen toistensa läheisyydestä.

Tuomarinkylän kartano

Kulttuuri- ja maisema-arvojen huomioiminen on otettu osana kaavatyötä huomioon siten, että kaavakartalla näkyy selkeästi virkistys- ja viheraluemerkinnällä osoitettu Tuomarinkylän kartanonmäkeä ympäröivä avoin peltoalue, joka mahdollistaa kulttuuriympäristön arvojen vaalimisen asemakaavojen, maakuntakaavan ja valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (mm. valtakunnallisesti arvokas maisema-alue) mukaisesti. Rakentaminen on sijoitettu Uusipellon alueelle, joka on kulttuuriympäristön ydinalueiden kannalta syrjäinen.

Samalla on arvioitu ratsastus- ja koiratoimintojen ja yleisen virkistyskäytön edellytykset. Ratsastuskeskus voi säilyä asemakaavassa osoitetulla paikallaan. Koirakeskuksen säilyttämiselle ja siirtämiselle on esitetty vaihtoehtoja kaavaselostuksen sivulla 36. Kaavaratkaisun vaikutusarviointi perustuu Tuomarinkylän kartanon kulttuuriympäristöön koh-

distuvien vaikutusten osalta kaavan oikeusvaikutteisessa teemakartassa osoitettuihin valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristökohteiden arvoihin ja yleiskaavan kulttuuriympäristöselvitykseen "Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt". Kyseisen raportin sivulla 52 on mainittu Tuomarinkylän kartanon ympäristöhistoriallinen selvitys.

Koko kaava-alueita koskevan yleismääräyksen mukaan "valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot." Kaavaselostuksen sivuilla 99 ja 122 on kulttuuriympäristöä koskevat määräykset ja kaavamääräysten tulkintaohje sekä Tuomarinkylän kartanon maisema- ja kulttuuriympäristöä koskeva vaikutusten arviointi.

Kaavaratkaisu perustuu olemassa olevaan katu- ja joukkoliikenneverkkoon, jota kaava antaa mahdollisuuden täydentää. Tuomarinkylän kartanon alueen pääkäyttö on virkistys- ja viheralue, ja pikaraitiotien linjaus on osoitettu alueella ohjeellisena.

Alueella on lainvoimaiset asemakaavat. Yleiskaava ei kumoa asemakaavoja vaan ohjaa mahdollisten kaavamuutosten tekemistä. Rakentamista ei ole osoitettu ratsastuskeskuksen asemakaava-alueelle vaan yhdyskuntarakennetta täydentävästi Itä-Pakilan pohjoispuolelle, jossa sielläkin on suojeluasemakaava nro 10331 vuodelta 1998. Eri harrastuslajien maankäyttötarpeita on käsitelty yleiskaavassa yleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella ja tasapuolisesti.

Vuorovaikutus Tuomarinkartanoa koskevassa asiassa on ollut vähintäänkin keskimääräistä laajempaa ja valittajien huoli harrastus-, virkistys- ja elinkeinotoimintojen kehittämisestä on otettu huomioon kaavan tavoitteiden mukaisesti (vuorovaikutusraportit). Suurin osa mielipiteissä ja muistutuksissa esitetyistä asioista on asemakaava- ja toteutustason asioita. Mielipiteet on otettu huomioon siten, että kaavaratkaisuun on tehty muutos luonnosvaiheen jälkeen vähentämällä rakentamiseen osoitettua aluetta. Maakuntakaavaan nähden kyse on kaavan täsmennyksistä. Muutoksessa on pyritty ottamaan huomioon paremmin ratsastuksen ja koiraharrastuksen tarpeet ja sovittamaan rakentamista niin, että toimintojen ja kulttuuriympäristö- ja luontoarvot voidaan säilyttää. Yleiskaavaselostuksen sivulla 36 on esitetty vaihtoehtoja Tuomarinkylän rakentamiselle. Kummassakin kuvassa ratsastus- ja koirakeskuksen toiminnat on otettu huomioon. Vuorovaikutus on kuvattu Vuorovaikutusraportissa IV.

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Yleiskaava ei estä Tuomarinkylän kartanon ratsastuskeskuksen kehittämistä eikä uuden maneesirakennuksen rakentamista. Harrastustoiminnan kehittäminen ja laajeneminen Helsingissä on yleiskaavan kannalta toivottavaa. Kasvava kaupunki tarvitsee lisääntyvässä määrin harrastusmahdollisuuksia. Yleiskaavassa on pyritty turvaamaan nykyiset harrastustoiminnat, mutta myös kehittämään ja laajentamaan niitä. Tämä on tuotu useasti esiin myös vuorovaikutustilaisuuksissa ja tapaamisissa alueen harrastustoimintaa ylläpitävien yhdistysten kanssa.

Kulttuuriympäristön keskeisimmät arvot kartanonmäen ja Vantaanjokilaakson avoimeen maisemaan liittyen voidaan säilyttää. Ratkaisu edellyttää rakentamisen, harrastustoimintojen, pysäköinnin ja kulttuuriympäristöarvojen yhteensovittamista tarkemmassa suunnittelussa. Ratsastusreitistö on mahdollista säilyttää alueelle sijoitettavasta rakentamisesta huolimatta vaihtelevana ja monipuolisena. Turvallisuusnäkökulma reitistöjen osalta selvitetään tarkemmassa suunnittelussa.

Puistola

Puistolan asemanseudulla ja Suuntimopuistossa on Lähikeskusta – merkintä. Se on keskusta-alue, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Kaava mahdollistaa palvelujen sijoittamisen Puistolaan. Yleiskaavan ruutuihin perustuva esitystapa, jossa on merkitty ainoastaan yksi pääkäyttötarkoitus, mahdollistaa alueiden sisäisten viheralueiden säilyttämisen. Yleiskaavan tavoitteena on olla strateginen dokumentti, joka ohjaa mitoituksella ja pääkäyttötarkoitusmerkinnällä alemman kaavatason suunnittelua. Vasta asemakaavatasoinen tarkastelu mahdollistaa riittävän perusteltujen aluerajausten tekemisen. Koko kaava-aluetta koskevan yleismääräyksen mukaan vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata.

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Malminkartano

Muinaismuistolain suojaamat kohteet tullaan huomioimaan asemakaavoitusvaiheessa. Koko kaava-aluetta koskee yleismääräys, jonka mu-

kaan suunnittelussa tulee ottaa huomioon mm. muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet.

Koko kaava-aluetta koskevan yleismääräyksen mukaan vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata. Kaavamääräysten tulkintataulukossa kaavaselostuksessa on avattu määräyksen tulkintaa lauseella: ”Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden osalla viheralue ei saa kurotua umpeen.”

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Malminkartanossa käynnistyy lähitulevaisuudessa kaavahankkeita, joissa tutkitaan uuden asuntorakentamisen, pysäköintiratkaisujen ja palvelujen sijoittumisen mahdollisuuksia. Lisäksi tarkastellaan täydennysrakentamisen mahdollisuuksia ja alueen kehittämistä laajemmin. Uudistukseen liittyy myös viherympäristön parantaminen.

Töölön kisahalli / Mäntymäen kenttä

Mäntymäen alueelle Nordenskiöldinkadun ja Mannerheimintien varteen sekä Mäntymäen kentän kohdalle on lisätty kantakaupunkimerkintää osittain Olympiarakennusten (Olympiastadion, Uimastadion ja Kisahalli) muodostamalle RKY-alueelle.

Koko kaava-aluetta koskee yleismääräys, jonka mukaan ”valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovitettava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot”.

Kulttuuriympäristöt- teemakartalla todetaan, että valtakunnallisesti merkittäviä maisema- ja kulttuuriympäristöjä ja muinaismuistoja koskevassa suunnittelussa on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa. Tämä varmistaa sen, että kulttuuriympäristön arvoja tulkitaan riittävällä asiantuntemuksella.

Kantakaupunki C2 -merkintä on ”keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena.” Kaavamääräysten tulkintaohjeen mukaan ”kantakaupunki on keskusta-alue, johon kuuluu toiminnallisesti eri tavoin pai-

nottuneita sekä tehokkuudeltaan ja kaupunkirakenteeltaan erilaisia aluekokonaisuuksia. Asumisen ja toimitilojen lisäksi kantakaupungissa sijaitsee laajoja hallinnon ja julkisen palvelujen alueita. Myös virkistysalueet ja historialliset puistot ovat osa kaupunkirakennetta. Vanhan kantakaupungin osalta merkinnän alueella on kulttuurihistoriallisia, rakennustaiteellisia ja maisemakulttuurin arvoja, joita on selitetty tarkemmin Kulttuuriympäristöt-teemakartassa.”

Kantakaupungin alueella Kantakaupunki-merkinnällä on merkitty sellaisia virkistykseenkin kannalta merkittäviä alueita, jota ei kuitenkaan ole tarkoitus muuttaa. Kantakaupunki-merkintä mahdollistaa edelleen hyvin erilaisia alueita niiden omista lähtökohdista käsin ja kulttuurihistorialliset arvot huomioon ottaen.

Koko kaava-alueella koskee yleismääräys, jonka mukaan ”ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata.”

Yleiskaavan kaavamääräykset välittävät valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten tavoitteet otettavaksi huomioon tarkempiasteisessa kaavoituksessa ja mahdollistavat Olympiarakennusten kokonaisuuden arvojen säilymisen.

Töölön kisahallin aluetta koskevat kulttuuriympäristöselvitykset on to-dettu Helsingin yleiskaavan ”Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt” -raportissa (s. 53) sekä kantakaupunkia koskevassa selvityksessä ”Kantakaupungin ja ydinkeskustan kehittäminen” (s.15).

Sisältövaatimusten ja selvitysten riittävyyden osalta viitataan lisäksi koko kaava-alueen kulttuuriympäristöarvojen, luontoarvojen ja virkistysmahdollisuuksien huomioon ottamista koskevaan vastineeseen.

Lapinlahden sairaala-alue

Yleiskaavan kaavamääräykset välittävät valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten tavoitteet otettavaksi huomioon tarkempiasteisessa kaavoituksessa ja mahdollistavat Lapinlahden sairaala-alueen keskeisten arvojen säilymisen. Alue on osoitettu kaavassa merkinnällä: Kantakaupunki C2, Kes-kusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena.

Lapinlahden sairaala-aluetta koskevat kulttuuriympäristöselvitykset on todettu Helsingin yleiskaavan ”Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt” -raportissa (s. 54).

Koko kaava-aluetta koskee kaavamääräys: Valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt-teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Lapinlahden sairaala-aluetta koskeva kaavamerkintä Kantakaupunki C2 perustuu kantakaupungin ja ydinkeskustan laajentamista koskevaan selvitykseen, jossa sivulla 31 on esitetty uusia rakennuksia Länsiväylän bulevardiin liittyen.

Pikselimuotoisessa yleiskaavassa on perusteltua esittää keskustan laajentamista koskevat tavoitteet bulevardin ympäristössä. Lapinlahden sairaalan alueella on asemakaava, jossa alue on suojeltu. Suojelukaa-
van mahdollistamat toiminnot liittyvät sosiaalitoimeen ja terveydenhuoltoon (YS-merkintä). Lisäksi alueella on suojeltu puisto. Nämä toiminnot on luontevinta liittää Kantakaupunki C2 –kaavamerkintään.

Lapinlahden sairaalan puisto kuuluu Kantakaupunki-teemakartan historiallisten puistojen joukkoon. Teemakartan jaottelu perustuu Helsingin maisemakulttuuri-karttaan, joka on esitetty Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt -raportissa. Lapinlahden sairaalan puisto kuuluu kategoriaan kantakaupungin muut arvokkaat ja ajalleen tyypilliset puistot.

Kantakaupungin alueella Kantakaupunki-merkinnällä on merkitty sellaisia virkistykseenkin kannalta merkittäviä alueita kuten Lapinlahden sairaala-alue, jota ei kuitenkaan ole tarkoitus muuttaa. Kantakaupunki C2 -merkintä mahdollistaa edelleen hyvin erilaisia alueita niiden omista lähtökohdista käsin ja kulttuurihistorialliset arvot huomioon ottaen.

Kuten edellä olevasta voi todeta, kaavakartan ja teemakartan merkinnät eivät ole Lapinlahden sairaala-alueen osalta ristiriitaiset.

Yhdyskuntatekninen huolto

Yleiskaavaan on merkitty vain vähäinen osa yhdyskuntateknisen huollon kannalta tärkeistä järjestelmätasoisista kohteista. Kaavan sanallisen yleismääräyksen mukaan ”kaikille alueilla saa sijoittaa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevia tiloja ja laitteita. Kantakaupungissa saa sijoittaa myös suuria energiantuotantoon liittyviä laitoksia. Rakennettavien ja

rakennettujen alueiden aluevarauksiin sisältyvät seudulliset energia- ja vesihuoltoverkostot ja laitokset suoja-alueineen.”

Yhdyskuntateknisen huollon käyttötarkoituksmerkinnällä on osoitettu Vuosaaren voimalaitos, Pitkälän ja Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitokset sekä Viikinmäen jätevedenpuhdistamo. Kantakaupungin suurten energiantuotantolaitosten toiminnan jatkuvuus on turvattu erillisellä kaavamääräyksellä. Teemakartalla esitetyt ja muut laitosalueet kehittyvät muiden yleiskaavan käyttötarkoituksmerkintöjen osana tarkentuen asemakaavoituksessa ja muussa suunnittelussa. Teemakartalla on esitetty kaavaohjauksen kannalta merkittävimpiä laitos- ja opeointipaikkoja sekä putkia ja kaapeleita. Maakuntakaavojen yhdyskuntateknisen huollon kaavamerkinnoistä ja –määräyksistä on kerrottu kaavaselostuksen teknistaloudellisessa liiteraportissa. Yleiskaavan yleismääräyksen mukaan rakennettavien ja rakennettujen alueiden aluevarauksiin sisältyvät seudulliset energia- ja vesihuoltoverkostot ja –laitokset suoja-alueineen.

Yleiskaava-alueella on runsaasti muita huollon toimivuuden kannalta merkittäviä aluekohteita ja verkostoja. Niihin kohdistuvat maankäyttömuutosten vaikutukset tarkentuvat asemakaavoituksessa ja muussa suunnittelussa.

Yleiskaavan kaavakartta ja –määräykset ottavat huomioon maakuntakaavojen ohjausvaikutuksen. Yhdyskuntateknisen huollon ja muiden maankäyttötoimintojen yhteensovittamistarve on mahdollista ottaa huomioon vasta yleiskaavan jälkeisissä työvaiheissa. Yhdyskuntateknistä huoltoa on hyvin monenlaista muodoltaan ja vaikutuksiltaan, ja sitä sijaitsee mm. Natura-alueilla. Lähtökohtaista yhdyskuntateknisen huollon ja muiden maankäyttötoimintojen yhteensopimattomuutta ei yleiskaavavaiheessa voi osoittaa.

Tiivistyvässä kaupungissa varsinaisen huoltotarpeen läheisyydessä huolto siirtyy enenevässä määrin maan alla tehtäväksi. Huoltoketjussa yli jäävän materiaalin hyödyntämispotentiaalin selvittämisen ja koneellisen hoidon tarve kasvavat. Tältä osin huollon infrastruktuurin nykyistä kalliimmaksi tulemisen todennäköisyys kasvaa. Huollon toteuttamista koskevien kitkatekijöiden todennäköisyys kasvaa, jolloin huollon tuottaminen muuttuu entistä haastavammaksi ja tapauskohtaisemmaksi. Tarve tuottaa korkealaatuisemmin toteutettavia huoltopalveluita lisääntyy keskustamaisesti rakennettavien alueiden määrän kasvaessa.

Ilmalan varikkoalue

Junaliikenteen varikkotoiminnoille on varattu tilaa edelleen yleiskaavassa ja esimerkiksi Ilmalan alueen kaavamerkinnoista on neuvoteltu yhdessä maanomistajan eli VR-yhtymän kanssa. Neuvottelussa maano-

mistajan edustaja on esittänyt toivomuksen, että aluetta voisi tulevaisuudessa kehittää myös muuhun käyttöön. Junaliikenteen varikkojen kehittämistavoitteet Helsingin seudulla tulee ratkaista yleiskaavan jatkotoina yhteistyössä valtion, junaliikenteen opetaattoreiden ja muiden seudun toimijoiden kanssa. Kantakaupunki-merkintä ei estä varikon pysymistä pääradan ja Veturitien välisellä alueella, mutta antaa mahdollisuuden kehittää aluetta pitkällä aikavälillä myös muille kaupunkitoiminnoille, esimerkiksi toimitiloille.

Uuden yleiskaavan nojalla Ilmalan varikkoalueen nykyisen käytön on mahdollista jatkaa. Yleiskaava ilmaisee mihin suuntaan alue kehittyä, jos nykyinen toiminta alueella lakkaa.

Esteellisyysväitteet

Kaupunki katsoo, että esitetyt esteellisyysväitteet eivät ole perusteltuja. Asian käsittelyyn ei ole osallistunut esteellisiä henkilöitä.

Oikeudenkäyntikulut

Kaupunginhallitus kiistää valittajien oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Vedoten hallintolainkäyttölain 74 §:n 2 momenttiin kaupunginhallitus katsoo, että oikeudenkäynti ei ole aiheutunut viranomaisen virheestä eikä päätös ole virheellinen eikä puutteellinen.

Valituksissa ei ole tuotu esiin mitään sellaista, jonka perusteella kaupungin voitaisiin katsoa rikkoneen MRL 9, 54, 158 tai 160 §:n säännöksiä. Kaavapäätös ei ole syntynyt kuntalain 90 §:n tarkoittamalla tavalla virheellisessä järjestyksessä eikä päätös muutenkaan ole lainvastainen.

Yhteenveto

Kaupunginhallitus toteaa, että valituksissa ei ole esitetty sellaisia laillisuusperusteita, joiden perusteella osayleiskaavapäätös tulisi kumota. Kaava täyttää MRL 39 §:n sisältövaatimukset ja perustuu lain edellyttämiin riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin, eikä se ole MRL 39 §:n 4 momentin tarkoittamalla tavalla kohtuuton. Kaavapäätös ei siten ole syntynyt kuntalain 90 §:n tarkoittamalla tavalla virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen.

Kaupunginhallitus pyytää valituksen hylkäämistä perusteettomana ja sen jättämistä tutkimatta päätöksen tarkoituksenmukaisuuteen kohdistuvilta osin.

Lisätiedot

22.05.2017

Taina Lehtinen, kaupunginasiainjohtaja, puhelin: 310 36552
taina.lehtinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 569

Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston päätöksestä tehdyistä valituksista koskien Vartiosaaren osayleiskaavaa

HEL 2016-014011 T 03 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Helsingin hallinto-oikeudelle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunginvaltuusto on 26.10.2016 § 273 hyväksynyt 48. kaupunginosan (Vartiosaari) Vartiosaarta ja sitä ympäröivää vesialuetta koskevan osayleiskaavaehdotuksen 24.11.2015 päivätyn ja 15.5.2016 sekä 21.9.2016 muutetun piirustuksen numero 12373 mukaisena ja osayleiskaavaselostuksesta ilmenevin perustein oikeusvaikutteisena osayleiskaavana.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavaan toivomusponnen: Hyväksyessään Vartiosaaren osayleiskaavan valtuusto edellyttää, että Vartiosaaren itäosassa sijaitsevat kalliot pyritään säilyttämään mahdollisimman luonnontilaisina.

Museovirasto ja Helsingin Vartiosaaren asukasyhdistys ovat 28.11.2016,

on 29.11.2016,

ja Vartiosaari-seura ry ovat 2.12.2016,

Asunto Oy Revonpoukama, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry, Laajasalo - Degerö Seura ry, Laajasalon pienkiinteistöyhdistys ry ja Asunto Oy Helsingin Riitankuja 2, ovat 5.12.2016 valittaneet Vartiosaaren ja sitä ympäröivän vesialueen osayleiskaavan hyväksymisestä Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeus on pyytänyt kaupunginhallitusta hankkimaan valitusten johdosta kaupunginvaltuuston lausunnon. Lausunnon määräaika Helsingin hallinto-oikeudelle on 31.5.2017.

Valitusten keskeinen sisältö

Valituksissa on vaadittu kaupunginvaltuuston päätöksen 26.10.2016 § 273 kumoamista lainvastaisena ja sen palauttamista uudelleen valmisteltavaksi ja käsiteltäväksi.

Lisäksi valituksissa on vaadittu, siltä osin kuin Helsingin uudesta yleiskaavapäätöksestä (kaupunginvaltuusto 26.10.2016 § 272) tehdyissä valituksissa sivutaan Vartiosaaren alueen maankäyttöä, valitukset tulisi käsitellä samanaikaisesti Vartiosaaren osayleiskaavapäätöstä (kaupunginvaltuusto 26.10.2016 § 273) koskevien valitusten kanssa.

Valittajat ovat valitustensa perusteina todenneet muun muassa, että osayleiskaava on olennaisessa ristiriidassa kulttuuriperintöä koskevien ja ylikunnalliseen virkistyskäyttöön osoitettujen alueiden ja viherverkostoa koskevien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa, eikä kaavalla soviteta yhteen lainmukaisesti valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Tämän vuoksi osayleiskaava Vartiosaaren osalta on MRL 24 §:n vastainen. Osayleiskaava on Vartiosaaren osalta olennaisessa ristiriidassa maakuntakaavan Helsingin seudun valkoisia alueita koskevan suunnittelumääräyksen kanssa. Osayleiskaava on olennaisessa ristiriidassa MRL 39 §:ssä säädettyjen yleiskaavan sisältövaatimusten kanssa rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaalimisen osalta. Rakentamisen seudullisuutta tulee arvioida kokonaisuutena, eikä osahankekohtaisesti. Tehdyt selvitykset ovat puutteellisia (lajirikkaat korento- ja kuoriaiskannat, sammal- ja jäkäläesiintymät ja lähteet on selvittämättä eikä vaikutuksia lepakoihin ei ole riittävästi selvitetty). Selvitykset eivät ole vaikuttaneet kaavan sisältöön. EU:n luontodirektiiviä ja luonnonsuojelulainsäädäntöä ei ole otettu huomioon, esimerkiksi lepakoiden osalta.

Kaava on LSL 6.3 §:n vastainen. Helsingin hiljaisten alueiden kehittäminen on laiminlyöty. Hyvä hallintotapa ja suhteellisuusperiaate on sivuutettu, kun yksityisille tonteille on esitetty viheralueita, mikä on maanomistajien tasapuolinen kohtelun vastaisia. Viheralueiden mitoituseriaate on sivuutettu. Saariston kehittämisestä annetun lain 8 §:n vastainen, kerrostalovaltainen kaavaratkaisu turmelee lain 2 §:ssä tarkoitettua Vartiosaaren ja Helsingin itäisen saariston maisemakuvaa ja luontoa ympäristöhaitoilla, vaikka suunnittelun tulisi suojella niitä. Joukkoliikenneyhteyden kustannukset on ilmoitettu harhaanjohtavasti. Vuorovaikeutus ei ole ollut tasapuolista, eikä täytä MRL 6 ja 62 §:n velvoitteita.

on lisäksi todennut, että osayleiskaava on ristiriidassa Helsingin uuden yleiskaavan kanssa. Osayleiskaavassa mm. AP-alue ylittää pituudeltaan yleiskaavan pikseliesittämistävän tarkkuuden, mikä aiheuttaa kohutuotonta haittaa maanomistajalle. Kaava on maakuntakaavan vastainen

(vihersormi, ekologinen yhteys, pinta-alasta suurin osa luontoarvoiltaan monipuolista metsää, mikä huomioitava esitettyä laajemmin. Uhanalaisten luontotyyppien ja lajien huomioimisessa on puutteita. Uhanalainen salokäävän (VU) esiintymispaikka tulee säilyttää, kaavassa AK-alueita. Helsingin metsien kääpäselvityksen (2011) mukaan Vartiosaari on kääpälaajien arvokas alue. Kääpäselvityksen kehittämissuositusta ei ole huomioitu. Ekologiset yhteydet katkaistaan.

Valitusoikeus ja määräajan noudattaminen

Kuntalain 92 §:n 1 momentin mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Muutoksenhakijoiden kotipaikka on Helsinki. Muutoksenhakijoilla on siten asiassa valitusoikeus.

MRL 191 §:n nojalla museovirastolla on oikeus toimialaansa kuuluvassa asiassa valittaa kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä.

Kuntalain 93 §:n mukaan kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kaupunginvaltuuston 26.10.2016 päivätty pöytäkirja § 273 on pidetty yleisesti nähtävillä Helsingin kaupungin kirjaamossa 4.11.2016. Valitukset on toimitettu hallinto-oikeudelle 28.11.2016, 29.11.2016, 2.12.2016 ja 5.12.2016. Valitukset on siten toimitettu hallinto-oikeudelle määräajassa.

Lausunto valituksen johdosta

Helsingin kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen.

Oikeuspalvelut toteaa, että kaupunginhallituksen tulisi antaa valituksen johdosta hallinto-oikeudelle seuraava lausunto. Lausunto on laadittu yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Valituksen hylkääminen ja tutkimatta jättäminen

Kaupunginhallitus pyytää jäljempänä esitettävien perusteiden, kaupunginvaltuuston päätöksestä 26.10.2016 § 273 ilmenevien perusteiden sekä muiden valmisteluasiakirjoista ilmenevien seikkojen perusteella valituksen hylkäämistä.

Kaupunginvaltuuston päätös ei ole syntynyt maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavaa koskevien sisältövaatimusten, vaikutusten selvittämistä koskevien säännösten tai menettelysäännösten vastaisesti. Kaava perustuu lain edellyttämiin riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaupun-

ginvaltuuston päätös ei ole syntynyt myöskään kuntalain 90 §:n tarkoittamalla tavalla virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös muutenkaan ole lainvastainen. Lisäksi kaupunginhallitus viittaa kaavaselostukseen, jossa on maankäyttö- ja rakennuslain 40 §:n 2 momentin mukaisesti esitetty yleiskaavan perusteet.

Kaupunginhallitus pyytää valituksen tutkimatta jättämistä siltä osin kuin se kohdistuu valtuuston päätöksen 26.10.2016 § 273 ja siihen sisältyvien kaavaratkaisujen tarkoituksenmukaisuuteen.

Perusteet

Vartiosaaren suunnittelun tavoitteet (Vartiosaaren osayleiskaavan selostus, s. 9 ja 33, selostuksen liite s. 3(6))

Vartiosaari on kooltaan noin 82 hehtaaria, ja se on pääosin virkistys- ja lomakäytössä. Saari on maastoltaan ja luonnonoloiltaan vaihteleva ja rikas. Rantoja kiertää kulttuurihistoriallisesti arvokas vanha huvila-alue. Helsingin kaupunki omistaa noin 90 % saaren maa-alueesta ja noin puolet alueen rakennuskannasta. Vartiosaari sijaitsee noin seitsemän kilometrin päässä Helsingin keskustasta linnuntietä. Suunnittelualueeseen kuuluvat Vartiosaari ja sen välittömässä läheisyydessä olevat Poikasaari, Kiekko, Ramsinkivi ja Kanasaari sekä ympäröivät merialueet, yhteensä noin 142 hehtaaria).

Helsingin kaupunkisuunnittelu on viime vuosina pyrkinyt yhä voimakkaammin tukeutumaan hyviin joukkoliikenneyhteyksiin, ja kaupunkirakenteen hajaantumista entistä laajemmalle alueelle pyritään hillitsemään. Kaupunkirakennetta tiivistämällä ja joukkoliikenneyhteyksien varsille rakentamalla voidaan vähentää liikenteen energiankulutusta ja muita liikenteen haittoja. Kantakaupungista siltojen kautta Kruunuvuorenrantaan suunnitellun raitiotien jatkaminen Vuosaaren luo mahdollisuuksia ja perusteita kaupunkirakenteen tiivistämiselle uuden raitiotielinjan asemien tuntumaan. Tavoitteena on myös parantaa jalankulku- ja pyöräilyverkostojen jatkuvuutta ja turvallisuutta ja liittää Vartiosaari osaksi Itä-Helsingin kaupunkirakennetta ja keskustasta Vuosaaren rakentuvaa saaristokaupunginosien nauhaa. Tavoitteena on parantaa Vartiosaaren saavutettavuutta ja liittää se silloilla Laajasaloon ja Vuosaaren.

Tavoitteena on suunnitella Vartiosaaresta monipuolinen, erityyppisiä asuinalueita ja asumismuotoja sisältävä kaupunginosa, jossa on monipuolinen väestörakenne ja joka tarjoaa laadukkaita ja myös kohtuuhintaisia asumisvaihtoehtoja. Vartiosaari tarjoaa hyvät edellytykset vetovoimaiselle uudelle kaupunkirakentamiselle ja asuinalueelle ainutlaatuisessa paikassa: saarella meren äärellä.

Vartiosaaren kulttuurihistoriallinen huvila-alue ja luontokohteet liitettynä osaksi Vartiokylänlahden ympäri suunniteltuja virkistysreittejä ja Itä-Helsingin kulttuuripuistoa (Itä-Helsingin kulttuuripuiston kehittämissuunnitelmalla pyritään parantamaan alueen kulttuuriperinnön ja maiseman arvojen esilletuomista sekä alueen saavutettavuutta ja toiminnallista sisältöä), joka on yksi Helsingin vihersormista, tuovat Itä-Helsinkiin uuden virkistys- ja lähimatkailukohteen. Tavoitteena on tuoda Vartiosaari osaksi merellistä Helsinkiä ja avata sen tarjoamat mahdollisuudet virkistykseen ja matkailuun kaikkien kaupunkilaisten ja matkailijoiden käyttöön. Lisääntyvä virkistys- ja matkailukäyttö luo mahdollisuuksia vesiliikenteen ja erilaisten vapaa-ajan ja matkailun palvelujen kehittämiseksi.

Maisemallisena tavoitteena on ollut suunnitella saaren rantavyöhykkeet ja silhuetti siten, että ne luovat uuden rikastavan kerrostuman Vartiokylänlahden maisemaan. Itäsaariston puoleinen rantamaisema pyritään säilyttämään vihreänä, mutta suurmaiseman silhuetissa rakentaminen voi näkyä. (Vartiosaaren suunnitteluperiaatteet, Kaupunkisuunnittelulautakunta 26.11.2013, selostus s. 35)

Huvila- ja ranta-alueen kortteli- ja virkistysalueilla tavoitteena on säilyttää sekä maisemalliset, puutarha- ja kulttuurihistorialliset ja rakennuskannan arvot että kehittää aluetta nykyistä aktiivisempaan ja monipuolisempaan virkistys- ja asuinkäyttöön. Vartiosaaren rakentaminen asuin- ja virkistysalueeksi edistää sekä saaren kulttuuriympäristöjen säilymistä asuttuna että niiden käyttöä palveluntarjoajina. Koska ne sijaitsevat rakennetussa saaristokaupunginosassa osana uutta asuin- ja virkistysaluetta, niiden käyttöintensiteetti kasvaa. (Vuorovaikutusraportti III, s. 33)

Osayleiskaavatyössä tavoitteena ovat olleet kaavoitusratkaisut, jotka turvaavat niin rakennetun kulttuuriympäristön kuin luontoarvojen suojelun. Osayleiskaavassa on annettu rakennetun kulttuuriympäristön ja luontoarvojen suojelua koskevia tarpeellisia määräyksiä. (Vuorovaikutusraportti III, s. 33)

Arvokkaan huvila-alueen korjaaminen ja kunnostaminen on rakentamisvaihtoehdoissa taloudellisesti kannattavaa, kun taas alueen rakentamista jättämisen vaarana on kulttuuriarvojen heikentyminen huvilarakennusten rapistuessa. Kaavaratkaisu lisää arvokkaiden huviloiden ja ympäristöjen käyttöä, mikä mahdollistaa niiden kehittämisen, korjaamisen ja ylläpidon edellyttämän taloudellisen yhtälön toteutumisen.

Maankäytön tiivistämistavoitteet

Osayleiskaavassa tavoitellaan entistä tehokkaampaa kaupungin alueen käyttöä. Tehostamisvelvoitteita kaupungille tulee mm. valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista (VNp Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoit-

teista 30.11.2000 ja 13.11.2008 s. 14-15), joissa Helsingin seutua koskevien erityistavoitteiden mukaan alueiden käytön suunnittelussa merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan (Ympäristöministeriö 2014, KHO 1770/2016) mukaan metropolimaakunnan kasvu ohjataan keskuksiin, ratojen varsille ja rannikon myötäisesti, joukkoliikenne on avainasemassa ja nykyistä yhdyskuntarakennetta tiivistetään ja täydennetään, asumista ja työpaikkoja on tulossa etenkin laajentuvan metroverkon ja uuden raitiotieyhteyden vyöhykkeelle. Samansuuntaisia tavoitteita on myös Helsingin kaupungin strategiaohjelmassa ja asumisen ja maankäytön ohjelmassa (Kotikaupunkina Helsinki, Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2016, kaupunginvaltuusto 22.6.2016 § 189), jotka osaltaan ohjaavat kaavoitusta.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Helsingin seudun erityistavoitteissa seudun liikennejärjestelmää tulee kehittää koko seudun kattavan liikennejärjestelmäsuunnitelman avulla siten, että se hillitsee ilmastonmuutosta sekä tukee yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja riittävän asuntotuotannon järjestämistä. Alueidenkäytön suunnittelussa tulee varautua raideliikenteen laajentamiseen yhdyskuntarakentamisen ja asunto-tuotannon niin edellyttäessä. Yhdyskuntarakenteen kehittämisessä tavoitteena on liikennetarpeen vähentäminen ja joukkoliikenteen edellytysten edistämisen. Liikennejärjestelmiä suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittävät eri liikenne-
muodot ja palvelevat asutusta ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Liikennejärjestelmä ja alueidenkäyttö sovitetaan yhteen siten, että parannetaan ympäristöä vähän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytyksiä. Yleiskaavoituksessa tulee erityisesti kaupunkiseuduilla varmistaa henkilöliikenteen tarvetta vähentävä ja joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävä liikennejärjestelmä (kohta 4.6).

HLJ 2015

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma HLJ 2015 on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä seudun maankäyttösuunnitelman (MASU 2050) ja siihen sisältyvän asuntostrategian kanssa. Suunnitelmissa rakentamista ja liikennettä tarkastellaan 14 kunnan muodostamana kokonaisuutena. Helsingin seutua kehitetään yhtenäisenä metropolialueena, jossa on eheä ja ekotehokas yhdyskuntarakenne. HLJ 2015:ssa on esitetty Laajasaloon ulottuva raitiotieyhteys vuosina 2026 - 2040 toteutettavana raideinvestointina, joka saattaa toteutua aiemmin osana Helsingin kaupungin investointiohjelmää. (HLJ 2015, HSL 2015, s. 47 ja 74-75) Helsingin kaupungin vuosien 2017 – 2026 investointiohjelmassa ja

Helsingin kaupungin liikennelaitos –liikelaitoksen (HKL) investointiohjelmassa on varauduttu Raide-Jokerin ja Kruunusillat –hankkeen tavoiteaikataulun mukaiseen totutukseen. Hankkeen tavoiteaikataulun mukaan rakentaminen käynnistetään vuonna 2018 ja raitiotien liikennöinti voisi alkaa vuoden 2026 alussa. Rakennusviraston investointiohjelmassa Kruunusillat –hankkeen kevyen liikenteen järjestelyjen toteuttamiseen on varauduttu Kruunusillat -hankesuunnitelman mukaisesti.

MASU 2050

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelman (MASU) 2050-luonnoksessa Vartiosaari on merkitty seudun ensisijaisesti kehitettäväksi vyöhykkeeksi, jolle on perusteltua sijoittaa maankäyttöä koko suunnittelukaudella 2016 - 2050.

MAL-sopimus 2016-2019 (Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus 2016-2019)

MAL-sopimuksen tavoitteena on luoda edellytyksiä kasvattaa Helsingin seudun asuntotuotantoa kysyntää vastaavasti. Maankäyttöä, asuntotuotantoa ja liikennejärjestelmää ohjataan kokonaisuutena yhdyskuntarakennetta eheyttäen ja kestäväää liikkumista edistäen. Asemakaavoituksen ja asuntotuotannon ensisijaiset kohdealueet sijoittuvat yhdyskuntarakenteen, joukkoliikenteen ja palveluiden suhteen hyvin saavutettaville alueille. Kohdealueiden määrittelyssä hyödynnetään mm. MASU 2050 mukaisia vyöhykkeitä.

Helsingin uusi yleiskaava (Helsingin kaupunginvaltuusto 26.10.2016 § 272)

Helsingin uuden yleiskaavan kartassa ratavaraus on merkitty raitiotie- tai muun joukkoliikenteen runkoyhteytenä. Uudessa yleiskaavassa on esitetty raitiotielle jatko Vartiosaaresta Ramsinniemen kautta Vuosaareen (ns. saaristoratikka). Helsingin uuden yleiskaavan selostuksen mukaan yksi merkittävin muutos liikennejärjestelmälle on laaja, koko kaupungin kattava pikaraitiotieverkko. Yleiskaavan liikennejärjestelmäraportti perustuu Helsingin liikkumisen kehittämisohjelmassa (Kaupunginhallitus 12.1.2015 § 50) määriteltyyn kulkumuotojen priorisointiin. Nykyistä liikenneverkkoa täydentävät mahdolliset uudet raitiotie- ja metroyhteydet sekä tieverkkoa täydentävät tunnelit. Joukkoliikennejärjestelmästä tulee entistä verkostomaisempi ja kattavampi.

Helsingin liikkumisen kehittämisohjelma

Ohjelmassa määritellään Helsingin liikennejärjestelmälle tavoitteita ja toimintalinjauksia, joilla tavoitteet saavutetaan. Yhtenä tavoitteena mainitaan, että saavutettavuus kestäväillä liikennemuodoilla nostetaan kil-

pailukykyiseksi autoliikenteen saavutettavuuden kanssa arjen matkoilla. Toimintalinjauksista Vartiosaaren suunnitteluun liittyvät ainakin 1) joukkoliikenteen runkolinjastosta tehdään selkeä sujuva kokonaisuus, jolle taataan ruuhkista riippumaton kulku ja vaihdot suunnitellaan kokonaisuutena, 2) toteutetaan pyöräliikenteen runkoyhteysverkko.

Helsingin strategiaohjelma 2013 - 2016

Strategiaohjelma ohjaa Vartiosaaren suunnittelua ja tulevaisuutta. Strategian tavoitteena on elinvoimainen Helsinki, jossa Meri-Helsinki tarjoaa elämyksiä kaupunkilaisille ja matkailijoille sekä liiketoimintamahdollisuuksia yrityksille. Kaupunki on sitoutunut edistämään yritystoiminnan, matkailun ja vapaa-ajan mahdollisuuksia ranta-alueilla ja saaristossa sekä vesiliikenteen kehittymistä. Kaupunkirakenteen eheytyminen parantaa saavutettavuutta ja sujuvuutta. Toiminnallista eheyttä vahvistetaan sekä rakentamalla uusia kaupunginosia että tiivistämällä nykyistä kaupunkirakennetta joukkoliikenneyhteyksien varten.

Helsingin väestö kasvaa 5000 – 6000 asukkaalla vuodessa. Väestöennusteen mukaan Helsingissä asuu 650 000 asukasta vuonna 2020 ja 700 000 asukasta vuonna 2030.

Helsingin kaupungin asumisen ja siihen liittyvän maankäytön ohjelma 2016 (Kotikaupunkina Helsinki, Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2016, Kaupunginvaltuusto 22.6.2016 § 189, s. 47-48)

AM-ohjelman mukaan tavoitteena on, että Helsinkiin rakennetaan vuosittain vähintään 6 000 asuntoa. Tarkoituksena on vuoteen 2019 mennessä luoda edellytykset nostaa tavoite 7 000 asuntoon vuodessa. Ohjelmassa maankäytön periaatteena on tiivis joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuva yhdyskuntarakenne. Asuntorakentamisen edellytykset taataan aktiivisen maa- ja asuntopolitiikan avulla.

Vartiosaaren liikennejärjestelmän suunnitteluperiaatteet (Vartiosaaren osayleiskaava, Vartiosaaren liikennejärjestelmä 24.11.2015, muutettu 3.5.2016)

Uusi tiiviisti rakennettu moderni asuinalue sijoittuu saaren keski-osiin sen halki kulkevan kokoojakadun ja raitiotien varrelle. Vartiosaaren liikennejärjestelmän suunnitteluperiaatteiden mukaan 1) Vartiosaaren joukkoliikenne suunnitellaan siten, että raitiotieyhteys Helsingin keskustasta Kruunuvuorenrannan kautta voi jatkua Vartiosaareen. 2) Vartiosaaren poikki suunnitellaan pyöräilyn ja jalankulun reitti, joka on osa laajempaa keskustasta Vuosaareen suunniteltua pyöräilyn laatukäytävää. 3) Alueen pysäköinti perustuu kerrostalovaltaisilla alueilla pääosin laitospysäköintiin. Tavoitteena on tehdä Vartiosaaresta autoriippuma-

ton asuinalue, jossa korostuvat joukkoliikenteen sekä jalankulun ja pyöräliikenteen suunnittelu.

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston ympäristöohjelma 2015 – 2017

Ympäristöohjelma antaa suuntaviivoja Vartiosaaren suunnitteluun. Sen mukaan kaupunkisuunnitteluvirasto

-vähentää autoriippuvuutta suunnittelemalla kestäviin liikkumismuotoihin perustuvaa liikennejärjestelmää;

-ennakoi muuttuvia ilmasto-olosuhteita ja suunnittelee tulevaisuudessa menestyksekkäästi pärjäävää kaupunkia;

-luo edellytyksiä hiilineutraalin kaupunkirakenteen toteutumiselle;

-kehittää innovatiivisia ratkaisuja kasvavan kaupungin ympäristö-terveyden varmistamiseksi ja

-suunnittelee ja vahvistaa virkistys- ja kaupunkiluontoverkostoa, jonka rungon muodostaa vihersormijärjestelmä, sekä suunnittelee vihreää infrastruktuuria kokonaisuutena, johon luonnontilaisten alueiden lisäksi kuuluvat rakennetut viheralueet, piha-alueet, viherkatot ja hulevesirakenteet.

Kuten edellä on todettu, kaupungille tulee maankäytön tiivistämistavoitteita ja asuntorakentamisen lisäämistavoitteita monesta velvoittavasta lähteestä, jotka ohjaavat päätösharkintaa ja vaikutustavat siten osaltaan valittuihin kaavaratkaisuihin. Osayleiskaavassa toteutetaan em. velvoittavia viranomaispäätöksiä, ohjeita, sopimuksia, suunnitelmia ja strategioita.

Yleiskaavan tarkoitus

MRL 4 §:n mukaan yleiskaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet kunnassa. MRL 35 §:n mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaavan keskeinen tehtävä on tavoitellun kehityksen periaatteiden esittäminen. Periaatteet ohjaavat yksityiskohtaista kaavoitusta, rakentamista ja muuta maankäyttöä. Säännöksessä korostuu yleiskaavoitukselle tyypillinen erilaisten toimintojen yhteen sovittava luonne. (Ekroos, Majamaa, Maanäyttö- ja rakennuslaki, 2015, s. 222)

Kaavaratkaisua tehtäessä tavoitellaan kokonaisratkaisua, joka on alueen käytön muutostarpeen vaatima ja jossa silloin suhteutetaan keskenään erilaiset intressit ja arvot ja niiden painotukset, esimerkiksi julkinen ja yksityinen etu. Julkisen edun vaatimuksia on asetettu kaavan si-

sältövaatimuksia koskevassa MRL 39 §:ssä useita, ja ne on otettava huomioon. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 65; Ekroos, Majamaa, Maanäyttö- ja rakennuslaki, 2015, s. 234)

Kaavoitukseen on sen yhteen sovittavan luonteen vuoksi aina kuulunut eri tekijöiden keskinäinen punninta. Sen tekemiseksi on arvioitava eri tekijöiden vaikutuksia. Kaavoituksessa sovitaan yhteen erilaisia usein ristiriitaisia alueiden käyttötarpeita. Eri tekijöiden punninta edellyttää, että kaikki vaikuttavat tekijät on selvitetty. Riittävällä vaikutusten selvittämällä rajataan tarkasteltavat toteuttamisvaihtoehdot ja vaikutukset. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 170-171)

Vartiosaaren osayleiskaavaa koskevat selvitykset

Valittajat ovat katsoneet mm., että selvitykset ovat osin riittämättömät ja tehtyjä selvityksiä ei ole otettu huomioon riittävästi.

MRL 9 §:n (204/2015) mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Lain perustelujen (HE 334/2014 vp) mukaan tavoitteena on selkiyttää vaikutusten selvitysvelvollisuuden kohdistumista kaavan merkittäviin vaikutuksiin ja vaikutusten kautta esiin nouseviin tutkimus- ja selvitystarpeisiin.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 1 §:n mukaan MRL 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat.

Säännös on varmistamassa, että kaavoittajan tietoon tulevat laatimisen kannalta perustavanlaatuiset seikat. (Ekroos, Majamaa, Maanäyttö- ja rakennuslaki, 2015, s. 51)

Vartiosaaren osayleiskaavan valmistelun yhteydessä laadittujen tutkimusten, selvitysten ja käytetyn lähdemateriaalin osalta viitataan osayleiskaavan suunnitteluohjelmassa, suunnitteluperiaatteissa, kehittämissuunnitelmissa, yleissuunnitelmassa, kaavaselostuksessa, osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ja tehdyissä lukuisissa selvityksissä mainittuihin tutkimuksiin, selvityksiin ja lähteisiin. Osayleiskaavan valmistelun yhteydessä on laadittu tai ollut käytettävissä mm. seuraavat selvitykset:

Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluohjelma, 19.11.2013, sisältää suunnitteluperiaatteet, maankäyttövaihtoehdot ja niiden arvioinnit:

http://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Suomi/Esitys/2013/Ksv_2013-11-19_Kslk_31_EI/E82393D2-B8AF-49BA-AFF0-19605CA5ADCD/Liite.pdf

Maankäyttövaihtoehtojen arviointitaulukot, Ksv 19.11.2013:

http://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Suomi/Esitys/2013/Ksv_2013-11-19_Kslk_31_EI/BEC22399-1E42-4C37-8D47-987165E3C0C7/Liite.pdf

Vartiosaaren liikennejärjestelmän suunnitteluperiaatteet 19.11.2013, liitteenä Muistio Vartiosaaren vesiliikenne, Strafica 24.10.2013:

http://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Suomi/Esitys/2013/Ksv_2013-11-19_Kslk_31_EI/BF34A693-B4BA-4F6F-A228-1962B395AEFA/Liite.pdf

Vartiosaaren kulttuuriympäristöselvitys, Kari Salonen, ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2013:2:

http://www.hel.fi/hel2/ksv/liitteet/2013_kaavakuvat/1001_2_kulttuuriymparisto.pdf

Vartiosaaren kulttuuriympäristö, inventointikortisto, Kati Salonen, Mona Schalin Arkkitehdit Oy, Asemakaavaosaston selvityksiä 2013:1:

http://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/aos_2013-1.pdf

Vartiosaaren huvila- ja ranta-alueen kehittämissuunnitelma, Studio Puisto Arkkitehdit Oy, VSU maisema-arkkitehdit Oy, Ateljee Suojo Ky, 2014: http://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Suomi/Esitys/2015/Ksv_2015-04-28_Kslk_10_EI/13257990-D456-490D-93BB-9CB81AAD24B0/Liite.pdf

Vartiosaaren maisemaselvitys, Kaupunkisuunnitteluvirasto Ympäristötoimisto, 2011: http://www.hel.fi/hel2/ksv/Aineistot/Projektialueet/vartiosaari/vartiosaari_maisemaselvitys_2011.pdf

Vartiosaaren virkistys ja maisema, yleissuunnitelma, Kaupunkisuunnitteluvirasto, Ympäristötoimisto, 24.11.2015:

http://www.hel.fi/hel2/ksv/liitteet/2015_kaava/1001_2_virkistys_maisema_yleissuunnitelma.pdf

Itä-Helsingin kulttuuripuiston kehittämissuunnitelma, Asemakaavaosaston selvityksiä 2012:1:http://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/aos_2012-1.pdf

Vartiosaaresta on laadittu pienoismalli, 3D-malli ja perspektiivikuvia.

Vartiosaaren liikennejärjestelmä, Kaupunkisuunnitteluvirasto, Liikennesuunnitteluosasto, 24.11.2015, muutettu 3.5.2016: <http://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Suomi/Esi->

tys/2016/Ksv_2016-05-03_Kslk_15_EI/0DCFD773-A0FC-4621-B0FF-EB3859A6A4E4/Liite.pdf

Liikenteen pitkän aikajänteen kehittämismahdollisuuksia, Strafica 2013
Helsingin liikkumisen kehittämisohjelma, Kaupunginhallitus 12.1.2015 § 50

Raideliikenteen verkkoselvitys (RAVELI II), KSV 2015.

Kruunusillat, raitiotieyhteys Laajasaloon. Yleissuunnitelma ja hankearviointi, KSV 2016.

Helsingin uusi yleiskaava, kaupunginvaltuusto 26.10.2016 § 272, Raideliikenteen verkkoselvitys uuden yleiskaavan taustaselvitykseksi

Vartiosaaren sillat, alustava viitesuunnitelma, Fundatec Oy, Innovarch Oy, Trafix Oy, Vahanen Oy, 10.12.2012

Vartiosaari, Hulevesien hallintasuunnitelma, Ramboll, Kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2015:4:

http://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Suomi/Esitys/2015/Ksv_2015-11-24_Kslk_28_EI/6046C28F-0F3C-4099-8FAF-FA52A01B819B/Liite.pdf

Paikallista energiaa asuinalueella. Esimerkkinä Helsingin Vartiosaari, VTT, 2015: http://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Suomi/Esitys/2015/Ksv_2015-11-24_Kslk_28_EI/1952971E-46CB-4164-BC79-C526E4A5A62F/Liite.pdf

Vartiosaaren toivottuja tulevaisuuksia 2030, Sirkka Heinonen ja Juho Ruotsalainen, Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Asemakaavaosaston selvityksiä 2015:1: http://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Suomi/Esitys/2015/Ksv_2015-05-12_Kslk_11_EI/9E310FB3-8435-489C-BC63-C479FD4E9543/Liite.pdf

Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonan 2003

Yrjö Siivonen, Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 3/2004

Vartiosaaren lepakkoselvitys, Terhi Wermundsen ja Tiina Mäkelä, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, 18.2.2012, tarkastettu 16.5.2013: http://www.hel.fi/hel2/ksv/liitteet/2013_kaavakuvat/1001_2_lepakkoselvitys.pdf

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmä (12.1.2015):

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Luonnonsuojelualueet,
Arvokkaat kasvisto- ja kasvillisuuskohteet,
Linnustollisesti arvokkaat kohteet,
Tärkeät lepakkokohteet,
Geologisesti ja geomorfologisesti arvokkaat kohteet,
Kääpäkohteet,
Metsäkohteet

Luontotietojärjestelmästä on ollut käytössä virkamiesversio. Yleisöversio löytyy internetistä Helsingin kaupungin karttapalvelusta <http://kartta.hel.fi/> kohdasta Ympäristö ja luonto. Kaavaselostuksen sivulla 23 on kooste luontotietojärjestelmän kohteista (virkamiesversion mukainen).

Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet Helsingissä (Antti Salla, Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 6/2004)

Eri kaavalajit edellyttävät eritasoisia selvityksiä. Kuten edellä olevasta listasta voidaan todeta, Vartiosaaren osayleiskaavan osalta kaava-aineisto sisältää huomattavan tutkimus- ja selvitysaineiston alueen luontoarvoista, kulttuuriympäristöstä, maisemasta, liikenteestä, teknisen huollon järjestämisestä ja kaavataloudesta kaavan merkittävien vaikutusten arvioimiseksi. Näiden selvitysten lisäksi vaikutusten arviointia on tehty kaupungin omien asiantuntijoiden toimesta sekä kiinteää yhteistyötä eri viranomaisten kanssa siten kuin alla on todettu.

Viranomaisyhteistyö kaavan vaikutusten arvioimiseksi

Osayleiskaavan valmistelun yhteydessä on tehty kiinteää viranomaisyhteistyötä kaavan vaikutusten arvioimiseksi Helsingin kaupunginkanslian, kiinteistöviraston, rakennusvalvontaviraston, rakennusviraston, kaupunginmuseon, ympäristökeskuksen, sosiaali- ja terveystieteiden keskuksen, opetusviraston, varhaiskasvatusviraston, nuorisosiainkeskuksen, kulttuurikeskuksen, työväenopiston, liikuntaviraston, pelastuslaitoksen, kaupungin taidemuseon, HKL:n, Helen Oy:n, Helen Sähköverkko Oy:n, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL), Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY), Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus), Uudenmaan liiton, Liikenneviraston ja Museoviraston kanssa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:n mukainen ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin sekä kaavatyön aloitusvaiheessa 27.3.2013 (kaupunkisuunnittelulautakunta 19.11.2013, asia 2, liite 11) että kaa-

vaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen 15.3.2016. Viranomaisneuvotteluissa käsiteltiin Vartiosaaren suunnittelun tavoitteita ja suunnitteluperiaatteita sekä selvitysten ja vaikutusten arviointien riittävyttä.

Uudenmaan ELY-keskus on viranomaisneuvottelussa (15.3.2016) todennut muun muassa, että kulttuuriympäristön ja rakennussuojelun näkökulmasta tehdyt selvitykset ovat erittäin hyvät ja riittävät. Rakennuksia ja niiden pihapiirejä koskevat suojelutavoitteet on huomioitu kaavamääräyksissä hyvin. Kyseessä on valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, jota koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Osayleiskaava on hyvin valmisteltu. Selostus ja selvitykset tuovat hyvin esiin laaditun kaavaratkaisun vaikutukset Vartiosaassa. (Vuorovaikutusraportti III, liite: MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu 15.3.2016, muistio 13.4.2016)

Saatujen lausuntojen johdosta osayleiskaavaehdotukseen (kaavakarttaan) tehtiin seuraavat muutokset (selostus, s. 88):

Kaupunginmuseon ja Museoviraston lausuntojen johdosta kaavakarttaan on lisätty kulttuuriperintökohteiden kaavamääräys: ”Alueella sijaitsevien historiallisten rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisestä syystä ja riittävän arkeologisen dokumentoinnin jälkeen. Aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaisia”.

Liuskekivilouhos ympäristöineen on merkitty aluemerkinällä V/s ja A/s, jossa alueen luonto-, maisema- ja kulttuurihistorialliset sekä geologiset arvot tulee säilyttää. Louhoksen sijainti tutkitaan asemakaavavaiheessa, jolloin puisto- ja rakentamisalueet suunnitellaan tarkemmin louhoksen sijainti huomioiden.

Saaren koillisosassa sijaitseva kummeli on merkitty osayleiskaavaan kohdemerkinnällä ja siihen liittyvällä suojelumerkinällä s (suojeltava alueen osa).

Osayleiskaavan liitteenä olevaa Vartiosaaren liikennejärjestelmäraporttia on päivitetty ja vastaavat korjaukset on tehty selostukseen.

Lisäksi kaavakarttaan on tehty joitakin teknisluonteisia tarkistuksia, sekä selostukseen joitakin pienempiä tarkistuksia ja täydennyksiä.

Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan ohjausvaikutus (Helsingin uusi yleiskaava, kaupunginvaltuusto 26.10.2016 § 272, selostus s. 199-202)

Valittajat ovat katsoneet, että osayleiskaava on ristiriidassa maakuntakaavan suunnittelumääräysten kanssa. Raideliikenteen edellyttämä

asukasmäärän lisäys on katsottava seudulliseksi, ei paikalliseksi erityisesti kokonaisvaikutusten kautta.

MRL 25.4 §:n mukaan maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.

MRL 32 §:n 1 momentin mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Lain perustelujen (HE 101/1998 vp, s. 70) mukaan MRL 25.4 §:n säännös korostaa maakuntakaavan keskeistä asemaa valtakunnallisten tavoitteiden yksilöinnissä ja konkretisoinnissa alueiden käytön maakunnallisiksi periaatteiksi ja aluevarauksiksi. Säännös korostaa myös maakuntakaavan yleispiirteistä luonnetta. Maakuntakaavassa keskityttäisiin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti keskeisiin alueiden käytön kysymyksiin. Aluevarauksia osoitettaisiin vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin valtakunnallisten ja tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.

Edelleen lain perusteluissa todetaan MRL 32 §:n osalta, että ohjeena oleminen kuvaa maakuntakaavan yleispiirteistä luonnetta ja sallii kaavajärjestelmän tarkoituksenmukaisen toimivuuden kannalta tarpeellisen joustavuuden. Maakuntakaavan yleispiirteinen luonne on otettava huomioon kaavan ohjausvaikutuksia koskevan säännöksen soveltamisessa. Maakuntakaavassa esitetyt maakunnallisista lähtökohdista määritellyt alueiden käytön periaatteet ja aluevaraukset täsmentyvät kunnan alueiden käytön suunnittelussa. (HE 101/1998 vp, s. 72)

Voimassa olevat Uudenmaan maakuntakaavat ovat ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa. Maakuntakaavan tehtävänä on esittää alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoittaa maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan maakuntakaavassa vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta tai useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteensovittamiseksi on tarpeen. Maakunnan keskeiset periaatteet ja maakuntakaavassa esitetyt maakunnalliset tai seudulliset kaavaratkaisut ovat kuntakaavoituksen lähtökohtana. Maakuntakaavan tehtävänä ei ole ratkaista paikallisia maankäytön kysymyksiä, vaan ne kuuluvat kuntakaavoituksella ratkaistaviksi.

Maakuntakaavan oikeusvaikutuksena on sen toimiminen edellä mainitulla tavalla yleispiirteisenä maakunnallisena ja seudullisena maankäyttösuunnitelmana. Ohjausperiaate toteutuu, kun maakuntakaavassa esitetty maankäyttöratkaisu täsmentyy kuntakaavoituksessa tavalla joka on maakuntakaavan tavoitteiden mukainen.

Ohjausvaikutus sallii kaavajärjestelmän tarkoituksenmukaisen toimivuuden kannalta tarpeellisen joustavuuden. Maakuntakaavassa esitetyt maakunnallisista lähtökohdista määritellyt alueiden käytön periaatteet ja aluevaraukset täsmentyvät kunnan kaavoituksessa. Joustavuus koskee siten alueiden käytön kehittämisperiaatteita, aluevarauksia ja kaavamääräyksiä. Maakuntakaavan täsmentyminen ja tarkentuminen kuntakaavoituksessa on kaavajärjestelmän perusominaisuus.

Ohjausvaikutus sallii myös hyväksyttävän eroavuuden maakuntakaavasta. Maakuntakaavassa esitettyjen aluevarausten laajuutta ja sijaintia voidaan tarkempien selvitysten perusteella yksityiskohtaisemmassa kaavassa muuttaa tai aluevarauksesta luopua, kun samalla turvataan maakuntakaavan keskeiset maakunnalliset ja seudulliset ratkaisut ja tavoitteet. Tällöin kiinnitetään huomiota yleiskaavan kokonaisuuteen.

Voimassa oleva 2. vaihemaakuntakaava on sisällöltään joltain osin hyvin yksityiskohtainen. Kun maakuntakaavassa käsitellään pelkästään paikallista maankäyttökysymystä, jolla ei ole seudullista merkitystä tai maakunnallisiin tavoitteisiin liittymätöntä maankäytön yksityiskohtaista järjestämistä, on maakuntakaavan ohjausvaikutuksessa otettava huomioon sen tarkoitus yleispiirteisenä, vain alueidenkäytön periaatteet ja maakunnan kehittämisen kannalta tarpeelliset alueet esittävänä kaavana.

Erityisesti maakuntakaavan yleispiirteisen luonteen vuoksi yleiskaavan tai asemakaavan laatimiseen jää yleensä aina jonkin verran harkintavaltaa, joka on peräisin paikallisista olosuhteista sekä tarkemmista tutkimuksista ja selvityksistä. (Ekroos, Majamaa, Maankäyttö- ja rakennuslaki 2015, s. 189-190)

Väitetty maakuntakaavan vastaisuus (Helsingin uusi yleiskaava, kaupunginvaltuusto 26.10.2016 § 272, selostus s. 199-202)

Vartiosaaren alue on Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa merkitty valkoiseksi alueeksi, jolle ei ole osoitettu erityistä käyttötarkoitusta. Helsingin seudun valkoisia alueita koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alue on tarkoitettu ensisijaisesti maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen käyttöön. Alueelle suuntautuvaa asuin- ja työpaikkarakentamista on ohjattava taajamatoimintojen alueille ja kyliin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voidaan alueelle osoittaa muutakin vaikutuksiltaan paikallisesti merkittävää maankäyttöä. Yksityiskohtai-

semmassa suunnittelussa on selvitettävä ja otettava huomioon maiseman ja kulttuuriympäristön ominaispiirteet, sekä maa- ja metsätaloudellisesti, ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät pelto-, metsä- ja muut luontoalueet. (Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava, Kaava-aineisto, Merkinnät ja määräykset, Uudenmaan liitto, 2014, päivitetty 2016)

Vartiosaarta koskee myös maakuntakaavan merkintä, jonka mukaan alue on kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeä ja valtakunnallisesti merkittävä (RKY 2009). Maakuntakaavan määräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisessa suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen, sen kokonaisuus ja identiteetti, turvattava merkittävien maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen sekä arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä kulttuuri- ja ympäristöarvot. (Uudenmaan vahvistettujen maakuntakaavojen yhdistelmä 2016, Merkinnät ja määräykset, Uudenmaan liitto, 2016)

Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan kaavaselostuksen mukaan valkoiset alueet ovat pääasiassa maa- ja metsätalousalueita maaseudulla ja saaristossa. Niille voi sijoittua paikallisesti merkittävää maankäyttöä ja niiden suunnittelusta päättää kunta. Valkoiset alueet osoittavat, ettei alueelle kohdistu maakunnallisia tai seudullisia intressejä. Valkoisten alueiden osoittamisen tarkoituksena on mm. valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti rakentamisen ohjaaminen haja-asutusalueen sijasta taajamiin sekä joukkoliikenteen, varsinkin raideliikenteen tukeutuvan yhdyskuntarakenteen edistäminen. Maakuntakaavan selostuksen mukaan maakuntakaavan tavoitteena on myös mm. laatia alueja yhdyskuntarakennetta tukeva, toimiva ja kestävä liikennejärjestelmä sekä varautua uusien raideliikenteeseen tukeutuvien kasvukäytävien avaamiseen pidemmällä aikavälillä, jotta varmistetaan niiden toteuttamismahdollisuudet. Tavoitteena on myös hyödyntää mahdollisuudet tarjota monimuotoisia ja erilaisia elinympäristöjä. (Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava, selostus, s. 99-100)

Vartiosaaren rakentamisessa on kaupungin kannalta kyse maa-kuntakaavan tulkinnaista ja täsmentymisestä tai hyväksyttävästä ja perustelusta poikkeamisesta maakuntakaavasta. Suunniteltu maankäyttö on maakuntakaavan tavoitteiden mukaista.

Osayleiskaavan mukainen maankäyttö on maakuntakaavassa tarkoitettua paikallisesti merkittävää maankäyttöä. Vartiosaaren on suunniteltu raideliikenteen piiriin tukeutuva 5 000 – 7 000 asukkaan asuntoalue. Vartiosaaren osayleiskaavan mahdollistama uusi kaupunginosa keskustasta Vuosaaren johtavan raitiotieyhteyden varrella on Helsingin mittakaavassa paikallisesti merkittävää rakentamista, jolla ei ole seu-

dullista merkitystä eikä seudullisia vaikutuksia. Saaren arvioitu asukasmäärä vastaa pääkaupunkiseudun nykyisestä väestöstä noin 0,5 % ja Helsingin väestömäärästä 1 %. Väestömäärä mahdollistaa Helsingin sisäisen raitiotieyhteyden laajentamisen Vartiosaaren kautta. Vartiosaaren yhdyskuntarakenteellinen asema keskellä Helsingin kaupunkirakennetta on paikallinen. Suunnitellulla maankäytöllä ei ole vaikutuksia muihin kuntiin eikä muita seudullisia vaikutuksia, eikä se heikennä alueen maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittäviä arvoja. Maakunta-kaavassa ei Vartiosaaren alueelle ole osoitettu seudullista viheryhteystarvetta. Alueen viheralueverkosto- ja yhteys on paikallinen.

Osayleiskaavan valmistelu perustuu vaikutusten arviointiin ja selvityksiin, joissa on osoitettu, ettei suunnitellulla maankäytöllä ole seudullisia vaikutuksia ja ettei se heikennä alueen maakunnallisesti merkittäviä arvoja.

Uudenmaan liitto esitti mielipiteenään (Uudenmaan liiton mielipide: Vartiosaaren maankäyttövaihtoehdot osayleiskaavan suunnitteluperiaatteiden laadintaa varten, 28.6.2013, selostus, s. 17), että ”kaikki tässä vaiheessa esitetyt maankäyttövaihtoehdot ovat sellaisia, että niiden pohjalta voidaan jatkaa suunnittelua edellyttäen, että jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen kulttuuriarvot. Jatkosuunnittelussa tulee huolehtia, että Vartiosaaren esitetyt maankäyttösuunnitelmat ovat Helsingin mitakaavassa paikallisia. Paikallisuuden määrittelyyn tulee perustua vaikutustenarviointiin, jossa osoitetaan että suunnitellulla maankäytöllä ei ole seudullisia vaikutuksia ja että se ei heikennä alueen maakunnallisesti merkittäviä arvoja.”

Uudenmaan liiton maakuntahallitus on lausunnossaan (Uudenmaan liitto, Maakuntahallitus, Lausunto Helsingin Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksesta, 15.2.2016 § 13) todennut, että ”maakuntakaavasta poikkeamista ja uuden alueen rakentamiskäyttöön ottamista on mahdollista perustella VAT:en mukaan raideyhteydellä, mutta silloin uudisrakentaminen on yksiselitteisesti sidottava päätökseen raiteiden toteutuksesta. Sitova päätös tulee määritellä kunnan rahoituspäätökseksi.”

Uudenmaanliiton lausunnon johdosta raitioliikenteen sitovan päätöksen määrittelyä on tarkennettu kaavaselostuksessa (s.52) ja osayleiskaavaan liitetään määräys, jonka mukaan rakentamista alueella ei saa aloittaa ennen kuin raitiovaunuyhteydestä saareen on tehty sitova päätös. Sitovalla päätöksellä tarkoitetaan raitiotiestä kaupunginvaltuustossa tehtävää hankepäätöstä. Valtuuston tekemää hankepäätöstä varten laaditaan Vartiosaaren kaavoituksen aikataulussa raitiotien yleissuunnitelma sekä hankesuunnitelma. (Kaavaselostus, s. 88)

Osayleiskaavaehdotuksessa alueen maankäyttö on, ottaen huomioon osayleiskaavamääräykset, sovitettu maakuntakaavan ohjaamalla tavalla kulttuuri-, maisema- ja virkistysarvojen kanssa siten, että arvot voidaan turvata. Vartiosaaren rakentamisella ei heikennetä alueen valtakunnallisia eikä maakunnallisia arvoja.

Uusi kaupunginosa keskustasta Vuosaareen johtavan raitiotieyhteyden varrella turvaa asuntotuotannon ja tonttimaan riittävyttä, täydentää olemassa olevaa kaupunkirakennetta ja mahdollistaa raitiotieverkon laajentamisen. Kuten edellä on todettu, Vartiosaari on merkitty MASU 2050-luonnoksessa seudun ensisijaisesti kehitettäväksi vyöhykkeeksi, jolle on perusteltua sijoittaa maankäyttöä koko suunnittelukaudella 2016 – 2050. (Kaavaselostus, s. 17)

Kuten edellä Vartiosaaren suunnittelun tavoitteissa on tuotu esiin, yhdyskuntarakentamisen paineita tulee pääkaupunkiseudulle ja Helsingille monelta velvoittavalta taholta. Erityisesti liikenneverkostojen kehittämistä on pidetty tärkeänä. Kyse on Helsingin mittakaavassa paikallisesta rakentamisesta. Kunnan sisäisellä raitiotie- ja siltayhteydellä on yleisen periaatteen mukaan paikallista merkitystä, ja yli kuntarajojen ulottuvilla liikennejärjestelmillä on seudullista merkitystä.

Valittajan viittaamassa ratkaisussa KHO 15.8.2012 T 2161 osayleiskaavan mukainen maankäyttö poikkesi luonteeltaan ja asukasmäärältään maakuntakaavan M-aluetta koskevasta suunnittelumääräyksestä. KHO:n mukaan puheena olevalla osayleiskaavan maankäyttöratkaisulla oli seudullisia ja maakunnallisia vaikutuksia. Maakuntakaavassa saarille oli osoitettu ainoastaan sellaista maankäyttöä, joka aiheutti suhteellisen vähän ympäristö- ja muita vaikutuksia.

Vartiosaaren osayleiskaavassa saari on osoitettu ns. valkoiseksi alueeksi, jolle ei maakuntakaavakartalla ole osoitettu erityistä käyttötarkoitusta. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa alueelle voidaan osoittaa paikallisesti merkittävää rakentamista. Vartiosaaren rakentamisella ei ole seudullisia vaikutuksia, eikä se heikennä alueen maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittäviä arvoja. Kyse on paikallisesta rakentamisesta, jolla ei ole seudullista merkitystä kuten edellä on todettu. Kyse on maakuntakaavan täsmentymisestä tai hyväksyttävästä eroavuudesta maakuntakaavasta.

Kaupungin näkemyksen mukaan maakuntakaava on ollut riittävästi osayleiskaavoituksen ohjeena.

Väitetty valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaisuus

Valittajien mukaan kaava on MRL 39.2 §:n 8 kohdan vastainen. RKY-kohteen muuttaminen kerrostalolähiöksi on valtakunnallisten alueiden-

käyttötavoitteiden vastaista, samoin RKY-alueen rajaaminen koskemaan vain rantoja. Ekologisten yhteyksien katkeamisen vuoksi kaava rikkoo valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Museoviraston inventointi ei ole ollut asianmukaisesti suunnittelun lähtökohta. Kaava on ympäristöministeriön kulttuuriympäristöjen suunnittelua koskevan soveltamisohjeen (YM3/533/2009) vastainen ja tuhoaa saaren RKY-kohteena.

MRL 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Laki ei siten edellytä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ottamista huomioon suoraan sellaisenaan velvoittavana, vaan ottamista huomioon niin, että edistetään niiden toteuttamista.

RKY, Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutus

Museoviraston ”Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY, Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutus” –sivuilla (http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1573) Vartiosaaresta todetaan lyhyesti:

”Vartiosaaren huvila-alue koostuu rantoja kiertävästä pääosin 1900-luvun alun kesäkoti- ja huvila-asutuksesta sekä saaren sisäosien vanhasta pienimuotoisesta maatalousalueesta. Saaren monista edustavista huviloista mainittakoon ns. Waseniuksen hieno jugend-ajan huvila.” Vartiosaaren kulttuuriympäristöselvityksen mukaan saaren sisäosien kallioselänteiden rajaamat suoalueet muokattiin viljelykäyttöön vasta 1900-luvun alkuvuosikymmeninä aloitteellisten huvilanomistajien toimesta. Alue on osayleiskaavassa palstaviljelyaluetta ja osin puistoa, jolla on suojelumerkintä.

Vartiosaaren osayleiskaavassa sovitetaan yhteen keskenään ristiriitaisia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, yhtäältä tonttimaan riittävyys ja maankäytön tiivistämistavoite pääkaupunki-seudulla, toisaalta koko Vartiosaari valtakunnallisesti arvokkaana rakennettuna kulttuuriympäristönä. Koska maankäyttövaihtoehdoksi on Vartiosaaren suunnitteluperiaatteissa valittu 5 000 – 7 000 asukkaan rakentamismalli, on kulttuuriympäristöjen arvojen huomioon ottaminen ja yhteen sovittaminen uuden rakentamisen kanssa ollut Vartiosaaresta poikkeuksellisen vaativaa.

Tehtyjen selvitysten perusteella voidaan todeta, että merkittäviksi arvioidut osa-alueet ja kohteet sijoittuvat Vartiosaarta kiertävälle rantavyöhykkeelle. Vihreällä rantavyöhykkeellä kulttuurihistoriallisesti arvokkaan huvila-alueen puutarhamainen ilme ja ominaispiirteet ohjaavat rantojen maltillista täydennysrakentamista ja virkistysaluesuunnittelua. (Vuorovaikutusraportti III, s. 32)

Kaavassa ei osoiteta merkittävää rakentamista kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rantavyöhykkeille. Nykyinen huvilarakentaminen ranta-alueilla on 10 000 k-m², johon kaava esittää täydennysrakentamismahdollisuutta 5 000 k-m². (Kaavaselostus, s. 68) Pääsääntöisesti uudet rakennusryhmät sijoittuvat vanhojen huviloiden taakse ja muodostavat oman kokonaisuuden. Vanhan huvilan ja uuden rakennusryhmän välinen tila jää vehreäksi puistomaiseksi alueeksi, luonnontilaiseksi metsäksi tai istutetuksi puutarhaksi. (Kaavaselostus, s. 44)

Pääosa huvila-alueesta on osoitettu pientaloasumiseen ja/tai palvelujen ja hallinnon alueeksi (AP/P/s) siten, että rakentaminen soveltuu kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Alueen maisema-, puutarha- ja kulttuurihistorialliset arvot tulee säilyttää. Alueen täydennysrakentaminen on mahdollista siten, että rakentaminen soveltuu mittakaa-valtaan, rakentamistavaltaan ja sijainniltaan olemassa olevaan rakennuskantaan ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Virkistys- ja puistoalueiden (V/s ja VP/s) luonto-, maisema-, ja kulttuurihistorialliset sekä geologiset arvot tulee säilyttää.

Vartiosaaren valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY 2009) ja saaren kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttämisen turvaamiseksi ja rantavyöhykkeen kehittämisen pohjaksi laadittiin kehittämissuunnitelma (Vartiosaaren huvila- ja ranta-alueiden kehittämissuunnitelma, Studio Puisto Arkkitehdit Oy, 2014). (Kaavaselostus, s. 44) Kehittämissuunnitelma on tarkoitettu käytettäväksi osayleiskaavan ja asemakaavojen viitesuunnitelmana sekä myöhemmin ohjeena tonttien ja huviloiden myynti- ja vuokraehtoja laadittaessa.

Osayleiskaavan liitteenä olevassa kehittämissuunnitelmassa on tarkemmin tutkittu ja suunniteltu saaren kulttuurihistoriallisten arvojen säilymisen keinoja ja mahdollisuuksia, ranta-alueen täydennysrakentamista ja suojavyöhykkeitä uuden ja vanhan rakentamisen välissä. Erityyppisillä vaihettumisvyöhykkeillä pyritään tukemaan ranta-alueen arvoja. Uuden rakentamisen ja vanhojen huviloiden pihapiirien väliin on jätetty metsävyöhykkeitä (V, V/s), joilla on turvattu metsäiset näkymät Vartiosaaren suuntaan itäisestä saaristosta ja mereltä, erityisesti saaren itärannalla. Osayleiskaavassa saaren keskiosien vanhojen viljely- ja puutarha-alueiden säilyminen palstaviljelyalueina ja kaupunginosapuistona on turvattu. (Vuorovaikutusraportti III, s. 33)

Osayleiskaavassa lähes koko saaren rantavyöhyke on esitetty suojeltavaksi. Näin yhteensä noin 50 kulttuurihistoriallisesti arvokasta huvilaa ja huvilaympäristöön kuuluvaa rakennusta tai rakennelmaa suojellaan. Lisäksi suojeltaviksi on osoitettu saaren huvilapuutarhakulttuuriin olennaisesti kuuluvia puutarhasommitelmia ja –rakenteita sekä huvilaympäristöön liittyviä maisemallisesti tärkeitä lähimetsiä. Rakennusten, puu-

tarhasommitelmien ja –rakenteiden säilyminen on turvattu kaavamerkinnöillä ja määräyksillä. Huvila- ja uudisrakennustonttien rakentamisen määrät, tarkempi rajautuminen ympäristöstään, puutarhasommitelmien sijoittuminen ja säilytettävien rakennusten muutos-, korjaus- ja säilyttämisen periaatteet määritellään tarkemmin asemakaavavaiheessa. (Kaavaselostus s. 44) Museoviraston suojeluesitykseen (18.12.2015) sisältyvä alustava ehdotus suojelumääräyksiksi arvioidaan asemakaavoituksen yhteydessä. (Vuorovaikutusraportti III, s. 33-34)

Kaavakarttaan on lisätty kulttuuriperintökohteiden kaavamääräys: ”Alueella sijaitsevien historiallisten rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisestä syystä ja riittävän arkeologisen dokumentoinnin jälkeen. Aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaista.

Liuskekivilouhos ympäristöineen on merkitty aluemerkinällä V/s ja A/s, jossa alueen luonto-, maisema- ja kulttuurihistorialliset sekä geologiset arvot tulee säilyttää. Louhoksen sijaintia tutkitaan asemakaavavaiheessa. Saaren koillisosassa sijaitseva kummeli on merkitty osayleiskaavaan kohdemerkinnällä ja siihen liittyvällä suojelumerkinällä s (suojeltavan alueen osa).

Kaupunginmuseon johtokunnan lausunnon (23.2.2016) mukaan tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että Vartiosaaren kaakkoisosassa ei ole jälkiä muinaishaudasta.

Valittajan viittaamassa ratkaisussa KHO 23.11.2015 t. 3390 on katsottu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edistämisen, maakunta-kaavan ohjausvaikutuksen ja yleiskaavan sisältö-vaatimusten vastaiseksi yleiskaava, jolla valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle oli osoitettu rakentamista. Rakentaminen sijoittui maastoon, joka oli maisema-alueen keskeinen elementti. Toisessa ratkaisussa KHO 25.1.2005 T 167 oli kyse kartanon läheisyydessä olevalle kulttuurihistoriallisesti arvokkaalle alueelle (peltoalueelle) ja sen yhtenäiseen ja avoimeen rantamaisemaan osoitetusta pientalovaltaisesta asuntoalueesta. Vartiosaaren RKY-alue sen sijaan koostuu kesäkotijä huvila-asutuksesta sekä vanhasta pienimuotoisesta maatalousalueesta. Toisin kuin mainituissa ratkaisussa, Vartiosaaressa huvila- ja rantavyöhykettä täydennysrakennetaan maisemaa avaten, ympäristön arvoja säilyttäen sekä mittakaavaa, arkkitehtuuria ja materiaaleja kunnioittaen. Saaren itärannalla on paremmat edellytykset säilyä Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutuksen perinteisen maisemakuvan mukaisena, ja tätä maisemakuvaa on myös historiallisten puutarhojen restauroinnin, näkyvien avaamisen ja muiden toimenpiteiden avulla mahdollista kohentaa.

Kaupungin näkemyksen mukaan osayleiskaava toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden Helsingin seudun erityistavoitteita mm. yhdyskuntarakenteen tiivistämisen osalta.

Kuten edellä kohdassa ”Maankäytön tiivistämistavoitteet” on todettu, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (kohta 4.6) edellyttävät joukko-liikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Helsingin seudun suunnittelua koskevissa velvoitteissa (erityistavoitteet) seudun liikennejärjestelmää tulee kehittää koko seudun kattavan liikennejärjestelmäsuunnitelman avulla siten, että se hillitsee ilmastonmuutosta sekä tukee yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja riittävän asuntotuotannon järjestämistä. Alueidenkäytön suunnittelussa tulee varautua raideliikenteen laajentamiseen yhdyskuntarakentamisen ja asuntotuotannon niin edellyttäessä.

Oikeuskäytännössä (KHO 5.1.2017 T 33) on katsottu oikeusvaikutteisen yleiskaavan osalta, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yleistavoitteet ovat luonteeltaan alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua koskevia periaatteellisia linjauksia. Sen sijaan erityistavoitteet ovat alueidenkäytön suunnittelua koskevia velvoitteita. KKO:n ratkaisun mukaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tulkinnassa on otettava huomioon erilaisten, mahdollisesti keskenään ristiriitaistenkin valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yhteensovittaminen.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Vartiosaaren rakentaminen vastaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityisvelvoitteita, kuten raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Osayleiskaavan mukainen rakentaminen on Helsingin mittakaavassa paikallista rakentamista. Esitetty väestömäärä mahdollistaa Helsingin sisäisen raitiotieyhteyden laajentamisen, mutta on Helsingin ja pääkaupunkiseudun väestömäärään nähden vähäistä. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ristiriitaisten tavoitteiden yhteensovittaminen on Vartiosaaren osalta ollut erityisen vaativaa. Raideliikenteen jatkamisessa Kruunuvuorenrannasta Vartiosaaren kautta Vuosaareen ja siihen tukeutuvassa yhdyskuntarakentamisessa on kyseessä kaupungin kannalta erittäin tärkeä yleisen edun kannalta pakottava syy.

Väitetty uuden yleiskaavan vastaisuus

Valittajan mukaan Vartiosaaren osayleiskaava on ristiriidassa Helsingin uuden yleiskaavan kanssa. Osayleiskaavassa mm. AP-alue ylittää pituudeltaan uuden yleiskaavan pikseliesittämistävän tarkkuuden.

Yleiskaavakartta on yleispiirteinen suunnitelma. Ruuduista (pikseleistä) muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten

alueiden maankäyttö sovitetään yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne.

Osayleiskaavassa suunnittelun taso ja mittakaava tarkentuu, mutta osayleiskaavakartta on edelleen yleispiirteinen suunnitelma. Osayleiskaavakartan määräyksen mukaan esimerkiksi kerrostalovaltaista asuntoaluetta kehitetään asumisen, palvelujen, virkistykseen ja asuinympäristöön soveltuvien toimintojen käyttöön. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että osayleiskaavaan merkitty asuntoalue voi sisältää asumisen lisäksi myös virkistysalueita, palvelu- ja liiketiloja, pysäköintialueita, tonttikatuja sekä muita kulkuväyliä. Tarkempi alueiden ja tonttien rajaaminen kuin rakennusten sijoitus, rakentamiskorkeudet ja kerrosalat suunnitellaan vasta asemakaavavaiheessa.

Yleiskaavan esitystapa on joustava ja jatkosuunnittelua ohjaava. Tulevaa rakentamista ja viheralueiden rajaa ei määrätä tarkasti. Syynä tähän on suunnitelman mittakaava. Tarkempi suunnittelutyö ja siten myös paikallinen arviointi on mahdollista tehdä vasta tarkemmalla suunnittelutasolla. Olennaista on, että yleiskaava mahdollistaa kaupunkirakenteen kehittymisen paikallisella tasolla montaa erilaista kehityspolkua seuraten. Kaikki rakennetun alueen merkinnät voivat myös jatkossa sisältää viheralueita ja niiden sisältämiä luontoarvoja. Myös viheryhteysmerkintä sisältää tavoitteen poikittaisten virkistys- ja ekologisten yhteyksien kehittämisestä. (Yleiskaavan vuorovaikutusraportti IV, s. 125)

Osayleiskaavassa esitetyt kiinteistöjen rajat ja rakennusten suojelumääräykset tarkennetaan myöhemmin laadittavissa asemakaavoissa.

Vartiosaaren osayleiskaava ei ole ristiriidassa Helsingin uuden yleiskaavan kanssa, vaikka kaavojen esittämistapa on erilainen. Helsingin uusi yleiskaava mahdollista saman ratkaisun, kuin mitä osayleiskaavalla on esitetty.

Osayleiskaavan sisältövaatimukset

Valittajien mukaan kaava ei täytä yleiskaavan sisältövaatimuksia MRL 39 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

MRL 39 §:n 2 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon: 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys; 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö; 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus; 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla; 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoi-

seen elinympäristöön; 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset; 7) ympäristöhaittojen vähentäminen; 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

MRL 39 §:n 3 momentin mukaan pykälän 2 momentissa tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Selvittämisellä tässä tarkoitetaan kahdenlaisia selvityksiä. Toisaalta tarvitaan yleiskaavan lähtökohtien ja tavoitteiden määrittämiseksi perusselvityksiä ja toisaalta ja sen lisäksi kaavan toteuttamisesta aiheutuvien vaikutusten arvioimiseksi vaikutusselvityksiä. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 331) Vartiosaaren osayleiskaavan tavoitteista on kerrottu edellä kohdassa "Maankäytön tiivistämistavoitteet" ja kohdassa "Vartiosaaren suunnittelun tavoitteet" sekä osayleiskaavan selostuksessa (s. 33).

Harkinnassa on otettava huomioon mm. suunnittelun tavoitteet ja tarkkuus. Huomioon ottamiseen liittyy suhteellisen paljon liikkumavaraa, joka on laajimmillaan ehkä silloin, kun laadittavaan kaavaan liittyy selvästi ristiriitaisia sisältöä koskevia vaatimuksia. Tällöin kysymys on erilaisen arvojen painottamisesta. (Ekroos, Majamaa, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2015, s. 234) Osayleiskaavaan liittyy selvästi ristiriitaisia sisältövaatimuksia. Kaupunki katsoo, että ristiriitaiset tavoitteet on kuitenkin sovitettu parhaalla mahdollisella tavalla ja asianmukaisesti yhteen.

MRL:n yleiskaavaa koskevat sisältövaatimukset on selvitetty ja otettu huomioon MRL:n tarkoittamalla tavalla.

Ottaen huomioon edellä lausuttu koskien selvityksiä ja viranomaisyhteistyötä voidaan katsoa, että osayleiskaavan osalta on tehty laaja-alaista selvittämistä, arviointia ja harkintaa. Alla on tarkoitus käydä vielä niitä sisältövaatimuksia, joihin valituksissa on nimenomaisesti otettu kantaa.

Liikenteen järjestämistä koskevat sisältövaatimukset (Vartiosaaren osayleiskaava, Vartiosaaren liikennejärjestelmä 24.11.2015, muutettu 3.5.2016)

Valittajien mukaan raitiotie on kävelijöiden kannalta turvaton. Vartiosaaren ja Laajasalon joukkoliikenneyhteyden järjestämisen kaikkia vaihtoehtoja ei ole selvitetty eikä selvityksiä ole tehty koko vaikutusalueelta, liikenneratkaisulla on vaikutuksia Vartiosaarta laajemmalle alueelle. Lisäksi on viitattu oikeuskäytäntöön (KHO: 2012:67).

Liikennejärjestelmän strategisena lähtökohtana on kaupunginvaltuuston strategiaohjelma 2013 - 2016. Tavoitteena on edistää kestävästä liikumisesta lisäämällä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuutta liikenteestä. Lisäksi jalankulku- ja pyöräilyverkostojen jatkuvuutta ja turvallisuutta parannetaan ja toteutetaan pyöräilyn edistämishojelman suosituksia. (Em. Vartiosaaren liikennejärjestelmä, s. 4)

Kaava mahdollistaa osaltaan suoran raitiotieyhteyden Helsingin keskustaan ja tulevaisuudessa saaristoraitiotien jatkamisen Vuosaaren. Myös Herttoniemen suunnan joukkoliikenneyhteyden kehittäminen mahdollistetaan kaavassa. Hyvillä joukkoliikenneyhteyksillä parannetaan merkittävästi saavutettavuutta ja vaikutetaan alueen asukkaiden liikkumiskäyttäytymiseen. Esitetyt joukkoliikenneyhteydet mahdollistavat tavoitteiden mukaisen autoriippumattoman asuinalueen rakentamisen.

Osayleiskaava mahdollistaa hyvät jalankulkuyhteydet päivittäisiin palveluihin saarella. Siltojen rakentaminen (Reposalmensilta ja Ramsinsalmensilta) ja rantareitti mahdollistavat Itäisen kulttuuri-puiston eli Helsingin itäisen vihersormen laajempien virkistysyhteyksien toteuttamisen. Kaava mahdollistaa pyöräilyn baanaverkon rakentamisen Vuosaaresta kantakaupunkiin, jolloin Vartiosaaresta on nopea yhteys polkupyörällä kantakaupunkiin sekä Laajasalon ja Vuosaaren kautta muualle kaupunkiin.

Raitiotie rakennetaan erotettuna muusta liikenteestä. Liikenneturvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Turvallisuus on Helsingin kaupungin strategiaan merkitty suunnittelun lähtökohta. Jalankulkijoille taataan viihtyisiä, turvallinen ja helppo ympäristö liikkua ja hyvät yhteydet joukkoliikenteen pysäkeille. (Liikennejärjestelmäselvitys, s. 7) Raitiotiehen liittyvät ratkaisut tarkentuvat myöhemmissä suunnitteluvaiheissa HKL:n ja HSL:n kanssa. Vartiosaaren kautta ei sallita ajoa Vuosaaren.

Siltayhteyksien lisäksi on tarkasteltu, olisiko vesiliikenteeseen perustuva liikennejärjestelmä tarkoituksenmukainen. (Vartiosaaren liikennejärjestelmän suunnitteluperiaatteet 19.11.2013, liitteenä Muistio Vartiosaaren vesiliikenne, Strafica Oy, 24.10.2013)

Vartiosaaren uudet pienvenesatamat, laiturit, rantautumispaikat ja virkistyspalvelut parantavat Itä-Helsingin veneilymahdollisuuksia ja -palveluita. Reposalmen silta kuitenkin muuttaa purjevereiden reittejä, sillä sen alikulkukorkeus on 5 m. Ramsinsalmen sillan alikulkukorkeudeksi tulee 20 m. (Kaavaselostus, s. 77) Siltojen taakse jäävien venesatamien toimintaa on siten mahdollista jatkaa. Siltojen suunnittelua tarkennetaan asemakaavavaiheessa. (Vartiosaaren liikennejärjestelmä 24.11.2015, muutettu 3.5.2016, s. 18)

Vartiosaaren joukkoliikenneyhteyden järjestämistä koskevia selvityksiä on tehty kuten edellä kohdassa Vartiosaaren osayleiskaavaa koskevat selvitykset on todettu.

Kaupunki on selvittänyt Vartiosaaren joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä ympäristön kannalta kestäväällä tavalla ja katsoo, että esitetty ratkaisu on optimaalinen alueenkäyttöratkaisu. Osayleiskaava parantaa Vartiosaaren ja itäisen Helsingin joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen yhteyksiä merkittävästi ja jatkaa saaristokaupunginosien ketjua. Vartiosaaren osoittaminen asuinkäyttöön tukee Laajasalon palveluiden säilyttämistä ja kehittymistä sekä Itä-Helsingin kulttuuripuiston toteutumista. Osayleiskaava mahdollistaa ekologisen ja ilmastopoliittisen tavoitteiden mukaisen uuden kaupunginosan, jossa tavoitteena on mm. kestävä liikuminen ja autoriippumattomuuden edistäminen, uusiutuvan energiatuotannon ja puurakentamisen lisääminen sekä yhteisöllisempi asumiskulttuuri.

KHO:n viitatussa ratkaisussa (KHO:2012:67) asiakirjojen perusteella Espoon – Vihdin – Lohjan radan toteutumisen ajankohdasta ei ollut varmuutta, eikä kaupunginvaltuuston hyväksymään osayleiskaavaan ollut sisällytetty alueiden rakentamisen ja raideyhteyden toteutumisen samanaikaisuutta. Vartiosaaren osayleiskaavaan sisältyy määräys, jonka mukaan rakentamista alueella ei saa aloittaa ennen kuin raitiotieyhteydestä Vartiosaareen on tehty sitova päätös (kaupunginvaltuuston hankapäätös).

Vartiosaareen suunniteltu uusi merellinen kaupunginosa raitiotieyhteyden varteen vastaa kaupungin strategisia tavoitteita. Tehtyjen selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella osayleiskaava täyttää MRL 39 §:n sisältövaatimukset.

Luonnonarvojen vaalimista koskevat sisältövaatimukset - Lepakot (Kaavaselostus s. 72, vuorovaikutusraportti III, s. 45)

Valituksissa on katsottu, että osayleiskaava turmelee valtaosan saaren lepakkoalueista peruuttamattomasti eikä kaava perustu nimettyjen asiantuntijoiden ohjeisiin. Kaikki Suomen lepakot kuu-luvat LSL 49 §:ssä mainittuun EU:n luontodirektiivin (1992/43/ETY) liitteen IV(a) lajeihin, joiden levähdys- ja lisääntymispaikkojen hävittäminen on kielletty. Helsingin luontotietojärjestelmässä Vartiosaari on I-luokan lepakkoalue, samoin Yrjö Siivosen selvityksessä. Yleiskaavaa varten teetetty Wermundsenin vuoden 2014 selvitystä ei mainita osayleiskaavassa. Aiempi selvitys on kartoitukseltaan vajavainen. Rakentamisalueet menevät päällekkäin tämänkin selvityksen lepakkoalueiden kanssa. Kaavan luontovaikutusten arviointia tulee lepakoiden osalta tarkentaa. Viher-

käytävät ovat eläinten liikkumiseen liian kapeita ja raideyhteyden katkominia.

Vartiosaaren osayleiskaavoitusta varten tehtiin tarkka lepakkoselvitys, jonka laatijana oli Terhi Wermundsen (2012). Tässä selvityksessä saarten lepakoiden ruokailu-, levähdys- ja talvehtimispaikat kartoitettiin tarkemmin kuin Siivosen vuoden 2003 selvityksessä. Wermundsenin Helsingin uutta yleiskaavaa varten laatima vuoden 2014 selvitys perustuu Vartiosaaren osalta vuoden 2012 selvitykseen ja se todetaan selvityksen sivulla kuusi (Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet, 2014). Tämän vuoksi alkuperäistä ja Vartiosaaren osalta tarkempaa vuoden 2012 selvitystä on käytetty osayleiskaavoitustyön pohjana.

Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Kuten selostuksen sivulla 24 on todettu, luontotietojärjestelmässä koko Vartiosaari on merkitty tärkeäksi lepakkoalueeksi, mutta osayleiskaavatyön aikana laaditun Vartiosaaren lepakkoselvityksen (2011-12 Wermundsen, Mäkelä /FCG) nojalla lepakoiden elinpaikat saatiin tarkemmin rajattua. Vartiosaaresta löytyi lepakkoselvityksessä kahdeksan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa sekä kaksi talvehtimispaikkaa.

Löydetyt talvehtimispaikat sijaitsevat maakellareissa, lisääntymis- ja levähdyspaikat sijaitsevat rantavyöhykkeen vanhoissa huvila-rakennuksissa tai niiden piharakennuksissa. Rakennukset ovat alueella, jotka on osoitettu AP/P/s tai VP/S –alueiksi. Lisäksi koko osayleiskaavaa koskevissa suunnittelumääräyksissä on edellytetty, että LSL 49 §:n perusteella suojeltuja lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tai talvehtimispaikkoja ei saa heikentää eikä hävittää. Puustoa on hoidettava lajien elinolot huomioon ottaen. Näillä merkinnöillä ja määräyksillä lepakojen lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee turvattua eikä rakentaminen uhkaa lepakoita. Mikäli Vartiosaarta ei rakenneta, uhkaa monia huvilarakennuksia hidas rappioituminen. Huvilarakennusten kunnossapito edistää myös lepakoiden talvehtimis-, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen säilymistä. Lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä talvehtimispaikat säilyvät rakentamisesta huolimatta. Osayleiskaavassa rakentamisalueet on sijoitettu siten, että tarkemmassa suunnittelussa on mahdollista turvata lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojeleminen.

Osayleiskaavassa esitetty ranta-alueiden hyvin vähäinen muokkaaminen mahdollistaa lepakoiden ruokailualueiden säilymisen. Kaavassa saarta halkovat puustoiset puistoakselit, joiden latvusyhteydet muodostavat ekologisen yhteyden lepakoille, jotta ne pääsevät lentämään rantojen välillä. Viherkäytävien riittävä leveys tarkentuu asemakaavoituksessa.

Tehtyjen selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella osayleiskaava täyttää MRL 39 §:n sisältövaatimukset.

Luonnonarvojen vaalimista koskevat sisältövaatimukset - Käävät (Kaavaselostus s. 72)

Valittajien mukaan uhanalaisten luontotyyppien ja lajien huomioimisessa on puutteita. Kyseessä on valtakunnallisesti uhanalaisen salokäävän esiintymispaikka, joka tulee säilyttää. Kääpälajien kehittämissuositus on jätetty huomiotta.

Erityisen arvokkaita kääpiä Vartiosaassa on kaksi esiintymää: yksi salokääpäesiintymä (VU eli vaarantunut laji) ja yksi huopakääpäesiintymä (NT eli silmälläpidettävä laji). Salokääpä- ja huopakääpäesiintymät sijoittuvat kerrostalovaltaisen asuntoalueen (AK) kaavamerkinnän alueelle, mutta AK-määräyksen mukaan aluetta kehitetään myös virkistyskäyttöön, jolla esiintymät voidaan turvata. Lisäksi koko osayleiskaavaa koskee määräys, jonka mukaan asemakaavavaiheen suunnittelussa otetaan käyttöön Helsingin viherkerroinmenetelmä tonttien viherpinta-alan riittävän määrän ja laadun turvaamiseksi, turvaa kääpien esiintymispaikat.

Helsingin metsien kääpäselvityksessä 2011 annettiin kehittämissuositus, että Vartiosaaren kääpäalueiden merkitys vaateliaan kääpälajiston kannalta lisääntyisi olennaisesti, mikäli alueen annettaisiin jatkossa kehittyä pääosin luonnontilassa. Luonnontilainen metsä viittaa tässä yhteydessä aarniometsään.

Osayleiskaavan tavoitteena on ollut suunnitella Vartiosaaresta monipuolinen, erityyppisiä asuinalueita ja asumismuotoja sisältävä kaupunginosa. Tavoitteena on tuoda Vartiosaari osaksi merellistä Helsinkiä ja avata sen tarjoamat mahdollisuudet virkistykseen ja matkailuun kaikkien helsinkiläisten käyttöön. Vartiosaaren kulttuurihistoriallinen huvila-alue ja luontokohteet liitettynä osaksi Itä-Helsingin kulttuuripuistoa ja sen virkistysreittejä tuovat Itä-Helsinkiin uuden virkistys- ja lähimatkailukohteen. Huomioon ottaen Vartiosaaren osayleiskaavan tavoitteet ja tarkoitus metsäalueita ei ole esitetty jätettäväksi kehittymään aarniometsäksi, vaan tarkoituksena on, että niitä hoidetaan luontoarvot huomioiden kaikkia palvelevina virkistymetsinä.

Edellä lausuttu huomioon ottaen voidaan todeta, että osayleiskaava ohjaa suunnittelumääräyksillä asemakaavan laatimista siten, että erityyppisen arvokkaat käävät voidaan turvata rakentamiseen tarkoitettulla alueella. Asemakaavoitusvaiheessa rakentamisalueiden rajauksia voidaan tarkistaa kääpäalueet huomioiden (mm. rakentamisen rajaus siten, että esiintymät on mahdollista säilyttää viheralueella).

Melu / Hiljaiset alueet

Valittajat ovat katsoneet, että alue tulisi säilyttää hiljaisena alueena. Helsingin hiljaisten alueiden kehittäminen on laiminlyöty. Kaupungin ja Liikenneviraston selvityksen (2012) mukaan saari kuuluu Helsingin hiljaisiin alueisiin (<45 dB), direktiivin (2002/49/EY) ja VNp:n (2006) ehtoja ei voi siirtää asemakaava-vaiheeseen.

Helsingin kaupungin ja Liikenneviraston vuonna 2012 teettämän selvityksen mukaan Vartiosaari kuuluu Helsingin hiljaisiin alueisiin (<45 dB). Näitä koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2002/49/EY) ympäristömelun arvioinnista ja hallinnasta. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin säädökset on tullut saattaa kansalliseen lainsäädäntöön. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä on julkituotu direktiivissä asetettuja tavoitteita. Periaatepäätös ohjaa myös yleiskaavoitusta. Vartiosaaren alueidenkäyttöä ja liikennettä on suunniteltu siten, että hiljaisia alueita säilyy luonnon virkistyskäytön ja matkailun tarpeisiin ja että asutuksen lähellä on riittävän hiljaisia lähivirkistykseen sopivia alueita. (Vuorovaikutusraportti III, s. 57)

Vartiosaaren voimakas maisemarakenne takaa hiljaisten alueiden säilymisen tulevaisuudessakin. Saaren rantoja, varsinkin itärannalla, suojaavat korkeat kallioselänteet. Ne estävät äänen pääsyn ranta-alueille, vaikka saaren keskiosa rakennettaisiinkin.

Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (992/1992) mukaan päätöstä sovelletaan meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä.

Päätöksen 2 §:n 1 momentin mukaan asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB.

Pykälän 2 momentin mukaan loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnon-suojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan kuitenkin soveltaa 1 momentissa mainittuja ohjearvoja. Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnon-suojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä.

Osayleiskaava luo edellytykset ottaa jatkosuunnittelussa huomioon mm. suositukset melusta.

Valtioneuvoston asettamat melun ja ilmanlaadun ohjearvot sekä raide-liikenteen aiheuttamat tärinän ja runkoäänien suositusarvot voidaan ottaa huomioon ja saavuttaa asemakaavoitusvaiheessa. (Kaavaselostus, s. 60)

Raitiotie on suunniteltu erilleen muusta liikenteestä. Uuden asuinalueen ja raitiotielinjan suunnittelussa tulee ensisijaisesti pyrkiä tekemään raitiotien ratkaisut mahdollisimman meluttomiksi ja tärinättömiksi. (Vuorovaikutusraportti III, s. 9)

Osayleiskaava luo edellytykset ottaa jatkosuunnittelussa huomioon lait, määräykset, ohjeet ja suositukset melusta, runkoäänestä, tärinästä, ilmanlaadusta, pelastusturvallisuudesta ja korkealta merenpinnalta suojautumisesta. Arjen sujuvuus ja hyvä elämänlaatu ovat hyvän ja toimivan kaupunginosan tärkeimpiä kriteerejä. Kaava mahdollistaa terveellisen, turvallisen, viihtyisän sekä sosiaalisesti toimivan elinympäristön luomista, jossa on vähän melua, hyvä ilmanlaatu ja puhdas maaperä. (Kaavaselostus, s. 78 ja 79)

Viherkerroin, viheralueiden mitoitusperiaate, vihersormet, ekologiset käytävät, riittävät virkistysalueet, arvokas kallioisoistuma (Kaavaselostus, s. 70-73, vuorovaikutusraportti III, s. 30)

Valittajien mukaan viheralueiden mitoitusperiaate on sivuutettu. Yksityisille tonteille esitetyt viheralueet ovat yksityisten maanomistajien tasa-puolisen kohtelun vastaisia. Virkistykseen soveltuvat alueet eivät ole riittäviä Itä-Helsingin mittakaavassa, ekologisten yhteyksien osalta kaava rikkoo valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohdassa 4.4 määrättyjä tavoitteita. Ekologiset yhteydet katkaistaan. Maakuntakaavassa on osoitettu viheralue / ekologinen verkosto Kruunuvuorenpuistosta Yliskylän (Vartiosaaren) ja Ramsinniemen kautta Kallahdenniemelle ja Meri-Rastilan kautta Mustavuorelle ja edelleen Sipoonkorpeen. Myös Helsingin kaupungin metsäverkostselvityksessä (Ympäristökeskus 2015) Vartiosaari on lueteltu seudullisesti merkittäviin ekologiin yhteyksiin. Nämä arvot joutuisivat osayleiskaavan takia vaaraan. Vartiosaarta ei ole sisällytetty Natura-verkostoon.

Viherkerroin

Kaupunkisuunnittelulautakunnan 1.12.2015 tekemän päätöksen johdosta kaavakarttaan on lisätty määräys "Asemakaavavaiheen suunnittelussa otetaan käyttöön Helsingin viherkerroinmenetelmä tonttien viherpinta-alan riittävän määrän ja laadun turvaamiseksi". Selostuksen (s.65) mukaan viherkerroin on suhdeluku tontin painotetun viherpinta-alan ja tontin kokonaispinta-alan välillä. Viherkerroin on tasapuolinen ja joustava menetelmä laadukkaan lähiympäristön takaamiseksi.

Vartiosaaren suunnitteluperiaatteiden mukaan "Viheralueiden huolellisella suunnittelulla, monipuolisella kasvillisuudella, viherkatoilla ym. kompensoidaan rakennettujen alueiden tuottamia kasvihuonepäästöjä ja luonnonvaraisen kasvillisuuden vähenemistä." (selostus s. 35) Viherkerroinmenetelmä on osa toimenpiteistä, joilla turvataan suunnitteluperiaatteen toteutumista. Vartiosaaren hulevesien hallintasuunnitelmassa suositellaan viherkerroinmenetelmän soveltamista Vartiosaassa ohjaamaan kortteleiden ympäristörakentamista ja tukemaan hulevesien hallintaa korttelialueilla. (Vartiosaari, Hulevesien hallintasuunnitelma, Ramboll Oy, s. 30)

Viheralueiden mitoitusperiaate

Suomessa ei ole nykyään käytössä mitään yleispätevää viheralueiden mitoitusperiaatetta. Viheralueet mitoitetaan tapauskohteisesti mm. valitsevan tilanteen, kaupunkirakenteen ja esim. alueen sijainnin perusteella. Vartiosaassa viheralueita on suhteessa rakentamisalueisiin paljon saaren kulttuurihistoriallisten ja luontoarvojen vaalimisen vuoksi.

Ympäristöministeriön suosituksen mukaan asukkailla pitäisi olla virkistystä mahdollistava viheralue enintään 300 metrin tai 5 minuutin kävelymatkan päässä kodistaan. Tällaisen lähivirkistystä palvelevan viheralueen minimikokona on pidetty 1,5 hehtaaria. Tämä suositus täyttyy Vartiosaassa erinomaisesti, koska kaikilta asuinalueilta on helppo ja nopea pääsy joko ranta-alueille tai saarta halkoville viherakseille.

Ympäristöministeriön toinen suositus on, että asuinalueelta olisi kilometrin matka laajemmalle yli 20 hehtaarin viheralueelle. Ramsinsalmen sillan valmistuttua Vartiosaaresta pääsee Meri-Rastilan ulkoilualueelle ja laajempaan Itäiseen vihersormeen aina Mustavuorelle asti.

Vartiosaaren vaikutusalueella (Herttoniemi, Kulosaari, Laajasalo, Santahamina, Tammisalo, Vartiosaari) on viheraluetta n. 190m² /asukas (v. 2011). Keskimäärin Helsingissä on viheraluetta 106m² / asukas. Vartiosaaren, Kruunuvuorenrannan ja Laajasalon täydennysrakentamisen tuomista lisäasukkaista huolimatta alueella on edelleen runsaasti virkistysaluetta. Siltayhteys ja rantareitti avaavat Vartiosaaren nykyistä laajempaan virkistyskäyttöön. Viheralueiden mitoitusperiaate täsmennetään asemakaavan laatimisen yhteydessä.

Vartiosaaren osayleiskaavaratkaisu perustuu siihen, että kaavassa esitetyt virkistysalueet ja uusi rantareitti kulkevat kaupungin maalla, mikä on ollut luonteva ratkaisu, koska kaupunki omistaa saaren maa-alueista 90 %. Yksityisten omistamien kiinteistöjen osalta voidaan todeta, että pääosa näistä maa-alueista on osoitettu pientalovaltaiseksi asuinalueeksi ja / tai palvelujen ja hallinnon alueeksi, jolla maisema-, puutarha-

ja kulttuurihistorialliset alueet tulee säilyttää. Kiinteistöjen käyttötarkoitus määräytyy niiden sijainnista ja suhteesta muuhun maankäyttöön.

Osayleiskaavassa oleva rantareitti –merkinnän sijainti on ohjeellinen ja tullaan tarkentamaan asemakaavoituksen aikana.

Kaksi yksityisten omistamaa tonttia on, johtuen niiden keskeisestä sijainnista viherakseilla, merkitty virkistysalueeksi tai puistoksi. Kuten selostuksen sivuilla 37 ja 49 on todettu, osayleiskaavan kokonaisrakenteen ja saaren virkistysalueiden rungon muodostavat saaren poikki kulkevat kolme viherakselia. Nämä akselit muodostavat mm. ekologisen yhteyden lepakoille. Viherakselin sijainti on määräytynyt maastomuotojen, luontoarvojen, kulttuuriympäristön ja hulevesien purkautumissuunnan mukaan.

Maanomistajien kanssa on suunnitteluvaiheessa neuvoteltu mahdollisista maanvaihoista. Maanomistajat itse eivät ole valittaneet osayleiskaavasta. Alueiden tarkempi suunnittelu, maanvaihto- ja korvausasiat käsitellään alueen asemakaavoitusvaiheessa.

Edellä lausuttuun vedoten voidaan todeta, että kaavan tarkoitus ja tavoitteet sekä selvitykset huomioon ottaen yksityisten maanomistajien alueet soveltuvat sijaintinsa ja maastonmuotojensa sekä luontoon, maisemaan ja rakennettuun ympäristöön liittyvien arvojen vuoksi erityisen hyvin niille osoitettuihin käyttötarkoituksiin ja näin merkinnöille on ollut hyväksyttävät maankäytölliset syyt.

Riittävät virkistysalueet

Maankäytön tiivistyessä Helsinkiä tarkastellaan kokonaisuutena, jossa maankäyttöä, liikkumista, palveluita, virkistystä ja luontoa tarkastellaan rinnakkain. Rakentaminen on sijoitettavissa Vartiosaareen niin, että arvokkaimmat luonto- ja kulttuurialueet otetaan huomioon, ja alue on monipuolisesti sekä asumisen että virkistyskäytössä.

Vartiosaaren suunnitteluperiaatteiden (Kaupunkisuunnittelulautakunta 26.11.2013) mukaan maankäyttö sovitetaan virkistys-, luonto- ja kulttuuriympäristöarvojen kanssa siten, että arvot voidaan turvata. Vartiosaaren rakentaminen parantaa ja lisää kaikkien helsinkiläisten virkistysmahdollisuuksia ja –palveluja siltojen rakentuessa. Nykyisellään melko harvojen käytössä oleva saari avautuu koko kaupungin käyttöön. Nykyään saareen on noin 10 000 käyntiä vuodessa, mikä on vähän ottaen huomioon saaren koko ja sijainti. Saaren rantareitti on erityisen tärkeä siitä syystä, että se on puuttuva yhteys sekä koko kaupunkia käsittävän rantareitin varrella että myös itäisen vihersormen eli itäisen kulttuuripuiston Vartiokylänlahden ympäri vievältä reitiltä.

Vartiosaaren rakentaminen tukee myös itäisen saariston virkistyskäyttöä. Saari tarjoaa uuden merellisen liityntäliikennemahdollisuuden, kun saaristoliikenteen vuorovenelaiturille pääsee sujuvasti raitiovaunuyhteydellä.

Ekologiset yhteydet

Metsäverkostoselvityksessä Vartiosaaren metsät (noin 64 ha) kuuluvat Helsingissä kokonsa puolesta laajimpiin metsäalueisiin ja kuuluvat vähintään kolme luontoarvoa sisältäviin alueisiin, joten Vartiosaaren metsät täyttävät metsäverkostoselvityksen kriteerit. Vartiosaaren rakentuu jää saareen noin 22 hehtaaria metsää, josta erityisesti saaren itä- ja eteläosan metsät suurelta osin säilyvät ja ne muodostavat tulevaisuudessakin osan Helsingin metsäverkostoa. Ekologinen yhteys Vartiosaaren kautta Laajasalon ja Ramsinniemen välillä on mahdollista säilyttää saaren kaakkois-koillisrannalla, jossa ranta-alueet säilyvät melko eheinä. (Kaavaselostus, s. 70)

Kaava ei ole valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohdan 4.4 vastainen. Vartiosaari ei ole Uudenmaan maakuntakaavassa merkittävä ekologinen yhteys: maakuntakaavassa itäinen vihersormi eli Itä-Helsingin kulttuuripuisto on merkitty virkistysalueeksi (V), mutta Vartiosaari ei kuulu merkinnän piiriin. Vartiosaareen ei ole maakuntakaavassa osoitettu ekologiset verkostot kattavaa viheryhteystarvemerkinä (v).

Vartiosaari on ekologinen yhteys, mutta saarena se on veden rajaama alue, millä on jonkinasteinen estevaikutus – ekologisen yhteyden toimivuus on ainakin osittain vuodenaikasta ja jäätilanteesta riippuvainen. Vartiosaaren ekologinen yhteys toimii lähinnä vesi- ja rantaeläinten sekä rakennettuun ympäristöön sopeutuneiden maaeläinten kulkureittinä Laajasalosta Mustavuoreen. Rakentamisesta huolimatta saaren itäranta jää hyvin luonnontilaiseksi alueeksi ja tulee toimimaan tulevaisuudessakin ekologisena yhteytenä. Ekologisten käytävien ja vihersomien leveys täsmennetään asemakaavan laatimisen yhteydessä.

Arvokkaat luontokohteet

Vartiosaaren arvokkaimmat luontokohteet säilyvät, kuten suojeltu rantaruttojuuren esiintymä. Rakentamisella ei ole vaikutusta arvokkaaseen kallioalueeseen (1.lk.), koska kallioalue sijaitsee viheralueeksi kaavoitetulla alueella. Myös Vartiosaaren kalliooistuma sijaitsee virkistysalueeksi kaavoitetulla alueella ja tulee säilymään entisellään. Toisaalta luonnontilainen kasvillisuus korvaantuu uudella puutarha- ja puistokasvillisuudella, jolloin syntyy myös uusia, erilaisia biotooppeja. Vanhojen huvilapuutarhojen kunnostaminen voi elvyttää vanhaa puutarhalajistoa. Saaren käyttökapasiteetin lisääntyminen luo taloudellisia edellytyksiä

huvilaympäristöjen hoidolle ja entistämislle, jota kulttuuriympäristön kulttuurivaikutteisen kasvillisuuden säilyttäminen edellyttää.

Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015 - 2024 Vartiosaaren luontokohteet eivät nousseet suojeltavien alueiden joukkoon. Natura-verkostoon kuulumisen edellyttää vahvoja suojeluperusteita, joita Vartiosaaressa ei ole.

Saariston kehityksen edistämistä koskevan lain mukaisuus

Valittajien mukaan kaava on saariston kehittämisestä annetun lain 8 §:n vastainen.

Lain 8 §:n mukaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa sekä muissa vastaavissa suunnitelmissa, jotka koskevat saaristoa ja siihen kuuluvia vesialueita, on erityisesti otettava huomioon 2 §:ssä säädetyt tavoitteet. Lain 2 §:n mukaan valtion ja kuntien toimin on pyrittävä turvaamaan saariston kiinteä asutus luomalla väestölle riittävät mahdollisuudet toimeentuloon, liikkumiseen ja peruspalvelujen saantiin sekä suojaamaan saariston maisemakuvaa ja luontoa ympäristöhaitoilta.

Lain perustelujen (HE 23/1981 vp) mukaan lain tavoitteena on turvata elävä saaristo siihen liittyvine luonnon-, kulttuuri- ja virkistyskäyttöarvoineen. Kysymys on erityisesti toimenpiteistä saariston autioitumisen estämiseksi ja kiinteän asutuksen turvaamiseksi luomalla saaristoväestölle riittävät mahdollisuuden toimeentuloon, liikkumiseen ja peruspalveluihin. Saariston luonnon-, kulttuuri- ja virkistyskäyttöarvojen hyödyntäminen edellyttää saariston kiinteää asutusta. Lain perustelujen mukaan ”samalla olisi pyrittävä saariston maisemakuvan ja luonnon suojeluun, jotta saaristo säilyisi myös viihtyisänä asuinympäristönä”. Lain perustelujen mukaan lain tarkoitus on kiinteän asutuksen säilyttäminen saaristossa.

Kaupungin näkemyksen mukaan Vartiosaaren osayleiskaava nimenoimaan estää saaren autioitumisen luomalla mahdollisuudet saarella toimijoiden liikkumiselle ja peruspalveluiden tavoittamiseen.

LSL 6.3 §:n vastaisuus

Valittajien mukaan luonnon- ja maisemansuojelun osalta kaava ei noudata LSL 6.3 §:n säännöstä, jonka mukaan kunnan tulee edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan.

Luonnonsuojelulain 6 §:ssä säädetään luonnonsuojelun hallinnosta. Pykälässä on perussäännökset luonnon- ja maisemansuojelun hallin-

nosta ja eri viranomaisten tehtäväjaosta. Pykälän perusteella ei voida arvioida yksittäisen kaavan lainmukaisuutta.

Joukkoliikenneyhteyden kustannukset

Valittajan mielestä joukkoliikenneyhteyden kustannukset on ilmoitettu harhaanjohtavasti.

Osayleiskaavan kustannusarvio perustuu määrälaskentaan ja yksikköhinnointeluun. Tonttitulojen arviointi perustuu AM-ohjelman 2012 mukaiseen hallinta- ja rahoitusmuotojakaumaan. Raitiotien ja siltojen kustannukset kaava-alueella palvelet myös muiden alueiden liikennöintitarpeita. Osayleiskaava-alueelta saatavien tonttitulojen arvioidaan kattavan alueen toteuttamisesta kaupungille aiheutuvat kustannukset. (Kaavaselostus, s. 74)

Tarkempi kustannusarvio laaditaan asemakaavoitusvaiheessa tehtävien selvitysten pohjalta. Raitiotien osalta kustannukset tarkentuvat Vartiosaaren raitiotien yleissuunnitelmassa ja sen perusteella laaditavassa hankesuunnitelmassa.

Vuorovaikutus

Valittajien mukaan vuorovaikutuksessa on ollut puutteita. Vuorovaikutus ei ole ollut tasapuolista ja osallisia ei ole selvitetty asianmukaisesti. Vuorovaikutus ei täytä MRL 6 ja 62 §:n velvoitteita. Osallistuminen ja vuorovaikutus järjestettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) mukaisesti ja suunnittelun aikana on ollut useassa eri vaiheessa mahdollista esittää mielipiteitä. OAS on selostuksen liitteenä ja suunnittelun vaiheet on käyty selostuksen kappaleessa 10.

MRL 62 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Vuorovaikutuksesta kaavaa valmisteltaessa säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Asemakaavan vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti kaavaselostuksesta ja vuorovaikutusraportista ilmenevällä tavalla. YVA:n vuorovaikutusta on viety eteenpäin asemakaavoituksen rinnalla, ja osallisilla on ollut mahdollisuus olla mukana molemmissa prosesseissa MRL 62 §:n mukaisesti. Osallisilla on ollut MRL 62 §:n edellyttämällä tavalla mahdollisuus osallistua kaavan val-

misteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä asiassa useassa eri vaiheessa. Kaavan laatimiseen liittyy erilaisten näkemysten yhteen sovittamista. Tämän vuoksi vuorovaikutus ei aina voi johtaa kaikkien esitettyjen mielipiteiden huomioon ottamiseen.

Suunnittelun etenemisestä ja vuorovaikutusmahdollisuuksista ja –tilaisuuksista on tiedotettu tavanomaisten tapojen lisäksi uutiskirjeillä sen sähköpostiinsa tilanneille.

Lain mukainen vuorovaikutus ei edellytä, että kaikkien asiassa esitettyjen mielipiteiden tulisi johtaa kaavaluonnoksen muutoksiin, vaan kaavan laatimiseen liittyy erilaisten näkemysten yhteensovittamista kaavoituksen tavoitteiden ja kaavan sisältövaatimusten rajoissa, kuten edellä kohdassa Yleiskaavan tarkoitus todetaan.

Yhteenveto

Kaupunginhallitus toteaa, että valituksissa ei ole esitetty sellaisia laillisuusperusteita, joiden perusteella osayleiskaavapäätös tulisi kumota. Kaava täyttää MRL 39 §:n sisältövaatimukset ja perustuu lain edellyttämiin riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin, eikä se ole MRL 39 §:n 4 momentin tarkoittamalla tavalla kohtuuton. Kaava-päätös ei siten ole syntynyt kuntalain 90 §:n tarkoittamalla tavalla virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen.

Kaupunginhallitus pyytää valituksen hylkäämistä perusteettomana ja sen jättämistä tutkimatta päätöksen tarkoituksenmukaisuuteen kohdistuvilta osin.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036024
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin hallinto-oikeus lausuntopyyntö, osa 3, Vartiosaaren osayleiskaava
- 2 Helsingin hallinto-oikeus lausuntopyyntö, osa 2, Vartiosaaren osayleiskaava
- 3 Helsingin hallinto-oikeus lausuntopyyntö, osa 1, Vartiosaaren osayleiskaava

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

22.05.2017

Kaj/2

Otteet

Ote

Oikeuspalvelut, ote lausunnon lähettämistä varten Helsingin hallinto-oikeudelle

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausunto on valmisteltu yhdessä kaupunginkanslian oikeuspalvelujen ja kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Valitusasiakirjat ovat nähtävillä kokouksessa ja sitä ennen valmistelijalla. Valituksien keskeinen sisältö on kuvattu lausunnossa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036024
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin hallinto-oikeus lausuntopyyntö, osa 3, Vartiosaaren osayleiskaava
- 2 Helsingin hallinto-oikeus lausuntopyyntö, osa 2, Vartiosaaren osayleiskaava
- 3 Helsingin hallinto-oikeus lausuntopyyntö, osa 1, Vartiosaaren osayleiskaava

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Oikeuspalvelut, ote lausunnon lähettämistä varten Helsingin hallinto-oikeudelle

Otteen liitteet

Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunkisuunnitteluvirasto

§ 570

Lausunto HSY-alueen vesihuollon kehittämissuunnitelmaluonnoksesta vuosille 2017-2026

HEL 2017-004281 T 14 04 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa HSY:lle alla olevan mukaisen lausunnon HSY-alueen vesihuollon kehittämissuunnitelmaluonnoksesta vuosille 2017-2026.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HSY:n saate 6.4.2017
- 2 HSY, Lausuntopyyntö 6.4.2017, HSY:n alueen vesihuollon kehittämissuunnitelma 2017-2026
- 3 HSY:n alueen vesihuollon suunnitelma 2017 - 2026
- 4 Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelma 24.2.2017
- 5 Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelma 2017 - 2026, Kslk 7.3.2017

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
HSY

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

HSY pyytää kirjallista lausuntoa HSY:n alueen vesihuollon kehittämissuunnitelmaluonnoksesta 2017-2026. Lausuntopyyntö saatteineen on liitteinä 1 ja ja 2 ja kehittämissuunnitelmaluonnos liitteenä 3.

Vesihuollon kehittämisen lainsäädäntö ja suunnitelmaa koskevat ohjeet

Kunnan velvollisuutena on vesihuoltolain (119/2001) 5 §:n mukaan kehittää alueellaan vesihuoltoa yhdyskuntakehitystä vastaavasti. Kunnan tulee tehdä yhteistyötä vesihuollon kehittämisessä alueensa vesihuoltolaitosten, niille vettä toimittavien ja niiden jätevesiä käsittelevien laitosten sekä muiden kuntien kanssa. Yhteistyöhön velvoittaminen palvelee koko vesihuollon toimintaketjun huomioon ottamista vesihuollon kehittämisen suunnittelussa. Yhteistyö naapurikuntien kanssa on tarpeen esimerkiksi toimintavarmuuden parantamisen ja vedenhankinnan turvaamisen kannalta.

Vesihuoltolaki muuttui vesihuollon kehittämisvelvoitteen osalta 1.9.2014. Tätä ennen laki nimenomaisesti velvoitti kuntia laatimaan vesihuollon kehittämissuunnitelman. Nykylainsäädäntö asettaa kunnille ainoastaan vesihuollon kehittämisvelvollisuuden. Vesihuollon kehittämissuunnitelman laatiminen on kuitenkin edelleen suositeltava tapa täyttää vesihuollon kehittämisvelvollisuus, sillä kehittämissuunnittelutyön aikana pystytään käsittelemään systemaattisesti kaikki vesihuollon eri osa-alueet.

Vesihuollon kehittämisen tärkeimpiä tavoitteita on arvioida alueellisesti ja ajallisesti vesihuoltolain 6 ja 7 §:n mukaista vesihuollon järjestämisvelvollisuutta. Erytystä huomiota on kiinnitettävä asemakaava-alueille sekä esimerkiksi kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määritellyille erityisen herkille alueille.

Käytännössä arvioidaan mitkä alueet on tarpeen sisällyttää vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin ja millä aikataululla. Vesihuollon kehittämissuunnittelun on tarkoitus ohjata kunnan tekemiä vesihuollon toiminta-aluepäätöksiä. Muita vesihuollon kehittämissuunnitelmassa mahdollisesti tarkasteltavia asioita ovat kiinteistökohtaisen vesihuollon kehittämistarpeet sekä toimintavarmuus ja kriisivalmius. Pienten vesihuoltolaitosten, kuten vesiosuuskuntien, osalta voi olla tarpeen kartoittaa niiden toiminnan kehittämismahdollisuuksia.

Vesihuollon kehittämissuunnitelmassa voidaan käsitellä lisäksi kunnan vesihuoltolaitoksen vedenhankintaa, jäteveden ja lietteiden käsittelyä, verkostoja ja maksuja, varautumista häiriötilanteisiin, hulevesien hallintaa sekä vesihuollon organisaatioita.

HSY:n alueen vesihuollon kehittämissuunnitelma vuosille 2017 - 2026 laadittiin Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkikohtais-

ten kehittämissuunnitelmien päivittämisen yhteydessä. Tavoitteena oli koota HSY:n alueen tasolla kaupunkien vesihuollon kehittämistarpeet ja määrittää kehittämistoimenpiteet ja niiden aikataulut seuraavan kymmenen vuoden ajaksi. Kehittämissuunnitelmassa on keskitytty yhdyskuntarakenteen kehittämisen aiheuttamien muutostarpeiden sekä nykyisten verkostojen ulkopuolella olevien vesihuollon tarpeessa olevien alueiden tunnistamiseen. Yhteistyötä alueen kaupunkien kesken pyrittiin entisestään lisäämään ja muodostamaan vesihuollon kehittämissuunnitelmista säännöllisesti päivitettävä työkalu tukemaan yhdyskuntarakenteen ja vesihuollon kehitystä.

Vesihuoltopalveluita tuottavat HSY:n jäsenkuntien alueella Helsingin seudun ympäristöpalvelut – kuntayhtymä HSY:n lisäksi Sipoon Vesi Helsingin Östersundomin alueella sekä yhdeksän vesiosuuskuntaa, -yhtiötä tai –yhtymää.

HSY:n alueen väkiluvun oletetaan kasvavan noin 163 700 asukkaalla vuoteen 2026 mennessä. Työssä tunnistettiin suunnittelukauden merkittävimmät asuntotuotannon kohdealueet tilastoaluejakoon perustuen. Asuntotuotannon kohdealueiden alueelle sijoittuu merkittävä määrä asuntotuotantoa, mikä edellyttää toimenpiteitä myös vesihuollon suhteen. Vesihuollon kehittämistoimenpiteitä tarvitsevat alueet tunnistettiin myös tarkemmalla tasolla. Lisäksi alueet jaettiin vesihuoltoverkostojen uudisrakentamista vaativiin alueisiin sekä muihin alueisiin.

Suunnittelukauden (2017 – 2026) aikana HSY:n alueella tapahtuu paljon täydennysrakentamista. Lisäksi uusia alueita kaavoitetaan olemassa olevien vesihuoltoverkostojen läheisyyteen. Suunnittelukauden loppupuolella alkaa Östersundomin rakentaminen, joka on HSY:n alueen merkittävin vesihuollon kehittämisaikavälillä tulevaisuudessa.

HSY:n alueella keskitetyn vesihuollon ulkopuolella asuu noin 12 000 asukasta. Verkostoja laajennetaan muille kuin asemakaavoitettaville alueille tässä kehittämissuunnitelmassa esitetyssä aikataulussa HSY:n investointiraamin puitteissa. Suurimman vesihuollon tarpeen omaavat alueet tunnistettiin paikkatietoanalyysin perusteella ja nimettiin vesihuollon kehittämisaikavälillä. Vesihuollon tarve voi perustua joko alueen vedenkulutukseen, ympäristönsuojelullisiin syihin tai terveydensuojelullisiin syihin tai näiden yhdistelmään. Suunnittelukauden aikana suunnitellaan toteutettavan Pakankylän, Kiilan, Brobackan, Oittaa, Mustapuron, Katriinan ja Vanhakartanon alueen vesihuolto. Alueilla asuu yhteensä noin 850 asukasta.

Vesihuollon selvitysalueiksi on tunnistettu alueita, joiden vesihuollon tarpeen luotettava arviointi tai toteuttaminen edellyttää lisäselvityksiä tai –toimenpiteitä. Vesihuollon selvitysalueet ovat pääasiassa asemakaa-

va-alueen ulkopuolisia kohteita. Kullekin alueelle on kirjattu suunnitelman toimenpide sekä siitä vastuussa oleva taho.

Valmistelu

Vesihuoltolain mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi kaikki Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymän (HSY) jäsenkaupungit päivittivät vesihuollon kehittämissuunnitelmansa samanaikaisesti.

HSY-alueen vesihuollon kehittämissuunnitelman valmistelusta vastasi työryhmä, jossa oli edustajat HSY:stä, kaupungeista ja konsultilta. Helsingin edustaja oli kaupunginkansliasta.

HSY-alueen kehittämissuunnitelma

Helsinki

Helsingin väestömäärän ennustetaan kasvavan voimakkaasti, kun satamilta vapautuneille alueille ja muille projektialueille rakennetaan uusia asuntoja ja työpaikkoja. Samaan aikaan tapahtuu uuden yleiskaavan osoittamaa täydennysrakentamista eri puolilla kaupunkia.

Kartalla on esitetty alueet, joiden jollakin osalla rakentamisen arvioidaan olevan käynnissä tarkastelujakson aikana. Jakson tärkeimmät rakentamisalueet ovat Jätkäsaarella, Hernesaarella, Kalasatamassa, Kruunuvuorenrannassa, Pasilassa ja Kuninkaantammassa.

Östersundom on tulevaisuudessa Helsingin merkittävin maankäytön ja vesihuollon kehittämisalue. Koska alueen suunnittelu on vasta yleiskaavavaiheessa, vesihuollon kehittämissuunnitelmassa annetaan lähinnä jatkosuunnittelua koskevia ohjeita. Alueen kaavoituksen mukainen rakentaminen alkaa suunnittelujakson loppupuolella, mutta ajoittuu pääosin kehittämissuunnitelman tarkastelukauden ulkopuolelle.

Helsingissä lähes kaikki asukkaat ovat vesihuollon piirissä. HSY:n ja Helsingin kesken päätetyistä kuntatekniikan yhteistyösopimuksen vaikutuneista toimintatavoista poikkeavat vesihuollon kehittämistarpeet aiheutuvat pääasiassa virkistys-, vapaa-ajan- ja lomatoiminnasta kaupungin rannikkoalueilla ja saaristossa. Vasikkasaari, Kuninkaansaari-Vallisaari, Isosaari, Kallahdenniemi, Itäinen saaristo, osia Uutelanniemestä ja Puroniitty ovat alueita, joilla vesihuollon toteutustavat selvitetään tarkemmin.

Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelman valmistelusta on vastannut työryhmä, jossa on ollut edustajat kaupunkisuunnitteluvirastosta, kaupunginkansliasta, ympäristökeskuksesta, rakennusvirastosta ja kiinteistövirastosta sekä HSY:stä ja konsultilta.

Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelma 2017 - 2026 ja kaupunkisuunnittelulautakunnan sitä koskeva päätös ovat liitteinä 4 ja 5.

Muut kaupungit

Espoon ja Vantaan vesihuollon kehittämissuunnitelmissa kaupunkien suunniteltu kasvu näkyy lukuisina rakentamisalueina jo suunnitelman tarkastelujaksolla.

Espoon ja Vantaan pohjoisosissa on varsin monta tiiviistä kaupunkirakenteesta irrallaan olevaa HSY:n toiminta-alueita. Näiden toiminta-alueiden lisälaajennuksia selvitetään.

Kauniaisten vesihuollon kehittämissuunnitelma osoittaa, että kaupunkirakenne on jo nykyisin niin valmis, ettei kaupungin sisäisiä, merkittäviä vesihuollon kehittämistoimia tarvita.

Jatkosuunnittelu

Esittelijä toteaa, että pääkaupunkiseudun kaupunkien ja HSY:n vesihuollon kehittämissuunnitelmien valmistumista on pidettävä tarpeellisenä, sillä kaupunkien kasvun edellytyksenä on se, että uusille alueille rakennetaan tarvittavat vesihuoltoverkostot. Samalla on jatkossa kiinnitettävä huomiota mm. seuraaviin seikkoihin:

Päijännetunneli

Vantaan maankäytön suunnittelussa ja rakentamisessa tulee varmistaa Päijännetunnelin ja pintaveden hankinnan varajärjestelmän toimivuus ja turvallisuus.

Östersundom

Östersundomin vesihuoltojärjestelyjä tarkennetaan aikanaan, kun alueen yleispiirteisen maankäytön suunnittelun lähtökohdat vakiintuvat, ja yleis- ja asemakaavoitus etenevät.

Virkistys-, rannikko ja saaristoalueet

Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelmassa Helsingin virkistys-, rannikko- ja saaristoalueille esitetyt selvitykset on tarpeellista toteuttaa. Järjestetty vesihuolto on tarpeellista myös näillä alueilla laadukkaiden toimintojen turvaamiseksi ja meriympäristön suojelemiseksi. Kuntien tasapuolisen kohtelun takia näitä erillään tiiviistä kaupunkirakenteesta olevia alueita tulee pyrkiä liittämään HSY:n toiminta-alueeseen, kuten Espossa ja Vantaalla on jo tehty.

Jotta pääkaupunkiseudun kaikkien kaupunkien haja-asutuskohteiden vesihuoltotarpeet voidaan jatkossa toteuttaa, tulisi HSY:n vesihuollon

investointiohjelmaan tätä varten tehtävää varausta kasvattaa nykyisestä. Kyseinen osa on vain prosentin luokkaa HSY:n vesihuollon kokonaisinvestoinneista.

Sekaviemäröinti ja hulevedet

Ohjelmakaudella HSY:n ja kaupungin monen yksikön kanssa yhteistyönä selvitetään mahdollisuuksia siirtää sekaviemäröinnistä erillisviemäröintiin ja laaditaan erilaisia hulevettä koskevia ohjelmia, sopimuksia ja suunnitelmia. Kaupungin johtamisjärjestelmän uudistuessa hulevettä ja sekavettä koskevat jo käynnissä olevat ja tulevat toimet tulisi koordinoida.

Lopuksi

HSY-alueen vesihuollon kehittämissuunnitelma on tehty riittävässä yhteistyössä kaupunkien kanssa. HSY-alueen kehittämissuunnitelmakartta on koottu yhdistämällä kaupunkien kehittämissuunnitelmakartat.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HSY:n saate 6.4.2017
- 2 HSY, Lausuntopyyntö 6.4.2017, HSY:n alueen vesihuollon kehittämissuunnitelma 2017-2026
- 3 HSYn alueen vesihuollon suunnitelma 2017 - 2026
- 4 Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelma 24.2.2017
- 5 Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelma 2017 - 2026, Kslk 7.3.2017

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
HSY

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

22.05.2017

Kaj/3

Talous- ja suunnitteluosasto
Kaupunkisuunnitteluvirasto
KT-seurantaryhmä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 571

Helsingin vesihuollon toiminta-alue ja toiminta-alueen päivitysprosessin keventäminen

HEL 2016-012252 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

1

hyväksyä Helsingin vesihuollon toiminta-alueen sanallisen määrittelyn (liite 1),

2

hyväksyä Helsingin vesihuollon toiminta-alueen kartan 2017 (liite 2) ja valtuuttaa HSY:n ylläpitämään ja säilyttämään HSY:n vesihuollon toiminta-alueen kartta-aineistoa sähköisesti, ja

3

päätää toiminta-alueen päivitysprosessin keventämiseksi valtuuttaa jäsenkuntien ja HSY:n edustajista koostuvassa, sopimuksessa ”Puitesopimus kuntatekniikan yhteistyöstä HSY:n ja sen jäsenkuntien kesken” (=KT-sopimus, liite 3) määritellyssä KT-seurantaryhmässä olevan vi-
ranhaltijansa päättämään toiminta-aluekarttojen muutospäivityksistä ja niihin liittyvistä menettelyistä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Toiminta-alueen sanallinen määrittely
- 2 Toiminta-alueen kartta, Helsinki, 2017
- 3 HSYn kuntatekniikan puitesopimus, julkaisuversio
- 4 Toiminta-alueen muutokset, Helsinki, 2017 - 2019
- 5 HSY:n toiminta-alue 2017
- 6 HSY:n hallitus 21.10.2016 (121 §)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
HSY

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Vesihuoltolaki (119/2001) määrittää vesihuollon toiminta-alueen laatimisen perusteet. Vesihuoltolakia muutettiin vuonna 2014 (681/2014), missä yhteydessä täsmennettiin myös toiminta-alueen sisältöä ja hyväksymistä koskevia pykäläitä. Vesihuoltolain 7 §:n mukaan kunnan alueella toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi.

Vesihuoltolain 8 §:n mukaan kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksytyä toiminta-aluetta vesihuollosta huolehtimiseen soveltuvan laitoksen esityksestä tai, jos laitos ei tällaista esitystä ole tehnyt, laitosta kuultuaan.

Toiminta-alue, sillä sijaitsevat taajamat sekä vesijohtoverkoston piiriin saatettavat alueet esitetään kartalla, jonka on oltava yleisesti saatavilla tietoverkossa 1.1.2017 alkaen. Toiminta-alueen hyväksymisestä on tiedotettava riittävässä laajuudessa.

HSY:n vesihuollon toiminta-alueen laatimisesta on sovittu vuoden 2015 alussa allekirjoitetussa sopimuksessa ”Puitesopimus kuntatekniikan yhteistyöstä HSY:n ja sen jäsenkuntien kesken” (KT-sopimus), liite 7. Sopimuksen mukaan HSY:n vesihuollon toiminta-alueen tarkastelujakso on kolme vuotta ja päivitysväli yksi vuosi. KT-sopimuksen mukaisesti toiminta-alue käsitellään HSY:n talousarvion käsittely- ja hyväksymisprosessin yhteydessä.

Voimassa oleva HSY:n vesihuollon toiminta-alue laadittiin vuonna 2015, ja HSY:n hallitus päätti kokouksessa 16.10.2015 lähettää toiminta-alueen hyväksyttäväksi jäsenkaupungeille. Jäsenkaupungit hyväksyivät toiminta-alueen oman hyväksymisprosessinsa mukaisesti, ja kaikkien jäsenkaupunkien osalta toiminta-alue oli hyväksytty elokuussa 2016.

HSY:n vesihuollon toiminta-alueen päivitys 2017-2019

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

Päivityksen lähtökohtana on ollut voimassa oleva vuoden 2016 HSY:n vesihuollon toiminta-alue, siinä esitetyt laajentumisehdotukset vuodelle 2017 ja kaupungeilta saadut tiedot toiminta-alueen laajentumisesta vuosille 2017 - 2019. Edellä mainitut tiedot tarkistettiin ja päivitettiin vastaamaan toteutunutta ja suunniteltua yhdyskuntakehitystä.

Vuoden 2017 HSY:n vesihuollon toiminta-alue muodostuu pääasiassa kiinteistöistä, jotka sijaitsevat alle 20 metrin päässä liittymiskelpoisesta vesijohdosta ja jätevesiviemäristä. Toiminta-aluekartoilla esitettyjen kiinteistöjen, jotka sijaitsevat yli 20 metrin päässä vesijohdosta tai jätevesiviemäristä, toiminta-alueeseen kuulumisen arvioinnissa sekä liittämiskohdan osoittamisessa noudatetaan sanallisessa määrittelyssä määriteltyjä periaatteita.

Vuoden 2017 toiminta-alueen muodostamisen yhteydessä on tarkistettu jo vuoden 2016 toiminta-alueeseen kuuluneita alueita. Vuoden 2016 toiminta-alueeseen on tehty tarkistuslaajennuksia ja toisaalta tarkistus-supistamisia. Alueiden supistamisen syynä ovat olleet virheet vuoden 2016 toiminta-alueessa. Muutokset eivät edellytä vesihuollon palveluiden järjestämisen uudelleen arviointia. Supistettavilla alueilla mahdollisesti sijaitsevat HSY:n vesihuoltoverkostoihin liittyneet kiinteistöt jatkavat HSY:n toiminta-alueen ulkopuolisina asiakkaina.

Toiminta-alue 2017 on rajattu 27.4.2016 voimassa olleiden kiinteistörajajojen mukaan ja se koskee kyseisenä ajankohtana kiinteistörekisterissä olleita kiinteistöjä. Toiminta-alueeseen kuulumisen tulkitaan pääsääntöisesti kiinteistökohtaisesti. Mikäli kiinteistörajat ovat muuttuneet kyseisen ajankohdan jälkeen tai uusia kiinteistöjä on rekisteröity, kyseisten kiinteistöjen kuulumisen toiminta-alueeseen arvioidaan erikseen sanallisen määrittelyn mukaan.

Osa kiinteistöistä on rajattu kuulumaan toiminta-alueeseen vain osittain. Toiminta-aluepäätös koskee näiden kiinteistöjen osalta vain sitä osaa kiinteistöstä, joka on rajattu kuuluvaksi toiminta-alueeseen.

Sanallinen määrittely muodostaa toiminta-alueen määrittelyn ja -tulkin ytimen ja toiminta-alueen karttaesitys määräytyy sen perusteella. Tulokintatilanteessa sanallinen määrittely toiminta-alueeseen kuuluvista kiinteistöistä on suhteessa karttaan määräävä.

Prosessin yksinkertaistamiseksi on ehdotettu, että myöhemmät toiminta-alueen karttaesitysten päivitykset voi hyväksyä jäsenkuntien ja HSY:n edustajista koostuvassa KT-seurantaryhmässä olevat viranhaltijat. HSY:n hallitus on 21.10.2016 osaltaan päättänyt delegoida karttaesityksiin liittyvät tehtävät viranhaltijalle.

22.05.2017

Toiminta-alueeseen kuuluvista kiinteistöistä on laadittu sähköisessä muodossa oleva karttaesitys, joka on päätöksenteon jälkeen tarkasteltavissa HSY:n karttapalvelussa. Sanallisen määrittelyn perusteella laaditut karttatulosteet ovat tämän esityksen liitteinä 2, 4 ja 5 ja HSY:n hallituksen esitys jäsenkunnille liitteenä 6.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Toiminta-alueen sanallinen määrittely
- 2 Toiminta-alueen kartta, Helsinki, 2017
- 3 HSY:n kuntatekniikan puitesopimus, julkaisuversio
- 4 Toiminta-alueen muutokset, Helsinki, 2017 - 2019
- 5 HSY:n toiminta-alue 2017
- 6 HSY:n hallitus 21.10.2016 (121 §)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
HSY

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

KT-seurantaryhmä

§ 572

Maankäyttösopimus asemakaavan muutosehdotukseen nro 12249 liittyen (Pakila, tontit 34169/16 ja 33)

HEL 2017-004905 T 10 01 00

Esitys

Kaupunginhallitus päätti oikeuttaa kiinteistölautakunnan tekemään Helsingin kaupungin 34. kaupunginosan (Pakila, Länsi-Pakila) korttelin nro 169 tonttien nrot 16 (kaavatontti 32) ja 33 omistajan ***** kanssa liitteen 3 mukaisen sopimuksen sekä siihen tarvittaessa vähäisiä tarkistuksia ja lisäyksiä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimusluonnos
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12249 kartta

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Tontinomistaja

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus
Liite 1
Liite 2

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Kaupunkisuunnittelulautakunta on maanomistajan hakemuksesta hyväksynyt 6.9.2016 asemakaavan muutosehdotuksen nro 12249, joka koskee mm. Länsi-Pakilan tontteja 34169/16(=nykyinen kaavatontti 32) ja 33.

Kaavamuuotos mahdollistaa enintään nelikerroksisten asuinkerrostalojen rakentamisen Pakilantien varteen.

Muutosehdotus korottaa tonttien 34169/16 (32) ja 33 arvoa merkittävästi, joten tontinomistajan kanssa on käyty kaupunginhallituksen 9.6.2014 tekemän maapoliittisen päätöksen mukaiset neuvottelut.

Tontinomistajan kanssa esitetään tehtäväksi sopimus, jossa omistaja sitoutuu suorittamaan kaupungille 51 000 euron suuruisen rahakorvauksen osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin.

Esittelijän perustelut

Voimassa oleva asemakaava ja maanomistus

Tonteilla on voimassa asemakaava nro 11969 (lainvoimainen 3.12.2010), jonka mukaan tontti 34169/16 muodostaa kaavatontin nro 32, joka kuuluu asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueeseen (AL). Tontti 34169/33 kuuluu erillispientalojen korttelialueeseen (AO). AL-tontin rakennusoikeus on yhteensä 580 k-m², josta asuinkerrosalan osuus on enintään 290 k-m². Erillispientalotontin rakennusoikeus on 200 k-m².

Tontilla 34169/16 (32) sijaitsee vuonna 1967 valmistunut 448 k-m²:n suuruinen liikerakennus, jossa toimii ravintola. Tontti nro 33 on rakentamaton.

Tontit omistaa *****

Asemakaavan muutosehdotus nro 12249

Asemakaavan muutos on laadittu kaupunkisuunnittelulautakunnan 11.11.2014 hyväksymien Pakilantien varren maankäytön suunnitteluperiaatteiden mukaisesti.

Muutoksessa nykyiset tontit 34169/16 (32) ja 33 on yhdistetty uudeksi tontiksi 34169/34. Tontti on osoitettu asuinkerrostalojen korttelialueeksi (A). Tontille on osoitettu asuinrakennusoikeutta yhteensä 1 980 k-m² ja 270 k-m² liike-, toimisto- ja/tai ympäristöhäiriötä aiheuttamattomalle työtilalle. Rakennusten korkein kerrosluku on neljä. Tontin autopaikat tulee pääosin järjestää tontilla maanalaisessa pysäköintitilassa.

Asemakaavamuutoksen kartta on liitteenä 2.

Maankäyttösopimus

Asemakaavan muutoksen seurauksena tonttien arvo nousee merkittävästi, joten tonttien omistajan kanssa on käyty kaupunginhallituksen

9.6.2014 tekemän päätöksen mukaiset maapoliittiset neuvottelut. Neuvottelujen tuloksena on laadittu liitteenä 1 oleva sopimusehdotus.

Sopimuksen mukaan tontinomistaja sitoutuu suorittamaan kaupungille 51 000 euron suuruisen korvauksen osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin. Korvaus on maksettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asemakaavan muutos on saanut lainvoiman.

Sopimus noudattaa kaupunginhallituksen päätöstä ja sovellettua käytäntöä ja on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimusluonnos
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12249 kartta

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Tontinomistaja

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus
Liite 1
Liite 2

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 04.05.2017 § 229

HEL 2017-004905 T 10 01 00

Kiinteistökartta 127/682 495 ja 113/681 495, Pakilantie 82 ja Välitalontie 75

Esitys

22.05.2017

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan tekemään Helsingin kaupungin 34. kaupunginosan (Pakila, Länsi-Pakila) korttelin nro 169 tonttien nrot 16 (kaavatontti 32) ja 33 omistajan ***** kanssa liitteen nro 3 mukainen sopimus sekä siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia ja lisäyksiä.

(MA134-1)

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Kirsi Federley, vs. toimistopäällikkö, puhelin: 09 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi
Tapio Laalo, tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36442
tapio.laalo(a)hel.fi

§ 573

Myyntiperusteiden määrittäminen Länsisataman Jätkäsaaren asuin-kerrostalotontille (Länsisatama, Jätkäsaari, tontti 20070/1)

HEL 2017-004889 T 10 01 01 01

Esitys

A

Kaupunginhallitus päätti oikeuttaa kiinteistölautakunnan myymään Helsingin kaupungin 20. kaupunginosan (Länsisatama) korttelin nro 20070 tontin nro 1 tai siitä muodostettavan vapaarahoitteiseen vuokra-asunto-tuotantoon toteutettavan tontin seuraavin ehdoin:

1

Tontin (AK) 20070/1 tai siitä muodostettavan tontin/tonttien kauppahinta on vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen osalta 1 150 euroa/k-m² 31.12.2018 asti.

Kauppahintaa ei peritä siltä osin kuin asemakaavamääräykset sallivat asemakaavaan merkityn kerrosalan ylityksen.

Mikäli tontin tai siitä muodostettavan tontin/tonttien lopullinen yhteenlaskettu kerrosalan määrä lainvoimaisessa rakennusluvassa ylittää asemakaavan tai myöhemmin laadittavan tonttijaon mukaisen ko. tontin enimmäisrakennusoikeuden, kaupungilla on oikeus periä kultakin ylittävältä kerrosneliömetriltä vastaavaa lisäkauppahintaa.

1.1.2019 alkaen edellä mainituin tavoin määräytyvää kauppahintaa tarkistetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi 3 prosentin vuotuisella korolla kaupan tekemiseen asti.

2

Muilta osin tontin tai siitä muodostettavan tontin/tonttien kaupassa noudatetaan kaupungin normaalisti käyttämiä kiinteistökaupan ehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja ja tarkentavia kauppahinnan määräytymistä koskevia ehtoja.

B

Kaupunginhallitus päätti oikeuttaa kiinteistölautakunnan tekemään tontista (AK) 20070/1 tai siitä muodostettavasta vapaarahoitteiseen vuokra-asuntotuotantoon toteutettavasta tontista/tonteista lopulliset kiinteistökaupan kauppakirjat sekä päättämään niiden ehdot.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

1 Kopio asemakaavan muutoksen nro 12270 kaavakartasta

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Asunto Oy Helsingin Kommodorille on varattu Länsisataman Jätkäsaaresta asuinkerrostalotontti (AK) 20070/1 Kehittyvä kerrostalo -projektin puitteissa tapahtuvan vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen rakentamista tarkoittavan hankkeen suunnittelua varten. Varauspäätöksen ehtojen mukaan tontti luovutetaan myymällä käypään arvoon. Tontin rakentamisen on tarkoitus alkaa syksyllä 2017, joten tontille tulisi nyt vahvistaa myyntiperusteet.

Kiinteistövirasto on teettänyt ulkopuolisella asiantuntijalla arviolausunnon, johon perustuen esitetään, että tontin 20070/1 kauppahinta olisi vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen osalta 1 150 euroa/k-m². Tontille ei ole tulossa kivijalkaliike- tai muita vastaavia tiloja. Esityksen mukaan tontin 20070/1 kauppahinta tulisi olemaan arviolta noin 6 milj. euroa riippuen lopullisen toteutettavan kerrosalan määrästä. Myynnistä päättäminen kuuluu kaupunginhallituksen toimivaltaan.

Esittelijän perustelut

Varauspäätös

Kaupunginhallitus päätti 2.5.2016 (426 §) varata Asunto Oy Helsingin Kommodorille Helsingin kaupungin 20. kaupunginosan (Länsisatama) korttelin nro 20070 suunnitellun tontin nro 1 Kehittyvä kerrostalo -projektin puitteissa tapahtuvan vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen rakentamista tarkoittavan hankkeen suunnittelua varten 31.12.2018 saakka muun ohella seuraavin ehdoin:

- Tontille tulee toteuttaa vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

- Vapaarahoitteiseen vuokra-asuntotuotantoon varattava tontti luovutetaan myymällä käypään arvoon. Asunnot on pidettävä tällöin vuokra-asuntokäytössä vähintään 10 vuotta tontille rakennettavien rakennusten valmistumisesta lukien.

Hankkeen tilanteesta

Asunto Oy Helsingin Kommodori on varauspäätöksen tekemisen jälkeen aloittanut hankkeen toteutussuunnittelun tontin varausehtojen ja Kehittyvä kerrostalo -lisäehtojen mukaisesti. Tontin rakentamisen on tarkoitus alkaa syksyllä 2017, joten tontille on nyt aiheellista vahvistaa myyntiperusteet kaupunginhallituksen varauspäätöksen mukaisesti.

Asemakaava- ja tonttitiedot

Länsisataman Jätkäsaaren asemakaavan muutos nro 12270 (Saukonlaituri, Länsi) on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 26.11.2014 ja se on tullut voimaan 16.1.2015.

Kaava-alueelle sijoittuu muun ohella ohjeellinen asuinkerrostalotontti (AK) 20070/1. Tontin 20070/1 rakennusoikeus on yhteensä 5 200 k-m². Tontin korkein sallittu kerrosluku on 6. Kaavamääräysten mukaan rakennuksen ylimmässä kerroksessa tulee enintään 2/3 rakennuksen suurimman kerroksen alasta käyttää kerrosalaan laskettavaksi tilaksi. Tontille sijoittuu sijainniltaan ohjeellinen korttelialueen osa, joka on rakennettava kivetyksi aukioksi (au-1). Aukiolle on istutettava puuryhmä ja muuta kasvillisuutta eikä sitä saa aidata. Tontin autopaikkavelvoite määräytyy seuraavan normin mukaan: vähintään suurempi luvuista 1 ap / 120 k-m² tai 0,6 ap / asunto. Autopaikat sijoitetaan LPA-1 -tontille 20068/1 Jätkäsaaren pysäköinti Oy:n toimesta toteutettavaan pysäköintitaloon.

Tontin 20070/1 pinta-ala on 1 941 m² ja osoite Bahamankatu. Tontti on merkitty kiinteistörekisteriin 4.3.2017.

Kopio asemakaavan muutoksen nro 12270 kaavakartasta on liitteenä nro 1.

Maaperätiedot

Kaupungin teettämien selvitysten mukaan tontin 20070/1 alueella on harjoitettu toimintaa, joka on saattanut aiheuttaa maaperän pilaantumista. Tontin maaperä kunnostetaan rakentamisen yhteydessä rakennuttajan toimesta. Kaupunki korvaa rakennuttajalle maaperän puhdistamisesta aiheutuvat tavanomaisiin maanrakennuskustannuksiin nähden ylimääräiset kulut.

Ehdotetut myyntiperusteet

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alvno FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

22.05.2017

Ehdotuksen mukaan Asunto Oy Helsingin Kommodorille varattu tontti 20070/1 tai siitä muodostettava vapaarahoitteiseen vuokra-asuntotuotantoon toteutettava tontti myytäisiin varauspäätöksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

Tontin (AK) 20070/1 tai siitä muodostettavan tontin/tonttien kauppahinta on vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen osalta 1 150 euroa/k-m² 31.12.2018 asti.

1.1.2019 alkaen edellä mainituin tavoin määräytyvälle kauppahinnalle maksettaisiin korkoa sen nykyarvon säilyttämiseksi 3 prosentin vuotuisen koron mukaan kaupan tekemiseen asti.

Kiinteistövirasto on teettänyt ulkopuolisella asiantuntijalla arviolausunnon tontin 20070/1 vapaarahoitteiseen vuokra-asuntotuotantoon osoitetun asuinrakennusoikeuden (AK) markkina-arvosta. Po. arvion mukaan tontin vapaarahoitteiseen vuokra-asuntotuotantoon osoitetun asuinrakennusoikeuden (AK) markkina-arvo on 1 150 euroa/k-m². Näin ollen esittelijä katsoo, että käypänä markkina- ja myyntihintana voitaisiin pitää vapaarahoitteiseen vuokra-asuntotuotantoon osoitetun asuinrakennusoikeuden osalta mainittua hintaa, joka kiinteistövirastonkin arvion mukaan vastaa alueen kohtuullista käypää markkinahintaa. Tontille ei ole tulossa kivijalkaliike- tai muita vastaavia tiloja.

Kauppahintaa ei perittäisi siltä osin kuin asemakaavamääräykset sallivat asemakaavaan merkityn kerrosalan ylityksen. Mikäli tontin tai siitä muodostettavan tontin/tonttien lopullinen yhteenlaskettu kerrosalan määrä lainvoimaisessa rakennusluvassa ylittää asemakaavan tai myöhemmin laadittavan tonttijaon mukaisen ko. tontin enimmäisrakennusoikeuden, olisi kaupungilla lisäksi oikeus periä kultakin ylittävältä kerrosneliömetriltä vastaavaa lisäkauppahintaa.

Ehdotuksen mukaan tontin 20070/1 tai siitä muodostettavan vapaarahoitteiseen vuokra-asuntotuotantoon tulevan tontin/tonttien kauppahinta tulisi olemaan arviolta noin 6 milj. euroa riippuen lopullisen toteutettavan kerrosalan määrästä. Myynnistä päättäminen kuuluu kaupunginhallituksen toimivaltaan. Ehdotus vastaa saavutettua neuvottelutulosta ja on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

1 Kopio asemakaavan muutoksen nro 12270 kaavakartasta

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 04.05.2017 § 226

HEL 2017-004889 T 10 01 01 01

Kiinteistökartta 49/671 495, Bahamankatu

Esitys

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan myymään Helsingin kaupungin 20. kaupunginosan (Länsisatama) korttelin nro 20070 tontti nro 1 tai siitä muodostettava vapaarahoitteiseen vuokra-asuntotuotantoon toteutettava tontti seuraavin ehdoin:

1

Tontin (AK) 20070/1 tai siitä muodostettavan tontin/tonttien kauppahinta on vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen osalta 1 150 euroa/k-m² 31.12.2018 asti.

Kauppahintaa ei peritä siltä osin kuin asemakaavamääräykset sallivat asemakaavaan merkityn kerrosalan ylityksen.

Mikäli tontin tai siitä muodostettavan tontin/tonttien lopullinen yhteenlaskettu kerrosalan määrä lainvoimaisessa rakennusluvassa ylittää asemakaavan tai myöhemmin laadittavan tonttijaon mukaisen ko. tontin enimmäisrakennusoikeuden, kaupungilla on oikeus periä kultakin ylittävältä kerrosneliömetriltä vastaavaa lisäkauppahintaa.

1.1.2019 alkaen edellä mainituin tavoin määräytyvää kauppahintaa tarkistetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi 3 prosentin vuotuisella korolla kaupan tekemiseen asti.

2

Muilta osin tontin tai siitä muodostettavan tontin/tonttien kaupassa noudatetaan kaupungin normaalisti käyttämiä kiinteistökaupan ehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja ja tarkentavia kauppahinnan määräytymistä koskevia ehtoja.

22.05.2017

Samalla kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan tekemään tontista (AK) 20070/1 tai siitä muodostettavasta vapaarahoitteiseen vuokra-asuntotuotantoon toteutettavasta tontista/tonteista lopulliset kiinteistökaupan kauppakirjat sekä päättämään niiden ehdot.

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Kristian Berlin, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 36438
kristian.berlin(a)hel.fi

§ 574

Omakotitalotonttien varaaminen omatoimiseen rakentamiseen Tapulikaupungissa, Siltämäessä, Alppikylässä, Kontulassa, Mellunmäessä, Kurkimäessä ja Kivikossa

HEL 2017-001380 T 10 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti varata omatoimista omakotitalon rakentamista varten vuokrattavat pientalotontit 31.12.2020 saakka:

Tapaninkylä, Tapulikaupunki

tontit 39328/26-31

tontit 39329/33-35

tontit 39330/10-15

tontit 39331/13-16

tontit 39347/1-9

tontit 39348/1-6

tontit 39349/1-6

tontit 39350/1-4

Suutarila, Siltämäki

tontit 40090/2-6

tontit 40170/2-5

tontti 40178/6

tontit 40224/1-5

tontit 40227/1-4

tontit 40228/1-7

Suurmetsä, Alppikylä

tontti 41299/8

Mellunkylä, Kontula

tontit 47196/16-20

tontit 47293/1-9

tontti 47288/3

tontit 47288/7-9

tontit 47289/1-3

tontit 47289/5-6

tontit 47289/8-9

tontti 47289/11

tontit 47289/13-14

Mellunkylä, Kurkimäki

tontit 47297/2-4

Mellunkylä, Mellunmäki

tontti 47248/5

tontit 47311/4-14

tontit 47314/1-4

tontit 47314/12-14

tontit 47315/1-5

Mellunkylä, Kivikko

tontti 47355/8.

Samalla kaupunginhallitus oikeutti kiinteistölautakunnan päättämään tonttien haku- ja varausehdoista sekä nimeämään varaustensaajat.

Lisäksi kaupunginhallitus oikeutti kiinteistölautakunnan jatkamaan vuonna 2015 haettavina olleiden omakotitalotonttien (Khs 11.5.2015, 524 §) varausaikaa 31.12.2020 saakka, mikäli aiemmin varattuja tontteja palautuu kaupungin hallintaan.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028

timo.harmala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Kaupunki tarjoaa vuokralle 127 omakotitalotonttia omatoimiseen rakentamiseen vuonna 2017. Tontit sijaitsevat Tapulikaupungissa, Siltamäessä, Alppikylässä, Kontulassa, Mellunmäessä, Kurkimäessä ja Kivikossa. Alustavan aikataulun mukaan tontit ilmoitettaisiin haettaviksi loppuvuodesta 2017. Hakuaikaa olisi hieman yli kuukausi.

Esittelijän perustelut

Edelliset varauskierrokset

Vuonna 2015 tarjottiin vuokralle 59 omakotitalotonttia. Tontit sijaittivat Patolassa, Torpparinmäessä, Pihlajamäessä, Tapanilassa, Tapulikaupungissa, Siltamäessä, Puistolassa, Vesalassa, Mellunmäessä, Kontulassa ja Kurkimäessä. Hakemuksia saapui 440 kpl.

Vuonna 2014 oli haettavina vain viisi tonttia, joilla kaikilla oli pieni rakennusoikeus (85 k-m²). Määräaikaan mennessä saapui 247 hakemusta.

Vuonna 2013 tarjottiin vuokralle 24 omakotitalotonttia Maunulasta. Tontit luovutettiin hakijoiden itse muodostamille neljän perheen ryhmille. Hakemuksen jätti 48 ryhmää, joista 5 ei täyttänyt hakuheitoja.

Vuonna 2012 tarjottiin vuokralle 104 omakotitalotonttia. Tontit sijaittivat Maunulassa, Tapaninkylässä, Suutarilassa, Puistolassa, Myllypurossa, Mellunkylässä ja Kivikossa. Hakemuksia saapui 674 kpl.

Tontinvaraajien valintamenettely

Tontinvaraajat on tarkoitus valita arpomalla, kuten edelliselläkin kerralla. Hakemuksen voivat jättää helsinkiläiset lapsiperheet.

Varattaviksi esitettävät tontit

Haettaviksi suunnitellut tontit ovat yhden perheen eli omakotitalotontteja. Tonttien pinta-alat ovat 197 m² - 625 m² ja rakennusoikeudet 125 k-m² - 210 k-m².

Tonttikohtaiset tiedot ilmenevät liitteestä 1.

Varauspäätökset

Kaupunginhallitus on aiemmin varannut osan päätösehdotuksen tonteista omatoimiseen omakotitalon rakentamiseen. Nämä varaukset ovat kuitenkin päättyneet tai pian päättymässä.

Kaikki tontit ehdotetaan nyt varattaviksi 31.12.2020 saakka.

Kaikista vuonna 2015 haettavina olleista tonteista ei vielä ole tehty pitkäaikaista maanvuokrasopimusta ja on mahdollista, että osa aiemmin varatuista tonteista palautuu vielä kaupungin hallintaan. Lautakunnalle esitetään mahdollisuutta jatkaa myös näiden tonttien varausta 31.12.2020 saakka. Kaupunginhallitus varasi tontit 11.5.2015 (524 §).

Lopuksi

Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 04.05.2017 § 220

HEL 2017-001380 T 10 01 01 00

Esitys

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle seuraavien omatoimista omakotitalon rakentamista varten vuokrattavien pientalotonttien varaamista 31.12.2020 saakka:

Tapaninkylä, Tapulikaupunki

tontit 39328/26-31

tontit 39329/33-35

tontit 39330/10-15

tontit 39331/13-16

tontit 39347/1-9

tontit 39348/1-6

tontit 39349/1-6

tontit 39350/1-4

Suutarila, Siltämäki

tontit 40090/2-6

tontit 40170/2-5

tontti 40178/6

tontit 40224/1-5

tontit 40227/1-4

tontit 40228/1-7

Suurmetsä, Alppikylä

tontti 41299/8

Mellunkylä, Kontula

tontit 47196/16-20

tontit 47293/1-9

tontti 47288/3

tontit 47288/7-9

tontit 47289/1-3

tontit 47289/5-6

tontit 47289/8-9

tontti 47289/11

tontit 47289/13-14

Mellunkylä, Kurkimäki

22.05.2017

Kaj/7

tontit 47297/2-4

Mellunkylä, Mellunmäki

tontti 47248/5

tontit 47311/4-14

tontit 47314/1-4

tontit 47314/12-14

tontit 47315/1-5

Mellunkylä, Kivikko

tontti 47355/8.

Samalla kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan päättämään tonttien haku- ja varausehdoista sekä niimeämään varaustensaajat.

Samalla kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan jatkamaan vuonna 2015 haettavina olleiden omakotitalotonttien (Khs 11.5.2015, 524 §) varausaikaa 31.12.2020 saakka, mikäli aiemmin varattuja tontteja palautuu kaupungin hallintaan.

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Risto Lehtonen, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 36617
risto.lehtonen(a)hel.fi

§ 575

Alueen varaaminen asuntohankkeen suunnittelemiseksi (Haaga, tontti 29100/1 sekä määräala kiinteistöstä 91-403-2-805)

HEL 2017-004950 T 10 01 01 02

Esitys

A

Kaupunginhallitus päätti varata Pääkaupungin turvakoti ry:lle ja JM Suomi Oy:lle liitekarttaan 1 merkityn alueen, joka muodostuu Helsingin kaupungin 29. kaupunginosan (Haaga) korttelin nro 29100 tontista nro 1 (kiinteistötunnus 91-29-100-1, pinta-ala 1 515 m², osoite Steniuksen- tie 20) sekä noin 1 000 m²:n suuruisesta määräalasta kiinteistöstä 91-403-2-805, kumppanuuskaavoitukseen ja asuntohankkeiden suunnitteluun sekä luovutettavaksi vapaarahoitteiseen sääntelemättömään asuntotuotantoon 31.12.2019 saakka seuraavin ehdoin:

1

Varausta ei voi siirtää kolmannelle ilman kaupungin suostumusta.

2

Varauspätös ei sido tai rajoita kaupungin suunnittelu- ja toimintamahdollisuuksia eikä omistusoikeutta alueella.

3

Varauksensaaja on tietoinen, että suunnitellun hankkeen toteuttaminen edellyttää muun ohella varausalueella vireillä olevan asemakaavan muutoksen tulemistä voimaan ja varausalueeseen kohdistuvan maanvuokrasopimuksen ennen aikaista päättämistä sekä alueella olevien rakennusten ja rakennelmien purkamista.

Alue suunnitellaan ja toteutetaan varauksensaajan kokonaisvastuuperiaatteella. Varauksensaaja vastaa tällöin kustannuksellaan muun muassa hankkeen rakennettavuutta ja muita teknisiä sekä toiminnallisia ominaisuuksia koskevien suunnitelmien ja selvitysten tekemisestä sekä kaikista alueen rakentamiskelpoiseksi saattamisen edellyttämistä toimenpiteistä, kuten rakennusten purkamisesta sekä rakennusjätteiden ja vanhojen rakenteiden poistamisesta sekä johtosiirroista ym. toimenpiteistä.

Kaupunki päättää erikseen mm. alueen asemakaavan muutoksen laatimisesta ja hyväksymisestä, hankkeen toteuttamisen vaatimien lupien myöntämisestä sekä tontin luovutuksesta (myynti tai vuokraus).

Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista, haitoista eikä kustannuksista, kuten suunnittelu-, selvitys-, tutkimus- ja muista kuluista, mikäli varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämä asemakaava tai asemakaavan muutos ei tule voimaan, alueen luovuttamisesta myöhemmin päättävä toimielin ei päättä luovuttaa aluetta varauksensaajalle, hankkeen vaatimat luvat eivät tule voimaan tai aluetta ei muutoin saada rakentamiskelpoiseksi varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa.

Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päätymään kesken varausajan ja/tai olla jatkamatta varausta, mikäli varauksensaaja ei noudata varausehtoja ja kaupungin niiden perusteella mahdollisesti antamia ohjeita.

4

Varausalueelle vastaisuudessa kaavoitettava asuinrakennusoikeus tulee toteuttaa vapaarahoitteisena omistusasuntotuotantona.

Omistusasuntotuotannossa tontille toteutettavasta asuinhuoneistoalasta vähintään 40 % tulee toteuttaa perheasuntoina (kaksi makuuhuonetta tai enemmän). Näiden asuntojen keskipinta-alan tulee olla vähintään 70 h-m².

5

Varauksensaaja on velvollinen suunnittelemaan ja toteuttamaan tälle varatun alueen/alueet ilman aiheutonta viivytystä ja osaltaan aktiivisesti edistämään tälle varatun alueen/alueiden suunnittelua ja rakentamista. Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päätymään kesken varausajan, mikäli on ilmeistä, ettei tontin rakentamista aloiteta varausaikana ja hankkeen viivästyminen johtuu varauksensaajasta riippuvasta syystä.

Kaupungilla on kaikissa tilanteissa oikeus seuraamuksitta olla jatkamatta varausta.

Varauksensaaja on velvollinen toiminnassaan noudattamaan verotusta, ympäristönsuojelua, työsuojelua, työoloja sekä työehtoja koskevia sekä muita vastaavia lakisääteisiä velvoitteita.

Mikäli varauksensaaja ei noudata edellä tarkoitettuja lakisääteisiä velvoitteitaan tai varauksensaaja taikka varauksensaajana toimivan yhtiön johtohenkilö tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö

tuomitaan ns. harmaaseen talouteen liittyvästä rikoksesta (esim. verotus) tai muusta vastavasta yritystoimintaan liittyvästä rikoksesta, kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan.

Kaupungilla on edelleen oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan, mikäli varauksensaaja asetetaan konkurssiin tai yrityssaneeraukseen tai muutoin käy ilmeiseksi, ettei varauksensaajalla ole taloudellisia tai muita edellytyksiä hankkeen toteuttamiseksi.

6

Varauksensaajan tulee noudattaa mahdollisia alueellisia rakennustapaohjeita. Hankkeiden suunnittelu ja toteutus tulee tapahtua yhteistyössä kaupungin eri hallintokuntien kanssa sekä alueellisten yhteistyö- ja koordinoitiryhmien kanssa.

7

Kerrostalotuotannossa varausalueelle toteutettavien rakennusten suunnittelussa ja rakentamisessa tulee kiinnittää huomiota energiatehokkuutta parantaviin ratkaisuihin. Rakennuksen tulee täyttää C-energiatehokkuusluokalle asetetut vaatimukset siten, että E-luku alittaa tason 120 kWh/m²/vuosi, ellei kiinteistölautakunta erittäin painavasta varauksensaajasta riippumattomasta syystä toisin päättä.

Varauksensaaja on velvollinen viimeistään hakiessaan varausalueen pitkäaikaista vuokraamista tai myyntiä esittämään kiinteistöviraston tonttiosastolle varausalueelle rakennettavia rakennuksia koskevat energiatodistukset tai muun rakennusten energiatehokkuutta osoittavan kiinteistöviraston tonttiosaston hyväksymän selvityksen.

Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta pidättäytyä varausalueen luovuttamisesta, mikäli varauksensaajan hanke ei täytä edellä mainittua vaatimusta eikä kiinteistölautakunta myönnä vaatimuksesta poikkeusta.

8

Lisäksi varauksensaaja on velvollinen noudattamaan kaupungin määräämin osin kiinteistöviraston tonttiosaston 11.8.2016 päivättyä toimintaohjetta kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittamisesta sekä kaadetavista puista. Varauksensaajan tulee kuitenkin huomioida mm., että kaupunki ei vastaa esimerkiksi maaperän mahdollisesta pilaantuneisuudesta aiheutuvista mahdollisista kustannuksista siltä osin, kun ne kuuluvat tontin 29100/1 vuokralaisen vastattaviksi.

B

Kaupunginhallitus päätti oikeuttaa kiinteistölautakunnan tekemään päätöskohdassa A mainittuun varaukseen tarvittaessa muutoksia ja täydennyksiä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liitekartta varausalueesta, Steniuksentie
- 2 Varaushakemus, Steniuksentie
- 3 Sijaintikartta, Steniuksentie
- 4 Ote ajantasaisesta asemakaavasta, Steniuksentie

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Pääkaupungin turvakoti ty

JM Suomi Oy

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Haagassa sijaitseva sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialueen tontti 29100/1 on vuokrattu Pääkaupungin turvakoti ry:lle 31.12.2020 saakka voimassa olevalla pitkäaikaisella maanvuokrasopimuksella. Tontilla sijaitsevaa rakennusta käytetään turvakoti- ja tapaamispaikkatoimintaan. Tilat eivät enää vastaa toiminnalle asetettuja vaatimuksia eivätkä ne sovellu nykyisille asiakasmäärille.

Pääkaupungin turvakoti ry on neuvotellut uusien turvakotitilojen toteuttamisesta uudiskohteeseen Herttoniemeen yhteistyössä JM Suomi Oy:n kanssa. Lisäksi Pääkaupungin turvakoti ry ja JM Suomi Oy ovat neuvotelleet, että JM Suomi Oy ostaisi yhdistyksen Haagasta vapautuvat tilat ja vuokraoikeuden. Pääkaupungin turvakoti ry ja JM Suomi Oy ovat laatineet em. asioista kehittämissopimuksen.

Pääkaupungin turvakoti ry ja JM Suomi Oy ovat yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston tonttiosaston kanssa selvittäneet mahdollisuutta alueen täydennysrakentamiseen ja kaavamuutoksen laatimiseen siten, että nykyiselle Pääkaupungin turvakoti ry:lle vuokratulle tontille ja määrälalle kiinteistöstä 91-403-2-805 sijoitettaisiin kaksi kerrostaloa. Vireillä olevalla kaavamuutoksella alueelle osoitettaisiin asuinrakennusoikeutta noin 2 800 k-m².

Pääkaupungin turvakoti ry ja JM Suomi Oy hakevat yhteistyössä 22.3.2017 päivätyllä hakemuksellaan Haagan tontin 29100/1 ja noin 1 000 m²:n suuruisen puistomääräalan varaamista asuntohankkeiden suunnittelua varten, ja asiassa esitetään, että alue varattaisiin em. tahoille kumppanuuskaavoitusta ja asuntohankkeiden suunnittelua varten sekä luovutettavaksi vapaarahoitteiseen sääntelemättömään asuntotuotantoon.

Varauksen tekeminen mainituille taholle on perusteltua ottaen huomioon muun muassa JM Suomi Oy:n ja tontin vuokralaisen Pääkaupungin turvakoti ry:n keskinäisen kehittämissopimuksen sekä sen, että kaavamuutoksen toteuttaminen ja alueen luovuttaminen ilman aiheutonta viivytystä edellyttää nykyisen maanvuokrasopimuksen voimaolon ennaikaista päättämistä ja tontilla olevan rakennuksen purkamista, mistä varauksensaaja vastaisi kustannuksellaan. Mainittu varaus mahdollistaisi myös toimintaedellytyksiltään tiensä päähän tulleen turvakotirakennuksen purkamisen ja edesauttais osaltaan uusien turvakotitoimintaan paremmin soveltuvien tilojen toteuttamista. Lisäksi mainittu varaus mahdollistaisi täydennysrakentamishankkeen toteuttamisen hyvälle paikalle olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen.

Esittelijän perustelut

Taustaa ja hakemus

Pääkaupungin turvakoti ry:lle on vuokrattu Haagassa sijaitseva sosiaalitoiminta ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialueen (YS) tontti 29100/1 pitkäaikaisella maanvuokrasopimuksella (sopimusnumero 7563) ajalle 1.1.1961 - 31.12.2020.

Pääkaupungin turvakoti ry on toteuttanut turvakotitoimintaa vuodesta 1979 lähtien, ja tontilla sijaitsevaa rakennusta käytetään turvakoti- ja taapamispaiikkatoimintaan. Tilat eivät enää vastaa toiminnalle asetettuja vaatimuksia eivätkä ne sovellu nykyisille asiakasmäärille. Yhdistyksen tavoitteena on siirtyä uusiin tiloihin mahdollisimman nopeasti.

Pääkaupungin turvakoti ry on neuvotellut uusien turvakotitilojen toteuttamisesta uudiskohteeseen Herttoniemeen yhteistyössä JM Suomi Oy:n kanssa. Lisäksi Pääkaupungin turvakoti ry ja JM Suomi Oy ovat

neuvotelleet mahdollisuudesta, että JM Suomi Oy ostaisi yhdistyksen Haagasta vapautuvat tilat ja vuokraoikeuden.

Pääkaupungin turvakoti ry ja JM Suomi Oy ovat yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston tonttiosaston kanssa selvittäneet mahdollisuutta alueen täydennysrakentamiseen ja kaavamuutoksen laatimisen siten, että nykyiselle Pääkaupungin turvakoti ry:lle vuokratulle YS-tontille ja määrälalle kiinteistöstä 91-403-2-805 sijoitettaisiin kaksi kerrostaloa. Kulkuyhteys puistoon säilytetään. Vireillä olevalla kaavamuutoksella alueelle osoitettaisiin asuinrakennusoikeutta noin 2 800 k-m².

Pääkaupungin turvakoti ry ja JM Suomi Oy hakevat yhteistyössä 22.3.2017 päivätyllä hakemuksellaan tontin 29100/1 ja noin 1 000 m²:n suuruisen puistomääräalan varaamista asuntohankkeiden suunnittelua varten. Hakijoiden tarkoituksena on nykyisen maanvuokrasopimuksen päättäminen ja rakennuksen purkaminen, jonka jälkeen JM Suomi Oy toteuttaisi laadittavana olevan kaavamuutoksen mukaisen asuinrakennuskokonaisuuden. Hakemus on liitteenä 2.

Voimassa olevat asemakaava- ja tonttiedot

Tontilla on voimassa 24.5.2013 lainvoimaiseksi tullut asemakaava nro 11938. Tontti kuuluu sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialueeseen (YS). Tontin rakennusoikeus on 1 515 k-m² ja tontille voi rakentaa 4-kerroksisen rakennuksen.

Tontin 29100/1 pinta-ala on 1 515 m² ja se on merkitty kiinteistörekisteriin 15.10.1957.

Sijaintikartta ja ote ajantasaisesta asemakaavasta ovat liitteinä 3 ja 4.

Varausesitys

Varauksesta on neuvoteltu hakijoiden sekä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Asian taustan, hakemuksen ja neuvottelujen perusteella esitetään, että alue varattaisiin sen nykyiselle vuokralaiselle Pääkaupungin turvakoti ry:lle ja tämän yhteistyökumppanille JM Suomi Oy:lle kumppanuuskaavoitusta sekä asuntohankkeiden suunnittelua varten.

Lähtökohtaisesti kaupunki luovuttaa tontit pääasiassa julkisten hakujen ja kilpailujen kautta. Nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa kyse on vuokratun ja rakennetun tontin kehittämisestä, mikä edellyttää muun muassa olemassa olevan rakennuksen purkamista ja nykyisen siirtokelpoisen maanvuokrasopimuksen ennenaikaista päättämistä, jolloin tonttia ei lähtökohtaisesti voida luovuttaa esimerkiksi kilpailulla.

22.05.2017

Tontin vuokralainen Pääkaupungin turvakoti ry ja tämän yhteistyökumppani JM Suomi Oy ovat laatineet keskenään kehittämissopimuksen Pääkaupungin turvakoti ry:n uusien tilojen rakentamisesta ja turvakodin vanhojen tilojen ja jäljellä olevan vuokraoikeuden ostamisesta. Esitetty varausalue ulottuu tontin 29100/1 lisäksi myös sen viereiselle puistoalueelle. Puistoalueen ottamista mukaan asemakaavamuutokseen voidaan tässä tapauksessa pitää perusteltua alueen kehittämisen ja täydennysrakentamisen kannalta.

Varauksen tekeminen mainituille tahoille on perusteltua ottaen huomioon muun muassa JM Suomi Oy:n ja tontin vuokralaisen Pääkaupungin turvakoti ry:n keskinäisen kehittämissopimuksen sekä sen, että kaavamuutoksen toteuttaminen ja alueen luovuttaminen ilman aiheutonta viivytystä edellyttää nykyisen maanvuokrasopimuksen voimaolon ennenaikaista päättämistä ja tontilla olevan rakennuksen purkamista, mistä varauksensaaja vastaisi kustannuksellaan.

Varausehtojen mukaan tontille kaavoitettava asuinrakennusoikeus toteutettaisiin sääntelemättömänä vapaarahoitteisena omistusasuntotuotantona. Omistusasuntotuotannon osalta esitetään hyväksyttäväksi normaali perheasuntovaatimus eli vähintään 40 % asuinrakennusoikeudesta tulee toteuttaa perheasuntoina, joissa on vähintään kaksi makuuhuonetta. Näiden asuntojen keskipinta-alan tulee olla vähintään 70 h-m². Suuret asunnot tasapainottavat Etelä-Haagan asuntokokojakamaa.

Lopuksi

Ehdotettu varaus mahdollistaisi toimintaedellytyksiltään tiensä päähän tulleen turvakotirakennuksen purkamisen ja edesauttaisi osaltaan uusien turvakotitoimintaan paremmin soveltuvien tilojen toteuttamista ja yhdistyksen toiminnan siirtämistä uusiin tiloihin. Samalla varaus mahdollistaisi täydennysrakentamishankkeen toteuttamisen hyvälle paikalle olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen.

Ottaen huomioon hankkeen pienen koon sekä sen, että hankkeen toteuttaminen edellyttää olemassa olevan rakennuksen purkamista, esittelijä katsoo, että hanke voidaan varata sääntelemättömään asuntotuotantoon, joka parantaa hankkeen taloudellista toteutuskelpoisuutta.

Tämä on perusteltua myös siksi, että hanke on osa kokonaisuutta, jonka tarkoituksena on Pääkaupungin turvakoti ry:n toimintaedellytysten parantaminen hankkimalla toimintaa varten nykyistä huomattavasti paremmin soveltuvat tilat toisaalta.

Esittelijä pitää varausta perusteltuna ja kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita edistävänä. Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liitekartta varausalueesta, Steniuksentie
- 2 Varaushakemus, Steniuksentie
- 3 Sijaintikartta, Steniuksentie
- 4 Ote ajantasaisesta asemakaavasta, Steniuksentie

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Pääkaupungin turvakoti ty

JM Suomi Oy

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 04.05.2017 § 227

HEL 2017-004950 T 10 01 01 02

Kiinteistökartta 87/677 494, Steniuksentie 20

Esitys

A

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus varaisi Pääkaupungin turvakoti ry:lle (rekisterinumero 126.018) ja JM Suomi Oy:lle (Y-tunnus 1974161-8) liitekarttaan nro 1 merkityn alueen,

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

joka muodostuu Helsingin kaupungin 29. kaupunginosan (Haaga) korttelin nro 29100 tontista nro 1 (kiinteistötunnus 91-29-100-1, pinta-ala 1 515 m², osoite Steniuksentie 20) sekä noin 1 000 m²:n suuruisesta määräalasta kiinteistöstä 91-403-2-805, kumppanuuskaavoitukseen ja asuntohankkeiden suunnitteluun sekä luovutettavaksi vapaarahoitteeseen sääntelemättömään asuntotuotantoon 31.12.2019 saakka seuraavien ehtojen:

1

Varausta ei voi siirtää kolmannelle ilman kaupungin suostumusta.

2

Varauspäätös ei sido tai rajoita kaupungin suunnittelu- ja toimintamahdollisuuksia eikä omistusoikeutta alueella.

3

Varauksensaaja on tietoinen, että suunnitellun hankkeen toteuttaminen edellyttää muun ohella varausalueella vireillä olevan asemakaavan muutoksen tulemistä voimaan ja varausalueeseen kohdistuvan maanvuokrasopimuksen ennen aikaista päättämistä sekä alueella olevien rakennusten ja rakennelmien purkamista.

Alue suunnitellaan ja toteutetaan varauksensaajan kokonaisvastuuperiaatteella. Varauksensaaja vastaa tällöin kustannuksellaan muun muassa hankkeen rakennettavuutta ja muita teknisiä sekä toiminnallisia ominaisuuksia koskevien suunnitelmien ja selvitysten tekemisestä sekä kaikista alueen rakentamiskelpoiseksi saattamisen edellyttämistä toimenpiteistä, kuten rakennusten purkamisesta sekä rakennusjätteiden ja vanhojen rakenteiden poistamisesta sekä johtosiirroista ym. toimenpiteistä.

Kaupunki päättää erikseen mm. alueen asemakaavan muutoksen laatisemisesta ja hyväksymisestä, hankkeen toteuttamisen vaatimien lupien myöntämisestä sekä tontin luovutuksesta (myynti tai vuokraus).

Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista, haitoista eikä kustannuksista, kuten suunnittelu-, selvittämis-, tutkimus- ja muista kuluista, mikäli varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämä asemakaava tai asemakaavan muutos ei tule voimaan, alueen luovuttamisesta myöhemmin päättävä toimielin ei päättää luovuttaa aluetta varauksensaajalle, hankkeen vaatimat luvat eivät tule voimaan tai aluetta ei muutoin saada rakentamiskelpoiseksi varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa.

Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan ja/tai olla jatkamatta varausta, mikäli varauksensaaja ei noudata varausehtoja ja kaupungin niiden perusteella mahdollisesti antamia ohjeita.

4

Varausalueelle vastaisuudessa kaavoitettava asuinrakennusoikeus tulee toteuttaa vapaarahoitteisena omistusasuntotuotantona.

Omistusasuntotuotannossa tontille toteutettavasta asuinhuoneistoalasta vähintään 40 % tulee toteuttaa perheasuntoina (kaksi makuuhuonetta tai enemmän). Näiden asuntojen keskipinta-alan tulee olla vähintään 70 h-m².

5

Varauksensaaja on velvollinen suunnittelemaan ja toteuttamaan tälle varatun alueen/alueet ilman aiheutonta viivytystä ja osaltaan aktiivisesti edistämään tälle varatun alueen/alueiden suunnittelua ja rakentamista. Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan, mikäli on ilmeistä, ettei tontin rakentamista aloiteta varausaikana ja hankkeen viivästyminen johtuu varauksensaajasta riippuvasta syystä.

Kaupungilla on kaikissa tilanteissa oikeus seuraamuksitta olla jatkamatta varausta.

Varauksensaaja on velvollinen toiminnassaan noudattamaan verotusta, ympäristönsuojelua, työsuojelua, työoloja sekä työehtoja koskevia sekä muita vastaavia lakisääteisiä velvoitteita.

Mikäli varauksensaaja ei noudata edellä tarkoitettuja lakisääteisiä velvoitteitaan tai varauksensaaja taikka varauksensaajana toimivan yhtiön johtohenkilö tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö tuomitaan ns. harmaaseen talouteen liittyvästä rikoksesta (esim. verotus) tai muusta vastavasta yritystoimintaan liittyvästä rikoksesta, kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan.

Kaupungilla on edelleen oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan, mikäli varauksensaaja asetetaan konkurssiin tai yrityssaneeraukseen tai muutoin käy ilmeiseksi, ettei varauksensaajalla ole taloudellisia tai muita edellytyksiä hankkeen toteuttamiseksi.

6

Varauksensaajan tulee noudattaa mahdollisia alueellisia rakennusta-paohjeita. Hankkeiden suunnittelu ja toteutus tulee tapahtua yhteistyös-sä kaupungin eri hallintokuntien kanssa sekä alueellisten yhteistyö- ja koordinoitiryhmien kanssa.

7

Kerrostalotuotannossa varausalueelle toteutettavien rakennusten suunnittelussa ja rakentamisessa tulee kiinnittää huomiota energiatehokkuutta parantaviin ratkaisuihin. Rakennuksen tulee täyttää C-energiatehokkuusluokalle asetetut vaatimukset siten, että E-luku alittaa tason 120 kWh/m²/vuosi, ellei kiinteistölautakunta erittäin painavasta varauksensaajasta riippumattomasta syystä toisin päättä.

Varauksensaaja on velvollinen viimeistään hakiessaan varausalueen pitkäaikaista vuokraamista tai myyntiä esittämään kiinteistöviraston tonttiosastolle varausalueelle rakennettavia rakennuksia koskevat energiatodistukset tai muun rakennusten energiatehokkuutta osoittavan kiinteistöviraston tonttiosaston hyväksymän selvityksen.

Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta pidättäytyä varausalueen luovuttamisesta, mikäli varauksensaajan hanke ei täytä edellä mainittua vaatimusta eikä kiinteistölautakunta myönnä vaatimuksesta poikkeusta.

8

Lisäksi varauksensaaja on velvollinen noudattamaan kaupungin määräämin osin kiinteistöviraston tonttiosaston 11.8.2016 päivättyä toimintaohjetta kaivu- ja louhintatoimenpiteiden suorittamisesta sekä kaadetavista puista. Varauksensaajan tulee kuitenkin huomioida mm., että kaupunki ei vastaa esimerkiksi maaperän mahdollisesta pilaantuneisuudesta aiheutuvista mahdollisista kustannuksista siltä osin, kun ne kuuluvat tontin 29100/1 vuokralaisen vastattaviksi.

B

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kiinteistölautakunta oikeutetaan tekemään päätöskohdassa A mainittuun varaukseen tarvittaessa muutoksia ja täydennyksiä.

Samalla kiinteistölautakunta päätti oikeuttaa kiinteistöviraston tonttiosaston osastopäällikön päättämään varausehtojen vähäisistä muutoksista ja täydennyksistä edellyttäen, että kaupunginhallitus hyväksyy edellä mainitun esityksen.

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Anne Nahi, valvontalakimies, puhelin: 09 310 64332
anne.nahi(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 576

Alueen varaaminen Bafo cc Oy:lle perustettavan yhtiön lukuun uuden liike- ja toimistorakennuksen suunnittelua varten (Pakila, tontti 34111/18)

HEL 2017-004952 T 10 01 01 00

Esitys

Kaupunginhallitus päätti varata Bafo cc Oy:lle perustettavan yhtiön lukuun Helsingin kaupungin 34. kaupunginosasta (Pakila) noin 2 205 m²:n suuruinen liitekartan 1 mukaisen määräalan liike- ja toimistorakennuksen suunnittelua varten 31.12.2019 saakka seuraavin ehdoin:

1

Varattava alue noin 2 205 m² koostuu osista kiinteistöjä 91-423-2-59, 91-34-110-2 ja 91-34-110-1.

2

Varauksensaaja on tietoinen siitä, että hankkeen toteuttaminen vaatii asemakaavamuutoksen sekä aluejärjestelyjä ja liikennejärjestelyjä, joista kaupunki päättää erikseen.

3

Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan ja/tai olla jatkamatta varausta, mikäli varauksensaaja ei noudata varausehtoja ja kaupungin niiden perusteella mahdollisesti antamia ohjeita.

Tontti suunnitellaan ja toteutetaan varauksensaajan kokonaisvastuuperiaatteella. Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista, haitoista eikä kustannuksista, mikäli varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämä poikkeamispäätös ei tule voimaan tai tonttia ei muutoin saada rakentamiskelpoiseksi varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa.

4

Varauksensaajan tulee noudattaa mahdollisia alueellisia rakennustapaohjeita. Hankkeen suunnittelu ja toteutus tulee tapahtua yhteistyössä kaupungin alueellisten yhteistyö- ja koordinointiryhmien kanssa.

5

Varauksensaaja on velvollinen suunnittelemaan ja toteuttamaan tälle varatun tontin ilman aiheetonta viivytystä ja osaltaan aktiivisesti edistämään tälle varatun tontin suunnittelua ja rakentamista. Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päätymään kesken varausajan, mikäli hankkeen viivästyminen johtuu varauksensaajasta riippuvasta syystä.

Kaupungilla on kaikissa tilanteissa oikeus seuraamuksitta olla jatkamatta varausta.

Varauksensaaja on velvollinen toiminnassaan noudattamaan verotusta, ympäristönsuojelua, työsuojelua, työoloja sekä työehtoja koskevia sekä muita vastaavia lakisääteisiä velvoitteita.

Mikäli varauksensaaja ei noudata edellä tarkoitettuja lakisääteisiä velvoitteitaan tai varauksensaaja taikka varauksensaajana toimivan yhtiön johtohenkilö tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö tuomitaan ns. harmaaseen talouteen liittyvästä rikoksesta (esim. verotus) tai muusta vastavasta yritystoimintaan liittyvästä rikoksesta, kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päätymään kesken varausajan.

Kaupungilla on edelleen oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päätymään kesken varausajan, mikäli varauksensaaja asetetaan konkurssiin tai yrityssaneeraukseen tai muutoin käy ilmeiseksi, ettei varauksensaajalla ole taloudellisia tai muita edellytyksiä hankkeen toteuttamiseksi.

6

Varauksensaajalla on oikeus hakea asemakaavan muutosta varausalueelle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Varausalue
- 2 Luonnossuunnitelma
- 3 Perspektiiviluonnokset
- 4 Sijaintikartta
- 5 Asemakaava 10110
- 6 Asemakaava 10210

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Bafo cc Oy:lle esitetään aluevarausta Pakilasta. Alueelle on suunnitella noin 5 500 k-m²:n suuruinen liike- ja toimistorakennus. Varattava alue tulisi lisäalueeksi Bafo cc Oy:n omistamalle tontille.

Esittelijän perustelut

Hakemus

Bafo cc Oy on 7.4.2017 lähettänyt kiinteistölautakunnalle osoitetun hakemuksensa, jossa se pyytää Pakilassa sijaitsevan kaupungin omistaman alueen varaamista uuden liike- ja toimistorakennuksen suunnittelua varten. Hakija omistaa viereisen, osoitteessa Kyläkunnantie 67 sijaitsevan rakentamattoman liiketontin 34111/18. Tontti on edelleen rakentamatta. Rakennusoikeus on 950 k-m².

Hankkeen kuvaus

Bafo cc Oy on suunnitellut tontille ja kaupungin omistamalle viereiselle alueelle yhteensä noin 5 500 k-m²:n suuruista liike- ja toimistorakennusta. Suunnitelmaluonnoksessa ensimmäiseen kerrokseen on sijoitettu päivittäistavarakauppa ja ylemmissä kerroksissa on monitoimitilaa mahdollistaen mm. toimisto-, kuntosali- ja ravintolatoiminnan. Kaupunkisuunnitteluvirasto on suhtautunut hankkeeseen myönteisesti Pakilantien varren lisärakentamistavoitteiden johdosta, ja asemakaavamuutoksen edistämiseksi tarvitaan suunnitteluvaraus alueeseen.

Luonnossuunnitelma on liitteinä 2 ja 3. Sijaintikartta on liitteenä 4.

Asemakaavatilanne

Hakijan omistamalla tontilla 34111/18 on voimassa 10.9.1993 voimaan tullut asemakaava nro 10110, jossa tontti on osoitettu liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (K). Varattavalla alueella on voimassa 19.1.1996 voimaan tullut asemakaava nro 10210, jossa alue on osoitettu suojaviheralueeksi (EV).

Asemakaavat ovat liitteinä 5 ja 6.

Alueen varaaminen

Esittelijä pitää alueen varaamista Bafo cc Oy:lle 31.12.2019 saakka perusteltuna. Alueen sijainti on hyvä liiketoiminnan kannalta ja toteutessaan hanke edistäisi päivittäistavarakaupan kilpailua sekä toisi alueelle muitakin lähipalveluja tiivistyvään kaupunkirakenteeseen. Varattava alue muodostaisi yhdessä Bafo cc Oy:n jo omistaman alueen kanssa tontin, joka mahdollistaa merkittävän liikerakennushankekokonaisuuden tarkoituksenmukaisen toteuttamisen.

Lopuksi

Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Varausalue
- 2 Luonnossuunnitelma
- 3 Perspektiiviluonnokset
- 4 Sijaintikartta
- 5 Asemakaava 10110
- 6 Asemakaava 10210

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 04.05.2017 § 223

HEL 2017-004952 T 10 01 01 00

Kiinteistökartta 115/680 496 ja 127/682 495, Kyläkunnantie 67/Pakilantie 65a

Esitys

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että Bafo cc Oy:lle (Y-tunnus 1009931-5) perustettavan yhtiön lukuun varataan Helsingin kaupungin 34. kaupunginosasta (Pakila) noin 2 205 m²:n suuruinen liitekartan nro 1 mukainen määräala liike- ja toimistorakennuksen suunnittelua varten 31.12.2019 saakka seuraavin ehdoin:

1

Varattava alue noin 2 205 m² koostuu osista kiinteistöjä 91-423-2-59, 91-34-110-2 ja 91-34-110-1.

2

Varauksensaaja on tietoinen, että hankkeen toteuttaminen vaatii asemakaavamuutoksen sekä aluejärjestelyjä ja liikennejärjestelyjä, joista kaupunki päättää erikseen.

3

Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan ja/tai olla jatkamatta varausta, mikäli varauksensaaja ei noudata varausehtoja ja kaupungin niiden perusteella mahdollisesti antamia ohjeita.

Tontti suunnitellaan ja toteutetaan varauksensaajan kokonaisvastuuperiaatteella. Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista, haitoista eikä kustannuksista, mikäli varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämä poikkeamispäätös ei tule voimaan tai tonttia ei muutoin saada rakentamiskelpoiseksi varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa.

4

Varauksensaajan tulee noudattaa mahdollisia alueellisia rakennusta-paohjeita. Hankkeen suunnittelu ja toteutus tulee tapahtua yhteistyössä kaupungin alueellisten yhteistyö- ja koordinoitiryhmien kanssa.

5

Varauksensaaja on velvollinen suunnittelemaan ja toteuttamaan tälle varatun tontin ilman aiheetonta viivytystä ja osaltaan aktiivisesti edistämään tälle varatun tontin suunnittelua ja rakentamista. Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan, mikäli hankkeen viivästyminen johtuu varauksensaajasta riippuvasta syystä.

Kaupungilla on kaikissa tilanteissa oikeus seuraamuksitta olla jatkamatta varausta.

Varauksensaaja on velvollinen toiminnassaan noudattamaan verotusta, ympäristönsuojelua, työsuojelua, työoloja sekä työehtoja koskevia sekä muita vastaavia lakisääteisiä velvoitteita.

22.05.2017

Mikäli varauksensaaja ei noudata edellä tarkoitettuja lakisääteisiä velvoitteitaan tai varauksensaaja taikka varauksensaajana toimivan yhtiön johtohenkilö tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö tuomitaan ns. harmaaseen talouteen liittyvästä rikoksesta (esim. verotus) tai muusta vastavasta yritystoimintaan liittyvästä rikoksesta, kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan.

Kaupungilla on edelleen oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päätty-
mään kesken varausajan, mikäli varauksensaaja asetetaan konkurssiin
tai yrityssaneeraukseen tai muutoin käy ilmeiseksi, ettei varauksensaa-
jalla ole taloudellisia tai muita edellytyksiä hankkeen toteuttamiseksi.

6

Varauksensaajalla on oikeus hakea asemakaavan muutosta varausalu-
eelle.

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Ilkka Aaltonen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36441
ilkka.aaltonen(a)hel.fi

22.05.2017

Kaj/10

§ 577

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 20 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kaupunkisuunnittelulautakunta	16.5.2017
rakennuslautakunta	16.5.2017
asuntotuotantotoimisto - toimitusjohtaja	15. - 16.5.2017

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036024
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036024
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

22.05.2017

Stj/1

§ 578

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 20 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

sosiaali- ja terveyslautakunta 16.5.2017

- ensimmäinen jaosto 18.5.2017

- toinen jaosto 18.5.2017

varhaiskasvatuslautakunta 16.5.2017

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

22.05.2017

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 545, 546, 549, 550, 551, 555, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 574, 575, 576, 577 ja 578 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

2

VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 547 ja 548 §:t.

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianomainen)
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluihminen tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alvno FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

22.05.2017

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomaisena on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, jolla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

22.05.2017

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus perii muutoksenhakuasian käsittelystä 250 euron oikeudenkäyntimaksun. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

3

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 552, 553, 554, 556, 557, 558, 559, 572 ja 573 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

22.05.2017

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä

22.05.2017

- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

22.05.2017

Kaupunginhallitus

Tatu Rauhamäki
puheenjohtaja

Mari Tammisto
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Marcus Rantala

Sanna Vesikansa

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaa-
mossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 30.05.2017.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566